

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

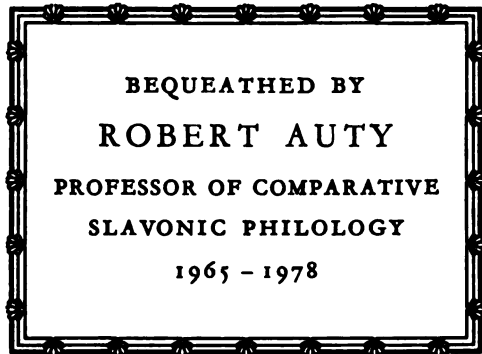
About Google Book Search

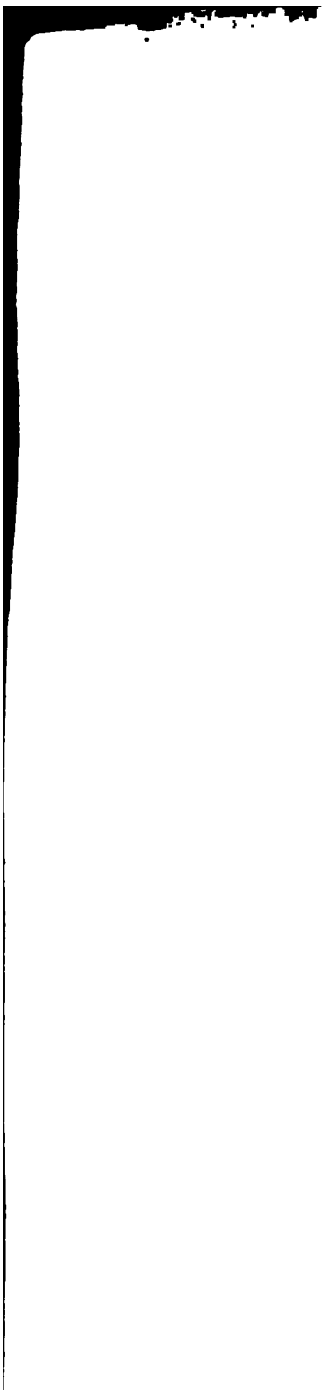
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

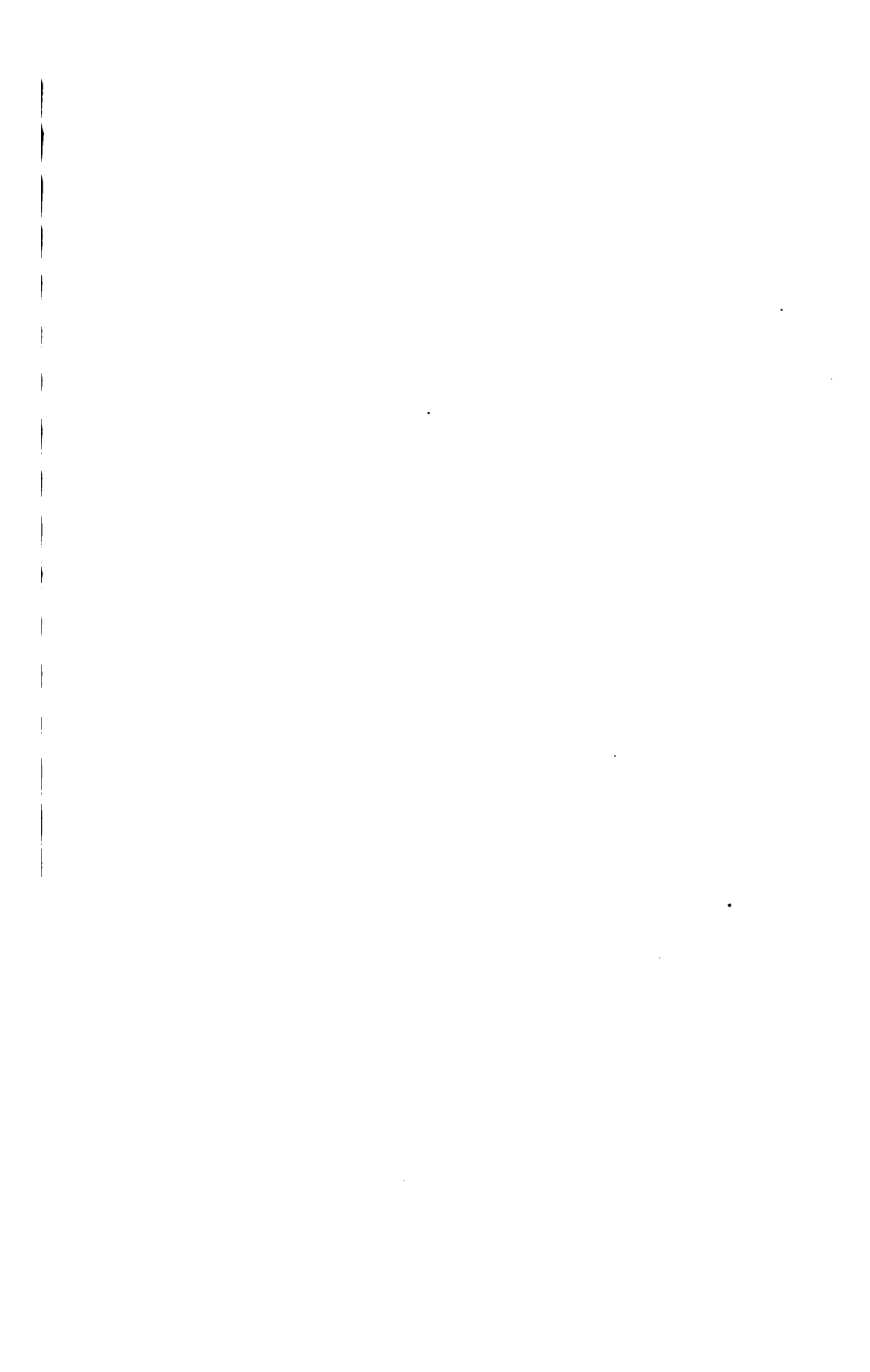
Confined to Library

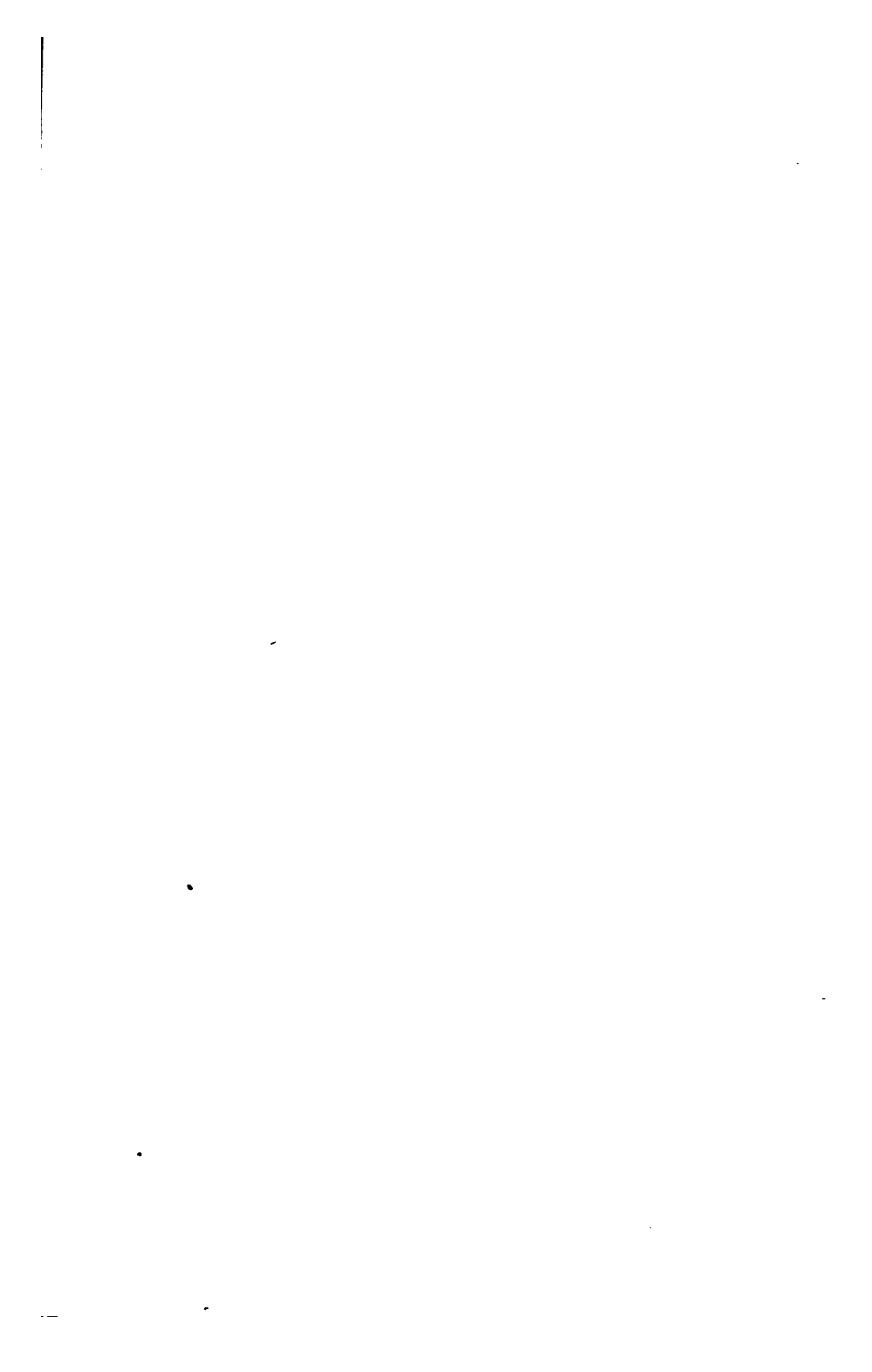
Vet. PG 696 . D6

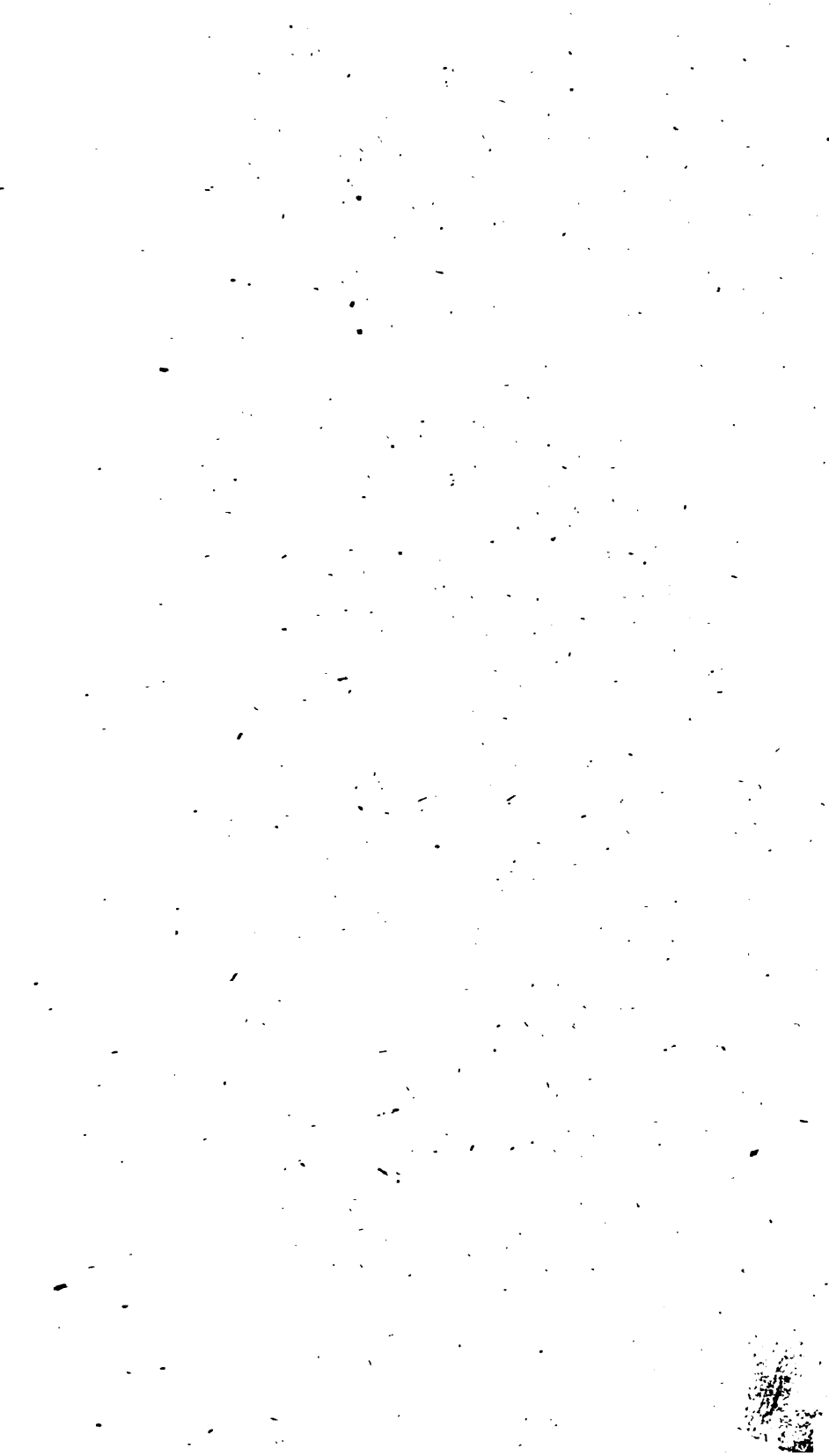

Dono Datum a nobilissimis adolescentibus
Stanislas et Leone Przewuski /

76

14/7/39

85389

JOSEPHI DOBROWSKY

FRESBYTERI, AA. LL. ET PHILOSOPHIAE DOCTORIS,

SOCIETATIS SCIENTIARUM BOHEMICAЕ ATQUE ALIARUM

MEMBRI

INSTITUTIONES

LINGUAE SLAVICAE

DIALECTI VETERIS,

QUAE

QUUM APUD RUSSOS, SERBOS ALIOSQUE RITUS GRAECI,

TUM APUD DALMATAS GLAGOLITAS RITUS LATINI

SLAVOS IN LIBRIS SACRIS

OBTISET.

~~~~~  
CUM TABULIS AERI INCISIS QUATUOR.  
~~~~~

VINDOBONAE,

SEXTIBUS ET TYPIS ANTONII SCHMID, C. R. P. TYPOGRAPHI.

MDCCCXXII.

P r a e f a t i o.

§. 1.

Sermo Slavenicus, rectius Slovanicus aut Slovenicus, sensu latissimo sumptus in duo genera idiomatum dispescitur: in Idioma ordinis primi (A); et in Idioma ordinis secundi (B);

Horum idiomatum characteres sunt:

A.	B.
1. РАЗ : разѸм.	роз : розѸм.
2. ИЗ : ИЗДАТИ.	вы : выдати.
3. л erentheticum :	
КОРАБЪ.	КОРАБЪ.
ЗЕМЛА.	ЗЕМА.
ПОСТАВЛЕН	ПОСТАВЕН.
4.	д erentheticum :
САЛО, КРИЛО,	САДЛО, КРИДЛО,
ПРАВИЛО.	ПРАВИДЛО.
МОЛИТИСА.	МОДЛИТИСЕ.
5. ПЕЦИ, МОЦИ.	ПЕЦИ, МОЦИ.
ПЕЦ, МОЦ.	ПЕЦ, МОЦ.
(ПЕЧИ, МОЧИ).	

IV

6. ЗВѢЗДА, ЦВѢТ.	ГВѢЗДА, КВѢТ
7. ТЪ, (ТОЙ).	ТЕН.
8. ПЕПЕЛ.	ПОПЕЛ.
9. ПТИЦА.	ПТАК.
СТЪДЕНЕЦ	СТЪДНИЦА.
10. ДЕСНИЦА.	ПРАВНИЦА.

Secundum hos characteres si dialectorum species, quarum Grammaticae prostant, examinentur, quinque earum sub A, aliae quinque sub B comprehenduntur, et quidem:

Sub A.

Sub B.

1. Russica.	1. Slovaca.
2. Slavica vetus.	2. Bohemica.
3. Illyrica seu Serbica.	3. Sorabica seu Vindica
in Lusatia superiori.
4. Croatica.	4. Sorabica in Lusatia inferiori.
5. Slovenica s. Vindica
in Carniolia, Stiria, et Carinthia.	5. Polonica.

Differunt autem dialecti, etiam ejusdem ordinis, non solum vocabulis, sed maxime formis et flexionibus. Linguae Slavicae veteris, quam Caramanus aliique litteralem, alii liturgicam aut ecclesiasticam appellant, characteres et discrimen ab aliis facile nunc ex Gram-
ma-

natica hujus linguae cognoscent ii, qui de vera ejus indole judicare voluerint.

§. 2. Alphabeti slavonici auctorem Constantinum philosophum; alias Cyrillum dictum; encomio celebravit Johannes VIII. Pontifex in epistola ad Svatoplukum. »Literas sclavonicas, inquit, a Constantino quodam Philosopho repertas, quibus Deo laudes debitae resonant, jure laudamus». Initium translatorum in linguam slavicam ab eo et fratre Methodio librorum sacrorum, ad officia Missae celebranda maxime necessariorum, in *Bulgaria* factum fuisse, testatur Biographus *Clementis Archiepiscopi Bulgariae*. Ad *Moraviam* et *Pannoniam* circa annum 863 evocatus Methodius »noviter inventis slavinis literis«, ut loquitur Anonymus de Conversione Carantanorum, inducto nimirum ritu slavico id effecit, ut populo vilescerent Missae et Evangelia ecclesiasticumque officium eorum, qui hoc latine celebrabant. Frustrâ itaque egit, qui nobis Alphabetum Proto-slavicum e Codice sec. XIII., quem centum annis Cyrillo antiquiorem somniavit, obtrudere voluit; frustra etiam ii, qui clericorum Dalmatiae traditionem seculo XIII. ortam de Hieronymi Versione slavica literis dalmaticis (glagoliticis) perscripta pluris aestimant, quam documenta legitima. Nec me movet Nicolai clerici Arbensis, qui Psalterium slavicum ad Hieronymi ex Hebraeo versionem accommodatum anno 1222 descripserat, suspecta adnotatio, se Psalterium hoc

de-

VI

descripsisse ex eo, quod Theodorus ultimus Archiepiscopus Salonitanus scribi fecerit. Voluit nimirum Nicolaus scriba fucum facere lectori, et eum hac ratione inducere, ut crederet jam ducentis annis ante Cyrillum versionem slavicam Psalterii existisse. Nec mirum id Scēmensi (Seniensi) episcopo jam fuisse persuasum, qui petens ab Innocentio IV. licentiam, sacra peragendi lingua slavonica, traditionem clericorum asserentium, se literam specialem, quam observarent in divinis officiis celebrandis, a B. Hieronymo habere, etiam apud summum Pontificem valere posse credit. Concessit licentiam Pontifex an. 1248 hisce verbis: «Nos igitur attendentes, quod sermo rei et non res est sermoni subjecta, licentiam tibi, in illis duntaxat partibus, ubi de consuetudine observantur praemissa, dummodo sententia ex ipsius varietate literae non laedatur, auctoritate praesentium concedimus postulatam».

Ab hoc itaque tempore distinguenda sunt duo Alphabeta Slavonica, alterum Cyrillicum, alterum Hieronymianum dictum. Distinguendus quoque ritus Slavo-graecus a Slavo-latino, quorum primus Codicibus Cyrillicis (Russicis, Serbicis, Moldavicis, Bulgaricis), alter Codicibus Glagoliticis continetur.

§. 3. Cyrillo, ejusque fratri Methodio, Slavicas ecclesias debere primam versionem librorum sacrorum, prorsus dubitare non licet. Si vero quaeras, quos in specie libros e graeca lingua in slavicam transtulerint, non facile

de reperias testem idoneum, qui accuratius nos hac de re doceat. Diocleatis testimonio si fidem tribuas, auctus: »Constantinum (Cyrillum nimirum) literam lingua slavonica composuisse, commutasse Evangelium Christi atque Psalterium et omnes divinos libros veteris et novi testamenti de graeca litera in Slavonicam, nec non et Missam Presbyteris ordinasse more Graecorum.» Alii similia tradunt, adduntque Odarum librum, ab octo tonis Octoechum dictum. Strzedowskius cum in Annalibus Sarnicū legisset, Erfordiae in Bibliotheca Reuchlini servari manuscriptum exemplar characteribus slavonicis exaratum libri Cyrilli Alexandrini contra Julianum, suspicatus est etiam hunc a Cyrillo nostro fuisse conversum. At cavendum profecto, ne librorum slavonicorum, qui fortasse aliquot seculis posterius translati sunt, Cyrillum interpretem fuisse statuamus. Nec scio, quid moverit editores, ut libri *МНННА УЕЦУАА* dicti anno 1600 editi auctorem Cyrillum Philosophum, Slavorum et Bulgarorum doctorem, dicerent, siquidem titulus libri iis verbis conceptus sit, quae Sopikovius in Bibliotheca Russica recitat. Idem etiam editionem principem Evangeliorum sine anno in fol. editorum N. 274. descripturus prolixo titulo a se concepto adjecit, Evangelia e Graeco fuisse in Slavonicam linguam seculo IX. a Methodio et Cyrillo, Slavorum episcopis, conversa. Quae quidem etsi vero similia sint, tamen titulo libri non erant inserenda, sed in notula aliqua subjungenda, uti

VIII

N. 725, postquam N. T. editiones consignasset, factum est, ubi Nestoris, qui tamen hoc in capite interpolatus esse videtur, testimonium pro Methodio et Cyrillo tanquam auctoribus versionis N. T. adducitur, quamvis Nestoris verba non de integro novo Testamento, sed de Evangeliiis, Actis et Epistolis, minime vero de Apocalypsi intelligenda sint, cum hujus in ecclesiis Graecorum nullus sit usus. E veteri Testamento praeter Psalterium, cujus usus semper maximus fuit, certe vix aliud, quam paucae lectiones e quibusdam libris a Cyrillo aut Methodio seculo nono conversae sint. Hoc ex iis, quae Johannes VIII. in epistola ad Svato-plukum Moraviae ducem de libris slaviciis pronuntiavit, consequi videtur. »Nec sanae fidei aut doctrinae, ita ille, aliquid obstat, sive Missas in eadem Slavonica lingua canere, sive sacrum Evangelium vel lectiones divinas novi et veteris Testamenti bene translatas et interpretatas legere, aut horarum officia omnia psallere.»

Facto feliciter per Cyrillum initio non defuere alii, qui coepta continuarent. Dominum Kolajdovic cujusdam libri Johannis Damasceni versionem slavonicam a Johanne Bulgariae exarcho seculo IX. factam nuper detexisse, eundem etiam proxime editurum sermones Cyrilli, episcopi Turoviensis sec. XII., Annales literarii Vindobonenses Tom. XIV. indicant. A Johanne presbytero Exarcho conscriptum (сѣписано) Hexaemeron Basilii, descriptum an. 1263, vidit in bibliotheca synodali

Mos-

Mosquae Dn. Vuk Stéphanovich, pluribusque de eo egit in literis serbice scriptis (писмо) Vindob. 1821 editis.

Annem sec. X. libri liturgici slavonici cum sacris Christianorum ad Russos pervenerunt, quorum duces sec. XI. interpretès librorum e Graeco transferendorum liberaliter aluere. Hoc tempore et Chronicorum lingua slavonica scriptorum initium factum est per monachum Kieviensem Nestorem, quem mox alii imitati sunt. Circa annum 1030 etiam S. Abbatem Procopium Bohemum, quem literis slavonicis a Cyrillo inventis canonicè imbutum *annales* domestici tradunt, monasterium *Sazaviense* in Bohemia erexisse, et in id fratres regulam S. Benedicti professos lingua slavonica in sacris utentes induxisse scimus. Hos ob suspicionem haereseos Latinorum odio sub Spitigneo duce locos motos, ex Ungaria revocatos benigne recepit Wratislaus, qui et usum linguae slavonicae in sacris a Gregorio VII. Bohemis concedi frustra postulavit. Post Wratislai obitum latinis monachis inductis fratres ritus slavici alio migrarunt; relictis quidem libris slavonicis in monasterio, qui tamen temporis lapsu omnes perire.

§. 4. In Russiae bibliothecis qui, quamque antiqui reperiantur codices biblici, e catalogis, quos Griesbachius primo et secundo Volumini Novi Test. graeci praefixit, cognosces. Sunt inter eos Bibliorum integrorum codices tres; Novi testamenti cum Apocalypsi codex unus, qui Alexii Metropolitae manu scriptus creditur. Novi testa-
menti

X

menti sine Apocalypsi unta. Quatuor Evangeliorum codices tres. Evangelistaria (lectiones ex Evangeliiis continentia) duo. Apostolus integer, Acta et epistolas Apostolorum continens, unus. Codices Apostoli quem ἀπὸστολος (i. e. ἀπὸστολος) vocant, lectiones ex Actis, et Epistolis continentes, tres. Epistolarum Pauli cum Commentario unum. Apocalypseos, cum Andreae Caesariensis Commentario, duos. Horum plerosque vidi partim Petropoli, partim Mosquae, et examinavi, e quibusdam etiam specimina dedi. (Vide Gramm. p. 70 et 672 et sqq.). Veteris testamenti libros, praeter Psalterium, vix ullos spectare licet, qui seculo XV. antiquiores sint. Inter Codices slavicos Bibliothecae Coislinianae Sangermanensis, quos Montfauconius in Bibliotheca bibliothecarum Mss. enumeravit, reperitur N. 2. Veteris Testamenti codex unta, Nr. 3. quatuor Evangeliorum codex unus, N. 12. liber Tobiae, N. 22. Evangelia cum notis caractere elegantissimo et antiquissimo. Patrum et scriptorum ecclesiasticorum opera longe plura ibidem consignata leges. De horum omnium aetate altum silentium. Idem Montfaucon in Diario Italico indicat in armario bibliothecae Ambrosianae esse »codicem Rutheno caractere, quem vocant S. Cyrilli, argenteis tabulis compactum, in quibus anaglypha». Constat vero ex responso bibliothecarii Bugati, quod in adversariis Fortunati Durich legitur, codicem hunc continere quatuor Evangelia, sec. XV. scripta.

Re-

Refert porro in Itinerario Bernardus Montfaucon Codicem Ruthenicum de officio divino in Bibliotheca Ducis Mutinensis, et codicem non spernendae vetustatis, in quo Psalmi caractere slavico, in coenobio Canonicorum regularium S. Salvatoris Bononiae a se visos. (Vide ex eo specimen N. VIII. p. 686). Inter codices Slavonicos bibliothecae regiae Berolinensis memorat La Croze haberi disputationem Gregentii in manuscripto 400 fere annorum integram, cujus operis initium, cum in Codicibus graecis absit, a se latine conversum Alberto Fabricio miserat. E codicibus Ruthenicis, quos in Specimine codicum manuscriptorum bibliothecae Zaluscianae Janoukius an. 1752 descripsit, quidam vetustiores et praestantiores memoratu digni sunt. In folio Ritualia duo N. CCXI et CCXII. In quarto Codex membranaceus remotissimae antiquitatis, judicio Janoukii, e bibliotheca Meletii Smotrisicii, Archiepiscopi Hierapolitani, Archimandritae Dermanensis, continens Canones Apostolicos, N. CCCLXXXV. Codex antiquissimus membranaceus N. CCCLXXXVI., cui inest Synaxarium de Sanctis Ecclesiae Ruthenicae. E minoribus Codex perantiquus N. CCCCLXXXVII. in membrana tenui, literis minusculis aureis exaratus, quo continetur Officium de S. Vladimiro. Integrum officium latine reddidit atque in Appendicem ad Specimen Ecclesiae Ruthenicae p. 1 — 15 intulit Ignatius Kulczyński. Menologium Sanc-

XII

Sanctorum Ruthenorum N. CCCCLXXXVIII, forma minima, in membrana tenuissima, literis minutissimis scriptum. Liber liturgicus N. CCCCLXXXIX, vetustissimus in charta nitidissima, literis elegantissimis, magna ex parte coccineo colore pictis consignatus. — Carus et jucundus haberi meretur, (hoc manus recens adnotavit), quoniam Cosacis in cruentissima illa ad Beresteciam pugna a Nostris cum multis aliis spoliis est detractus, A. D. 1651 in Julio. * Hos et alios dum e Russia rediens an. 1793 mense Januario Waruaviae inspicere vellem, responsum mihi fuit, illos pridem a possessore Zaluscio Ecclesiasticis Slavo - graeci ritus fuisse donatos. Mirum videri possit, inter omnes a Janoukio recensitos nullum esse codicem, qui Evangelia aut Apostolum contineat, cum tamen Evangeliorum codicem in charta scriptum Lundii, et alterum a Sparfwenfeldio e Russia allatum Upsalae viderim.

Codices Ruthenicos duos bibliothecae Vaticanae, quorum alter lectiones evangelicas per anni circulum secundum ritum ecclesiae graecae, alter quatuor Evangelia continet, descripsit Jos. Sim. Assemanus in Calendariis Slavicis. Matthaeus Sovich eos rectius Cisdanubianos quam Ruthenicos appellare maluit, cum Serborum more in iis et pro a scribatur. Primum Assemanus sec. XI. esse censuit. Hujus lectiones cum textu Speciminis VII. p. 679 convenire observavimus, excepta Orthographia. E secundo p. 75. specimen adduxi-

duximus. Cum is Joh. 1. 1. *ВНАЧЕЛѢ* pro *ИКОНИ* legit, seculo VIII. scriptus esse non potest, sed ad hunc sec. XIV. aut sec. XV incuntes. Tabulas Capponianas, Calendarii Sanctos representantes, quas in eodem opere apte explicavit, facile admiserim a Serbicus monachis circa annum 1500 fuisse pictas.

Chronicon Constantini Manassis, quod eadem bibliotheca servat, anno 1350. scriptum slavonicis interpreti Regi Bulgariae Johanni Alexandro dedicavit. Codicem cyrillicum, anno 1406 scriptum et Duci Spalateni Hervojae Bosnae Starostae dicatum, Acta et Epistolae continentem, Facciolatus Benedicto PP. XIV obtulit. Alium graeci ritus antiquum codicem in peculiari bibliotheca ejusdem Pontificis extantem, qui Novum Testamentum cum Psalterio continebat, examinarunt Caramanus et Matthaes Soyich. Hic eum cisdanubianum (i. e. Serbicum) appellat, additque se eum non satis commode examinasse, et id circo aetatem ejus statueri non potuisse.

Praeter duos ab Assemano descriptos Codd. vaticanos tertium Caramanus in Apologia (Considerazioni) Cap. CXXXVIII. nominavit et examinavit. Continet Psalterium, decem Cantica, Canones et Officium B. Virginis ritu graeco. Characterem tam minuto et antiquo exaratum dicit Caramanus, ut forte non reperiatur codex, qui similes literarum figuras habeat. Has ille in Apologia calamo efformatas exhibet. D. Mich.

XIV

Bobrowski Canonicus Vlnensis graeci ritus, cum Codicem hunc nuper Romae inspexisset, eum in literis ad **D. Kopitar** his verbis descripsit: »Reperi etiam Codicem membranaceum in 16. nitide exaratum; continentem Psalterium et hymnum acathisticum (ΑΚΑΘΙΣΤΙΚΟΝ) Slavonica quidem lingua, sed caractere scriptum mirum in modum reformato ex Cyrilliano, quum Alphabeti literas vix non omnes mutatas aut potius mutilatas exhibeat, videlicet pro Cyrilliano a scribendo etc. (Literarum figurae typo exprimi non possunt) ita, ut scriptor, quisquis ille fuerit, artem tachygraphicam fingere videatur. Codex pertinet ad recensionem Danubianam, aetatis posterioris».

Cyrillicum Bosnensem parvum codicem graeci ritus apud se existisse **Matth. Söyich** refert. Complectebatur is Apocalypsim, cum initio Evangelii **S. Joannis**. Scripsit eum **Radosav Christianus Gonsavo** Christiano diebus regis **Tomau** et avi **Ratko**. In postremo folio versus 13. cap. 2. epist. ad **Titum** glagolitico caractere sed non obvio perscriptus erat.

Evangelia slavonica lingua exarata religiose **Remis** servata, quae reges Galliae coronandi praestando jusjurandum tangere solebant, furor tumultuantium, proh dolor! igni tradidit.

Venetis in bibliotheca **S. Marci** ante annos 26 examinavi codicem Novi Testamenti Serbicum, membraneum in 8vo, apud **Griesbaechium** N. 11. Hic quamvis

in fine mancus (desinit enim Hebr. 1, 6) continet tam et Apocalypsim post Evangelium Johannis. Notavi eum. p. 676 et potuissem ex eo lectionem cum tuu speciminis VI. conferre. Legit enim Luc. 1, 3:

ИЗВОЛНСЕ МНѢ ХОЖДШЪ ИСПЪРВА — ДЪРЖАВНЫ ТЕРМНАЕ. Voce *хождшъ* utique aptius graecum *παρηκολούθησέν* exprimitur, quam corrupto, ut videtur, vocabulo *χδждшъ*. Post Apocalypsim inserit narrationes: a) de decem verbis scriptis in tabulis lapideis. b) Dorothei episcopi Tyri de 68 discipulis Domini. c) Epiphaniū de Apostolis. d) De Pauli ortu et martyrio. Prologi praemittuntur Actis, epistolis canonicis, sed longior Pauli epistolis. Cum *се* pro *са*, *кама* pro *кама*, et *юпа* pro *αλφα* in eo legatur, patriam ipse prodit suam. Nec male in catalago «serviano idiomate» scriptus esse censetur. Adest et alius codex, idiomate serbiano, chartaceus in fol., qui odas, et lectiones pro festis SS. per menses Septembrem et Octobrem continet.

Paulus Solarich in memoriis literariis (поминикъ книжескый) an. 1810 Venetiis editis, memorat se vidisse, apud D. Johannem Pericinotti Ictum, Biblia slavonica, manu Monachi Gabrielis anno mundi 6937 (Christi 1429) sub duce Moldaviae Johanne Alexandro et ejus uxore Marina, in monasterio нѣмцъ pulchre descripta. Per Biblia hic partem aliquam Novi Testamenti intelligi haud dubito, cum de codice aliquo, qui integra Biblia contineat, ante annum 1499 nullum sit

est indicium. Existimavit quidem Caramanus ex Inventario rerum mobilium, quae, 1475 princeps Frangipani Vegliam miserat, colligi posse, praeter Missalia Illyrica (litteris glagoliticis scripta) etiam sacra Biblia extitisse; sed metuo, non de Bibliis latinis hoc intelligi debeat, aut de lectionibus e libris biblicis, quales in Breviis obviae sunt. Bibliorum versionem illyricam, quam in Seminario Poglicensi Prici non procul Almissa extare Appendini in notitiis historico-criticis perhibet, vulgari lingua et recentius confectam arbitror, Latinoque caractere conscriptam, non Glagolitico aut Cyrilliano,

E Parisino uno specimen leges N. X. et ex altero lectiones p. 691. Ex iis, quos Bern. Montfaucon enumerat, velim codicem veteris Testamenti examinari, ut de aetate codicis aut saltem de libris in eo contentis certiores reddamur.

Lubet et Angliam invisere. Servat Bibliotheca Bodlejana in Academia Oxoniensi codices Russicos (certe Slavonicos; an in Russia scriptos?) duos; impressos longe plures exhibet Catalogus A. 1674 editus, e quibus hic non nisi Preces lingua serviana, Ven. 1527 in 8. et Biblia Ostrogiensia 1581. nominare licet. Rariores pronunciam Grammaticam Slavonicam Vilnae 1516, 8. et aliam Ostrog. 1518, nisi mendum cubaret in numeris. Constat enim ex accurate delineatis titulis, quos D. Holmes Altero miserat, primam esse Laurentii Zizaniae Grammaticam 1596, et alteram esse elemen-

tarem libellum pro pueris, non Ostroglae sed Vilnae
 1618 impressum. Henricus Wharton in Auctario hi-
 storiae dogmaticae Usserii Apostolum hisce descripsit:
 «Exstat etiam MS. in bibliotheca Lambethana codex lin-
 gua et literis Slavonicis (quales a Cyrillo inventae di-
 cantur) pulcherrime exaratus. Illum animadverti con-
 tinere Acta Apostolorum (D a e a n i a A p o s t o l e s c a),
 et alia quaedam, forsitan Epistolas Pauli, Canonicas
 et Apocalypsim, cum Liturgia ad finem addita. An
 versio Cyrillo debeatur necne, non habeo quod affir-
 mem, *cum linguam minime intelligam*». Ita ille satis
modeste. At certe fallitur in eo, quod Canonicas post
 Pauli epistolas nominet, et Apocalypsim et Liturgiam
 etiam codice hoc contineri putaverit. Ejusmodi libri, qui
 ἀπόστολοι (pro παράξενων) seu Apostoli appellari solent, nil
 aliud comprehendunt, quam Acta, Canonicas, Pauli epi-
 stolas et Synaxarium seu collectionem mensium. Tales
 sunt apud Griesbachium Ribyanus N. 5, quem nunc
 Budae servat bibliotheca nobilis Domini de Jankovics,
 N. 7. Petropolitanus, N. 8. Vindobonensis, cujus lectiones
 Alterus in Novo Test. Graeco exhibuit, chartacei
 omnes; addam infra Vindobonensem membranaceum,
 qui post Alteri editionem N. Test. graeci Bibliothecae
 Caesareae accessit.

Codices Pragenses Evangeliorum chartaceos duos,
 apud Griesbachium 4. et 7. paucis descripsimus. Primus,
 familiae Serbicae, in bibliotheca regia publica, retinet

XVIII

vocabula antiquiorum Codicum. Habet enim vocem година pro час, ктер pro нѣкъй, книги pro писаніе, спона pro завѣса, вѣѣ pro вложи, нечю pro неубѣдѣ, отежчени pro штагчени etc. Alter, quem e Russia an. 1793 Pragam allatum servo, frequenter confundit ж et л, ut solent codd. Moldavici; legitque, ut alia taceam, само, huc, pro сѣмо.

Monasteria Serbica in Sirmio si lustremus, magno numero se nobis offerunt codices biblici atque liturgici, immo et historici. Horum plerosque consignatos lego in descriptione Monasteriorum an. 1772 facta, quae olim Fortunato Durichio pro augenda Bibliotheca Slavica communicata fuit. In monasterio крѣшедол inter 51 ibidem inventos recensentur quatuor codd. Evangeliorum; duo an. 1540 et 1579 scripti, et duo sine anno. Scala coelestis (лѣстница) dictus, e Graeco translatus 1453 sumptibus Georgii Brankovich Despotae. Jus canonicum an. 1453. Vita S. Chrysostomi Semendriae sub Lazaro Despota an. 1458, alia an. 1593. Typicum seu norma Cerimoniarum ecclesiasticarum 1574, Cantiones festivales vulgo Postile. Sermones 1519. Regulae vitae christianae 1558. Libri ecclesiastici quatuor. De aliis in genere notatur: »alii porro sunt, quorum etsi titulus et annus emanationis ob vetustatem attritorum resciri non poterat, quantum tamen ex contextu colligere licuit, partim ecclesiastici, partim vero historici argumenti esse dignoscuntur». E novem in monasterio Re-

acta consignatis notari merentur Evangeliorum liber 1684. Duo Psalteria sine anno. Homiliae Gregorii Nazianzeni 1629. Liber ecclesiasticus Minej dictus 1568. Inter 17 consignatos in monasterio Орово praecipui sunt Evangeliorum tres, quorum primus an. 1630, alter typo veteri illyrico editus, 1675 argento obductus fuit. Psalteria 1622. Aliud cum expositione 1637. Panegyricus 1509. Menaea, Prologi, Octoechus, Typicon. Liber Hymnorum seu Troparium ad SS: 1615, ad B. Virginem 1654. Jus canonicum (Законник) scriptum in urbe Jassy (Ясы) per Damianum Grammaticum 1495.

In monasterio Јагак inter decem Mss. reperti sunt duo libri Evangeliorum sec. XVI., duo Apostoli quorum unus 1541 scriptus fuit; duo Psalteria, ac praeter Menaea, Prologos, Ephremi Syri librum ad Monachos 1577, Vita et Encomia Regis Urou conscripta per Paisium Patriarcham Pekiensem 1642. In monasterio Вешеново quatuor libri Evangeliorum 1536, 1575, 1592 conscripti, quarti annus ob vetustatem dignosci nequit; Acta et epistolae 1652, praeter septem libros Monachorum, Jus canonicum, Typicum. — In monasterio Шишатовац libri Evangeliorum duo, unus an. 1560, alter in membrana, ejusdem aetatis cum Apostolo (Lectionibus ex Apostolo) in membrana in Patriarchatu Pekiensi, regnante Stephano tertio Urou Rege Serborum, jubente Archiepiscopo Nico-

demo per hieromonachum Damianum 1324 scripto, quem mox pluribus describemus. Acta et epistolae in monte Atho descriptae 1670, praeter quinque Menaea, Panegyricum Sanctorum 1545, Liturgiarium seu Missale a Johanne Alexandro, filio Jeremiae Vojvodae Moldaviae 1596 huic monasterio transmissum, atque alios. — In monasterio КѸБЕЖДАН Psalterium valde attritum, Menaeorum libri decem, quorum tres sec. XVI. scripti, Dorothaei Sermones ascetici, Exhortationes ad Monachos. — In monasterio Pribina Glava Evangelia 1560, Apostolus 1646, Psalteria tria 1643, 1646, 1654. Vita S. Athanasii in monte Atho scripta 1646. Menaeorum libri duo, Triodion 1563, Prologi 1560, praeter librum Canonum, et Panegyricum SS. 1615. — In monasterio Rakovay Apostolus, Psalteria duo; praeter Vitas nonnullorum Sanctorum, scriptas 1592 in monasterio Bosnensi ОЗРЕН dicto, et librum Prológ.

Non miror, nullum Veteris Testamenti codicem inter tot Evangelia et Apostolos reperiri, cum ipse Constantinus Ostrogiensis dux fateatur, in omnibus regionibus nullum fuisse inventum, qui V. T. libros complecteretur. In ipsa etiam universa Russia non nisi tria exemplaria Bibliorum integrorum (excepto tertio Machabaeorum libro) manuscripta extant. Chr. Fr. Matthaei in Appendice II. ad Apocalypsim de Novi Testamenti libris haec an. 1785 pronuntiavit: »Codices Sla-

ronicos, ita ille, qui omnes Novi Test. libros continent, paucos eosque recentiores et in charta scriptos vidi. Hujusmodi est unus in forma maxima, qui in bibliotheca SS. Synodi Mosquae servatur. Secundum vidi in monasterio S. Trinitatis, Sanctique Sergii. In utroque annus et nomen scribae, si recte memini, notata sunt. Utrumque ego codicem, integra Biblia continentem, anno 1792 lustravi Mosquae; nam et secundus e monasterio S. Trinitatis post cl. Matthaei abitum ad Bibliothecam Synodalem perlatum fuerat. Hic autem caret nota temporis. Primus vero an. 1558 per monachum Joakimum scriptus est. Tertium vetustius exemplar Petropoli Mosquam 1791 missum, catalogo Synodalis bibliothecae, quae 649 libros slavonicos et inter hos antiquissimos non paucos servat, 7. Jul. 1792 in scriptum fuit. E quo, cum exemplar ipsum in cista sigillo munita inspicere non licuisset, notavi Biblia haec an. 1499 scripta fuisse sub magno Duce Joanne Basili F. et Metropolita Simone, in domo Archiepiscopi Novogrodensis Gennadii. Etiam ex iis Evangeliorum et Apostolorum codicibus, quos e catalogo typographej Synodalis recitat Matthaei, multi ad Bibliothecam Synodalem translati fuerant, quorum plerisque ibidem inspexi. In catalogo monasterii Novae Hierosolymae quinque Evangeliorum exemplaria consignata legi; at bibliothecae a Nicone Patriarcha variis et raris libris ecclesiasticis ditatae codicibus voluntatis

XXII

tis non nisi lectionaria et unum Evangeliarium seu quatuor Evangelia integra reperi. Codex hic chartaceus in fol., emtus 1430 per hieromonachum Athanasium Russum in Monte Atho in Pantocratoris laura, translatus fuit in urbem Tver sub Magno Duce Boris Alexandri filio monachophilo; et datus S. Mariae Dei Genitrici 1436 sub hegumeno Jona. Procul dubio et alii libri in monte Atho scripti, in Russiam perlati sunt. De Basilii Hexaemero cum praefatione Joannis Exarchi Bulgariae, qui in bibliotheca Synodali N. 325 servatur, certo constat, id in laura Chilandar A. 1263 manu Grammatici Theodori descriptum esse. Vide specimen ex eo in Vukii literis (письмо) p. 11. Rituale Serbicum (Trebnik) in monte Atho an. 1624 scriptum fuisse catalogi perhibent.

In catalogo bibliothecae Academiae Petropolitanae, A. 1708. confecto, 232 Mss. omnis generis et aetatis consignata reperio, quorum aliqua Joh. Bacmeisterus in descriptione ejusdem bibliothecae nominavit. Evangelia in membrana A. 1317 non sunt integra, sed Evangelistarium, apud Griesbachium N. 2.; Evangeliorum codicem alterum (apud Griesbachium N. 3.) perhibet ille scriptum a. 1392. Ego notam chronologicam frustra quaesivi, quamvis de vetustate ejus non dubitem. At Menaea Aprilis in membrana non sunt 1296, sed 1396 scripta, seu anno Mundi 6906, non
6806, ..

6806, A enim denotat 900. E seculo XIV. adduxit Dionysii Areopagitae de coelesti Hierarchia librum per monachum Isaiam translatum A. 1371 (corrige 1471), Menaeum Martii 1348, Ephremi Syri sermones in membrana 1377, Octoechum 1387 in charta.

Utinam montem Atho sine periculo adire liceret! Inde profecto tot Patrum et Historicorum opera, olim in bibliothecam Seguerianam illata, accepta sunt. Vix tamen credo antiquiores ibi codices adhuc servari, quam sint Evangelia Ostromiri (1057) et Ducis Mstislavi, nuper detecta in Russia, quorum plenior notitiam desiderem. In his certe et aliis aetate supparibus antiquam Cyrilli versionem contineri haud dubito. Quis non optet, ut haec ceu linguae Slavicae monumentum antiquissimum, et ad Criticam sacram insigne subsidium, aliquando prorsus immutata ac characteribus vetustam formam referentibus in lucem edatur. Huic ego operi, quo universa gens Slavica et gloriari et proficere posset, lubens consecrarem operam meam, si quis Maecenas sumtibus ferendis par inveniretur.

Sed jam Vindobonam redeamus. Caesarea bibliotheca servat Tetraevangelii codices duos chartaceos in folio N. 355 et 356. Horum primus a principe Petro, senioris Stephani Vojvodae Moldaviae filio monasterio Xeropotamiensi an. 1535, alter a Krunia, dicta Monacha Maria, an. 1651 ecclesiae SS. Michaelis et Gabrielis in urbe Belgrad donatus fuit. Ex utroque

XXIV

que lectiones excerpsit sedulus Alterus pro editione sua N. Test. graeci. In Cod. Belgr. librarius ж et л confundere solet, quod Alterum saepe fefellit. Херопот. Serbicorum codicum more ε pro λ amat: се pro са, петъ pro патъ, хотен pro хотан. Discrimen inter ѡ et и rarius negligit, at inter ѣ et ъ fere semper, ubique pro ѣ scribendo ъ; porro euphonicas vocales ε aut о ante ρ et λ non inserit, sed ъ apponit literis ρ et λ: прѣвѣнць, вѣкъ, вѣстокъ. Ex Adversariis Fort. Durich, qui diligentius ratione Orthographiae utrumque olim examinavit, lubet differentias utriusque paucas notare. E Matthaeo: ѡ гредѣщаго гнѣва, Belgr. вѣдѣщаго; имами, Belgr. имама; гредѣи, Belgr. гредѣи; него, Belgr. него; нѣ, Belgr. нѣ; земля, Belgr. землѣ; нынѣ, Belgr. нынѣ; ѣзыкъ, Belgr. языкъ; начеть, Belgr. начатъ. E Marco: полс оуеніанѣ, Belgr. п. оусмѣнѣ; въ врѣме, Belgr. вѣврѣма. E Luca: многыи, Belgr. многы; званнныи, Belgr. званнныи; соуть вѣса, Belgr. сѣть вѣсѣ; селѣ, Belgr. село alia sede accentus; к eos, Belgr. л; ме, Belgr. ма; покх, Belgr. полх; нишек и вѣдныи, Belgr. ницѣл и вѣдныѣ; сѣмо, Belgr. само; моеи вечерѣ, Belgr. моеѣ вечера; чедѣ, Belgr. чадѣ. etc.

Eadem Bibliotheca palatina servat duos codices Actorum et Epistolarum, unum chartaceum in 4. N. CI., alterum elegantissime in membrana scriptum in fol. N. 3275. Chartaceum in 4., ex quo lectt. variantes Vol. II.

Nov.

Nov. Test. Alterus inseruit, apud Griesbachium N. 8. (inter Codd. Act. et Epist.) descripsimus. 1 Joh. 5, 8 ita habet: ꙗко трѣ соуть свѣдѣтельствующе. ѿ н вода. и кровь. и трѣ въ едно соуть. Eum esse Serbicae familiae orthographia prodit. Membranum (πραξιν dictum) imaginibus, rubricis aureis ornatum 1610 scribi fecit Archiepiscopus Anastasius Krimkovich, Metropolita Moldaviae seu Suchaviensis, cumque monasterio recens aedificato Dragomirnsi donavit. Hunc codicem Alterus pro editione sua N. Test. conferre non potuit, cum duobus annis serius (1789 mense Aprili) Zamoscio missus fuerit. Descripsit vero eum in Appendice ad Homeri Iliadem, et lectiones ex eo in Miscellaneis adduxit. Ab Ostrogiensi textu non nisi in paucis differt. Act. 3, 1. observante Durichio legit Dragom. въ црковь, Ostrogiens. въсѣлище, v. 3. Dragom. ѿ възлазашихъ, Ostrog. възходашихъ, v. 5. Dragom. servat Dualem ѿ нею, Ostrog. ѿ нихъ, in plur. v. 8. Dragom. хождааше, Ostrog. omittit д. Dragom. scribit прѣд, Ostrog. пред. Dragom. utitur non raro vocali ѣ pro л: всѣко pro всако, опалѣющъ pro опалающъ, помышлѣющъ pro помышляющъ, вышнѣдъ pro вышнаа, ближнѣго pro ближнаго, ишо et трѣва pro трава. Amat нж pro нъ seu но. Servat tamen л in са, ма, азук. Jacobi epistolam ex hoc codice et antiquiore chartaceo cum editis conferre si cui libeat, videbit rarius omnes tres differre; ac saepius,

pius, ubi chartaceus differt, Dragomiricensem cum editis convenire. Јас. 1, 6. pro Instrumentali вѣтрѣ, quem habent editi et Chart., legit Dragom. ѿ вѣтрѣ, at възмѣтаемѣ Drag. cum editis, Chart. vero възмѣцаемѣ. Pro развѣбаемѣ vero, Cod. Chart. развѣбающѣ, a quo Dragom. solum orthographia differt, cum сѣ, pro се retineat. V. 7. pro да не мнит, Dragom. да не нещѣет. V. 8. Chart. legit неощтаменкн ἀκατάστατος, inconstans, et ab utrisque differt, qui нещѣроен habent. V. 13. нещѣшат Dragom. et editi, exigente Syntaxi slavica particulam не, Chart. vero не non admisit, cum in Graeco non legatur ἰ. V. 23. законѣ i. e. νόμος pro словѣ i. e. λόγος. Cap. 2, 4. pro злѣх editorum Codices habent Dativum, Dragom. злѣмим, Chart. лѣкавѣмим. V. 19. Drag. страшѣтѣ, (quod ex тращѣтѣ antiquiorum Codd. ortum sit), Chart. оужасающѣ, edd. щѣпѣтѣ. V. 25. Dragom. такожде не сщѣ editis, Chart. щѣокиѣже. Cap. 4, 5. Chart. щѣетно, Dragom. сщѣтно, editi щѣе. V. 6. Chart. et Dragom. благодѣть, editi благодать. Cap. 5, 1. аше ѿн, Dragom. оуко и нѣѣ, editi щѣндѣтѣ нѣнѣ. V. 3. Chart. щѣокиѣтѣ ἑθισαυρίσῃτε, Drag. cum editis щѣокиѣтѣ. V. 11. Chart. щѣокиѣтѣ πολλοπλαυχνος, Drag. cum editis щѣокиѣтѣ. V. 14. Chart. et Dragom. immo et Ostrog. щѣокиѣтѣ, et маелом, correcta щѣокиѣтѣ, et елѣем. V. 17. щѣокиѣтѣ Drag. cum aliis Codd. p. 697.

Codex Serbicus chartaceus in 4., Psalterium continens, ejusdem Bibliothecae N. XCVIII. seculi XV., vixquam differt ab edito Venetiis 1561. Uterque Psal. 1, i mascul. иже male legit pro neutro еже, cum istud, uti graecum δ ad $\xi\acute{\upsilon}\lambda\omicron\nu$, ad $\delta\rho\acute{\upsilon}\kappa\omicron$ referatur. Ps. 121, 8. Ms. БЛИЖНИК in Genitivo plurali, pro БЛИЖНИХ editionis Venetae, quod certe vitiosum est, pro БЛИЖНИХЪ алигум. Confer Gramm. p. 314. Ps. 77, 28. ѡчръть ѡчръти их, ed. Ven. ѡчръщ in plurali. Pro veteri ѡчръщ seu ѡчръсть, cum quo черга et чардак Serbis usitata conferte liceat, Ostr. et aliae editiones жилицу legunt.

Codex Serbicus Odarum, quae in Octoecho leguntur, paulo aliter dispositarum, membraneus in 4. sec. XIV. N. XLVI. Adhaerent Canones poenitentiales minori caractere (foll. 35.) ex alio codice, nec non tria folia rudiori caractere, in quibus Evangelium de Lazaro (Joh. 11, 1.) inchoatur hisce: кѣ етеръ колен лзарь. - ѡвъ витание градъца марина. Editi habent иѣкто pro етеръ, кола pro колен, веси pro градъца. Confundit librarius non raro ѡ et и, scribendo ex. gr. мѡ, mihi, pro ми.

Codex slavonicus in Russia scriptus, membraneus in 4. sec. XIII aut XII, apud Griesbachium N. 1. Continet praeter Canones anastasimos aliasque odas Octoechi, etiam lectiones ex Evangeliiis et Apostolo, et in marginibus rubro colore снаѣзарь (Synaxarium). Accessit is Bibliothecae Caesariae post mortem posses-

XXVIII

soris Aloysii Hanke ab Hankenstein, qui peculiari dissertatione, quam inscripsit: *Rezension der ältesten Urkunde der Slavischen Kirchengeschichte, Literatur und Sprache, eines pergamentenen Kodex aus dem VIII. Jahrhunderte*, Budae 1804 in 4. impressa, aliis persuadere conabatur, Codicem hunc esse linguae slavicae antiquissimum monumentum, et ante Cyrillum seculo integro scriptum. At scribam Russum fuisse, omnia clamant. Fol. 271. in inferiori margine *здоров полко*, in Calendario 8. Junii *περηνιστῆνι* legitur. Martius *ερεζοζωλ* appellatur. Euphonicum Russorum ο, quamvis pro eo alias vix non semper *ъ* scribatur, tamen jam in eo invenias: *плоть* pro *плать*, *волъхвомъ* pro *вълхвомъ*, но pro *нъ*, *сотъ* (Genit. plur.) pro *стѣтъ* а *сто*, *вопию* pro *вѣпию*, *вонъ* pro *вѣнь* in eum, *воснѣ*, *вотъмѣ*, *возрѣти* pro *вѣзрѣти*, *ко* pro *къ*, *отонде*, *отокназь*, *надовѣми*. Adde *марот*, Martius, pro *март*. Confer ex eo Specimen VII. p. 679, et aliud p. 72! Gramm. Plura quidem dedit auctor recensionis, sed non sine erroribus excusa, ut taceam signa *ъ* et *ь* admodum confusa. Quam presse vetus interpres Octoetochi graeca slaviciis vocibus reddere soleat, uno saltem tropario, e Canone anastasimo toni primi desumpto, doceamus:

Ο̅ χερσίν	ἀχράντοις	ἐκ χοῶς,	Σειργυκῶς
роукама	прѣстѣма	ѿ персти	блѣпно
			хит'

κατ' ἀρχὰς διακλάσαμε, χείρας διεκέτασας
 испрѣва сѣздавъма. роуцѣ протѣрѣтъки
 ἐν τῷ σαυρῶ, ἐκ γῆς ἀνάκαλέμενος, τὸ φθαρένυ
 м κрѣтѣ. ѿземма възъвама. плѣньнок ми
 сѣма, ὁ ἐκ παρθέну προσείληφας.
 τέλο. κже ѿ δῶτι припѣтъ.

Sic Cod. Vindob. olim Hankianus. Cod. Vindob.
 Serb. differt quoad vocales et Orthographiam in his:
 ѿпрѣкти, испрѣва, сѣздавъме, протрѣль, ѿ зем-
 ле, възъвама, приметъ, additque ꙗко прослависе.

Cod. Serb. meus legit иже ante рѣкама cum edi-
 tis. прѣчинтъима; испрѣва вѣолѣпно (hoc ordine
 et Veneta ed. an. 1537), распрострѣтъ, (ed. Venet.
 распрострѣтъ), земма, възприетъ (Venet. възприетъ).

Editiones posteriores, uti Buzeana in Valachia
 1770 in fol., legunt когодѣтелиѣ pro вѣолѣпно,
 распрострѣтъки, възъвама, прилаки.

Non est tacendus Codex Philolog. graecus N.
 CLXXI chartaceus in 4. sec. XIV. glóssarium graecum
 continens, quod ob superscriptas in primis 15 foliis voces
 Slavonicas Graeco-Bulgaricum Durichius in Bibl. Slav.
 p. 270 appellavit, quamvis ex eo exemplum varietatis
 russicae, nimirum корзѣнок, produxerit. A Russo,
 non a Bulgaro slavica vocabula scripta fuisse, pluribus
 exemplis doceri potest. ἄβελλον. τακινός. et su-
 pra hanc vocem кроток. — ἀγαθός. ἀνδρείος. χρα-
 кор.

XXX

κορ. — ἀγοντα. ἠγόμενον. вож (рго вождь). — ἀ-
 χετὰ. λεπτὰ. φοννα. — ἀδάνης. ἐγρηγορος (sic), κορ-
 ζμιν. — ἀδιφάγος. γαστρίμαχος. червополнец. — ἀ-
 δροί. ἀρχοντες. князи. Bulgarus aut. Serbus κνεζи
 scripsisset. — αἶγιον. τὸ ἀπ αἰγίε γάλακτος ἢ ἢ πο-
 λισ. козьє молоко или городъ. Bulgarus scripsis-
 set μαῖεκο aut μαεκο et град. — αἰζηρί. νεανίσκοι.
 μολοδι. — αἰθρία. ἐναλία κορώνη. морскаѧ пороѧ, etc.

Praeter Missale glagoliticum 1368, e quo speci-
 men XII. pag. 697, et Breviarii lectiones, e quo
 specimen XIII. pag. 698 dedimus, exstant in Bi-
 bliotheca Caes. codices glagolitici manuscripti quatuor.
 a) Missale in fol. sine nota anni. b) Psalterium cum
 Canticis in 4. in charta et membrana an. 1463 scrip-
 tum. c) Liber Kvadrige dictus, tractans de fidei ar-
 ticulis, de decalogo et de aliis, an. 1493. scriptus. d)
 Expositio Evangeliorum (тамачениѧ евангеліи) inci-
 piendo a prima dominica quadragesimae, in charta in
 4. an. 1503.

Non repetam glagoliticorum Missalium et Brevia-
 riorum descriptiones, quae e Caramani Apologia sum-
 tae apud Assemanum leguntur. At Matthaei Sovichii
 verba e Praefatione ad versionem latinam Crammati-
 cae Smotriskianae, quibus Codicem suum describit,
 hic adducam: »Glagol. meus olim Codex, nunc au-
 tem Alberti Fortis, loco S. Georgii parum a Seg-
 nia distante adscribendus, a scriptore ignoto Micha-
 eli

eli Soltich presbytero an. 1462 dicatus. Continet varias lectiones. S. Scripturæ, Sanctorum gesta, Visiones, morales sermones, Missam auream, aliaque partim semivernacula, partim literali lingua, tum in membranis, tum in charta, scriptus. Ita ille. Seruari nunc codicem hunc in Bibliotheca, quam diligentissimus et scientissimus rerum Slavicarum collector Baro Sigismundus Zois Lublanæ posteris reliquit, ex catalogo librorum Slavicorum mecum quondam communicato video.

Nominandi mihi sunt præterea duo Codd. Evangeliorum Vindobonenses, quos inspexi, chartacei in folio. Alter Serbicus Dni. Kopitar, alter familiae russicæ in bibliotheca libris ad historiam præcipuis polonicam spectantibus instructissima, quam Excellentissimus D. Maximil. Comes Ossolinski patriæ suæ Poloniae consecratam voluit. Cod. Kop. recte legit Luc. 7, 25. *ἡ царскыя ἐν τοῖς βασιλείοις*, pro vitioso *царстѣи* (Mardar. *црѣтѣи* in plur.) editorum. Confer in correctâ glossam *во дворѣхъ*. Non tamen caret naevis. Marci 15, 7. male legit *въ кровѣ* cum Ostrog. pro *въ ковѣ*, quod Mardarii editio e correctiori Cod. exhibet. Inserit sæpe vocalem euphonicam inter duas consonantes, quæ alias sine vocali conjunguntur: *дѣщи* filia pro *дщи*, *дѣски* pro *дски*, *дѣщница* pro *дщница*, *лѣжа* pro *лжа*; *манѣи*, *мѣзда*, *лѣстац* pro *мнѣи*, *мзда*, *лѣстец*. Sic et in fine: *огань* pro *огнь*, *седамь*,
 ОГАНЬ

XXXII

осамъ pro седмь, осмь. Adde нѣсомь pro нѣсмь. Saepissime vero a vel ь vocalem euphonicam ε aut σ Russorum supplet: на et нь pro но, ка et къ (rarius кѣ) pro ко, вась et въсь pro весь, мачь pro мечь, лажь et лѣжь pro лож mendax, начан pro начен, бадр pro бодр, дабрь et дѣбрь pro дѣбрь; жазл et жѣзл pro жезл; петал et пѣтал, силан et сильн, осѣл et осал, стѣденац, вѣнац, сѣчац pro пѣтел, силен, осел, стѣденец, вѣнец, сѣец. At жарц seu жѣрц pro жрец. Inde Adject. жарьчакъ et жарачакъ. Hinc et петак pro платок; крѣпак, шпрѣснокъ pro крѣпок, шпрѣснокъ. санмище et сѣнмище pro сонмище; стагна pro стогна; паприще et пѣприще pro поприще. Apparet hinc, поприще non esse compositum ex Praepositione по, cujus vocalis non est ambigua. Malim ergo поприще potius a radice peregrina прѣпр ore formativae ище, quam a порати (Gramm. 117.) deducere. Retinet plerumque antiquas voces. Luc. 7, 2. тѣчан pro четен editorum. Алби книгы pro singulari книга et pro писаніе, кѣтер pro мѣкѣй. Miscet et flexiones vulgares recentiores Serbicas, sed non nisi rarissime: вѣмо pro вѣмы, дамоли или недамо, Joh. 10, 5. чюждега гласа pro чюждаго. Luc. 4; 29. да къш и низринѣли pro да къша etc. At Cap. 5, 1. more antiquo да, къше слышали. Marci 6, 40. pro лѣхы substituit мѣста: на мѣста на мѣста. Ossolinianus

cum

cum editis retinuit phrasin antiquam **НА ЛѢХѢ НА ЛѢХѢ** Correctorum glossa **НА КЪЧИ**, in cumulos, prodi eos vocem **ЛѢХА** non satis intellexisse. Hic quod Orthographiam ad Moldavicos codices accedit. **НА** enim **НАЖ** pro **НО**. Confundit **А** et **Ж**. Pro **А** subinde substituit **Ѣ**: **вѣѣ** pro **вса**, **варѣѣт**, praecedit, pro **варает**, immo **трѣѣва** pro **трава**. **Марци 10, 38.** conspirat cum edd. antiquis, legendo **невѣѣтаса**. Correcta delet **са**, quod etiam in **Кор.** abest. **Luc. 24, 11,** retinet **Ossol.** antiquum **блѣди** (**Кор.** **блѣди**, alii **Codd. Serb.** **блѣди**) pro **лѣа**, quod jam in **Ostrog.** legitur. **Matth. 28, 19.** negligens scriba omisit **и смна**.

Chronicon slavicum apud **RR. PP. Benedictinos** **Scotos**, Alterus e graeco **Dorothei** **Metropolitae** translatum, at multis capitibus auctius pronuntiavit pluribusque descripsit in **Miscellaneous philologico criticis.** Auctor versionis est **Arsenius Satanowski**, monachus **Kieviensis.**

Apostolum in membrana (lectiones ex **Apostolo**) **Monasterii Шишатовау**, qui sub **Stephano Urom** tertio, jubente omnium regionum **Serbicarum** **Archiepiscopo** **Nicodemo**, **Pekii** in urbe seu arce **жрѣло** (оу **жкн** **въ** **градѣ** **рекомѣм** **жрѣлѣ**) ab hieromonacho **Damiano** anno mundi **6832** (i. e. **1324**) descriptus est, cum frequentissime citaverim, de ejus **Orthographia** nihil jam adjiciam, nisi eum **ъ** subinde in fine vocum duplicare: **пророкъъ, мѣжьъ, временъъ, лѣтъъ, in**

his vocibus ad designandum Genitivum pluralem; rarius in pronomibus *тѣхъ* pro *ихъ*, et *сѣхъ* pro *сѣ*. Cum solo *ь* (pro *ъ* et *ѣ*) utatur, etiam solus *ы*, nunquam *ы* occurrit. Et vocibus et formis vocum ac lectionibus multum differt ab editis et Codd. junioribus. Act. 27, 16. legit *отокже ктерь прѣсѣхавше*, editi vero *островже нѣкій мимо текше*. Novit tamen et vocem *остров*, insula, alibi occurrentem. Mundus ei est *весьмиръ*, sed subinde et *свѣтъ*. Sic et *мѣсець* pro *лѣна*, *лѣка* pro *нѣдро* sinus (*maris*); *скрижалъ* *скандалъ* *рега* scandali, pro *камень* *соблазна*. *мѣчение* *μαρτύριον*, pro *свѣдѣтельство* 1 Tim. 3, 6. *пето* probaverit. Gal. 4, 17 *цркъвы васъ хотеть* pro *ѡлѣчити* *васъ хотятъ*, quasi legisset *ἐκκλησίαι* pro *ἐκκλησία*. Philipp. 4, 3. *σὺζυγε γνήσιε* *socie germane*, (Vulg. *germane compar*) de femina dici putavit, cum habeat: *приснаа съвръстнице* pro *сѣпрѣжнице* *присный*. 1 Cor. 11, 10. librarius erravit scribendo *власи* pro *власть* et 1 Thess. 5, 8. *дне вини сѣще* pro *снѣве* *сѣще* *дне*. Sequitur hic Slavus Codd. graecos, qui *νιοὶ* addendo legunt *ἡμέρας νιοὶ οὗτες*.

§. 5. Juverit saltem typographeorum slaviciſ litteris instructorum initia breviter perstringere, cum lingua slavica impressorum librorum catalogum in specimine Bibliographiae russicae integro Volumine primo Basilii Sопиковius dederit. Primus omnium Slavicorum lingua literali seu ecclesiastica editorum librorum est

Missale glagoliticum anni 1483 sine indicio loci in fol. Caramanus in Apologia cap. XXXIX. Missalia glagolitica antiqua an. 1528, 1531 recensens, non nisi fragmentum hujus Missalis se vidisse apud Patres S. Joannis Zaræ testatur, quod characteribus majoribus (più elevanti) differre ab aliis et defectum majuscularum in eo suppletum calâmo observavit, de tempore editionis nihil statuendo. Matthæus Sovich exemplar, quod possedit, in Præfatione Grammaticæ Meletianæ ita describit: »Missale secundum legem Romanæ curiæ, præmisso Calendario (sed maneo), sine literis majusculis — sine loco: anno Domini (uti in fine notatur) 1483 mensis Februarii die 22 hæc Missalia fuerunt absoluta. Ipsum hoc exemplar in Bibliotheca Caesarea spectare licuit. Clausula finalis (transformatis literis glagoliticis in cyrillicis) sonat: *ЛѢТЪ ГЛ҃ИХЪ Ч. ѿ. О. К. мѣся перва днь Л. К. ти мисан бнше сръпскии*. In Bibliotheca Vaticana duo exemplaria, unum integrum literis initialibus manu pictis, alterum manu scriptis se vidisse scribit D. Mich. Bobrowski.

In domum Archidiaconi Segniensis Sylvestri Bedricich Magister Gregorius Segnia ortus, ad imprimendos literis glagoliticis libellos illyricos at vernacula lingua scriptos ex urbe Venetiarum Segniam 1507 vocatus fuit. Istorum tres nominat Sovichius, quos possedit: 1) Transitum Hieronymi, 2) Manipulum Curatorum 1507. 3) Quadragesimales fratris Ro-

XXXVI

berti 1508, Secundum, Guidonis Manipulum Curatorum (НАРЪЧНИК ПЛЕБАНЪШЕВ), 27. Augusti an. 1507 editum, servat Bibliotheca Caesarea. Missalis glagoliticus curante fratre Paulo de Modruša Ordinis S. Francisci Conventualium apud Franciscum Bindoni et Mafeum Pasyri Venetiis 1528 in 4. impressi exemplar servatur Pragae in bibliotheca regia, aliud mancum in Rudnicensi Principis de Lobkowitz. In Vindob. Caes. vero reperitur Azbukvidarium glagoliticum, rarissimum cimelium, quod eodem tempore ibidem in 4. editum videtur. Constat 6 foliis, quorum quintum hic deest. Post Rubrum Іѣ маѣа, sequuntur 32 litterae glagoliticae, quibus loco ultimo figura X, latinum X representans, addita est; deinde Pater noster, quinque Psalmi Dominicae ad Vesperas (109 — 113), Canticum Magnificat, Canticum Simeonis, Psalmi 129, 50, 90. Hymnus (ИМАН) Те Deum; Introibo ad altare, Confiteor, Absolutionis formulae duae, Salve regina (спаси кралице мати etc.); Evangelium Joannis, Cap. I. ИСКНИ БѢ СЛОВО. И СЛОВО БѢ Ѹ БОГА. И БОГ БѢ (omisso СЛОВО). СЕ БѢ ИСКНИ Ѹ БОГА ВСА ТѢМ БАШЕИ БЕЗНЕГОЖЕ НИЧТОЖЕ БИСТ ЕЖЕ БИСТ ВТОМ ЖИВОТ БѢ. Symboli singulis articulis nomen et imago Apostoli praefigitur. Benedictio mensae. Benedictio mane dicenda. Denique Oratio cum subro мѣнтвѣ онѣ кнѣ бѣде говѣл 3 дивоционом бѣски дан etc.

Anno 1531 tertium Missale imprimi curavit Flumine in aedibus propriis Simon Cosicich seu Beggi illustri familia Jadertina ortus, Episcopus Modruissis.

Idem episcopus, Sovichii verba recito, librum de vita Romanorum Pontificum et Caesarum an. 1531 aliosque libros edidit, ut ipse in Praefatione testatur. Ejus editiones non exhibent purum Slavonismum. Exemplar Missalis mancum e Bibliotheca L. B. de Zois Vindobonam missum nuper inspexi. Breviarii a Nicolao Brozich, plebani de Omiscel (Castel-Muschio) in insula Veglia, Venetiis apud filios Joh. Franc. Turesani 1561 in 8. editi duo exemplaria in Bibliotheca Caes. spectare licet. — Libri ab Antonio Dalmata et Stephano Consule translati et typis glagoliticis Tubingae et Urachii 1562 — 1564. editi, cum lingua vulgari scripti sint, eos hic recensere nolim. Eos, post Schnurrerum et me, plerosque ad exemplaria Bibliothecae Caesareae, plene descripsit D. Barth. Kopitar in Appendice Grammaticae suae Slavicae (dialecti Carniolanae).

Ad Cyrillicos libros, quorum longe major est numerus, transeamus. Seculo XV. editos non nisi quinque aut sex nominare licet. Tres Cracoviae in Polonia an. 1491.

Octoechi (осмогласник) ibidem in fol. impressi notitiam dedit G. Sam. Bandtke in dissertatione de primis Cracoviae in arte typographica incunabulis

Psal-

XXXVIII

Psalterii meminerunt. Joh. Bacmeister et alii, et ex his Sopikovius. Breviarium seu Horologium (часословец) in 4. in Bibliotheca episcopali Munkachinensi exstans nominavit Fort. Durichius in Bibliotheca Slavica p. 126, ejusque amplio rem descriptionem promissit. Postremo folio sub Insigni urbis Cracoviensis clausula legitur iisdem verbis concepta, uti in Octoecho apud Bandtke: **ДОКОНЧАНА БЫТЬ СИТА КНИГА ОУ ВЕЛИКОМЪ ГРАДѢ ОУ КРАКОВѢ. ПРИ ДЕРЖАВѢ ВЕЛИКАГО КОРОЛЯ КАЗИМИРА. И ДОКОНЧАНА БЫТЬ МИЦАНИНШМЪ КРАКОВСКИМЪ ШВАНПОЛОМ ФѢОЛ, ИЗЪ НѢМЕЦЪ НѢМЕЦКОГО РОДУ, ФРАНКЪ. И СКОНЧАШАСА ПО БОЖИЕМЪ НАРОЖЕНІЕМЪ. ДѢ СЪТЪ. ДЕВЯТЬДЕСЯТЬ И ДѢ ЛѢТО.**

Tetraevangelium (четверо благовѣстіе) in fol. sine nota anni edidit Johannes Biegner de Brassovia (i. e. Corona urbe Transilvaniae). In fine editor se ipsum nominavit hisce: **АЗЪ ЖЪПАНЪ ХАНЬШЪ БѢГНЕРЪ Ѡ БРАШЕВЪ.** Serbum fuisse editorem ex Orthographia colligi posse autumavit Sopikovius. At cum in specimenibus ab eo adductis a legatur in vocibus **СА, БЫША, ОБЪАТЬИ, МА, ВРѢМА,** potius e Codice Moldavico hanc editionem factam fuisse censeo.

Anno 1493 editi Breviarii Slavici in 8. meminit Chr. Th. de Murr in Memorab. Biblioth. Norimberg. P. I. p. 222. Impressit Magister Andreas de Thoresanis de Asula die 13. Martii. 1493. (Venetiis). Videtur esse **ЧАСОСЛОВЕЦЪ.**

Anno

Anno 1493 — 1494 Octoechus iubente Georgio Савоевич (црънозвник) principe, et Babyla episcopo, editionem curante Monacho Macario de Monte nigro, impressus est, cujus exemplar Budae vidit Georgius Ribay. Aliud servari Miragnae in ecclesia Serborum refert Caramanus, apud quem librarii forte errore 1474 pro 1494 legitur.

His adnumerandum est Euchologium (молитвенник) rudioribus typis impressum in 4. mancum apud me. Post duernionem 31, cujus signatura in primis quatuor foliis est Z1, ZII, ZIII, ZIIII, et in octavi folii pagina versa 33, continuantur signaturae latinis literis II, KK, LL, MM; signaturae MM, non nisi quinque folia adsunt, reliqua desiderantur. Secundam editionem curavit Vincentius Вождари Вукo в и к ъ filius iisdem typis, quibus Psalterium 1561 Venetiis impressum est. In hac editione singulae paginae respondent paginis primae; sign. Omni apparet superne Nomen кон і. е. конидаp. Нис uti et alibi inscriptio чин кьбаемъин legitur pro послѣдованне et надъ коутникю, pro надъ коливом primae editionis: Alia fere immutata mansere. Exemplar Bibl. Caesar. duernione 14 finitur, videturque folium cum notatione anni et loci deesse. Textum evangeliorum et epistolarum in hoc Euchologio pro usu Serbicarum ecclesiarum edito parum differre ab Ostrogensi observari. At lectiones ex Prophetis minus conveniunt.

In acoluthia festi Epiphaniae; Isaiae Cap. 35. integrum legitur, cuius v. 7. sic sonat: и коудеть безводное въ блго. и въ жеждоущи земли, источникъ водаѣ коудеть. тоу коудеть вселеніе птицамъ и въдвореніе суриномъ и трьстѣи и блатъ. Pro vitioso блго certe блато edendum fuit, et post земли contra delendum. Ostrog. legit: и безводная бѣдетъ итблата (соег. езера), и на жаждущей земли источникъ водныи бѣдетъ. тѣ бѣдетъ вселеніе (соег. веселіе) птицамъ и стаа вельбѣдомъ и лѣси. (соег. post птицамъ: и селитва трости и лѣси). Cameli in Ostr. orti sunt ex καλάμῃ, pro quo male legerit interpretes καμήλῃ.

Anno 1519 Venetiis sumptibus suis paravit typos longe elegantiores vojvoda Вождар Вуковиѣ de Гѣриѣ submontanus (подгоричанин) ab urbe подгорица sic dictus. His imprimi fecit слѣженикъ seu librum Liturgias Basilii et Chrysostomi continentem in 4. Finita est editio 1519, 7. Julii, quam curavit hieromonachus Pachomius de Nigro Monte de loco Reka dicto. Pro а ubique ѣ, pro initiali е semper и locum habet. Hujus et secundae editionis, an. 1554 sumptibus Vincentii filii ibidem factae, in qua paginae et lineae respondent primae, exemplar vidi apud D. Копитар, secundae alterum olim Olomucii. Etiam in secunda, mortuo jam Вождаро, fol. 3 apparet syllaba ко et supra ж.

Anno 1537. 27. Julii completus est liber Octoechus (ωχτροχ) Venetiis in fol., jussu Вождари, cuius in-

insigne (κ·λ·τ·θ) a Carolo V. ei concessum exhibetur. Liberalias ομογραφικὸς dictus hic πετογραφικὸς appellatur, certe propterea, quod a quinto tono incipiat. Post octavum tonum tamen στιχηρῶς e primis quatuor tonis leguntur. Operam huic editioni impendunt sacerdos Theodosius et Gennadius Paraecclesiarchus Monasterii Miljeseva, natus de Prijepolje. Typi differunt ab aliis, quibus Liturgiae 1519 impressae sunt. Exemplar habet Dn. Kopitar.

Anno 1538. 19. Januarii iisdem typis (quos ad patriam perferre volebat Βομηδари), cum figuris ligno incisis in fol. Venetiis (οὐ βνετζίεχ) prodiit liber Μινεј, qui hic et съкорник appellatur. Editionem curavit hierodiamon Moyses e monasterio Дечан in Macedonia prope Magnos Montes, oriundus de Budiml prope monasterium Шудиков. Exemplar habet Dn. Kopitar.

Post obitum Βομηдари, cujus corpus ad patriam 1540 devectum et sepulturae traditum fuit, filius ejus Vincentius eodem zelo animatus continuat laudabilia patris coepta Venetiis.

Anno 1547 in 8. edidit libellum precatorium pulcherrimis parergis ornatum, cujus exemplar et Sopikovius videt, sub titulo молитвослов in bibliographia russica, impressum in Serbia asseruit. Exemplar Bibl. Caes. integerrimum fol. ult. signat PP seu ѿи docet, libellum sacrarum precum (свѣти писание) 1. Junii 1547 factum esse Venetiis per Vincentium Βομηдари

XLII

Vukovika filium, cujus insigne et in ultima pagina conspicitur. Secundam editionem, paucis quibusdam initio solum mutatis, et demtis parergis curavit idem anno 1560. In Oratione dominica (Signat. Cu) legitur **насоуцъ-анѣ**, at in Psalterio, quod sequitur, **насоуцнѣ**. Exemplar in Bibl. Caesarea.

Anno 1561 edidit Psalterium in 4. cum adnexis Tropariis, Menologio (**мѣсецословїе**), initio magni Junii, Horologio secundum ritum S. Sabae Hierosolymitani. Fol. tertio insigne Vincentii conspicitur. In epistola fol. 4., vulgari dialecto concepta, quam Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Sacerdotibus, Monachis et reliquis Religiosis, similiter et piis rectoribus et regibus Macedoniae, Serbiae (**шербїе**), Bosniae et Sirmii, et reliquis principibus christianis magnis et parvis, et hujus linguae literatis inscripsit, se ipsum nominat **виценцо де господинь божидара вѣковикъ шербѣца**. In hujus fine petit, ut ei e Serbia mittantur libri antiqui manuscripti, quos ille imprimere velit. Num per verba **старе кнїге писане ѿ срѣбске землѣ** chronica Serbiae intelligat, nolim definire. Suspicio autem Psalterium hoc esse editionem repetitam antiquioris, sicuti Euchologium Vincentii curis impressum, de quo supra. Anno 1638 Psalterium a Vincentio editum cum adnexis omnibus iterum in 4. Venetiis excudit Bartholomaeus (**карто**) Ginammi typis antiquis, quos Marcus Ginammi Venetiis reperisse

nisse dicitur. Sunt autem typi hi (кипарн) iidem, qui primi Euchologii. Utriusque psalterii exemplar est in Bibl. Caes. Reimpressi, apud me unum, apud Dn. Kopitar alterum foll. 274, in Bibliotheca S. Marci Venetiis quartum, folio uno, in quo Alphabetum, auctius, a Paulo Solarich descriptum in Pominak p. 26 — 30. Operam suam huic editioni impendit Hieronymus (иероним) Zagorovikъ Patricius (властелин) de Cataro.

Habeo praec oculis Psalterii folium ad Dn. Kopitar spectans, cujus typi rudiores sunt, quam Vincentiani, Signaturae dñi paginam primam 25 lineae occupant. Linea 10 incipit Canticum Isaiae cap. 26, 9—21. Textum et Orthographiam non differre a textu aliarum editionum Serbicarum collatio docet. Legit enim v. 9. ѿ ноши сугрѣнюктъ доухъ мои ктебѣ кѣе, занк свѣтъ повѣленїа твоя на земли. правдаѣ наоучитесе живоущен на земли. 10. прѣста бо нечѣстивѣ etc. Vincent. melius повелѣнїа. Ostrog. et correcta на земли. Vincent. male наоучитесе in 3. sing. pro 2. plurali. Ostrog. помолче, at corr. прѣста кѣкаута. Vellem nunc definiri, utrum folium hoc sit e Psalterio Serbico anni 1545, cujus meminit Sopikov p. XСII, an ex alia hucusque ignota editione.

Anno 1561 Venetiis in fol. typis Vincentii Vukovikъ prodiit Trio di o n, apud Sopikov. тринѣстнѣ, male 1562. Exemplar in Bibl. Caesarea. Primo folio comparent ѡфч цпама оу мнетке, posito ч pro љ seu 60,

XLIV

60, et ЦПАНА pro ШТАМПАНА. In fine vero АФѢА ге-
ноуѡара 5, i. e. 1561 Januarii 6. Operam editioni cor-
rigendae impendit Stephanus ab urbe Skodra (ѡ
града Скадра) qui spem fecit, partis secundae prope-
diem edendae. Post triodion quadragesimale secutura
fuit illa pars, quam тріодъ цвѣтнаа seu пентико-
старъ appellat. Utrumque, et Triodion et Pentecostari-
on Mosquae 1759. fol. cum multis aliis libris ecclesiasticis,
Menaeis, Prologis, Menologio, Liturgiariis, Hirmolo-
gio, Octoecho, Paterico, Rituali, Vitis SS., Commen-
tariis et Homiliis Patrum, Bibliis Ostrogiensibus 1582,
Evangelii Leopoli 1736 fol. Concordantiis in Psalmos,
Evangelia et Acta, et Epistolas, anno 1787 Leopoli
huc transmissis, servat Bibliotheca Caesarea.

Anno 1571. 12. libellus Calendarium, Officia B.
Mariae, S. Crucis, S. Spiritus, Mortuorum, septem Psal-
mos poenitentiales, Litanias omnium SS. et alias preces
continens, Venetiis impressus fuit literis Serbicus seu
Bosnicis, quales Postellus 1538 in linguarum XII. cha-
racteribus differentium Alphabeto primus exhibuit, nos-
que Tabula IV. linea septima ex aliis opusculis edi-
tis sistimus. Post a figura prima est 5, sequentes tres
sunt 6; post 7 sequuntur duo 8, deinde 9, Serbi-
cum 10, postea 11, (cum quo et figura octava li-
neae sextae conferenda est), ultimo loco duo 12. Li-
bellus hic longe rarissimus Bibliothecae Caesareae
post Calendarium SS. in ecclesia Latina cultorum in
fo-

folio singulari figuras Alphabeti repræsentat, post has Ave Maria (Здрава мариѣ милости пѣна) et Pater noster: ѡче нашъ. конъ конъ на небесехъ. — и ѡклони шь ѡдъ зла. Ямень. At mox fol. 3 alia formula quæ ab voceмъ лѢКАВАГО, τολύρα, Graeco-Slavicam dixerim, recitatur, in qua illud p̄orsus singulare, quod pro масѢщныи hic масити мась legatur: хлѣбъ нашъ масити мась дати намъ данась. In fine libelli bibliopolarum nomina, locus et annus impressionis notantur: цѣмъпанѡ ѡ бѣнецнехъ. макѡкъ. дѣ карѡмъ. и аерѡжѡ. корѡ. кѡмъ памѡ. аласѣма. дѣла. скала. ѡ ч. ѣ. о. а. Insigni scalae etiam titulus ornatus est, sub quo M. D. LXXI. Alios libros asceticos Venetiis ejusmodi literis impressos a Paulo Solarich aliisque recensitos studio praetermitto, cum solum initia typographiarum nobis hic exponenda sint.

In Ugrovlachia loco incognito anno 1512 in 4, prodire quatuor Evangelia, quorum exemplar ante annos 30 Mosquæ in Typographeo synodali inspexi. Clausulam finalem integram Sopikov pag. L. descripsit. Editionem curavit jussu Johannis Basaraba magni Voevodæ hieromonachus Macarius.

Anno 1517 — 1519 in 4. Pragæ in urbe majore veteri Franciscus Skoriña de Polouk, Medicinæ Doctor, varias partes Veteris Testamenti a se in Russicam linguam translatas edidit. Harum indicem habes apud Sopikovium. Nominabo hic eas, quæ in indice lau-

laudato desiderantur, seu de quibus nondum constat, utrum impressae aut ab auctore translatae fuerint. Sunt autem haec: Libri Paralipomenon, Esdrae, Prophetarum (exceptis Threnis et Daniele, quorum exemplaria cognita sunt), et Machabaeorum. Psalterium Slavicum, quibusdam vocibus hinc inde mutatis, post aliquot annos in 8. cum aliis libellis, qui Canones et Acathistos continent, ejus curis editum est, et quidem, ut videtur, Vilnae. Ibidem enim, in domo Jacobi Babича senioris Magistri civium urbis Vilnae, an. 1525 Apostolum in 8. exedit. Ex eo specimina leguntur in Sopikovii Bibliographia p. 10—17.

Antequam in Russia vel unus liber ederetur, Evangelia pro usu Ecclesiarum Serbicarum jam bis edita fuere per hieromonachum Mardarium e monasterio Мръшина црква prope Nigrum Montem. Prima vice an. 7060 (i. e. 1552) 4. Augusti, Belgradi (оу вѣлградѣ), in fol. Pro hac editione, cujus exemplar Consil. Reg. Sabbas Tököly servat Aradini, alterum in monasterio annunciationis sub monte Kablar in sinistra ripa Moravae in Serbia vidit Vukius, typos formavit Radiша Dmitrovikъ, et post eum sumtus supeditavit Тројанус (Тръян) Gundulikъ ex urbe Ragusa. Altera vice in fol. an. 7070 (i. e. 1562) 24. Junii, ad aedem Ascensionis in мръшина црква ad pedem Nigri Montis. Pro hac editione, cujus exemplar est in Bibl. Caesarea, Mardarius ipse, patria de fluvio

vio Drina, typos magno labore e ferro et cupro se confecisse (ρουκοδ'ελησαχ) testatur. Textum secundae non differre a prima ex collatione 3ã ã (quae Matthaei 1, 18. incipit et Cap. 2, 12. desinit) concludere licet. Lectiones ejus in Grammatica laudavi saepius. Luc. 7, 10. legit cum Cod. Кор. въ домъ quod Ostr. et corr. male omittunt. Ibidem initio v. 41. iterum cum Cod. Кор. conspirat, non addendo и рече aut ѣ же рече, quorum primum Ostrog. legit, alterum correcta. Differt tamen etiam ab hoc codice. Hic enim Luc. 11, 25. legit ουπραξην, πομετην и ουκρασην, σχολάζοντα, σεσπρωμένον, και κεκοσμημένον, Mard. sine πομετην. Editi habent quidem πομετην, sed omisso ουπραξην. Luc. 6, 20, Mard. cum Ostrog. post νηπιῖν non habet ἀῤωμ, τῷ πνεύματι, quod Ms. Кор. cum aliis editis addit.

Versionum Antonii Dalmatae et Stephani Consulis, Augustanae Confessionis addictorum, literis cyrillicis et glagoliticis ab an. 1561 — 1564 Tubingae (aut Urachii) impressarum, licet illyrica (croaticam illi appellabant) lingua vulgari factae sint, hic iterum meminisse oportet. Quae de iis in Appendice Vol. I. Sopikovius congressit, non carent erroribus. Novum Testamentum, quod N. 1714 nominavit, non est Croaticum, nec literis cyrillicis 1554 impressum, sed Primi Truberi Versio Carpiolica Matthaei, et editio N. 1715 adducta est Novi Test. prima pars 1557 lit. latinis edita. Recte quidem N. 1717 dicitur, N. Test. Tubingae 1563

XLVIII

in 4. literis cyrillicis produsse, at male N. 1718, 1719, 1720, novas ejusdem editiones an. 1565, 1577, 1581 factas fuisse. N. 1721 recte habet Croaticum N. Test. Tubingae in 4. glagol. Falsum vero illud, quod addit: sine notatione anni. Nam prima Pars praefert annum 1562, secunda 1563. Annos hos ipse jam N. 705 recte consignaverat, sed ficto et monstroso loci nomine: **ТРА-ГЪРІА ВЪ КРАМДЕНЕЪРІИ**. Falli eos, qui post mortem Johannis Ungnadii, cujus sumtibus typographia Tubingensis erecta fuit, typos glagoliticos Tubinga in Austriam, et inde Romam translatos suspicati sunt, alibi ostendimus. Vide Glagolitica mea.

Non ausim praeterire, typis cyrillicis Nesviji in Lituania 1562, 4. Catechesim russica lingua (dialecto alborussica) fuisse editam, quam triumviri novae doctrinae propagatores Matth. Kaweczinski, Simon Budny, et Laurentius Kriszkowski Principibus Rądziviliis dedicarunt. Exemplar seculo XVI a Jesuita Vilna allatum servatur in Bibl. regia Pragae.

In Russia coepta quidem 1553 consilia instruendae typographiae, sed primus omnium librorum Mosquae impressorum Apostolus prodit demum anno 1564 in fol. Exemplar tractavi manibus in typographeo synodali. Ridiculum est, quod titulo libri Sopikov Nr. 73 apposuerit verba: **ПЕРВОУ** etc. i. e. Apostolum e graeca versione LXXII. interpretum translatum fuisse. Operarum Magistri erant Johannes Fedorow (**ФЕДОРОВ**) Dia-

comus, et Petrus Timofejew (Тимоѳеев) Mstislavcy. Uterque eorum, cum male audirent, nec optime haberentur, patriam deseruit. Prior Leopoli impressit Apostolum 1573 in fol. Ejus nomen sub Insignibus Leopoli folio ultimo subscriptum legitur: **ИВАНЪ МЕДОРОВИЧЪ ДРЪКАРЪ МОСКОВСКІЙ**. De fatis ejus vide plura apud Sopikovium p. LX. seqq. Alter subscriptus legitur in editione Evangeliorum, quae Vilnae 1575 in fol. impressit. Exemplar exstat in Bibliotheca Comitum de Nostitz Pragae; quo et Durichius et ego saepe usi sumus. Tredecim annis ab editione Apostoli elapsis, impressum fuit Mosquae Psalterium 1577 in 4. Post plurium annorum decursum prodire A. 1590-1592 duo Triodia (поєгналъ и цвѣтнаа) in fol. Editionem curavit Typographus Andronicus Timothei filius (Тимоѳеев), невѣста dictus. Anno 1594 Octoechus in fol. A. 1597 iterum Apostolus in fol. A. 1600 Menaeum сошепне (миненъ обшчал). A. 1602 Liturgiarium (сладжекник) in 4. A. 1606 Tetraevangelion elegantissimis typis, cujus exemplar servat Bibliotheca Caesarea. Typographo nomen fuit **СНИКІМЪ МИХАИЛОВЪ РАДОШЕВСКІЙЪ** e Volynia oriundus (волыннеу). In subscriptione mendum est in annis Christi $\bar{\alpha} \bar{\chi} \bar{\alpha} \bar{\nu}$ i. e. 1614. Nam annis Mundi $\bar{\zeta} \bar{\rho} \bar{\alpha}$ i. e. 7114, et primo anno regiminis magni Ducis Basilii Ivanovici respondet A. Chr. 1606, non 1614. Hanc editionem Evangeliorum dialecti veteris ecclesiasticae

L

praecesserunt sex aliae, prima sine anno, secunda 1512 in Ugrovlachia, tertia Belgradensis 1552, quarta 1562, quinta Vilmensis 1575, sexta Vilmensis 1600 sumtibus et typis Lucae Mamonič, ut adeo Mosquensis an. 1606 ordine septima sit. Reliquos post annum 1606 Mosquae impressos libros slavicos vide sis in Sopikovii Bibliographia Russica.

Idem ille Johannes Theodori filius, Mosqua oriundus, qui Mosquae 1564, et Leopoli 1573 Apostolum impresserat, Ostrogium, Volyniae urbem, aut sponte aut a Constantino Duce Ostrogensi vocatus-venit, ubi jussu religiosi Ducis Novum Testamentum cum Psalterio A. 1580 in 8., mox etiam integra Biblia in fol. excudit. Bibliorum titulus annum 1581 exhibet, at clausula fol. ultimo docet, ea jam an. 1580, 12. Julii fuisse absoluta per Ivanum Theodori filium Moscovitam (ИВАНЪМЪ ТЕОДОРОВЫМЪ СЫНОМЪ МОСКВИТИНОМЪ), Huic infra subjunctum conspicitur signum typographi, in quo I et nomen illius indicant. In Spenceri Catalogo et titulum et typographi signum ligno incisa spectabis. Habent autem quaedam exemplaria aliud folium ultimum (in exemplari integerrimo, quod est apud RR. PP. Benedictinos Scotos adest utrumque), in quo oratiuncula eucharistica graeca et Slavonica typographi signo praemittitur, et post signum typographi, in clausula annus 1581, et dies 12. Augusti nominantur. Verbis НАПЕЧАТАША МНОЮ МНОГОГРѢШНЫМЪ ІОАННОМЪ ТЕОДОРОВЫМЪ

сѣномъ змоекѣвъ respondēt in formula graeca haec:
 τετίπεται ὑπ' ἐμοῦ ἀμαρταλώτατῷ Ἰωάννου, τῷ Θεο-
 δάμῳ υἱῷ ἐκ τῆς μεγάλης ρωσίας.

Titulum libri rubrum : **ΒΙΒΛΙΑ ΣΗΡΒΙΚῆ ΚΝΗΓΥ ΒΕΤ-
 ΗΡΟ ΚΑΙ ΝΟΒΑΓΟ ΖΑΒῆΤΑ ΠΟ ΠΑΖΥΚῆ ΣΛΟΒΕΝΙΚῆ** latine
 sic reddideris : **Biblia i. e. libri veteris et novi Testamenti
 lingua slovenica.** Post orationem eucharisticam Du-
 cis pietissimi graecis et slavonicis verbis conceptam,
 consilium operis ipse Dux exponit. Gratulatur sibi, se a
Magno Duce Russiae Johanne Basilevich assiduis
 precibus per **Michaelem Garaburdam** scribam magni Du-
 catus **Litvaniae** exemplar **Bibliorum** integrum obti-
 nuisse, cum antea frustra ejusmodi exemplaria, quae
 omnes **Vet. Test.** libros complecterentur, in **Serbicis**
 et **Bulgaricis** monasteriis quaeri curasset. Credidit ille
 in transmisso exemplari (aut illius apographo) veterem
 versionem **Slavicam**, quae e **Septuaginta Interpretum**
 graeco textu ante annos 500, et quod excurrit, tem-
 pore **Vladimiri primi Ducis christiani** facta sit, contem-
 tam fuisse. (Confer **Gramm.** p. 701). Excipiendi certe
 erant libri **Tobiac**, **Judith** et tertius **Esdrae**, quos non
 e **Graeco**, sed e **Vulgata** translatos facta collatione mox
 advertere potuissent ii, qui editionem curarunt. **Libri**
 tertii **Macchabaeorum** versio, cum in exemplari
 transmisso reperta non fuisset, recens editioni accessit.
 Ad finem enim libri tertii haec nota legitur: **сѣа третѣа
 кнѣги маѣкавенскѣа вѣпрочѣихъ вѣблѣихъ не обрѣта-**

ЮТСА НИЖЕ ВЕАМОН ТОМ СЛОВЕНСКОМ, И НИ ВЛАТИНСКИХЪ АНИ ВЛАТСКИХЪ ТОЧЮ ВЪ ГРЕЧЕСКОМ И ВЪ ЧЕСКОМ, НО И МЫ НХЪ НЕОСТАВИХОМЪ i. e. hic liber tertius Machabaeorum in reliquis Bibliis non invenitur, neque in ipsis illis Slovenicis, nec in latinis, nec in Polonicis, tantummodo in Graecis et Bohemicis; verum et nos eum non omisimus. Male Kohlius et qui eum secuti sunt, voce ЛАТКИХЪ (alias ЛАЦКИХЪ) Latina biblia, quae nondum exstabant, hic indicari putarunt.

Tempore Vladimiri ad Russos delatam Versionem Slavicam Evangeliorum, Apostoli, Psalmorum et librorum liturgicorum non dubito, at libros Veteris Testamenti omnes aut aliquos praeter Psalterium translatos exstitisse vix credi potest. Seculo XII. Proverbiorum versionem jam Nestori, qui librum frequentius citat, ad manus fuisse, et ex usu ecclesiae paroemias legendi, colligi possit. Sapientiae liber, Ecclesiasticus, Prophetiae et Job sec. XIII. et XIV. in Serbia, Pentateuchus aliique sec. XV. in Russia aut Polonia translati videntur. In unum vero corpus circa finem sec. XV. (non tamen ante editionem Bohemicorum Bibliorum Pragensem 1488 aut Kutebergensem 1489) collectos et secundum exemplar Bohemicorum Bibliorum dispositos fuisse existimo. Hac occasione plerique Vet. Test. libri, antea e Graeco translati, secundum Vulgatam recogniti fuere. Cujus rei indicia cum ubique obvia sint, miror id non advertisse editores Ostrogienses. De conferendo textu Sla-

vonico et ex graecis fontibus emendando ne cogitatum quidem fuerit, cum illi exemplari transmissio nimum confidentes nihil immutandum censerent. Non mirabilis itaque tot manifestos librariorum errores in Ostrogensi editione inveniri. Sunt et alia ejus vitia, textus nimirum multis in locis corruptissimus, interpunctiones confusae saepius, praeter Polonismos et Russismos in libris, qui a Russis serius translati sunt. In editione Mosquensi 1663, in qua textus Ostrogensis recusus fuit, non nisi pauci, iique leviores errores sublatis sunt. Longe plures et graviore mansere incorrecti, qui tamen vel obiter inspecto textu graeco facile emendari potuissent.

Quis enim non advertat, Jobi 41, 19 pro *λδκ μετεν* legendum fuisse *λδκ μεταν*, cum Graecus *τόξον χάλκεον* habeat? Restitui etiam facile potuissent Job. 9, 9. post *творан влассожельца и проходню*, *ὁ τριῶν πλειάδα και ἔσπερον*, vocabula male divisa et pessime in Ostrog. expressa: *нарек тδ, ран южъ наложка*. A primo interprete certe scriptum fuit *и арктѣра и южна локка*, convenienter graeco textui: *και Α'ρκτηρα, και ταμεια νότζ*. Editores autem Mosquenses non restituto textu veteri, maluerunt in margine notare: *грече πλειάδα и εσπερα и арктѣра и сокровища южнаа*. In Orthographia emendanda, flexionibus vocum immutandis faciliores fuere editores Mosquenses, licet eis injunctum fuerit, ut textum Ostrog-

giensem immutatum (ннзѣмѣннѡ) exprimerent. In Psalmis, (quibus et Athanasii epistola ad Marcellinum de interpretatione Psalmorum praefixa est, quae in Ostrogiensi abest), vocabula alia in Mosquensi legi, p. 187 monui. In his enim excudendis non Ostrogiense, sed aliud exemplar secuti sunt. Addam de exemplaribus Ostrogiensis editionis observationem Dn. Kopitarii, nimirum folium сѡс (276) fuisse reimpressum, cum Jobi Cap. XLI. linea ultima exemplar Bibliothecae Caesareae legat сѡда sine sequenti мо, quod in exemplari RR. PP. Scotorum lineam claudit. Praefatio de utilitate lectionis S. Scripturae, et disticha slavonica, quibus editio haec et laudes Ducis Constantini celebrantur, auctorem habent Gerasimum Danilovič. Gravissime hallucinatus est Jacobus Suwa, qui in libro »Saulus et Paulus Ruthenae unionis — sive Meletius Smotriscius Archiepiscopus Hierapolitanus« inscripto et Romae 1666 edito, hunc Gerasimum, Danilovič (Smotriski), patrem Meletii, olim Vice-capitaneum castri Camenecensis, deinde rectorem academiae Ostrogiensis, auctorem versionis Slavonicae Ostrogii editae asseruit. Cum enim eum Graecarum Latinarumque literarum, nec non Slavonicae linguae gnarum fuisse dixisset, addit: »cujus rei argumento sunt peritiles toti Russiae ejus lucubrationes, Biblia scilicet e Graeco et Latino sermone in Slavonicum versa et Ostrogiae ducis memorandi impensis edi-

edita; quorum etiam exemplar Eminentissimus Cardinalis Franciscus Barberinus suae recens adscribi locupletissimae curavit Bibliothecae. Si Jac. Suua Praefationem Gerasimi inspexisset, potuisset laudare ejus modestiam, qua tenuitatem ingenii sui excusat. Ait enim sibi, qui scholas nunquam vidisset, (НЕО ОУЧИЛИЩА НИКОЛАИТЕ ВІДѢХ), injunctum fuisse ab ipso Duce, ut hanc Praefationem scriberet. Equidem vix ei tantam linguae graecae peritiam tribuendam censeo, ut vel libri tertii Macchabaeorum versio ab eo profecta credi possit. Inter libros supra memoratos, qui Leopoli ad Bibliothecam Caesaream missi sunt, est rarissimum opusculum foll. 10, ab eodem Gerasimo Smotrickio Ostrogii A. 1587 in 4. editum: Календаръ римски новы. Sub finem: написано ѿ Академии Острогъской etc. ѿкицир-томс чиволнама мисареГ. Additur: qui arabica legerit, eum facile haec intelligere posse. Alios Ostrogii impressos libros enumerat Sopikovius. Librum Basilii de Jejunio, quem ille N. 193 recenset, 1594 in fol. 14. Martii ex Ostrogiensi typographia (Зарбкарнѣ острогъской) servant Bibliothecae Caesarea et Ossoliniana.

Emendatior quoad libros Vet. Test. editio prodit tandem 1751 fol. Petropoli (Mosquae), in cujus Praefatione correctionis negotium latius exponitur. Textum hujus editionis repetunt aliae omnes, quarum pleniorrem indicem dedit Sopikovius. N. 113 habet Mosquensem 1756, et N. 114 Petropolitanam ejusdem anni in fol.,

LEVI

fol. quae fortasse non nisi nomine loci differunt. N. 116 Petropolitanam 1759, fol. Bectene? cum postea N. 117 Kieviensis 1758 sequatur. Post hanc N. 118 Mosquensem 1759 in 8. Voll. 4. (apud me Voll. 3). Sequuntur Mosqu. 1762, et alia 1763 in fol. (Apud me in Slovanka 1766), Kieviensis 1779 in fol. Mosqu. 1778 in 8. Voll. 5; Mosquensis (octava) 1784. fol. Kiev. 1788 in 8. Voll. 5. (Mosqu. 1790³, in fol. deest apud Söp.). Mosqu. (decima) 1797 fol. Pochaev. Part. 5, 1798 in fol. Mosqu. (undecima) 1802 fol. (Budensis Voll. 5. 1804. in 8., secundum Kiev. 1788 impressa; deest apud Sopikov). Mosqu. Voll. 4. 1806 in 8. maj. Mosqu. (duodecima) 1810 fol. Addamas primam stereotypis 1816 in 8. a Societate biblica editam, quae 1820 jam undecima vice recusa fuit.

§. 6. Superest, ut Grammaticas Slavonicas dialecti literalis saltem nominemus. Earum aliquas recensuit Léon. Frisch. Pleniorem earum indicem dedit Franc. Alterus, quem inscripsit *Literatur der Slavischen Grammatiken*, et Miscellaneis philologico-criticis (Vindob. 1799) N. VIII. inseruit, sed etiam in eo quaedam supplenda sunt. Alium in Sopikovii Bibliographia Russica invenies, qui et aliarum dialectorum, uti Carniolicae, Illyricae hodiernae, Slavo-Bohemicae, Grammaticas sub generali nomine Slavonicarum complectitur, quin haec satis distinguantur a Grammaticis veteris slavonicae linguae. Nostrium igitur erit, eas

solum accuratius, supplendo simul alibi omissas, consignare, quae proprie sensu strictiori Slavicae dici possunt. In harum censum venire non potest Grammatica graeca slavonice translata a studiosis scholae graeci ritus Leopoli, atque A. 1591 in 8. in usum inclytæ nationis Russicæ edita titulo: ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΔΟΚΡΟΓΛΑΓΟΑΝΒΑΓΟ ΕΛΛΗΝΟΣΛΟΒΕΝΣΚΑΡΟ ΠΕΖΥΚΑ. (Apud Alterum N. VI.) Recte Fort. Durich in adversariis suis adnotavit: in rem Grammaticam Slavorum omnia ferme vocabula technica ex etymologia graeca transisse nemo negaturus est, quicunque hanc Grammaticam legerit. συλλαβὴ enim in ea vocatur СЛОГ, ὄνομα ἰμα, ἀντωνυμία μέντονομα, ῥῆμα глагол, μεταχὴ причастіе, πρόθεσις предлог, ἐπίρρημα наречіе (apud Maximovium. ИДГЛАГОЛІЕ), σύνδεσμος съюз. Articulus vero, ἄρθρον, est различіе.

Primus omnium Grammaticam linguae slavicae ecclesiasticae composuit Laurentius Zizania, Vilnae 1596 in 8. in typographia Fraternalitatis impressam, quam inscripsit: ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ СЛОВЕНСКА (male apud Sorikovium СЛАВЕНСКА) СЪВЕРШЕНАГО НѢКЪДѢТА ОСМИ ЧАСТЕН СЛОВА И ИНЫХ НѢЖДНЫХ. НОВА СЪСТАВЛЕННА Л. З. Fusius eam, ob raritatem, describit episcopus Eugenius in lexico historico Scriptorum status ecclesiastici, notatque, in ea casum Narrativum seu Praepositionalem in declinationum paradigmatis desiderari, totaque 59 foliis absolvi. Ejusdem Zizaniae alphabe-

LVIII

rius libellus СЛОВЕНСКАА АЗБУКА dictus, Vilnae 1596 editus, continet 34 foliis Lexicon seu collectionem vocum slovenicarum russica vulgari dialecto expositarum.

Libelli in 12. nomine Grammaticae ab Altero N. I. e Bibliotheca Bodlejana adducti, titulus Slavicus est: ГРАММАТИКА АЛБО СЛОЖЕНІЕ ПИСМЕНА, ХОТАЦИМЪЗІА ОУЧИТИ СЛОВЕНСКАГО ЯЗЫКА. МЛАДОЛѢТНЫМ ОУРОЧАТОМ. ВЪ ВИАНАѢ. РОКЪ. А. Х. ИГ. Apparet autem vel e titulo, cum pueris discentibus destinatum atque adeo nihil aliud esse, quam unum ex innumeris alphabetariis КЪКВАРЬ dictis, quorum complures Sopikovius consignavit.

Plenius linguae Slavonicae regulas exposuit Meletius Smotriski, (monachus coenobii Vilnensis descensionis S. Spiritus, cujus vitam laetius Jac. Suша, concinnius nuper Eugenius enarravit), edito Anno 1619 (1618) in 8. Jevii (prope Vilnam) libro, cui titulum fecit: ГРАММАТИКИ СЛАВЕНСКИЯ ПРАВИАНІЕ ОУНТАГМА, ПОУЧАНІЕМ МНОГОГРЪШНАГЪ МНІХА МЕЛЕТІА СМОТРИСКАГЪ etc. ВЪ ВІВЮ. foll. 252. In Praefatione vernacula summo opere commendat studium linguae literalis Slavonicae, cum sit ecclesiae graeco-russicae naturalis et connata (природный). Ejus praecepta ab omnibus semper aestimata fuere. Non poterant autem ex hac Grammatica, utpote quae ipsa lingua slavonica conscripta esset, praeter Russos et Serbos proficere alii. In Dalmatarum praeprimis usum et com-

commodum eam latine convertit **Matthaeus Sovich** Cathedralis ecclesiae Auxerensis Archidiaconus, cui olim in collegio Urbani cathedra linguae Slavonicae a **Benedicto XIV.** decreta fuit. Adjecit ille Alphabetum Glagoliticum et praemisit longiorem praefationem, in qua codices cyrillicos et glagoliticos sibi notos et quosdam impressos literali ac etiam vulgari sermone scriptos libros enumerat. Exemplar operis, nobis benevole concessi, exstat Lublanae in Bibliotheca Baronis Zois, qui illud nescio utrum ex Autographo an ex Apographo describi fecit. Versioni latinae e regione respondet textus ipsius Smotriskii, slavonice, caractere cyrilliano.

Non diffitetur Sovichius, Grammaticam hanc accuratioribus Bibliorum animadversionibus adhibitis perfectionem reddi posse ab aliis, promittitque in fine praefationis, se ad perficiendum Dictionarium quo fieri potest uberior progressurum. Obiit Sovichius 1774, post cujus mortem de edenda hac versione Grammaticae nemo erat sollicitus.

Repetitis autem vicibus Grammatica Meletii Slavonice scripta edita fuit; pro usu Russorum Mosquae 1721 et pro usu Serborum Rimnicii in Valachia 1755, paucis in ea mutatis et additis.

Anno 1638 edita fuit Cremenecii Grammatica (письменница) in 8., apud Alterum N. III. foll. 104.

Auctor Grammaticae Slavonicae in 4. Mosq. coeptae 1648, finitae 1651, Meletio quidem vix non omnia debet.

bet. Cum tamen quaedam omiserit, alia addiderit et mutaverit, nolim cum Sopikovio opus hoc singulare editionem Meletii tertiam aut secundam (cum Vilmensis A. 1629 vix exstet) appellare. Appositae in fine sunt tres appendices: 1) Discursus Maximi Graeci de utilitate Grammaticae. 2) Interpretatio slavonica Nominum Sanctorum. 3) Analysis duarum Orationum. Has et seorsim an. 1782 in 8. Mosquae impressas habeo. Male tribui ab aliquibus hanc Grammaticam Maximo Graeco recte monuit Sopikovius. Exemplari huius Grammaticae, quod servat bibliotheca Upsalensis, passim versionem latinam margini adscripsit Sparfvenfeldius. Haec autem versio vix alia esse videtur, quam ea, ad quam perficiendam Sparfvenfeldius Mosquae an. 1686 hortatus est anonymum, qui Nissae MDCXC in 4. »Exemplar characteris Moscovitico-ruthenici duplicis Biblici et usualis« in quatuor, et Declinationum terminationes in quinque tabellis aeri incisus edidit. Is enim de studio linguae Slavonicae Mosquae continuato et de versione Grammaticae a se confecta loquens ait: »Quod meum studium cum approbasset nobilis Dominus Joannes Spahrenfeld Svecus, juvenis praeclarissimus et suae gentis spes maxima, plurimarum linguarum peritissimus, qui eo ipso tempore agebat Mosquae, eamque linguam didicit Rutheno pariter, porrexit mihi Grammaticam fusam sola lingua ruthenica editam, ut eam pro meo exercitio latinitate

do-

donarem. Qua ego perlecta utilius fore judicavi, si eam in compendiosiores terminos et clariorem methodum redigerem. Quod etiam auxiliante bono Deo brevi praestiti. Hortabantur et rogabant deinde omnes exteri, ut etiam pro eorum usu publici juris facerem, quod quidem libenter praestitsem, si alicubi typum Ruthenum cum Latino reperire potuissem. Occurrit nunc, ut saltem Alphabetum et quaedam eo pertinentia sculpi curarem, usibus illorum servitura, qui olim seu in Magna Russia, Circassia, Walachia, seu Servia, Sclavonia, Bulgaria, Bosnia pro re christiana sunt laboraturi, aut inter gentes illas versaturi, cum linguae hujus in plerisque illis regionibus, saltem in officii ecclesiasticis, et libris sit usus. Has tabellas mihi proprias vendico, quas magno labore confeceram, etsi fundamentum aliquod ex dicta fusa Grammatica desumpserim, sed valde mendosum, confusum et pene usui nulli aptum. Haec ille.

An et quibus rebus differat editio 1719 in 8. non possum dicere, cum eam cum priore conferre non licuerit.

Compendium ex illa pro usu scholarum confecit scholae Novogradensis discipulus, hypodiasconus Theodorus Maximov, idque Petropoli in monasterio Alexandri Nevensis 1723 in 8. imprimi fecit. Apud Alterum N. V. Constat Grammatica pag. 212. Praefatio 4 et Index alphabeticus 8 foliis.

Hegumenus Eugenius brevi Lexico slavonico 1784 in 8. Petropoli edito praemisit Paradigmata Declinationum et Conjugationum Slavonicarum.

Manuductio ad Grammaticam Slavonicam (РѢКОВОДСТВО КЪ СЛАВЕНСКОМЪ ГРАММАТИЦѢ), quam pro usu scholarum nationis Serbicae e pluribus aliis collegit Abrahamus Mrazovič scholarum nationalium director, primum Vindobonae 1794, deinde appendice trium foliorum, quae numeri dualis flexiones exhibent, aucta, Budae 1811 in 8. prodit.

Brevis Grammatica Slavonica (КРАТКАА СЛАВОНСКАА ГРАММАТИКА) a Petro Vinogradov conscripta XIV. capitibus pagg. 112. absolvitur. Petropoli 1813. 8. Slavonicam tradit lingua vernacula.

Grammatica slavonica Ms. A. 1643 Joannis Vsevicii Bibliothecae Colbertinae N. 3876, e qua Bandurius in Animadvers. in Constantini Porphyri. librum de administr. Imp. Tom. II. tabulam desumsit, a Jo. Ugevicio (УЖЕВИК) Slavono sacrae theologiae studioso conscripta. Inspexit eam Parisiis D. Kopitar, et ex iis quae notavit, video auctorem fuisse Polonum, aut Russum e Polonia, qui polonica slavice miscuit.

Aliam a Johanne Sohier linguarum Slavonicae, Russicae et Polonicae interprete, an. 1724 confectam, N. 462 Bibl. regiae, citant Benedictini in novo tractatu artis diplomaticae. Hanc illi quidem Russicam dixere, at Slavonicam esse non dubito.

De ea, quam Caramanus in Alphabeto an. 1753 edito promiserat, non constat, utrum vel inchoata fuerit.

Jacobi Bloniyki hieromonachi Grammaticam, (Грамматика новостараго и славнаго языка) jam ante an. 1761 in monte Atho conscriptam, servari apud SS. Synodum, et Lexicon Slaveno - graecolatium in Kieviensi laura, Eugenius testatur. Quis non miretur et doleat, horum neutrum in lucem edi! Miror etiam non prodiisse Grammaticam, cui decem annorum operam Venetiis impenderat Justinus Vinnovski, legationis russicae capellanus. Hanc typo paratam ante A. 1799 Vindobonae viderat Alterus, apud quem vide sis illius conspectum.

Haec, quam linguae slavicae cultoribus nunc offero, etiam exteris, qui linguae hujus cognoscendae desiderio tenerentur, consultum esse volui. Methodo autem nova tractandam censui, Declinationum et Conjugationum numerum augendo et aliter disponendo. Pars illa, quae vocum formas exponit, prorsus neglecta fuit ab aliis. Meletii vestigia premens in iis, quae ille recte statuit, in eo multa alia probare non potui, quae auctoritate veterum destituuntur. Optabam equidem opus magis elimatam proderet in publicum. Sed continuis amicorum editionem urgentium hortatibus ante tempus cedendum esse existimavi. Inter quos praecipuis nominandus mihi est e Vindobonensibus

LXIV

conjunctissimus Kopitarius, bibliothecae palatinae custos, qui corrigendis diligenter plagulis, oblatis e lectissima sua bibliotheca ultro, qui mihi hic deerant, libris, exquirendis, inspiciendis et sedule conferendis quum manuscriptis tum impressis codicibus, quaedam etiam opportune monendo, operam meam multum adjuvit. Brevi ille, spero, Lexico Sloveno-graeco-latino, quod parat, feliciter absoluto, justiorem symbolam conferet ad accuratiorem penitioemque sinceræ dialecti veteris scientiam.

Vindobonae 1821. 21. Decembris.

Conspectus Operis.

	Pag.
Introductio.	
Cap. I. De literarum slavicarum figura, pronunciatione, valore numerico, divisione, affinitate §. I.—XXVI.	1
Cap. II. De euphonia, seu de Vocalium mutatione, Consonarum transformatione, epenthesi, prothesi et elisione literarum §. I. - XXVI.	35
Cap. III. De tono seu accentu §. I.—XI.	51
Cap. IV. De scribendi compendiis seu Abbreviaturis §. I.—VI.	60
Specimen Orthographiae §. VII.	70

Grammaticae Slavicae

Pars I.

De vocum Formatione.

Cap. I. De syllabarum radicalium structura.	
Classis I. syllabarum radicalium.	81
Classis II. syllabarum radicalium.	86
Classis III. syllabarum radicalium.	110
(****)	Cap.

LXVIII**Grammaticae Slavicae****Pars III.***De vocum constructione.*

	Pag.
I. Syntaxis Conventientiae.	581
Substantivi collectivi.	587
Verbi in plurali.	591
Adjectivorum cum Substantiviis.	593
Numeralium.	598
Reciprocorum. СЕБЕ, СВОЙ.	602
Relativi НМѢ pro Article)	609
Particularum НѢ et НН .	611
II. Syntaxis Regiminis.	614
Accusativi regimen	615
Genitivi regimen.	619
Dativi regimen.	629
Localis regimen.	637
Instrumentalis regimen.	640
Regimen Infinitivi et Supini.	645
Regimen Gerundivi.	646
Rectio Praepositionum.	648
III. Syntaxis ordinis.	667
—	
Specimina e Codd. tam cyrillicis, quam glagoliticis.	672
—	

I n t r o d u c t i o

i n

Institutiones linguae Slavicae.

Caput I.

De literarum Slavicarum figura, pronunciatione, valore
numerico, divisione, affinitate.

§. I.

Soni linguae Slavicae omnes et singuli neque latinis, neque graecis characteribus exprimi possunt. Hinc ingeniosa inventione opus fuit ad constituendum alphabetum omnibus numeris absolutum. Auctor illius Constantinus Philosophus, alias Cyrillus dictus, Methodii Pannoniae et Moraviae Archiepiscopi frater, Slavis primum Bulgariae, deinde Moraviae daturus Evangelium aliosque libros liturgicos, hoc consilio usus est, ut graecos characteres fundamenti loco substerneret, sonorum a graecis alienorum signa ex aliarum nationum, Armenorum videlicet et Coptorum, alphabetis mutuaretur, reliquisque adaptaret, ac, missis nominibus literarum graecis seu phoeniciis, Slavicis appellationes substitueret, pro Alpha enuncians *Az*, pro Beta seu Vita *Vjedi*, interposito

A

ta-

a Cap. I. §. II. Liter. Slavic. figura et pronunciatio.

tamen *Buki*, quod Latinorum B respondet. Eadem ratione literae Zjelo, quae Graecorum signo numerico ζ respondet, praemisit sonum živjete; in reliquis jam non turbato alphabeti ordine usque ad ω progressus est, nisi quod literas, Graecis duntaxat proprias, ζ, ψ, ϖ, ν, ad finem plane rejecerit.

§. II. Figuras et nomina literarum slavice scripta in tabula prima aeri incisa conspicienda exhibuimus; valorem earum nunc exponemus.

Respondet autem

			Graeco	Lat.
А	а	az,	Α	a
Б	б	buki,	Β	b
В	в	vjedi,	Β	v
Г	г	glagol,	Γ	g
Д	д	dobro,	Δ	d
Е	е	} est (jest)	Ε	e
	ε			
Ж	ж	živjete,	ζ	Gall. j
З	з	zjelo,	ζ	z
З	з	} zemlja,	ζ	z
	ζ			
И	и	ize,	Η	Lat. i
І	і	i,	Ι	i
К	к	kako,	Κ	k
Л	л	ljudi,	Λ	l
М	м	myslжете,	Μ	m
Н	н	naš,	Ν	n
О	о	on,	Ο	o
П	п	pokoj,	Π	p

Cap. I §. II. Liter. Slavic. figura. et pronuntiatio. 3

Р	р	rci,	Graeco ρ	Lat. r
О	о	slovo,	σ	s
Т	т	tverdo,	τ	t
Оу	оу	uk,	ου	u
У	у		•	
Ф	ф	fert,	φ	f
Х	х	chjer,	χ	Germ. ch
Ѡ	ѡ	ot,	ωτ	Lat. ot
Ц	ц	ci,	(τς)	Ital. z
Ч	ч	červ,		Germ. z
Ш	ш	ša,		Ital. ce
				Gall. ch
Щ	щ	sca,		Germ. sch
				Germ. schtsch
Ъ	ъ	jerr,		
Ы	ы	jery,		Pol. y
Ь	ь	jer,		Boh. '
Ѣ	ѣ	je,		Lat. je
Юу	юу	jus,		ju
Ю	ю			
Ѥ	ѥ	ja		ja
Ѧ	ѧ	ksi,	ξ	x
Ѩ	ѩ	psi,	ψ	ps
Ѫ	ѫ	thita	θ	th
Ѯ	ѯ	izica	υ	y

4 Cap. I. §. III. Lit. Slavic. valor numericus.

§. III. Valor harum literarum numericus proprius idem est, qui apud Graecos:

ā	ē	ῑ	ā	ῑ	ē	ξ	ῑ	κ	ι
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ā̄	ē̄	ῑ̄	ā̄	ῑ̄	ē̄	ξ̄	ῑ̄	κ̄	ῑ
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
κα	λ	μ	ν	ξ	ο	π	ϑ	ρ	
21	30	40	50	60	70	80	90	100	
τ	ϑ	ϙ	ϕ	χ	ψ	ω	υ		
200	300	400	500	600	700	800	900		

^αā 1000 ^βē 2000 ^γῑ 3000 etc. Olim et α valebat 900.

Ut itaque annus a condito mundo ^ϗϑτκ̄ sit 7329, a quo si 5508 demas, annum ^αω̄κα i. e. 1821 obtinebis.

§. IV. Figurae harum literarum graecas seculi noni referunt, his eo similiores, quo antiquiores codices inspexeris. Serbicos ductus, quales Postellus anno 1538 exhibuit, et Theseus Ambrosius A. 1539 pluribus descripsit, quidam typographi Veneti, imprimentes libellos catholicos Bosnica lingua scriptos seculo XVII. imitati sunt. Paulisper etiam a forma Cyrillicorum characterum antiqua deflectunt ii, qui versionibus illyricis Antonii Dalmatae et Stephani Istriani Tubingae annis 1561, 1562, 1563 impressis adhibiti sunt. His plane similes sunt, quos tabula II. e Bohorizhii Grammatica desumptos ante oculos sistit.

Rus-

Russici, qui politici seu civiles vocantur, ex ecclesiasticis orti, pro vario artificum conatu alii alius elegantiores sunt. His nunc et Serbi, adjectis formis quibusdam propriis, utuntur. (Vide Paralelismum alphabeti Serborum cum viciniorum popularium et alius ceteris Europae alphabetis, quem Vukii Lexicon Serbico - Germanico - Latinum p. LXIX. conspiciendum praebet).

§. V. A Cyrillico autem alphabeto, quo a medio seculo nono omnes Slavi graeco ritui addicti usi sunt, figuris plane differt alphabetum Slavicum, quod Glagoliticum seu etiam Bukviya appellatur. Voluit nimirum auctor ejus, incertus]Dalmata, cyrillicum antiquum in compendium redigere, retentis quidem literarum nominibus, sed ductibus pro ingenio suo formatis, a priorum forma valde diversis, quos tabula III. exhibet. Hoc alphabetum clerici Dalmatiae, ut liturgiae suae Latino-Slavicae, recenter inventis literis conscriptae, auctoritatem conciliarent, mox a prima ejus inventione, initio nempe seculi XIII., S. Hieronymo, quem, utpote Stridone natum, Slavum Dalmatam fuisse sibi persuaserant, tanquam inventori tribuerunt; hinc vulgo Hieronymianum appellari solet. Notandum vero, literas glagoliticis a cyrillicis differre primum valore numerico. Buki enim valet 2, Vjedi 3, Glagol 4, Dobro 5, Jest 6, mirjete 7, Zjelo

6 Cap. I. §. V. Alphabetum Glagoliticam.

Zjelo 8, Zemlja 9, Ime 10, I 20, Je 30, Kako 40, Ljudi 50, Mysljete 60, Nam 70, On 80, Pokoj 90, Rei 100, Slovo 200, Tverdo 300, Uk 400, Fert 500, xjer 600; Ot, quod figuram Psi refert; 700, usta 800, Ci 900, cerv 1000. Differunt deinde etiam numero et ordine. Inter I et Kako, Je ad exprimendum latinum j insertum est; literae autem graecae ksi, psi, thita, et imiya, tanquam inutiles plane omissae sunt, cum auctor literas ks pro ξ , ps pro ψ , t pro θ , u et i pro ν scribere maluerit. Literam ϕ retinuit, cum ei latinum f respondeat. Nec enim nomina Felix, Fabianus, Fortunatus apte scribere potuisset, licet subinde ϕ graecum seu ph latinum in p mutet, scribendo Pilip pro Philippus. Unico o contentus, Ot rescidit, quod graeci ω figuram referret, quamvis nomen Ot retinuerit, illudque figurae ex ψ ortae tribuerit. Inter Jerr crassum et Jer tenue seu molle, codicum Cyrillicorum a Serbis scriptorum abusum secutus, nullum discrimen observavit, ita, ut nescias, utrum in voce *den* n pronunciandum sit, uti n solidum, an vero uti n liquidum. Cyrillicum μ et κ figura una expressit, sequendo consuetudinem patriae suae, quia Dalmatae illo aevo Jazyk et jezyk promiscue pronunciassae videntur. ζ initio pro κ etiam in codicibus cyrillicis, recentioribus tamen, usurpatur. Hos imitatus Dalmata, Jest
 gla-

glagoliticum initio vocum pro *κ*, et post consonantes pro *ε* puro adhibuit. *Šca*, cum in medio et fine apud Dalmatas ut illyricum *ch*, non ut *ψ* sonet, literae *Ci* praeponendum censuit. Solent autem *ψ* glagoliticum, dum hac litera sonum cyrillici *ψ* exprimere volunt, Dalmatae, tribus punctis notare, aut ei literam *u* praefigere. His defectibus alphabeti glagolitici mederi volentes Raphael Levakovich et Matthaeus Caraman, librorum liturgicorum correctores, variis signis literas glagoliticis notarunt ad exprimendos sonos omnes, qui aptissime literis cyrillicis redduntur.

Hoc consilio opera Caramani Jadrensis Archiepiscopi Romae 1753 *Bukvar Slavenskij* literis tam cyrillicis quam glagoliticis editus est.

§. VI. Qui alphabetis e Latino aut Germanico formatis utuntur, uti Illyrii in Slavonia et Dalmatia, Croatae, Carnioli, Poloni, Bohemi, et Venedi Lusatiae, diversa ratione sonos Slavis proprios signant, eos nimirum, quos simplici litera exprimere non poterant. Cape exempla:

Cyrill.	Illyr.	Croat.	Carn.	Pol.	Boh.
з	z	z	s	z	z
ж	x	s	sh	z	z
с	s	sz	f	s	s
ш	sc	sh	fh	sz	ff, s
ч	c	cz	z	c	c
ч	cs	ch	zh	cz	c

8 Cap. I. §. VI. Literae Polonicae, Bohemicae.

Venedi Lusatiae Bohemos secuti ꝑ̣ pro ж, aliqui etiam ꝑ̣ pro з retinuerunt, alii vero litera f pro з, ꝑ̣ vero pro ч, ꝑ̣ pro с, ꝑ̣ pro ш, tꝑ̣ pro ч utuntur.

In exprimendo ч plerique multum variant. Poloni scribunt szcz, Croatae sth: шочка, lucius, Pol. szczuka, Croat. schuka, Illyrii vero ч pronunciant uti шт (sht, sct), hinc shtuka, sctuka, Serbice штыка. Bohemi quoque ч in ꝑ̣ mutant, quamvis Slovaci ꝑ̣ seu ꝑ̣ adhuc servarint: Ohnisst'e, ohnissce. Apud Carniolos plerosque terminatio isze (ише) viget pro iszcze (ищѣ). In Infinitivis in чи, et gerundivis в чи, а чи, et in fine vocum мой, нош et similibus, Illyrii pro чі amant ch, Serbi ꝑ̣, cuius defectum alii per ꝑ̣ suppleunt; Poloni et Bohemi his in vocibus non nisi ч pro чі et pronunciant et scribunt.

Pro х Poloni, Bohemi, Lusatiae scribunt ch, cui Croatarum et Carniolorum h aequivalet. Illyrii quidem h scribunt pro х: hud, hoditi, чho, muha, sub, pro хоуд, ходити, оухо, мѣха, сѣх, sed pronunciant ut latinum h, Serbi vero sonum х plane negligunt aut subinde in а mutant: уа, одити, уво, муа et мува, сув, lege: ud, oditi, uvo, mua, muva, сув. Bohemorum autem h respondet slavico r: hora, рога, mons. Si enim r hianse gutture efferatur, quod et Russorum aliqui

qui faciunt, facile in h transit. Pronunciant autem h pro r, praeter Bohemos, Slovaci omnes, immo et Lusatae superiores. Polonorum sibilantes z', s', c', rhinesimusque in pronunciandis vocalibus a, e, slavicae literis nullatenus exprimi possunt. Literae rz respondet quidem slavicum р, sed sono longe diverso. Amant autem Poloni et Bohemi stridens rz in omnibus vocibus, in quibus ъ, aut vocales и, ѣ, а, ю, cum р conjunguntur: крило, krzidlo, рѣка, rzeka.

§. VII. Etsi Cyrillus litteram к ante в, et ж ante з inseruerit, ingenio usus suo, aut Latinos et Armenos hac in re imitatus, noluit tamen ordinem alphabeti graeci in aliis ita turbare, ut sibilantes literas slavicas locis suis cum c conjungeret. Rejecit enim ч, ч, ш, ш, et signa х, ѡ, uti et vocales affectas, ad finem post ѡ. Recta autem methodus eum omnino ordinem sibi vindicat, qui litterarum cognationi et affinitati imitatur. Habita igitur ratione organorum, primam seriem constituent vocales purae, quas pulmonales liceat appellare. His mox palatinae seu vocales affectae subjiendae sunt,

Secunda series consonas labiales, tertia linguales, quarta dentales, quinta sibilantes omnes, sexta demum gutturales in tabula hic apposita conspiciendas praebet:

Vocales.

I. -	1.	а,	о,	оу.
			ѣ.	ѣ.
			ї, и,	
	2.	ѣ,	ѣ,	юу seu ю.
		ѣ,	ѣ,	ѣѣ.

Consonantes.

II.	в,	б,	п,	м.
III.	н,	л,	р.	
IV.	ѣ,	т.		
V.	з,	ж.		
	с,	ш,	(ѣ)	
	ц,	ч.		
VI.	г,	х,	к.	

Literam ϕ , quam hic consulto exclusimus, quod non nisi peregrinis vocibus scribendis serviat, si quis seriei secundae inserere velit, locum inter $\в$ et $\б$ occupabit. Literas ξ , ψ , ω , ν , utpote sonis peregrinis, non slavici, exprimendis aptas eodem jure hic exclusimus, quo in alphabeto cyrillico extra seriem ad finem rejectae, in glagolico prorsus exclusae fuere.

§. VIII. Vocalis ї , natura sua liquidissima, aliis vocalibus ita praefixa ut cum eis coalescat in unam syllabam, aequivalet latino et germanico j , adeoque naturam consonantis induit. Hinc syllabae ѣ ,

и, юу seu ю, uti *ja, je, ju* pronunciandae, pro diphthongis haberi non possunt. In fine vero post vocales alias appositum и, quando cum vocali praecedenti uno oris motu conjunctim effertur, diphthongum proprie sic dictam constituit. Tales sunt:

ай, ой, оүй
 ей, дий
 ій.

Et praefixo і: ай, кй, юй.

Quo in casu и superne notari solet sigla, quam colliquescentem (слитная) appellant Grammatici.

Consona в, licet affinis vocali оу seu ъ, post vocales quascunque in fine posita diphthongos non efficit. в enim in terminationibus ав, ов, оув, ев, ив pronunciandum est eo fere modo, uti solet ante vocalem efferri, id est leni flatu, qui ad f latinum fere magis accedat, quam ad vocalem оу.

(a) Male igitur Meletius Smotriski, princeps Grammaticorum slavicoꝝ, et qui eum ducem secuti, inter Diphthongos non solum т, к, ю quas in proprias nominarunt, immo et оу, тй retulerunt: Hinc syllabas оүй, ѡй Triphthongos, жй plane Tetrathongum appellarunt, quod hanc e quatuor vocalibus (юүй) consistare censuerint, cum tamen ж sit aequale graeco ѡ, latino u, russo y, cui junctum и Diphthongum ѡй seu уй constituit. Diphthongos ав, еу et вй non nisi in graecis vocibus reperias.

12 Cap. I. §. IX. Observationes in Orthographiam.

§. IX. Orthographiam quod attinet, plura observanda veniunt. Primum circa vocales:

1. **а** solidum paucas admodum voces inchoat: **а** sed, **а**сїе **мох**, **а**ще **си**, **а**кѣ **сicut**. Pro **а**з in dialectis aliis olim **ѣ**з in usu erat, unde hodiernum **ѣ** rejecto nimirum **з**. Supplet quandoque **а** vices vocalis liquidae **ѣ**, ut in **а**мо pro **ѣ**мо quo. Post **ѣ**, **ш**, **ч** olim **а** scribebatur, nunc fere ubique **а**: **ю**ша **juvenis** pro **ѣ**ноша, **ча**hora pro **ча**с, **отроча** puer pro **отроча**; immo et post **ѣ**: **о**ѣа, **ср**ѣа, **лн**ѣа, pro **о**ѣа, **ср**ѣа, **лн**ѣа. Librarii Serbici male **вс**а omnia, **вс**ак quilibet, pro **вс**а, **вс**ак, item **ка**а quae, pro **ка**ѣ seu **ка**а scripsere.

(b) Signari solent non solum **а**, sed et reliquae Vocales omnes initio vocum (in antiquis codicibus etiam initio syllabarum) sigla quam **ѣ**омака, id est **ψιλη**, appellant, quaeque Graecorum spiritui leni respondet: **а**, **и**, **ѣ** etc. In Bibliis stereotypo A. 1816 Petropoli impressis signum hocce editores Russi, Orthographiam dialecti suae secuti, penitus neglexerunt, quos utique, cum vocum nunc a se divisarum initia etiam sine signo facile dignosci possint, mihi quoque sequi licbit.

(c) Spiritum asperum (**ѣ**рѣтаѣ, id est **δασετα**) plane non norunt Slavi, nec in ipsis vocibus quas Graeci adspirant: **а**а seu **а**а infernus, **а**аѣ. Recentiores tamen quidam, praeunte Meletio Smotriski, saltem voces ab **ѣ** incipientes aspero notandas censuere: **ѣ**пакѣ etc.

2. **ω** et **о** non differunt sono, sed usu vario. **ω** scribitur a) in vocibus peregrinis: **ѣ**акѣ, **ѣ**ωнѣ, in quibus Graeci **ω** usurpant. In nimbo
ѣма-

imaginum Salvatoris o wм est graecum ὁ ὡν. b) in interjectione ѡ Vocativo praefixa; in Praepositionibus w, ѡк, ѡ, et vocibus cum his compositis. Reperias tamen окрест, одежда, окычай, окласть, облак, образ, in quibus praepositiones o et ок secundum regulam w exigent. c) non raro initio vocum aliarum in codicibus, ut ѡгнь, ѡцет, ѡн; rectius tamen алавогнь, оцет, он. In antiquissimo Izbornik a. 1073 plane отъ pro ѡ legitur. d) in casibus pluralis numeri, quos, subtilius quam opus erat, distinguere volebant librarii: ex. gr. in genitivis вѡин militum, прорѡк, отрѡк, закѡнник, дважник, quae in nominativo singulari scribuntur per o: воин miles etc. In genitivo in ѡв: жидѡв Judaeorum, non alia certe ratione quam ut distinguatur a possessivo жидѡв. Sic сѡт, genitivum a сто centum, distinguunt a сот fenus. In dativis in ѡм, ne terminatio eorum cum instrumentali singulari in ом confundi possit: законникѡм, оученикѡм. Бѡаша, мнѡга nominativi plurales, generis neutrius, w amant, ob discrimen a feminino singulari боаша, многа. Hoc modo nom. plur. глаголи *verba*, ab imperativo глаголи *loquere* differt. e) in adverbis ob discrimen adjectivorum in o desinentium: зѡла valde, тамѡ ibi. f) denique in Genitivo singulari Pronominum et Adjectivorum, quem nimia cura ab Accusativo, ut eis videbatur,

secernendum voluere: κρω eius, сѣтарω sancti: In formula оузрѣ κρω оуѣ κρω vidit eum pater eius; primum κρω Accusativi vices sustinet, secundum vero κρω officio suo defungitur.

3. оу initio vocum, ѣ vero in mediis et ultimis syllabis scribi solet: оуκρѣх fragmentum. Compendii causa Russi pro оу usurpant ubique у, quod et in Bibliis Slavicis novissime impressis initio vocum prima vice tentatum est.

(d) In libris Serbicus fere omni in loco оу, et non nisi rarissime ѣ legitur. In variis codicibus manuscriptorum, antiquissimis aequae ac recentioribus, post constan-tes ж pro ѣ legitur: ожа manus, вѣрж правж fidem rectam. Russorum Ік seu у olim non nisi pro ѣ scribebatur, praecipue in codicibus Serbicus; муро unguentum, pro муро, In Russicis tamen codicibus etiam antiquis у subinde jam pro оу reperias: оука etc.

§. X. Ab, ~~Est~~ seu ε solido nulla vox slavica inchoatur. In manuscriptis antiquis et libris a Serbis editis initio vocum κ pro ε scribebatur; nunc compendii causa ε initio vocum scribitur, sed pronuntiatur ut je. Inde factum est, ut ε, etiam sine praefixo ѣ, *Jest* nominaretur. ε et ε omnino non differunt nisi usu; ε initia vocum occupat: ε id, εи ei (feminae), εмѣ ei (viro), εда num, εшѣ adhuc. Praecipiant autem Grammatici etiam in medio vocum post consonas, sed non nisi tum scribendum ε, cum casus pluralis numeri a similibus singula-

laris numeri distinguere volunt. Differt hac ratione Genitivus pluralis $\sigma\tau\epsilon\upsilon$ a Nominativo singulari $\sigma\tau\eta$, Dativus pluralis $\mu\alpha\iota\tau\alpha\rho\epsilon\mu$ ab Instrumentali singulari $\mu\alpha\iota\tau\alpha\rho\epsilon\mu$, et plurales $\beta\epsilon\sigma\eta$, $\delta\beta\epsilon\rho\eta$, $\zeta\epsilon\sigma\tau\alpha\iota$, a Genitivo singulari $\beta\epsilon\mu$, $\delta\beta\epsilon\rho\eta$, $\zeta\epsilon\sigma\tau\alpha\iota$. Genitivus plur. $\sigma\sigma\epsilon\upsilon$ *ovium* scribitur per ϵ , quod in nullus casus in singulari respondeat; plur. nom. $\zeta\mu\alpha\mu\epsilon\eta\iota\alpha$ autem per ζ , quod ei Genitivus singularis $\zeta\mu\alpha\mu\epsilon\eta\iota\alpha$ similis sit.

ϵ igitur alias semper post consonas et vocales in medio et fine locum habet: $\epsilon\tau\epsilon\delta$ accipio, $\mu\epsilon\delta$ mel, $\epsilon\delta\delta\alpha\tau\epsilon$ eritis. Est autem inter ϵ et ζ tanta affinitas ut post consonas varias ϵ saepius vices liquidarum ζ suppleat: $\nu\epsilon\epsilon$, $\nu\epsilon\epsilon\delta$, $\nu\epsilon\epsilon\mu\alpha$, $\delta\gamma\epsilon\epsilon\sigma$, quae librarii Russici amant, pro $\nu\epsilon\zeta$, $\nu\epsilon\zeta\delta$, $\nu\epsilon\zeta\mu\epsilon$, $\delta\gamma\zeta\sigma$, quae Serbici codices constanter retinent.

§. XI. Vocalis α ab μ seu ι ita differt, uti a solidum a liquida μ . Igitur α inter vocales solidas, ι vero inter liquidas referri debet.

(e) Constat autem α , uti in antiquissimis Codicibus scribitur pro hodierno μ ; e crasso α (non e tenui α) et ι . Neglecto paulatim jam inde a seculo XIII. discrimine inter α et μ , librarii Serbici ubique μ pro α scribere coepere. Hos imitatus auctor alphabeti glagolitici, excluso altero, unico *Jer* contentus fuit; nullius fere usus; nisi ad separanda ab invicem vocabula, quae olim conjunctim sine intermedio spatio scribebantur.

Notandum vero literam α , seu, ut nunc scribitur, μ , initio vocum nusquam occurrere. Sup-

ponit enim consonam solidam praeceuntem crassius enunciandam. Differunt autem *ч* et *н* consonis junctae non solum figura, sed ipso significatū et pronūciatione. Crassius enim et durius sonant syllabae *вч*, *кч*, *пч*, *мч*, gracilius et mollius *вн*, *кн*, *пн*, *мн*, quarum discrimen facile observabis, si ore Polono aut Russico prolatas audieris. Simili modo differunt *нч*, *лч*, *рч* a *нн*, *лн*, *рн*. Stridentem syllabae *рн* sonum, Polonis, Bohemis atque Moravis communem, quem per *rz* exprimunt, alii Slavi prorsus ignorant; latum tamen *r* a tenuiori recte distinguunt Lusatae inferiores.

Ad discrimen hoc notandum interpretis veteris testamenti Sorabici, Cotbusii 1706 impressi, Joh. Frid. Fritze, duplici figura literae *r* usus fuit.

Дч, *тч*, a *дн*, *тн*, vix alii melius quam Bohemi et enunciando et scribendo *дy*, *ty*, et *ди*, *ти*, distinguunt. Immo et post sibilantes *з* et *с* discrimen inter *ч* et *н* observandum est. Post *щ* vero et densiores sibilantes *ж*, *ш*, *щ*, *ч*, locum suum *н* sibi vendicat. Post *г*, *х*, *к* vero non nisi *ч*, uti pluribus seculis constanter observatum fuit, et ipsa analogia exigit, scribendum est, etsi nunc in libris slavicis, quos Russi ediderunt, more Polonorum post gutturales *н* scribatur. Clariora haec fient exposita litterarum *ч* et *ѣ* functione.

XII. 1. Characteres **ъ** et **ь**; quos quidam literas aphonas (безгласная) dixere, Smotriskius conjunctim sonantes (припражнोगласная) rectius appellavit, quod temperando sono consonantium syllabam aut vocem finientium inserviant. Crassius enim et durius sonant literae, quibus **ъ** crassum (дѣтелокъ) affigi solet, tenuius autem et mollius, quibus **ь** tenue (тонкою) arponitur. Sic finales consonae vocum крова tectum et кровь cruor, воня foras et вонь in eum, леня linum et лѣня piger, оугля angulus et оугль carbo, мада venenum et мада esca, меда mel et мѣда aes, перста digitus et персть humus, частъ frequens et часть pars, atque aliarum plurium differunt.

2. Post literas **г**, **х**, **к**, nec tenue *Jer* (**ь**) nec *и* seu *ї*, locum habere potest, sed duntaxat crassum (**ъ**): смѣгъ nix, страхъ metus, пророкъ propheta. Hinc in accusativo plurali non *и*, sed *ъ* scribendum erit: смѣгъ, страхъ, пророкъ; minime vero, uti solet pro arbitrio librariorum polonizantium смѣги, страхи, пророки.

3. Densiores vero sibilantes **ж**, **ш**, **ч**, uti et **ц**, postulant in fine **ь**: стражь custos, нашъ noster, плачь strepitus, козличь haedus, мечъ ensis, врачъ medicus, плачь fletus, жрець sacrificulus, зачь lepus. Hinc post literas has *ъ* locum habere non potest.

(f) Contra analogiam certe in libris impressis scribuntur пророцы in Nominativo pro прорѣци, сердцацы in locali pro сердци, тецы in Imperativo pro теци, нищым in Dativo plurali pro нищим, чающым expectantibus pro чающим, et similia alia.

§. XIII. Quando vero post consonantes labiales, linguales, et dentales, et post sibilantes з et с, scribendum sit ь, ex usu et pronunciatione, ex analogia grammatica, formis nimirum vocum et flexionibus, dijudicari debet. Usus ex. gr. docet scribendum et pronunciantum червь vermis, голубь columba, седьмь septem, осьмь octo, мариамь, аминь, день dies, конь equus, огонь ignis, моль linea, вопль clamor, царь rex, зѣбрь fera, дождь pluvia, пать quinque, пѣть via, тать fur, зать gener, теть socer, гость hospes, князь princeps, весь omnis, съ hic, unde et день hodie. De aliis index radicum consulendus erit. Analogia, et quidem regula discernendorum generum, docet, omnia Feminina in consonam desinentia exigere ь: сѣнь umbra, соль sal, дѣбрь vallis, падь spithama, плоть caro, радость gaudium, смерть mors.

§. XIV. Sunt tamen et Masculinorum derivatorum formae quaedam, uti ень, ель, арь, quae ь amant: камень lapis, спаситель salvator, мзитарь publicanus; item Adjectivorum possessivorum, quae a Substantivis оре ь et ень formantur: велѣждь cameli, Фараонь Pharaonis, Оіwnь Sionis,

nis; Іакшбѣль Іасоби, орѣль aquilae, Господень Domini. Adde исполнь plenus, свобода liber, чужда alienus.

Cum Imperativi flexio и postulet, in аросо-
patis даждь da, виждь vide, ѡ retentum fuit, ab-
sorpti и indicium. Idem dicendum de persona
tertia singularis et pluralis ктѣ, имать, сѣтъ, еѣ
paucis aliis anomalis.

(g) Olim omnium verborum personae tertiae in *т*
Jer molli, non ut hodie crasso notabantur: вѣдѣтъ
вѣдѣтъ. Participiorum autem passivorum terminatio
и м signo *т* finitur: питаема, творима, non пита-
ема, творима, и Grammatici subtilius distinguere
haec tempora volebant a persona prima pluralis. Post
м vero in Locali et Instrumentali codices antiquissimi
constanter ѡ affigunt: въ томъ, въ немъ, тѣмъ,
тѣмъже, прѣдѣ нимъ, кѣмъ словомъ. Joann. 1, 7
recte olim legebatur: да вси вѣрѣ имѣтъ имъ, ut omnes
crederent *per eum*, non кмѣ, uti librarii locum hunc foede
corruperunt, male supponendo имъ esse Dativum plu-
ralem. Dativi certe pluralis ии имѣ et ѡмѣ constanter
crasso *т* distinguebantur a casu singulari: имѣ eis;
облакомѣ nubibus, оученикомѣ discipulis.

§. XV. Rarius nunc post literam aut sylla-
bam primam in medio vocum ѡ scribi solet. Prae-
ter voces польза utilitas, et пользѣю, свѣдѣтель-
ство testimonium, льстити seducere, vix alias in
Bibliis recenter impressis reperias. In antiquis li-
bris, praecipue manu exaratis, plura occurrunt,
uti: тѣма tenebrae, сѣдѣка iudicium, татѣка fur-
tum, сонѣмѣ synagoga. His adde ex antiquissimo
codice, in quo alias *т* et ѡ exactissime distingui so-

lent, правъ да justitia, славынъй gloriosus, кадинство unitas, ѣдольскъй idolis proprius, горьскъй топтанус, адыскъй infernalis, крашьно cibus, помощник adjutor, et centena alia.

(h) In eodem codice non solum смѣръть, плоть, sed etiam сѣмѣръть, пѣтъ scriptum invenitur. Superplevit enim vocalem о non raro crasso ѣ, e vero leni ъ. Sic испѣль, кровѣ, дѣлго russo more legendum est исполнь, кровѣ, долго; оцѣтъ vero et мѣртвѣцѣ uti оцѣтъ, мѣртвѣцѣ. Serbici codices in his minus accurati sunt, cum inter ѣ et ъ discrimen a multis seculis non observent, ubique ъ leni utentes: сѣмѣръть, quod absorbendo vocalem euphonicam Russorum, pronunciant смѣрътъ; etsi in glagoliticis libris subinde сѣмѣрътъ scriptum invenias.

§. XVI. Solebant autem etiam ope ѣ compositae voces a simplicibus distingui. Aliud certe est свѣтъ lux, aliud сѣвѣтъ consilium (Russice совѣтъ), quod ex сѣ cum, et radice вѣтъ sermo constat. Sic сѣвѣсть (совѣсть) conscientia ex сѣ et вѣсть. Hac ratione disjunguntur etiamnum praepositiones separabiles a voce sequenti, cui praefigi solent: въ град in urbem, съ мною mecum, прѣдъ нимъ, ante eum, Nunc usus obtinuit, ut praepositiones въ, къ, съ, item изъ, безъ, надъ, прѣдъ, signo Jerik' notentur; вѣ, къ, съ, изъ, надъ, nisi euphoniae causa potius о pro ѣ assumant: во, ко, со, прѣдо etc. Idem valet de conjunctione нѣ verum, cui Russi apponunt о, Serbi vero а: но, на. Pro отъ ab, ubique ѿ in libris impressis legitur. In compositis ѣ
прае-

praepositionibus affixum plane jam omitti solet:

всѣлѣти про всѣлѣти, извѣдѣ про извѣдѣ, воздвигнѣ про воздвигнѣ etc. In предидетѣ tamen ꙗ sigla *Jerik* notatur.

(1) A *Jerik* differt sigla *Pajerk* [^], qua olim in impressis libris, docente Smotriskio, suppletum fuit lene ъ: перѣтѣ про перѣтъ. Idem monuit lineolam lenientem quibusdam vocibus imponi: полѣнѣи (а полѣ), вонѣже, сонѣмѣ, хвалѣный, сѣдѣба. Sed has literas si quis accuratius exprimere velit, nunc potius iis affigendum erit lene ъ: вонѣже, сонѣмѣ. Obiter hic notandum, in Bibliis nuper impressis voces вонѣ et вонѣже male hoc modo dividi: вѣ онѣ, et в онѣже. Nam vocalis о non ad нѣ, sed ad в referri debet. Sicut enim нѣнѣ, ex на et нѣ (pro и) constat, ita вонѣ ex во et нѣ: ideoque si dividenda sint, pro вѣ онѣ, вѣ онѣже scribendum erit во нѣ, во нѣже, cum orta sint ex во и in eum, во иже in quem, mutato и in нѣ.

§. XVII. Quotiescumque сѣ verborum personis consona finitis pressius apponitur, nullo ꙗ opus esse senserunt jam alii. Scribunt enim речѣтсѣ, мнитсѣ, ѿверзѣтсѣ, quin inter finalem litteram т et сѣ interponatur ꙗ. Eodem modo кѣтсѣ scribitur, quod veteres ope ꙗ disjungebant: кѣтсѣ. Cum igitur singulas inter voces, quae olim uno tenore scribebantur, nunc etiam spatia relinquuntur, ac literae mollius pronunciandae leni ъ signentur, videtur et mihi superfluum finem vocum crasso ꙗ notare, cum illud ubique supponi debeat, ubicumque lene ъ locum non habet. Manet tamen func-

tio illius ante і in constituenda vocali solida *Jery* (ѣ) admodum necessaria.

(k) Vis nominum *крѣ* seu *срѣ* et *крѣ* seu *срѣ*, quae Cyrillus figuris ѣ et ѡ imposuit, in eo consistit, quod sono diverso finalis literae р functionem signorum ѣ et ѡ, Armenorum R duplex, asperum et dulce, fortasse respiciens, exprimere voluerit. Huic discrimini explicando exemplum satis aptum praebent non solum vocabula *крѣ* vehemens, et *крѣ* fruges vernae, sed et plura alia, uti *вѣаѣ* et *вѣаѡ*, *бѣаѣ* et *бѣаѡ*, *данѣ* et *данѡ*, *мѣѣ* et *мѣѡ* et omnia alia in consonas ejusmodi desinentia, quae subinde durius, aliquando lenius sonant, ideoque utriusque signi ѣ et ѡ capacia sunt, nimirum в, б, п, м, н, л, р, д, т; his enim pro vario soni temperamento et ѣ et ѡ affigi solet.

§. XVIII. In regulis de scribendo ѡ et и, quas diligenter collegit *Abraham Mrazovics*, et in Grammatica sua in usum Serborum scripta clare exposuit, cum eae et rectae pronuntiationi syllabarum radicalium, et analogiis formationum et flexionum atque communi usui innituntur, nihil fere est, quod jure reprehendam, duabus tamen exceptis, quae auctoritati librorum novorum a Russis editorum nimium tribuunt.

Quarum una praecipit, scribendum ѡ post ѣ, quod et codicibus antiquis et ipsa analogia refelitur. Si namque ex.gr. *рак* in Nominativo plurali и, non ѡ, postulat, certe et *лицѣ*, *лицѣ*, *мѣче*, *лицѣ*, uti haec in Serbicis libris antiquitus impressis recte exarata leguntur, scribendum erit.

Altera и post г, х; к pro ѡ, ponendum docet. Codices autem antiqui tam Russici, quam Serbici omnes, immo et libri liturgici seculo XVI. a Serbis impressi constantissime post gutturales has, analogia id exigente, ѡ scriptum exhibent: гѡкнѡ, книги, брагѡ, грѡхѡ, вѡкѡ, ликѡ, мѡкѡ.

(1) Non ignoro, post alias consonas in codicibus Serbicus и et ѡ confundi saepius ita, ut вѡнѡ pro вѡнѡ *semper*, любѡм pro любѡм, обѡмѡ pro обѡмѡ, обѡтель, (quasi a бѡти derivatum esset), pro обѡтель, *habitatio*, (ab обѡ et вѡтати *habitare*), imo subinde et Imperativi избѡвѡ, помѡзѡ pro избѡвѡ, помѡзи male scripta legantur; in eo tamen, quod orthographiam codicum antiquorum analogiae innixam, quoad ѡ post gutturales г, х, к, illaesam servarint, libri Serbici novis Russorum inventis praeferendi sunt.

§. XIX. Vocales и et ѣ non nisi usu differunt.

Ponitur autem и:

1. Initio vocum Slavicarum: и et ѣ eum, ии alius, иже qui, ити ire, истина veritas.

2. Occupat syllabas omnes, in quibus radix ipsa, aut formationis et flexionis analogia ѡ non exigit: бѡти caedere, ми mihi, ни non, ти tibi, а quibus utique discernuntur бѡтѡ esse, мы nos, иы nos *Accus.*, ты tu.

3. Diphthongi omnes in fine postulant ѣ: вѡлѣй, мой, рай paradisus.

Peregrina servant ѣ: Іѡда, іѡша, іѡмос, іѡрей sacerdos, крѣм liliū. Huc referri potest вѡно, quamvis et вѡно recte scribatur. Roma urbs mutata in и: Рим.

Amant et voces slavicae ѣ ante vocalem aliam : кѣю, кѣши, а кѣчи, спасеніе салус, знаменїа signa. Eximit Smotriskius composita ex при, uti приемаю, приатно, sed etiam in his et aliis при ante vocalem usurpatur : приити, приимѣ, приати. Legitur tamen при in Bibliis ante ѡ : приокрашѣ, приокшаю. Arbitraria sunt haec. In Ostrogiensi Bibliorum editione plane единъ pro единъ scriptum reperies. мѣр, олѣм весьмиръ, *mundus*, а миръ, non quidem in manuscriptis, sed in impressis libris distinguí solet. мѣро ab utroque differt et genere et vocali v, quia origine graecum est. Exigunt et alia graeca v: порфѣра, кристалл.

Pronomen ѣ *eum*, pronuciari mollius, quam conjunctionem и *et*, nimirum uti *ji*, jam Smotriskius docuit, et Caramanus confirmat. Bohemi ex ѣ diphthongum *jej* formarunt.

(m) In antiquissimis codicibus post vocalem scribitur и : тѣи, какои, пропашаи crucifixerunt eum; post consonas solidas и : поставилъ и posuit eum, вѣнчалъ и coronavit eum, приатъ и accepit eum; post liquidas autem, ex. gr. post тѣ, ии et и : глаголють и жива dicunt eum vivum, да помажють ии ut ungant eum. In iis etiam ии pro иѣ locum habet: мни minor, велии magnus, от двѣрии a foribus, третни tertius, прочним reliquis. Sic etiam спасеник pro спасеніе.

§. XX. Inter Vocales affectas, quas liquidas appellare liceat propterea quod cum ѣ colliquescant,
hac

hoc discrimen observandum est, ut *т* et *к* initio vocum, *л* vero et *ѣ* post consonas scribantur. ю autem supplet et юу et ѣж tam initio, quam in fine syllabarum. Igitur scribendum *т* eos, *т*ко quia, 'вмѣже quo, *т*зык *gens*, a quo nimis subtiliter distinguunt quidam *linguam*, scribendo *зык*.

In medio autem et fine *л*: *т*а te, *с*а se, *и*ма nomen, *б*лада deliramenta, *д*рахаши moestus, *т*ворат faciunt, *в*идат vident, *м*оа mea, *т*воа tua, *с*воа sua. Sic et *б*ратіа fratres, *с*тоат stant; quae tamen, quia syllabam inchoant, melius in manuscriptis scribebantur per *т*: *с*тоат, *с*ѣтти serere, *б*ѣзмь timor. Serbici libri antiqui plerique solum *т* norunt, neglecto prorsus *л*. In iisdem frequenter *л* purum post vocales supplet *т*: *с*міа serpentis, *л* *с*міи, pro *с*міа seu, ut Russici editores amant, *с*міа, *ч*истаа munda pro *ч*истаа. Confer. §. IX. 1.

(n) Quamvis in impressis libris adhuc *коша* corphinos, *оужа* funes, reperias, tamen post densiores sibilantes pro *т* scribi solet *л*, praecipue in persona tertia plurali: *к*ѣжат, *с*лышат, *м*ѣчат. Pro *л* seu *т* in talibus Serbi amant et scribunt *ѣ*: *к*ѣжет, *с*лышет, *м*ѣчет. Sic et pro *т*зык pronunciant *к*зык, et *л* quinque et pluribus seculis pro *м*а, *т*а, *с*а scribunt *м*ѣ, *т*ѣ, *с*ѣ, ubique fere pro *л* substituendo *ѣ*. Igitur *п*ѣкт pro *п*ѣат, *п*ѣть pro *п*ать, *м*ѣсо pro *м*асо, *и*ме pro *и*ма, *в*рѣме pro *в*рема, *к*незь pro *к*назь, *к*летва pro *к*латва, *з*ре, *з*реце pro *з*ра, *з*раце, *ж*ело aculeus pro *ж*ало, *ж*жда silis pro *ж*ажа, *ч*ѣдо pro *ч*адо seu *ч*адо proles. Rarius in quibusdam vocibus *ѣ* initio pro *ѣ* legitur: *ѣ*ко pro *т*ко, *ѣ*зва pro *т*зва vulnus; in fine

sine vero pro *ѣ* feminino: *дѣво непорочнаѣ* virgo sine macula, et pro *ѣ* neutro plurali: *врата вѣчнаѣ* porta aeterna. Confunduntur hic *ѣ* et *ѣ* eo fere modo, quo Glagolitae *ja* suum in aliis uti *ja*, in aliis uti *je* pronunciare solent. Vice versa *нѣма* codices Serbici, etiam impressi, pro *нѣнѣ* legunt.

§. XXI. *к* initia vocum et syllabarum in antiquis manuscriptis occupat, pro quo tamen compendii causa in libris minus antiquis *ε* locum obtinuit: *ѣдин* pro *кдин*, *твое* pro *твоек*.

ѣ vero post consonantes scribitur. Admittunt autem quandoque, siquidem pronuntiatio ipsa id postulet, consonantes pleraeque liquidam hanc vocalem et quidem labiales omnes: *вѣк* seculum, aetas, *вѣно* dos, *вѣра* fides, *вѣг* fuga, *вѣа* albus, *вѣѣ* daemon; *пѣна* spuma, *пѣти* canere, *пѣмазь* numus, *пѣхота* pedites; *мѣра* mensura, *мѣсто* locus, *мѣх* uter. Linguales et dentales similiter: *нѣм* mutus, *нѣдо* sinus, *нѣкто* aliquis; *лѣто* aestas, annus, *лѣность* pigritia, *лѣха* agri portio, *лѣнота* decor, *рѣпа* gara, *рѣзати* scindere, *рѣчь* sermo, *рѣшити* solve; *дѣва* virgo, *дѣд* avus, *дѣло* opus, *дѣти* proles, *тѣло* corpus, *тѣшити* consolari, *тѣсто* massa. Nec non sibilantes *з*, *с*, *ц*: *зѣла* valde, *зѣница* pupilla, *сѣма* semen, *сѣвер* septentrio, *сѣть* laqueus. Densiores autem sibilantes atque gutturales respuunt liquidam hanc vocalem; excepto *ѣ-*
men

men nomine literae χ̄ꙗ̄, quod post χ̄ exhibet ꙗ̄ pro e aut u. Est, enim χ̄ꙗ̄ apud Slovacos clamor.

(o) Non sunt reticenda exempla, in quibus ꙗ̄ post ш, ш et ѱ scriptum legitur. Luc. 24, 29 occurrit in antiquo codice осажѣте palpatе pro осажите, quod nunc impressi libri habent. Alterum exemplum Psalm. 77, 46 habetur, ubi pro antiquo сѣниви, quod in Psalterio a Serbis, Venetiis, 1561 impresso, graeco ἐξισίβη respondens, adhuc legitur, Russici editores vocem ржа̄ i. e. *aerugini* substituerunt. Est autem omnino vitiosa haec inflexio. Nam ржа, si slavice declinetur, in Dativo post ж, uti et post alias densiores sibilantes non admittit ꙗ̄, sed и adoptat. Exempla pro шꙗ̄ et ѱꙗ̄, quae e Smotriskio adduci possent, sunt Duales feminini нашꙗ̄, чѣщꙗ̄, четꙗ̄: sed hos duales nemo probaverit. Nam in probis exemplaribus duales feminini post ш et ѱ in и desinunt. Et quod recte olim Matth. 24, 41 legebatur дѣ ꙗ̄ мелюци, male nunc substituto мелющꙗ̄ correctum est.

§. XXII. Apud Russos, licet in plerisque vocibus м retinuerint, usus obtinuit, ꙗ̄ initio earum vocum scribendi, in quibus olim м legebatur: ꙗ̄здитъ pro мздити vehor, ꙗ̄тъ, ꙗ̄мь pro ести, шмь, edo. In discrimine vero inter ꙗ̄ et e post consonas observando negligentiores sunt.

(p) Hinc opusculo singulari, Petropoli 1815, 8vo. impresso, quod et regulas, quandonam scribendum sit ꙗ̄ pro e, et indiculum vocum, quae ꙗ̄ postulant, continet, sibi consultum voluere. Si auctor voces in eo collectas non a literis initialibus, sed ab iis consonis, cum quibus ꙗ̄ immediate connectendum est, in ordinem redegisset, non opus fuisset Composita sub praepositionibus singularis toties repetere. Posuisssem ego primum eas voces, quae post primam radicalem ꙗ̄ habent,

ex. gr. вѣтъ, et sub hac omnia composita, uti увѣтъ, отвѣтъ, навѣтъ, завѣтъ, сзвѣтъ (совѣтъ). Deinde adduxissem eas voces in quibus в secundam radicalem constituit, ex. gr. говѣтъ, свѣтъ, цвѣтъ et has quidem ordine alphabetico. Hac ratione uno quasi obtutu cognoscere licuisset ѣ post в, з, п et alias consonas poni solitum, quin opus fuisset singulas alphabeti literas percurrere.

§. XXIII. Licet nunc plerique Slavorum meridionalium discrimen inter ѣ et е sola pronuntiatione non percipiant, sunt tamen provinciae quaedam, in quibus recta pronuntiationo slavica adhuc viget, ita ut pro vera, svet, bel, mera, sneg, et pronuntient et scribant vjera, svjet, bjel, mjera, snjeg, id est: вѣра, свѣтъ, бѣла, мѣра, снѣг.

(q) Amant inter eos aliqui et diaeresim, resolventes ѣ in іе, ita quidem, ut pro вѣла, лѣпа, duae syllabae percipiantur: вїѣла, лїѣпа, lege *bijel, lijep*. Carnioli ѣ post consonas non norunt amplius, sed sonum vocalis e acunt more suo in ejusmodi syllabis, quae in Slavica veteri lingua ѣ exigunt: véra. Poloni subinde ѣ in ja mutant: biały pro вѣлый. Bohemi, qui ѣ et е satis accurate distinguunt, post l non nisi e usurpant: leto pro лѣто.

§. XXIV. Vocalis ю pro юу et ѣ et initio vocum et in medio post vocales et consonas in usu est: ю eam, юг auster, юность juvenus, юдѣже ubi. Saepe et alia, quae ab оу incipiunt, scribuntur per ю: юза, юзник pro оуза, оузник, юже pro оуже, южика cognatus et cognata, про оужика, юрод pro оурод. Adde юдоль vallis, quam vis ex оу et дол compositum sit. ютро, mane,

Ser-

Serbici codices legunt, оутро vero Russici, in quibus plane оун, оуноша pro юн, юноша reperias.

(r) Characterem ж obsoletum initio et in medio vocis licet reperire in antiquissimis codicibus: жжами, жрож, тдчьж et тдчьж (точію).

(s) In Serbico codice A. 1524 etiam неювидим pro юювидим reperi. Sed talia negligentiae potius librariorum tribuenda censeo, quam ut credam, sic pronunciata fuisse.

Syllabum radicem si percurras, non nisi post a vocalem ю inveneris, et quidem post primam consonam radicalem in любви diligere, людіі homines, populus, лют ferox, post secundam vero in блюдо discus, блюсти attendere, плаюѣ, плавати spuere.

(t) In antiquis codicibus post sibilantes ш, ч, scribitur ю pro hodierna ѣ: шюм sonitus, чюти sentire, чюдо res mira, идѣшю, сѣлѣшю. Adde тышю mille, quod codices Serbici pro Russico тышша legunt. Supponendum itaque post densiores sibilos ubique ю, licet nunc ѣ usurpetur, praecipue in prima persona singulari et tertia plurali: сѣшю pro сѣждѣ judico, помашю ungam et помашютъ ungent, слышю audio, пишю scribo, ишю quaero, плачю fleo.

In declinationum casibus non solum post л, sed etiam post alias consonas, eas nimirum quae in Nominativo vocali liquida aut ь finiuntur, ю locum habere solet, ex. gr. in Dativis: свазню сартиво, а Nom. свазень, свѣдѣтелю testi, царю regi, князю principi, врачу medico. In Accusativo feminino: стезю semitam, всю отнемъ а весь.

(u) Olim semper post ж, ш, ч: мрежю, дѣшю, притчю, quorum Nominativus in а pro а terminabatur: мрежа, дѣша, притча. Subinde etiam post ъ: пшеницю triticum, сѣницю soli, а сѣнце.

Respuunt autem ю labiales, ita, quidem, ut ubi formatio ю postulat, literam л interponant. Formatur hoc modo ore ю prima persona ꙗвлю а ꙗвити, люблю а любить, кѣплю а кѣпити, лоꙗлю а лоꙗити.

§. XXV. Diphthongis, quas §. VIII nominavimus, illustrandis, cum et in syllabo radicum, et in formatione nominum atque аibi exempla inveniuntur, pauca hic sufficient:

ай: рай paradisus, край margo.

ой: рой examen arum, зной aestus.

уй: уй seu оуй avunculus, крагѣй miluus, помнѣй miserere.

ый: вторый secundus, старый senex.

ей: сей hic, бывшей, ei quae fuit.

ій: сій hic, велій magnus, тшій vacuus.

ѣй seu ай: ѣйце ovum, прѣмѣй accipiens.

кѣй seu ѣй: кѣй ita, старѣй senior, имѣй habe.

юй lege јuj: воюй pugna, поюйте pugnatе, утре-
ноюй, упрѣноюйте, аб утреневати mane surgere.

In peregrinis recte libri impressi аv et v servant:

ав: Август, Клавдѣй, Цвел.

ав: Бва, Бвфрат, Бвнѣх, Бвтѣх:

Sic

Sic et εἴργαιε, licet v ut в pronuncietur: *evan-*
gelij. Pro вѣ exemplum aliud non suppetit quam
 стѣнѣ e graeco σαχυσ.

(x) In manuscriptis pro v saepissime в scribitur:
 мѣдѣи, павѣл. Pro левѣ plane, левѣи, inde левѣицкый,
 и куга, евѣга pro ева, inde евѣжин.

§. XXVI. Circa consonantes recte praecipiunt
 Grammatici, ne confundantur eae literae, quae so-
 no sibi similes sunt. Nolunt igitur фала scribi
 pro хвала laus, noktи pro ногти unguis, хрест
 pro крест crux, ищѣтный pro ищѣтнѣи. Mrazo-
 vics indiculum ejusmodi vocum in gratiam disci-
 pulorum congressit, in quo etiam sequentes repe-
 rias: бок deus et бок latus; волк lupus et волхъ
 magus, глаз oculus (apud Russos duntaxat, non
 alios) et глас vox, грѣк Graecus et грѣх pecca-
 tum, лѣс pratum (apud Russos duntaxat, лѣс
 enim apud Veteres est lucus) et лѣк arcus, мах
 vibratio et мак papaver, мѣка farina et мѣха
 musca. Sed haec quis facile confundere audeat?
 Distingui quoque voluit, ut jam alii, κάμηλον ani-
 mal БЕЛЕБѢДѢ, а камѣло fune nautico БЕЛЕБѢДѢ, eum
 tamen БЕЛЕБѢДѢ nihil aliud sit, quam corruptio vocis
 БЕЛЕБѢДѢ. Sunt autem et alia, quae moneamus.

1. Pro пчела apis, quod editi libri habent,
 in antiquissimis codicibus вчела legitur. Sonum
 literae в in hac voce servant Carnioli scribendo

buzhela, aut transpositis literis **к** et **ч** : zhebela. Bohemi mutarunt **к** in **в** : wčela, i. e. вчела. Serbi omisso **п** pronunciant чела, alii tamen Illyrii **п** retinere et пчела dicunt, uti et Russi. Poloni **п** quidem servant, sed **ч** mutarunt in **szcz**, et more suo vocalem **e** in **o**; pszczoła, i. e. пшчола, пшчола.

2. Pro **v** graeco, quando uti **в** sonat, scribi frequenter **в** jam monuimus : εββδα pro εβδα. Probanda tamen Editorum cura in rite scribendis nominibus propriis, quae **v** postulant.

3. Αγγα editores Bibliorum, Graecorum morem secuti, scribunt, quamvis *angel* pronuncian- dum sit. Codices autem antiqui etiam ANΓEA exhibent.

4. тешко pro тежко, id est ш pro ж, in codicibus Serbicus subinde scribi non est probandum, cum тежек seu тажек *gravis* sonum literae ж clare demonstret.

5. s literam superfluum censuit Smotriskius et alii, cum ejus vices з, quod pronunciatione non differt, supplere ubique possit. Mos tamen obtinuit, ut in codicibus manuscriptis et editis quarundam vocum initia potius s occupet, quam з.

Tales sunt: свѣзда stella, свѣръ fera, сеаіе olus, сао malum et composita ex сао, сміѣ aut сміа serpens, саак herba, сѣница pupilla, сѣлаw

сѣлаw valde, quo nomine et ipsa litera s appellatur.

(γ) In prima Bibliorum editione Ostrogii A. 1581 сѣла etiam in aliis vocibus s occurrit, ex. gr. in отъвѣрзи ab отъверзѣ *rejeciam*, quasi ad distinguendum Imperativum hunc a simili отъверзи ab отъверзѣ *aperiam*. In psalterio a Serbis, Venetiis 1561, edito plane кнѣзем pro кнѣзем (кнѣзем) legitur.

6. Litera з in praepositionibus из, въз, без, низ, раз, licet ante plerasque consonas sonum sibi proprium servet, tamen ante п, т, х, к, ц, ч, acriori sono profertur, in quo casu с pro з scribi solet: расплат crucifixus, бесплатный sine carne, испустит emisit, восток oriens, исход exitus, нисхождѣ descendo, искупити redimere, исцѣлѣти sanare, исчезнѣ. Literas сч vero contrahunt librarii in antiquis codicibus in щ: щѣзе pro исчеззе, щрѣсл pro исчрѣсл seu изчрѣсл, щрѣба pro исчрѣба. Eodem modo щ pro сч legitur in vocibus ex кѣз compositis: кѣщестен, кѣщислнши, quae tamen ab editoribus librorum Slavicorum probari non poterant. Immo et optandum foret, ut из, ac reliquae praepositiones litera з terminatae, ante omnes consonas per з scriberentur.

7. Зѣ hic, et здрав *sanus* in omnibus libris nunc obvia sunt. Veteres tamen etymologiam respicientes с constanter servant: сдѣ, сдѣавѣ, сдѣавник, *sanitas*. Qui sequentem literam respici-

unt, etiam з когом pro с когом scribere malunt, quod nemo probaverit, nisi Polonus et Carniolus.

8. Literam ц pro ч in voce оуѣстити pro очистити amant libri Serbici et Glagolitici. Idem тѣжда pro чѣжда a multis jam seculis retinent.

9. Pro ц in antiquissimo изборник seculi XI. saepissime occurrit шт: изваѣшти pro изваѣши, ноштыж pro ношю, сѣште pro сѣше, аште pro аше, кште pro кше, хоштете pro хошете, прѣльштакть pro прелцакт, et, quod mirum, in vocibus штѣждага et штѣжа pro чѣжда, cum quo tamen et цѣда conferri potest.

10. Gutturales г, х, к nemo facile confuderit, qui rectam earum prononciationem novit. Pro г дѣ tamen veteres codices к дѣ legunt, et recte quidem spectato vocis etymo, quod et Bohemi faciunt. Est enim adverbium к дѣ *ubi* ex interrogativo к et дѣ compositum. Male editores Serbi in Psalterio Venetiis 1561 impresso Ps. 39, v. 18 excuderunt ѣ приакт ми, Dominus sollicitus est mei, pro прихакт. Хамти enim non solum in Stephani regis Serbiae legibus pro corrupto hodierno мачти legitur, sed et alii Illyrii hodie dum scribunt *hajati*.

(z) Veterem versiculi hujus versionem emendare volentes Russi, quibus хамти prorsus ignotum fuerit, primum попеченіе мое in Ostrogiensi editione, deinde in correctioribus Bibliis попечетса ѡ мнѣ substituerunt pro obsoleto прихакт ми.

11. Крест et крестити libri. novi et antiqui probant omnes. Sed хрестъ legitur in literis (грамматъ) anni 1265, хрестъ et хрестити antiquiores codices prae se ferunt; idque rectissime, cum originem harum vocum ipsa orthographia exprimere voluerint. Est enim хрестити, uti apud Germanos olim *christen*, idem ac christianum facere, id est baptizare, inde хрест baptismus et crux.

12. In exprimendis vocibus, in quibus Graecorum more literae *v*, *ξ*, *ω* servandae sunt, accuratiores sunt libri impressi, quam codices antiqui. In his enim subinde κινρ pro κινρ, Φρυγία pro Φρυγία, мирносноца pro мирносноца, александр pro александр, максим pro маѣим, филіке pro филіѣ, анаѣема pro анаѣема et alia similia scripta sunt. Litera ψ quandoque in Slavica voce ѡа pro пса, ѡом pro псом, etiam in libris impressis usurpatur.

С а р у т II.

De euphonia seu de vocalium mutatione, consonantiarum transformatione, epenthesi, prothesi et elisione literarum.

§. I.

Alternant saepe vocales *a* et *o*: станѣ - стою.

Poloni, et Russi in vocibus quae tribus consonis constant, si media sit *л* aut *р*, pro *а* amant *о*:

С а

Slav.

Slav. ГЛАД	Pol. głod	Russ ГОЛОД	fames.
ГЛАС	głos	ГОЛОС	vox.
КЛАС	kłos	КОЛОС	arista.
СЛАМА	słoma	СОЛОМА	stramen.
ГРАД	grad	ГОРОД	urbs.
ПРАГ	prog	ПОРОГ	limen.
БРАДА	broda	КОРОДА	barba.

In ejusmodi vocibus Bohemi retinent a, quamvis in aliis quibusdam post initiales a et p pro a ament o, uti Poloni: *lodi, loket, rowen, robota, rozum* et in omnibus aliis compositis ex praepositione роз, про ладїа, локоть, равен, работа, раз, разум, in quibus meridionales Slavi omnes conservarunt a. Cum his conspirat et Russus, qui tamen et ропись et ростъ pro ратьъ dicere solet.

(a) In Serbicus libris снаха pro сноха nurus, раженъ pro рожен veru, stimulus, legitur.

§. II. Regulariter mutatur o in a in formatione verborum Iterativorum, quae a aut m ant terminationem ти assumunt:

ПОИТИ-НАПААТИ, ЛОМИТИ-ЛАМАТИ.

КЛОНИТИ-КЛАНАТИ, ПОМОГЪ-ПОМАГАТИ.

ГОРЪТИ-ГАРАТИ, БОДЪ-БАДАТИ,

§. III. Alternant o et e. Hinc непеа cinis, про непеа aliarum dialectorum, hinc тепа et топа calidus. Mutatur vero o in e regulariter post i, quando latino j aequivalet, et post liquidas consonas.

Нас

Нас de causa Infinitivus formae sextae pro **обати**
amat **свати** :

боквати а **бой**, **блевати** а **блюю**.

плевати а **плюю**, **врачевати** а **врач**.

Hinc et terminatio **ом** in Instrumentali, et **ом**
in Dativo plurali secundae Declinationis transit in
ем et **ем**: **отцем**, **отцем**.

(b) Patet hinc, cur in Slavica literali *jo* latino more
prolatum locum habere non possit. O enim cum *i* con-
jungi non potest, quin mutetur in *e*. Pro hodierno Ser-
borum **юи**, id est *joj* (*ei*), slavice scribitur **кѣ**. Potuit
igitur **ю** tuto sumi pro **юу**, latino *ju*.

(c) Bohemi et in prima declinatione pro *om* amant
ем: **bohem**.

§. IV. Vice versa mutatur **ε** in **ο** in formandis
Iterativis et Factitivis, ac proinde etiam in Sub-
stantivis ab iis derivatis :

ведѣ - **водити**, **боквода**, **бождѣ**.

вездѣ - **возити**, **воз**.

лежатѣ - **положити**, **ложе**.

текѣ - **точити**, **ток**.

Præsens **пою** *sapo* habet in Infinitivo] **ѣ** pro
ο: **пѣти**.

(d) Russi et pro **ε** initiali seu pro **κ** amant **ο**
един pro **единн**, **озѣро** pro **езѣро**.

§. V. In iisdem formationibus mutatur **и** seu
і in **ο** si sequatur **и**, **ѣ** vero in **ο** sequente **в** :

пїю-**напїити**, **напой**.

гнїю-**гнїити**, **гной**, **кршю**-**кров**.

§. VI. Eodem modo resolvitur *oy* sequente vocali in syllabam *ov*:

павю - павовъ, савю - савовъ, слово.

отринъ - отриновен, мгинъ - мгиновен.

Нас lege formant verba in *ю* Infinitivum in

овати: радю - радovati, милю - милovati.

кѣпю - кѣповати, кѣю - ковати.

§. VII. Alternant subinde *ъ* et *ы*:

павю - павынъ, ствдѣти - ствды,

слышати - слыхъ.

§. VIII. Alternant etiam *и* seu *а* et *к* seu *ѣ*:

пимъ, пети - снѣмъ, снѣсти.

сладъ - сѣде, сѣсти.

оврашъ - оврѣтъ, оврѣтати.

(e) In libris Serbicis, etiam antiquis, constanter *к* et *е* pro *и* scribitur: сток pro стога, чак pro чага, кзва et пзва, некъшь pro некъшь pelicanus, овркъшъ pro оврашъ, оувкъдаю pro увадаю mag. cesco, свѣтъ et свет pro свѣтъ sanctus, паметь pro памать memoria, овче, овчета pro овча, овчата, начеше pro начаша inciperunt, моак et моле pro мола orando, ходещи pro ходащи vadens, хотей et хоткй pro хотай volens. Alia exempla vide Cap. I. §. XX. (n).

§. IX. Consonae ejusdem organi nunquam fere inter se permutantur, nisi consona subsequens mutationem lenioris in duriores aut vice versa subinde postulet. Pro из, вѣз, без, низ, раз ante *п*, *к*, *т*, scribi *ис*, *вкс*, *бес*, *нис*, *рас*
jam

jam diximus C. I. §. 26, 6. Pro **вѣзти** scribunt aliqui **вѣти**, a **вѣзѣ**: Vice versa pro antiquo **кѣ** nunc **гѣ**, pro **сѣ** nunc **зѣ** in usu est.

§. X. Solent tamen sibilantes **з**, **с**, **ц** in dentibus cognatas **ж**, **ш**, **ч** mutari. Linguali **д**, quoties sequente vocali affecta cum *i* coalescere deberet, praefigitur **ж**; **т** vero et **ст** mutantur in **ц**. Gutturales **г**, **х**, **к** in affines **з**, **с**, **ц**, quandoque etiam in **ж**, **ш**, **ч** transformantur. Juerit affinitatem transformabilium et transformatarum uno quasi intuitu conspicere. Mutatur nimirum

д	in	ж	: водити - бождю .
т	-	ц	: мѣтити - мѣцю .
ст	-	ц	: пѣстити - пѣцю .
з	-	ж	: мазати - мажю .
с	-	ш	: писати - пишю .
ц	-	ч	: овца - овча .
1. г	-	з	: бог - бози .
2. г	-	ж	: дрѣг - дрѣже .
3. х	-	с	: дѣх - дѣси .
4. х	-	ш	: ѣхѣ - ѣши .
5. к	-	ц	: лик - лицю .
6. к	-	ч	: око - очи .
ск	-	ц	: искати - ицю .

Prima series hic transformabiles sistit, secunda eas literas, in quas transformatio fieri solet. Fit autem transmutatio haec secundum certas

tas regulas in declinatione, conjugatione et derivatione observandas.

(e) Mirum alicui videri possit, Smotriskium praeter γ , χ , κ , ψ , etiam κ , ψ , τ inter mutabiles (ИЗМѢНЯЕМАА) retulisse, cum hac potius transformatae, utpote ex γ , χ , κ prognatae, nuncupandae sint. Supposuit ille, male utique, in omnibus Verborum formis, personam primam Praesentis esse thema aliorum temporum. Hinc cum а вижѸ, молочѸ, прощѸ, secundas personas видиши, молотиши, проиши formari putasset, ubi Infinitivi видѣти, молотити (slavice млатити, млатию), проити respiciendae erant, in eum errorem inductus est, ut literas κ , ψ , τ ex δ , τ , σ transformatas mutabiles diceret.

§. XI. Vocales purae seu solidae consonis finalibus, quae syllabam radicalem terminant, affixae, nullam inducunt in declinatione et conjugatione mutationem, praeter ϵ , cum sit affinis vocalibus affectis. Fit nimirum transformatio:

1. in Vocativo substantivorum masculinorum, cum ei ϵ affigendum est:

БОГ-БОЖЕ, ДѸХ-ДѸШЕ, ОТРОК-ОТРОЧЕ,
СІС КНАЗЬ-КНАЖЕ, ОТЕЦ-ОТЧЕ.

Aliae vero literae hoc in casu, praeter gutturales et ζ , ψ , non mutantur.

2. Ante ϵ Praeteriti, ante ϵ ши, ϵ т Praesentis, ante ϵ и Participii passivi verborum in δ :

ВЕРГѸ-ВЕРЖЕ, ВЕРЖЕШИ, ВЕРЖЕТ, ВЕРЖЕН,
ИЗГѸНѸ-ИЗГѸШЕ, РЕКѸ-РЕЧЕН.

§. XII. Ante *en* participii passivi verborum in litterae *д, т, з, с, ст* mutationem subeunt, *тсн* hic vices agat vocalis affectae *ѣ*:

сѣдѣти - сѣжден, мѣтити - мѣшан.

казѣти - кажен, просѣти - прошен.

простѣти - прошен.

Adde: *ижденіе* a *газѣти*, *сѣблажен* a *сѣблаз-*
нити, *умерщвлен* ab *умертвѣти*, *помышлен* a *по-*
мыслѣти, *ощрен* ab *острѣти*, quamvis in his *в* lite-
ras *д, т, з, с, ст* non immediate, sed interpo-
nitis aliis, afficiat.

§. XIII. Ante *и* Nominativi pluralis, et ante *ѣ*
dualis, porro ante *ѣ* Dativi et Localis, ante *ю* et *ѣ*
Imperativi, mutatur *г* in *з*, *х* in *с*, *к* in *ц*:

прѣг - прѣзи, ѡ прѣзѣ.

грѣх - грѣхи, ѡ грѣцѣх.

внѣк - внѣци, ѡ внѣцѣх; рѣка - рѣцѣ.

нога - нозѣ, рѣка - рѣцѣ (Duales).

помогѣ - помози, помозиѣте.

текѣ - теци, тециѣте.

At vero in formatione primae personae Ver-
borum ope *ю*, deinde in derivatione Substantivo-
rum et Adjectivorum tam ante liquidas vocales *л,*
ѣ, quam ante *ен* mutantur *г, х, к* in densiores
sibilantes *ж, ш, ч*, et quidem

г in *ж* : рог - рожан, книга - книжен

х - *ш* : страх - страшен, ѡхо - охшиѣ.

42 С. II. §. XIV. Mut. l. д, т, з, с. §. XV. Mut. l. г, к.

к in ч : вѣк - вѣчен, велик - величїе

ск - щ : пласкати - плещѹ (плещю).

Similiter mutatur ц ante ен, et ина in ч :
лице - личен, конец - кончина.

§. XIV. Literae д, т, ст et з, с mutantur ante ю primae personae, et ante л in formatione Femininorum abstractorum, ut supra §. X., nimirum :

д in жд : нѣднѣти - нѣждѹ, рѣдѣти - рѣда (рѣта).

т - щ : свѣт - свѣща, питати - пища.

ст - щ : тѣстѣ - тѣща, прелстити - прелщѹ.

з - ж : лазити - лажѹ, лизати - лижѹ.

с - щ : пласати - плащѹ, гасити - гашѹ.

Сїе сѣблажню а сѣблазнити, испещрю ab испестрити.

Ante ти Infinitivi aliam mutationem subeunt literae д, т, quandoque etiam з. Mutantur enim in с :

вѣдѹ - вести, падѹ - пасти.

плещѹ - плести, обрѣтѹ - обрѣсти.

лезѹ - лести.

§. XV. Literae gutturales, si ante ти Infinitivi immediatè poni debeant, ùna cum т mutantur in щ :

могѹ - мощи (про мочти).

тѣкѹ - теши, пекѹ - пещи.

(f) Initialis consona vix unquam transformari solet. Praebent tamen Praesens жемѹ а гнати, porro щедѹ, почию, si conferantur cum ходити, et поконити, exempla mutationum in prima radicali factarum.

§. XVI

§. XVI. Vocali i, dum naturam consonantis induit, h. e. dum aliis vocalibus praefixa uti. j pronuntiatur, praecedente praepositione, litera n substituitur: *кго-ш него, кмѣ-кѣ немѣ, км-ш нем.*

к-за не, ю-на ню, их-при них.

Sic etiam *нань* pro *нан*, *воньмѣ* pro *вѣ имѣ*, *соньм* pro *сѣим а сѣ* et *имѣ*. Hinc epentheticum n in compositis *внидѣ*, *снидѣ* ab *идѣ*, *внати*, *снати а шти*, *внимати* ab *имати*, *снѣсти а шти*, *сникати* ab *искати*, *внѣшнати* auribus percipere, ab *шхо* auris.

§. XVII. In slavica veteri lingua non alia prothesis locum habet, quam ea, dum i praefigitur initiali a seu ѣ: *пможе* pro *аможе*, *юдоль*, *южика*, *юза*, *союз* pro *удоль*, *ужика*, *юза*, *соѣз* (*сѣѣз*). Serbici libri et *юже iam*, pro *оуже* legunt. In his adeo variant Codices, ut nisi etymologiam consulas, nescias utrum *уѣа*, *уѣро* quae Russi amant, an *юѣа*, *юѣро*, quae meridionales Slavi praeferunt, rectius scribatur. Confer, quae C. I. §. XXIV. monuimus. In *нѣдро* pro *ндро* sinus, n est protheticum, uti in illyrico *нѣгал* pro *угал*.

(g) Protheticum в ante vocales o et ѣ in aliis dialectis valde frequens est. Bohemi vulgo vocali o praemittunt consonam w: *won* pro *on*, *worati* pro *orati*. Idem mos est et Lusatis. Pauca exempla suppeditat et Russica lingua: *вокемь* octo, pro *осмь*, *вотчим* viticus, pro *отчим*. Croatae eandem consonam praeponunt vocali u: *vuda*, *vudicza*, *vugel* pro *уда*, *удича*, *уга*.

44 Cap. II. §. XVIII. Vocalis euphonica o et e.

уґа. Sed et apud Skorinam Russum наѡка scriptura reperiri pro наѡка, et in antiquo codice вѡдица hamius pro удица. Poloni quoque, quamvis u in e et a mutant, tamen ejusmodi vocibus, quae ab u inchoantur, consonam w praefigunt: wѡda pro uda, wѡgiel *carbo*, pro ugi, wѡtroba *hepar* pro utroba, wѡtek *trama* pro utek.

§. XVIII. Vocalis euphonica o aut e inseri nunc solet in editionibus Russicis in iis syllabis, quae olim sine vocali scribebantur. Tales sunt, quarum mediam radicalem constituunt literae л et р. Inseritur autem o communiter ante л: волна, волк, полн, ползок, полк, умолкнѡ, долг, солнце, столп, холм, pro вана, бак, пан, пазок, пак, умакнѡ, дѡг, санце, стап, хлм. Subinde etiam post л: плоть pro пать, поглотити pro полатити. Adde желчь fel, pro жаль, слеза pro слза, кленѡса pro канѡса. Ante р vero inseri solet frequentius e quam o: верѡ, верх, перси, перст, дерзати, держати, терпѡти, тверд, жертва, сердце, смерт, скверна, червь, черн, чертог et plura alia, quae inter primam et secundam radicalem interponunt e. Alia vero assumunt o, et quidem ante р: торѡ, скорѡ, горд, гортань, корма, pro трѡ, скрѡ, грд, гртань, крма; post р vero: брона thorax, брозда *samus*, трость *arundo*, кровь *sanguis*, крот talpa, pro брнл, брзда, трсть, крвь, крт. Расторгнѡ amat e, at растерзати *disrumperе*, interponit e.

(h) In Serbicus et Glagoliticis libris antiquis ejusmodi syllabae sine vocali constanter scribuntur; etsi in Apostolo A. 1324 quandoque *САДНЦЕ* scriptum sit. Nunc autem Serbi et Dalmatae jam ab aliquot seculis pro medio *л* pronunciant *ѣ*: *ДѢГ*, *ВѢК* pro *ДАГ*, *ВАК*. Hinc hybrida illa *ВѢАНА*, *ПѢАНО*, *ПѢАТ*, *ДѢАГО*, *САДНЦЕ* in libris a Glagolitis editis leguntur. Volebant illi hac ratione et retinere usum antiquum scribendo *л*, et simul consulere legentibus inserendo *ѣ*, ut, neglecto *л*, more suo pronunciare possent *ВѢНА*, *ПѢНО* etc.

Bohemi syllabas, media radicali *l*, aut sine vocali pronunciant, uti *pln*, *wlk*, (Slovaci etiam *tlku*, *stlp* et alia plura), aut *u* post *l* inserunt: *pluk*, *dluh*, *slunce*, *chlum*. Syllabas autem media radicali *r* non paucas Bohemi et Illyrii omnes satis commode sine vocali inserta pronunciant: *smrt*, *krt*. Attamen, pro *крѣ* illyrico, Bohemi dicunt *krew*, quamvis in obliquis casibus *e* elidatur: *krwe*.

Poloni inserunt in his syllabis vocalem *a* ante *r*: *targ* sorum, pro *тѣг*, *karczma* popina, pro *крѣма*; *e* vero aut *i* ante *l*: *wetna* lana, pro *вана*, *pelny* plenus, pro *паныи*, *wilk* lupus, pro *вак*, *milczec* tacere, pro *мачати*.

§. XIX. Russi vocalem euphonicam *o* affigunt etiam praepositionibus in fine, praecipue si plures consonae sequantur: *во*, *со*, *ко*, *око*, *изо*, *ото*, *подо*, *надо*, *предо*, pro *в*, *с*, *к*, *о**к*, *и**з*, *о**т*, *п**о**д*, *н**а**д*, *п**р**е**д*. Sed *воз* in medio assumit *o* fere semper: *воздѣх* pro *вздѣх*, *восток* pro *вѣсток*.

(i) Pro varietate dialectorum variat et vocalis euphonica. Illyrii amant *a*: *прѣдѣмнѣю* pro *прѣдѣмнѣю*, Bohemi *e*: *przedemna*. Hinc pro Slavico *огнь*, ignis, Illyrii *огань*, Bohemi *оheñ*, Poloni *ogien*, Russi *огонь* scribunt et pronunciant. Idem valet de vocali ambigua inter duas consonas in vocibus, in quibus *o*, *a*

et *е* alternant: сѣтъ codicum manuscriptorum Russi legunt сѣт; Serbi et Glagolitae сѣт, favus. Pro сѣтъ, somnus, in libris impressis legitur сон; Illyrii vero nunc efferunt сам, Bohemi *сел*, Croatae et Carnioli сень et сѣн.

(k) Glagolitae, quandoque et Serbi in libris recentioribus, a euphonicum frequentius, quam par sit, inserere solent: данас про днесъ, мазда про мзда, магла про мгла, маститель про мститель, лажъ про ажъ, шалю про шлю seu слю, нарав про нрав, одар про одр, жеза про жеза, жизнь про жизнь, ксам про ксмь, седам про седмь, ѡалам про ѡлам, могал, рекал, несаал про мога, река, неса; отрасал, мысаал, про отраса, мыса, богатство про когачество, канам про кѣнам, immo in Octoecho Serbica гаваставно про гавствено, невецаставан про невецствен, et sexcenta alia. In his ego librorum antiquiorum et meliorum editionum sequar auctoritatem.

§. XX. Vocalis euphonica ante consonam ultimae syllabae mobilis est; accedente enim vocali alia; in fine, elidi solet: зол, зла, зло; шёл, шла, шло, шли; церков, церкви, церкви; красен, красна, красно; отец, отца; сладок, сладка, сладко.

§. XXI. Raro admodum eliduntur vocales aliae: измѣ, възмѣ про изимѣ, взимѣ, in quibus *и* radicale exciderat. Rarius adhuc integrae syllabae: сѣтъ про кѣтъ, инѣк про кѣнок монаchus. Sic инѣ про кѣно in compositis инѣчадѣи unigenitus, инѣходец equus gradarius, инѣрог unicornis.

(l) Olim Арос. 18, 12 legebatur соѣда стислѣнова, sed editores posteriores pro adjectivo vulgabi стислонов eburneus, quod e voci *ис* лѣтъ слонова

in ore plebis contractum fuit, recte substituerunt из
КОСТИ СЛОНОВЫА.

§. XXII. Labiales в, б, п, м, quoties iis vo-
cales liquidae л, ю, aut ь, affigendae sunt, epen-
theticum л assumunt:

ВОПЬА про вопь а вопію, seu впію. Sic

ЛОБАЮ а ЛОВИТИ; ЖЕРАВАЬ про ЖЕРАВЬ.

ЛЮБАЮ а ЛЮБИТИ; КОРАБАЬ про КОРАБЬ.

КЪПАЮ а КЪПИТИ, КАПАА про КАПА.

ДРЕМАЮ а ДРЕМАТИ, ЗЕМАА про ЗЕМА.

Eadem [epenthesis literae л locum habet ante
em participii passivi: ИЗБАВЛЕН, ОЗЛОБАЕН, ПРЕСТЪПЛЕН,
ПОСРАМАЕН, аб ИЗБАВИТИ, ОЗЛОБИТИ, ПРЕСТЪПИТИ,
ПОСРАМИТИ. Serbici codices pro љен scribunt лкмъ
ИЗБАВАКМ, etc. Confer. С. I. §. XXIV. pag. 30.

(m) Bohemica, Polonica, et Lusatica dialecti,
utpote alterius ordinis, hanc epenthesis literae л
воп admittunt. Hinc Pol. zemia pro ЗЕМАА Boh.
zbaven pro ИЗБАВЛЕН etc.

§. XXIII. Post ж frequenter inseritur д epen-
theticum: ИЗЖЕНѢ про ИЗЖЕНѢ, ИЖДИВѢ про ИЗ-
ЖИВѢ, ВЖДЕДА in Psalterio Serbico pro ВОЗЖАДА,
ВОЖДЕЛѢН про ВОЗЖЕЛѢН; РАЖДЕЗИ про РАЗЖЕЗИ,
РАЖДЕЖЕН про РАЗЖЕЖЕН (РАЗЖИЖЕН), РАЖДЕГѢ,
РАЖДЕГЛ, РАЖДИЗАЮ про РАЗЖЕГѢ (РАЗЖИГѢ), РАЗЖЕГЛ,
РАЗЖИЗАЮ. Idem fit, sed rarius, ante р: РАЗРѢШИТИ,
РАЗРѢШИТИ про РАЗРѢШИТИ РАЗРѢШИТИ. Adde e
codicibus Serbicis ЖДРѢКЕ pullus, про ЖДЕКА,

ЖДРЕ-

ждревій *sortes*, про жребії. Ноздри *nares* про нозри, а нос *nasus*. Illyricum ждраа, *grus*; inserto д et eliso в, е Slavico veteri жераваь (Carniolis *hodie* жерлав) *contractum est*.

(n) Bohemis et Polonis usitatissima est epenthesis literae д ante лѠ Substantivorum: *sadlo* адепс, про сало, *kadidlo* thus, про кадило. Sic et *modliti se orare*, про молитиса.

§. XXIV. Literae д et т non raro eliduntur, uti in *тамь* edo, *вѣмь* scio, pro inusitatis *тамь*, *вѣдмь*. Radicalis enim syllaba harum vocum est *тад*, *вѣд*. Fit autem elisio literarum д et т sequenti consona, et quidem 1) ante л frequentissime: *тал* про *тадл*, *пал* про *падл* а *падѣ*; *вел*, *привел* про *ведл*, *приведл*; *сѣл* про *сѣдл*; *счел*, *сочли* про *счедл*, *сочлидл*. 2) ante н: *оуванѣ* про *оувандѣ*, *возенѣ* про *возендѣ* а *вдѣти*, *воспранѣ* про *воспрандѣ*, *свѣнѣ* про *свѣндѣ*, *возблеснѣ* про *возблесндѣ*.

(o) In editionibus Serbicis *безна*, *празник*, *радосно*, *чесно*, про *безана*, *праздник*, *радостно*, *честно* meliorem codicum, nemo probaverit.

Litera д post ж excidere solet ante vocales: *вжѣ* про *вождѣ*, *госпожа* про *госпожда*, *ржа* про *ржда*, *преже* про *прежде*, *чюжій* про *чюждій*. Шипс etiam *вижѣ*, *сѣжѣ*, *вздѣжѣ*, *хожѣ*, про *виждѣ*, *сѣждѣ*, *вздѣждѣ*, *хождѣ*; *блѣженіе* про *блѣжде-ніе*, *оутвержен* про *оутвержден*. Nec hoc probandum.

(р) In Glagoliticis libris, etiam antiquis, вию pro виждѣ legitur. Sic et роки, рокиѣ pro рожден, роженіе, et роиство pro рождѣство.

§. XXV. Frequentissime eliditur в post к in compositis ex вк: шкитати pro шевитати, шекитати pro шевекитати, шекѣт pro шевѣѣт, шекзати pro шекказати, шекласть pro шекласть, шеклак pro шеклаак. In composito возопію, in Serbicis libris възопію, а вз et впію litera в non penitus excidit, sed in vocalem mutata est. Eliduntur subinde et aliae consonae, uti к in погрѣсти pro погрѣсти а погрѣѣ; з ante з, ж, et с: возва pro возва, издивити pro издивити, раздѣгѣ pro раздѣгѣ seu разжѣгѣ. Pro бесѣмене, бесмртен, безаконіе meliores editiones legunt без сѣмене, безсмртен, беззаконіе. Scribitur autem constanter кси es, in omnibus codicibus pro кси, quamvis formatio personae secundae fiat apponendo си syllabae radicali кс.

§. XXVI. Duplicationem literarum non admittit Slavica lingua. Vocales аа in читаах, ее in нищее non unam sed duas constituunt syllabas; legendae enim sunt uti аа, ек: читааах, нищеек. Consonae autem non solent duplicari, nisi compositio aut derivatio id exigat. Преддвериѣ ex. gr. ex пред et двери, compositum est. Similiter воззвати, беззаконіе ex воз, без et звати, закон. Participium

rium passivum **пожжен**, **сожжен**, а **пожгъ**, **сожгъ** formatum est, mutato **г** ante **ен**, in **ж**; igitur duplici **ж** scribendum est. Sic comparativus **вышшій** apposito **шій** formatus est ab adverbio **выше** seu a syllaba radicali **выс**, quae in **выше**, mutata fuit.

Recte etiam **истинный**, **законный**, ob formam indefinitam **истинен**, **законен**, duplici **н** scribuntur. Sic et **плѣнник**, cum a **плѣнен** derivatum sit. At **оученик**, **мѣченик** non nisi simplex **н** postulant, cum a participiis passivis **оучен**, **мѣчен**, in quibus **н** non duplicatur, orta sint.

Solet tamen **н** Participiorum, quando, assumpta terminatione finita, adjectivorum more construuntur, pro arbitrio librariorum duplicari. Hinc **избранный**, **шкатунный**, **смиранный**, **вселенная** (ad verbum: *οἰκουμένη*), atque alia duplici **н** scripta invenias.

(q) Etiam in Praesenti **пожгъ** et **сожгъ** literam **ж** duplicari, male scripsit Mrazovics. Idem regulam a Smotriskio male conceptam repetit, **н** in adjectivis **инный** purum, i. e. si vocalis praecedat, desinentibus duplicari, uti in **странный**. Atqui **странный**, cum **странен** sit a **страна**, non praebet exemplum aptum, uti nec **истинный**. **Юный** certe et **оутренній** simplici **н** scribuntur; in **искренній** vero **н** duplicari solet. Adeo nimirum variant librarii. Immo sunt qui **н** in voce **истина** male duplicent. In Bibliis novissime impressis **истина** quidem simplici **н** recte, pessime vero formula **воистиннъ** in veritate, vere, duplici **н** exarata est.

C a p u t III.

De Tono seu Accentu.

§. I.

In libris liturgicis olim et nunc impressis vocales syllabarum, quae tono gaudent, accentibus notari solent. Cum autem hi in manuscriptis codicibus antiquioribus plane absint, et libri a Serbis Venetiis seculo XVI. editi, quoad accentus, multum a libris in Russia impressis differant, non liquet, utrum toni sedes aetate Cyrilli eadem fuerit, quam nunc accentus, sive a Serbis sive a Russis vocibus impositus, indicat. Serborum tamen libros antiquos tonum veterem, seculi IX. (quamvis prorsus immutatum permansisse vix credam), in pluribus vocibus referre facile mihi persuadeo. Cum autem libri Slavici a Russis impressi, ab eo tempore, quo Serbi magnis sumptibus ferendis impares edere suos desierant, omnes horum ecclesias repleverint, factum est, ut in Bibliis aliisque libris liturgicis nuper Budaë et Vindobonae reimpressis, voces notarentur iis accentibus, qui tonum Russicum, Serbicae pronunciationi saepe prorsus repugnantem, designant. De hoc igitur nunc paucis agendum est.

§. II. Tonus seu syllaba majori prae aliis videtur adaeo in polysyllabis vocibus apud Russos

variat, ut praeceptis difficulter determinari queat. Inspice, si lubet, Grammaticam Russicam a beato *Antonio Puchmayer* Radnicensi Parocho, Pragae 1819. 8. editam. Solet autem toni sedes accentu sive acuto sive gravi notari. Acuto (´) notantur vocales primarum syllabarum, imo et ultimae si haec consona finiatur, gravi (˘) vocalis syllabam ultimam finiens. Utriusque eadem est potestas.

Exemplo sit Marci Cap. 12. v. 1. e Bibliorum postrema editione:

ВІНОГРÁДЪ НАСАДѢ ЧЛѢВѢКЪ,
и шГРÁДѢ ШПЛÓТОМЪ,
и ИСКОПÁ ТОЧІЛО,
и СОЗДА́ СТОЛПЪ
и ПРÉДАДѢ ЕГÒ (прѣдАСТЬ и Mss.) ТАЖА́ТЕЛСМЪ
и ШІ́ДЕ.

Столпъ, turris, in hac editione accentu caret. Superfluum enim editoribus visum est, monosyllabá, in quibus toni sedes ambigua esse non possit, accentibus notare, excepto pronomine и eum, quod a conjunctione и, et, distinguendum censuere.

(a) Apud Bohemos et Polonos toni sedes paucis regulis definitur; vocum enim bisyllabarum prima apud utrosque, trisyllabarum vero prima apud Bohemos, secunda apud Polonos tono gaudet, sive vocalis corripia-
tur, siye producat. Nam et correptae tono affici pos-
sunt

ant. Meridionalium Slavorum, praepriis Serborum, tonum non nisi e Lexicis nuper editis, Vukiano praesertim, cognoscere licet.

(b) In codicibus etiam ꙗ in medio vocum, dum vires vocalium agit, accentu notari solet: СТА́ЯН, КРА́СЬ, ПЛА́ТЬ, ТРА́СТЬ, ИСПЛÁНИТИ, МА́ВА tumultus, pro hodierno мо́ва. Subinde et consona praecedens in codicibus Serbicis: ЧРЬПАТИ, МА́ВА.

§. III. Monosyllabarum vocum aliae, etiamsi per declinationem in fine crescant, toni sedem servant: БО́Г БО́ГА, СЫ́Н СЫ́НА СЫ́НОВЕ, ДУ́Х ДУ́ХА, БРА́К БРА́КЪ, ГРО́К ГРО́КА, ТРЪ́С ТРЪ́СА, БЪ́С БЪ́СА БЪ́СОВЕ; aliae vero tonum primae syllabae ad secundam rejiciunt: РА́К РА́КА, ОУ́М ОУ́МА, О́ДР О́ДРА, ПЛО́Д ПЛО́ДА, ЖЕ́ЗА ЖЕ́ЗА, ДО́М ДО́МЪ, ВЕ́ПРЬ ВЕ́ПРА, ЦА́СЬ ЦА́РА, ПЪ́ТЬ ПЪ́ТИ.

Idem valet de Adjectivis, si terminationem definitam ѡй assumant. Servant alia tonum primae syllabae, uti ХРО́МЫЙ а ХРО́М, МА́ЛЫЙ, Ю́НЫЙ, НО́ВЫЙ а МА́Л, Ю́Н, НО́В. Alia vero terminationem, quae accessit, tono afficiunt: НАГЫ́Й, ДРАГЫ́Й, БААГЫ́Й, СВАТЫ́Й, МААДЫ́Й, ЖИВЫ́Й, ХЪДЫ́Й, ИФЫ́Й, СЛѢПЫ́Й, ГАДЪХЫ́Й.

Illa vero, quae terminatione ѡй augmentur, radicalis syllabae tonum nunquam amittunt: БЕЛЫ́Й magnus, ТРЕ́ТЪЙ tertius, НИЦЫ́Й egenus.

§. IV. Bisyllabarum vocum simplicium quaedam tono afficiunt priorem, uti ГО́ЛЪБЬ columba, ВИСЕР margarita, ЖЪ́ПЕА sulphur, ПЛА́МЕНЬ flamma, ВСИ́Н miles

ies, вѣчер vesper, оцет acetum, слѣга minister. Feminina: мѣти mater, вѣи collum, нѣва ager, вѣра fides, дѣва virgo, рѣва piscis, слѣнаргуина, пѣна spuma, рѣза vestis, пѣица avis, кнѣга liber etc. Neutra: слѣво verbum, мѣко coelum, кѣло rota, злѣто aurum, ѳко oculus, ѳхо auris, иго jugum, мѣре mare, лѣже stratum. Aliae vero non paucae voces ultimae syllabae accentum imponunt: кѣнок lebes, ѳрѣл aquila, сѣл asinus, кѣвчег арса, чертѣг thalamus, кѣмѣу finis, жемѣх sponsus, глѣгол verbum, живѣт vita, глѣзк lingua, падѣж casus. Feminina: кормѣ puppis, глѣвѣ caput, лѣзѣ vitis, лѣнѣ luna, цѣнѣ pretium, жемѣ mulier, дѣшѣ anima, чертѣ linea, водѣ aqua, винѣ causa, culpa, травѣ gramen, рабѣ ancilla, стопѣ gressus, стѣнѣ paries, murus, стрѣлѣ sagitta, горѣ mons, звѣздѣ stella, рѣлѣ ros, морѣ pes, рѣкѣ manus, (in Accusativo tamen рѣкѣ, in Duali рѣцѣ). Neutra: лицѣ facies, гѣмноѣ area, вѣно vinum, рѣнѣ vellus, сѣлѣ rus, крилѣ ala, гнѣздѣ pedus, млѣкѣ lac, Pluralia: ѳустѣ os, oris, вратѣ porta.

(с) Tonum in ultima vix norunt Serbi. Hinc in eorum libris vocum bisyllabarum prima accentu notatur: кѣнок, кѣвчег, живѣт, мѣтеж про матѣж, слѣга, стрѣна, лѣза, нѣга, жѣна, гѣмно. Idem valet de persona prima Verborum: пѣшѣ про Russorum пѣшѣ, грѣдѣ про градѣ, рѣкѣ про рекѣ, живѣ, мѣгѣ про живѣ, морѣ. Iacit in Infinitivis in ети et ши observatur. Но

Нотум enim ultimam Russi, Serbivero penultimam tono afficiunt; igitur apud hos рѣсти pro расти, блѣсти pro блюсти, спѣсти pro спасти, мѣсти pro мѹсти, стрѣсти pro стрѣсти invenies. Idem de aliis temporibus et modis dicendum: пѣсти pasce, pro паси, текѹх susurgi, pro текѹх.

§. V. Quod de Simplicibus §. priori dictum est, etiam in Compositis ex praepositionibus locum habet. Sunt tamen longe plura, in quibus praepositio accentu caret, syllaba radicali tonum servante: мѹхѹдѹ, оустѹвѹ, ѡвѹѣтѹ, похѹи, похѹп diluvium, прѹнѹвѹрѹ, прѹрѹбѹк propheta, прѹдѹѣл terminus, прѹстѹбѹл thronus, мѹрѹбѹд natio, недѹбѹг morbus, завѹѣт foedus, закѹн lex, etc. In aliis praepositio tono afficitur: ѳблѹк, ѳблѹсть, ѳтрѹк, оуѹжѹм terror, пѹмѹтъ passum, пѹмѹтъ memoria, мѹзѹма abyssus, пѹпѹл cinis (in aliis quibusdam dialectis нѹпѹл), зѹвѹнѹсть zelus, invidia, зѹпад occasus, рѹзѹм intellectus, нѹпѹтъ tentatio. Adde вѹзрѹст, aetas, сѹвѹѣтъ conscientia, codicum Russicorum; in Serbicis вѹзрѹст, сѹвѹѣтъ, monosyllaba sunt.

(d) In Serbicis libris leguntur оуѹжѹт, обрѹз, облѹсть, завѹнѹсть, разѹм, подѹвѹг pro пѹдѹвѹг, et aliae voces, in quibus praepositio accentum non recipit.

§. VI. Trisyllabae voces tonum habent aut in prima, aut in secunda seu penultima, aut in tertia seu ultima syllaba.

In prima: истина, хранина, палица, юноша etc. Sed in Serbicus libris истина, юноша; et si alias tonum in prima ament: грамаза про трапеца, творити про творити, вѣжати про вѣжати.

In media: держава, ловитва, кончина, колѣно, свѣтило, хранило, свѣтильник, слѣжатель, ревнитель, ланита, лопата, рабѣта, ходатай mediator, когѣтство, десница, пшеница; in quibus omnibus prima a Serbis signatur: держава, ловитва, кончина etc.

In tertia seu ultima: тагота, дългота, нагота, тишина, жидовин, копие, plur. словеса. Apud Serbos тегота, дългота, тишина, жидовин, копие, словеса. Sed нагота pro нагота nuditas. Sic et похваля, исполнн gigas, искони; посредѣ tonum apud eos in secunda habent: похваля, исполнн etc.

(e) Variat tonus subinde in ipsis libris a Russis diverso tempore editis. In Psalterio Kioviae sec. XVII. edito закон про закон, отрок про отрок, избавитель про избавитель, деснаа про деснаа, глаголаный про глаголаный, imo et исполнн legitur, ut adeo in исполнн tonus apud hos iam prius, apud illos secundam, apud alios demum tertiam occupet syllabam.

§. VII. In polysyllabis non solum secunda, tertia et quarta, sed et quinta et sexta a fine syllaba tonum gaudere potest. Pro колесница, баграница, десятинны, цѣловати Russorum, Serbici libri колесница, баграница

кадрѣница, дѣтѣны, цѣловати exhibent. Рго кадѣ-
ница: vero кадѣница thuribulum, habita ratiōne
primitivi кадѣно, apud Serbos кадѣно; Покѣнице, ви-
шњаа habent tonum apud Serbos in quarta a fine:
поконице, всѣлимага; обѣтованіе; дѣзвѣніе, оу-
ничженіе plane in quinta: обѣтованіи, дѣзвѣ-
неніе, оуничженіе. Adde e Russicis editionibus хо-
дѣтайствовати, et знаменованіе.

(f) Serbi voces plurium syllabarum signare sole-
bant etiam duplici accentu: свѣдѣтельствю, бла-
говѣствованіе, in Russicis libris свидѣтельствю,
калговѣствованіе; Козлоглакованіе; κωζος; comēs-
satio, plane tribus acutis et gravi signatum reperi:
козасглакованіе, qui indicare videntur, vocem pronun-
ciandam esse; uti duos trochaeos (козо- глаго), et
dactylum (ваніе).

§. VIII. In Compositis ex integris vocibus, qua-
rum quaelibet tono affici solet, prima tonum amittit,
et duntaxat secunda vox signatur: водоуе hydria,
вертоградарь hortulantis, воковола dux exercitus,
благодать gratia, кокоуеу dei sanctus, благословеніи,
скорописеу ταχυγράφος, многомилостивъ multum
misericors, сревролюбей, самовидеу, мзавозданіе
μισανθρωπία. Ехстретридцать, седмьдесят.

(g) In Serbicis libris plures accentus vocibus im-
poni iam nota (f) monimus. Sic сревролюбивъ, са-
мовидци, благословлен, мзавозданіе mercedis
retributio.

§. IX. Particulæ monosyllabæ, uti et Prono-
mina ма, ми, та, ти, са, си carent accentu:

НЕ БОЙ СЯ, НИ ХЛѢБА, НИ СЯДИ, И ТЫ ЛИ, ДА НЕ
 КОГДА, ПРИ МОРИ. Acuto, pro gravi, notantur eae
 voces, cum quibus particula ejusmodi aut vox alia
 monosyllaba connectitur: рече ко dixit enim, снад
 сѣма salva me, что ти естъ quid tibi est, кто еси
 quis est, мѣса revelatum est, послѣны mitte nos
 si duae aut plures voces, quae singulae tono
 carent, jungantur, una earum accentu notari
 volet; ни ли an non, не да ли, аще ли же ни, да ми
 да си, на ма contra me, на ню in eam. Оу in не оу
 nondum, tono carere non potest.

(h) In Bibliis A. 1816 Petropoli editis omnes vo-
 ces monosyllabae sine accentu impressae sunt, excepto
 pronomine ѣ eum: се азъ есмь pro се азъ есмь; и
 се мѣжа ста pro и се мѣжа ста, убѣдано же выста
 се по всей юппии, ubi alias выста, се, вси accentu no-
 tabantur. Consultum tamen fuisset, in concursu plu-
 rium tono carentium signare accentu eam vocem, quae
 prae aliis elevanda sit. Non enim constare poterit lo-
 genti на та, utrum ната, an на та pronunciantum
 sit. Luc. IX, v. 50. plane septem voces nunc accentu ca-
 rent: иже ко нѣсть на вы, по васъ естъ (qui non est
 adversum vos, pro vobis est), quarum olim saltem
 quatuor signabantur: нѣсть, вы, васъ, естъ.

§. X. Significatus non nisi in paucis toni sedem
 determinat. Мѣка, волна, ведро, плачь, моли
 pro. sede accentus significatione differunt. Мѣка
 est supplicium, мѣка vero farina, волна lana, sed
 волна fluctus, ведро serenum, at ведро (melius
 вѣдро) situla, urna, плачь а плакати flere, плачь
 (pro

(проплащѣ) а падѣти solve, моли lineae, pluralis *моль*, моли roga, Imperativus а молити.

§. XI. Non est reticendus usus siglae (°), quae ками dicitur. Solebat illa imponi vocibus monosyllabis vocali terminatis. In editione praestantissima Evangeliorum Mosquensi, A. 1606., fol. signantur non solum particulae нō verum, кō enim, нн non, лн an, сѣ ecce, verum et Pronomina мнū *ми*, нн *на*, мнѣ *ми* et мнѣ *ми* mihi, мѣ *ме*, тн *ты*, тн *тibi*, тѣ *те*, вн *вы*, тѣ *иста*, тō *istud*, тн *истос*, ктō *quis*, чтō *quid*, внѣ *in*, id, сн *hi* (Qualis), et Numeralia двѣ *duo*, двѣ *duae*, трѣ *tres*, стō *centum*, всѣ *omne*, всн *omnes*, всѣ *omnia*; adverbia злѣ *male*, внѣ *foris*, здѣ *hic*, гдѣ *ubi*. Verba кѣ *erat*, кн *conjunctivi*, стѣ *stetit*; rarius Nomina: вѣтнѣ *in tenebris*. Excipiuntur voces, quae a vocali incipiunt, quia haec leni et gravi notabantur: ѧ *sed*, ѣ *id*, ю *eam*, н *eum*, ѣн *ei* (feminae).

In Serbicis libris, imo et in Ostrogienſi Bibliorum editione pro Камора, qua voces monosyllabae signantur, duplex accentus gravis usurpatur: н *eum*, мѣ, тн, тѣ, сн, трн, тѣ, кѣ, злѣ etc.

Hodie vero Kamora supplēt, sive acutum sive gravem accentum ad casus pluralis numeri a similibus in singulari distinguendos: чѣда proles,

срѣдѣ

60 Cap. IV. §. I. Signa contractionum et

ερακ nuptiarum, сїа haec, ελα omnia, ριζυ ve-
stes, (a quo Genitivus singularis acuto differt: ριζυ
a ριζα.) Sic ελїка, градѣцаа, оученик etc. Voca-
libus о et ε Kamoram imponi superfluum est,
cum ω et ε eodem officio fungantur. Luc. 7, 21.
in postrema editione Bibliorum legitur: въ той же
часъ исцѣли многи ω недѣхъ и ранѣхъ и дѣхъ слѣхъ,
и многимъ слѣпымъ дарова прозрѣнїе. (Eadem
autem hora multos sanavit a morbis et plagis et
spiritibus malis, et coecis multis donavit visum.)
Vides hic ω in vocibus многи, многимъ idem
valere, ac Kamoram in недѣхъ, дѣхъ, слѣпымъ.

Capitulum IV.

De scribendi compendii seu Abbreviaturis.

§. I.

Signorum, notandis contractionibus seu ab-
breviaturis vocum destinatorum, duo solum-
modo nominat Smotriskius, ea nimirum, quæ
frequentius in libris impressis et codicibus manu-
scriptis occurrunt. Unum тїтаа, quod titulus
hic honoris causa imponatur, alterum слово-тїтаа,
quod literam ε sub titla comprehendat, vocatur.
Alii plura nominant. Paucis ille verbis rem absol-
vit. Usurpatur, ait, utrumque contractionis sig-
num

sum a calligraphis in nominibus Dei et rebus ad cultum Dei pertinentibus, uti ΓΔΛ, ΕΓΑ, ΩΥΖ, ΣΗ, ΔΧΖ C: ΙΕ, ΧΙ, ΕΠΕΑ, ΔΕΑ, ΥΤΑΑ, ΕΥΑ, ΜΡΙΑ, ΠΡΟΝΗ, ΕΥΓΛΙΕ, ΣΑΝΥΕ sol justitiae Christus et reliqua. Supposuit nimirum ille nota haec lectoribus suis, qui libellos elementares *Bukvar* dictos manibus versabant. Hi enim seriem plurimarum vocum contractarum alphabetico ordine digestam continere solent. Liceat nobis ex ejusmodi *Bukvar*, Leopoli 1819 impresso, plura depromere, quaedam augendo et illustrando, alia, quae ex aliis facile intelligi possunt, omittendo.

§. II. Sejungendae autem sunt voces sub simplici Titla ~ scriptae ab illis, quibus alia contractionum signa imponi solent. Graecorum morem in plerisque Slavos imitatos fuisse ex ipsa hic subjuncta serie apparebit.

ΑΓΓΑΖ lege ΑΓΓΕΛΑ. At malorum angelorum nomen Matth. 25, 41. ΔΙΑΒΟΛΩ Η ΑΓΓΕΛΩΜ ΕΓΩ, sine Titla scribitur.

ΑΠΛΑΖ lege ΑΠΟΣΤΟΛΑ. In antiquissimis codicibus sine Slovo sub Titla legitur, nunc sub Slovo titla ΑΠΛΑΖ, olim etiam ΑΠΣΤΑΖ.

ΕΓΑ et ΕΖ lege ΕΟΓ. Sic ΕΓΑ, ΕΖ, ΕЖЕ, ΕЖИЙ. Sed diligentium sine Titla scribi solent: КОЗИ, КОГОВ, КОГОВМ etc. Deuter. 10, 17. ΕΓΑ ΕΟΓΩΒΑΖ, ΓΔΛ ΓΟΓΠΟΔΕЙ, legitur. At in libro Minor

a Serbis Venetiis 1538. fol. edito, hoc discrimen neglectum fuisse video. Legitur enim **Ѣ** **ѡмъ** и **ѣ** **гмъ**, id est **ког** **когом** и **госгодь** **господем**.

(a) Etiam in editione Ostrogiensi Psalm. 49, 1. **ѡѣ** **ѡгомъ** pro **ѡѣ** **когѡмъ** legi observavit b. *Fortunatus Durich* summus Slavophilus. Notavit enim in adversariis suis, edendae Bibliothecae Slavicae causa collectis, mihique legatis, sequentia: »De Titla. Psalm. **мѡ**: **ѡѣ** **ѡгомъ** **ѣ** **гмъ**. Male ponitur supra secundam vocem Titla; melius Armena editio, quae integre scriptam habet vocem, prout etiam Ms. Graec. Biblioth. Caes. Nro. 17. juxta Lambecium».

Бѣа, alias sub Titla **а**: **Бѣа** lege **когородица**.

Блженъ, **блгъ**, **блгдть**, **бѡблгодатный**, lege **блажен**, **благ**, **благодать**, **богоблагодатный**.

Влдка, **владчца** lege **владыка**, **владычица**. Sed frequentius cum supra scripto **а**: **влка**.

Гѣ, **ѣа**, **гѡу**, **гѡи**, **гѡи**, et sub Slovo-Titla **гдъ**, **гднь**, lege **господь**, **господа**, **господъ**, **господѡви**, **господи**, **господень**. Domini terrestres sine Titla scribi solent. Matth. 15, 27. utrumque legitur: **гдн** de Christo et **господѡи** **своиъ** de aliis dominis. Confer locum e Deuter. 10, 17 sub voce **ѡѣ** citatum. In Pauli epistolis **господѡе**, **господѡи**, **господем** leguntur sine Titla. In postrema tamen editione Petropolitana id neglectum fuit.

Гднъ, frequentius sub Slovo-Titla **гднъ**, lege **господин**.

Глѣ, глѣю, глѣа, глѣати, lege глагол, глаголю, гла-
гола, глаголати.

Дѣв, дѣвѣ, seu дѣвѣ, lege дѣвѣ, дѣвѣдѣ.
Дѣш, дѣша, lege дѣх, дѣша. Sed spiritus immun-
dus Matth. 12, 43: atque alibi, sine Titla scri-
bitur: дѣх, дѣши, дѣхѣ.

Дѣа, дѣица seu дѣца, lege дѣва, дѣвица.

Дѣн, дѣнѣ, lege дѣнь, дѣнѣ. In libris antiquis
etiam casus obliqui et pluralis notari solent
Titla: дѣне, дѣни, дѣнѣ, дѣнѣх.

Евангѣлїе, lege евангѣлїе. Alias supra v litera r sub
Titla poni solet:

Иѣа, Иѣаа, Иѣлевѣ, lege Израил, Израилла, Израилев.
Иѣхѣ, Иѣхѣа, Иѣва, lege Исѣс христѣс, Исѣс хриѣста,
Исѣсов.

Иѣт, in recentioribus libris pro Иѣ, lege Исѣс.

Мѣю, мѣтва, lege молю, молитва.

Мѣсть, мѣсрдѣ, lege милость, милосерд. Sub
Slovo-Titla мѣть.

Мѣтѣ, ѿ мѣтѣвѣхѣ, lege мертѣ, от мертѣвѣхѣ,
aut sine vocali мѣтѣ.

Мѣти, мѣтѣрѣ, мѣтѣре, lege мати, матерѣ, матерѣ.

Мѣиа lege марїа.

Мѣчикѣ lege мѣченик.

Нѣо, нѣсе, lege небо, небеса.

Нѣа, нѣшѣ, lege нас, наш.

Нѣнѣ, нѣиа, lege нынѣ, нынѣ.

Оцѣ, оче, *rectius quam Smotriskii ѿцѣ, lege отцу,*
отче.

Сѣтъ, сѣтъ, сѣтеникъ, *lege свѣтъ, свѣтитель, свѣ-*
щенник.

Сѣва, сѣвы, *lege слава, славы.*

Сѣнце, *lege солнце, aut, prorsus sine vocali in pri-*
ма, самѣ sol.

Сѣрътъ, *in antiquissimo codice sine Titla: смрътъ,*
lege смѣрътъ aut, prout Serbi et Bohemi pro-
nunciant, sine vocali смрътъ.

Сѣтъ, сѣе, сѣѣ, *вснѣвленіе, lege сын, сыне, сынѣ,*
всынѣвленіе. Sed Joh. 17, 12: сынѣ погы-
белный sine Titla in plurimis editionibus, po-
strema tamen excepta, legitur.

Сѣсъ, сѣсти, сѣсеніе, *lege спѣс, спѣсти, спѣсеніе.*

Сѣдце, *in antiquo codice sine Titla: сѣдѣце, le-*
ge сѣрдѣце, aut Serborum et Bohemorum more
срдѣце sine vocali.

Сѣръсть, *frequentius sub Slovo-Titla сѣрътъ, lege*
страсть.

Оучѣтъ, оучѣкъ, *lege оучитель, оученикъ.*

Хѣ, Хѣ, Хѣ, *lege Хрѣстос, Хрѣста, Хрѣстов. At Matth.*
24, 24. ажѣхрѣсти sine Titla. Sub Slovo-Titla,
Хрѣтос.

Цѣрь, цѣрца, цѣръствіе, *et sub Slovo-Titla цѣрътво,*
lege царь, царица, царствіе, царство.

Цѣрковь, цѣркъвь, цѣркъве, *lege церковь, церкве.*

ЧЛѢКЪ, ЧЛѢКЪ, ЧЛѢЦИ, ЧЛѢЦЕХЪ, ЧЛѢЧЕ, ЧЛѢЧЬ, lege че-
ЛОВѢКЪ, ЧЕЛОВѢЦИ, ЧЕЛОВѢЦЕХЪ, ЧЕЛОВѢЧЕ, че-
ЛОВѢЧЬ.

Adde ἰησοῦ sub duplici Titla et lege Иисусъ НАЗА-
РАННИНЪ ЦАРЬ ЮДЕЙСКИЙ. Μῆρ Θῶ plane graeca
sunt: μητρὸς θεῆς.

§. III. Praeter voces in ство desinentes, ut вѣтво,
дѣтво, црѣтво, plures aliae contrahuntur imposito
, quas e subnexo indiculo noscere licet:

Апѡлѡ lege апостолъ.

Блѡви, блѡвѣ, lege благослови, благословенъ.

Воскрѡнѡ, воскрѡнѣ, lege воскреснѡ, воскресеніе. Sub
simplici Titla вѡскрѡс, lege воскресъ.

Глѡ in cod. Serbico pro гласъ; възглѡит id est
възгласитъ.

Гдѡ, гдѡство, гдѡнѡ, гдѡнѣ, гдѡ, lege господъ, гос-
подство, господинъ, господень, госпожа.

Епѡкпѡ, епѡкпѣ, lege епископъ, епископство.

Іерѡлимѡ, lege Іерусалимъ.

Кѡ in codd. Serbicis, lege кѡтъ seu кѡтъ. Sic et нѡтъ
id est нѡкътъ.

Крѡтъ, крѡтити, крѡтъ, lege крестъ, крестити, кре-
ститель. Sub simplici Titla крѡщеніе, крѡшаю,
lege крещеніе, крещаю.

Млѡтъ, млѡтына, млѡрдѣ, lege милость, милос-
тына, милосердѣе.

Мѡтъ, lege мѡкъмѡ mensis.

НѢХ, НЕНЫЙ, lege НЕБЕСѢХ, НЕБЕСНЫЙ.

ПѢТѢ, ПѢТЫЙ, id est ПРЕСВАТ, ПРЕСВАТЫЙ.

ПѢТОЛѢ, ПѢТЛѢ, lege ПРЕСТОЛ.

ПѢШ, id est ПРИШ.

РѢТВО, lege РОЖДЕСТВО.

СѢН, СѢНІЕ, lege СПАСЕН, СПАСЕНІЕ.

СѢЕ est среда dies Mercurii, germ. *Mittwoche*.

СѢТЬ, СѢТЕН, lege СТРАСТЬ, СТРАСТЕН.

ТѢТѢ, lege ТРИСВАТ.

ТѢТЬ in codd. Serb. pro ТРѢТЬ, russ. ТРОСТЬ
arundo.

ХѢТОСѢ, ХѢТОВѢ, ХѢТІАНИН, lege ХРІСТОС, ХРІ-
СТОВѢ, ХРІСТІАНИН.

ЧѢТЬ, ЧѢТЫЙ, lege ЧЕСТЬ, ЧЕСТНЫЙ.

ЧѢТѢ, ЧѢТОТѢ, УЧѢТИТИ, lege ЧИСТ, ЧИСТОТѢ, УЧИ-
СТИТИ.

Adde ДНѢ (seu ДНЬ) pro ДНЕСѢ, ГЛѢ pro ГЛАС sine
contractione.

In codd. Serbicis etiam super alias voces ꙗꝑ
ni solet, quin contrahantur: Ё, ВЁ, ВѢК, ДѢТЬ,
КѢТЬ, ВЛАТЬ, id est СЕ, ВСЕ, ВСАК, КЫТЬ, ВЛАСТЬ,
Sic ЧѢ scribitur pro ЧАС et ЧАСѢ.

§. IV. Омчик, seu minutum о sub Titla, non
nisi duae aut tres voces assumunt: ПѢРОК, ПѢРОК,
id est ПРОРОК, ТѢЦѢ, ТѢЧНѢ, lege ТРОИЦѢ, ТРО-
ИЧЕН. In codicibus antiquis о super litteram м scribi
solet: МН, id est МОЙ, МЛНТИ, id est МОЛТИ,

Frequentius litera **Д** vocibus superimponitur, sine alio signo. Earum aliquas hic lubet subijcere:

Дѣ, lege **с**огородница Dei genitrix:

Дѣ, **в**лѣча, lege **в**ладыка, **в**ладычица:

Дѣ, **м**ѣость, **п**ремѣость, lege **м**ѣдр, **м**ѣдрость, **п**ремѣдрость:

Дѣница, id est **м**ладенецъ codd. serb., sed russ. **м**ладенецъ:

Дѣла, **п**лѣникъ, et **нѣ**, **п**нѣ, id est **н**едѣла, **п**онедѣльникъ:

Дѣрвѣнъ, id est **п**раведен justus:

Дѣрвѣнъ, id est **п**реподобен **с**ѣиос:

Дѣрѣча, i. e. **п**редѣча **п**raecursor:

Дѣрѣце, i. e. **с**ердце cor Vide **с**рдѣце sub Titla simplici

Adde **нѣ**, **п**рѣ, **п**лѣ, **п**рѣже, **л**юдскый **п**ро **л**юдскый, **нѣ** **п**ро **ш**едъ, **с**лѣ **п**ро **с**лѣдъ, sine contractione. Notanda vero compendia codicum in vocibus aliis. **нѣ** **п**ро **нѣ**дѣдъ, **нѣ**кѣ **п**ро **нѣ**кѣдѣдъ, **вѣ**хъ, **п**рѣдѣлѣхъ **п**ро **вѣ**дѣлѣхъ, **п**рѣдѣлѣхъ, **н**арѣм **п**ро **н**ародом. Duæ lineolae penes **д** (**д**) denotant literae **н** contractionem **рд**, id est **рд**н, **н**дръ lege **н**ароднъ:

§. V. Seribuntur vero etiam ornatus et compendii causa quaedam literae, praecipue in fine linearum, super alias. Ex. gr. **ва**, **нач**, **рѣ** superpositis in fine **м**, **т**, **х**, **п**ро **в**ам, **нач**ат, **рѣ**хъ:

Litera **ѡ**, ab imposito **т**, vocatur **от**: Hinc etiam **ѡ**рокъ **п**ро **ѡ**трокъ scriptum invenias. Prae-

cipue vero notandum ϱ cum Titla, librorum liturgicorum in иѣкѣ, id est има ϱек, ubi nomen nominandum est, cui Latinorum NN. respondet.

Рѣ cum superscripto ч, legendum est ϱече; за vero cum superscripto ч est зачало. к сѣу е, supra posito г, est idem ас кго, его. Vjedi-Titla antiquorum librorum hodie non est in usu. Olim гѣа pro глава, сѣа pro слава, сѣо pro слово, scribebantur, posito nimirum literae в speciali caractere inter Titlam et vocem contrahendam. Sic вѣ ѡ, si sub Titla primae vocis sit в, literae ѡ vero superscriptum sit и, legendum est вѣ время оно, in illo tempore. Про вторник, четверг, пятък duntaxat primae syllabae вѣѡ, чѣѣ, ѡѣ, posito к sub Titla; pro соубѣшта vero соу, superscripto к, scribuntur; alia aliter abbreviata reperias.

In antiquissimo *Izbornik*, pro оу, minutum v̄cibus impositum observare licet. Ex. gr. supra м in кѣтомъ, id est ктомъ, supra ϱ in трѣдактъ id est трѣждактъ, supra χ in грѣхъ, id est грѣхъ.

In libris seculo XVII. impressis lineolis duabus in fine vocum supra adscriptis и exprimitur: нарицаемъ pro нарицаемый, тѣ pro тай, russ. той; imo et in medio sed longe rarius: оуготовѣта pro оуготовайта.

§. VI. Sicuti Slavo - Graeci, Russi et Serbi cyrillicis literis utentes, Graecos in scribendi compendiis

secuti sunt, ita Slavo-Latini glagoliticos characteres, seculo XIII. inventos, adoptantes non solum Serbicum et Russicum, sed et Latinorum ~~com-~~ ~~positum~~ abbreviaturas imitati sunt. Excludunt itaque frequenter vocalem inter duas consonantes non solum in vocibus, quas cyrillicorum librorum scribe contrahere solent, uti in *ѣ* id est *коѣ*, *ѣ* i. e. *господѣ*, *ѣт* i. e. *глаголет*, *ѣѣ*, *дѣ* etc. Sed etiam in aliis, uti in *рѣ* pro *рав*, *рѣа* pro *рѣа*, *нѣ* pro *нас*, *нѣ* pro *нам*. Sic etiam contrahunt *анѣ* pro *анка*, recentiori more *anjel* pronunciano pro *angel*. Sic et *мѣк* pro *мѣченик*, *вѣц* pro *вѣнец*, *хѣтел* pro *хреститель*, *исѣвд* pro *исповѣд*, *испѣднк* pro *исповѣдник*, *бѣт* pro *бѣдет*, *пѣт* pro *памят*, *вѣлѣпта* pro *вѣлѣпота*, *сѣтлѣство* pro *сѣтлѣтельство*. Immo *ѣ* pro *естъ*, *нѣ* pro *нѣ*, *лѣ* pro *людѣ*, *нѣ* pro *нашѣ*, *ѣ* pro *слово*; qua ratione lectio librorum glagoliticorum longe difficilior reddita est. Difficultatem hanc augent varii nexus et literarum duarum et plurium conjunctiones; quarum bene multa tam in Glagoliticis meis A. 1807 Pragaе editis, quam in auctiori editione Historiæ linguæ Bohemicae A. 1819 Pragaе impressa, aeri incidi curavi. Hic vero tabula IV. ejusmodi compendia e cyrillicis et glagoliticis codicibus collecta exhibet.

§. VII. Pro lectionis exercitio servire possunt specimina orthographiae, quae e vetustis codicibus

bus descripta hic subjungimus. Evang. Johannis C. I. v. 1—5. e codice Mosquensi quatuor evangeliorum A. 1144 scripto.

1. ИСКОНИ а) БАНШЕ б) СЛОВО. И СЛОВО БАНШЕ Ѡ БАН с). ИБЪ БАНШЕ СЛОВО.

In principio erat verbum et verbum erat a Deo, et Deus erat verbum.

а) Legunt ИСКОНИ alii. Sed antiqui codices figura i pro и prae-miscue utuntur,

б) Pro терно БАНШЕ alii legunt БЪ.

с) Ѡ БАН, legunt etiam codd. Hankianus, nunc Vindobonensis, et Mosquensis alter A. 1358. At Mosquensis tertius A. 1382 legit КЪКЪУ, et pro primo ИСКОНИ jam БЪНАЧАЛЪ, uti recentiores codd. et editiones.

2. СЕ d) БЪ ИСКОНИ Ѡ БАН е).

Нoc erat in principio a Deo.

д) СЕ omnes alii codd. manuscripti et editiones antiquae, quia СЕ respondet neutri СЛОВО, ut adeo mirer, quid editores posteriores movere potuerit, ut pro СЕ hoc substituerent СЕЙ hic.

е) Mosqu. tertius pro Ѡ БАН legit hoc loco БЪКЪУ *in Deo*. Alii recentiores uti v. 1. КЪ БЪУ, editi К БЪУ *ad Deum*.

3. ВСЕ f) ТЪМЪ g) БЪИ И БЪИКИГО h) НИЧТОЖЕ i) ИБЪИ k) ИЖЕ l) БЪИ m).

Omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil, quod factum est.

f) Mosqu. secundus in plurali ВСА ТЪМЪ БЪИША, tertius praemissa conjunctione И, ВСА ТЪМЪ БЪИША, Vindob. пларе ВСЕ ТЪМЪ БЪИША.

- г) **тѣмь** cum ъ in fine omnes antiqui, excepto Mosquensi tertio, qui **тѣмѣ** legit. Idem in **кыша**, **кѣ** pro **ш** usurpat ѡ.
- в) Alii omnes **безнегоже**. Mosqu. secundus **безнегоже** omisso и. Codex Serbicus Kopitarü и **безнькоже** et *sino quo.*
- д) **ничтоже** omnes alii.
- л) Vindob. **некъистъ**, Mosqu. secundus **некъ** postposito **ничтоже**. Mosqu. tertius **кѡ** omisso negatione **не**, uti codices recentiores et editiones, neglecta syntaxi slavica.
- л) Mosqu. secundus **ѣже** pro **иже** antiquorum codicum.
- м) Videtur hic, et antea bis, Slovo-Titla omisso, cum alii **кѣ** legant. Notandum, sequentis versiculi voces **вѣтомъ животъ кѣ** in Vindobonensi et Mosqu. secundo conjungi cum versu priori.

4. **Вѣтомъ н) животъ о) кѣ. и животъ р) кѣ свѣтъ чѣкомъ қ).**

In ipso vita erat, et vita erat lux hominum.

- н) **вѣтомъ** cum ъ leni in fine omnes, excepto Mosqu. tertio, quem jam recentiores codd. et editiones sequuntur.
- о) Pro **животъ** vitio scribae жи lineam quintam claudit et **тъ** sextam inchoat, omisso **во**. In Mosquensi secundo sequens **кѣ** deest.
- р) **животъ** omnes alii. Mosqu. secundus **животъже кѣ** и **свѣтъ**.
- қ) **чѣкомъ** Mosqu. tertius, Vindob. **чѣвкомъ**. Mosqu. secundus **чѣвкъмъ**, pro **человѣкъмъ**.

5. **Нсвѣтъ вѣтъмѣ г) свѣтитъ з) итъма і) и гс п) непостиге х).**

¶ Et lux in tenebris lucet, et tenebrae eam non comprehenderunt.

г) Vindob. **вотъмѣ**, Mosqu. secundus et tertius **вотмѣ**.

- в) Vindob: СВѢТИТЬСА; igitur in utroque antiquissimo
 в pro ѿ et i pro и. Mosqu. tertius СВѢТИТЬСА.
 Mosqu. secundus plane да СВѢТИТЬСА.
 т) Alii тма tenebræ.
 и) кто etiam alii. Mosqu. autem secundus ego, uti re-
 centiores codd. et editiones, exceptis Serbicus.
 х) НЕПОСТИЖЕ non comprehendit. Sic etiam Vindob.
 At Mosqu. secundus legit НЕОКАТЪ, Mosqu. tertius
 НЕОБЫТЪ.

Addamus sextum et septimum versiculum e
 Vindobonensi codice, et conferamus eos cum co-
 dice Serbico Кор. longe recentiori.

б. БѢИ ЧѢВКЪ ПОСЛАНЪ ѿ БѢИМА КМОУ ИВАНЪУ).

Fuit homo missus a Deo, nomen ei Jo-
 hannes.

у) Codex Serbicus чѣкъ про челоуѣкъ, име про има
 et ИВАННЪ.

7. СЪ ПРИДЕ ВЪ СВѢДѢТЕЛЬСТВО. да СВѢДѢ-
 ТЬСТВОУЮТЬ о СВѢТѢ да вси вѣроу имоутъ имъ з).

Hic venit in testimonium, ut testaretur de
 lumine; ut omnes crederent per illum.

з) Codex Serbicus, uti editi приде venit; СВѢДѢ-
 ТЕАСТО testimonium, СВѢДѢТЕЛЕВОУЮТЬ testare-
 tur, w uti editi pro o de; sed емъ ei, editi vitiose про
 имъ per eum, δι' αὐτοῦ.

Specimen alterum, Joh. X. 9—16. e codice
 Vindobonensi.

9) ЯЗЪ КСМЪ ДВЕРЬ. а) МНОЮ ДЩЕ КТО ВЪНИ-
 ДЕТЬ СПСЕТСА. и ВЪНИДЕТЬ ИЗНИДЕТЬ б) и ПАЖИТЬ
 ОБРАЩЕТИ с),

Ego sum ostium, per me si quis introierit, salvabitur, et ingredietur et egredietur, et pascua inveniet.

- a) Алиі дверь janua, ostium.
- b) Melius alii и изыдетъ.
- c) Cod. Serbicus обрѣщеть, editi шкращеть.

10. Тать d) неприходить нъ e) да оукрадетъ и оубикъ и погоувитъ. азъ придохъ f) да животъ имоуть и колъ g) имоуть.

Fur non venit, nisi ut furetur, et mactet et perdat: ego veni, ut vitam habeant et abundantius habeant.

- d) Alias idem recte тать, non тать. /
- e) Pro нъ alii развѣ praeter, nisi,
- f) Alii прѣидохъ.
- g) колъ про коле, alii лишъше.

11. Азъ кѣмь пастырь докрьи. и h) дшю свою полагаю i) за овъца k).

Ego sum pastor bonus et animam meam pono pro ovibus.

- h) Pro и cum aliis legendum est пастырь докрьи.
- i) полагаютъ in tertia persona alii; Serbicus codex, quamvis пастырь докрьи legat, tamen primam personam полагаю retinuit.
- k) Cod. Serb. овцѣ, sed editiones antiquae овца, recentiores овцы, quae inflexio non Slavica sed Russica est.

12. Я наймникъ l) иже нѣсть пастырь. кмоу-же немоуть m) овъца свои. видить вѣлка n) идоуща.

74 Cap. IV. §. VII. Specimen Orthographiae.

и доуша о), и штаблактъ швьца и бѣгактѣ. и
вѣлкъ расхътицактѣ п р) и распоудитѣ қ) швьца.

Mercenarius autem, qui non est pastor, cuius non sunt oves propriae, videt lupum venientem et relinquit oves et fugit, et lupus diripit eas et dispergit oves.

- l) Editi наемникъ. *kal* graeci textus ante иже non legit Slavus.
m) нешоутѣ editi quidam et Cod. Serb. hoc loco, alibi нешоутѣ.
n) Alii волка, et infra волкѣ. Cod. Serb. вѣлка et вѣлкѣ neglecto, ut solet, discrimine inter ч et ѡ.
o) гредѣща editi, гредоуша Cod. Serb.
p) расхътитѣ и Cod. Serb. расхътитѣ их editi.
q) распоудитѣ scribendum erat.

13. Я наемникъ г) бѣжитѣ. яко наемникъ ктѣ. и не радитѣ ш овцахъ s).

Mercenarius autem fugit, quia mercenarius est, et non curat de ovibus.

- г) наемникъ et наемникъ. Cod. Serb.
s) овцахъ alii.

14. Язъ ксѣмь t) пастѣръ доуши. и знаю моя. и знаютъ ма моя џ).

Ego sum pastor bonus et cognosco meas, et cognoscunt me meae.

- t) Alii ксѣмь. Cod. Serb. subinde ксѣмь.
џ) Cod. Serb. ме, моя про ма, моя.

15. Якоже знактѣ ма шѣъ. и азъ знаю шѣъ и дѣлю мою х) полагаю за швьца.

Sicut novit me pater et ego agnosco patrem, et animam meam pono pro ovibus.

з) оюю. Cod. Serb. convenienter syntaxi slavicae.

16. Ины у) шьца имамъ. тже несутъ ѿ двора сего и тѣи з) ми подобактъ привести. и глѣ мои оуслышать ва). и коудеть кдино стадо. и кдинъ пастырь.

Alias oves habeo, quae non sunt ex ovili hoc, et illas me oportet adducere, et vocem meam audient, et fiet unus grex et unus pastor,

у) и ны editi; инѣ Cod. Serb. про ныа.

з) тѣа editi; тѣик. Cod. Serb.

ва) оуслышать Cod. Serb. neglecto, ut saepe, discrimine inter тѣ et и.

Specimen tertium Joh. X, 1—8. e codice Ruthenico (potius Serbico) Bibliothecae Vaticanae.

1. Яминь яминь глѣю вамъ. не въходен а) дверми въ дворъ шьчѣи. нь прѣлазен б) иноудѣ с) татѣ д) ксть и разбойникъ.

Amen amen dico vobis, qui non intrat per ostium in ovile ovium, sed transcendit aliunde, fur est et latro.

а) не въходѣй editi.

б) прѣлазѣ Cod. Serb. Коритаріи, прѣлаза editi,

с) иноуда Cod. Serb. Коритаріи.

д) тѣтъ Cod. Коритаріи, (cf. вѣинъ про бойнѣ cod. Hankiani). Ante татѣ addunt editi той, cum in graeco ἐκεῖνος legatur.

Cap. IV. §. VII. Specimen Orthographiae.

2. Я ВЪХОДИ ДВЕРМИ, ПАСТИРЬ е) ꙗ ѡвцамъ
Qui autem intrat per ostium, pastor е)

ovium.

е) Пастырь editi. Serbici codices negligunt saepe
confundunt discrimen inter ѡ et и.

3. ОМОУ ДВЕРНИКЪ ѡВРЗАЕТЪ ф) и ѡвце глаш
его слышать г). и свое ѡвце глашатъ по ѡм
ни и изгонитъ к h).

Huic ostiarius aperit, et oves vocem ejus au
diunt, et suas oves vocat nominatim et educit
eas.

ф) ѡверзаетъ editi.

г) слышетъ Cod. Serb. Kopitarii, perperamposito и
про ѡ. слышатъ editiones antiquae.

h) их Genitivum pluralem pro accusativo-к seu ꙗ ha
bent editi.

4. И кгда свое ѡвце и) ижденеть, прѣними
ходить. и ѡвцелонкъ к) идоуть, ꙗко вѣдетъ л)
гласъ его.

Et quum suas oves emiseric, ante eas vadit,
et oves illum sequuntur, quia sciunt vocem
ejus.

и) свое овца editiones antiquae, recentiores russico
овцы. Cod. Serb. ubique ѡвцы.

к) по немъ editi.

л) вѣдатъ editi.

5. По чюждемъ неидоуть. м) ꙗко незнають
чюждего п) гласа.

Alienum autem non sequuntur, quia non no-
verunt alienam vocem.

m) Desunt hic нь бѣжеть ѿ него, quae Cod. Serb.
Кор. legit. Editi но бѣжатъ ѿ него, fugiunt
ab eo.

n) Чюждага Cod. Serb. Кор. cum inflexione recen-
tiori vulgaris dialecti га pro го. Editi antiquiores
чюждагъ, posteriores чюждагъ.

6. Оио притчю рече имь ІѢ. ѿниже неразюу-
мѣше о) что дѣше р) ѿже глаголаше имь.

Hanc parabolam dixit eis Jesus: illi autem
non intellexerunt, quid esset, quae loquebatur eis.

o) неразумѣша editi.

p) баше editi. бѣ Cod. Serb. Кор.

7. Речеже паки ѡ) имь ІѢ. аминь аминь глѡ
бамь г) азъ ксѣмь дверь с) ѿвѣамь.

Dixit ergo iterum eis Jesus: Amen amen di-
co vobis, ego sum ostium ovium.

g) пакы recte Cod. Serb. Кор., пакы editi, polonice.

г) Ante азъ legunt editi пакъ, quia, ѡти.

с) Про дверь Cod. Serb. Кор. пастирь pastor, utique
vitiose.

8. Вси ѡлко т) ихъ прїиде прѣждѣ мене,
татик и) соуть и разбонници. нь непослоушаше х)
ихъ ѿвѣце у).

Omnes quotquot eorum venerunt ante me,
fures sunt et latrones: sed non auscultaverunt
eos oves

- t) кѣликоже Cod. Serb. Кор. кѣлико editi.
 u) татїе editi. тѣтїк Cod. Serb. Кор. uti supra тѣтї
 pro татї. Alias ѣ est signum vocalis ambiguae
 uti in нь, quod Russi legunt но, Serbi на.
 x) но непослѣшаша editi.
 y) швїе Cod. Serb. Кор. sed alibi швѣѣ. Editi an-
 tiquiores овца pro овца, recentiores russice овца

Oratio dominica Matth. VI, 9—13. ex editione
 Petropol. 1816.

Оче нашѣ, иже еси на нѣсѣхъ, да счїтася
 имя твоѣ: да прїидетъ црѣствїе твоѣ: да бѣдетъ
 воля твоѣ, гѣко на нѣсї; и на земли. Хлѣбѣ
 нашѣ насущный а) даждѣ намѣ днесь: и
 остави намѣ долги наша, гѣко б) и мы остав-
 лѣмѣ должникѣмъ нашимѣ: и не введи насѣ ѣ
 напѣсть, но избави насѣ ѿ лѣкаваго. Гѣко твоѣ
 естъ црѣствїе и сила и слаба во вѣки. Аминь.

- a) Ms. Serb. Кор. насущствнїи. Ms. Pragense
 насущствнїи.
 б) Ms. utrumque гѣкоже pro гѣко. In reliquis prae-
 ter Orthographiam conveniunt cum textu hic
 impresso.

Grammaticae Slavicae

Pars I.

De vocum formatione.

Caput I.

De syllabarum radicalium Structura.

§. 1.

Voces compositae e simplicibus constant, ut **БЛАГОВѢСТЪОВАНІЕ** evangelium, bona annunciatio, **БЛАГО** et **ВѢСТЪОВАНІЕ**; **ЗАКОНОПРЕСТЪПЛЕНІЕ** legis transgressio, ex **ЗАКОН**, **ПРЕ** et **СТЪПЛЕНІЕ**; **ЗАКОН** vero ex **ЗА** et **КОН**.

Simplices voces sunt aut primitivae, ut **БЛАГО**, aut derivatae, ut **ВѢСТЪОВАНІЕ**, **СТЪПЛЕНІЕ**.

E primitivis aliae sunt nudae, quae syllabam radicalem sine servili litera exhibent, ut **БЛАГ**, **ЗА**, **КОН**, **ПРЕ**, **СТЪП**; aliae auctae, i. e. servili litera induta seu formatae, ut **БЛАГО**, **СТЪПЛЕНІЕ**. Accessit enim syllabae radicali nudae **БЛАГ** terminatio generis neutrius **О**; et syllabae **СТЪП** terminatio participii passivi **ЕМ**, ob labialem **n** inserto epenthetico **А**: **СТЪПЛЕН**, unde verbale **СТЪПЛЕНІЕ**.

De

Derivatae ab aliis vocibus jam formatis deducuntur, uti verbalia вѣствованіе, стѣпленіе immediate a participiis passivis вѣствован, стѣплен verborum вѣствовать, стѣпннті. Ex his стѣпннті primitivum est a nuda radice стѣп formatum, вѣствовать vero derivatum, immediate a вѣство hoc autem a вѣсти, alias вѣдѣти deductum, cujus nudam radicalem syllaba вѣд constituit.

In investigandis igitur vocum polysyllabarum etymis radicalis syllaba a servilibus literis, quae in formatione vocum accedere solent, accurate distinguenda est. Vocis derivatae et simul compositae призывчествовати superabundare, proximum etymon, rejecta praepositione при, est изъмчество, remotius autem изъмчток, quod superest. Hujus autem compositae et derivatae vocis, rejecta praepositione из et terminatione ок, primitivum ыт, ab Infinitivo ыти formatum. Resecta etiam terminatione ти remanet nuda radicalis syllaba ы.

Vocis decompositae засвѣдѣтельствovati testificari, rejecta praepositione за, etymon compositum est свѣдѣтельство testimonium, hoc autem accedenti terminatione ство a свѣдѣтель deducitur, hoc vero ab Infinitivo свѣдѣти derivatur. Haec autem vox constat ex praepositione с, et simplici verbo вѣдѣти scire, ut itaque testis свѣдѣтель dicatur quod rei conscius sit. Rejecta terminatione Infinitivi

tivi

ivi **ѣти**. Constat igitur **засвѣдѣтельствовати** ex tribus simplicibus elementis **за, с, вѣд**, quae conjuncta, accedentibus formativis **ѣти, ел**, deinde **ство** et **овати** vocem septem syllabarum prodire. Sic **прѣнзвѣстествовати** a **вѣ**, accedentibus formativis **ти, ок, ство** et **овати**, derivatum, et cum **нѣ** et **из** compositum est.

Itaque, cum formatio vocum sine cognitione radicum et literarum, quae his accedere solent, clare exponi non possit, consideranda sunt primum simplicissima vocum stamina et primigenia syllabarum radicalium structura, deinde literarum formativarum functiones.

Classis I. Syllabarum radicalium:

§. 2. Classe I. continentur eae syllabae, radicem constituentes, quae aut sola vocali, aut unica consona initiali, et vocali finali, quae tamen in paucis etiam abesse possit, constant; suntque sequentes:

1. —	а	о	у	—	—	и	я	—	—
2. вѣ	ва	—	—	вы	—	ви	—	вѣ	—
	ба	бо	бу	бы	—	би	—	бѣ	—
	па	по	—	—	—	пи	па	пѣ	—
	ма	—	—	мы	—	ми	ма	—	—

3.	нѣ	на	—	ну	ны	не	ни	—	нѣ	—
		ла	—	—	—	—	ли	—	—	—
		ра	—	ру	ры	—	ри	—	рѣ	—
4.	да	до	ду	—	—	—	—	—	дѣ	—
	тѣ	та	ту	ты	—	—	—	та	—	—
5.	за	—	—	—	—	—	зи	—	зѣ	—
	—	—	—	—	же	жи	жа	—	жю	—
	сѣ	—	су	—	сь	си	—	сѣ	—	—
	—	—	—	—	ше	ши	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	чи	—	—	—	—
	—	—	—	—	че	чи	ча	—	чию	—
6.	ха	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	кѣ	ка	ку	кы	—	—	—	—	—	—

Syllabas во, но, со, ко, -cum vocali euphonica, huic indiculo insertas non reperies, cum ad вѣ, нѣ, сѣ, кѣ referendae sint. Sic et femininum та et neutrum то а тѣ, си (ѣ) vero et сѣ hoc, а сѣ orta sunt.

§. 3. Continentur hac tabula prima stamina plurium partium orationis, et quidem

a) Pronominum personalium:

и еum, та eos, ꙗ id, ю eam.

ва, fem. вѣ nos, primae personae Dualis.

м primae personae nota, inde ми mihi, ма me,

мы nos (ἡμεῖς).

мы nos (ἡμεῖς), нам nobis, нас nostrum.

ш tu, ти tibi, та te.

Determinativorum et demonstrativorum:

тѣ ille, iste, fem. та, neutr. то; inde adverbium тѣ
isthic, illic.

сѣ hic, fem. си, neutr. се, inde Interjectio се ecce.

Reciproci recto carentis: сѣ se, Dat. си, Gen. себѣ.

Relativi: же, quod pronominā и suffigi solet:

же, же, же, qui, quae, quod.

Interrogativorum: че, cui determinativa то et
то suffiguntur; hinc что, чего; quid; et к, cum
quo то conjungi solet; кто, quis?

b) Verborum, quorum praeterita simplicia
prima themata exhibent:

ѣ ferūt; hinc кѣти, кѣю.

пи bibit; hinc пѣти, пѣю. мы lavit; hinc мѣти, мѣю.

Eadem ratione а вы, ви, вѣ, ба, би, ны, лѣ, ли,
ры, рѣ, да, дѣ, ты, та, сѣ, ши, чи, ча seu ча,
то seu чѣ, ка, кѣ formantur Praesentia выю, вѣю,
бѣю, кѣю, баю, ныю, лѣю, лѣю, рѣю, рѣю, даю,
дѣю, тѣю, таю, сѣю, шѣю, чѣю, чаю, чѣю, каюса,
кѣю. А themate жи: жѣти, живѣ vivo. Аб и: ити,
идѣ eo, а ше vѣro шѣдѣ, а бѣ fuit, aut а бы: быти,
бѣ бѣдѣ ego.

А ма, ми, ма, ри, дѣ, зи, сѣ, кы: манѣ,
манѣ, манѣ, ринѣ, дѣнѣ, зинѣ, сѣнѣ, кынѣ.

А па tetendit, пѣти, Praes. пѣ. Sic etiam
пѣ, тѣ, жѣ, чѣ, а ма, та, жа seu жа, ча seu ча,
exclusa vocali thematis formata sunt,

c) Particularum non flexibilium, uti Praepositionum: о, у, въ, вѣ, па, по, на, до, за, съ, къ; Conjunctionum: а, и, бо, нѣ, ли, да; Adverbiorum не, ни, нѣ. Haec, uti Praepositiones aliis vocibus praefixae, composita constituunt: оумы abluit, почто quare, пода porrexit, забы oblitus est, сниде descendit, недуг morbus, нечист immundus, никто nemo, ничто et nicheso nihil, нѣкто aliquis, нѣчто aliquid etc. Constat itaque никтоже ex elementis: ни-к-то-же; et ничесоже ex ни-че-со-же.

d) Substantivorum et Adjectivorum, si litera servilis in fine accedat. Sic дѣй, in compositis злодѣй malefactor, люкодѣй fornicator, est persona agens, factor, а дѣ seu дѣю. Eodem modo derivatur бой praelium а ки seu кю caedo, жив vivus а жи, живѣ vivo, пиво potus а пи, пю bibo, дар donum а да, даю do, вѣтр ventus а вѣ, вѣю, вѣти flare, et infinita alia. Formas autem Substantivorum et Adjectivorum primitivas, quae nulla servili auctae sint, haec tabula nullas comprehendit. Neque Illyricum нада spes, expectatio, cujus compositi pars altera да syllaba radicali nuda constare videtur, objici potest. Nam нада ex надежа, pro надежда, а надѣю seu надеждѣ contractum est. Lusatarum vero inferiorum са i. e. за lacryma ex *lsa* ortum, et ipsam

la ex *сѣза* seu *сѣза*, apud Lusatas superiores *сѣза*, contractum est.

§. 4. Cum Lexicon radicum hoc loco inserere non liceat, saltem primae seriei hujus classis significatus paucis indicabimus.

1. Conjunctio, at, sed, et.

o seu *ω* Praepositio, de: *ω* нем de eo, *ω* ком de quo.

o, Interjectio, o!

γ 1. Praepositio, apud: *γ* нг*ω* apud eum, *γ* к*ω* apud quem.

γ 2. Adverbium: не *γ*, nondum. *γ*же jam, compositum ex *γ* et *же*.

γ 3. Stamen verbi simplicis *γ*ти, *γ*ю, cujus composita *изγю* exuo, et *ωγю* induo, in usu sunt.

*γ*бо *γ*, itaque, compositum ex *γ* et *ко*.

и 1. Conjunctio, et: *идем* и *мы*, *imus* et *nos*. *нко* etenim, compositum ex *и* et *ко* enim. или aut, compositum ex *и* et *ли* an.

и 2. Pronomen, Accus. и eum, Instrum. sing. *имь* per eum, Gen. plur. *их* eorum, *ѿних* ab iis, Dat. *им* iis, к ним ad eos, Instrum. *ими* per eos, *ѿими* cum iis. Ante vocalem и transit in consonam j: *кгω* ejus, *кмѿ* ei; *кѣ* ejus (feminae), *кѣ* ei fem., *ю* eam, к Accus. id, та eqs.

иже ex *и* et *же* compositum Pronomen relativum, qui, fem. *ѣже*, *ѣѣ*, neutr. *кѣже* quod.

и 3. Stamen verbi ити ire, cujus Praesens иду
eo, Praet. иде ivit.

и stamen verbi ити capere; Praet. и, ит, Prae-
sens имѣ.

и eos, eas, ea, Acc. plur. ab и. иже ab иже.

и, ит, ити Serbici codices pro и, ити.

и seu ѣ id, Accus. gen. neutr. ab и; иже ab иже.

ю eam, Accus. fem. ab и. юже ab иже.

Specimen hocce facile augeri potest, si om-
nia derivata et composita ipsi syllabae radicali sub-
jiciantur. Sub жи ex. gr. non solum живъ, животъ,
живиѣ, живиѣ, житіе, житель, жителство, жи-
телствю, sed etiam жизнь, жито, житница,
пажить et compositorum, quorum primam partem
живо constituit, copia collocanda erit.

§. 5.

Classis II. syllabarum radicalium, quae duabus con-
sonis aut vocali initiali, quae consonae aequivalent,
et consona finali constant.

A vocali solida inchoantia:

1) үй. 2) ов, ав, об, шв, үпъ, үм. 3) он, үн;
үл; ор. 4) үд, от, шт. 5) аз, үз, ось, үс. 6) аг
үг; үх; ок, үк.

үвw refer ad ү et вo primae classis.

үпъ confer cum впъ,

үз confer cum ваз.

үже jam, refer ad ү et же primae classis.

у́же sup̄is, refer ad у́з: у́за.
 у́ши aures, refer ad у́х: у́хо.
 очн̄ oculi, refer ad ок: око.
 учи́ти docere, refer ad ук: ука.

A vocali liquida:

1) п̄й, к̄й. 2) н̄в, п̄в, т̄к, п̄п, п̄м. 3) ӣн, ю̄н;
 ӣл, п̄л, к̄ль, п̄р. 4) п̄д, к̄д; п̄т. 5) ӣз, п̄з, к̄з;
 к̄ж; п̄с, к̄с. 6) ӣг, п̄г, ю̄г; ю̄х; п̄к, к̄к.

ӣз̄ eo, refer ad и: ӣти primae classis.
 ю̄за, ю̄зник refer ad у́з: у́за.
 ю̄тика cognatus, refer ad у́з: у́же.
 ю̄жный, ю̄жский australis, refer ad ю̄г.
 к̄чати sonare, refer ad к̄к.
 ю̄хати odorari, refer ad у́х: у́хати.
 п̄к̄w quia, п̄к̄ый qualis, vide sub ак derivata
 ab и.

A labiali в:

1) в̄ой. 2) в̄ак, в̄ап, в̄зп̄ь, в̄ш̄м. 3) в̄ѣн (в̄нѣ),
 в̄онь, в̄ын, в̄ин, в̄ѣн; в̄ла, в̄ал, в̄ол, в̄ел, в̄ил; в̄рѣ,
 в̄ар, в̄ер, в̄ѣр. 4) в̄ад, в̄од, в̄ед, в̄ид, в̄ад, в̄ѣд;
 в̄ет; в̄ит, в̄ѣт. 5) в̄зз, в̄ез, в̄аз, в̄ѣж; в̄ас, в̄ет,
 в̄ак, в̄ыс, в̄ис, в̄ѣс; (в̄ош), в̄еч. 6) в̄ѣх; в̄ык, в̄ѣк.

в̄ивати refer ad в̄и: в̄ию seu в̄ин̄ primae classis.
 в̄олити, в̄ола refer ad в̄ел: в̄елѣти velle.
 в̄одити, в̄ожд̄ь, в̄ожд̄ь refer ad в̄ед̄ ducere.
 в̄оз, в̄озити refer ad в̄ез: в̄ез̄ vehere.
 в̄ез in в̄ездѣ ubique, refer ad в̄есь omnis.
 в̄ос in в̄осток, в̄осход refer ad в̄зз seu в̄оз.
 в̄ыше, в̄ышн̄ий refer ad в̄ыс: в̄ысок altus.
 в̄ѣшаю refer ad в̄ѣс: в̄ѣсити suspendere.
 в̄ѣщаю refer ad в̄ѣт, unde etiam в̄ещ̄ res, pro
 в̄ѣщ̄.

вѣчный aeternus, est a вѣкъ seculum.
вага libra, est a germ. *Wage*, inde важити.

A labiali б:

1) бѣи. 2) бѣв, бѣз, бѣк. 3. бан, баа, боаь, бѣа, бѣа, бѣа; бар, бор, бѣр, бер (бра), бир, бре (бри). 4) бѣд, бѣд, бѣ (бѣѣ); бѣт. 5) бѣз, бѣз; бѣс, бѣс, бѣч. 6) бѣг, бѣг; бѣх; бѣк, бѣк, бѣк.

бѣи praesium, et Iterativum бѣвати, refer ad бѣи:
бѣи primaе classis.

бѣв, бѣвати refer ad бѣ: бѣти.

бѣю in Infinitivo бѣвати vomere.

бѣжати fugere, refer ad бѣж: бѣжѣ.

бѣжѣ, бѣжѣ, ad бѣж.

бѣч flagellum, ad бѣ: бѣю.

A labiali п:

1). 2) пав, поп, пѣп. 3) пѣнь, пѣн; пѣа, пѣа, пѣа, пѣа, пѣа, пѣа, пѣа; пар, пѣр, пѣр, пѣр, пра, про, пре, при, пѣѣ, пр. 4) пѣд, пѣд, пѣд, пѣд; пот, пѣт, пѣть, пѣт, пѣт, пѣть, пѣт. 5) пѣз, пѣс, пѣс, пѣс, пѣс; пѣше, пѣч, пѣч. 6) пѣг, пѣг; пѣх, пѣх, пѣх, пѣх (пѣа), пѣх; пѣк, пѣк, пѣк.

пѣи in пѣпѣ rotus, напоити *ποτίζειν*, et пѣво refer ad пѣи: пѣю primaе classis.

пѣпа cinis, compositum ex по et пѣа, refer ad пѣа: пѣати, пѣати.

пѣме saltem, utpote compositum refer ad по et пѣе, про к seu е, ab и. Sic et пѣмѣе resolvendum est in по, пѣе (е) et пѣе.

пѣр: addita terminatione Praeteriti ѣ: пѣѣ, inde пѣѣти, cujus Praesens пѣю, a quo пра lis.

ноз in поздѣ, поздѣ est e no et c, mutato c in z ob d sequens.

нос in носѣ post, itidem e no et c, cui servile лѣ accessit.

пѣш, пѣшій pedes, refer ad пѣх, inde et пѣхота pedites.

печ in печаль moeror, (forte et печать sigillum) refer ad пекѣса.

печь furvus, est a пекѣ pinso.

пища cibus, a питати nutrire, alere.

A labiali m:

1). 2). 3) мен (mn),мень, мн (мнѣ) мѣн; мал, мол, мел, миа, мѣл; мор, мир, мѣр, мѣр, мр (мрѣ). 4) мѣд, мед, мѣдѣ; мат, мот, мѣт, мыт, мет, мат, мѣт. 5) маз, моз, мѣж; мыс, мас, мѣс, мыш; меч, мач. 6) мог; мг (миг), мах, мох, мѣх, мѣх; мак, мок, мѣк, мак, мк.

май Majus, peregrinum est. мой meus, ore ой derivatum, refer ad м (ма, ми, мы) primae classis.

мимо praeter, refer ad минѣ, мію.

мажѣ ungo, мактѣ, масло ad маз; мазати.

межа limes, межаѣ inter, ad меѣ.

мѣжити, мизати nictitare, мѣжа nictitatio, ad мг.

мѣшати miscere, ad мѣс: мѣсити. мшѣ ad мѣх,

мѣх, Russ. мох, Serb. et Carniolis мах, muscus.

мочити, мѣчити ad мок, мѣк. мѣче in промѣ

ad мк: мкнѣ.

мош, моши, магати, можен, ad мог: могѣ possum.

магкый mollis Russicum est, ortum e Slavico

маѣ: маккый.

A linguali n:

1) най. 2) нов, нив, нѣв, нѣм. 3) нын, нан; нор, нѣр, нѣр, нр (нрѣ). 4) наѣ, нѣѣ; нитѣ.

5)

б) НИЗ, НЗ (НЗЕ), НОЖ, НЕС, НОС. в) НАГ, НОГ, Н'БГ, НАК; НИК.

НАЮ, НАМ, НАГ, НАШ, cum a fine aucta sint, ad ны primaе classis referenda sunt.

НАЖИТИ, ОБНАЖИТИ, nudare, refer ad НАГ nudus. НОЗ in НОЗДѢН naris; ad НОС nasus.

НЪЖДА ad НЪД; НЪДИТИ cogere.

НИЖАК, НИЖНИЙ, ad НИЗ, НИЖЪ, НИЖЪ deorsum. НИЖЕ neque, compositum est ex НИ et JE.

НОШЪ, НОСИТИ portare, refer ad НЕС; НЕСЪ.

НИЦ pronus, et НИЧЪСА, ad НИК; НИКЪ.

НИЩ pauper, est derivatum a НИЧТО nihil.

НОЩ ПОХ, si щ ortum sit ex КТ, radicem incognitam НОК supponit.

ВЗНАК supinus, est ex ВЗ et НАК, germ. *Naaken*.

A linguahі л:

1) ЛАЙ, ЛОЙ. 2) ЛАВ, ЛОВ; ЛЕВ; Л'ЕВ; ЛЪВ (ЛОЕ), ЛЪБ, ЛЕБ, ЛЮБ; ЛАП, ЛОП, Л'АП, ЛИП, Л'ЕЛ; ЛОМ. 3) ЛАН, ЛОН, ЛЪН, ЛЕН, ЛИН, Л'ЕН, ЛН (ЛНЪ); ЛЕЛ, ЛИА. 4) ЛАД (ЛОД), ЛЪД; ЛЕД, ЛАД, ЛЮД; ЛЕТ, Л'ЕТ, Л'ЕТЬ, ЛЮТ. 5) ЛАЗ, ЛОЗ, ЛИЗ, ЛАЗ (Л'ЕЗ), ЛОЖ, ЛЪЖ; ЛАС, ЛОС, ЛЫС, ЛИС, Л'ЕС, ЛИШ. ЛИЦ, ЛЪЧ. 6) ЛАГ, ЛЪГ, ЛЕГ, ЛАГ (Л'ЕГ), ЛГ (ЛГА); ЛИХ, Л'ИХ, Л'ЕХ, ЛАК, ЛОК, ЛЪК, ЛЫК, ЛИК, ЛЪК, Л'ЕК.

ЛЕЖАТИ jасere, ЛОЖЕ lectus, ЛОЖИТИ, ЛАГАТИ рорere, refer ad ЛАГ: ЛАГЪ.

ЛАЖА mendacium, ЛОЖ mendax, ad ЛГ: ЛГАТИ. Praesens ЛГЪ et ЛЖЪ.

ЛОЖ in ЛОЖИЦА (ЛЖИЦА) videtur peregrina radix, Confer germ. *Löffel*, et graec. *λαβίς*.

ЛИШИТИ orbare, ЛИШЕНІЕ defectus, ad ЛИХ refer. ЛИШЕ superflue, ad ЛИХ.

ЛИЧНЫЙ personalis, ad ЛИЦЕ facies; persona.

Л'ЧИТИ

лѣчити *mederi*, лѣчка *curatio*, ad лѣк.

лочити *lambere* ad лок: локати.

лаща *lens*, *lentis*, siquidem *ш* ex *т* ortum sit, ad hanc classem, non ad tertiam, spectat.

A linguali *р*:

1) рай, рой 2) раб, реб, рѣ (рѣа); раб, рѣк, ре, рек, раб; роп, реп, рѣп; рам, рем, рѣм. 3) ры, рѣ, рѣнь. 4) рад, рѣд, рѣд, рѣд, рѣд, рѣд, рѣд (рѣѣ), 5) раз, рѣз, рѣз, рѣз; рѣж, рѣж (рѣж), рѣж, рѣж (рѣж); ро, рѣ, рѣсь, рѣс, рѣс, рѣш; рѣш; рѣч, рѣч. 6) ро, рѣг; рѣг; рѣх, рѣх; ра, ра, рѣк (рек).

ра *servus*, равен *aequalis*, in aliis dialectis ро, ро.

ро *fovea*, refer ad ры: рыю *fodio*. Ab eodem рыец; рыло derivantur.

рин, штрин, repellere, refer ad рѣю *prunae classis*.

рао *aratrum*, pro орало, refer ad ор: орати *arare*.

радаю *genero*, раго, refer ad рѣд: рѣдити.

рожен *veru*, *stimulus*, refer ad рѣжень.

рожа a peregrino *rosa* ortum est.

рожец, рожи, *кратка*, *siliquae*, refer ad ро cornu. Huc refer et Adject. рожан.

рождѣе est collectivum a розга *palmes*; refer utrumque ad роз pro рѣз. Alternant enim a et o in hac particula.

ра, рада *aerugo*, refer ad рѣѣчи, a quo differt рѣж, рѣжчи, *hinnire*.

ра в распн, распинаю *dispando*, *crucifigo*, refer ad рѣз.

рачица est diminutivum a рака *tumba*.

рѣчка *vas*, *pingua*, refer ad рѣка.

A litera д:

1) дой. 2) дав, два (двѣ), дѣв, див, дѣвѣ;
 док, дѣб, дѣб, дѣп; дом, дым, дмѣ. 3) дым, дѣнь,
 дно; дал, дол, дѣл; дар, дѣр (дѣра). 4) дѣд, дѣт,
 дѣт. 5) дѣж, дѣс, дѣс. 6) дѣг, дѣг; дх (дѣх),
 днк.

А дой formatum est доити lactare.

А дав 1) давити, удавити suffocare; а дав 2)
 давш прidem. А дѣв 1) дѣверь levir; а дѣв
 2) дѣвать novem. А дѣв дѣва puella, virgo.
 А див mirum, дивитиса mirari. Ad док spec-
 tant доба, докрий. Дѣб est quercus. А дѣс
 est дѣръ vallis. А дѣп дѣпла concavitas.
 дом est domus; дым fumus, quod ad дмѣ ге-
 ferri possit.

дына репо, дѣнь dies, дно fundus. А дал да-
 лѣк longius, далекий longinquus, remotus.
 А дол долѣ, долѣ deorsum, humi. А дѣл est
 дѣлити partiri, at дѣло. opus, est а дѣю. А
 дар ударити percutere. А дѣрѣ, драти, la-
 cerare est Iterativum дирати, et дѣра foramen.

дѣд est avus, дѣта infans.

дѣжа convenit cum germ. *Dasa*.

А дѣс 1) est дѣсать decem; а дѣс 2) дѣсный dex-
 ter, дѣсница dextera; а дѣс 3) дѣсна, plur. дѣс-
 ны (Boh. дѣснѣ) gingivae. А дѣс est Boh.
 дѣснѣ terrere.

А дѣг est compositum не дѣг morbus et дѣж robu-
 stus, дѣга vero est iis. А дѣг est Russ. дѣго-
 ть (olim apud Boh. *dalot*) pix liquida, germ.
Theor. А дх est дхнѣ seu дохнѣ, Iterativum
 дыхати, Praes. дышѣ, spirare. At дѣша
 anima est а дѣх spiritus, quod est formatum
 а дх: дѣю primae classis.

днк in dialectis est idem, quod slavicum днѣй
 ferus, incultus.

A litera т:

1) ТАЙ. 2) ТОП, ТЪП, ТЕП: ТЪМ, ТЕМ (ТМ), ТЪТЪМ. 3) ТЪН (ТОН), ТЪН, ТЪН, ТЕН, ТИН; ТАЛ, ТЪ, ТЪЛ, ТЫЛ, ТЕЛ, ТЪЛ, ТЛ (ТЛЪ); ТОР, ТЪР, ТИ, ТР (ТРЪ, ТР). 4) ТАТЬ, ТЪТ, ТЕТ, ТАТ. 5) ПЗ, ТАЗ; ТЕС, ТИС, ТЪС; ТЪЧ. 6) ТЪГ, ТАГ; ТЪХ, ТЪХ. ТОК, ТЪК, ТЫК, ТЕК, ТК (ТКА), ТК (ТК).

Ab adverbio ТАЙ, occulte, formantur ТАИТИ occultare, ТАИНА mysterium etc. At ТАЮ, ТАИТИ liquescere, refer ad ТА primae classis.

ТЪН est obtusus, hebes, inde ТЪПИТИ.

А ТЕМ seu ТЪМ est ТЪМА tenebrae, inde ТЕМНЫЙ, ТЕМНИЦА carcer. А ТЪМА differt ТМА myrias.

ТИМЪНІЕ et ТИНА coentum, faex, non significatu, sed secunda radicali differunt.

ТЪМА est sinciput, vertex.

А ТОН formatur adjectivum ТОНКЫЙ, tenuis. ТОНЪ, mergor, convenit cum ТОПНЪ, ТОПИТИ.

А ТЪН formatur adverbium ТЪНЕ (ТЪНЪ) gratis, frustra. ТЪН est sepes, а ТЕН vero ТЕНЕТО cassis, plaga.

ТЪНЬ est Russis umbra, pro Slavico СЪНЬ seu СЪНЬ.

ТЪЛ est pharetra; ТЫЛ occiput, tergum.

ТАЛ corruptio, а ТАЛЪТИ, unde et ТАЛЪНІЕ.

ТЕЛЕЦ vitulus, differt а ТЪЛО corpus, non solum forma, sed et ipsa radicalis syllabae vocali.

ТРЕ, ТРИ, ТРИА, in derivatis et compositis vocalem mutat; hinc ТРЕ, ТРОК, ТРОИЦА trinitas.

ТРЕ, ТРЕТИ et ТРИЮ conveniunt et significatu et ipsis radicalibus literis cum latino *tero*, *tri-um*.

А ТАТЬ fur, est ТАТЬКА furtum etc.

ТИТА est аица, matertera; ТАТИВА chorda, nervus.

тез in compositis: тезо: тезоименіе idem nomen. тѣжити refer ad тѣга taedium.

тазати, unde тажка lis, iudicium, contentio refer ad таг: тагати; quo etiam spectant: тажание quaestus, тажатель operarius, agricola; тажек gravis, тагота, тажеть sunt a таг: тагнѣ.

А тес formatur тесати, тешѣ; а тѣс vero тѣснѣй angustus, тѣснота angustia. тѣшити delectare est a тѣх, unde утѣха consolatio. тис est taxus; тисѣ quiete et тишина refer ad тих.

теча cursus, теченіе cursus, refer ad тек.

точнѣ solum, confer cum токнѣ.

ток fluxus, et точити, unde точило torcular, refer ad тек: текѣ.

тѣча est nubes, imber, grando.

тѣчен, тѣчнѣй pinguis est a тѣк.

тѣшити extinguere refer ad тѣх.

ткати texere, differt a ткнѣ, et ejus Iterativo тькати figere, unde догыкатиса tangere.

тицати, стицати confluerе, concurrere, est a текѣ.

Inchoantia a sibilantibus: a s et z:

1) зай. 2) зов (зва); зок, зук, зык, зак;

зем, зим, зми. 3) зна, зѣн; зѣл, зѣл, зѣл;

зар, зор, зрѣ, зр (зрѣ, зир, зор). 4) зад, затѣ.

затц lepus formatum est a зай, nisi potius sit a за primae classis.

зыкати agitare cunas, a зык. зыкель cunas, Russis et Carniolis.

зѣница pupilla a зѣн, cui terminatio ица accessit.

зрѣю maturesco, differt a зрю, зрѣти aspicere, cujus iterativum est зирати. Substantiva vero a зрю deducta inter з et р inserunt o: позор, зазор.

ЗДАТИ videtur compositum ex **с** et **ДАТИ**, eodem modo, uti latinum condere. Iterativum а **ЗДАТИ** est **ЗИДАТИ** aedificare, hinc et **ЗИДА** murus apud Serbos, **ЗЕДЪ** fem. apud Bohemos. Legitur Psalm. 101, 8. **НА ЗДѢ**, *ἐπὶ δωματός* et Ps. 128, 6. **ТРАВА НА ЗДѢХ**, *χόρτος δωματώ*. Concordant Psalterium Ms. Bibl. Palatinae et editio Veneta loco primo, verum secundo versiculo legunt **НА ЗДАНИИ** in aedibus. Inflexarum vocum **ЗДѢ** et **ЗДѢХ** casum rectum auctor Concordantiarum in Psalmos, Antiochus Kantemir, ignoravit; Polykarpow vero in Lexico trilingui sub **ЗДА** citat **ЗДО**, istudque explicat per **КРОВЛА**, **ОКЕТИ**, tectum, respiciendo certe versiculos Psalmorum citatos, cum **ЗДА** et **ЗДО** nullibi legatur. Localis casus in sing. **ЗДѢ**, in plur. **ЗДѢХ**, rectum habere possit **ЗДА** seu **ЗДА**, cum **ЗДАЧИИ** architectus vix aliunde deductum sit.

A littera ж:

1) 2) **ЖВ** (**ЖВА**), **ЖАБ**. 3) **ЖЕН**, **ЖИН**, **ЖЛА**, **ЖЕЛ**, **ЖИЛ**, **ЖАР**, **ЖР** (**ЖРѢ**). 4) **ЖАД**, **ЖИД**, **ЖА** (**ЖДА**). 5) **ЖЗ**, **ЖАС**. 6) **ЖГ** (**ЖЕГ**).

Про **ЖВЪ**, **ЖВАТИ** mandere, apud Russos **жюю**, **ЖЕВАТИ**.

ЖАБ, **ЖЕН**, **ЖИЛ** sunt Genitivi plurales а **ЖАКА** гана, **ЖЕНА** mulier, **ЖИЛА** vena. Ast **ЖЕНЪ** refer ad **ГНА**: **ГНАТИ**.

ЖУПЕЛ sulphur, germ. *Schwefel* peregrinum, sed civitate donatum est.

ЖИНѢ Bohemis est seta equina, Carniolis **ЖИМА**, *Rofshaar*.

ЖЕРТВА victima, sacrificium, **ЖРЕЦ** sacerdos, est а **ЖРЪ**, **ЖРѢТИ** (**ЖРЕТИ**) immo are, sacrificare. Norunt tamen Slavi et **ПОЖРЕТИ** et hujus Iterativum **ПОЖИРАТИ** (unde **ЖИР**), deglutire, devorare; Carnioli **ПОЖИСИ** **ЖРЕМ** (про **ЖРЪ**), **ЖРЕТИ**.

vorare, Serbi ждѣрати eodem significatu. Russis praeter Slavicum жрѣти etiam жрать in usu est. Bohemi distinguunt жерѣ, жрати vorare, а жрѣ, пожрѣ, пожрѣти deglutire.
 жатва messis, жатель messor, sunt а жати, жнѣ: primae classis.
 жажда silis, refer ad жадати, cujus Praes. primum жаждѣ.
 жезл baculus, virga, supponit radicalem syllabam жез.
 жизнь vita, жив, живити, живот, житель, жито, et plura alia refer ad жи: жити primae classis.
 жигати, жизати sunt Iterativa а жгѣ, жещи.

A litera с:

1) сой, сѣй, сій. 2) сов, снв; соп, сѣп, сѣпѣ, сеп, сип, сп (спа, спѣ, соп), спѣ; сам, сѣм, сѣмѣ.
 3) сан, сын, снѣ, сѣн (сон), снѣ, сѣнѣ, сѣнѣ; сало, соль, сѣл, сѣл, сѣл, сѣл (сѣл), сѣлѣ, елѣ; сср, сѣр, сыр, сир, сѣр. 4) сѣд, сѣд (сѣд), сѣдѣ; сот, сѣт, сѣт, сѣт (сто), сѣт, сѣтѣ. 5) сѣк (сѣка, сос); соч, сѣч, сѣч. 6) сак; сѣ (сох, сѣх, сѣх); сак, сок, сѣк, сак, сѣк.

сой, сов sunt Genitivi plurales а сом corvus gaudarius, сова noctua.

А сій formatur сіяти splendere, nisi plane sit а си, quod ad primam classem referendum est.

СОБАКА canis Russicum est, non Slavicum.

Reciproci Genitivus сѣбе, Dativus et Localis сѣбѣ, augmentum ек recevoir.

сѣма semen, а сѣю derivatum est, quod in prima classe locum habet.

Praeteritum сна est а спати dormire, спѣ vero а форма спнѣ. Praeteritum Gerundivi сп inscribit euphonicum о: усон, усоншій.

смѣю audeo, differt а reflexivo смѣюса rideo.

Ab illo sunt смѣлый audax, смѣлость audacia, ab hoc смѣх risus.

сна est Genitivus а сила virtus, vis, et а сило laqueus.

А сая: саяю fit словѣ appellor, inde слово verbum.

сѣма trabs summa, est а сѣ оре ма formatum.

Facitivum садити ponere, plantare, est а сѣдѣти sedere, et hoc а primitiva forma садѣ.

сѣдѣю canesco; est а сѣд, сѣдшій canus.

сѣть laqueus, differt а syllaba radicali verborum сѣтити, посѣтити invisere, et сѣтовати lamentari, plorare.

А сѣк deducta videri possint сѣкнь umbra, alias сѣнь, et сѣкна paries, murus. Confer graecum σκιά.

сажа fuligo, refer ad садити.

сажень orgyia, ad сагати spectare videtur, cum Bohemi sah i. e. саг dicant.

сице sic, сицев hujusmodi, а demonstrativo съ primaе classis derivata sunt.

сѣша arida, et сѣшити siccare, refer ad сѣх siccus, aridus,

сѣч, сѣченіе caedēs, сѣчиво instrumentum secandi (Psal. 73, б. λαξεντήριον), uti Iterativum сѣцати sunt а сѣкѣ.

А litera ш:

1) шѣй, шій. 2) шиб; шеп, шип; шѣм. 3)

шин; шѣл; шар, шир. 4) шат. 5) шес, шиш.

шѣй et шѣй, inde шѣйца laeva manus.

шии plur. jusculum e brassica, vulgo шин, Russis usitatum.

шип, Russ. шѣл, collum, slavice et вын.
шлати, ошатиса, vitare, abstinere.
шикати, cujus compositum прошикатиса de ar-
boribus Luc. 21, 30. legitur: прошикаются смита-
тunt folia, προβάλλωσιν.

шип, inde шипок rosa canina.

шѣм est sonitus; шар color.

шѣд: шѣдѣ refer ad шѣ primae classis.

шататиса fremere, шатамиѣ fremitus, in libris
Serbicis шѣтаніѣ.

шѣѣ syllaba radicalis numeri шѣсть sex. Confer.
hebraicum שש, lege шѣш.

шаг gressus, шагаю gradior, sunt voces Russicae.
шик sericum Apoc. 18, 12. Ostrogiensis et Mos-
quensis prima editio habent, pro шѣлк; sed
utrumque peregrinum est. Illyrii sericum сѣила
vocant, alii aliter. Olim et шидѣ (a germ. *Seide*)
in usu fuit. Nam 2 Esdr. 3, 6, in antiquis editio-
nibus legitur кидѣръ шидѣнный, pro hodierna
interpretatione кидѣръ вѣссонный, quae graeco
κιδάριον βυσσίνιον melius respondet.

шѣв (шов) sutura, шѣвѣ sutor, шило subula a
ши: шню suo, primae classis, derivata sunt.

Quae a litera ѣ duplici ѣ inchoantur, uti ѣѣд
gigas, ѣѣдо portentum, ѣѣт scutum, ad tertiam
classem spectant, quia ѣ aequivalet literis шч.

A litera ѣ non nisi pauca inchoantur:

1). 2) ѣѣв, ѣѣп. 3) ѣѣн, ѣѣл, царѣ. 4) ѣѣд,
ѣѣт.

ѣѣв, f. Carniolanis et Serbis est tibia, fistula, tubu-
lus, germ. *Spule*; inde ѣѣвница lyra, fistula.

ѣѣл Russis est ardea, Serbis vero чаплѣ.

ѣѣп 1) masc. flagellum, germ. *Dreschfegel*.

ѣѣн 2) fem. catena Russis, in libris slavicis чѣпѣ.

цѣп 3) pro цеп: цѣпити, цѣпати findere (ligna), Russis цепати.

цѣп 4) inde цѣпенѣю obrigescere, Marc. 9, 28; цѣпенѣвает (olim цѣпенѣвает) arescit. Bohemis цепенѣти est rumpi, perire.

цѣн gen. plur. a цѣна pretium, inde цѣнити aestimare, цѣнный pretiosus, многоцѣнный multi pretii.

цѣл integer, sanus, inde цѣлѣти, исцѣлѣти sanari, цѣланти, исцѣланти sanare; цѣлѣю, цѣловати salutare, salvum esse jubere, osculari; цѣломѣдріе sobrietas, σφροσύνη.

царѣгъ, vōx peregrina, sed ab annis plus mille civitate donata. Inde царица regina, царск., царскій regius, царство et царствіе regnum. вцаритисѣ et царствовать regnare, царьград urbs regia (Constantinopolis).

цѣд, inde verbum цѣдити colare, цѣждати percolare, цѣдило colum.

цѣта, in lib. Serb. цѣта, Luc. 20, 24. denarius; hinc apud Russos bracteola aurea sive argentea lunulae figuram referens, apud Bohemos цѣтка, germ. *Flitter*.

À litera ч:

1) чай. 2) чав, чап, чѣп. 3) чин, чел, члр, чер.

4) чад, чѣд, чѣт, чг (чтѣ). 5) чѣз, чиж, чѣс, чѣсш, чих.

чай, inde чайка avis, apud Russos larus, germ. *Mewe*, apud Bohemos vanellus, *Kibitz*.

чав, inde чавка monedula apud Serbos, apud Bohemos et Carniolanos кавка.

чѣство sensus, interposito в epenthético, refer ad чѣ: чѣю sentio, in prima classe.

члп Bohemis est ciconia, *Storch*; Carniolis чапла, Serbis autem ardea. Confer Russicam чапла.

чеп, m. embolus, *Zapfen*, differt a чепъ, f. catena, чепочка catenula, Exod. 28, 24, Russis цѣпъ, olim Slavis верига.

чин ordo; чинити ordinare, componere.

чел, inde чело frons, челаа familia, челоуѣк homo, челоусть mandibula.

чар, plur. чары, magia, praestigiae, inde чаровати, чарованіе. чародѣй veneficus, *φαρμαχός* Apoc. 22, 13. Et 2 Tim. 3, 13. чародѣи sunt impostores, seductores, *γούγτες*; чародѣиіа Gal. 5, 20 sunt veneficia, *φαρμακεία*, et Act. 19, 18. *περιεργα*, curiosae artes. Bohemis чара est linea, certe nigra, чарове autem artes magicae, a lineis nigris ita dictae.

чер, collatis черт niger spiritus, diabolus, черта linea, videtur radix Adjectivi черн; quod tamen malim ad tertiam classem referre.

чад gen. plur. a чадо filius aut filia, *τέκνον*, dimin. чадуе filiulus, collect. чады liberi, compositum ичадые proles. чадолюбива Tit. 2, 4. *φιλότεκνος*, liberorum amans.

чѣд gen. plur. a чѣдо miraculum, чѣдитиса migrari. Huc refer чѣждь alienus, extraneus. чѣжій eliso д idem est ac чѣждій, quod minus recte чѣждый in impressis libris scribitur.

чет gen. plur. a чета turma. сочетати, съчетати, conjugere, Matth. 19, 6. Marc. 10, 9. чт, Praes. чте, Praes. чтѣ, Inf. четти, Iterat. читати, 1) numerare, 2) legere, 3) honorare. Inde 1) число, числа, numerus, 2) чтеніе lectio, чтец, читатель, lector. 3) честь honor. чтилище 2 Thess. 2, 4, *σέβασμα* numen, quod colitur.

чез, inde чезнѣ tabe consumi apud Russos; in slavica libris non nisi compositum cum из legitur: Praeteritum ичезѣ, Fut. ичезнѣ, Iterat. ичезѣти *ἐκλείπειν*, deficere, evanescere.

чиж, чижник Russis, чижек Bohemis, notissima avis acanthis, fringilla spinus L., *Zoisig.*

час hora, часослов horologium, preces horis statutis persolvendae.

чек, inde чesати pectere, pectine colligere, carpere, Praes. чешѸ. мекало pecten. чешѸа squama. Нис refer чеснок, Bohemis чекнек allium.

чаш Gen. plur. а чаша calix, poculum.

чих, inde чихати et чхати, чихнѸ et чхнѸ, sternutare, чхненіе, et чханіе sternutatio. Bohemis *kychati, keychati*, idem ac Russis чихати.

Inchoantia a gutturalibus г, х, к.

А litera г:

1) гай, гой. 2) гав, гов, гѸк, гѸк, гом, гѸм.

3) ган, гѸн, гни, гн (гна); гол, гѸл, гор, грѸк.

4) гад, год, гѸд, гат, гот. 5) гѸж, гак, гѸс. 6)

гѸг, гѸк.

гай est nemus. гой Interjectio, at гойный copiosus. Bohemis *hojiti* (гончи) est curare, mederi.

гав, inde огавіе molestia. In Psalterio Veneto legitur: огавіе творахѸ ми, Psalm. 34, 13. про виегда они сѸдѸжахѸ ми, *en tō autēs пареуохлѸіу мой*, cum ipsi molesti essent mihi. Bohemis *ohawa, ohawnost* abominatio, *ohawnyx* abominabilis, adhuc in usu sunt.

гов, inde говѸти revereri, colere, observare jejunium.

гѸк gen. plur. а гѸка spongia. Russis гѸкы sunt labia, Bohemis *huda* os.

гѸкити perdere, est factitivum а гѸкнѸ. гѸкитель *λομος*, homo pestilens.

гѸкнѸ,

ГЫЕНЪ, ИЗГЫЕНЪ, ГЫБЛЮ а ГЫБАТИ perire, ГЫ
БЕЛЬ perditio.

ГЫМНО агеа. ГЫНА stragulum villosum.

ГАНАНІЕ Psalm. 48, 5. *πρόβλημα* propositio; ГА-
НАНІА Ps. 77, 2. ab inusitato ГАНАТИ.

ГОНИТИ insequi, persequi, est Iterativum а ГНАТИ,
ЖЕНЪ. ГОНИТЕЛЬ persecutor.

ГНІЮ putresco, inde ГНОЙ stercus, fimus, 2) ul-
cus. ГНОЕН ulcerosus. ГНОИЩЕ sterquilinium.

ГОЛ, ГОЛЫЙ nudus, implumis, calvus. ГОЛОТЬ
glacies, Russis ГОЛОЛЕДИЦА, *Glacis*. ГОЛЕНЪ
tibia, crus.

ГОР Gen. plur. а ГОРА mons; ГОРЪ sursum, ГОР-
НІЙ superior.

ГОРНИЦА eosnaculum, *ανωγειον*; superior locus,
δωμά, Act. 10, 9.

ГОРЕ vas, malum; ГОРЪЕ, ГОРШЕ, реjus.

ГОРЪТИ ardere, flagrare; confer ГОРЪЮ.

ГОРЕК, ГОРЬКИЙ, amarus, ГОРЕСТА amaritudo.

ГОРЪШНИЦА а ГОРЪХА, inde ЗЕРНО ГОРЪШНО et ГО-
РЪШНИЧНО granum sinapis.

ГОРЪЮ calefacio, ГОРЪЮСА calosio.

ГАД reptile, serpens. ГАДИТИ vituperare; ГАДЪЕ-
НІЕ *δυσφυσια*, convitium, 2 Cor. 6, 8.

ГОД tempus, Russis annus. ГОДИНА hora, pro час

ГОДЪ кать; gratum est, placet, inde УГОДНЫЙ
gratus, qui placet.

ГЪДЪ canere fidibus, inde ГЪДЕЦ, ГЪСЛИ. Арос.

14, 2. ГЛАСЪ СЛЫШАХЪ ГЪДЕЦ ГЪДЪШНУХЪ ВЪ ГЪС-
ЛИ СВОА; vocem audiui citharoedorum cithari-

zantium in citharis suis.

ГАТЬ strata via in paludibus, ГАТИТИ sternere viam
palustrem.

ГОТОВЪ paratus, *ετοιμος*; ГОТОВИТИ, ГОТОВАТИ,
УГОТОВИТИ praeparare.

ГАСИТИ, УГАСИТИ, Iterativum УГАШАТИ extin-
guere; УГАСАТИ, ГАСИТИ extinguui.

ГЪСЪ anser; ГЪСА pullus anserinus.

гѣсеница βρῦχος, bruchus Ps. 104, 54. Est autem гѣсеница proprie eruca, *Raupe*. Bohemis *hausenka*.

гѣгнивъ μωλιλαλος, balbus, difficulter loquens, Marc. 7, 52. Bohemis *huhnjawy* est per nasum loquens.

гѣк clamor inconditus, strepitus; гѣкати clamare, sonare, cucubare.

A-litera χ:

1) 2) χов, χоб, χыб, χоп (χап), χом. 3) χал, χѣл, χыл; χар, χор, χер (χѣр). 4) χоѡ, χѡѡ, χот, χѡт. 5) χыж, χас. 6) χох, χѡх.

χобати, χыба, χопити, χаса Bohemis usitata sunt.

χара larva Russorum, peregrinum videtur.

χокот cauda, *ουρα*, а χок, Арос. 12, 4. Russis χокот est proboscis elephantis; Bohemis extremitas retis, piscinae, quia caudae formam habent. Illiis *hobotnicza* (χокотница) polyrus. χѣла blasphemia, χѣлити blasphemare, χѣльник blasphemus.

χодити ambulare, Praesens χождѡ, χожѡ, Iterat. est а шедѡ; вχод ingressus, нѡход egressus. χѡѡ vilis, egenus, χѡждшее вино, vinum detritus. еданцеѡ χѡѡѡм χрѡтѡѡѡ ѡлаχѡѡѡ, iudiciis minimis, 1 Cor. 6, 2. нѡ ѡѡѡ ѡдеждѡѡ *εν σκταρѡ ѡδѡѡти*, in sordido habitu, Jac. 2, 2. χотѡѡ voluit, χотѡѡти velle, Praesens χоѡѡ, а fine graeco χατѡѡ.

χѡтити garere, Iterativum χыщати; χыщник raptor, χыщениѡ raptus.

χыжа, dimin. χыжица, tugurium, casa; Croatis *hisa*, *hisicza* (χыжа, χыжица). Carniolis vero *hisla* (lege χыша), et Bohemis olim *chysse*, *chysska*. Serbis *ижина* pro χыжица est cubile, *cella*.

χοχολа crista, а хоχ, et χδχμανιε obtrectatio
а χδχ.

A litera κ:

1). 2) каб, коб, кап, коп, кѣп, кып, кам,
ком. 3) кан, кон, конь, кѣн; кал, кол, кол(кла),
кла, клаю; кор (кар), кѣр, кер. 4) кад, кѣд, кыд;
кот, кѣт, кыт. 5) каз, коз, кож, кос (кас), кѣс,
кыс (кыш), каш, кош, кыч. 6) кох, кѣх, кых;
как, кок, -кѣк, кык.

кой in покой refer ad чи: почию.

ков seditio, ковник seditiosus; а ковати cadere,
cujus stamen кѣ: кѣю ad primam classem
spectat.

кывати movere (caput), refer ad кы: кынѣ.

капати stillare, капла stilla. At капице delu-
brum. Act. 17, 23 βωμος, ара.

копати fodere, ископати effodere. копыто ungula.

кона idem quod кѣпа. копіе hasta.

копотъ fuligo. Вохем. kopet. Confer graecum καπ-
νος fumus.

кѣпа cumulus; кѣпнѣ simul; совокѣпнѣ col-
ligere, congregare.

кѣпнѣ emere, кѣпѣцѣ emtor, кѣпала mercatura.

At кѣпина rubus.

кѣпати, покѣпати, lavare; кѣпѣль lavacrum.

кыпѣти (кипѣти) ebullire, effervescere.

камень, гегіус камы, lapis, petra. каменіе collect.
lapides; каменный lapideus.

ком Russis frustum, massa rotunda, inde Serbi-
cum комад.

комар culex, шущѣдающіи комары, Matth. 23,
24. excolantes culices. кама est genus vulturis.

канѣ, канѣти stillare, refer ad капати.

конѣцѣ, а кон, finis; кончина consummatio, finis.

конь fem. inusitatum, inde икони а principio,

- закон *lex*, *ex* за *et* кон, *quasi actio finita*, *plurimum sententia conclusa*,
 конь *equus*, *olim et комонь*; конник *eques*.
 кѡна *martes*.
 каа *coenum*, в каа тинный *ad volutabrum coeni*,
 2' Petr. 2, 22.
 коа *palus*, колю, клати *pingere*. коло *rota*, ко-
 леса *rotae*, колесница *carrus*. At колѣно *genu*.
 кмаа *hernia*; licet vox haec Russis, Illyriis et
 Bohemis nota sit, videtur tamen esse peregrina,
 a graeco *κίλη*.
 класа, клатса *juravit*, клатиса *jurare*, кленѣ-
 са *jurō*, et кленѣ (*sine са*) *maledicere*. клатва
juramentum.
 каюю, клевати, *rostris ferire, tundere*, *tertia*
classi propius accedit.
 ккрати *Iterativum verbi корити, покорити sub-*
icere, subdere.
 кора *cortex*; корень *radix*, *collectivum кореніе*
radices; корица *cinnamomum*, Арос. 18, 13.
 корысть *spolium*. Cum Bohemi *korzist* pronun-
 ciant, *scribendum esset корысть*.
 корыто *canalis, alveus*.
 кѡр, кѡра, кѡра, *gallus, gallina, pullus*.
 кѡрити *fumare*; кѡреніе дыма *vaporem fumi*,
ατμίδα καπν, Act. 2, 19. Bohemi *fumum den-*
siorem куръ (*кѡръ*), *minus densum дум* (*дым*)
appellant.
 крѡю, крѡти *tegere*, *Iterativum крѡвати, inde*
крѡв tectum, tabernaculum.
 кадѡти *adolere, sufficere*, кадѡло thus, кадѡ-
 ница *thuribulum*; кажденіе, каженіе, *incen-*
sus, suffitus.
 кѡдель *pensum lini*; *stupa Bohemis*.
 кѡдри *cincinni*.
 кѡдати *iacere, projicere Illyriis. Bohemis et*
Carnioliis fissum ejicere.

КОТЕЛ ahenum; gothice *katil*, quae vox a Gothi ad Slavos transierit. Confer latinum catinus, ca tillus, germ. *Kessel*, *Ketel*. Legitur Marci 7, 4 КОТЛАМ pro χαλιων, aegeramentorum.

КОТ catus; КОТВА anchora. КЪТ angulus.

КАЗ, accedente и habetur Praeteritum кази, In казити destruere, mutilare, inde проказа lepra каженик eunuchus, Act. 8, 34. 36. 38. 39.

КАЗ, accedente а: каза Praeteritum, казати In показати ostendere, monstrare, Fut. покажѣ коза capra, козий caprinus, козорог capricornus козел hircus, козий hircinus; козлогласіе козлогласованіе vox hircorum, clamor ingratus ebriorum. Rom. 13, 13. et 1 Petr. 4, 3 козлогласованіа sunt comessiones, κῶμαι. A Gal. 5, 21. пупс безчинны кличи про козлогласованіа codicum antiquiorum legitur.

КОЗНЬ insidiae, μεθοδεία, refer ad кѣю.

КОЖА cutis, pellis; КОЖАН, КОЖАНЬ, pelliceus 2 Tim. 4, 13. КОЖАНЬА sunt membranae, и Ms. КОЖНЬА; in antiquiori codice Mosqui. КОЖНИЦЮ ВЕММАРАНЫ conjuncta sunt.

КОСЬ megala. КОСА falx foenaria, *Sensè*, et 2) capilli Serbis. КОСНУ oblique. КОСНѢ et КОСНѢА, касатиса, прикасатиса tangere, attrectare. At коси cum о ambiguous (in Mstis касен, in libris Serbicis касен) tardus, коснѣти, косню, коснѣніе, tardare, tardatio.

КЪС bolus, frustum, а кѣсати mordere; кѣсити non nisi in compositis obvium: вкѣсити gustare, искѣсити tentare, искѣситель tentator искѣшеніе tentatio.

КЫС (КИС), inde кыснѣ аcesco, кысела acidus кыселя pulmentum acidum e farina fermentata etc.

КАША puls, pulmentum, dim. кашинца.

КАШЕЛЬ tussis, кашалати tussire.

КОЩЬ sorbinus; кошница spriga

кѣчѣ (кичѣ), кѣчити inflare, 1. Cor. 8, 1. *ἡ γυνώσις φυσίῃσσι*, разѣм оукѣ кичит. 2 Cor. 12, 20. киченіа sunt *φυσιώσεις*, inflationes, tumores, at codex A. 1324 legit грьдынк. Est autem грьдына Jac. 4, 16. *αλαζονεία*, arrogantia.

кѣга Illyriis hodiernis est pestis; vox aliis Slavis prorsus ignota, inde кѣжан, Croatis et Carniolis кѣжен, peste correptus.

кѣхати sternutare, Serbis кичати, Croatis et Carniolis kihati, Bohemis *kychati*.

кок, inde кокѣшь gallina, Russicum кочет gallus, Illyricum кокот gallus. Serbis кокош, кокошница et кока gallina. At Russis vulgare кока est ovum.

кѣколь, zizania, proprie agrostemma githago L. *der Kornraden*.

кѣка (кика) longiores capilli, cirrus, *der Zopf* apud Serbos et Illyrios; vox rari usus. Legitur tamen in Apostolo A. 1324 ter. 1 Cor. 11, 14. кѣкѣ раститъ *кѣмѣ*, comam nutrit, pro hodierno власѣ раститъ, v. 15 vero in feminino кѣкѣ раститъ, et eodem versu pro *кѣмѣ*, coma seu capilli, iterum in masculino кѣкѣ. ь inter duo к nondum uti vocalem euphonicam Illyriorum, id est uti а, pronunciatam fuisse, sed potius uti Carniolorum brevissimum obscurum о facile admiserim. Nunc hodiernum кѣка apud Croatas,

§. 6. Нас classē non solum Pronominā, ut ѡ, он, аз, ин, сам, et Particulae, ut ок, ѡ, из, изъ (воз), пре, при, под, най, над, низ, раз, et Verborum themata, sed etiam Substantivorum et Adjectivorum tam formae primitivae, quam derivatarum formarum radices bene multae continentur. Nam уй, ум, уа, уа, па, юг, вой, бог et plura

plura alia Substantiva sunt. **лр, вѣл, мал, нов, нѣм, лѣп, лих** et multa alia Adjectiva et quidem masculina. Feminina rejecto **а**, et Neutra rejecto **о** in Genitivo plurali hic posita scito, ut **мѣк а мѣка, сел а село**. Vocum derivatarum Syllabae radicales subinde exhibentur nudaе, etsi in usu non sint. A radice **об**, quae omnino a pronomine **об** distinguenda est, **обен** et **овца**, ab **от** **отец**, а **гнѣ** **гнѣе**, а **врѣ** **вар** et **варити**, а **вет** **ветох**, а **выс** **высок**, ab aliis alia, ope formativarum iis affixarum derivantur.

Plurium verbi formarum themata hic spectantur. A syllabis enim **блѣ, блю, врѣ, плѣ, плю, зна, смѣ, слѣ, гни, грѣ, кры** formantur primae personae: **блѣю, блюю, врѣю, плѣю, плюю, знаю, смѣю, слѣю, гнѣю, грѣю, крыю**. A syllabis **вѣд, бод, вез, нес, мог, тек**: **вѣдѣ, бодѣ, везѣ, несѣ, могѣ, текѣ**, quae, uti alia hujus formae, sine **ѣ** Praeteritum Gerundivi constituunt. A staminibus vero **мк, тк, сѣ**: **менѣ, ткнѣ, сѣнѣ**.

A syllabis **вид, вѣд, лет, хот** primum formatur Praeteritum simplex adnexo **ѣ**: **видѣ, вѣдѣ, летѣ, хотѣ**; deinde Infinitivus addito **ти**: **видѣти, вѣдѣти, летѣти, хотѣти**. Eodem modo a staminibus **вр, бд, пр, мн, мр, рд, тѣ, зр, нр**: **врѣ, врѣти; бдѣ, бдѣти; прѣ, прѣти; мнѣ**
мнѣ

мѣти; мрѣ, мрѣти; рдѣ, рдѣти; трѣ, трѣти;
зрѣ, зрѣти; жрѣ, жрѣти..

A syllabis мѣ, бак, любк et aliis adnexa characteristica Praeteriti и: мѣи, баки, любн, inde мѣити, бакити, любити.

A syllabis вѣт, пыт, пит, пис, маз, рѣд, кз adnexa characteristica Praeteriti а: вѣта, пыта, пита, писа, маза, рѣда, каза, inde Infinitivus вѣтати, пытати, питати; писати, мазати, рѣдати, кзати. Eodem modo formantur a staminibus вѣр, рж, др, тк, зѣ, жѣ, сп, сл, сс, гн, кол Praeteritum et Infinitivus: пра, прати; ржа, ржати; дра, драти; тка, ткати; зѣа, зѣати; жѣа, жѣати; спа, спати; сла, слати; сѣа, сѣати; гна, гнати; каз, каати.

Indiculo huic non judicavi inserendas syllabas seu nominum seu verborum, quae in derivatione mutationem subeunt. Nam haec ad primitivam formam reducendae sunt. Sic лож, лѣа ad лгати; лѣкати, ложити, ложе, лагати ad лагѣ; сѣша, сѣшити ad сѣх, сх; мѣчити ad мѣка referri debuit. Iterativa возити, носити, гонити supponunt primitiva вѣзѣ, несѣ, женѣ (гнатн); igitur in indiculo praemisso non nisi syllabae radicales primitivarum, non vero derivatarum vocum reperiuntur.

Numerale два duo, qualis, три pluralis numerum terminatione aucta sunt. два fundus, сто centum

tum neutrorum o finali terminantur: нитѣ filum inter radices locum habet, quamvis ope тѣ formatum videatur a verbo deperdito нїю, quod Latinorum neo, netum respondet. Si orientales linguae consulantur, морѣ mare, certè a мо aqua, addito servili ꝛ deductum est. Sed etymologus Slavicus tutius intra limites linguae propriae se continebit.

§. 7.

Classis III. syllabarum radicalium:

Hujus classis syllabae tribus, subinde quatuor, rarius quinque consonis constant, quarum primam in paucis vocibus vocalis initialis supplet. In his in ordinem redigendis non solum prima littera, sed etiam secunda radicalis respicienda fuit.

Inchoantia a vocali solida:

аак; оаѣ; уаѣ; осмѣ, усм, остѣ, уст; аш; агн.

His addi possunt огнѣ ignis, углѣ carbo, et bisyllaba овоа seu оваа tabanus, oestrus, meridionalibus Slavis окаа; овец avena, овошъ roma, омеа viscum, омег cicuta, оаха, оаша, ааос, уроа stultus, орѣх nux, кестр, Russis оестр, acipenser sturio, уроѣ anguilla, et alia, quorum origo

derivatio non satis explorata est, uti ордѣіе instrumenta, ордѣіе arma. Peregrina sunt акр, алр, обол obulus, онвх, анеуей consobrinus, анкы anchora, оцет acetum, immo et уповати, Bohemis *ufati*, germ. *hoffen*.

лак: лакати, алчѣ, esurire, inde алч, алчел fames.

одр lectus, grabatus.

утро et ютро mane, matutinum tempus.

осьмь octo, vide Numeralia.

уема corium, усмен pelliceus, e corio, olim et уснїе; Carniolis etiam hodie *vusnje*, Croatiae *vuzenye*. усмарь cotarius.

остъ arista, inde остр acutus.

уста plur. os, oris, inde уетна labium.

аше, id est ашче, Adverb. si.

агн, inde агнеу agnus; агница agna. Pro агна in aliis dialectis агна agnus.

осва vespa, refer ad ос: оса. Compositum оспа variolae, refer ad о et сыпѣ, спѣ; обилїе abundantia ad об et вил; общ, общїй communis, ad об et вш; отава foenum secundum, *Grammet*, Bohemi, Carnioli et Russi norunt, sed quo referam, dubius haereo.

A vocali liquida:

иск, иск, игр; тѣл, тѣтр, тѣш, кѣ, тѣм.

His adde bisyllaba тѣрем jugum, тѣвор acer,

тѣмк lingua, et тѣтрѣк accipiter.

Ab иск est истина veritas. истый vide inter Pronomina.

иск 1) inde искати, ищѣ, quaerere.

иск 2) inde искра scintilla.

игрѣ ludus, играти ludere, санѣре, saltare.

пелонъ malus, arbor, пелокo malum, germ. *Apfel*.

паторь, паторвь, leviri uxor. Serbis hodie ктравь
патора, Carniol. ктра, convenit cum lat. jescu
ютро mane, vide утро.

пшерица lacerta. пшчень hordeum, Serbis кча
рго пшч. кше, Adv. adhuc.

пзро nucleus refer ad пз: пшти.

пзвецъ ursus meles, germ. *Dachs*, et пзвина fo
vea, uti et пзва, refer ad пзда. кзеро lacu
ad кз.

А labialibus в, в, п, м; cum quibus frequen
tissime connecti solent л et р, quae in medio po
sitae vocalem supplent.

А litera в:

внѣк:

ван (волн), влад, влаг, влг (влаг), влхѣ (волхѣ)
влек, влк (волк):

врѣ (верѣ), врѣ (верѣ), враб, врем, вран, вред, врег
врт (верт), врат, враз, врз (верз), враж, врс
(верст), врес, вреск, врач; враг, врг (верг), вр
(верх), врк (ворк):

вдов, вдовд; воек.

His adde bisyllaba велес deus pecorum apu
Slavos, Russicum ворон niger, quod Арос. Ѡ,
pro Slavico вран legitur. Porro вертер, in Serb
cis libris et въртоп, spelunca.

внѣк nepos, Serbis nunc ѡнѣк:

вама 1) lana; вама 2) fluctus, nisi hoc a влаг
тиса агтати, deducere malis.

- ВЛАДЪ**, власти, *dominari*; **ВЛАДЫКА** *dominus*.
ВЛАС *capillus*. **ВЛАГА** *humor*. **ВЛК** *lupus*, *λύκος*.
ВРЪВЬ *restis*, *funiculus*. Carniolis *hodieum vero*,
 Serbis **врвца**, *die Schnur*, pro **врвица**.
ВРАКЪИ *passor*; **ВРЕКА** *salix*. **ВРЕМЯ** *tempus*. Serbis
време, olim **врѣме**, *nunc plane et врѣме*.
ВРЕД *noxa*, *damnum*; **ВРЕДИТИ**, **вредѣ**, *herat*.
ВРЕЖДАТИ *posere*.
ВРЕТНИЦЕ *saccus*, *cilicium*, Serbis **врѣжа**, Dalma-
 tiis *vrachya*, Croatis *vrachb* (**врече**), Carniolis
vrachje et vrachja saccus.
ВЕРТ et **ВЕРТОГРАД**, *hortus*.
ВЕРЪ, **ШВЕРЪ**, **ШВЕРСТИ** *aperire*.
ВРАЧ *medicus*, inde **врачевати**, **врачѣю**. **ВРАГ** *ini-*
micus, inde **вражда**, **враждѣю**.
ВЕРЪ, **ВРЪЩИ**, *jacere*, *projicere*. Part. pass. **ВЕР-**
ЖЕМ, inde **ВЕРЖЕНІЕ** **КАМЕНЕ**, *jactus lapidis*, Luc.
 22, 41. uti recte exposuit Alexejew in *Lexico*
vocum Slavicarum. Minus recte autem ab Im-
 perativo **ПОВЕРЗИ** Exod. 4, 3. et **ВЕРЗИСА** Matth.
 4, 6. formam verbi **ВЕРЗИТИ** confluxit, cum
ВЕРЗИ sit a **ВЕРЪ**.
ВЕРХ *summitas*, *vertex*, *sacumen*; inde **ВЕРШИТИ**.
ВЕРХЪ *triturare*, Serbis et hodie **вршем**, **врѣжи**
 pro antiquo **врхѣ**, **врѣши**.
ВДОВА *vidua*, Indis *vidaha*, *dimin.* **ВДОВИЦА**.
ВДОД *urupa*, **ВДОДОВ** ad *urupam* pertinens, Car-
 niolis *udeb*, *odeb*, Croatis *dob* et *dedok*; Bohe-
 mis *dedek* et *dudok*.
ВОСК *cera*, Serbis **восак**, cum a eufphonico mobili,
 Gen. **воска**.
ВЕЛКА *camelus*, **ВЪГЛА** *prudentia*, sunt com-
 posita. **ВЕРИГА** *catena*, Serbis plur. **вериге**, Cro-
 atis *varuga*, ore нга, *gra* formata videntur.
ВОПА *clamor* refer ad **впн**: **впню**. **ВРЪХ** *bru-*
chus, Lex. 11, 22. *peregrinum est*.

A litera ε:

БОБР.

БЛАН, БЛОН, БЛѢД, БЛАД, БЛѢД, БЛЮД, БЛАТ, БЛАЗ,
 БЛАЗ, БЛАНСТ, БЛЕЕК, БЛЮЩ, БЛАГ, БЛХ (БЛОХ).
 БРАВ, БРЕВ (БЕРВ), БРВ (БРОВ), БРВМ, БРАН, БРЕН (БЕРН),
 БРН (БРОН), БРАД, БРѢД, БРЕД, БРИД, БРА (БЕРА),
 БРАТ, БРАДА, БРЕЗ, БРЕЗГ, БРЗ (БОРЗ), БРЗА
 (БРОЗА), БРОС, БРѢС, БРАМ, БРОЩ, БРАЦ, БРЕГ,
 БРЮХ, БРАК. — БЫСТ.

Adde peregrina *кагр*, *russice* *кагор*, *сoccus*,
инсер *margarita*. Нис етиам рефер *кажда* *eloquium*,
с етно. Аи *кавота*, *кавотина vomitus*, рефер ад
калю, *Inf.* *кавати* про *калти*. *кароф* *lustrum*, *ан-*
кум, *est compositum*.

БОБР *castor*, *Viber*, apud *Illyrios* nunc *дакар*.

БЛѢД *fornicatio* (alias *error*, *aberratio*). Нис *БЛѢД-*
ник *fornicator*, *БЛѢДНИЦА* *meretrix*.

БЛАДА *lyros*, *defragmentum*, *Luc.* *24*, *11.* in an-
 tiquissimo codice legitur. In aliis *БЛАДИ* (in *Ser-*
bicis *БЛАДИ*), in editis *АЖА* seu *АЖА*. *БЛАДИВЫ*
1 Tim. *5*, *13.* *nugaces*, *verbosae* (*mülieres*),
ФЛИАРАИ. *Russis* *БЛАДЬ* *est non solum garrula*
femina, *sed plane meretrix*. Haec vocis ambi-
 guitas moverit eos, ut pro *БЛАДИ* substituerent
 vocem *АЖА*.

БЛѢД, БЛѢДЫЙ, pallidus. БЛЮДО *catinus*, *ку-*
tella, *discus*. БЛЮДО, БЛЮСТИ *servare*, *conser-*
vare. БЛАТО *palus*, *coenum*.

БЛАЗНИТИ *scandalizare*. БЛАЗ пропе.

БЛАНТАТА *splendere*, *coruscare*.

БЛЕЕК *splendor*, *coruscatio*, inde *БЛЕКАТИСА*.

БЛЮЩ *hedera* *helix*.

БЛАГ, БЛАГЫЙ, bonus, benignus, αγαθος; БЛАГО in compositis est su: БЛАГОСЛОВИТИ ευλογειν, benedicere. БЛАГОРОДИЕ ευγενεια. БЛАЖЕН beatus, est a БЛАГ.

БЛОУА pulex, Bohemis olim *bloha*, нунс *blocha*. Illyris *buhá*, Serbis plane *губа*, Carniolis *bouha*, Polonis *pchla*.

БРЕННО et КЕРНО, in Serbicus codicibus *кренно*, trabs, Serbis et hodie *кренна*, Bohemis *brzewno*, Carniolis *brun* masc. et *brune* neutr.

КРОВИ supercilia. КРЕМА opus. КРЕНИЕ et КЕРНИЕ lutum.

КРМА, КРОМА; Ibrica:

КРДА *Bart*, *barba*. КРДАЪ, КРДТИ transvadare, inde *крод* vadum. *крда* illuvies, sordés. КРДО Serbis et Illyris 1) mons. 2) pectén textorum, *Weberblatt*. Apud Bohemos *podhodsky kraf* Berrunensis vocabatur, quia situs ejus sub montibus. Significatio pectinis viget adhuc.

КРАТ frater. КРАТИА, collect. fratres, КРАТСТВО fraternitas.

КРАДА sulcus, differt a *кзда* (КРЗДА) samus, frascum, Carniolis hodie dicitur *bersda* (КРЗДА) Confer gallicum *bride*.

КРЗВ, КРЗВ, adv. velociter; adj. *крозый* velox. КРОСИТИ, КРОСАТИ, projicere, est Russicum.

КРЪС cos. КРАШНО cibis, *βρωσισ*.

КРОУ (Serbis *крок*) rubia tinctorum.

КРОКИТИ rubia tingere, in Euchologio Serbico *ккрошити* крвию sanguine tingere; seu rube-
facere. Convenit Bohemorum *zbrocon* a *zbrotiti*, slavice *взкрошити*. Sed *ккрошение* (шипка) Cant. 4, 3. est ab *ккросъ*. Legitur enim in Ostrogensi et prima Mosquensi editione *ккрошение*, quod est proprie Slavicum, quia Slavici meridionales *ккросъ* dicunt, non *кросъ*.

бръцати tinnire, бръцаніѣ tinnitus, бръцало tintinnabulum, refer potius ad Russicum брък, бръкъю.

бръг litus. бръгѣ custodio, небръгѣ negligo, нобръгъ curo, reprobo.

бръхо venter, Polonis brzuch et brzuchо, Bohemis brzicho; meridionalibus Slavis vox ignota; veteribus чрево erat venter.

брак et бракъ plur. nuptiæ, γάμος.

A litera п:

павъ, павъ, павамъ, павемъ, павемъ, паванъ (пованъ), павѣнъ, паводъ, паватъ, павытъ, павѣтъ, павѣтъ (пловѣтъ), павозъ, павозъ (повозъ, павозъ), павесъ, павамъ, павѣсъ, павастъ, павастъ (повастъ), павоскъ, павѣкъ, павоскъ, павѣшъ, павашъ, павошъ, павѣшъ, павишъ, павошъ, павѣгъ, павухъ, павохъ, павухъ, павакъ, павакъ (повакъ).

правъ, пръв (перв), прамъ; прѣдъ прѣдъ (прѣдъ), прѣдъ, прѣтъ, прѣтъ, прѣтъ, прѣтъ (портъ), прѣздъ, прѣжъ, прѣжъ, прѣсъ, прѣсъ, прѣсъ, прѣсъ (перѣ), прѣстъ, прѣстъ (перѣстъ), прѣстъ (перѣстъ), прѣскъ, прѣщи, прѣщъ, прѣгъ, прѣгъ, прѣхъ, прѣкъ, прѣкъ, прѣкъ, прѣстъ, прѣстъ, прѣстъ, прѣстъ, прѣстъ, прѣскъ, прѣскъ (пѣщи), прѣскъ (прѣскъ), пѣщи.

Adde bisyllabam vocem пѣлесъ, пѣлесый, varius, variegatus; peregrina пѣназь денarius, numus, пѣастыръ emplastrum, *Pflaster*; пором Russicum pro прамъ ratis ad transvehendum, a graeco πέραμα; прѣпрѣдъ, in Mss. et прѣпрѣдъ, purpura

ПЕЛМНЬ absinthium refer ad ПЕЛ, quod latino *fel* respondet. ПОПРИЩЕ milliare, parasanga, а ПОПРАТИ conculcare, deductum est. ПЛЫВЪ, ПЛЫНЪ, ПЛАВАТИ refer ad ПЛЮ.

ПЛАВ, ПЛАВЫЙ, albus. Joh. 4, 35. НИБЫ ПЛКВ ПЛАВЫ СЪТЬ. Confer lat. flavus.

ПЛЕБА palea; ПЛЕВЕЛ, ПЛЕВЕЛІЕ, zizania.

ПЛАМЫ, ПЛАМЕНЬ flamma, quod а ПЛАТИ formatum videtur.

ПЛЕНА, seu ut Serbi et Russi pronunciant ПЕЛЕНА fascia, Croat. et Carn. ПЛЕНИЦА. 2 Petr. 2, 4. ПЛЕНИЦА est rudens, catena, σειρα.

ПЛН, ПОЛН et НЕПОЛНЪ, plenus.

ПЛѢН spolium, captivitas, ПЛѢНИТИ captivum ducere. Ephes. 4, 8. ПЛѢНИА КСИ ПЛѢН. ПЛѢНЕНІЕ captivitas.

ПЛОД fructus, ПЛОДИТИ, ПЛОЖАЪ, et ПЛОДСТВОВАТИ, fructificare.

ПЛАТ assumentum. ПЛАТНО tela.

ПЛЕТЪ, ПЛЕСТИ, plectere, plicare, inde ШЛОТЪ serpes, Bohemis et Serbis плотъ.

ПЛТЬ, ПЛОТЬ caro, quae non editur, Gallis la chaire, ПЛОТСКЫЙ carnalis, ВПЛОЧИТИЕА incarnari; ВОПЛОЩЕНІЕ incarnatio. Confer Boh. plet', Polon. ples', cutis seu carnis color.

ПОЛЗА utilitas, ПОЛЕЗНЫЙ utilis.

ПЛЗНЪ, ПОЛЗНЪ, ПОПОЛЗНЪ, labi, ПОПОЛЗНОВЕНІЕ lapsus. ПЛѢЖЪ геро, serpo, Insn. ПЛѢЗАТИ, (apud Alexjejew ПЛѢЖИТИ). Croatis, Carn. Bohem. plazim, Russis ползъ, ползти, Iter. ползати, ползаю, Serbis пѣжем, пѣжати id est пажъ, пазати, et пѣзити; inde пѣж, про паж, quod Bohemi servant, limax, die Wog-schnecke.

ПЛЕСНА planta pedis; ПЛЕСНИЦА sandalium.

ПЛАСАТИ saltare; ПЛАСИЦА saltatrix.

пасть, поасть, f. coactile, *Filz.*

палскати, палшъ, *plaudere manibus.*

палъшь calvitium, refer ad палъхъ. Bohemis plechaty est calvus.

паллъ pallium, refer ad паллъта, Bohemis linteum inde et плащаница linteum.

палци Dual. scapulae. палци clamor refer ad палци

палюще, plur. палюща, pulmo. Croatis sing. plyucha (lege палюча), Carn. plur. pluzhe, Polonis plur. pluca, n. Bohemis plice f.

палъг aratrum, a germ. *Pflug.* Slavice aratrum est рало.

палъ Bohemis est glis, *die Bitchmaus*, Croatis puh, Carniolis polh, povh, Serbis пѣ.

палакати 1) палчъ, et палакатица, fletu, inde палч fletus.

палакати 2) a radicali producto, ablucere, elucere.

Vukius accentu haec verba distinxit, primum signando gravi палакати, alterum acuto палакати. Dellabella sub voce *lavar* circumflexo vocem hanc notavit: plākati, oplākati, isplākati. Poloni a radice more solito mutarunt in o: płokać. Apud Russos penitus exolevit палокати. *Luc. 5, 2.* про *ἀπέπλυναν τὰ δίχτυα* ablucant retia, in editione Ostrog. legebatur палакахъ мрежа, in Mosquensi prima палакахъ мрежи. Vocem палакахъ cum editores Russi non intelligerent, in Evangeliiis Mosquae 1606 editis substituere maluerunt ex conjectura платыхъ мрежоу, i. e. reficiebant, a платити. Qui editionis Ostrogiensis textum antiquum Mosquae 1663 recuderunt, in margine apposita glossa измывахъ explicare conati sunt vocem Russis ignotam палакахъ. Nunc in omnibus editionibus posterioribus измывахъ in textu legitur.

палк, полк, castra veteribus, recentioribus agmen, legio; Polonis *pulk* legio, Bohemis *pluk* cohors,

- Croatis et Carniolis puk plebs, turba. шполчнйтиса castrametari, шполчемїе praelium.
- прав, правый, rectus, правда justitia, Bohemis veritas. праведен justus.
- првый, первый, primus, quod ad. прѣ referri potest.
- првдъ, првти, nere, fila ducere. At воспранъ, воспрадаю, expurgor.
- прѣдъ Serbis syrtis. Act. 27, 29. прѣданага мѣста, loca aspera.
- прѣтити, прѣщъ, запрѣтити, Iter. запрѣщаю, comminari, praecipere.
- прѣт, порт, ветхи порты Jerem. 38, 11. veteres panni. прѣтиште Serbis lintea. Carniolis et Croatis pert est pannus lincus, inde Adj. perten lincus.
- првден vacuus, otiosus. првдник festum, првжити torrere; првжмо tostae aristae.
- првсити, првщъ, orare, petere, првпросити interrogare. Confer lat. *precari*.
- првснв, semper, првсный germanus, proximus, domesticus.
- првси, првси, rectus, Russis грѣдъ.
- првст, првстый simplex, првстота simplicitas.
- првст, првст, m. digitus, inde првстень, првстень annulus. At првсть, првсть, f. terra, humus; првстен Adj. terrestis.
- првща funda, Serb. првчка, Croat. precha, Carn. prezha, i. e. првча, Polon. proca, Bohem. првк. Confer Boh. praskati, praestiti, percutere.
- првг limen. првх pulvis.
- првгъ, plur. првзи locustae, првжис collect. idem.
- првк residuum; првчїй reliquus.
- првст jejunium; првстити (првститиса) jejunare; првстник jejunator.
- првст, првстый, desertus; првстїна desertum.
- првстити, првщъ, dimittere, ex. gr. uxorem; првщїница uxor dimissa, repudiata.

пестрый, varius, variegatus, Pol. (et Boh. olim) pstry, Boh. etiam perzesty.

пастъ pugnus, Boh. pjest, Pol. pięść, Croat. peszt; Carn. pest, Serbis пестница. Russi peregrinum кѣлак adoptarunt.

пѣстѣн paedagogus, пѣстѣница paedagoga, nutrix.

пѣстѣти tibia canere; пѣсканіе sonitus tibiae, τὸ ἀυλούμενον 1 Cor. 14, 7. inde пищаль tibia, fistula. Арос. 18, 22. legebatur писк про ἀυλιτῶν, tibia canentium, nunc clarius писка-телеи.

пощ Praeteritum Gerundivi, pro постив, refer ad пост.

пещи fornax, refer ad пекѣ II. classis.

пища cibus, refer ad питати nutrire.

пещера spelunca, crypta, Serbis пещина, Croat. pechina, an а пекъ (песок), an potius а пещ, latine petra? Confer Polon. pestka, Boh. pecka lapis, Stein im Obste. Croat. pechka, Carn. pezhka (lege печка) acinus.

пщѣю, пщевати inusitatum, at compositum не-пщевати arbitrari, existimare.

пчела apis, olim кчела, videtur оре ла а sono бчч formatum.

A litera m:

МНОГ.

МАВ (МОЛВ), МАН (МОЛН), МААД, МАЛТ, МАЗ (МОЛЗ),
МАЕК, МАК (МОЛК).

МРАБ, МРЗ (МЕРЗ, МРАЗ), МРЕЖ, МРК (МЕРК, МРАК).

МЗА, МАЗА, МОСТ, МЕСТЬ, МѢСТ, МЕСК.

Addē bisyllaba МОЗОЛ callus, МОГЫЛА tumulus.

Russica МОЛОД, МОЛОТ, МОРОЗ refer ad МААД, МАЛТ,
МРАЗ. МОДР, МЪДР, МОКР оре р formata sunt.

МНОГ

МНОГ multus, inde **МНОЖИТИ** multiplicare, **МНОЖСТВО** multitudo.

МАБИТИ, **МОАБИТИ**, tumultuari, turbari; **МАВА**, tumultus Bohemis mluwiti loqui, Polonis mo wić. **МОАБА** refer ad **МОАБИТИ** orare.

МАНИА, **МОАНИА** et **МОАНИИ** sing. fem. fulgur. Serbis nunc **МАМА**, mutata more solito media radicali а in њ. Dalm. munya. Vox aliis Slavis ignota. Nam Bohemis fulgur est blesk, Croatis bleszk, Carniolis blifk, Polonis błyskawica. Luc. 17, 24. *и аѡрагѣ и аѡрагѣтвѡа* redditur **МОАНИИ** блистающиса, fulgur coruscans seu fulgurans.

МААД juvenis, tener (de ramis). **МААДЕНЕЦ**, parvulus, infans, juvenis. 1 Cor. 14, 20. **ЗЛОБОЮ** **МААДЕНСТВБИТЕ**, *тѣхъ хлѣа итѣаѣете*, malitia parvuli estote.

МАЛТ malleus; **МАЛТОБѢЦ** Gen. 4, 22. malleator. Boh. et Croat. mlát, Polon. mlót, Russ. **МОЛОТ**. **МАЛТИТИ**, **МАЛШУ** triturare. Lev. 26, 5. **МАЛЧЕНІЕ** tritura, pro **МАЛЧЕНІЕ**, а Part. pass. **МАЛЧЕН**, Russ. **МОЛОЧЕН** а **МОЛОЧИТИ**, quae forma nunc in Pauli epistolis ter legitur: 1 Cor. 9, 9. **БОЛА** **МОЛОТАЩА**, v. 10. **МОЛОТАИ** triturans, 1 Tim. 5, 18. **БОЛА** **МОЛОТАЩА** bovem triturantem. Olim his in locis, legebatur **ВРХУЩА**, **ВРХЕИ** а **ВРХУ**.

МАЗУ, **МОЛЗУ**, **МОЛСТИ** mulgere. Serb. **МЪСТИ**, Praes. **МЪЗЕМ** (pro **МАЗУ**), Carn. **MOVSEM** seu **molsem**. Pro Praeterito simplici **ИЗМОЛЗЕ** Job. 10, 10. (Ostrog. edit.) Russi **ИЗМЕЛЗИА** еси substituerunt, quasi а **МЕЛЗИТИ**. Habet enim et Polykarповъ **МЕЛЗЮ** pro vera et genuina forma **МАЗУ**. Atqui а **МЕЛЗИТИ** Praesens esset **МЕЛЖУ**, non **МЕЛЗЮ**. Prov. 30, 33. **МАЛЗИ** (**МАЕКО**) legebatur olim, nunc **МЕЛЗИ** legitur; sed sive **МЕЛЗИ** sive **МОЛЗИ** pronuncies, Imperativus hic primam personam Praesentis **МАЗУ** supponit. Ab hac radice apud Serbos **МЪЗЕНЬЕ** mulsura, **мѣ-**

Занца mulctra, мѹзара vacca, capra, ovis, quae mulgetur, et мааз mulctus, apud Carniolos movsnjak mulctra, *Melkgalte*, *Melkfafs*, et movsniza locus ubi mulgent, *Melkplatz*, in usu sunt. Bohemis mleziwo est colostrum, Russ. молозиво. МАЕКО et МА'ЕКО lac, germ. *Milch*. Confer lat. mulgeo, mulctus.

МАКНѸ, МОЛКНѸ, УМОЛКНѸ, Praet. умолкоу concitui; inde молчати tacere, silere, Bohemis млечети, Serb. млчати, et мѸк (про мак) silentium.

мравѸй formica, Russ. муравей, Serb. мрав, Croat. et Carn. мравла, fem., Polon. mrówka. Boh. mrawenen.

мрзнѸ, мерзнѸ, gelare; мраз gelu; frigus. мерзотѸ abominatio, мерзок, мерзкын detestabilis, foedus.

мрѸжа et мрѸжа rete ad capiendos pisces. Bohemis plur. mriže sunt crates.

мркнѸ, меркнѸ, померкнѸ, шмеркнѸ; шмерче, солнце Арос. 9, 2. sol obscuratus est. мрак, сѸмрак, caligo. Act. 13, 11. мрак ἀχλυσ, тма vero σκοτος, tenebrae. мрачен obscurus. Serb. мрк атер. Aliis сѸмрак est crepusculum.

МЕДЛИТИ, МЕДЛЮ, cunctari, morari.

МЗДА merces, Goth. mizda, a грасс. μισθος. МЕЗДНИК mercedem requirens, БЕЗМЕЗДНИК mercedem non quaerens, ἀναργυρος. МЗДОВОЗДАТЕЛЬ Hebr. 11, 6. μισθαποδοτης, remunerator.

МОЗГ medulla, cerebrum, ope r formatum videtur, inde МОЗДАНЬ Psalm. 65, 15. medullata, quod olim legebatur про тѸчна.

МАЗГА Russis, мѸзгра Serbis, Bohemis mizha, miza, succus arboris, мѸзга Croat. alburnum, videtur ope ra formatum.

МАЗДА, Boh. mazdra, Croat. mezdra membrana, diaphragma; cutis superficies carni obversa, die Fleischseite apud Carn. et маздрити apud

Rus-

Russos cutem a carne purgare, а масо deducta sunt.

масло, масть, refer ad мазати.

МОСТ pons. МЕСТ (non МЕСТО) mustum, Gen. мста, Dalmat. mast, Serb. нис муст.

МЕСТЬ ultio, vindicta; МЕСТНИК ultor, МСТИТИ, МЦЬ, ulcisci, МСТИТЕЛЬ vindex.

МѢСТО locus; ВМѢСТИТИ, Iter. ВМѢЩАТИ carere. ВЪ МѢСТУ vide Adverbia.

МѢЩА а МѢЩАТИ refer ad II. classem.

МЕСК mulus, Gen. мска, inde мша, мшата pulli mulorum. Croat. mezg, et mezgina mula.

МЫСЛЬ mens, refer ad мыс.

МШЕА lucrum, МШЕАОНМЕЦ 1 Tim. 3, 3. est turpis lucrī cupidus, αίσχροκερδής.

МЧТА, МЧТАНІЕ, phantasia, phantasma, МЧТАЮСА somniare, а мчкѣ, Praet. мчк.

МЧКА ursā, est contractum ex медвѣдица.

А litera n:

нрав, нош.

Addi posset ниш egenus, nisi a ничто deducere malis. Huc quoque refer peregrina нард, нѣтр, et bisyllabam vocem невод sagena, quam Russi et Bohemi servarunt; нешувати compositum mihi videtur, uti недѣр et infinita alia ex particula не et radice propria.

нрав mos, insoles, Serb. нарав, Russice морос, Boh. olita nrawy, nunc mrawy, in plur. Si нрав cum lat. mos, moris, conferatur, licebit dicere literas нр esse radicales, аш vero formativas.

нѣдро, надра, Boh. надра plur. а надро praefixa n. Sic composita вѣтро ab утр, unde et утрожа, вѣштити ab ухо, уши.

ноздри nares, Serb. ноздрѣ, germ. *Nüstern*, refer ad nos.

нѣжда necessitas, ad нѣдѣти.

нощ пох, a radice нок esse possit.

нощвы Dan. 14, 33. alveolus, Russ. ночки, Carn. neshke, nishke, Boh. necky (нецкы) germ. *Trog*.

A litera л:

ЛОБЪ, ЛЕСТЬ, ЛИСТЪ, ЛЫСТЪ, ЛАСКЪ, ЛЕСКЪ, ЛОСКЪ (ЛЕСКЪ, ЛСКЪ), ЛѢСКЪ.

Addere possis Russicum лещ cyprinus brama, *Brachme*, et bisyllabum лосось salmo trutta, *Lachsforelle*; item Slavicum лещаленс, Croat. lecha (леча), nisi hoc malis ad лат II. classis referre. лѣван, лѣвада pratum, лѣтра, peregrina sunt. ЛЕБЕДЬ cygnus, Serb. лавѣд, Croat. labud, Carn. labud, lobod, Pol. łabędź, Boh. labut' (лавѣтъ), et ЛЕБЕДА atriplex, Serb. локода, ореѣдъ, ѣдъ formata sunt. Idem de vocibus лопата, ланита, лагода, atque aliis sentiendum. лѣстница scala a лѣзъ, лѣсти derivatum est. Vox ластовица hirundo, supponeret radicem ласт, nisi potius a власть deducenda sit. Bohemi saltem olim wlasstowice scribebant. Solet et alias в ante л excidere: лавз (лав) apud Croatas про вавз.

ЛОБЗАТИ, ЛОБЪ, Иер. ЛОБЫЗАТИ, ШЕЛОБЫЗАТИ, osculari; ЛОБЗАНІЕ osculum.

ЛЕСТЬ fraus, dolus, fallacia, лѣстити, лшѣ, dolose agere; прелѣстити, Иер. прелѣшати, прелѣшати seducere, прелѣшатица stater. Активный dolosus,

ЛѢСТЬ

лестцѣ seductor. Δύχъ лестчѣй spiritus erroris, 1 Tim. 4, 1. et 1 Joh. 4, 6. Sed quae ibidem v. 2. addita sunt и Δύχα лестча non leguntur in graecis editis et Vulgata.

лист folium; листвѣе collect. folia. Древо листва-но Jerem. 3, 6. lignum (arbor) frondosum.

листъ m. tibia, crus. Psalm. 146, 10. ниже въ листвѣхъ мъжескихъ благоволихъ, εὐδὲ ἐν ταῖς κνήμαῖς τῶ ἀνδρός εὐδοκεῖ, neque in tibiis viri beneplacitum est ei. Quaeri possit, quis sit Nominativus a Locali листвѣхъ. Antiochus Kantemir posuit листъ, cum Russ. лытка femininum sit; Polykarpow vero лыто habet, quod alii repetivere. Servarunt Serbi листъ, sura, Wade, etsi, ut solent, ѡ et и non distinguant. Phrasim одоше листомъ illustrabis, si листомъ ad crus (листъ) referas, Vocant et Croatiae suram listanyek, et Oswaldus Gutschmann notat sub voce Wade: Wade same dem Beine, listonik, m., krazha; latki pl. Pluralis latki supponit singularem latek. Russis лытка est sura. Bohemis lytka f. olim in usu erat, nunc leytko, plur. leytko.

ласкати adulari, blandiri, inde ласканіе adulatio, κολακεία, 1 Thess. 2, 5. Vide etiam ласкатель, ласкателница, ласкателный, ласкателство apud Polykarpow. Apud eundem ласкосердство est edacitas, gula. Alexejew plures explicat voces ex ласко compositas: ласкосерднати, ласкосердство, ласкосердствовати, quod in Bibliis correctis Amos 6, 4. legitur, et ласкосердый. Postrema vox etiam in Bibliis Ostrogiensibus Prov. 29, 21. legitur: ласкосердъ бѣдетъ, κατασπατάλα. Bohemis laska est amor, charitas, Polonis łaska gratia, favor. Confer Syecorum ślaska amare.

лѣтка Serb. Croat., corylus, Russ. леща, Polon. laska, leszczyna, Boh. leska, ljska, Carn. liešhje collect.; лешникъ Serbis, lešnyak Croatis, leštnick nive lieštnik Carniolis nux avellana, Polonis

laskowy orzech, Bohemis leskowy, ljskowy orzech.

лоск Russ. fulgor, laevigatio, inde лощить laevigare. Carniolis lesk, leskanje et lisk fulgor. Bohemis lesknu et lsknu, Croatis leszketam mica-re, fulgere.

лѣска squama, siliqua, folliculus, Russis, Ро'о-нис, Croatis, Carniolis; Bohemis vero lusk *dicitur* Schote, inde lusstina, Cróatis luschina, Carn. luffhina; inde et Boh. luskati, lauskati nucces diffringere, enucleare, Russ. лѣщить.

лаща lens, lenticula, vide in secunda classe.

A littera р:

расс (рост), рыск, рист (рищ).

Huc omnino referendum bisyllabum ро'о'з scirpus, κάπυρος, Job. 8, 11., alias typha, inde ро'о'зина in Prologo mensis Maji, apud Serbos ро'о'жина, Russ. ро'о'жа, Bohem. rohozka, storea, teges. Рамн, gen. рамна, Psal. 57, 10. est graecum ῥάμνος. Collectivum ро'о'ждѣ palmites, sarmenta, a розга Croat. rosge; розга vero a radice роз, cui germ. Reis respondet. ро'о'ст, ро'о'тати, ро'о'щѣ, refer ad ро'о' secundae classis. рѣтъ mercurius, apud Polykarпов живал рѣтъ, argentum vivum, e latino *argentum* contracta et deformata vox est. Russorum ремень a rhenim. ремень logum, convenit cum germ. *Riem*, *Riemen*. ржавый rubiginosus, est а ржа rubigo, et hoc а рѣтъ.

растѣ, расти, Bohemis imo et Russis ростѣ, crescere; inde factitivum растити, расти, germinare, augere. раст. Serb. statura; *Wuchs*, Slavice. възраст, возраст, aetas, statura. раст Ezech. 22, 12. et рост Neh. 5, 7. legebantur olim pro usura, nunc utroque in loco rectius лихва legitur, сума раст et рост hoc significatu Russicae voces sint, non Slavicae. In расть, штрасть pro pago, т radicale excidit ob affixum servile дь.

рыскаю Russis in usu est de celeri cursu. Confer ристаю. Olim 3 Esdrae 11, 37. legebatur левъ рыцѣи leo rugiens, certe vitiose pro рыцѣи а рыкати, melius nunc рыкаюци.

ристати, ристѣ, celeriter currere, ристание конское cursus equorum, ристанище hippodromus.

А litera д:

дѣль, двор, дѣиѣ.

дѣк, долѣ, длань, длат, дѣск, дѣл, дѣл (дѣлг), дѣлѣ.

дѣв, дѣок, дѣак, дѣк, дѣап, дѣем, дѣен, дѣи (дѣи); дѣоза, дѣѣз, дѣз (дѣз), дѣаж, дѣожа, дѣи (дѣи), дѣан, дѣч, дѣг, дѣог, дѣог, дѣг, дѣг, дѣах, дѣк.

дѣдѣ (дѣждѣ), дѣен (дѣск, дѣск), дѣи.

Huc spectat nomen Boryathenis дѣиѣ Danaus. дѣаселѣю refer ad дѣахл moestus. дѣел, дѣклѣи, дѣокрѣи ad secundam classem spectant, quo etiam refer дѣиѣ levit. дѣкравѣ silva est a дѣк quercus, immo et arbor in genere, saltem apud

Illy-

Illyrios. ΔΕΜΩΝ graecum est et non nisi in Apocalypsi legitur, cum aliàs graeco δαίμων slavicum et respondeat. ДРАКΩΝ, gen. ДРАКОΝТА nunc Isai. 27 1. cum СМІЙ (gen. СМІА) bis conjungitur, et se mel sine СМІЙ ponitur.

ДВЕРИ plur., rarius ДВЕРЬ in singulari, janua, ostium, *Двѣра*. Carnioli *duri, dure* pronunciant. ДВЕРНИК janitor, ostiarius, ДВЕРНИЦА ostiaria. Брага sunt *пѣлаи*.

ДВОР, aula, atrium, ovile. Act. 1, 20. *ἄγυλις* commoratio. ВДВОРИТИСЯ manere; *ἑπιμενῆσαι* commorari. ДВИГЪ, ДВИГНЪ, ПОДВИГНЪ, ДВИЖЪ, ДВИЗАТИ movere, commovere. ПОДВИГЪ агон, *κοινάμενον* *ἄγωνα* f. vola manus, Serbis ДЛАН nunc est mase gen. Polon. *dłon* f. Russis ДОЛОНЬ et ДЛАНЬ. ДЛАТО scalprium, coelum. Illyriis *dieto*, Pol. *dłoto*, Russis ДОЛОТО.

ДАГ, ДОЛГ debitum, Pol. *dług*, Boh. *dluh*, Carn. *dovg*, *dolg*. Croat. Illyr. Serb. ДЪГ. ДОЛЖНИК debitor. Confer ДОЛГЫЙ longus; *δολυχός*; ПРОДОЛЖИТИ prolongare.

ДРЕВО et ДРЪВО arbor. Collect. ДРЕВІЕ, n. arbores. ДРВА, ДРОВА plur. ligna, ДРЕКОЛЬ *fustis*, compositum e ДРЕВО et КОЛЬ.

ДРЕВНИЙ antiquus. ДРЕВЛЕ *rima*.

ДРОБ exa, minutae res. ДРОБНЫЙ, *parvus*, minutus. ДРОБИТИ, РАЗДРОБИТИ, comminere.

ДРОМЪ torreo; ДРОМАМИ *torpidus*.

ДРЕМАТИ, ДРЕМНО, *dormitare*.

ДРЕН cornus mas. Serbis et ДРИКН pro ДРЕН, *Dal. drin*; Carn. *drin* et *дрен*; Polon. *deren*; Russ.

ДРЕМ, inde germ. *Dörnlein*.

ДРН, ДРЕН *caespes*. Polon. *darn*. Croatis *dern* *scopulus*.

ДРОЗА *turdus*; Serbis ДРОЗА et ДРОВАН. С.

ДРОВГА

- дрз**, **дрз**; **дрзый**, sibi confidens, audax.
дрзати confidere, **дрзновеніе** confidentia; а **дрзнь**.
- дражити**, **раздражити**, irritare, incitare, exacerbare. **подражнити** irridere, subsannare, **подражненіе** subsannatio. At **подражати** imitari, **подражатель** imitator, а **драга** via; quasi eadem via incedere. At Hebr. 13, 7: про **подражайте** olim in Codd. serbicis legebatur **подовитесе**, et **подовници** alibi pro **подражателн**.
- дрожіе** collect. faeces. Croat. drosgye.
- држати**; **держати**, tenere, **держава** potentia, imperium.
- драчіе** collect. sentes, vepres, Isai. 55, 13. Serbis **дреча** densi frutices, Croatis drachje senticetum: Ad vocem drach (**драч**) herba, gramen, notat Belkosztenecz: in Glagoliticis et Dalmaticis libris *sentis spinaque* dicitur: Bohemis **драч** m. est berberis. Referri possit **драчіе** ad **драчн** secundae classis.
- драг**, **драгый**, pretiosus, carus. In Apocalypsi quidem semel **камень драгый** lapis pretiosus, et quatuor vicibus collect. **каменіе драгое** lapides pretiosi, legitur. At aliis in locis, ubi olim **драгый** pro graeco τίμιος legebatur, vocabulum **честный** substitutum observavi. Sic 1 Cor. 3, 12. **каменіе дражок**, Яс. 5, 7. **драгаго плода**; 1 Pet. 1, 7. **дражак злата** (про **многочестнѣйше**) in Apostolo A. 1324 legi. **драгоценный** pretiosus; cari pretii. **драгый** more suo Poloni pronunciant drogi; Russi **дорогой**.
- драга** via, olim et Bohemis draha, Polonis droga, Russis doroga. Croatis draga est convallis, Carn. sulcus (fossa) penes prata.
- дубг**, amicus, socius. **дубгынѧ** amica; **дубжина** Luc. 2, 44. est *συνόδια*, comitatus. **дубг** **дубга** alter alterum; **дубгый** alter, alius. At secundus est **вторый**.

ДРАХУШИ *moestus*, et mutato χ in σ : **ДРАСЕЛ**, inde verbum **ДРАСЕЛЮ**. Matth. 10, 3. *συγαζων δ' οὐρανός* reddidit Slavus **ДРАСЕЛДА НЕКО**, Vulg. triste coelum. Ad vocem *dreszel* notat Bellosztenez: v. *salosztén*. Est autem **ЖАЛОСТЕН** *moestus*, *tristis*.
ДЖДА, **ДОЖДА**, m. *pluvia*, in libris Serbicus **ДЖДА** ad indicandam vocalem ambiguum, quam Illyrii nunc ut a, Croatae atque alii ut e pronunciant. **ДАЖДА** f. apud Vukium obsoletum est, pro quo Serbi **КИША** usurpant. Aliis, Illyriis **dasgy** (**ДАЖДА**), Croatis **desgy**, Carn. **desh**, gen. **deshja**, Bohemis **desst** (**ДЕШТЬ**), Polonis **deszcz** et **dezdź**. **ДОЖДИТИ**, **ОДОЖДИТИ** *pluere*. Recte notat Alexjejew, formam **ДОЖДЕВЫ**, quae Act. 14, 17. legitur, esse pluralis numeri, addi tamen oportuisset esse casum accusativum, cuius rectus est **ДОЖДЕВЕ**.

ДАСКА *tabula*, *asser*; at Joh. 2, 15. **ДАСКИ** sunt mensae, cum tamen alias Interpres Slavus vocem graecam *τραπέζα* servavit. **ДСКИ** *zemské* Bohemis sunt tabulae regni, *Landtafel*. **ДАСКА** aliis, uti Croatis, Carn., Polonis, Moravis est *asser*, Russis **ДОСКА**. Diminutivum a **ДАСКА** est **ДУЩИЦА**, qua voce Luc. 1, 63. *πινακίδιον*, *tabella*, pugillaribus redditur. Croatae **deschicza** (**ДУЩИЦА**) scribunt.

ДУШИ, *Accus. дщерь*, *filia*. Russis **ДОЧ** pro **ДОЦИ**. In libris glagoliticis **ДУШИ**, **ДУЩЕРЬ**. Bohemis olim **дci**, *Accus. dcerz*, nunc *dcerá*; Serbis **кѣи**, **шѣи** et **ѣер**, Croatis **kchi**, **koher**, Carn. **hzhi**, **hzher**. Apud plerosque nunc *Acc.* pro *Nom.* usurpatur. Immo Isai. 1, 8. in Bibliis correctionibus legitur jam **ЩЕРЬ** **СІЩМА**, ubi alias in Ostrogensi et Mosquensi prima editione rectius **ДУШИ** legebatur. In Psalmis et libris novi testamenti nullibi *Nominativus* **ДУШИ** cum *Accusativo* **ДУЩЕРЬ** confunditur. Exemplo sit **МАТИ НА ДУЩЕРЬ** и **ДУЩА НА МАТЕРЬ**, Luc. 12, 53.

A litera τ:

тѡрѡ, тѡрѡ (тѡерѡ).

тѡмѡ, тѡлѡп, тѡлѡп, тѡлѡм, тѡлѡст (тѡлѡст),
тѡлѡск, тѡлѡч, тѡлѡх, тѡлѡк, тѡлѡк, тѡлѡк.

тѡмѡ, тѡрѡк (тѡрѡк), тѡрѡк, тѡрѡк, тѡрѡп, тѡрѡп, тѡрѡп,
тѡрѡп, тѡрѡп, тѡрѡм, тѡрѡн (тѡрѡн); тѡрѡѡ, тѡрѡт,
тѡрѡт; тѡрѡз, тѡрѡз, тѡрѡс, тѡрѡс, тѡрѡс, тѡрѡс,
(тѡрѡс), тѡрѡстѡ (тѡрѡстѡ), тѡрѡск, тѡрѡск, тѡрѡч (тѡрѡч);
тѡрѡг (тѡрѡг), тѡрѡг, тѡрѡг (тѡрѡг), тѡрѡк.

тѡрѡ; тѡстѡ, тѡстѡ, тѡск (тѡск), тѡск, тѡск (тѡск),
тѡск, тѡщѡ (тѡщѡ).

Spectant huc bisyllabae radices, etsi faciem peregrinam referant: тѡвар merces (Serbis onus, sarcina, Croatis et Carn. *tovor* idem), тѡколеу *pera*, тѡполь *populus*, тѡпорѡ *securis*. Adde тѡрѡчѡ *scutum* a germ. *Tartsche*, тѡсѡщѡ (olim тѡсѡщѡ) a goth. *thusund*, тѡтѡлѡ et тѡтѡлѡ a latino *titulus*, тѡлѡлѡнт, тѡрѡтѡр, тѡтѡн, тѡктѡн, тѡгѡн, тѡпѡзѡ a Graecis accepta. тѡлѡлѡнт in N. T. quatuordecim in locis legitur. At quid sibi vult. Апос. 16, 21. тѡлѡлѡнтѡ? Manifestum hoc vitium priorum editionum ex тѡлѡлѡнтѡск ortum, qua voce interpres Apocalypseos adjectivum *ταλαντιαία* recte expressit, saltem in postremis editionibus emendari debuisset. Consuivi quondam Mosquae tres Codices, in quorum primo тѡлѡлѡнтѡск, in altero тѡлѡлѡнтѡск, in tertio тѡлѡлѡнтѡ scriptum reperi. Croat. et Carniol.

taliga biga, Russis *тѣлѣга*, peregrinis accensendum. *третій* derivatum est a *три*. Trocha Bohemis modicum, Carn. troha, Croatis *truha* festuca, stipula, res quaeque minutissima, Russis *трусха*, refer ad *трус* tero. Slavo-serbicum *тужда*, hodie *тудь*, Croat. et Carniol. *tuj*, alienus, allophylus, respondet Slavico *чужда*, quod ad *чуд* secundae classis referendum est. *непонурь* vesperilio, compositum est ex *не* et *понурь*; at *понурь* unde? Bohemicum et Polonicum *tchorz* (*тхорь*) mustela putorius, *Itifs*, cui Carniolicum *duhur*, *dihur*, respondet, ab odore (tetro) malim deducere. Iis enim *duh* (*дх*) est et odor. Accedente terminatione *орь* facile *дх* in *тх* transierit, eo fere modo, quo Poloni a Nominativo *dech* Genitivum *tchu* formant. Serbi in voce *тхорь* servarunt initiale *т*, at *х* mutarunt more solito in *в*, ideoque *творь* pronunciant. Bohemis etiam *zhorz* vulgo in usu est; Russis vero *хорек*, rejecto *т* et addita terminatione diminutivorum *ек*, Croatis *torecz*, Dalmatis *tor*, elisa secunda radicali *х*. Serbicum *уторак* dies Martis, Croat. et Carniol. *tork*, *torek*, est a вторый secundus, cum sit secunda dies post dominicam. Haec vocis origo si P. Marco nota fuisset, profecto Martem non appellasset Tork, neque Bellonam Torka. Vox peregrina *такор*, castra, vix non omnibus Slavicis populis nunc nota, in antiquis Slavorum

rum libris nuspiam legitur. Idem de voce толмач interpretes, ἑρμηνευτής, sentiendum, quamvis Gen. 42, 23. legitur; libri enim hujus versio minus antiqua est. Croatis et Carniolis толмачник, Polonis et Bohemis талмач, olim et тамач, inde тмачити, толмачити, талмачити, interpretari.

творити, сътворити, facere. твореніе opus, Croat. tvor. тварь creatura, Polonis et Bohemis twor. At twarz iisdem facies. творецъ factor, creator. творило Serbis, Russis, Croatis, torilo Carniolis, tworzydlo Polonis et Bohemis est forma casearia, Käseform, Käseapf.

тврдъ, тврдъ, тврдый; durus, firmus. тврдъ firmamentum, σερύωμα; stabilitas, ἀσφάλεια, munio. 2 Cor. 10, 4. на разореніе тврдъем, ad destructionem munitionum, ὀχυρωμάτων. Carniolis, eliso v, terd, Pol. twardy, Boh. twrdy. Croat. tverd, Dalm. tvard non differt pronunciatione a Serb. тврдъ.

тополь populus, arbor. Isai 41, 19. in Accusativo nunc тополю legitur, in prima Mosquensi тополь. Polonis quidem topol et topola est fem. generis, et Serbis топола. Russis vero тополь, Gen. топола, est masculinum, uti et Croatis, Carniolis, Bohemis.

тлст, толстый, crassus, pinguis, Boh. et Pol. tlusty; Carniol. tolst, tovst. Croat. tuszt. толща crassitudo, pinguedo, Croat. tuscha (тщца).

тлачити calcare, Serbis et Croatis, толочити Russis; Boh. тлачити premere. Tlak Croat. et Carniol. lutum aceratum, Estrich; tlaka labores dominis praestandi, Frohndienst.

толкъ, толкъ, толкъ, Iterat. толкати et толцати, pulsare, tundere, Boh, tluku, Slovac. tlku, Pol. tlukę, Inf. tluc, Carniol. товzhem,

Inf.

Inf. tlezhi, Croat. tuchem, Serb. тѹчем, Inf. тѹжи, Illyr. tuchi, про толци.

толк (так) interpretatio, explanatio; толкъю interpretor; толковник interpres, Russis usitata sunt. Confer толмач.

трава gramen, herba, цвѣтъ травный Jac., 1, 10. *ἄνθος χόρτον*, flos foeni (graminis).

тРЕБА 1) in formula тРЕБѢ СѢТЬ, opus est, indѣ тРЕБѢЮ, тРЕКОВАТИ opus habere, indigere.

тРЕБА 2) sacrificium, hostia, Exod. 8, 26. *ωγρε-
κатица ѿ тРЕБ ἱδωλскихъ*, Act. 15, 20. *ἀπέ-
χεσθαι ἀπὸ τῶν ἀλισχυμάτων τῶν εἰδώλων*, ut ab-
stineant se a contaminationibus simulacrorum.

чАДЦА, хРАНИТЕ СЕБЕ ѿ тРЕБ ἱδωλскихъ, filii custodite vos a simulacris, *ἀπὸ τῶν εἰδώλων*.

тРЕКИЩЕ idolium, *εἰδωλεῖον*, 1 Cor. 8; 10. тРЕК-
НИК 1) altare. 2) liber rituum sacrorum, rituale.

тРЕКИТИ, тРЕКИТИ, Serbis et Croatis expurgare, secernere. ПОТРЕКИТ ГѢМНО СВОЕ, Luc. 3, 17. purgabit aream suam. At Luc. 9, 24. да огонь СНИДЕТ ѿ нѢСЕ и ПОТРЕКИТ их (ms. m), ut ignis descendat de coelo et consumat eos. In Psalmis ПОТРЕКИТИ disperdere, delere, conterere, ПОТРЕКИТИСА, disperire, deleri.

тРЕВѢХ, Croatice *terbuh*, Carniol. *trabu* (lege тРЕ-
ВѢХ), Serbice тРЕВѢ sine х, venter; apud Poly-
каров тРЕВѢХА f.

тРЕВКА tuba, buccina, тРЕВКИТИ, ВОСТРЕВКИТИ tu-
ba canere, buccinare; глас тРЕВКНИЙ vox tubae.

тРЕВН трункус, cadaver. тРЕВНѢ, plur. тРЕВНѢА Psalm.
78, 2. morticina, *Συψιματα*.

тРЕПЕТ tremor, тРЕПЕТЕН: тРЕПЕТНА вѢСТЬ ЗЕМ-
ЛА Psalm. 17, 8. *ἐντρομος ἐγενήθη ἡ γῆ*, con-
tremuit terra: тРЕПЕТАТИ, тРЕПЕЩѢ, tremere.

тРЕПѢТИ, тЕРПѢТИ, тЕРПЮ, ПОТЕРПѢТИ, СТЕР-
ПѢТИ pati, perpeti, sustinere; тЕРПѢНІЕ pa-
tientia.

тpпкый, тepпкый, acerbus, *herb.* Croat терпек,
Carniol. terpkî, Boh. trpky.

тpн, тepн, spina, *Dorn*, proprie Prunus spinosa,
Schlohdorn. тepнiе collect. spinae; тepнов et тep-
новен вѣнец spinea corona. Dan. 13, 54. male
тepн pro σχῆνος prinus, in exponendis arbo-
rum nominibus minus accuratus interpres ad-
hibuit, hinc in correctioribus editionibus sub-
jecta nota monet lectores in Graeco legi σχῆνος.

тpд labor, тpднитса, тpдждса, Iterat. тpд-
ждатса, laborare. Apud Serbos тpдд 1) opera.
2) boletus igniarius, Boh. traud, trud, fomes,
Zunder, Russ. тpдт.

тpдт et тpдтна Serbis, *trot* et *trut* Croatis,
fucus; *trot* Carniolis, apum genus, quod Ger-
mani *Drohne* et *Brietbiene* dicunt; Russis тpдтень
spado, Polonis trąd, truten, Bohemis trubec,
trucec, traup, traud.

тpизна certamen, pugna. тpизнице 2 Mass. 4,
18. locus certaminis, agon.

тpѣзв, тpѣзвый, et тpѣзвен sobrius, jejunos.
тpѣзвитса sobrium esse, vigilare. Serb. тpѣ-
зан, тpикзан, Croat. trezen et trezniti, Carn.
tresen et tresliv, Boh. strzizliv. Pol. trzeźwy,
trzeźwić.

тpдс motus, terrae motus, σεισμος. Confer
тpасѣ.

тpасѣ, потpасѣ, страсѣ, тpастн, movere, quas-
sare. тpасѣса moveri, tremere. Serb. тpесем,
тpестн.

тpс in libris glagoliticis, et apud Croatas *terfz*, di-
min. terszek, vitis, Bohemis trs, caudex cujus-
vis plantae, *Stock*. Serb. тpска arundo, refer ad
тpстѣ.

тpстѣ, тpстѣ, arundo, calamus, dimin. тpстѣка.
Carn. terff, Croat. terszt, tersztika, Boh. trest,
trestka, trztina. тpстѣ благобоннаа Exod.

30, 23. est calamus aromaticus; τρῶστη κλημν-
 νικα скоропица Psalm. 44, 2. calamus scri-
 bae velociter scribentis, κάλαμος γραμματέως
 ὀξύγραφῦ. 1 Cor. 3, 12. τρῶστῆε, κάλαμον, sti-
 pula.

τρῶστος ἄρωσις, herba, gramen. Exod. 32, 2,
 Isai. 37, 27.

τρῆκ fragor, sonitus, fulmen. Croat. *treszka stre-*
pitus, treszka fulmen, treszkan fulmino, fulmi-
ne tango.

τρῆγ, τῶργ, τῶρжице, forum; emporium. Boh.
 trn, trhowisstje, Croat. *terg, tergovische, Po-*
 lon. *targ, targowisko.* τῶρжник Matth. 21, 12
 κολλυβιστής, nummularius. τῶρжевто Hebr. 12,
 25. πανήγυρις, frequentia, conventus: solenni-
 tas. Confer τῶргати.

τρῆγῶ, τῶргῶ, Iterat. τῶρзати et τῶргати, tra-
 here, lacerare; истῶргῶти extrahere, растῶрзати
 dirumpere.

тетрῶв, Russ. тетрῶв, tetrao.

тетрῶ socer, inde тетрῶша socrus, Serb. Croat, Car-
 niol. таст. Bohem. тетрῶ.

тῶрсто маза, farina subacta, Taig.

тῶска taedium, angor; Confer Bohem. *teskno*
 Polon. *teskno,*

тискати, тисцῶ, premere; inde Russis тиски
 praelum. Pro точило torcular Matth. 21, 33.
 in Codicibus in Russia seculo XIV. scriptis
 тῶск substitutum reperi, cum точило Rus-
 sis cotem, quae rotanda circumagitur, sig-
 nificet. Sed alii codd. uti et editiones. om-
 nes hoc in loco servarunt точило. Legebatur
 etiam тῶск Isai. 16, 10. тиск Is. 63. 2.
 тῶск Os. 9, 2. Joel. 2, 24. et 3, 15.; at in
 correctiori editione his in locis recte substitutam
 genuinam vocem slavicam точило reperiō. Sic
 Joel. 3, 13. про подстави нине подточилѣ,
 ὑπελήψα, legitur. Aliis autem in locis et olim

точило legebatur, in Evangeliiis ex. gr. his, in Apocalypsi ter, in Psalmorum 8, 80, et 83, inscriptionibus (ω точилѣх), licet auctor concordantiarum in Psalmos id indicare neglexerit; Numer. 18, 27 et 30. Deuter. 16, 13. 4 Reg. 6, 27. Prov. 3, 10. Sir. 32, 17. Jer. 48, 33. Thren. 1. 45. Et Isai. 5, 2. προτοχιλίε προλήνιον, Agg. 2, 17. et Zach. 14, 10. подточиліе, cum in graeco sit ἰπολήνιον. Igitur точило sine dubio a primo interprete profectum, et τῆσκ in locis citatis ab emendatore Russo substitutum fuit. Polykarpow vocem точило in Lexico trilingui per τὸν τιμ explicat, attamen sub voce peregrina праца вѣноградная addit: или точило въ немже вѣноград топчѣт, ληνός, σαφυλαβολεῖον, torcular.

тѣшити non nisi in formula пѣны тѣшит Marc. 9, 18. ἀφρίζει sprumat, et v. 20. пѣны тѣμα ἀφρίζω, sprumans, occurrit. Possit tamen conferri cum τοΰνιτι, истоΰнити evacuaré, a sequenti τοΰ.

тѣш, f. тѣма, п. тѣе, et тѣшй, тѣмаа, тѣее vacuus, inanis, cum vocali euphonica obscura seu ambigua et mobili, hinc Russis тош, Croatis tesh (тѣш), Carn. tesh, Illyr. tafht. Poloni czczy scribunt pro tszczy. Bohemi non nisi in voce tsstiroba, jejanus stomachus, radicem тѣш conservarunt. А тош est 1) истошнити evacuaré, exinanire. 2) тѣштиса, потѣштиса vacare, studere, sollicite curare, festinare; hinc тѣшнѣ σπουδή, studium, diligentia, festinatio. 3) тѣшета detrimentum, тѣшетный κενός, inanis, nocuus. In Compositis тѣе: тѣеславіе κενόδοξια, inanis gloria. тѣегласіе κενοφωνία, inalloquium.

A literis s et z:

ЗВЕН (ЗВОН), СВѢТЬ, ЗВИЗД, СВѢЗДА, ЗВѢК, ЗВАН
(ЗВАНЦ), ЗВѢТЬ.

ЗНОЙ, ЗНОК?

ЗЕЛЪ, ЗАЛТ, СЛАК.

ЗРН (ЗЕРН).

Huc fere magis spectare videtur смій draco, et сміа serpens, quam ad secundam classem. ЗНОБИТИ, шЗНОБИТИ, frigefacere, est a ЗАЕНЪ, inserto н epenthético. ЗНАК, ЗНАМЕНІЕ, signum, a ЗНАТИ; ЗРАК forma, ЗЕРЦАЛО speculum, sunt a ЗРѢТИ; ЗРѢЛЫЙ maturus a ЗРѢЮ. ЗГИБ, diplois, apud Polykarpow, est idem ac сГИБ complicatio, compositum ex с et ГИБ, uti ЗДРАВ ex с et ДРАВ. In ЗЕМЛА, terra, litera л non est radicalis, sed servilis et quidem epenthetica. ЗЕБЕС і. е. ζεβς, et ЗЕФУР peregrina sunt.

ЗВЕНѢТИ, ЗВЕНЮ sonare, resonare: мѢДЬ ЗВЕНАЦИИ ИЛИ КУМБАЛ ЗВАНЦАИ 1 Cor. 13, 1. χαλκός ἤχων ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον, aes sonans aut cymbalum tinniens. A neutro ЗВЕНѢТИ est factivum ЗВОНИТИ et ЗВОН. ЗВОНЦІ Exod. 28, 33. 34. tintinnabulum; Serbis звонци n. a ЗВОНО. Bohemis, Croatis, Carniolis звон m. campana. Poloni praefigunt d: dzwon. Russis звон est sonus, pulsus campanarum, sed campana колокол, a germ. *Glocke*, Suec. *Klocke*.

СВѢТЬ m. fera, bestia, Σῆρ, Σηρίον. Graecorum Σ, et Latinorum f respondet Slavico св ini-

tio hujus vocis. начертаніе свѣрино Арос. 16, 2. character bestiae.

звизд sibilus, звиздати sibilare. позвиздает Jerem. 19, 8. et 50, 13. sibilabit; звизданіе ibid. 19, 8. sibilatio. Serbis звизнути et звиздати, звиздим, Croatis zvisgam (звизгам), Carniol. shvishgam) (швизгам); Bohemis hwizdati, Polon. gwizdać.

звѣзда stella. Sibilans litera s seu з apud Slavos meridionales et Russos inchoat vocem hanc; Bohemi autem et Poloni retinuerunt gutturalem. Illi enim stellam hwjezda, hi gwiazda vocant.

звѣздослов, звѣздословцу astrologus.

звѣкъ sonus, clangor. трубный звѣкъ Hebr. 12, 19. tubae sonus. Huic affine est звѣкъ, plur. звѣкы. А звѣкѣ seu звѣкнѣ formatur Iterativum звѣцати tinnire. Vide звенѣти. Serbis звѣка, звѣкет sonus, звѣкнѣти, звѣцкати, звѣцати, sonare, resonare. Croatae zvenk, zvenchim, Bohemi zwuk, zwućim norunt.

зѣбрь urus, bison, Polonis et Bohemis zubr. Polykarpow зѣбрь urus, et зѣбрина caro uris, Lexico trilingui inseruit. Animal, quod LXX. Interpretes τῦβραρυου vocant, interpres Slavus Deut. 14, 5. voce зѣбрь explicare conatus est. Male utique. Nec scio, utrum Alexjejevio notus fuerit зѣбрь, cum ille nihil aliud habeat, quam animalis hujus esum Israelitis concessum fuisse.

зной aestus, зной едет Luc. 12, 55. καὶ σὺν ἔσται; aestus erit. Matth. 20, 12. aestus est вар. Serbis, Croatis et Carniolis зной sudor, знойтице sudare.

зеавль, apud Polykarpow limax, testudo. Confer жеавль.

зеавла Bohemis olim idem quod Russis золѣвка mariti soror.

ЗЛАТО aurum, Polon. złoto, Russ. зѳлѳтѳ. ЗЛАТ,
 ЗЛАТА, ЗЛАТО et ЗЛАТЫЙ, аа, се, aureus. ЗЛА-
 ТИЦА Matth. 22, 19. νόμισμα, numisma.
 ЗЛАК et ЗЛАК herba, χλόη; hinc ЗЛАЧЕН: НА МѢСТѢ
 ЗЛАЧИНѢ Psalm. 22, 2. εἰς τόπον χλόης; in loco pas-
 cuae. An non ЗЛАК referri possit ad ЗЕЛІЕ olus?
 ЗЪРНО, olim et ЗЪРНО, in Serbicis codd. зръно,
 in Russ. зѳрно granum, κόκκος, Korn. Serbis
 зрно, et Bohemis zрно sine vocali inter з et
 р. Sic et Illyrii, Croatae, Carnioli vocem hanc
 pronunciant, licet zarno aut zerno scribant. Po-
 loni inserunt ia: ziarno.

A litera ж:

ЖЕАН, ЖМЪР.

ЖЕЛВЪ, ЖЛЪВЪ, ЖЛАБ (ЖЛЕБ), ЖАН (ЖЕАН), ЖАТ (ЖЕАТ);

ЖААЗ (ЖЛЕЗ), ЖАЧ, ЖЕАК.

ЖРЕБ, ЖРН (ЖЕРН), ЖРЕА, ЖРДЪ (ЖЕРДЪ).

ЖЕСТ.

Нис etiam refer ЖЕЛѢЗО ferrum, ЖЕРАВЪ,
 ЖАРАВЪ, γερανός, grus, Russ. жѳрабъ, Serb.
 ЖЕРАВ et ЖДРАО, Шуг. xdral, Croat. serjav (ЖЕРАВ);
 et forte ЖЕЛЪДЪ glans, glandis, quamvis ЖДЪ for-
 mativa esse videatur. Croaticum svala, Serb. ЖВАЛЕ
 plur. froenum, est a ЖВАТИ mandere. Croat. svish-
 gam, Carn. shvishgam, refer ad Slavicum ЗВИЗД:
 ЗВИЗДАТИ sibilare. Croat. svenk, Carn. shvenk,
 sonitus, refer ad ЗВАК. Croat. smuly (ЖМЪЛЬ) суа-
 thus, vix norunt alii. Croat. et Carn. ЖВЕПЛО affine
 est Slavico ЖПЕЛ, sed utrumque origine peregri-
 num,

ннн , a germ. *Schwefel*. Interpres certe Evangeliorum Sec. IX. nondum usus est voce жѡпел. Nam Luc. 17, 29. *Ἐσθον*, sulphur, circumscripsit duabus vocibus : камы горѡци (in Ms. Serbico Prag. камень горѡци), in editione correcta камык горѡци, i. e. lapis ardens. Isai. 30, 33 et 34, 9. in Ostrog. et Mosqu. prima legitur камык горѡци (горѡций), Gen. 19, 24. камы горѡций pro hodierno жѡпел. Ezech. 38, 22. etiam editiones posteriores retinere камень горѡци. At Deuter. 29, 23. жѡпел jam in Ostrog. legitur, non deleta, quae praecedit, voce камык, quod est manifestum factae substitutionis indicium. Sic Job. 18, 15. post жѡпелом vox огнем in Ostrog. non fuit deleta. Nec dubito, etiam Psalm. 10, 6. vocem жѡпел alteri voci jam olim substitutam fuisse. жѡпел quinques, et Adj. жѡпелный bis in Apocalypsi legi non miror, cum libri hujus versio slavica longe recentior sit aliis. Hoc certe mirum, Slavis meridionalibus Sec. IX. non fuisse notam vocem, qua Slavi septentrionales sulphur appellant. Est enim sulphur Russis сѣра, Polonis siarka, Bohemis sira, olim sjera. Dan. 14, 27. in Ostrog. editione сѣра quidem legitur, sed pro *σεαη*, quod correctores posteriores maluerunt interpretari τῆκ, adeps.

жеан Russis et Serbis vas ligneum, *Капне*, Bohemis urceus. Confer Slavicum чван.

жмѡра

ЖМЪРА Russis nictans, Serbis myinda. Confer **ЖМЪРИТИ**, et Russ. et Serb. **ЖМИРАТИ**, Bohem. **mhaurati**.

ЖЕЛВЬ Oseae 12. 11. **ΧΕΛΩΝ**, testudo. Croat. **selva**, **selyva**, Adj. **selyvin**, testudineus. A graeco **Χέλως**, mutato **χ** in **ж**, ortum sit **ЖЕЛВЬ**.

ЖАВБА Bohemis idem ac **ЖАВНА**.

ЖАБ Bohemis canalis, alveus, Croat. **slab**, Carn. **shleb**, **shlieb**, *Rinne*. Serb. **ЖАБ**, **ЖАЛЕБ**, et **ЖАЛЕБ**, **ЖАЛЕК**. Polon. **źlob**, Russ. **ЖЕЛОК**, **ЖОЛОК**. At **slabram** Croat., **shlabram** Carn. **blatero**, est onomatopoeicum.

ЖЕЛНА, **ЖОЛНА**, Russis **picus martius**, *Schwarzspecht*; Boh. **žluna**, Croat. **suná** (**picus viridis**), Carn. **shona**, **shovna**, *Grünspecht*, Serb. **ЖЪНА** (**ЦРНА** И **ЗЕЛЕНА**), **niger** et **viridis**.

ЖАТ, **ЖЕЛТ**, **ЖЕЛТЫЙ** **flavus**, **gilvus**, **luteus**, Bohem. **žlutý**, Polon. **żółty**, Serb. **ЖЪТ**, Croat. **sut**, Carn. **shut**. Hinc **vitellus ovi** Russis **ЖЕЛТОК**; **ЖОЛТОК**, Pol. **żółtko**, **żółtek**, Bohem. **žlautek**, Croat. **sutanyek**, Serb. **ЖЪВАНЦЕ**, **ЖЪИЦЕ**, **ЖЪМАНЦЕ**.

ЖААЗА **glandula**, *Drüse*, Bohemis; **ЖЕЛѢЗА** Russis, **slezda** Croatis, **ЖАЕЗДА**, **ЖАЛЕЗДА** Serbis. Affine vocabulum est **ЖЕЛЪДЪ** **glans**.

ЖАЧ, **ЖЕЛЧ**, **fel**, *Galle*. Serb. **ЖЪЧ**, Croat. **such**, Carn. **sholzh**; **shovzh**, **shovz**, Polon. **żółc**, Boh. **žluč**.

ЖЕЛКНЪ, Polon. **żółknę**, Boh. **žloutnu**, **flavescio**. Сум **ЖЕЛКНЪ** sit pro **ЖЕЛТНЪ** et **ЖАЧ** pro **ЖЕЛТЬ**, **ferri** utrumque possit ad **ЖЕЛТ**; hoc vero, collatis vocabus **fel**, **flavus**, **gilvus** et *Galle*, **gelb**, ad **syllabam** radicalem **secundae classis** **жел**.

ЖРЕБЪЙ, in codd. Serbicis **ЖДРЕБЪЙ**, **sors**, *κλήρος*, Russ. **ЖЕРЕКЕЙ**, Illyr. **xdreb**, **xdrib**, Carn. **sdrib**. Psalm. 77. 55. **по жребию даде им (землю)** **оужем жрекодааніа**, et edit. Venet. Psalm. **по ждрѣбію раздѣли мѣ землю оужем дѣломѣ-**

φία ἐκκληροδότησεν αὐτοὺς ἐν σχοινίῳ κληροδοσίας, sorte divisit eis in funiculo distributionis.

КРЕКА pullus equinus, asininus, Russis. ЖЕРЕКЕ-НОК, Serb. ЖЕРЕКЕ, ЖЕРИКЕ, Croat. srebe, (ЖРЕКЕ), Carn. shrebc. Bohemi amant gutturallem literam h pro ж: hrzibje. Sic et hrzeb, clavus, convenit cum Carn. shrebel.

ЖРНОВ, ЖЕРНОВ, (Russis et ЖОРНОВ), lapis molaris. Арос. 18, 22. ШЪМ ЖЕРНОВНЫМЪ ФΩΝΗ ΜΥΛΑ, vox molae. Ibid. v. 21. КАМЕНЬ БЕЛИК ПКУ ЖЕРНОВ, λίθον ὡς μύλον μέγαν, Vulg. lapidem quasi molarem magnum. Nescio; cur Slavius БЕЛИК transposuerit, cum lapis, quem sustulit angelus, hic conparetur molari magno, seu molae magnaе. Luc. 17, 2. ЖЕРНОВ ОСЕЛСКІЙ, μύλος ὄνικος, mola asinaria. Ita editi, sed codd. Msti legunt КАМЕНЬ ЖРНОВНЫЙ, lapis molaris. Matth. 18, 6. pro ЖЕРНОВ ОСЕЛСКІЙ cod. Serbicus Кор. vulgarem dialectum secutus exhibet ЖРВАНЬ ОСАЛСКИИ, et Matth. 24, 21. въ ЖРВНАХЪ pro ЖЕРНОВАХЪ, ἐν τῷ μύλωνι, in mola seu pistrino. Est enim Sērbis hodie ЖРВАНЬ, gen. ЖРВНА, mola manuaria, trusatilis, *Handmühle*, Pol. żarna, Croatis serвне, serne et sermlye, Mogavis žernowу. A žernow apud Bohemos olim dim. žernowky, Russis et hodie ЖЕРНОВКИ, lapides cancrogorum, *Krebsaugen*.

ЖРЪЛО: ЖРЪЛОМЪ: БЕЛИКИМЪ Dan. 13, v. 24. 42. 46. 60. Ostrogiensis editio habet, Mosquensis prima ЖРЕЛОМЪ, et in margine quater appositum ГЛАСОМЪ, cum in Graeco φωνή legatur. ЖРЪЛО, Serbis ЖДРИЕЛО fauces, Croatis srelo os furni, praefurnium, Carn. sherelo foramen alvearis, *Flugloch*, Russis ЖРЛО orificium, unde et ЖИЖЕРАЛІЕ, а ЖРЕТТИ, цѣ ЖДРАЛО jugulum apud Micaliam, а ЖДРАТИ vorare. Est igitur ЖРЕЛОМЪ БЕЛИКИМЪ, voce magna, figurata locutio.

ЖРДЪ, ЖЕРДЪ, palanga, pertica, apud Russos et Bohemos, Polon. zerdź, dim. zerdka. Carn. sherd, shert, shery, *Wierbaum*, longurius, et shertiza ames; pertica aucupalis.

ЖЕСТОК, ЖЕСТОКИЙ, σκληρός, durus, validus: ω̄ **ЖЕСТОКИХ** въѣтровъ Jac. 3, 4. a ventis validis, saevis. **ЖЕСТОКОСТЬ** durities. **ЖЕСТОВЫЙНЫИ** Act. 7, 51. σκληροτάχυλος, dura cervice, a **ЖЕСТО** et выпл. **ЖЕСТОСЕРДІЕ** Matth. 19, 8. σκληροκαρдіа, duritia cordis. **ЖЕСТОКОЛИЧНЫИ** Ezech. 2, 4. dura facie. **ЖЖЕСТОЧИТИ** (ms. **ЖЖЕСТИТИ**). indurare, obdurare. **НЕ ЖЖЕСТИТЕ СРЦ** вашихъ Psalm. 94, 8. (ed. Venet. 1561) μη σκληρυνητε τας καρдіας υμων, nolite obdurare corda vestra. Aliae editiones legunt **НЕ ЖЖЕСТОЧИТЕ**. **ЖЖЕСТИГНСА**, **ЖЖЕСТОЧИТИСА** indurari. **ЖЖЕСТИГТИ** Psalm. 89, 6. pro **ЖЖЕСТИТИСА**. Croatis seztok seu sesztok est validus, firmus, lacertosus, Serbis **ЖЕСТОК** ardens, et **ЖЕСТИНА** ardor, vehementia. At **ЖЕТА** et **ЖЕСТИКА** iisdem est acer tataricum.

A litera c:

СВИН, СВѢН, СВАР, СВІР, СВЕРК (СВРАК), СВЕРД,
СВЕРЧ, СВІД, СВѢД, СВАТ, СВИТ, СВАТ (СВАЦ),
СВѢТ (СВѢЦ), СВѢЖ, СВИСТ, СВѢСТЬ, СВЕК.

СПОЙ, СПОР, СПОД, СПДА.

СМОЛ, СМЪР, СМРД (СМЕРД, СМРАД), СМРК (СМОРК),
СМРК (СМЕРЧ, СМРѢЧ), СМДА, СМЪР, СМОК,
СМЪК.

СНЪБ, СНОП, СНАСТЬ, СМѢГ (СМѢЖ).

СЛОБ (СЛАВ), СЛИВ, СЛАБ, СЛѢП, СЛАМ, СЛѢМ,
СЛАН, СЛОН, СЛИН, СЛН (СОЛН), СЛАД, СЛѢД.

СЛОД,

САЮД, СЛЯТ, СЛОТ, СЛЕЗ, СЛИЗ, СЛЗ (СЛЕЗ),
 СЛѢЗ; СЛЪГ (СЛЪЖ), СЛЪХ (СЛЪШ, СЛЫШ), СЛЪК.
 СРБ, СРЕБ, СРП (СЕРП), СРАМ, СРН (СЕРН), СРЕД,
 СРД (СЕРД), СРЕТЬ, СРАЧ, СРХ, СРАК, СРК:
 РЪ, СТЪП (СТОП, ДТЕП), СТЕН (СТОН), СТѢН,
 СТОЛ, СТѢА (СТѢА), СТАР, СТР (СТРЕ), СТАД,
 СТЪД (СТЪЖ, СТЫД), СТЕЗ, СТОГ, СТЪГ (СТОГ),
 СТЪГ, СТЕГ, СТИГ, СТАГ, СТЪК.

* СТВОА — СТАП (СТОЛП), — СТРОЙ, СТРЪЙ, СТРЫЙ,
 СТРБ, СТРАБ, СТРЪБ, СТРОП, СТРЪП, СТРОП (СТРОП)
 СТРЕП, СТРАП, СТРОМ (СТРЕМ), СТРАН, СТРЪН,
 СТРОМ (СТЕРМ), СТРѢА, СТРАД, СТРАД, СТРИЖ;
 СТРЖ (СТЕРЖ), СТРОГ, СТРЪГ, СТРЕГ (СТРАЖ);
 СТРИГ; СТРАХ, СТРОК, СТРЪК, СТРЕК, СТРИК,
 СТКАО. *

СЕТ. — СКОБ, СКЫБ, СКОП, СКОМ, СКАА, СКЪА,
 СКОР, СКЪА, СКОТ, СКЪТ, СКЫТ, СКОК (СКОЧ).

* СКВАР, СКВОР, СКВЕР, СКВѢРК (СКВѢРЧ), СКВОЗ,
 СКВАЖ, — СКЛАБ, — СКРЕБ, СКРЕБЪ (СКОРЕБЪ),
 СКРИП, СКРОМ, СКРАН, СКРИН, СКРОЗ, СКРИЖ,
 СКРЕГ (СКРЕЖ), СКРЕК. *

Huc spectant bisyllaba, quae inter primam et
 secundam radicalem vocales recipiunt: сѣвѣр, со-
 золь mustela zobela, сапог calceus, сосѣа vas,
 сокол falco. Adde сѣврѣн ferus, ferox; скаред tur-
 ris, sordidus, сковрада fritorium. скорѣна puta-
 nen ovi, compositum est ex скора et ѣна. Fru-

stra etiam hic quaeras **свод, спона, спор, спас,**
соньм, склеп, скров; nam haec praefixa praepo-
 sitione с initio aucta sunt. **спѣх, смѣх, став,**
стан, cum in fine formativae **х, в, н,** accesserint, ad
 radices secundae classis spectant. Sic et **смерть,**
 cum initio et in fine auctum sit, ad **мр** referri
 debet. Russicum **селдь** halex, Polonis **śledź,**
 peregrinum est, a Suecis acceptum. Graecae voces
 in versione Slavica non paucae leguntur, quarum
 aliquas subinde posteriores interpretes slavicus vo-
 cibus reddere conati sunt. **скнипы** sunt **σκίπες,** ci-
 niphes, Psalm. 104, 31. Psalterium Venet. 1561 sub-
 stituit **мѣшцы.** Interpres Pentateuchi Exod. 8,
 16. 17. 18. **скнипы** sexies repetiit. **скүмен** est **σκίμ-
 νος,** catulus leonis, Psalm. 16, 12. Ps. 56, 5. Ps.
 103, 21. Gen. 49, 9. bis. Jer. 51, 28. Thren. 4, 3. Prov.
 30, 30. 1 Macc. 3, 4. quibus in locis antiqua editio
 cum correctis conspirat. At Deut. 33, 22. pro
львици correctores substituerunt **скүмен.** Num. 24,
 9. **скүмен** **люб** pro **львици**; **скүмени** pro **львицима** Job.
 4, 11. et pro **щеницы** Os. 13, 8. Pluribus tamen in
 locis correctis **львици** seu **львицисе** pro **σκίμνος**
 retinuit, uti Num. 23, 24. (pro plur. **львициши**
 ponendo **львицима**), Judic. 14, 5. (pro **львици** ре-
 вый ponendo **л** **рыкающ**), Isai. 5, 29 et 30, 6.
 Ezech. 19, 2. 5. Joel. 1, 6. Amos 3, 4. Mich. 5, 8.
 Naum 2, 11. et 12, ubi v. 11. **львицишем** in Dat. plur.

recte utraque editio legit, v. 12. vero correctâ Russicam inflexionem ѡвничуѡм substituere maluit. *σκηνία* est *σκηνη*, Psalm. 77, 60 atque alibi, quam vocem Alexejew explicat quinque aliis: *κβша, сѣнь, намет, палатка, шатер. три сѣни* Matth. 17, 4. *τρεις σκηνας*, tria tabernacula: Sic Luc. 9, 33. Et *ποστικης сѣни* Joan. 7, 2. *σκηνοπηγία*, scenopegia. At Act. 18, 3. *скинотворци* sunt *σκηνοποιοι*. In Vet. Test. non eodem vocabulo ubique vox *σκηνη* exponi solet: Ex. 26, 1. vetus editio habet *храм*, correctâ *скинїа*: Gen. 26, 16. legebatur olim *в домѣх*, nunc *в скинїах*, *εν ταϊς σκηναϊς*. Gen. 4, 20. utraque legit *в селенїях*, *εν σκηναϊς*. Isai. 1, 8. et Sap. 11, 2. utraque voce *κβша* utitur. *στίχїа* est *σειχισιον*, elementum. Col. 2, 8. *по стїхїам* (Ms. *стїхїам*) *μїρα, κατὰ τὰ σειχισια τῷ κόσμῳ*, secundum elementa mundi, quo in loco tamen Ms. Belgradense Apostoli Bibl. Caesareae Vindob. *по сѣставленїю* substituit, nescio an satis apte. Deerat omnino Slavis idoneum vocabulum ad exprimendam vocem *σειχισιον*, quamvis Bohemi ab aliquot seculis elementum *ziwel* appellent, quae vox a Polonis recepta in *zywiol* mutata est. Istud mirum, quod 1 Tim. 5, 23. *διὰ τὸν σῶμα-χέν σου* reddiderit interpres Slavus *сѡмаха ради твоєго*, cum vocabulo ad designandum stomachum non careant Slavi. Est enim Russis *желѡдок*, Serbis *желѡдац*, Croatis *seludecz* (*желѡдѣц*). Carn. she-

lodez (желудец), Bohemis žaludek, Polonis żołądek, stomachus, а желѣдъ glans. In Ms. antiquo Mosquensi pro стомаха substitutam vocem сьрица legi. сьрице etiam in versione slavica Ephreми Syri stomachum significare, docet Alexjewe; at monendum hic, сьрице esse proprie id, quo lac coagulari solet. Utuntur autem Slavi vitulorum stomachis pro coagulo.

стамна est *σάμνος*, urna, Hebr. 9, 4. At Exod. 16, 33. ubi nunc стамна legitur, editio Ostrog. exhibet соѣда, vas. Alexjewe стамна voce вѣдро (i. e. вѣдро) explicavit; alias pro стамна legitur vox slavica рѣчка.

свинѣа sus, porcus, *Schwein*. Matth. 8, 30. стадо свинѣа, et v. 31. стадо свиное, grex porcorum. At свинеу plumbum, non nisi Kussis et Carniolis commune vocabulum, refer ad винѣ.

свар pugna, contentio; сваритиса 2 Tim. 3, 24. махѣдас, litigare; сварливый litigiosus. Sed свар, сварити composita esse possint ex с et вар, варити; uti свада ex с et вада.

свирати fistulam inflare, Serbis свирити et свирати; свирѣль fistula, Serbis et Croatis свираал. свѣрк, свѣрѣж, prurigo; Serbis свѣрак, Bohemis swrab, Croat. szrab, scabies, porrigo.

свердѣль, et свердло, terebra, Croat. szveder, Carn. fveder, Pol. świder.

сверчек, сверци, Russ. gryllus, Boh. цврчек, Croat chverchek, szmerchek.

свидина cognus sanguinea, Boh. swid, swjda.

СВАТ, affinis, pronubus, proxeneta; СВАХА pronuba, СВАТАТИ pronubere, СВАТКА nuptiae, a quo differt СВАТЬКА sanctificatio.

СВИТАТИ illucescere. Recte editi, etiam recentiores, Matth. 28; 1. СВИТАЮЩИ, *επιφωσκούσιν*, legunt, at male Luc. 23, 54. СВИТАШЕ, quod Codd. manuscripti et editi veteres exhibent, mutantur in СВѢТАШЕ. Omnibus enim Slavis СВИТАТИ est lucescere, Polonis *świt* diluculum; Serbis et Croatis СВИТАНЬЕ, Boh. *switanj*. In СВѢНЪ pro СВѢТНЪ locum habet ѣ, non vero in СВИТАТИ, quamvis utrumque sit a СВѢТ.

СВАТ, СРАТЪИ, sanctus, *ἅγιος*, Serbis СБЕТ, in antiquis eorum libris et СВѢТ, Boh. *swaty*, Pol. *święty*. А СВАТ formatur СВАТИТИ, СВАЩЪ, sanctificare, inde СВАТИТЕА, Hebr. 3, 1. *ἀρχιερεὺς*, pontifex, summus sacerdos, СВАТИТЕАСТВО 2 Petr. 2, 5. *ιεράτευμα*, sacerdotium, СВАЩЕННИК sacerdos. СВАТЫНА *ἁγιασμένη*, sanctitas. СВАТИАЦЕ Psalm. 82, 13. *ἁγιαστήριον*, sanctuarium, et alia plura.

СВѢТ lux, lumen, СВѢТИТИ et СВѢТИТИСЯ lucere. СВѢТЛЫИ lucidus. СВѢТЛОСТЬ splendor, *λαμπρότης*. СВѢЦА lumen, fax, lampas. СВѢЦНИК candelabrum. СВѢТИЛО luminare, СВѢТИАНИК lucerna, *λύχνος*.

СВѢТ nunc in dialectis omnibus est mundus. Russ. et Boh. СВѢТ, Serb. СВЕТ et СВИЕТ, Croat. szvet, Polon. swiat. In libris slaviciis antiquis mundus est *весьмир*, unde et *мїр*. Interpretamen tertii (in Vulgata quarti) libri Esdrae, qui e latino longe serius quam alii libri in slavica lingua translatus fuit, Cap. 6. seculum voce СВѢТ expressit: *создаа єи СВѢТ, creasti seculum v. 55, сотворен вьсть СВѢТ, creatum est seculum v. 59, licet alias voce вѣк utatur. In correctiori editione citatis versibus вѣк pro СВѢТ recte substitutum legitur.*

СВИСТ sibilus, СВИСТАТИ sibilare.

СВѢТЬ согог mariti; Serbis сваст, СВАСТИКА согог uxoris. Conferatur сестра, et germ. *Schwester*. At СВѢТЬ, СВѢТЬ conscientia, compositum ex praepositione с et вѢТЬ, refer ad ВѢДѢТИ.

СВЕКРЫ et СВЕКРОВЬ socrus. Serb. свекар (ген. свекра), Croat. szveker, est socer, СВЕКРВА utrisque socrus.

СПОР, спорый, proficius, Serbis спор хлѣб panis quo facile satiamur, quo parce et diu frui licet. СПОРО adv. largiter, abunde apud Poloniarum; Croatis szporen parcus. At спор, id est сспор, contentio, compositum est ex с et пор, а прѣ, прѣти.

СПОД, Marc. 6, 39. на споды на споды, συμ- πόσια συμπόσια, secundum contubernia, per convivia. Explanat hunc locum glossa во окурѣ in Bibliis correctis apposita. Hinc et Alexejew спод voce рад series, explicat. At mihi спод peregrinum videtur, e graeco vocabulo συμ- πόσιον natum.

СПУД modius. ПОД СПУДОМ sub modio, in Evangeliiis ter legitur.

СМОЛА pix, СМОЛТИ picare.

СМРДѢТИ, СМЕРДѢТИ, СМЕРЖАЪ, foetere, СМРАД foetor, СМРАДИТИ foetorem creare. Confer lat. merda.

СМРК Bohemis pinus picea, *Fichte*, *Rothanne*, Moraviae et Slovaecis smrek, Polonis smrok, (in montibus Cracoviensibus smrek), olim et smerek, smereka, nunc świerk, świerczyna, Croat. szmrek, Carn. smreka. Non mirum itaque, in antiqua editione Isai. 9, 10. et 14, 8. et 37, 24. κέδρος redditum fuisse per смрѣчѣ, quamvis interpretes hujus libri alias, uti c. 2, 13. et 60, 13. voce κέдр utatur. Idem in Ezechiele Cap. 17. observare licet, ubi v. 3. смрѣч, et v. 22. et 23.

кедр habetur. Voluit nimirum sciolus quidam notio- rem arborem substituere minus notae. Simile quid etiam Soph. 2, 14. et Zach. 11, 1. factum est, ubi τικίς pro кедр, кедръ positum fuit, licet Zach. 11, 2. кедр immutatum manserit. Est autem тис taxus. 2 Paral. 2, 8. recensentur ligna cedrina, arceuthina et pinea, secundum Vulgatam, in antiqua versione: кедрова, пенгова и смерекова; in Graeco vero αρκευ-δισα prius leguntur quam κεύκισα, quem ordinem servat editio correctata: αρκευδισα и пенгова. Adjectivum смерековъ, a Polonico смерек, vix credo a primo interprete hoc loco positum, sed ab indocto quodam emendatore, qui Vulgatam hic inspexerit, alteri cuidam voci male substitutum fuisse. Eadem enim sunt ligna pinea, quae κεύκισα. Correctores autem Mosquenses maluerunt hoc loco graecam vocem servare, licet alias adjectivo смерчій pro graeco αρκευδισος utantur.

Смерчїе 3 Reg. 19, 4. αρκευδισος (ραδμεν), juniperus. Concordat hic vetus et nova editio Slavica. Oseae 14, 9. vero Ostrogiensis legit смрчъ, correctata autem смерчїе, pro Graeco αρκευδισος. Vulgatus abietem habet. 3 Reg. 6, 31. 33. correctata editio legit ѿ древ смерчїихъ, ubi adjectivum смерчїй respondet graeco αρκευδισος, αρκευδισα. Nescio, cur antiqua editio genus arboris hic exprimere noluerit, legit enim дрѣвомъ лѣпнымъ, ligno pulchro. Cl. Heymio visum fuit, cum in gallica et germanica versione, quas citat, ligna olivarum habeantur, aliam hic arborem adjectivo смерчїй intelligi, quam juniperum. At non omnino male Lexicon Academiae Russicae vocem смерчїе explicavit, cum hic non aliae versiones, sed potius graeca respicienda sit. Revera nunc, et certe jam ab aliquot saeculis non solum Serbis смрека est juniperus, смрековн

НА et СМРЧЕВИНА juniperi lignum, sed ab omnibus fere meridionalibus Slavis, qui pinos vident, juniperus smrjek, smreka, smrika vocatur. Croatae tamen et Carnioli significatum vocis СМРЕКА, СМРЕКА primaevum retinere Juniperum autem Carnioli brinje vocant, hinc brinovz vinum adustum juniperi, apud Polonos et Slovacos borowiczka, quamvis hi et Bohemi juniperum jalowec, Pol. jalowicc, appellant. Russis juniperus est ВЕРЕК et МОЖЖЕБЕЛЬНИК, juniperi granum МОЖЖЕБЕЛИНА, МОЖЖУХА, Croatis hor juniperus, borovo seu borovichno zernye grana juniperi, et borownyak poculum e ligno juniperi. Bor Polonis sylvia, proprie pinetum. Bohemis borowice, chwoy et sosna est pinus sylvestris, Carn. borovez, Föhre, Kiefer, Russ. сосна, Pol. sosna et choina, СМОКВА ficus, смкѣ; СМОКОВНИЦА ficus arbor, ficulnea.

СНОП manipulus, merges. Matth. 13, 30. СВАЖИТЕ ИХЪ ВЪ СНОПЫ, дѣсате ѿта eis δεσμάς, alligate ea in fasciculos.

СНѢГ nix, Serb. СНЕГ et СНИГ. Confer 𐌸𐌺.

СЛОВЪ pro СЛЮ appellor; СЛОВО verbum, inde СЛОВАН, СЛОВАНИН, Slavus; СЛОВЕНСКІЙ, slavicus, slavonicus (melius slovenicus), quod Russi in editione Mosquensi 1663 mutarunt in СЛАВЕНСКІЙ: по азѣкѣ СЛАВЕНСКѢ. Attamen Polykarповъ scripsit in Lexico trilingui 1704: СЛОВЕНСКІЙ et СЛОВАНИН. Croatis szlovénecz est Illyrius, Illyricus, Slavus; szlovénka Illyrica mulier, szlovenszki Illyricus, Slavonicus. А СЛОВО sunt СЛОВАТИ, СЛАВИТИ et СЛАВА gloria. А СЛАВИТИ celebrare, glorificare, est СЛАВІЙ philomela, luscinia, Russ. СОЛОВЕЙ, Serb. СЛАВУЙ, Croat. szlavich, szlavichek, Carn. flavizh, flavizhik, Boh. slawjk, slawjček. Pol. słowik.

СЛИБА prunis, ркунѣ.

СЛАБЪ,

СЛАБ, **СЛАБЫЙ**, debilis, imbellis, languidus, inde neutrum **СЛАБѢТИ**, **УСЛАБѢТИ**, debilitari, debilitare, languescere; activum **СЛАБИТИ**, **УСЛАБИТИ** debilitare, remittere. **УСЛАБИ МИ** Psal. 38, 14 *ἀνεσ μοι*, remitte mihi. Act. 27, 40. **УСЛАБИВШЕ УЖА**, laxantés juncturas; **УСЛАБА** remissio, indulgentia. Act. 24, 23. **ИМѢТИ УСЛАБУ**, *ἔχειν ἀνεσιν*, habere requiem. **РАЗСЛАБЛЕН**, **РАЗСЛАБЛЕННЫЙ**, paralyticus.

СЛѢП, **СЛѢПЫЙ**, **СЛѢПЕЦ**, coecus.

СЛАМА stramen, refer ad **СТАЛТИ** sternere.

СЛАНА pruina. **СЛАН**, **СЛАНЫЙ**, salsus, inde **СЛАННОСТЬ** Psalm. 106, 34. *ἀλμη*, salsugo, in Psalm. Veneto **СЛАТИНА**, quod Bohemis in usu est.

СЛОН elephas; **СЛОНОВАА КОСТЬ** ebur. **СЛИНА** saliva.

СЛНЦЕ, **СОЛНЦЕ**, sol. Confer Suecicum sol, cum suffixo articulo solen. Pol. słońce, olim et słonie, Boh. slunce, Slovác. slnce, slnko; apud meridionales Slavos nunc **СЪНЦЕ**, mutato л in ъ.

СЛАДОК, **СЛАДКЫЙ** dulcis. **СЛАДОСТЬ** dulcedo; **СЛАСТЬ** *τρυφή*, voluptas, deliciae. в **СЛАДОСТЬ** Marc. 6, 20. *ἡδέως*, libenter. **СЛАДУЦѢ** *ἡδισα*, libenter, 2 Cor. 12, 9. **СЛАДЧИЦА** Serbis est sinapi.

СЛѢД vestigium. **ГЛАДИ ВЪСЛѢД МЕНЕ**, Matth. 10, 21. *ἀκολουθε μοι*, sequere me. **НАСЛѢДНИК** heres.

СЛЕЗИНА Serbis et Bohemis splen, lien, *Milz*, Russ. **СЕЛЕЗЕНЬКА**, **СЕЛЕЗИМЪ**, in versione Ephremit Syri **СЛЕЗИМЪ**, Croat. szlezena, Carn. fliesena, flesenu.

СЛАЗА, **СЛЕЗА**, lacryma, Boh. slza sine vocali, Serb. et Croatis **СЪЗА**, Carn. fovsa, folsa. **СЛЕЗИТИ** lacrymari. **СЛЕЗНЫЙ**: **ХЛѢБОМ СЛѢЗНЫМ**, pane lacrymarum Psalm. 70, 6.

СЛѢЗ malva. Croat. szlez (СЛЕЗ). Boh. slez, Pol. szlaz, ślaz; Serbis СЛЕЗ et ШЛѢЗ, uti et Carn. flies, est althaea. Cl. Linde СЛЮЗ, quod uti alia

e Polykarpovii Lexico trilingui hausit, vetus Slavicum esse credidit, signando illud literis Ec; i; e. ecclesiasticum. At Polykarpow, quod et aliis dictum volo, Russica miscuit cum Slavica. Estque obsoletum сляз apud Polykarpow vulgari pronuntiatione legendum uti slyoz, pro сляз seu слязъ, quod est meridionalium Slavorum dialecto proprium atque vere Slavicum.

САДГА minister, servus; САДЖИТИ ministrare, servire; САДЖКА ministerium, servitus. САДЖИТЕЛЬ minister, САДЖИТЕЛЬНИЦА ministra.

САДХ auditus, fama, esse possit а сдъ: сдво. А сдх sunt verba САДШАТИ auscultare, et СЛЫШАТИ audire. ВЪ САДХ ОУХА ПОСАДШАША МА Psalm 17, 45. εἰς ἀκοὴν ὡτίς ὑπήκουσέ με, in auditu auris obedivit mihi; ПОСАДШАША, obédiverunt, est hic in plur. ob praecedens людѣе, in Graeco λαός, populus.

СРБ, СРБАЛЬ, СРБИН, СРБИНЬ, СРБАИН Serb. Serbus, СРБКА, СРБКИНА Serba. СРБЛА liber velus Serbicus. СРБСКЫЙ Serbicus; СРБСКА, а producto pro СРБСКАТА, Serborum regio, Serbia, quae male haecenus Servia scribebatur. Significatum radicis СРБ, consultis etiam dialecticis omnibus, nondum licuit eruere.

СРЕБРО argentum, Silber. СРЕКРЕМНИК argenteus natus. СРЕБРОЛЮБЕЦ Luc. 17, 14. φιλάργυρος, avarus. СРЕБРОКОВАЧ Act. 19, 23. ἀργυροκόπος, argentarius, signator argenti. Boh. inserunt τ inter с et р: strzjbro.

СРП, СЕРП, falx messoria, Sichel, gall. serpe, Illyrii licet scribant sorp aut sarp, vix aliter tamen pronuntiant, quam Serbus et Bohemus, nimirum СРП, Russi vero СЕРП, Pol. sierp:

СРАМ, СРАМОТА, pudor, veretundia, СРАМНЫЙ turpis; СРАМИТИ, ПОСРАМИТИ confundere. СРАМИТИСА confundi, VERERI, pudere.

СРНА, **СЕРНА**, caprea. Serb. et Boh. **СРНА**, Pol. sarna; at sarn cervus capreolus, Croat. szernecz, Boh. srnec, Carn. fernak, Serb. **СРНАКЪ**.
СРЕДА medium; **Ѡ** **СРЕДѠ** de medio; **ПРЕДАКЪ** in medio.

СРДЦЕ, **СЕРДЦЕ**, cor, *кардіа*, Armenis sirt.
СРЪЧНИЦА indusium, interula. Matth. 5, 40. *ἱμάτιον*, Vulg. pallium. Luc. 6, 29. *χιτών*, tunica. Carn. frajza, frajzhiza, indusium.

СТЕБЛО, culmus, caulis, collect. **СТЕБЛАЄ** stipula, Serb. **СТАКАО**, caulis. Gen. 49, 21. **СТЕБЛА** f. nunc legitur, olim vero **ЛѢТОРАСА** gamus, pro-rago.

СТѢПНИ, **СТѢПАТИ**, gradi; **ПРИСТѢПНИ** accedere. **СТОПА** gressus, vestigium pedis. Croat. szturina, szturay. **СТЕПЕНЬ** gradus, Boh. stupen. Pol. stopień. Serbicum **СТѢН** vide sub **СТАП**.

СТЕНАТИ, **СТЕНЮ**, gemere. **СТЕНАНІЄ** gemitus. Russ. **СТОНЪ**; **СТОН** gemitus. Serb. **СТЕНАТИ**, **СТЕНАНЬЕ**. Boh. stonati gemere (olim), nunc morbo decumbere.

СТѢНЬ umbra, *σκιά*, Bohemis stjn, olim stjen. Conf. in II. classe **СѢНЬ**, quod et umbram (*σκιά*) et tabernaculum, tentorium (*σκηνη*) significat, et vere Slavicum est. Serb. **СЕН** m. Croat. szencza, Carn. fenza. Sed jam in Pauli epistolis ter occurrit **СТѢНЬ**, cum alias in Evangeliiis et in Psalmis **СѢНЬ** scriptum sit. In veteris Testamenti libris promiscue **СѢНЬ** et **СТѢНЬ** reperies. Jud. 9, 15. **СѢНЬ**, at v. 36. **СТѢНЬ**. 4 Reg. 20, 9. 10. 11. **СТѢНЬ**. 1 Paral. 29, 15. **СѢНЬ**, Job. 3, 5. et 14, 2. et 24, 17. **СТѢНЬ**, at 7, 2. et 8, 9. et 12, 22. et 28, 3. **СѢНЬ**. Eccle. 7, 1. legebatur olim **ВЪСТѢНЬКЪ** (pro **СТѢНИ**), nunc **СѢНИ** correcta editio habet. Sap. 2, 5. **СТѢНЬ**, at 5, 9. **СѢНЬ**, et 15, 4. **СѢННОПІЯНЫХЪ** (in antiqua edit. **СѢНІЮ**). Sirach 34, 2. **СѢНЬ**. Jerem. 6, 4. **СѢНИ**, 15, 16. **СѢНЬ**; at

48, 45. **СТѢНИ**. **СТѢНЬ** praeterea legitur Cant. 2, 3. 17. et 4, 6. Isai. 9, 2. et 38, 8. ter. Thren. 4, 20. Bar. 1, 12. bis. Ezech. 17, 23 et 31, 6. Jon. 4, 5. 6. Crederem **СТѢНЬ** pro **СТѢНЬ** Bibliis illatum a Russo, qui vulgari **СТѢНЬ** literam **С** praefixit, ut saltem hac ratione vetus **СТѢНЬ** aemularetur, nisi et in Codice Serbico antiquo Hebr. 10, 1. **СТѢНЬ** pro hodierno **СТѢНЬ** legeretur. Affine voci **СТѢНЬ** est **СТѢНА**.

СТѢНА paries, murus, *τείχος*, quod in Psalmis quater, in novo. Test. decies legitur. Bohemis *stjena* est paries, Carn. *stena*, *stiena*, Pol. *ściana*. Croatis *sztjena* 1) paries. 2) cautes, saxum asperum et abruptum. Serbis **СТЕНА**, **СТИЕНА**, *saxum*, collect. **СТЕНЬЕ**, **СТИЕНЬЕ**, *saxa*: iisdem tamen cimex, *Wanze*, est **СТЕНИЦА**, **СТѢНИЦА**, utique a **СТѢНА** paries.

СТОЛ, dim. **СТОЛЕЦ** Prov. 9, 14. sella, germ. *Stuhl*; **ПРЕСТОЛ** thronus. Russis olim **СТОЛ**, Serbis **СТО**, Carn. *stol* hodieum sella. At Russis, Polonis, Boh. immo et Croatis nunc **СТОЛ** est mensa, inde **СТОЛНИК**, qui mensis praecerat.

СТЕЛЮ, **СТАЛАТИ**, **ПОСТАЛАТИ**, Iterat. **ПОСТИЛАТИ**, sternere; **СТАЛАНІЕ** stratum. **ПОСТЕЛА** lectus, *κλῆυ*; **ПОСТЕЛНИК** Act. 5, 15., *ὁ ἐπὶ τῷ κοιτῶνος*, Vulg. qui praecerat cubiculo.

СТАР, **СТАРШІЙ**, senex, antiquus. **СТАРЕЦ** senex vir, *πρεσβύτερος* 1 Tim. 5, 1. **СТАРИЦА** senex mulier, *πρεσβυτέρα* ibid. v. 2. **СТАРѢЙ** senior, **СТАРѢЙШИНА** senior, qui praecet. Marc. 6, 21. **СТАРѢЙШИНЫ** sunt *πρώτοι*, primi, primarii (Galilaeae). Luc. 13, 14. **СТАРѢЙШИНА** **СОКОРЪ** praefectus synagogae, *ἀρχισυναγωγος*. Apud Serbos **СТАРѢШИНА** pater familias, senior domus. Croat. *sztarešina*.

стрѣ, стрѣти, inde compositum прострѣ, прострѣти, Iterat. простирати extendere, expandere.

стадо grex. стадіа, stadium, peregrinum est.

стѣа pudor, стѣаодѣаніа Marc. 7, 22. ἀσελγεια, impudicitiae. стѣдѣтиса erubescere, pudere.

стѣдѣ frigus. Dan. 3, 67. стѣдѣ и змой frigus et aestus, olim зима и змой. стѣденѣ Gen. 31, 40. frigus, Russ. стѣжа. стѣден: стѣдена вода, frigida aqua. стѣденеу Luc. 14, 5. φρέαρ, puteus, fons, Serb. стѣденау, Croat. studenecz et zdenecz, Carn. studenz et sdenz. Polonorum studia et Boh. studaje, studnice, genere et forma differunt.

стежа semita, callis, germ. *Steig*. Serb. стаза, стазница, Croat. szteza. Carn. stesa, stesda. Boh. stezka, Pol. ściezka. тропинка apud Linde Russicum quidem est, non vero *Ec.* id est Slavicum literale. Nam стежа in Psalmis et Nov. Test. pro semita, τρῖβος, semper legitur.

стор acervus, meta (foeni). Differt сторна (in libris Serbicis стѣрна, стагна) platea. Gothis *staigs* est non solum callis, sed et platea.

стигнѣ, compositum постигнѣ, Praet. постиже, comprehendere.

Sequuntur sub signis * * eae voces, quae quatuor radicalibus literis constant, incipientes a literis ст et media radicali л et р. Has a reliquis separandas judicavi.

столп, columna, turris, πύργος, σῦλος, σῦλη. столпопнѣаніе Psalm. 15, 1. σηλογραφία, tituli inscriptio. столпоствѣна Psalm. 121, 7. πυργόβασις, Vulg. turris. столпник сѣлитис. Russi pro столп amant столб, Serbi, aliique

Illyrii et Croatiae *στρη*, Pol. *ślup*, Boh. *slaup*, Slovaci *стлп*. Sic et Mss. antiqua.

Стронти, *ουστροντι*, disponere. Marc. 1, 19. *Строаца мрежа, καταρτιζοντας*, componentes, sarcientes *relia*. Iter. *ουστροати*, melius *ουστραπτι*: Psalm. 15, 5. *ουστροаη* *δοστοаη* *моε* (Ps. Ven. *ουστροаη* *δοστοаη* *моε*), *ο αποκαθιστων*, Vulg. qui restitues. Hebr. 13, 19. *да в скорѣ υστροуеа вам*, et in margine inferiori *возвращеа к вам, ινα ταχιον αποκατασθω υμιν*, quo celerius restituar vobis. *строеніе* dispensatio, *οικονομια*. *Строкнїта* in Mss. 1 Cor. 12, 28. *κυβερνησεις*, gubernationes, in editis *прваенїа*. *Стронтель* *οικονομος*, dispensator, procurator, Vulg. *arcarius*, Rom. 16, 23.

Стрѣта, fluentum, *ρεϊθρον*. Croat. Pol. *struga*, Boh. *struha*, *strauha*, *alveus*, *Rinna*.

Стрый *patruus*, Pol. *stryi*, *stryu*; Serb. Cro. Carn. Boh. *стрыц*. Et *Стрыа* *patru* *uxor*, Serb. Croat. Boh. *стрына*, Pol. *stryina*, *stryuna*.

Стрѣт m. et *Стрѣвина*, *cadaver* Serbis, *στρεβό* et *Стрѣва* Russis. Confer *Suéc. skraf*.

Страбити, inde compositum *υστραбити*, *virēs reficere*; *υστραва* *recreatio*; *υστραбленіе* *refectio*, *refocillatio*, *υστраблѣтїа* *refici*, *revalescere*, *refocillari*.

Строп *laqueare*. *Стрѣп* *crustula* *ulceris* Lev. 13, 2. *Стрѣпы* Luc. 10, 34. *τὰ τραύματα*, *vulnera*.

Строптив, *строптив*, *pravus*, *perversus*, *σρεβλος*. Psalm. 100, 4. *сердце строптивѣ*, *καρδια σκαμβη*, *cor pravum*. At pro *строптиво* Psalm. Ven. *лѣкво*. Psalm. 77, 8. *род строптив* (Serb. Cod. *стрыптив*), *γενεα σκολια*, *generatio prava*. Ps. 17, 27. *со строптивымъ развратишиа*, *μετὰ σρεβλῆ διασρεψεις*, *cum perverso perverteris*. *строптивство* *pravitas*. *стропотный* *pravus*. Luc. 3, 5. *кѣдѣт стропотнаа въ праваа*, *ἔσαι τὰ σκολια εἰς ευθειαν*, *erunt pra-*

prava in directa. At Cod. Serb. hoc loco крѣ-
ваѣ, curva, legit pro стропотнаѣ.

стрѣм, стрѣм, стрѣмглав praecipers, capite de-
orsum; Serb. стрѣмо, стрѣмоглав. Croat. szterm,
praecipers, praeruptus, arduus. Carn. sterm.
Serb. стрѣмен, стрѣмениѣ. Job. 40, 15. на горѣ
стрѣминнѣю; (olim острѣ), in montem arduum.
стрѣминный supponit стрѣмина, i. e. locus
praeruptus, Russ. стрѣминна acclivitas, praeci-
pitiium, Carn. stermna, Croatis sztermocha,
Serb. стрѣменѣ. стрѣмленіе Jac. 3, 4. ὄρμη, im-
petus. рѣчнѣ оустрѣмленіа Psalm. 45, 5.
тѣ потоуѣ тѣ ὄρμηѣѣ, fluminis impetus.

страна 1) pars, 2) regio. Pol. strona, Russ. сто-
рона. странен Psalm. 67, 9. ξένος, peregrinus.
страннолюбіе Rom. 12, 13. φιλοξενία, hospita-
litas. странствѣет Act. 10, 6. ξενίζεѣται, hos-
pitatur.

струна chorda. Ps. 150, 4. во струнахъ, ἐν χορ-
δῆς.

стрѣла sagitta, jaculum; стрѣлѣти, стрѣлѣти
sagittare, tela emittere, jaculari. стрѣлѣцъ sa-
gittarius. Act. 23, 23. δεξιολάβους διακοσίους,
стрѣлѣцѣ двѣѣстѣ, Vulg. lancearios ducentos.
Serb. стрѣла, стрѣлаѣ, Croat. sztrela, Carn.
sirela, Boh. strzela, Pol. strzala.

страдати, страждѣ, пострадати, pati, perpeti,
laborare, certare. страданіе, страсть, passio.
страждѣще терпѣте 1 Pet. 2, 20. πάσχοντες
υπομενεѣτε, patienter sustinetis. въ терпѣніи
тѣхже страданій 2 Cor. 1, 6. ἐν ὑπομονῇ τῶν
αὐτῶν παθημάτων, in tolerantia earundem passio-
num, et v. 7. οὐκ ἰσχυροὶ ἐστε στράστων μαῶν, ἡμῶν,
κοινωνοὶ ἐσε τῶν παθημάτων, socii estis passio-
num (perpressionum). At Marci 6, 48. видѣ ихъ
страдѣщихъ въ плаваніи (Cod. Serb. видѣв ихъ
страдѣще въгребеніи), εἶδεν αὐτοὺς βασανιζομέν-

vous ἐν τῷ ἐλαύνειν, vidit eos laborantes in remigando. Et 2 Tim. 2, 5. αἰετὸς καὶ ποστραφεὶς κτλ., не вѣнчається, ай не законно мѣчен бѣдет, εἰάν δὲ ἐ ἀθλή τις, ἔσφανεταί, εἰάν μὴ νομίως ἀθλήσῃ, Vulg. nam et qui certat in agone, non coronabitur, nisi legitime certaverit. Glossa autem textui slavico subjecta pro страждет legit подвижает, pro мѣчен бѣдет substituit. бѣдет подвижатися, melius utique. Sic et Hebr. 10, 32. μνησθήσθε τῶν παθόντων ὑμῶν, πολλὴν ἀθλήσιν ὑπέμειναιτε παθημάτων; magnum certamen sustinuistis passionum; in glossa subjungitur: много подвигъ подѣсти. спострадати Hebr. 5, 2. μετροκαθεύειν, condolere. спостражди 2 Tim. 1, 8. συγκακισθήσῃ σου, collabora (particeps esto afflictionum); et eodem versu pro страстию in glossa legitur свидѣтельством, cui graecum μαρτύριον, testimonium, melius respondet. Ps. 11, 6. et 31, 4. страсть est ταλαιπωρία, miseria, aerumna. страдъ, Bohemis stred, strdi, mel, Carn. sterd. Sed et медъ iis non ignotum.

стрѣдъ, стрѣщи, Praet. стрѣгохъ, стрѣже, Iter. стрѣжахъ, стрѣжаше, custodire. стража custodia, vigiliae. Boh. straž. стражка Ps. 76, 5. φυλακή, vigiliae. стражъ custos, Pol. stróż, Russ. сторожъ, Serb. стражар; Croat. sztraskan. Carn. strashar.

стригъ, стриги, tondere, forficibus scindere, Serb. стрижемъ, стрикни. стрижениѣ tonsura. Carn. strishalu seu strishalo forfices.

страхъ timor, metus; страшити terrere; страшитися timere. Ps. 52, 6. οὐστραψίθησαν φόβον, trepidaverunt timore; страшенъ terribilis, horrendus. страшливъ timidus. страховаѣиа Luc. 21, 11. φόβητρα, terrores, Serb. страшилo terriculamentum. Croat. etiam spectrum. Boh. strassidlo.

стрѣк

Стрѣкъ oestrus, quo percitae vaccae furant. Boh. strzeček. **Стрѣкати**, **Стрѣкѣѣ** pungere, incitare. Optime antiqua editio Os. 4, 16. *δάμαλις παρωσῶσα* юница стрѣкком стрѣкчема (vacca oestro incitata) vertit, et nescio, cur correctores **Стрѣкком** mutarint in **Стрекалом**. **Стрекало** enim, a **Стрекати** est stimulus, quo incitantur animalia, graece *κέντρον*, quod Os. 5, 12 et 13, 14 atque alibi verti solet **остень**. Pro *σκόλοψ* autem 2 Cor. 12, 17. legebatur **подстрѣкатель** in Serbicus libris impressis, in Ms. **подстрѣкатель**, i. e. stimulus, nunc **пакостник**. Apud Polykarow **подстрѣкатель** est stimulator, a **подстрѣкати** stimulare; apud Alexjejew **подстрѣкатель** (**пастн**) stimulus (carnis), idem ac **пакостник**, quam vocem jam Ostrog. editio habet. Biblia Polonica Radz. citato loco stark w ciało legunt. Cum **Стрекати** confer. Boh. strkati trudere, et trkati, cornu petere, Carn. terkati tundere.

Сткло vitrum, Pol. szkło, Boh. sklo, olim stklo. Russ. **стекло**, Serb. **стакло**, Croat. szteklo, lege **сткло**. Cum vocalis, quam post **ст** Russi et Serbi inserunt, duntaxat euphonica sit, non possum probare conjecturam eorum, qui a **стекѣ**, **стекати** vocem, ut mihi videtur, peregrinam **сткло** deducunt. Confer *ιάλος* et germ. *Glas*. Apoc. 21, 18 et 21. **сткло**, *ιάλος*, Ibid. 4, 6. **море стклано**, *θάλασσα ἰαλίνη*. **сткланица** Matth. 23, 25. atque alibi *ποτήριον ποculum*. Matth. 26, 7. **сткланица мѣра алабастрови мѣре**, alabastrum unguenti, nunc in editis libris legitur; **алабастр** vero retinent Codd. manuscripti veteres et juniores. Cod. Кор. utpote Serbicus plane **алабастръ** habet.

Сѣстра soror, **опега** formatum a **сест**; Poloni more suo e mutant in **io**: **siestra**. Confer germ. *Schwester*.

ster, Suec. *syster*, et lat. *soror*, a radicali syllaba *sor*, ope *or*, formatum.

Inchoantia ab *ck*, si sequatur immediate vocalis, claudunt syllabam radicalem tertia consona; si vero post *ck* adhuc inserant *в*, *л*, *р*, quatuor consonis constare solent.

СКЪБЪ; СКЪБЪТИ, Croatis *szkubem*, Pol. *skubię*, *skubac*; Boh. *sskubi*, *sskubati* et *ssklubati*, de plumare. Confer lat. *glabrare*, *glubere*.

СКОПИТИ, СКОПАЮ castrare. ΕΚΚΟΪΕΥ *ennuchus* Matth. 19, 12. Pol. *skop*; Boh. *skopec* *vervex*, unde Germ. *Schops*. At reserti omnia debent ad *кон*, cum Croatis simplex *kopiti*, et *kopilo* *ferrum*, quo testiculi abscindi solent, in usu sint. Confer capò, graec. *κοπτω*, germ. *kappen*.

СКАЛА *saxum*, *Fels*, nonnisi Polonis, Lusatis, Bohemis et Carnioliis nota, Serbis aliisque Slaviv meridionalibus prorsus ignota vox, ut mirer, quomodo in Lexicis russicis СКАЛА ceu Slavicum adduci possit. СКАЛЫ, *gradus*, *limina*, ex homiliis Chrysostomi citat Alexjewe, et recte a lat. *scala* deducit. Differt Boh. *skula*, *skulina*, Croat. *skulya*, *rima*, *specus*. Cum СКАЛА confertur possunt Suec. *skar* *scopuli*, *saxum*, lat. *med. aevi scolium*, ital. *scoglio*, gall. *escueil*, graec. *σχαλα* apud Tzetz. Chil. VII. 151. *ἰφθαλμος ἔρμα λέγεται, σχάλα παρ' ἰδιώταις*. Voce peregrina СКАЛА, plur. СКАЛЫ, usus est interpret libri tertii Esdrae. Habet enim editio antiqua cap. 4, 36. *πικω в скалахъ вѣк* (vitiöse omisso verbo *изважна* aut alio), quod latino textui *quoniam in statera ponderavit seculum* respondet. Lancces staterae, germ. *Wageschalen*, is in mente habuisse, videtur, eas СКАЛЫ appellans. Melius utique correcte editio hunc locum exhibet: *ПОМЕЖЕ НА МѢРИЛАХЪ ИЗВѢЖНА ВѢК*.

СКОР,

Скор, скорый, celer, velox. **Скорѣ** cito, velociter. **Скорѣе** celerius. Psalm. 147, 4. до скорости, ἕως ταχύως, velociter. **Скорописецъ** οὐραγράφος Psalm. 44, 2. **Скоротеца** cursor, apud Polykarpon; **Скоротечецъ** in Bibliis correctis, gen. скоротечца, *δρομέως*, Job. 9, 25. olim текѹшаго. Amos 2, 14. ὦ скоротекѹшаγω, ἐκ δρομέως, olim текѹшаго.

Скора cutis, pelvis, distinguunt Poloni et Russi a кора cortex. Carniolis skorja est cortex. Boh. cortex cinnamomi skorzicc. A **скора** derivantur Pol. skornia, ocrea, Croat. skornya (lege шкорма), Carn. skorniza, Boh. sskornje. Russ. **Скорнак**, pellifex. Serbis et aliis Illyriis **Скоруп** est superficies densior lactis, seu flos lactis, *Milchrahm*, *Sahna*. Boh. sskorzipka, sskorzapka testa ovi.

СКЪДЕАЛЬ: ИЗЪШЕ ПКОЪ СКЪДЕАЛЬ КРѢПОТТЬ МОА Psalm. 21, 16. ἐξήρανθῆ ὡς ὄφρακον ἢ ἰσχύριον, agit tanquam testa virtus mea. **СКВОЗЪ** СКЪДЕАЛЬ (Ms. СКЪДЕАЛИ) Luc. 5, 19. διὰ τῶν κεράμων, per tegulas. Pol. szkudła, Carn. skodla, shkodla, *Schindel*. **СКЪДЕАЛНИЙ** сѹсѹдъ vas fictile; **СКЪДЕАЛНИК** figulus. At. Marc. 14, 13. Luc. 22, 10. vas, amphora, κεράμιον.

СКЪДА, **СКЪДЕН**, inops, egenus; **СКЪДОСТЬ**, **СКЪДОТА**, inopia, penuria. **СКЪДАТЬ**, deficere. Serb. **СКУДИТИ**, calumniari, refer ad **КУДИТИ**.

СКОТ pecus, jumentum; **СКОТЕН** Psalm. 72, 22. κτηνώδης, jumento similis; **СКОТОПИТАТЕЛЬ**, **КТИВОТРОФΟΣ**, Gen. 46, 34. olim **СКОТОПИТАЕЛНИК**. Serb. **СКОТАН** gravidus, праегуааs (de canibus), refer ad **КОТ**.

СКИТАТИСА vagari, errare, circumferri. Hebr. 11, 38. въ пѹстынахъ скитающеа, ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι, in desertis errantes. Serb. et Croat. **СКИТАМСЕ**.

СКОК saltus, СКОЧИТИ, ВЕКОЧИТИ (ВОЗКОЧИТИ)
exsilire, lter. СКАКАТИ, СКАЧУ; saltare.
СКОКАТИ titillare. Confer ЦЕКОТАТИ.

Incipientia a скв, скл, скр, sequente vocali et
quarta consona radicali:

СКВОРЕЦ Russ. sturnus, Croat. skvorcz, Carn.
fkorz, fhkorz. Dalm. chvarly (чварль), Serb.
чворак, Boh. olim sskworec, nunc sspaček,
Pol. szpak, szpaczek. Apud Polycarpow СКВО-
РЕЦ est alauda. Pessime! Num Polonorum skow-
ronek (alauda) in mente habuit, cum quo et
Croat. skurjanecz, skerlecz, Carn. fhkorjanz,
Boh. sskrjwan conferatur.

СКВЕРНА macula, inquinamentum; СКВЕРЕН com-
munis, impurus; СКВЕРНИТИ coinquinare; СКВЕР-
НИТЕЛЬ Hebr. 12, 16. βέβηλος, profanus. Croat.
fzkruna est labes. Carn. skrun foedus, skrunost
turpitude, ofkruniti foedare. Confer Russ.
СКВАРА impuritas, sordes, et Suec. skarn coe-
num, lutum.

СКВОЗЪ per. Croat. fzkoz, Carn. fkus, fkusi,
Russ. СКВОЗЬ.

СКВАЖНА, СКВАЖНИНА et СКВАЖИНА foramen,
fipa.

СКЛАБИТИСЯ subridere. Serb. СКЛБИТИСЕ rin-
gendo ridere. Boh. ssklebitise ringi, ringendo
fiere; osskljbatise os torquere, ringi. Alia a
СКЛ, uti СКЛАД, СКЛОН, СКЛОП sunt compo-
sita ex praepositione с et КЛАД etc.

СКРЕБЪ, СКРЕБТИ, Russ. СКРЕСТИ, scabere, Pol.
skrobać, olim skrabać, Boh. sskrabati, Carn.
fhkerbati, fhkerblati.

СКРЪБЪ, СКРЪБЪ ΣΛΨΙς, tribulatio; ΛΙΠΗ, tristitia
Joh. 16, 6. 21. СКРЪБЕМ afflictus, tribulationem
patiens, СКРЪБЕНИ БЫША Matth. 17, 23. contri-
stati sunt. СКРЪБЪТИ tribulari, contristari. Cro-
atib

atis szkerb est cura, sollicitudo, anxietas, szkerbim curo. Carn. fkerb', fkerbim.

СКРАНІА plur. tempora, Russ. виски. Pol. skron', f. skronie plur. Boh. sskranje et zidowiny, Carn. fenzi *Schlaf*, at iisdem skranja est mentum, skranjifhe maxilla. Alexjejew citat e Prologo et **ОКОЧІЕ** pro **СКРАНІА**. Est autem **ОКОЧІЕ** locus circa oculos; Bohemis obočj supercilia. Voce **ОКОЧЬЕ** usus est antiquus interpret libri *Judicum* 4, 21 et 22. At cap. 5, 26. **ЧЕЛЮСТЬ** (mandibula) habet pro *κρόταφος*. Verum Bibliorum Correctores his in locis recte substituerunt **СКРАНІА**. Psalm. 131, 4. etiam Ostrog. editio legit **ПОКОЙ** **СКРАНІА**МА МОИМА *ἀνάπαυσιν τοῖς κρόταφοῖς μου*, requiem temporibus meis; at Psalterium Venetum 1561, quod primae versionis Slavicae vocabula studiosius servat, hoc loco legit **κρόταφόμα**. Caruisse itaque videntur meridionales Slavi vocabulo apto ad exprimendam vocem graecam *κρόταφος* et carent hodieum, Croatis enim tempora sunt szlepooohje, Serbis et aliis Illyriis **СЛЕПО ОКО**, sšere ocsi.

СКРИНА Hebr. 9, 4. in Apostolo anni 1324 pro **КОВЧЕГ**, *κιβωτός*, arca, cista. Russ. **СКРИН**, m. et **СКРИНКА**, f. Pol. skrzynia, skrzynka, Carn. fkrina, fkrinja. Croat. skrinja (шкриня), Boh. sskrinje, sskrzinka. Confer lat. scrinium, germ. *Schrein*, Succ. skrin.

СКРѢНСТВО Ephes. 5, 4. in eodem Apostolo pro **КОЩЕНЫ**, *εὐτραπέλα*, scurrilitas, dicacitas, sales, joci. Serbis **КРЕНУТИ**, **СКРЕНУТИ**, movere, amovere. Confer etiam **СКОМРАХ** ludio, jocular.

СКРОЗѢ in eodem Apostolo pro **СКВОЗѢ**, per, Serb. abjecto с hodie **КРОЗ**, **КРОЗА**. Boh. skrze. Confer Russ. **ЧРЕЗЪ**, **ЧЕРЕЗЪ**, per, trans.

СКРЕЖЕТ stridor, Matth. 8, 12. **СКРЕЖЕТ** **ЗЪВАН**, *ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων*, stridor dentium. **СКРЕ-**

ЖЕТАТИ, СКРЕЖЕШЪ, stridere, frendero. СКРЕЖЕТАТИ idem, quod СКРЕЖЕТАТИ, Croat. skergutati, skerguchem, Boh. skrzechot (СКРЕГОТ) stridor. Differt СКРИПѢТИ strepere, quamvis Croatae skripati, skripanye, Carn. shkripati de stridore dentium usurpent. Vide skrzyp in Lexico Polonico summa diligentia a clariss. Linde conscripto, et confer skrzek (СКРЕК) sub skrzeczeć.

СКРИЖАЛЬ tabula. Hebr. 9, 4, СКРИЖАЛИ ЗАВѢТА, αἱ πλάκες τῆς διαθήκης, tabulae foederis. Bohemis krzižalky sunt segmenta pomorum, laminarum instar, sic dicta, quod sectio transversim (НА КРИЖ) fiat, Croatis transversarius est prekrisni, transverse na kriszcze, et kriszcze, Carn. krishama, a kris, krish (lege КРИЖ) crux. Inde Serbis крижати dissecare. Est itaque СКРИЖАЛЬ vox composita et ad radicem криж referenda.

A litera ш et щ:

ШВЫР, ШВИГ, ШПАК, ШМЕР, ШМЪР.

ШЛАП, ШЛЕМ, ШЕАК.

ШАРП, ЩЕРСТЬ, ШЕРШ.

ШАСТ, ШЕСТ, ШЪСТ.

ШКАП, ШКЪЛ, ШКАР, ШКЪР, ШКВАР, ШКВОР, ШКРАТ.

ЩАВ, ЩЕК, ЩАП, ЩЕП, ЩИП, ЩЪП, ЩЕМ.

ЩЕН, ЩЕЛЬ, ЩЪЛ; ЩЕР, ЩИР, ЩЪР, ЩЕРК, ЩЕРЖ.

ЩАД, ЩЕД, ЩЪД, ЩЕТ, ЩИТ, ЩЪТ, ЩАСТ?

ЩЕГ, ЦК (ЩКА), ЦЕК, ЦОК, ЦИК, ЦЪК.

Ad

Ad ш spectant bisyllaba шалаш tugurium pastorum, шатер tentorium, Russicum шорох strepitus, et peregrina bene multa, quae in Lexicis aliorum dialectorum collecta habentur, ex gr. школа a schola, школа, a germ. *Schade*, Suec. skada, штампати apud Serbos et Croatas imprimere, ab Ital. stampare, Pol. szruba, Boh. ssraub, Russ. шурун, a germ. *Schraube*, Polonorum szlachta nobiles, nobilitas, e veteri germ. slahta, slahto (*Geschlecht*) orta sunt. Cum с facile, ante consonantes praecipue, in ш transeat, multa, quae apud alios ab ш inchoantur, in indice slavicarum vocum sub с locata reperies. Serborum шамба prunus, cum notissimo potu шибовница, et aliis derivatis, sub сшмб; шатме sub сшма, шатз sub сшз, шврака pro сврака sub срака, шкопац sub скопец quaerenda erunt. Pro шалаш Moravi, Slovaci, et Poloni quidam салаш pronunciant. In voce peregrина шафран, Serb. шьран, germ. *Safran*, omnes ш pro с pronunciant, praeter Dalmatas et Bosnenses, qui, litera ш in ч mutata, dicunt чафран. Legitur nunc шафран in Bibliis slavici Cant. 4, 14, ubi vetus interpres graecam vocem крокос servaverat, et Prov. 7, 17. pro крокину, ubi antea желтаница legebatur. Est autem желтаница nunc Russis Carthamus tinctorius L. quem Germani *Safor* dicunt. Alias etiam icterus желтаница vocabatur.

Maluerunt itaque correctores Bibliorum vocem peregrinam ambiguae substituere. Sed et **ИМЕАК** et **ШАЕМ** peregrinae voces sunt. Pleraeque autem in indiculo positae ex aliis dialectis colligendae erant, cum in libris slavica antiquis voces ab **ш** inchoantes, quae tribus aut quatuor consonis constent et ad hanc classem pertineant, observare non liceat. In vulgaribus vero Lexicis omnes fere voces, quae a **шм**, **шн**, **шл**, **шр**, **шт**, **шк** incipiunt, aliunde assumtae, non in solo patrio natae sunt. Apud Serbos tamen et Bohemos quaedam a **шт** inchoantes sunt slavicae originis, sed sub **ш** quaerendae sunt.

ШВЫРАТИ Russis est jacere, projicere.

ШВИГАТИ, Bohemis *sswihati* virgis caedere, vibrare scuticam; inde Serborum **ШВИГАР** extremum scuticae, germ. *Schmitze*, gall. *la touche*. **ШПАК** Polonis sturnus, **ШПАЧЕК** dim. idem, etiam Bohemis.

ШМЕЛЬ Russ. vide **ЧМЕЛЬ**.

ШМЕР Pol. murmur, strepitus, cum quo diligentissimus Linde nullam aliam vocem conferre potuit, quam Russ. **шорох** et **шорогт**,

ШАДР in libris glagoliticis est catinus.

ШААПЬ f. Polonis gradus, gressus major equi. Boh. *sslapiti*, *sslapati*, gradi, calcare. Pol *szłapić*, *szłapac*. Boh. *sslepjeje*, *sslapjeje* gressus, vestigia. Conf. germ. *schlappen*, Russis **ШААПА** est pileus.

ШАЕМ galea, *περικεφαλαία*, Ephes. 6, 17. et 2 Thess. 5, 8. et in pluribus Vet. Test. locis, uti 1 Reg. 17, 38, 2 Paral. 26, 14. Sap. 5, 19.

Isai.

Isai. 59, 17. Jer. 46, 4. Ezech. 23, 24, et 27, 10. 1 Macc. 6, 35. In libris glagoliticis et ШАНМ. Russ. ШЕЛОМ, ШОЛОМ. Affine est germ. *Helm*, Suec. *hjelm*. In Moravia ШЛЕМ et hodie in usu est, sed de ornamento muliebri capitis. Pol. Slov. Cro. et Illyr. immo et Russi galeam voce peregrina appellant.

ШЕАК sericum, Арос. 18, 12. Confer Suec. *silke*. Serb. et Croat. СВИЛА. Pol. *jedwab*, Boh. *hedwabj*, *hedbawj*. Carn. et Lusat. ЖИДА, a germ. *Seide*. Vide supra ШИК, quod eliso Л ex ШИАК ortum est.

ШАРН, Pol. *szarpać*, carpere, *rozsarpać*, discernere, quae cum Boh. *sapati* et *rozsapati* conferenda sunt.

ШЕРСТЬ, f. Russis *lana*, Pol. *szerchla* vilior *lana* Boh. *srst* collect. *villus*, *pili*, Pol. *sierć*, (olim *siersć* et *sierchl*) idem. Serbis, Croatis Carn. ДЛАКА sunt *pili*.

ШЕРШЕНЬ, m. *crabro*, *Hornist*. Plur. ШЕРШНИ Exod. 23, 28. Deut. 7, 20. Etiam in hac voce, uti in ШЕРСТЬ, Ш ex С ortum est. Nam Serbis *crabro* est СРШАТЕН, Croat. et Carn. СЕРШЕН, Boh. srssen, Pol. *sierszeń* et *szerszeń*.

ШАТЕР, gen. ШАТРА, peregrina vox nullibi alias in Bibliis slavicis lecta, a correctoribus in nova libri Judith versione e Graeco, cap. 10, 18. adhibita fuit ad exprimendam vocem *πρὸς σκηνώματα*: по шатрѣм. Antiquus interpres, hoc in libro latinum Vulgatae textum secutus, voce СТАН usus est. Legit enim v. 16. КЪ СТАМЪ, ad tabernaculum. Biblia Bohemica ab eo inspecta fuisse suspicor. Alibi graecum *σκηνή* vocabulis СТѢНЬ, КЪЩА, СЕЛЕНІЕ, immo et ДОМ, ХРАМ interpretes expresserant, voce barbara ШАТЕР, seu vulgo ШАТІОР (io uti lat. *jo* pronunciando) nusquam uti voluere. Nunc quidem ШАТОР omnibus Slavorum populis, Bohemos si excipias, notum. Ро-

loni szatra dicunt pro шатор. Serbi шатор et чадор; шатра vero iis est tentorium mercatorum.

ШАСТ Russis, ssust Boh., szast et szust Pol. sonus ad signandum celerem motum cum strepitu. Hinc Russ. шастати, Pol. szastać, strepitum ciere, Boh. ssustjeti, ssaustati. Serb. шушкати et шуштати, шушнути strepere.

ШЕСТЪ Russis contus. шесток praefurnium, focus. At шествиѣ gressus, iter, refer ad шестъ primae; sicut et numeralis шестъ sex, ad шестъ secundae classis.

ШКАП: quaere in Lexicis Polonicis szkapa vilis equus, szkapina caro equina.

ШКАЛ: vide Croat. skulya specus, spelunca, Boh. sskulina rima.

ШКАРЕД Russ. foedus, turpis, refer ad скаред.

ШКУРА Russ. pellis, cutis, refer ad скоря.

ШКВАРА Russ. scoria, confer cum Pol. skwara. Boh. sskwarek cremium, cum Pol. skwarek, Croat. oczvirek.

ШКВОР: apud Boh. sskwor forficula auricularia, germ. *Ohrwurm, Ohrkäfer*. Serb. уволажа (*Ohrenkriecher*), Cro. striga, Carn. strigalza, fstrigla. P. Marco et sqvor, quod e libro Bohemico hauserit et suum fecerit.

ШКРОК: Boh. sskrob amyllum, confer cum Pol. skrob, et Russ. скорбило, Carn. kerfka, e germ. *Kraftmehl*, corrupta vox, syllaba *Kraft* in krob mutata, unde praefixo c sskrob natum est, syllaba *Mehl* penitus neglecta. Pol. nunc krochmal dicitur, Russ. крахмал, кроухмал, et трухмал, Croat. sterka, a germ. *Stärke*, Carn. fhtirka, Serb. штирак et штирка, inde штиркати.

ШКРАТ seu шкрет, Carn. fhkrat et fhkratel est spiritus fodinis praesidens, P. Marco daemon metallicus, *Bergmannoban*. Bohemis sskrzjtek, olim

olim sskrzetek lar, spiritus familiaris. Confer germ. *Schradel*.

Velim lectores ea relegere, quae p. 8 et 24. de *Utra* duplici *ш* monuimus. Addam hic, subinde pro simplici *ч* locum habere: *шѣдо* monstrum pro *чѣдо*, *шѣтити* sentire, cognoscere, pro *чѣтити* (a *чю*). Slavico *чешѣа*, squama, Poloni praefigunt *ш* et *szczeszua* (*щешѣа*) pronunciant. Ita et szczeoł, Russis *щеголь*, e latino *singularis* ortum est. Nec dubito eadem ratione a germ. *Segel* formatum *щегла* seu *щогла*, apud Polykarpow et *щоголо* penes *машт* malus. Alexiejew, *щогла* explicans vocibus *машта корабельная*, citat Isaiæ cap. 30. v. 17. Supposuisse ille videtur vocem *щогла* esse slavicam, uti et Lexicographi russici censuerunt. At Isai. 30, 17. vox *щогла* a correctoribus recenter substituta fuit vocabulo *пестав*, quo antiquus interpres Isaiæ non male graecum *isds* exprimere conatus est. Cap. 33, 23. iterum *щогла* pro *нѣдро* substitutum fuit. Hoc quidem versu antiquus interpres malum et vela (*isds* et *isa*) confudit, voce *нѣдро* pro utroque usus. Vela quidem recte interpretatus est *нѣдра*, Croatis et hodie *jadra*, pro quibus nunc *вѣтрна* leguntur. At malus dici debuisset *мдрна*, non *нѣдро*. Vox *мдрна* non fuit ignota ei, qui Ezechielis versionem antiquam sibi emendandam sumsit. Ibidem enim cap. 25, 7.

lege

legebatur pro ἱεὺς ἑλατίνος *CLĀMENA ELONA*, et in margine editionis primae Mosquensis glossa *БРЕВНА*. Neutrum placuit correctori, qui recte *ΠΑΡΗΛΑ* hoc loco substituit, respuendo peregrinas voces *ЦОГЛА* et *МАЧТА*. Vocem *ΠΑΡΗΛΟ* Act. 27, 19. servarunt etiam editiones posteriores. Hoc quidem loco legitur *σκευή*. Interpres autem slavus per eam praeprimis malum intelligi sensisse videtur.

Croatae initio *ц* constanter retinent scribendo *sch*; his accedunt Carnioli inferiores, at superiores, uti et Vinidi Carinthiae fere solo *sh* (*ш*) pro *shzh* (*щ*) ejusmodi vocabula inchoant. Bohemi ab aliquot seculis a Slovacia et Moravia Poloniae vicinioribus in pronuntiatione literae *щ* differunt. Hi enim in vocibus a *щ* inchoantibus *щ* ut *шч*, illi ut *штъ* pronunciant. Serborum *шт* initio vocum semper respondet slavico *щ*, exceptis tamen vocibus peregrinis, ut *штан* a germ. *Stab*, *штрк* a germ. *Storch*. At eorum *штета*, damnum, respondet slavico *тмета* (a *тцм*), et *штина*, tabella, slavico *дшина* (a *дска*) et *штън* seu *шън* slavico *дшн*; *штъети* seu *шкъети* vero slavico *хотѣти* (*хтѣти*), mutato *х* in *ш*. At *што* est e slavico *что* ortum, Cape jam pauca exempla vocum a duplici litera *щ* inchoantium, quae quidem et tertia radicali litera constent.

щавство segnitias, mollities, inde **щавствью** mol-liter vivere.

щав, Pol. *szczaw* et *szczawik*, *rumex acetosa*, Russ. **щавель** м. Serb. **штавале** п. Illyr. *scavje*, Boh. *stjowik*. Carn. apud P. *Marcum flavje*, *lapathum*, *rumex*. Croat. *schav* (**щав**) *lapathum*, *oxylapathum*, *rumex*, *lis kiszelicza* est *acetosa*.

щекотати (а **щекот**) *fritinnire*, *garrere*, *zinzibulare*, *zwitschern*. Boh. et **щчкѣт**, Pol. *szczebiot* habent.

щепати *dissecare*, *findere ligna*, apud Russ. Pol. Boh. inde Pol. **щеп** *surculus insititius*, Boh. **щчп** *arbor ipsa*, cui *inseritur*. At **щчпати** apud Serbos et alios Illyrios; Croat. et Carn. **щчпати**.

щипати, Serb. **штипати**, *vellicare*, *carpere*. Sic et Croatae *schipati*, *schipljem*, Carn. *shipati* et *shzhipati*, Pol. *szczypać* et *szczupać*. **щипец**, plur. **щипци** *forfices*, Pol. *szczypce*. Croatis **щипци** sunt *digiti*, *articuli*. Confer Russ. **щипоть**, Pol. *szczypka*, quod duobus aut tribus *digitis* *prehenditur*.

щема *catulus*, **щенец** *idem*. Osee 13, 8. **щенцы** *legebantur olim*, nunc *сквмни*. Serb. **штене**, **штенац**, plur. **штенци**.

щель, f. *rima*, *fissura*. Pol. **щелина**. Olim Neh. 4, 7. **щель** pro *Фш* *legebatur*, hodie *щрасель* alio *prorsus sensu*.

щюль Croat. *grallae*, Serb. **штюль**, Pol. *szczudła*, Boh. *stihly*.

щир, apud Pol. *szczrzyć* (*zęby*), Boh. *stirziti*, Serb. et Croat. **щиритисе**, *ringere*, *ostensis dentibus ridere*.

щирый Russ. *genuinus*, *purus*. Confer Pol. *szczęry*, *szczyrny*.

щир Croat. *blitum*, *mercurialis*. Dalm. **щѣр**, Serb. **штир** *amaranthus blitum* L. Pol. *szczyr*, *szczęry*

(ЧЕШЛЫНГА) *carduus*, quasi dicas *Distelfink*, Exitum **лицу** (potius **лицу**) Adelungius slavicum asseruit, at *Stieg* (imo *Stiegel*) a *steigen*, scandere; derivavit.

щкати, Pol. *szczać*, Boh. *sst'kati* et *sskytati* singultire, *schluohzen*. Cro. **щцатице**, Serb. **штуцатице**.

щек Pol. *latratus*, *szczekać* latrare, *sst'ekati* Boh. Russicum **щекотати**, titillare, refer ad **щекотати**.

щeka, **щoka**, Russ. et Pol. *maxilla*; in Bibliis slavicus ubique **ламыта**, excerpto Tob. 6. v. 4., ubi antiquus interpres latinas voces *apprehende branchiam ejus reddidit*: **возми за щокъ ел**. Correcta editio, cum libri Tobiae novam versionem e Graeco textu factam contineat, hoc loco legit **возми рыжъ**, sed v. 5. Russicam vocem **печень** assumsit pro antiquo **оутрока**, quo Polono-Russus expresserat latinum *jecur*. Ergo et antiquus et novus interpres, respuens aut ignorans slavicam vocem **тара**, dialectum suam sequi maluit. Russis enim *jecur* est **печень**, Polonis *wątroba*.

щкати, **щкнѣти**, Russ. *ellyphnium* abscindendo purgare candelam, Pol. *szczykać* carpere, decerpere, Boh. *sst'knu*, *sst'knauti*, vellicare et mordere. Carn. *vfhēniti*, *vfhzheniti*, *zwischen*, refer potius ad **шhipati**, **шhzipati**.

щка Russ. Pol. Croat. et Slovacis *lucius*, *Hecht*, Serb. **штука**, Carn. *shuka*, Boh. *sstika*. Polonis et *szczupak*, a *szczupać*. Igitur et **щка** a **щкати**, seu **щкати**, a vellicando, mordendo, dicta videtur.

щкоч, strepitus, **щкочнв** cum vehementi strepitu, **щкочю** (pro **щкочъ**) strepo, crepito, fragorē edo, apud Pelykarpow; confer cum **щек**, **щекот**.

A litera ц:

цѣла, цѣла (цѣла), цѣр (цѣре), цѣрк (цѣрк), цѣтъ,
 цѣик (цѣич), цѣок.
 цѣн, цѣк (цѣрк).
 цѣт.

Addi possint Russ. царапати radere, unguibus
 lacerare, cui affine est Suec. skrapa, Boh. sskrati;
 Illyr. цѣолика cicuta apud Micaliam. Sed цѣло,
 цѣло apud eundem quaere sub сткло, цѣлар ma-
 cula, sub скѣр. цѣрек apud Bellosztenecz referri
 debet ad смрек juniperus, quia significatione cum
 Croat bor convenit. цѣтра, цѣтрон, citrus, ma-
 lam citreum, apud Polykarpow peregrina sunt,
 apud alios alia. Bohemi cukr, Pol. cukier, Croat.
 cukor, Carn. zucker, a Germanis aut Italis, Russi
 сахар a Graecis, acceperunt. Confer Illyr. цахар
 et цакар, Turco-slavicum szeker, Serb. шеќер. Vo-
 cem latinam Caesar (цѣсар) a Glagolitis cum царь
 male confusam formula orationis dominicae pro-
 dit. Etenim pro antiquo царство regnum, in Mis-
 sali glagolitico Venetiis 1528 impresso legitur цѣ-
 сарство: приди цѣсарство твоѣ. Quod et Serbo,
 qui Slavici Psalterii editionem Venetiis 1561 cura-
 vit, placuit. Nam in часословец, quod Psalterio ad-
 dexum est, legitur: да приидеть цѣсарство твоѣ,
 cum tamen alias non solum in Codd. Serbicus, sed

et glagoliticis царство seu царствѣ inveniatur. Persuasit nimirum sibi scolorum aliquis, sonorum similitudine deceptus, vocem царь e latino Caesar corruptam fuisse; restituendum igitur censuit цесарь, et contracte in glagoliticis libris quibusdam цѣр. Atqui Caesaris nomen, graece Καίσαρ, quod in N. Test. frequenter occurrit, in versione slavica nunquam aliter quam кесарь, et adj. poss. inde formatum кесарь, scribitur. Recte itaque corrector librorum glagoliticorum Raph. Levakovich in Breviario anni 1648, expuncto hibrido et novo цесарство, antiquum царствѣ restituit. Originem vocis царь, quam Bayerus scythicam esse credidit, hic non licet investigare; conferri tamen possit cum armenico Ter dominus. Fortun. Durich, cui origines germanicae nunquam arridebant, visum fuit, црковь quod a germ. *Kirche* ortum asserui, a цр deduci posse, ita ut црковь, ecclesia, domus regia seu Basilica dicta sit. Verum radices царь et црк прorsus diversae sunt, neque unquam in derivatis a царь, qualia sunt царица, вцаритиса; царство, vocalis а mutatur in aliam. Sed mutatio litterae к in ц apud Slavos frequens est, hinc facillime ex germ. *Kirche* antiqua forma цркы, genit. цркви, inde et црковь et цркви, enasci, et cum religione christiana ad omnes Slavos propagari poterat. Est enim Croatis ecclesia czirkva, Carn. zirk-

irkva, zirkov, Serbis црква, Boh: cirkew, olim cirkew, Pol. cerkiew.

Non ausim praeterire, plura vocabula apud Serbos et Illyrios nunc a litera *ц* inchoari; quae aspectant. Abhorrent enim, ut ita dicam, a pronunciatione literae *ч* ante *р*; hinc apud Serbos црв pro чрвѣ, червь, et црево pro чрево, цреп pro чреп, црпсти pro чрпсти, црп pro чрп. Venedi seu Serbi (Sorabi) inferioris Lusatiae nuspiam *ч*, sed in omnibus vocibus, quae apud alios a *ч* inchoantur, *ц* pro *ч* pronunciant. Polonorum Lexica si quis inspexerit, caveat sibi, ne *c* cum *ć* (seu *c* sequente *i*) confundat: *c* quidem respondet slavico *ц*, non vero *ć*; hoc enim e *ть* ortum. Hinc Polonorum *ćma* pro *тьма*, *cierpieć* pro *терпѣти*, *cień* pro *тнь* umbra, *ciern* pro *терн*, *cietrzew* pro *тетрѣв*, Boh. *tetrzew*, *cieść* pro *тесть*; at *cierzeniec* rete, *сетн*. *Sacknetz*, respondet Bohemico *čerzen*.

цвал Pol. et Boh. concitatus cursus equorum, hinc цвалаати, Pol. *swalać*.

цвѣланти, Serb. цвиелети, цвиелѣти iisdem, et aliis Illyriis цвиланти, plangere, flere, lamentari. (Croat. Carn. etiam grunnire, stridere). Boh. *kwjłiti*, olim *kwieliti*; Pol. *kwilić* neutr. et act. Sic et Serbis цвелаати et цвиелати facere flere. In Poemate Russico de Igore: рано еста начааа половецкѣю земаю мечи цвѣланти, ensibus stringere, infestare, ad fletum movere. Russis цвиль m. semen lupuli.

цвръѣти, цвретн, Илуг. et Croat. frigere, liquefacere; цверт liquefactus, frixus. Carn. цврем et цвирам *prügeln, rösten*. Confer Pol. skwarek, skwarzyc, Boh. sskwarek, sskwarziti, Serb. чварити, чварак.

цверст Carn., цварст Илуг., refer ad чверст.

цворац, цкворац et цврлак sturnus, apud Micaliam, refer ad оквор. Serb. чворац.

цврка et чврка Serb. fritinnitus; цврчати et чврчати, fritinnire, stridere. Boh. цврчати, цврчети, inde цврчек gryllus. Confer Pol. cwierka, cwierkać, cwierzcęć. Carn. et Croat. цверчим, apud hos et чверчим.

цвѣт flos, dim. цвѣтец flosculus; цвѣтѣ, цвѣсти, florere, fut. процвѣтѣ. Psalm. 91, 13. праведник какъ финиѣ процвѣтет, justus ut palma florebit. цвѣтоносная недѣла dominica palmarum. Serbis цвѣт, цвѣтит, цвѣтати, цмо et цват. Pol. квѣт, in derivatis квѣт et квѣт, Boh. квѣт flos, et квѣтѣ floreo.

цвикала Pol. beta vulgaris, *rothe Rübe*; Serb. цвикала, alias блитва, Russ. свекла, Croat. цикла.

цвик Pol. exercitatus. 2) etiam Boh. consuetudo, vivendi ratio, inde Pol. et Boh. цвичим exercere.

цмок Croat. poppismus, цмокати plaudere, poppismum edere, Serb. цвокати osculari cum sonitu, *schmatzen*, refer ad Russ. чмокати.

црв Serb. vermis, vide sub чрвь.

цревалѣ apud Micaliam oscrae, refer ad чревалѣ.

црен sartago, apud Alex. e libro кормчал.

црк, inde Serb. цркнѣти, цркнем (et црѣти), Iter. цржавати, perire, crepare, gumpi, *verrocken*. Croat. церкнѣти, церкам, церкуем. Carn. церкнем, церкнѣти. Bohemis црк est sonus decurrentis liquoris: цркем тече, цркати stillatim decurrere cum sonitu црк.

црета Boh. Croat. Carn. via, apud Alexjejew e versione Matthaei Blastaris (власгарь) црѣты

sunt

sunt plateae, viae latiores. *щукѣтити* *mundare*, in libris Serbicus et Glagoliticis pro *щчистити*. In editione Veneta Psalterii Psalm. 50. ter legitur *щукѣти* (*munda, dele*) pro *щчистити*. Ps. 129, 4. *щукѣщеніе* *ἰλασμός*, propitiatio, pro *щчщеніе*.

A litera ч:

ЧВАН, ЧВОР, ЧВРОГ, ЧВРК, ЧВЕРЧ, ЧВАК, ЧПАГ, ЧМАВ,
ЧМЕЛ, ЧМЕР, ЧМЫР, ЧМЕРГ, ЧМОК.

ЧАЕМ (ЧААН), ЧЛН (ЧЕАН), ЧОЛГ.

ЧРЕБ, ЧРЬБ (ЧЕРЬБЪ), ЧРЕП, ЧРП (ЧЕРП), ЧРЕМ, ЧРМ (ЧЕРМ);
ЧРЕН, ЧРН (ЧЕРН); ЧРЕД, ЧРТ (ЧЕРТ), ЧРЕЗ, ЧРЕС,
ЧЕРСТВ, ЧИРК.

ЧЕСМ, ЧАСЧ (ЧАЩ), ЧАСТЬ, ЧЕСТЬ, ЧИСТ.

ЧКАЛЬ, ЧКАК.

Huc refer *чѣтыри* quatuor, *τέτταρες*, et, excluso e, Pol. *cztery*, Boh. *čtyrzi*, *čtyry*, immo vulgo et *щтыри* mutato ч ante т in ш. Sic etiam apud Croatas *stiri* pro *chetiri*, et Carn. *fhiri*. Alia quae huc trahi possent, peregrina videntur. Talia sunt: *чѣр* seu *чѣкер*, Serb. *чѣкар*, a graeco *Σύμβρα*, *satureja*. *чѣбар*, Genit. *чѣбра*, Croat. *чѣбер*, Boh. *чѣер* *labrum*, germ. *Zober*, *Zuber*. Pol. et Boh. *чѣпрѣна*, Russ. *чѣпрѣн*, *capronae*. Solet enim κ aliarum linguarum apud Slavos mutari frequenter in ч. Confer, si lubet, Malabaricum *krmī*, et Persicum *kirm* cum Slavico *чѣрь* *vermis*, et cum *чрмен*, alias *чр-*
ВЕН,

VEN, ruber; Latinum CASTUS cum nostro чист purus, mundus. чрез est Serbis кроз per. Porro peregrinis accense Croat. чемер venenum, Serb. Croat. чемерика, Сатр. чемерика, Russ. чемерица helleborus, *Nieswurx*, (et veratrum album), Boh. чемерка. Malleum чекан norunt Russi, Poloni, Bohemi; Illyrii vero чекиж, чекич, Serbi etiam чаканац. чердак, чардак pergula, moenianum, Illyrii a Turcis accepere, cum quo conferri possit antiquum чергор thalamus. черга Illyr. tentorium. Serbi Turcis et sonum specialem debent, cui exprimendo caractere ѱ utuntur. Est autem ѱ aequale Italico ge, Anglico j. Inter vocabula sub ѱ in Lexico Vukiano vix ullum origine Slavicum reperias, excepto fortasse чебрак, чебрати, quae vocibus Bohemicis жебрак mendicus, жебрати mendicare, respondent. жебрак certe urbs Bohemiae sec. XIV. germ. *Bettlern*, lat. Mendicum dicebatur.

челадь familia, челюсть mandibula, ad чел referenda sunt. Pol. człek contractum est e człowiek, et hoc ex antiquo человѣк, quod a чело frons, satis apte deducitur, nisi ad radicem чел, a qua et челад formatum est, referre malis. число, numerus, refer ad чѣс, чести. In vocibus а чр inchoantibus Russi solent inter ч et р interponere ѳ euphoniae causa. Нѣц apud eos черево, череп, через, черешня pro черево, черп, через, черешня. Bohemi

mutant hoc in casu ч in ст: strzewo, strzewjc, strzep, strzenka (Slav. чрѣн), strzjda, pro чрѣво, чрѣп, чрѣда. Poloni solo т pro Boh. ст nunc utuntur, aut Russos imitantur: trzewik calceus, trzoda pro чрѣда grex, trzon, trzonek pro чрѣн, trzemcha et czeremcha pro чрѣмха, Boh. strzemcha, trzesnia et czeresnia pro чрѣшна, Boh. strzessnje et trzessnje. Carn. superiores ϑ excludunt: zhep, zhepi-nja, testa, pro чрѣп, чрѣпина. Inferiores ϑ servant. Illyrios ч ante ϑ mutare in ц supra monuimus. Serb. чрѣн pro чрѣн, чѣрн, hinc чрѣнило atramentum, *Schwärze*, чрѣнити nigro colore tingere, чрѣнок nigris oculis, sed et чарнок in usu est. Illyrii in vocibus чимини cuminum, чѣдар cedrus, Italarum pronunciationem secuti sunt. Slavi veteres a Graecis fontibus noluerunt discedere; retinent enim кѣмин et кѣдр. Serbi tamen nunc Neo-Graecorum pronunciationi assuevere, et к uti ть seu ꙗ pronunciant. Hinc ꙗкаръ pro ккаръ apud Vukium, ꙗivot pro кивот, ꙗирна pro кѣрнал.

чѣм amphora, urceus, ζεσός, Marc. 7, 4. 8. чѣмѣц dim. καμψάκις, lagena, lecythus 3 Reg. 17, 14.

чѣор Serb. nodus ligni, чѣорина, augm. чѣорити dim.

чѣорак Serb. sturnus, Dat. штѣрак, чѣораль. Confer чѣорач, чѣорлак et шкѣорлак apud Miscaliam et Dellabellam.

чворт Serb. plenus, solidus, Croat. chvérszt compactus, durus, strictus; Stulli; siquidem bene legit, e Brev. Glagolit. etiam cšvorsti citat. Carn. zversti, *frisch, neu, fest.* Confer. черствый, Carn. zherstvi.

чвркати Serb. pulsare. чвркнѣти stridere.

чврчати fritinnire. Croat. чверчим, inde чверчек gryllus, et черчек, чмерчек, Illyr. чрчак, чарчак. Apud Stulli etiam чмерак, чмерчак, чмерчац.

чпаг capsula, sacculus, Serb. Habet et Polykarpow, et Alexjejew, qui locum e Prologo citat: положи златницѣ во чпаг. Scribitur in antiquissimo изборникъ sec. XI. чъпагъ: образъ же кго пади истъканъ баше акъи чъпаг златми нитьми.

чмавати Serb. stertere, dormitare.

чмель, Russis et шмель, apis, terrestris, Croat. чмела, Boh. чмел, Pol. trzmiel, Carn. чмераль, et Vinidis Carinthiae шмел, *Hummel.*

чмергнем, чмергнѣти Croat. hiscere.

чмокати Russ. edere cum sonitu, *schmatzen.* чмкати idem, Confer Serb. чвокати et Croat. цмокати.

член articulus, compages. членѡв же и мозгѡв Hebr. 4, 12., *ἀρμώντε καὶ μελῶν*, compagumque et medullarum. Boh. член, dim. чланек, Pol. członek, olim et czlon. Carn. чланк, Croat. членк, D. lm. шкаан, шкаанак, apud Stulli et чкаен præter члан. Serbi segmentum, partem (vineæ) члан, et talium чланак vocant. членовный articularis, Ps. 57, 7: членовныа лвов сокрѣшина есть гдѣ, molas (*μύλας*) leonum confregit dominus. At Psalt. Ven. retinendo antiquiore vocem legit: чрѣновѣ лвом сокрѣшина есть гѣ. Fugit diligentiam Alexjejewii vox чрѣновный, quamvis eam Polykarpow Lexico trilingui inseruerit:

ЗЪЕМ ЧЕРЕНОВІИ ИЛИ ЧЛЕНОВІИ, dentes maxillares, molares. Confer infra ЧРЕН.

ЧАН, ЧЕАН cymba, *μονόζυλον*. Pol. czoln, Boh. члани, Carn. zhovn et zholn, Croat. Serb. Illyr. чѣм. Observo iterum cl. Linde e Polykarpow descripta vocabula russica ЧОАН, ЧОАНОК male pro ecclesiasticis habuisse. Vulgo enim Slavicum ЧАН, ЧЕАН Russi ЧОАН pronunciant. ЧЕАНОК гадюс textorius, Pol. чоанек, Boh. чланиек, Illyr. чѣмак. Cum ЧАН confer celo, celox, germ. Zille.

ЧОАГ, ЧОАГАТИ, in Lexicis Polonicis videnda sunt.

ЧРЕВО, ЧРѢВО, venter; ЧРЕВО МАТЕРЕ uterus matris. 1 Cor. 6, 13. *βράσμη χρεβδ, и чрево βράσμηωμ, τὰ βρώματα τῆ κοιλία, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν*, escae ventri et venter escis. Matth. 1, 23. *се дѣва во чревѣ приимет, ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει*, ecce virgo in utero habit. In dialectis ЧРЕВО, Serb. црево, Boh. strzewo, Pol. trzewo, est intestinum, in plur. ЧРЕВА intestina, viscera.

ЧРВЪ, ЧЕРВЪ, Genit. черва, vermis, *σκώληξ*; dim. червей vermiculus, coccus. Jer. 22, 14. *пишетъ же червцемъ* (Ostrog.), *νυρς и расписаны червлицамъ*, Graec. *μίλτω*, Vulg. sinopide. червень Арос. 18, 12. coccus, *κοκκίνον*. Gen. 38, 30. червень *κόκκινον*. Non solebant autem olim червень et багр satis distingui. Isai. 1, 18. *баграное* respondet graeco *φοινικῖον*, червленое vero voci *κοκκίνον*. Antiqua editio pro баграное legit червлени (Ostrog. чръвлени), Vulg. coccinum, pro червлёное vero багор, Vulg. vermiculus. Matth. 27, 28. *chlamys coccinea (κοκκίνη)* est *χλαμυδα червленая*. Hebr. 9, 10. *lana coccinea волна червленая*. Арос. 17, 3. *super bestiam coccineam на свѣри червленѣ*, at cap. 10, 13. *в ризѣ червленѣ кровію, ἱμάτιον βεβαμμένον, veste aspersa (tincta) sanguine*.

червленица, coccinum, differt a πορφυρα seu баграница, ut mirer ab Alexjejew vocem червленица exponi per баграница, et ab eo citari Exod. 35, 4. (lege б) et Apoc. 17, 4. Nam Exod. 35, 6. баграница est πορφυρα, червленица vero κρῳκκινον. Sic et cap. 28, 5., ubi antiqua editio πορφυρος pro баграницы legit. In Apocalypsi non solum cap. 17, 4. citato, sed etiam cap. 18, 16. πορφυρα et червленица, i. e. purpura et coccus, ut distincta nominantur. In Poemate Igor clypei Russorum rubri dicuntur черлени, pro червлени, Croat. cherlyen, Illyr. црлѣн, Serb. црвен, Boh. червен, Pol. czerwony. Confer Slavicum чермен.

чрѣп, чрѣп, testa, ostracium, *Schorbo*. Serb. чрѣп, црѣп, Illyr. црѣп, црѣп. Croatiae et Carn. servarunt initiale ч: чрѣп, чрѣпина. Carn. super. чѣпина. Boh. strzep, mutato ч ante р in ст. Pol. olim trzop, apud Lusatas super. чрѣп, apud Lus. infer. црѣп. Russis черѣп, inde черѣпаха testudo.

чрѣпати, черпати, черпало, почерпѣ, haurire. Serb. црѣпати et црѣпти, црѣп (pro Slav. черпати, черпѣ). Slovaciae чрѣпти, Boh. olim črzeti, e cuius Iterativo чрѣвати, чрѣвати natum videtur черпати; черпало haustum, vas quo hauritur aqua. Joh. 4, 11. почерпало, *αὐτλήμα*.

чрѣмѣха, Russ. черѣмѣха, prunus padus L. Pol. trzemcha, Boh. strzemcha, Vinidis Corinthiae fransa, *Elsbeere*.

чрѣмен, чермен, ruber, rufus. Gen. 25, 25. черменое море mare rubrum. черменовати: Maith. 16, 2. черменѣткоса нѣбо, *κυρραζει γὰρ ὁ οὐρανός*, rubicundum est (rubet) enim coelum.

чрѣн, Russ. черен, capulus (ensis), manubrium, *Hest*. Croat. нож з чрѣнами culter manubriatus. Pol. trzon, trzonek, Boh. strzenka. Lusat. чрѣнку, inde чрѣноу деус molaris. Est enim Pol-

nis trzon etiam caudex, *Stoak*, et trzon, trzowowe zęby dentes molares, *Stockzähne*. Russis olim черновыя apud Polykarpow. Joel. 1, 6. черновитцы (*μύλι*) in antiqua editione leguntur, in correcta vero членовныя. Prov. 30, 14. etiam antiqua editio членовы (pro черновы) habet, correcta iterum членовныя. Confer supra член. Unde Stulli sem. черновитца hauserit, vellem certo cognoscere. Solet ille in determinando genere hallucinari saepius. А черновиток, plur. est черновитци. Ex hoc plurali ille suum черновитца male formasse videtur.

чрн, черн, niger, Illyr. црн. чернло agramentum, черничье Psalm. 77, 47. τὰς συκαμίνους, Vulg. moros. Psalt. Ven. servat hic vocem graecam, legit enim суккаменны. Ostrogiensis plane legit, трніе их морзом, a qua hoc loco Mosquensis prima differt. Nam haec, uti posteriores editiones, exhibet черничье их славою. Luc 17, 6. συκαμίνος, Vulg. arbor morus, reddita est a Slavo гродичина. Eadem voce utitur Luc. 19, 4. pro συκομοραία, sycomorus. Isai 9, 10. pro κόψωμεν συκαμίνους in veteri editione погъчем гродичье, in correcta vero substitutum черничье legitur. Hanc enim vocem correctores Mosquenses non solum semel in Psalmo citato, sed quatuor in locis aliorum librorum legerant, nimirum 3 Reg. 10, 27. 1 Paral. 27, 28. 2 Paral. 1, 15. et 9, 27. At гроды pro морона antiquae editionis substituerunt correctores 1 Macc. 6, 34 cui graecum μόρων respondet. μέλανθιον Isai. 28, 25, et 27 чернѣха in correcta legitur editione, melius utique, quam in antiqua кѣколица. Videtur interpres Vulgatam, quae Gith habet, inspexisse. Est enim кѣколь agrostemma githago L.

чрѣда, чрѣда днѣвнати in cod. Serbico, ἐφημερία, officium vicibus alternis praestandum, vices. Luc.

1, 8. В ЧИНѢ ЧРЕДЫ СВОЕЯ, ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτῆ, in ordine vicis suae. Russ. ЧРЕДА, Boh. strzjda, trzjda; unde trzjdnik vicarius, Slav. ЧРЕДНИК. 2) ЧРЕДА series, vicus, platea. Boh. dlauha strzjda Pragaе est longa platea. 3) grex, Job. 30, 1. olim ЧРЕД, νομάδων, nunc СТАД. Carn. ЧРЕДА, Croat. ЧРЕДА, et ЧРЕДО, Pol. trzoda, et obsol. czereda. Confer germ. *Heerde*.

ЧРЕДИТИ, ОУЧРЕДИТИ, а ЧРЕДА, hospitio recipere, Iter. оучреждаю. Act. 10, 23. оучреди ἐξένισε, recepit hospitio. Act. 28, 7. τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν, τριημέριον ἀνὴρ ἡμετέριος οὐχρεδὶ, Vulg. triduo benigne exhibuit, (peramice in hospitio habuit). ЧРЕЖДЕНИЕ Luc. 5, 29. δοχὴ, convivium. Vide etiam ЧРЕЖДИТЕЛЬ, ЧРЕЖДАТЕЛЬ apud Alexjejew.

ЧРТА, ЧЕРТА, linea, ductus. Matth. 15, 18. et Luc. 16, 18. κεραία, apex. Confer Boh. чара linea et Russ. карей, Pol. kary niger, et черн. A nigredine certe черт, Russ. черт, Pol. czart, (apud Helmoldum gentilium Slavorum черный кор) diabolus dictus est. Libri Slavorum christianorum διάβολ exhibent. А ЧРТА deducitur ЧРТАТИ, ЧЕРТАТИ, lineas ducere, exarare, inde ЧЕРТАЛО culter aratri, Serb. црвало, Boh. чертадо. Carn. zhertalo est vomer, teste P. Marco, siquidem is discrimen inter vomerem et cultrum recte noverit.

ЧРЕТ (chrèt) Croatis sylvia paludosa.

ЧЕРТОГ thalamus. Psal. 18, 6. ἐκ πατρῶος αὐτοῦ, ὡς чертога своего, de thalamo suo. ЧЕРТОЖНИЦА idem Joel. 2. 16. in antiqua editione, nunc чертог. Apud Polykarpow чертожница est mulier curans ea, quae ad thalamum sponsae pertinent, свѣха pronuba, et чертожник Φαλαμυπόλος, cubicularius. Stulli male legit, ut solet, in Misnali Glagol. чертог pro чертог.

чрез; чрезъ, περ, δια. Hebr. 2, 15. ЧРЕЗ ВСЕ ЖИТИЕ per totam (omnem) vitam. Ephes. 2, 8. ЧРЕЗ ВѢРЪ, δια τῆς πίστεως, per fidem. Rom. 14, 5. РАЗРЕЖДАЕТ ДЕНЬ ЧРЕЗ ДЕНЬ, κρίνει ἡμέραν κατ' ἡμέραν, judicat diem inter diem (prae die). Rom. 11, 24. ЧРЕЗ ЕСТЕСТВО, παρὰ φύσιν, praeter naturam. ЧРЕЗСИТЬ adv. ultra satietatem, supra modum. Russice черезъ, Carn. zhes, zhres, zhries.

ЧРЕСМИНА, prorsus conficta vox a correctoribus Mosquensibus pro ЧЕСМИНА. Nec audiendus hic Alexjewe, qui ait vocem ЧРЕСМИНА alibi sumi pro abiete (ель), aut fraxino (ясень), graece τριнос, latine ilex. Dan. 13, 58. Atqui hoc in loco Ostrog. et Mosquensis prima editio recte ЧЕСМИНА legunt: под ЧЕСМИНОЮ; neque alibi nomen hujus arboris occurrit. Est autem ЧЕСМИНА (corrupte et ЧЕСВИНА) Illyriis ilex, ital. elce, testibus Micalia, Dellabella, Stulli.

ЧРЕСЛО, plur. ЧРЕСЛА, lumbi, ὀσφύες, Luc. 12, 35. An a чрезъ? Confer Boh. trzyslo pubes, Pol. trzosła lumbi. 2) Boh. trzyslo est cortex contusus, coriarius, Carn. zheresflo Gerberloh. ЧРЕСЛЕНИК Jer. 13, 1. 2. 4. 10. 11. περιζωμα, cinctorium, Vulg. lumbare.

ЧЕРСТВЪ, черствый, solidus, Sirach 50, 10. также сосѣдъ злату черствъ. At correctores pro черствъ substituerunt некован, graeco ὀλοσφύριτος magis respondens. Polykarpow sub voce черствый remittit lectorem ad сѣхый, жестокый. Russis enim, uti Polonis, panis siccus et durus est черствый хлѣбъ, Bohemis autem recens pistus. Vinidis apud Gutschmann zherstvi frisch, kdrnig. Bohemis etiam viribus pollens, vegetus, immo et celer. Vide supra черствъ, quod transpositione literae в ex черствъ ortum est.

ГЛАВ, ГЛИВ, ГЛОБ, ГЛЪБ (ГЛѢ), ГЛѢБ, ГЛЪП, ГАИП,
 ГЛЪМ; ГЛАН, ГАИИ, ГЛѢИ; ГЛАД, ГЛОД, ГЛАД,
 ГАТ (ГЛОТ); ГЛЪЗГ, ГЛѢЗ (ГЛѢЖ), ГЛАС, ГАИСТ;
 ГЛАГ, ГЛОГ (ГЛОЖ), ГЛЪХ (ГЛОХ), ГЛЪК.

ГРИВ, ГРАБ, ГРЪК, ГРЕБ (ГРОБ), ГРИБ, ГРБ, ГОРБ,
 ГРМ (ГРАМ, ГРОМ), ГРЕМ (ГРОМ), ГРЪМ; ГРАН,
 ГРОИ, ГРИ, ГРѢИ; ГРА; ГРАД, ГРЪД, ГРЪДЪ,
 ГРА (ГОРА), ГРИД, ГРАД, ГРОТ, ГРТ (ГОРТ);
 ГРЪЗ, ГРЪЗА (ГРОЗИ), ГРЪЗ, ГРЪЗДЪ, ГРЪЗ
 (ГРЫЖ), ГРАЗ, ГРЪСТЬ, ГРСТЬ (ГОРСТЬ), ГРЪШ,
 ГРЧ; ГРГ, ГРАХ, ГРОХ, ГРЪХ, ГРѢХ, ГРАК, ГРК.
 ГДАК; ГЫЗА, ГЖЕГЖ, ГОСП, ГОСТ, ГЪСТ, ГАЦ.

His adde radices bisyllabas *говор*, *голѣвъ*, *го-
 лѣм*, forte et *гомол*. *голоть* ad *гол*, *готов* ad *гот*
secundae classis retulimus. Russ. *горностай* *mu-
 stela herminea*, Pol. *gronostaj*, Boh. *chramosteyl*
(olim hranostaj) compositum videtur. Sic et *гав-
 ран*, Pol. *гаврон*, Boh. *hawran*, *corvus frugilegus*,
 Illyr. et *гавран*, a voce *гай* seu *грай* et *вран* dic-
tus est. *говядо* *pecus*, *оре до* a *говѣти* *formatum*
censeo. Peregrina sunt *грош*, Illyr. *газда*, immo et
 Russicum *глаз* *oculus*, *грамота* et alia. In Bibliis
 2 Tim. 2, 17. *гагрена*, et Levit, 11, 13. nunc *грѣф*
 pro *гор* antiquarum editionum legitur. Joh. 8. 20.
graecum vocabulum, mutato solum genere *neu-
 tro in femininum*, *газофѣлакѣа* pro *γασοφυλάκιον*,
retentum fuit. Luc. 21, 1. vox *graeca circumscripta*
 est :

est: **храмъ на кадуцѣ и на чина**, alias uti Marc. 12, 41. & сокровищнице храмнише verti solet. In antiquis editionibus; Ostrogioni et Mosquensi prima, **гигант** vocem **гигантѣ** (**гигантѣ**) reperias, in his primam libris, quos in Russia longe serius in slavica lingua non versos fuisse existimo; licet e.g. tertius Machabaeorum, ut hoc obiter memoram, non fuit inventus in Bibliis manuscriptis Mosquensibus, qua Ostrogium missis, e quibus Constantini ducis jussu et sumptibus Ostrogensis editio impressa fuit. Non mirum itaque in versione nova hujus libri, circa annum 1580 facta, pro voce slavica veteri cap. 2, 4. adoptatam fuisse peregrinam **гигантѣ**, magis jam notam, quam **исполни**, quae tamen vox in Psalmis his, in Proverbis, aemel, in Ecclesiastico bis, in Isaiâ semel jam olim legebatur, et nunc in correctâ editione hoc in loco recte substituta legitur. Eadem licentia usus est interpretæ, qui centum annis ante Ostrogensem editionem Octateuchum, libros Regum, Paralipomenon, Esdrae, Tobiae, Judith aut vertit aut recognovit. Legit ei vertere Gen. 6, 4. **исполни**, Gen. 10, 9. **исполни**, sed v. 8. ejusdem capitis **гигант**, cap. 14, 4. **гигантѣ**, Deuter. 1, 28. **сыны гигантовъ**. Pro his vocibus peregrinis in correctâ editione primo **исполни**, secundo **исполнѣвъ**, et tertio **сыны исполнѣвъ** substitutæ leguntur. Similiter factum

est 1 Par. 20, v. 6 et 8, Judith 16, 6, 1 Macc. 3, 3, inimo et Sapient. 14, 6, ubi pro γορδύχ γιγάντων mune γορδύχ κτηνίων habentur. Sunt tamen et loci, in quibus correctores Mosquenses vocem peregrinam retinere maluerunt: Habent enim 2 Reg. 21, 18. ἀνδρα γιγάντων, Ibid. v. 22. ἀνδρα γιγάντων, 1 Reg. 11, 15. βορδύχ γιγάντων, ab in-glossa hic apposita ἰνὸς ἀνδρῶν.

говор. Serb. sermo, геворити loqui. Vide infra глагол, глаголати.

гвоздь clavus, гвоздин ad; гвозди гвоздями Joh. 20, 25. τοῦ τυκτοῦ τῶν ἰλαχ, figuram (vestigium) clavorum. пригвоздити, Iter. пригвозди, confingere, affigere: Sarbis гвозди

дерецъ, гвоздь ferrum. Boh. hwozd olim mons sylva consitus, Car. gojsd, gisd, sylva.

гвезда, Boh. hwjezda, Pol. gwiazda. Vide supra звезда.

гакъ, Boh. habr, carpinus, vide гакъ.

гокъ, uber, opulentus. Joh. 21, 9. домове ихъ гоки иудейскы; corr. ed. pro гокъ substituit

обиланіи: гокити: оугокзиса нива Luc. 12, 16. ἐφόρυσεν ἡ χώρα, uberes fructus ager attulit. гокъдъ, ab Iterativo гокъдъти, Joh. 21, 9.

23. ἐνδύσαι, at correcte editio nunc legit бла-гооупеѣвали.

гматати, Boh. hmatati, prehendere, tangere. Pol. gmatac, gmatac, commiscere, confundere.

гомолъ et гомолъ, massa, congeries. Dan. 14, 27. гомолъ (ant. ed. гомолю) in singulari pro

мѣстѣ, massis. Serb. гомина et гомила, cumulus, acervus, Russis гомзлаа frustum,

moles, cumulus. Boh. homole, homolka, Pol. gomolka, caseoli con-

фигура, Quarkbaec. Russis

sis гомола est aries cornibus mutilus. Pol. го-
молу, mutilus, sine cornibus. Boh. komoly,
cf. Russ. ком.

гомзаниі гертаіо, а гомзати, idem ac гомози-
ти.

гомозити Russ. шовери, scaterere, гомазити
Сагн. *krisohen*, *wimtoln*, гамизати et гмиза-
ти Serb. герере, serpere, Praes. гмижем,
Boh. hemžiti. гмиза Serb. sunt margaritae
vitreae; Boh. hmyz, insecta, humi repentia.

гнѣъ ига; гнѣватиса, разгнѣватиса, прогнѣ-
ватиса, irasci. прогнѣвати act. provocare ad
iram. прогнѣваю вас Rom. 10, 19. *καταζυ-
λώσω υμᾶς*, ad aemulationem vos adducam. про-
гнѣваша Hebr. 3, 16. *καρεπίκραναν*, exacer-
baverunt (Dominum). а прогнѣваніи γ. 15. *ἐν
τῷ κατακροσμῷ*. гнѣваніи iracundus.

гнѣда lens, (lendis), *κόνις κόνιδος*. Radicales ita-
que apud Graecos sunt κ - υ - δ, apud Slavos
г - н - д, hoc discrimine, quod Slavus гн sine
vocali conjungat, Graecus vero vocalem o in-
serat. Boh. hnida. Alii omnes гнѣда, Serbis
dim. гнидица, Russ. Pol. Boh. гнидка.

гнѣдшій fuscus, castanei coloris, *braun*. Boh.
hnjedy, snjedy et smjedy. Supplenda itaque su-
pra sub σ radix смѣд, cum etiam in cod. Ser-
bico reperitur.

гнѣла Illyr. vide infra глѣна; гнѣла vero refer ad
гнѣло.

гнѣт Illyr. Croat. Pol. crus, tibia. Boh. hnät. Serb.
гнат.

гнѣтѣ, гнѣсти, et гнетѣ, premere. народи
удрѣтат тѣ и гнетѣт Luc. 8, 45. turbae te
constringunt et comprimunt (*ἀποδλῖβουσι*), γ. 42.
οὐγκνѣтаχѣ ερο, *συνέπιγυον*, comprimebant,
coactabant, ab iherat. гнѣтаю. At in ms. antiquo
гнетѣхѣтѣи (ии pro ερο). Est autem гнетѣхѣ
Praes. iherat, а гнетѣ. In dialectis гнѣтѣ etiam

subigere, depserere, *innoten*, Serb. гнѣтити, Carn. gnjetiti. Croatis gnéchyak (гнечак) est mactra, artopta, cum quo tamen Serb. маѣве, маѣви, et supra ношвы р. 124. conferantur.

гнѣтити, возгнѣтити огнь, ignem accendere: возгнѣтишем же огнь Luc. 22, 55. ἀψάντων δὲ πυρ, cumque accendissent ignem. возгнѣтише бо огнь Act. 28, 2. ἀνεψάντες γὰρ πυρὰν, accensa enim pyra. возгнѣтише est contractior Gerundivus pro возгнѣтивше.

гонзѣ, Praet. гонзе, Iterat. гонзю, effugere, evitare. гонзеніе effugium. Olim гонезнѣ, inde гонезнѣтие salus, Act. 27, 20. in Apostolo antiquo pro hodierno спасити, τὴ σάζεσθαι. Confer germ. *genesen*.

гнѣздо nidus, *Nest*; гнѣздитица nidulari. таму птицы во гнѣздахъ Psal. 103, 17. illic pasceres (σφραῖα) nidificabunt (ἐνοσσεύουσι).

гнѣ fastidium; Croat. гнѣе, Boh. hnís pus. гнѣсен abominabilis, foedus; гнѣсити foedare; гнѣситица; Iterat. гнѣшатица abominari, fastidire.

глава caput, главица caput libri, κεφάλαιον: в главици книжи Psal. 39, 8. ἐν κεφαλῇ βιβλῆ, in capite libri. главица torris, titio. главний: власи главний Matth. 10, 30. αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς, capilli capitis. главогачи Act. 19, 12. sunt sudaria; proprie главогачи est capitis ligamentum, κεφαλῶδεςμος, а глава et гла҃. главити, вглавити capita recensere, in capita colligere; вглавленіе summa, index capitum. возглавити восточная Ephes. 1, 10. ἀνακεφαλαιῶσαι τὰ πάντα, instaurare (recolligere) omnia.

глав Serb. surdus, refer. ad гла҃х.

глава Illyr. Croat. Carn. fungus, Boh. hliwa.

глоба Serb. mulcta, глобити mulctare.

ΓΑΒΚΟΚ profundus, ΓΑΒΕΝΝΑ profundum, profunditas, Илг. nunc ГАВКОК, ГАВЕННА. In codd. Serb. etiam ΓΑΒΚΟΚ, ΓΑΒΕΝΝΑ. Psalt. Ven. Ps. 71, 6. ΟΥΓΑΒΚΙΝΗΣΕ ΠΟΜΨΑΚΕΝΙΑ ΤΒΟΙΑ ΡΓΕ ΣΤΕΛΟ ΟΥΓΑΒΚΙΝΗΣΑ aliarum editionum, σφόδρα ἐβαδύνθησαν οἱ διαλογισμοί σου; nimis profundae factae sunt cogitationes tuae. I.

ΓΑΒΕΝΣ, ΟΥΓΑΒΕΝΣ, infigi, inhaerere, coepo; Iterat. ΟΥΓΑΒΕΒΑЮ. Ps. 68, 3. ΟΥΓΑΒΕΒΟΧ ἢ ΤΙΜΒΕΝΙ ΓΑΒΕΝΝΥ, ἐστράγγην εἰς ἰλδὸν βουθῆν, inhiens sum in limbo profundi, Psalt. Ven. ΟΥΓΑΒΕΒΟΧ Βἢ ΤΙΜΒΕΝΙ ΓΑΒΕΝΝΥ, non satis distinguendo radices ΓΑΒΕ et ΓΑΒΕΚ. Confer Serb. ΓΑΒΕ coepum, ΓΑΒΕΚΣ lutosus.

ΓΑΠΑΤИ Russ. circumspicere; spectata.: ΓΑΠ, ΓΑΠΨΗ, stolidus, stupidus. Croat. glunpak, Boh. hlaupak, hlaury.

ΓΑΒΜΗΤΙΣΑ, ΓΑΒΜΑΙΟΥΣΑ, exerceri. Ps. 76; 13. ΠΟΓΑΒΜΑΙΟΥΣΑ, ἀδολεσχῆσα, exercitibor: v. 7. ΠΟΨΗЮ СЕРДЦЕМ МОИМ ΓΑΒΜΑΛΑΧΕΑ, nocte cum corde meo exercitabar (ἠδολεσχου), v. 4. pro ΓΑΒΜΑΛΑΧΕΑ и мало дѣшесть поваше дѣх мой, exercitatus sum et defecit spiritus meus, Psalt. Ven. legit: βύσκρως τεχ и прѣнемомѣ дѣх мой, ἠδολεσχισα και ὀλιγοψύχισα πνῆμα μου. Ps. 68, 13. ω. ΜΗΤΕ ΓΑΒΜΑΛΑΧΕΣΑ, κατ' ἐμὲ ἠδολεσχου, adversum me loquebantur. ΓΑΒΜΑΕΝΙΑ Ps. 119, 85. sunt ἀδολεσχαι, fabulationes. In aliis libris ΓΑΒМ jocus; ΓΑΒΜΗΚ, ΓΑΒΜΗΤΕΛЬ, ΓΑΒΜΕУ, joculator, garrulus. ΓΑΒΜΗΤΙΣΑ jocari, irridere, garrere. Croat. ΓΑΒМач histrio, ludio.

ΓΑИНА limus, terra figlina. Илг. nunc transpositis literis ГИНАА, aliis omnibus ГАИНА. ГАИНАН: СОУДАН-ГАИНАНИ 2 Tim. 2, 20. sunt vasa fictilia (testacea), σκεύη - ὀστράκια. Isai. 29, 16. olim ГАИНА ГОРНЧАРСКАА, nunc КРЕНІЕ СКЪДЕЛНИКА, πηλὸς τῆ κεραμέως.

ГАТНЬ Russ. succus, liquor; dim. ГАТНЕУ.

ГЛАД *fames*. **ГЛАДЕН** *famelicus*, Serb. **ГЛАДАН**; **ГЛАДНѢТИ**, **ГЛАДОВАТИ** Serb. *esurire*, Slav. **АЛКАТИ**. **ГЛАДОК**, **ГЛАДЕК**, **ГЛАДКЫЙ**, *laevis*, *glaber*, Illyt. **ГЛАДАК**. Confer germ. *glatt*. Serb. **ГЛАДЧИНА** *laevitas*. **ГЛАДНИТИ** *laevigare*. **ТАКУ КРОМІЕ ПЪТЕЙ ПОГЛАЖДАШ М (ИХ)**, *ut lutum platearum delebo* (**Λεανῶ**) *eos*, Psal. 17, 43.

ГЛОДАТИ *godere*, *nasen*, Praes. **ГЛОЖУ**, **ГЛОЖДЪ**, Serb. **ГЛОДЖЕМ**. **ГЛОЖИТИСЯ** Serb. *jurgare*.

ГЛАДАТИ, codd. Serb. **ГЛЕДАТИ**, *videre*, **Βλέπειν** Matth. 12, 22. Olim Eccle. 12, 3. **ГЛАДАЮЩАА**, *ει βλέπουν*, nunc **ЗРАЩІА**. Apud Illytios **ГЛЕДАТИ** et **ГЛЕДНУТИ**, *aspicere*, apud Russ. **ГЛАДѢТЬ** et **ГЛАНДѢТЬ** *intueri*, excluso **Д**. Boh. **ГЛЕДѢТИ**, **ГЛЕДНУТИ**, *aspicere*, **ГЛЕДАТИ** *quaerere* (*circumspiciendo*), et *custodire* (*diligenter spectando*). Alterus Russ. **ГЛАЗ**, a *Varegis* acceptum, a **ГЛАДАТИ** *deducere* voluit: at non licet syllabas **ГЛАЗ** et **ГЛАД** confundere, quod vocali et consona tertia differant. Nec **з** ex **д** ortum dici potest, cum **ГЛАЗ** sit generis masculini. **ГЛАЗЪ**, *circumferre oculos*, est a **ГЛАЗ**, quod praeter Russos nulla slavica gens novit.

ГЛТИТИ, **ГЛОТИТИ**, Iterat. **ГЛОТАТИ**, **ПОГЛОТИТИ** *deglutire*, *devorare*. **ИСКЫЙ КОГО ПОГЛОТИТИ** 1. Pet. 5, 8 **ζητῶν τίνα καταπίη**, *quaerens quem devoret*. **МЪДРОСТЬ НХ ПОГЛОЩЕНА КЫСТЬ** Psal. 106, 27. *sapientia eorum devorata est*, **η σοφία αὐτῶν καταπόδη**. Psalt. Ven. **прѣмъдрость нх погальшена кысть**. Serb. **ГЪТАТИ**, *mutato л in ѣ*; Croatis **gut** (pro **ГЛТ**) est *gutur*, Russ. **глотка** *larynx*, et **глот**, *qui omnia devorat*, *degluit*, *rapit*. Boh. **hltati** et **pohl-titi**.

ГЛЕЗНА *talus*, *Knöchel*. Dualis **ГЛЕЗНѢ** Act. 3, 7. **τὰ σφυρά**, *malleoli*, Vulg. *plantae*. Praecedunt **ПЛЕКНѢ** *αι βάσεις*, *bases*, i. e. *plantae*. Serb.

ГЛАНАНЬНЬ, Croati ГЛАННИЦА, Серб. ГЛАННИ, Boh. hlezeti, Pol. olim gloszna: глнннннннннн.

ГЛАС УОС; ГЛАНИТИ VOCARE, Italic. ГЛАНІАТИ. ВОЗ-ГЛАНИТИ clamare, sonare: ПІЧЕТА. ВОЗГЛАСИ Matth. 26:74. gallus cantavit, *φωτισος*. Psal. 113, 15. *ε φωνησουσιν εν τω λαφωτη αυτων*, НЕ ВОЗГЛАСАТ ГОТАНЕМ СВОИМ, Psalt. Ven. НЕ ВЪЗГЛАСЕТ ГРАТАНУМ СВОИМ.

ГЛАНТА Russ. Serb. Croat. Pol. lumbricus, Mor. Slov. hlsta, Boh. hlisst.

ГЛАГ: inde ορε οα formatum ГЛАГОЛ, ρήμα, verbum, sermo. ГЛАГОЛАТИ loqui, dicere. ГЛАГОЛЮ loquor; ВОЗГЛАГОЛЮ loquar; ГЛАГОЛЕННИЙ qui dicitur; ГЛАГОЛАНІЕ locutio: Marc. 16, 19. *μετα το λαλησας αυτοις*; по ГЛАГОЛАНІИ СГОВО К НМ.

ГЛОС crataegus oxycantha L., *Weißdorn*. ГЛОЖІЕ collect. Serb. ГЛОЖЬЕ; fructus ГЛОЖИННЬ, Boh. hlohynje.

ГЛУХ, ГЛУХИЙ surdus; ГЛУХІИ СЛУШАЮТ. Luc. 7, 22. *κωφοι ακουουσι*, surdi audiunt, ГЛУХОТА surditas. ГЛУШИТИ, ШЛУШИТИ, surdum reddere, ГЛОХИТЬСЯ, ШЛОХИТЬСЯ, Boh. ohlechnuti, surdum fieri, surdescere. Serb. ГЛУБ, ГЛУБОТА et ГЛУБОКА, mutatio χ in β; ГЛУБИТИ eliso χ, at ОГЛУШИТИМЕ, facta mutatione literae χ, in ш.

ГЛУК, seu potius hluk, sonitus, tumultus; Bohemi soli norunt. Qui Jeremiae, sextum, secundum Vulgatam; aut potius bohemicaam versionem e Vulgata factam, circa finem; sec. XV. recognovit, Cap. 46. v. 25. verba: ecce, ego visitabo super tumultum Alexandriae, haec reddidit: се аз посетю на ГЛУК Александрийскій. Imprudens librarius, cui ГЛУК prorsus ignotum fuerit, на ГЛУКНІИ male divisit scribendo НАГЛУКЛЫ, quod editores primi incorrectum expresserunt. Vitiosum vero НАГ ГЛУК neque latino, neque graeco textui respondet. Correctores Mos-

quen-

quenses, quorum officium erat, omnia ad graecum textum refingere, hoc loco pro *ΝΑΓ ΛΗΚ ΔΑΡΓΑΝΔΡΗΚΚΙΝ*, venterunt: *να δαμωνα σία εα*, quod graeco *των Αμμων των υιον αυτης* respondet. Ejusmodi vitia, quae jam codici Bibliorum manuscripto inhaerebant, et facile ab editoribus, consulto textu graeco et latino, corrigi potuissent, in editione Ostrogicensi et prima Mosquensi non pauca observare licet.

Грива juba. *Гривна* monile, torques: *Гривна Злата* (correcta edit. *Златна*) *Ван: 5, 16. δριανάκις ὁ χρυσοῦς*. *Boh: hrzina zlata* est pondo, marca auti, *Mark Gottes*. *десять гривин серебра*, decem talenta argenti, olim secundum Vulgatam, *Тоб. 1, 16. Nunc v. 14. secundum graecum ἀργυρίῃ τάλαντα δέκα, серебра десять талант*. Apud *Polycarpow* *Гривна* *преназена, и мѣрна, mina*. Repetit eadem *Alexejew* citatque *1 Macc. 14, 24*. Sed hoc loco Slavus interpret *мина* legit: *Luc. 19. decies μίνας, nunquam Гривна*. *Гривна* nunc apud Russos valet decem nummos, quos *копейки* appellant. In antiquis legibus quid valuerit, *правда убика* te. docebit. Serbi. armillam, et amuletum, quo falx constringitur, *Гривна*, et eandem collo albo (quasi torque cinctum) *Гриво* appellant. Hinc et palumbes, columba torquata, *Гривнаш* (apud *Stulli Гриваш*, nescio an recte), *Boh. hrivnaš*.

Грѣвати Serb. sonare, refer ad *Грѣхати*.

Грѣк *Нлг. Pol. Russ. carpinus; Waisbuchlo, Hornbaum*, Russ. et *Грѣнна*. *Croat. graber, Carn. gaber, gabr; Boh. Habr, sed Moravia hrab, uti Slovacia. His male tribuitur et Jawor hoc sensu apud Linde. Jawor enim est acer, Аборн.*

Грѣкати rapere, *factivum* *от грѣкѣ*. *Грѣкениѣ* *Luc. 11, 39. αρπαγή; Грѣкениѣ; raptores, Luc. 18, 11. in cod. Serb. pro hodierno хищници.*

грекъ, грекъши, remigare, грекъши Joh: 6, 19.
 ἄλιλαχότες, cum remigassent. погрекъши, Iterat.
 погрекъши defodere, humare, sepelire. погрекъ-
 никъ оуби Езеки: 4, 22. submericius panis,
 сумъра; нѣкъ оуби Езеки: Ibid. про погрекъши
 оперес, обрѣс; нѣкъ оуби Езеки: Ibid. abscondes.
 А грекъ est грекъ sepulcrum, Dahn. грекъ. гре-
 сень рѣстен; ериста галъ

грѣкъ, грѣкъши, crassus, грѣкъша, Serb. cra-
 ssus

грѣкъ fungus, Boh. hrzjb.

грѣкъ, грѣкъ, gibbus, Boh. hrb, Pol. garb. Illyr.

Громада, вѣ въ антикѣ Аристотелѣ legitur Jac. 3, 5.

коликъ громада; ἡλικὴ ὄσση, quantam ma-
 teriam, Vulg. quam magnam sylvam, correcta
 коль великѣ вѣщѣ. Croatis грѣкъ est dumus,
 Carn. strates, Serb. грѣкъ, грѣкъша species quercus,
 inde грѣкъ quercetum, грѣкъша lignum
 quercinum. Igitur voce громада sylvam (ὄσση)
 notare poterit interpret. Sed obsoletum гра-
 мада etiam idem esse possit, quod громада.

Громада, Frans. Pol., at Bohemis hromada, Croat.
 грѣкъша, hsdem et Carn! грѣкъша rogus. Con-
 fer Illyr. грѣкъша pro грѣкъша. Josue 7, 26.
 σφρον λίθων correcta reddidit грѣкъша каме-
 нѣа; ubi оуби legebatur могилѣа каменѣа (pro
 Genitivo каменѣа). Est autem могилѣа tumulus,
 cum quo Illyr. грѣкъша conferre possis. Sap. 18,
 23. σφρονδὸν correcta expressit Instrumentali гро-
 мадами, antiqva vero voce хѣами colles. 2.
 Reg. 18, 17: pro σφρον λίθων olim et nunc кѣ-
 нѣа каменѣа legitur.

Громъ, грѣкъши tonare, грѣкъши, возгрѣкъши: возгрѣкъши
 с некее грѣкъ Psal. 19, 14. intonuit de coelo
 dominus. грѣкъши tonitru. сына-грѣкъши Марци 3,
 17. filii tonitru, υἱοὶ βροντῆς; такъ гласъ грѣкъши
 нѣа, sicut vocem tonitru; Апоc. 6, 7.

Грань,

грань; s. angulus, terminus, finis; Boh. hrana гра-
ница: limes, confinium; inde germ. *Gränze*;
vulgo et *Granitz*. Serb. Croat. грана frons, ra-
mus. гранат Serb. ramosus, Boh. hranaty an-
gulosus. гранага сѣкор, versus. гранагословіе,
apud Polykarpow гранаговіе, ἀκροσῆχος, ver-
sificatio.

гранек Croat., грінек Carn. amarus, refer ad
горек.

грн, горн, inde горнеу Judic. 6, 19. χύτρα, olla.
Serb. грнау, Pol. garniec, Boh. hrnes. Conf. lat.
hirnea.

горничарь Isai. 41, 25. figulus, κεραμεις, in antiqua
editione, смѣдѣаник in correcta.

горнило, гринло, furnus, focus, Russ. et горн.
грло, горло, guttur, Pol. gardło, Boh. hrdlo. At
lo formativa esse videtur, confer et гортань.

граница, гранага турция; turtur, Psal. 83, 4.
границы pullus turturis: да горицица Luc.
2, 24. ζευγος τρυγόνων, par turturum.

град urbs, а градити sepire, cingere. градцу dim.
Serb. град nunc arx, castrum, Boh. hrad, Pol. grod.
grod, cum illi urbem барош, istimъсто, hi mia-
sto appellant. Qui librum Judith e latino ver-
tit, cap. 2. v. 12. castella, et v. 14. civitates гра-
ды reddidit. Correcta editio græcum textum qui
hic differt, expressit. гражданин civis, in-
cola urbis. градарь apud Polykarpow hortula-
nus, pro вертоградъ, а вертоград hortus. Sic
et виноград est vinea, quia sepe cinguntur horti
et vineae. Olim градина Isai. 58, 11. et оград
Deut. 11, 10. pro κητος legebatur, nunc utro-
que loco вертоград.

град grando. Serbi et Croatae hocce град а priori
distinguunt accentu. In град (urbs) а, produ-
citur, in град (grando) а corrigitur.

градъ gleba, gramus. градіе collect. земля ле-
житъ въ виноградной градѣ 3 Esdr. 2, 9. terra

jacet in piceis glebis. Miror correctores, qui librum hunc e Vulgata emendarunt, adjectivo **пѣианнѣ** expressisse latinum piceus, cum sulphur non sit pix. Nolebant nimirum illi longius discedere a versione antiqua, quae hoc loco habet **земля въ пѣианѣ** omissio plane **лѣиитъ**. **Ezech. 17, 7.** **со грѣдѣемъ** respondet graeco **σὺν τῷ βόλῳ** in utraque editione. **Job. 38, 28.** antiqua legit **дѣгн**, **грѣдѣ** **рочмоу** pro **βόλος δρόου**, correctia vero, deleto **дѣгн**, **superfluo**, **капан рочмыа**, Vulg. stillas rosis. Serbis glebá, **Klumron**, est **грѣда**, dim. **грѣдича**, **грѣдава**, et **грѣменъ**. **грѣднѣ** antiquis Slavis mensis December. **грѣдъ** Russ. pectus, Serbis et Croat. **грѣди** in plur. **Boh. hrudj**, apud cocos, caro de pectore, **Brustkern**, **Bruststück**, Russ. **грѣдина**. Vide supra **прѣи**. **грѣди** in antiqua editione non nisi in plurali legitur. **Exod. 29, 26** et **27**, **Levit. 7, 34** et **8, 29**. Quibus in locis nunc singularis **грѣдъ** pro **грѣди** occurrit. Alij tamen et correctia editio pluralem habet, uti **Lev. 7, 30. 31.** **на грѣдѣхъ**, **Levit. 10, 14.** et **Num. 18, 18.** **грѣди**.

грд, **горд**, **гордыи**, superbus. **гордость**, **гордыня** superbia. Croat. **gerd**, Serb. **грдни** turpis, foedus, **грдока** turpitude.

градъ, codd. Serb. **гредъ**, vado, venio. Croat. Carn. **gredem**. **градѣщій** venturus, futurus. **ни настощаа**, **ни градѣщаа** Rom. 8, 38. neque instantia, neque futura (**μέλλοντα**).

града, Illye. **грѣда**, trabs, 2) area, **Gartenbett**, Serb. **грѣдеаъ** est scapus aratri, **Grondel**, Boh. **hrzjdel**.

гртань, **гортань**, guttur, **λάρυγξ**. **прилпни азъкъ мой гортани моему** Psal. 136, 6. adhaereat lingua mea faucibus meis (**τῷ λάρυγγί μου**). Psalt. Ven. **гртани моему** in casu locali, qui a praepositione **прѣи** verbi **прилпни** regitur. Vide

Syntaxim. Confer Carn. ΓΕΡΤΑΝΥ fauces, Croat. ΓΕΡΤΑΝЪК, gula, gutgufio, at Serb. ΓΕΡΤΑАН est oesophagus, *Speiserbire*. Illyr. garljan refer ad ΓΡΑΟ.

ГРОЗИТИ mibarī. Serb. ГРОЗИТИЕ horrere, ГРОЗНИЦА febris.

ГРОЗА bōtrus, uva, καρυλή. Sic Serb. Croat. Carn., sed Boh. hrozen, Pbl. grono. ГРОЗДИЦА dim. ГРОЗДИЕ collect. Croat. ГРОЗДАЕ, Serb. ГРОЗДЪЕ. Certe et Russis olim ГРОЗН et ГРЕЗН. Nam Matth. 7, 16. pro ГРОЗДЪ in codice sec. XIV. in Russia exarato ГРЕЗНЪ substitutum, legi. In Apoc. 14, 18. pro ГРОЗДАЕ alius cod. habet ГРЕЗНОВІЕ. Etiam antiqua editio frequenter ГРОЗН et ГРЕЗН exhibet; at correcte substituere solet ГРОЗА. Gen. 40, 10. olim ГРОЗНЪ, nunc ГРОЗДЪ, Gen. 49, 11. pro ГРОЗНОВЪ nunc ГРОЗДИА, Num. 13, 24. pro ГРЕЗНОВЕНІЕ nunc ГРОЗА, et v. 25. pro ГРЕЗНОВНАА nunc ГРОЗНАА, et eodem versu nunc ГРОЗДА pro ГРЕЗНА, Sir. 39, 32. ГРОЗДОВА pro ГРОЗНОВЪ, Mich. 7. 1. ГРОЗДИА pro ГРОЗНЪ leguntur. Deuter. 23, 25. correcte vertit καρυλή ГРОЗДИЕ pro ВИНΟ antiquae editionis, Abd. 1, 6. ГРОЗДИА (ἐπιφυλλιδι) pro παροδοκ; et Jud. 8, 2. ГРОЗДИЦА (ἐπιφυλλιδι) pro СОКРАНИЕ ПОСЛАДНЕЕ. Alia in locis etiam correcte ГРЕЗН retinuit, uti Cant. 1, 13. ГРЕЗН, cap. 7, 7. ГРЕЗНОМ, v. 8. ГРЕЗНОВЕ, Deut. 1, 24. ГРЕЗНОВНЫА, aut ГРОЗН in ГРЕЗН mutavit. Gen. 40, 11. Ose. 9, 10. Isai. 65, 8. ГРЕЗН pro ГРОЗН, Lev. 19, 10. vero ГРЕЗН pro ЗЕРНО substituit. Sed et antiqua editio multis in locis ГРОЗА, ГРОЗДИЕ, adject. ГРОЗДОВ et ГРОЗДНЫЙ legit, quamvis subinde in eodem libro et formam ГРОЗД et ГРЕЗН habeat. Vide Jerem. 6, 9. et 49, 9. quo in loco correcte alia voce utitur. Qui Nehem. 5, 8. adjectivum ГРОЗДНОЕ, quod antiqua editio exhibet; substantivo ВИНΟ adjecit, certe ille jam

- noverit vinum adustum, quod et crematum vocant. Quaeri hic possit, quo tempore potus ille in Russia divulgatus fuerit.

грѣзѣти, погрѣзѣти, Iterat. погрѣзѣти, mergere, такъ погрѣзѣтиа има Луц. 5. 7. *ἀσεβήσονται πάντα*, ita ut mergerentur. погрѣзѣтиа. сѣканицамъ Marc. 7, 4. baptismata calicum, lotiones poculorum.

грызѣ, грызѣти (грысти) mordere; грызъ Croat. морана. грыма. Serb. et Croat. tormina, Carn. dysenteria.

гразѣ, f. Croat. граз, coenum, lutum. гразнѣ, погразнѣ, Croat. гразнем, luto immergor. гразнѣмъ: по гразнѣмъ мѣстамъ in poemata, antiquo de Igare, per coenosa loca.

грѣтъ, горагы, pugillus, γράξ. Pol. garsć, Boh. hrst, кто измѣри горагыю: вода Isai. 40, 12. quis mensuravit pugillo aquas, et iterum: мѣръ землю горагыю, *καὶ τῆσαι τὴν γῆν γράξι*, Vulg. quis appendit tribus digitis molem terrae. Quamvis in graeco τῆ χειρὶ primo loco legatur, volebant tamen correctores, textum antiquum mutare. Hinc vero secundum Vulgatam quibusdam in locis jam ante editionem Ostrogiensem recognitum fuisse, facile sibi persuadebit, qui versionem slavicam cum graeco et latino textu diligenter contulerit.

грудна Russ. et Pol. pirus, pirum. Aliis forma diminutive грудка placuit: Boh. hruska, Carn. хрѣшка, qui tamen et грудка norunt. Croat. хрѣшка; Illuz. крѣшка.

грудъ Croat. cautes, caza aspera, Carn. collia, colliculus.

грудъ Serb. spasmas, refer. ad *крудъ, крѣкъ*.

грудъ piante, piss. Boh. hrach, Pol. groch, Russ. горохъ, Serb. грѣ (грѣг) est. fesechus vulgaris, et грѣшакъ; (dimin. а. грѣхъ) pisum.

грѣхотъ cachinnus, Serb. грѣхотъ, aliis Illyr. grot-
hot; грѣхотати cachinnari.

грѣхъ peccatum; согрѣшнѣти peccare; грѣшникъ
peccator, грѣшница peccatrix. погрѣшнѣти:
въ вѣрѣ погрѣшнѣша 1 Tim. 6, 21. circa fidem
aberrarunt (υποχρησασθαι). въ мѣрѣ погрѣшнѣ-
ста (in duali) 2 Tim. 2, 18. a veritate excide-
runt, circa veritatem aberraverunt.

гравати crocitare, et гравъ corvus, refer ad гравю.
Serb. гравъ amarus, contractum, а гравъ, refer ad
горь.

Polonorum gdakać, gracilate, гадкаръ, гадкаръ,
Boh. kdakati, differt a квокати glouitare.

гызда; гыздотъ, Croat. fastus, superbia. гыз-
давъ superbus, гыздамѣ superbire, гызданѣ
fastus, Serb. гыздавъ comtus, гыздати со-
мере. Boh. hyzditi est deformare, turpare,
ohyzdny foedus, horrendus.

гжгжолка, гжгжолница, Pol. oculus, Boh.
zezhule, zezhulka. Russis olim зерзница in ро-
mate de Igore.

господь, sub titla гдѣ, dominus, in singulari
de Deo usurpatur. той гдѣ ѿгъ намъ Psal.
104, 6. αὐτὸς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, ipse do-
minus Deus noster. In plurali, vero господѣ de
hominibus: раки, послабшайте господѣи своимъ
по плоти Ephes. 5, 5. servi obedite (auscultate)
dominis vestris secundum carnem. госпо-
дѣмъ, дна, днѣ, adj. possess. нма господнѣ по-
менъ домини. господскый dominicus: господ-
къю вечерю гаети 1 Cor. 11, 20. κυριακὴν
δὲσποτὴν φαγεῖν; dominicam coenam manducare.
госпожа et госпожда domina. господинъ domi-
nus; господинъ домѣ, храминъ, dominus do-
mus. господыня 2 Joh. 1, 1. domina, κυρία.
господство κυριότης, dominium, dominatio,
Ephes. 4, 21. господствѣте, plur. господствѣмъ
κυριότητες, dominationes, Coloss. 1, 16. го-

сподобовати: князи: князк: господствѣют
 ими Matth. 20, 25. principes gentium dominantur
 (κατακυριεύουσιν) eorum. Sic Luc. 22, 25. κυ-
 ριεύουσιν. Psalmo 109, 2. гдѣствѣи посредѣ
 враговъ твоихъ, dominare in medio inimicorum
 tuorum. At Psalt. Venet. будолѣвай pro го-
 сподствѣи. Slav. гѣсподѣ et lat. hospes sup-
 ponunt radicem гѣсп, hosp, quae apud grae-
 cos mutata est in δεσπ, inde δεσποτης.

гѣспъ hospes, germ. Gast. гѣспинник Luc. 10,
 35. гѣсподѣхъ, hospes, qui advenas recipit hos-
 pitio, Vulg. stabularius, гѣспинница ibid. v
 34. гѣсподѣхѣтъ; diversorium, a гѣспина. гѣсп-
 тити Serb. Croat. convivio excipere, гѣспти-
 тисе соживати Russ. гѣспити, divertere ad ali-
 quem qua hospes.

гѣст, гѣстѣи; densus, spissus, гѣстѣсть densi-
 tas, Serb. гѣстина, Russ. гѣстна, Croat. гѣс-
 тина et гѣшина.

гѣши braccae. Dan. 3, 21. С гѣшиами σου τὸς
 σαβαρώς: Russ. гѣши, Croat. гѣше femoralia,
 Serb. гѣше, lisdem гѣшина гѣши fascia braccalis,
 Russ. гѣшник, гѣшник. Croat. гѣшник ligula
 femoralis: Pol. gacie, Вои. ошѣи hase. Confer
 Ungar. gatyа, Gatyehosen, et refer. гѣши ad
 гѣть.

гѣшер Croat. lacerta, Serb. гѣштер. Confer
 гѣшерца.

A littera χ:

хѣи, хѣла, хѣол, хѣил, хѣѣл, хѣор, хѣод? хѣат,
 хѣыт, хѣаст, хѣост, хѣист. * хѣраст, хѣарст.
 хѣер, хѣед (хѣез); хѣель, хѣыл, хѣѣр.

хѣѣ, хѣѣѣ, хѣѣѣ, хѣѣѣ, хѣѣѣ, хѣѣѣ, хѣѣѣ,
 хѣѣѣ (хѣѣѣ), хѣѣѣ, хѣѣѣ, хѣѣѣ, хѣѣѣ; хѣѣѣ,
 хѣѣѣ, хѣѣѣ (хѣѣѣ); хѣѣѣ; хѣѣѣ, хѣѣѣ, хѣѣѣ.

хѣѣѣ;

ХЛІДЪ; ХЛАСЪ, ХЛОСТЪ, ХЛАСЪ, ХЛАСЪ, ХЛАСЪ,
 ХЛЮСТЪ; ХЛАСКЪ, ХЛЮСКЪ; ХЛІЦЪ, ХЛІЧЪ; ХЛІХЪ,
 ХЛОХЪ, ХЛЕХЪ;
 ХРЪ (ХАРЪ, ХОРЪ, ХРОВЪ) ХРЕВЪ, ХРЪКЪ, ХРАКЪ, ХРОВЪ,
 ХРЕБЪ, ХРОМЪ; ХРЪ (ХАРЪ), ХРАПЪ, ХРОПЪ, ХРЪПЪ,
 ХРЕНЪ, ХРЪНЪ; ХРАМЪ, ХРОМЪ (ХРАМЪ); ХРЪМЪ; ХРАМЪ,
 ХРЪМЪ; ХРЕДЪ, ХРНДЪ, ХРАДЪ; ХРЪТЪ (ХОРЪТЪ), ХРЕ,
 ХРАСТЪ, ХРОСТЪ, ХРЪСТЪ, ХРЕСЪ; ХРЪЦЪ, ХРЪЦЪ,
 ХРАЦЪ; ХРОХЪ, ХРЪКЪ (ХЕРЪКЪ, ХАРЪКЪ), ХРОКЪ, ХРЪКЪ, ХРЕКЪ,
 ХЪКЪ.

Bisyllabae radices sunt aut eas supponunt
 ХРАОГЪ, ХОРЪКЪ, ХАЛДІА, ХАЛДІА, ХРЕКОТЪ, ad ХОКЪ, ХО-
 ХОЛ ad ХОХЪ supra ad secundam classent retulimus,
 quo etiam spectare videntur ХОМЪТЪ. Croaticе ХАМ
 helcium, et ХЪХЪ Croat. idem ac ХОХОЛ. ХОМАРЪ
 augur apud Joach. Stulli, quod e Breviario glagol-
 litico citat, mihi suspectum est, cum multa, quae
 a quinquaginta, et pluribus annis in chartas tu-
 multuarie coniecerat, senio confectus male lege-
 rit et non correcta imprimi fecerit. Possit tamen
 ХОМАРЪ conferri cum croatico h a m a l i a divinatio.
 Habet Stullij sub ditera h etiam vocem h r a n a v h
 male lectam et scriptam pro Russico мѣрѣвалъ,
 quam nos p. 140 sub n° posuimus. Habet et
 h r e b e r a, h r e b e r a, truncus, quod e lec-
 tionibus Breviarii glagolitici hausisse videtur. Bi-
 bliis enim slavonicis ab eo vel obiter inspecta fuisse,
 mihi

mihi persuadere non possum. Atqui 1 Reg. cap. 5, v. 4, quem locum ille citat, in editionibus antiquis, Ostrogiensi et Mosquensi; recte legitur χρεῖμα, (non χρεεμα), quod dorsum significat, in graeco αχρῖς, in Vulg. truncus. Correctores Mosquensis hoc loco substituere maluerunt τρῦν truncus. Peregrina a χ inchoantia bene multa in Bibliis occurrunt. Pleraque origine graeca sunt; in evangelis: χιτων, χλαμύδα, in epistolis χαρτία, in apocalypsi χρυσολίον, χρυσόμας, et chalcolibanum χάλκολιβανόν; in veteri testamento Prov. 30, 26. χρογρολι, Sirach 31, 23. nunc χολερα, olim σκόρκα, quod correctores probare noluerunt. Soph. 2, 14. nunc χάμελεονι, χαμαιλέοντες, olim χαμόλι. Alia sunt origine hebraica: Sirach 24, 18. χαλβανι, Jerem. 37, 16. χερετ, quod in glossa correctae editionis per узилице explicatur; mensis Hebraeorum 2 Mass. 1, 9. χασαεβ, et Nehem. 1, 1. olim χαμαφ, nunc χασαεβ, in glossa ноябрь. Unde scriptor poematis de Igore χαραλβι chalybs, inde χαραλβηνι μέχ chalybeus ensis, habeat, quis divinet? Placuit Illyriis et hiljada mille, Serbis илѣѣ sine χ. At in Bibliis aliisque libris sacris τυχαιμα, olim τυχαιμα, constanter servatum fuit. In Vukii Lexico Serbico vocabula a χ inchoantia, quae Stullii aliisque abh collecta exhibent, sub diversis literis quaerendae sunt, cum ille ne in voce χριστος quidem χ retinere

voluerit. Igitur ходити sub о, хлѣб sub ль, хрѣт sub ρ collocata invenies. Mihi quidem aliorum Illyriorum scribendi ratio magis probatur, sed quisque abundet in sensu suo. Croatae quibusdam vocibus h praefigunt, quas alii omnes a litera ρ inchoant. Eorum her s, siligo; ad рѣж, quod Bohemi et Poloni рѣж (Genit. ржи), Russi рѣж, Illyrii рѣж pronunciant; her g ya (herdya), rubigo, ad рѣа; her sem, her zati, hinnire ad ржати referenda sunt. Poloni subinde в medium post х excludere solent; pro хвойна dicunt choina, pro хврасч chrost, Boh. chrast, pro хворый chory. Polonorum chlop ad хлап, Russorum холост ad хласт, хворост ad хврасч reducenda esse, ex iis liquet, quae introductionis cap. II. §. I. p. 35. de vocalium mutatione monuimus.

ХВОЙ, ХВОЛ Russ. acus seu folia pini, *Tangola, Nadeln*, Boh. chwoy frondes pincae, pinus sylvestris, Pol., media radicali в elisa, choia, choina, choyka, Carn. hoja, hojka, abies, *Weißtanne*; at hivojka (pro hvojka) *Wolfsmilch*, esula, Boh. chwojka.

ХВАЛА laus, ХВАЛИТИ laudare; ХВАЛЕНИЕ, ХВАЛЕНІА laudatio; ХВАЛЕН, ХВАЛНИИ laudabilis. ХВАЛЮСА laudor; ХВАЛИТСЕ ГРЕШНИИ ВЪ ПОХОТЕХЪ ДЪШЕ СВОЕК Psalt. Ven. 9, 24. нунс хвалимь кть грешнии в похотехъ дъшии своеа, laudatur (*σταινεῖται*) peccator in desideriis animae suae. In antiquo Apostolo хвалю Rom. 1, 8. про благодарю, et хвалю имам gratias habeo,

- аго. Hoc sensu Croat. hvaliti, zahvaliti, Serb. ЗАХВАЛИТИ, ЗАФАЛИТИ, ЗАВАЛИТИ.
- ХВИЛА Pol., ХВИЛЕ Boh. mora, paululum temporis, germ. *Weile*.
- ХВОРОЙ Russ. aeger, languidus, Pol. escluso в chory, olim chwoy. Russ. хворост ш, vide sub ХВРАСТ.
- ХВАСТАТИ gloriani, se ostentare.
- ХВОСТ Russ. cauda, Boh. chwosstisstje: scopae. Affine est Pol. chwast zizania. Huc refer Carn. hosta virgultum, *Gestruch*.
- ХВОЩ Russ. equisetum, ad хвост referri possit.
- ХВРАСТ, coll. хвастіе, in Serb. libris et хвастіе, fruticetum, virgultum. ПОД ХВРАСТІЕМ ДИВИМ ШИВАХУ Job. 30, 7. *ὑπο φρυγανῶν ἀγρια διντῶντο*; Vulg. hic differt a Graeco: esse sub sentibus delicias computabant. Pol. chrost, Russ. хворост. Boh. nunc, eliso в, chrastj, olim chwrast. Dicit enim Cosmas in chronico Bohemico, urbem Wyssegrad olim ab arbustis traxisse nomen Hurasten, quod utique legendum est ХВРАСТЕМ. Confer infra ХРАСТ.
- ХВРАСТ onomatopoeiticum, inde Pol. chwarszac, chwarszczec, strepitum edere.
- ХАКО, ХАКИ, Pol. vide infra sub ХАРК.
- ХЕКА et ХЕЗИНА Pol. sambucus ebulus, *Attiah*, Croat. hebed. Dalm. habad, abad, Serb. апта, аптика, Carn. habat et hebat apud P. Marcum, hebet, hebd, hmet apud Gutschman, Boh. chebdj, n. collect., Slovacis et chabzda. Moravis chebz est sambucus nigra. Russ. бѣзник, бѣзника ebulus, коз et бѣзина sambucus nigra.
- ХМЕНТ peregrinum et duntaxat Carniotis notum. Est autem hment paludamentum, *Purpurmantel*, Boh. kment byssus, tenuissima tela, а. germ. *Gewand*.
- ХМЕЛЬ, ХМѢЛЬ Russ., МЕЛЬ Serb. humulus lupulus L. *Hoffen*. Pol. chmiel, Boh. chmel,

Croat. Carn. hmel, hmelina. Confer lat. humulus, Suec. humle.

Хмѣра, хмара, Pol. densa et obscura nubes; inde Russ. хмѣрить rugare frontem, Boh. possmaurziiti, et possmaurziiti nubilum.

Хлѣв et хлѣвина; stabulum, bovine. Croat. Carn. hlev, Pol. chlew, Boh. chlѣw et chljw. Lusat. klew, mutato, ut solent ante consonantes, х in к. Gothis hlaiw est monumentum, hliþus tabernacula.

Хлѣва gloriatio; vide in Lexico Pol. et Boh. Confer Pol. chępra.

Хлѣб panis; Pol. Boh. chleby, Gothis hlaiþ, inde germ. Laib, libo. Croat. et Carn. hlub libo, forma panis rotunda; Laib. Conf. krub sub littera ю In versione: Ephraimi хлѣбарь pistor, Russ. хлѣбник. Нинц Gen. 40; 17. нунц дѣло хлѣбное, ερουπιτιτολαι, Vulg. cibos qui fiunt arte pistoria; olim vero дѣло пекарьско, пекарь pistor. хлѣбница panifica: 1 Reg. 8;

13. в хлѣбницу sic κεραμεις; hoc loco in antiqua editione non legitur пекарьна; sed sequens circumscriptio: ины сотворишъ печи хлѣвы.

Хлѣбна Job. 24, 16. est domus, domicilium, οικια; in antiqua editione; in correcta vero храмна. Sir. 21, 9. хлѣбнишъго, τησ αικης αυτης; correctores mutarunt in дом твой.

Хлѣвъ, хлѣви, in codd. Serbicus хлѣви, cataractae: хлѣви небесныя Шерзошля Gen. 7, 11. cataractae coeli apertae sunt. бездна безднѣ призывает во влакъ хлѣвий твоих Psal. 41, 8. abyssus abyssum invocat in voce cataractarum tuarum. Psalt. Ven. хлѣви рю хлѣкѣй.

Хлѣкати Russ. vacillare, Conf. Pol. chębat agitare.

Хлѣп Bohemis, chlop Pol., хладп Russ. homo vilis conditionis, servus, mancipium, famulus, rusticus.

Хлѣпец Croat. et Carn. servus, famulus, хлѣпич Saga. puer, Boh. хлѣпцъ, хлѣпечек.

χλῆν Boh., χλῆν Slovac. pilus, inde χλῆνιπατῆ Pol. Boh. pilosus. Illyr. Croat. Carn. pilus est ΔΛΑΚΑ χλῆνῆτι, Croat. hlepeti, hlepim, appetere, avide desiderare. Hlep libido apud Stullii. Boh. chljpa libido, chlipny lascivus, chlipnost lascivia, luxuria.

χλῆνιπατι lambendo bibere (more canum), Pol. chleptać, Boh. sleptati, chlemtati.

χλῆμ, χολῆμ, collis. ΒΣΑΚΑ ΓΟΡΑΝ ΧΟΛῆΜ ΣΜΙΡΝΙΤΣΑ Luc. 3, 5. πᾶν ὄρος καὶ βεῶδες ταπεινωθήσεται, omnis mons et collis humiliabitur. ΓΟΡῶΝ И ВСИ ХОΛῆΜИ (Ύμνητ. Psalt. χῆλμῆ) Ps. 148, 9. montes et omnes collēs. Boh. olim chlum, chlumec, inde tot montium et locorum nomina in Bohemia; in Polonia vero chełm. Carn. homez, excludo I. pro χολῆμει.

χλᾶδ frigus (modicum), refrigerium, umbra, Кхлѣ, Pol. chlod, Russ. холод. χλᾶδεν frigidus. Dan. 3, 50. πνεῦμα δροσῶν est ΔΨΧ χλᾶδεν in antiqua editione, in nova ΔΨΧ ροσῶν, spiritus rosis. χλᾶδῆτι refrigerare, χλᾶδῆτι frigerescere.

χλᾶσται innuptus; Russ. холост, inde холостить castrare.

χλᾶσται, ψχλᾶσται Јас. 3, 2. χαλιναγωγεῖσθαι, freno circumducere, freno moderari in Apostolo antiquo, nunc ψχλᾶσται.

χλᾶσται Boh. et Carn. ligurire, avide potare, vorare. Croat. blaterare, inepte loqui, (an pro χλᾶσται?) Vide et chlast, chlask, chlastac in Lexicis Polonicis.

χλᾶче Croat. Carn. caligae, Насѣн.

χρᾶт, Dalm. et Boh. харват, Croat. хорват, Carn. хрват, apud Micaliam Hrrivat et Hervat. (i. e. хрват, хрват), apud Vuk plane рват pro хрват, Croata, apud Constantinum Porphyrogenetam χρᾶтос. Qui a гора nomen hocce gentis deducunt, confundunt sonos affines quidem, sed tamen diversos. хрват, харват, supponit

nit radicem $\chi\rho\eta$, cujus significatura difficulter determines. Vide, quod sequitur, $\chi\rho\eta$.

$\chi\rho\eta$ s Croat. et Illyr. truncus arboris, stirps. Micalia penes Hreb. habet etiam Hreb. Utrum $\chi\rho\eta$ at a $\chi\rho\eta$ s apte deducatur, quaeri possit.

$\chi\rho\eta$ ка, $\chi\rho\eta$ па et $\chi\rho\eta$ а, Boh. cyanus, *Kornblume*. Pol. chabrek a chabr. Alias Boh. *modrak* a colore coeruleo. Confer graecum $\chi\rho\rho\alpha\tau\omicron\varsigma$.

$\chi\rho\eta$ ср fortis, strenuus. $\chi\rho\eta$ вротъ fortitudo, virtus, strenuitas. Pol. chrobry, chobry. Croat. Illyr. hrabren.

$\chi\rho\eta$ ет, $\chi\rho\eta$ етъ, Gen. $\chi\rho\eta$ ета, dorsum. Rom. 17, 10. $\chi\rho\eta$ ет нѣ бынѣ слацай, dorsum ($\nu\acute{o}\tau\omicron\upsilon$) eorum semper incurva. Sic Psal. 68, 24, ubi слацай pro слацай legitur. Psal. Ven. $\chi\rho\eta$ етъ нѣ ѡнѣдъ смѣры (melius смѣры i. e. humilia). Croat. herbet, Carn. herb. herb, Serb. ркат (pro $\chi\rho\eta$ кат), Boh. hrzbet (olim et chrzbet), Pol. grzbiet, olim et chrzyp.

$\chi\rho\eta$ ик Croat. Carn. collis, *Hugel*, refer ad $\chi\rho\eta$; $\chi\rho\eta$ етъ.

$\chi\rho\eta$ пачи, $\chi\rho\eta$ пачю stertere. Croat. Carn. hrpem, aegre spirare, *röcheln*. $\chi\rho\eta$ пачи гаусис.

$\chi\rho\eta$ а, $\chi\rho\eta$ па, Boh. cyanus, vide $\chi\rho\eta$ ка.

$\chi\rho\eta$ м, $\chi\rho\eta$ мина, domus, $\omicron\iota\kappa\omicron\varsigma$, $\omicron\iota\kappa\iota\alpha$. 2) $\nu\acute{\alpha}\delta\omicron\varsigma$, templum. 1 Pet. 4, 17. in antiquo Ms. ω $\chi\rho\eta$ ма, nunc ω домъ. 1 Cor. 6, 19. $\nu\acute{\alpha}\delta\omicron\varsigma$ in Ms. redditur цѣкы, nunc $\chi\rho\eta$ м. Russis $\chi\rho\eta$ ромы est aedes major lignea, $\chi\rho\eta$ роминѣ cubile magnum. Pol. chromina casa rustica, tugurium. Carn. hram camera, aedes, *Kammer*, *Keller*, *Gewölb*, Boh. chram templum.

$\chi\rho\eta$ ом, $\chi\rho\eta$ омый, claudus. Matth. 11, 5. $\chi\rho\eta$ оміи $\chi\rho\eta$ одатъ, claudi ($\chi\rho\lambda\omicron\iota$) ambulans. $\chi\rho\eta$ омачи, $\chi\rho\eta$ омачю claudicare, $\chi\rho\eta$ омачи claudicatio. Serb. ром pro $\chi\rho\eta$ ом. $\chi\rho\eta$ омота Russ. Pol. Boh. vitium claudicationis. At Croat. Carn. $\chi\rho\eta$ омотъ. Iisdem $\chi\rho\eta$ омач claudus homo.

хранити, сохранити, Praes. храню, Fut. сохранию, custodire, servare. хранитель custos. Psal. 53, 21. хранит гдѣ вса кости их, custodit (φυλάσσει) Dominus omnia ossa eorum. хранити оуставы Act. 16, 4. servare instituta, φυλάσσειν τὰ δόγματα. хранитица: хранитеса Ѡ лихонимства Luc. 12, 15. cavete ab avaritia, φυλάσσεσθε ἀπὸ τῆς πλεονεξίας. Psal. 38, 2. φυλακή, custodia, хранило, sed Psal. 140, 3. храненіе. Арос. 18, 2. φυλακή semel хранитель, altera vice хранилище redditum est. Psal. 78, 2. ἰκωροφυλακίου, romorum custodia, овоцное хранилище. Psal. 143, 12. хранилица их исполненна, promptuaria (ταμεια) eorum plena, Psal. Venet. хранилище их исплнь, a singulari хранилица, inde книгохранилица bibliotheca, alias et книгохранителица. хранилица Matth. 23, 5. sunt φυλακτήρια. Dalm. Carn. hranim, hraniti, servare, asservare, custodire, condere. 2) Croat. Illyr. nutriti. Hrana Croat. Illyr. victus, nutrimentum, hranitel nutritor. Serb. рана, ранити, ранитель pro храна etc. Pol. chronić, uti Boh. хранити, servare, protegere. Pol. chronka asylum, rbfugium.

хрѣн cochlearia armoracia L. *Moorrotzig*, Illyr. Croat. Carn. hren, Serb. рен pro хрен, Pol. chrzan, Boh. krzen (olim chrzen), inde germ. *Kren*, in provinciis, in quibus Slavi habitabant.

хрѣд: hanc radicem supponit Boh. chrzadnu tabescere, et Serb. хрѣд. Est autem *hred* apud Stulli asper. хрѣда крада in libro Minej videtur esse barba aspera, rigida. Huc trahi possit et *hrid* scopulus apud Stulli.

хрѣт, хорт, vertagus, Croat. Carn. hert, Pol. chart, chatcica, Boh. chrt, chrtice.

храст Illyr. Croat. Carn. quercus, Serb. раст neglecto х. Est autem храст proprie, docente Mitterbacher in itinere per Slavoniam, quercus ro-

bur mas, АДЖНАК vero robur femina, ЦЕР СЕР-
ris; quartae speciei nomen slavicum est КИТ-
НАК. Vellem doceri, quae species quercus sit
ГОМ apud Vukium. Chrost Pol., ХРАСТIE Serb,
refer ad ХВРАСТ, ХВРАСТIE.

ХРЪСТЪТЬ Russ. fragorem edere; ХРЪСТАТИ Croat,
Carn. frangere, conterere dentibus (nucis), *gram-
meln.*, Boh. chraustati, chraupati. Croat. hrusz-
tavec, hrusztavicza, cartilago, Carn. hrustanz,
Boh. ХРЪСТАЧКА, Russ. ХРАЩ, m. At Boh.
chraust, chrust, vide sub ХРЪЩ.

ХРАСТЕЛЬ, Pol. chrosciel, chrusciel, rallus, *Wie-
senschnarrer, Wachtelkönig*, crex, ortyometra,
Boh. chrzastel, chrzastal, Croat. hars, Cam.
harezh, kofez.

ХРЪСТ, ХРЪСТИТИ, in antiquissimis libris, pro ho-
dierno КРЕСТ, КРЕСТИТИ, baptismus, baptizare.
Vide supra p. 35. Poloni scriyarunt Х pro kin
chrzest, et vocibus a chrzest derivatis, quamvis
et krzest dicant.

ХРЪСТ, Pol. chrzest, Boh. chrzest, strepitus; chrze-
stač, chrzestati, strepere, inde Boh. chrzestač-
ka crepitaculum.

ХРЪШКА Croat. Carn. pirum, vide sub Г: ПРЪША.

ХРЪЩ Russ. tenebrio molitor, *Mehlkafer*. Pol.
chrzszecz, Boh. chraust, chrust, scarabaeus. 3
Reg. 8, 32. гдѣнницѣ и хрѣщевѣ legit anti-
qua editio pro βρῦχος, ερυσίβη, correcta vero
pro хрѣщевѣ substituit ржа, melius utique. Hab.
2, 11. хрѣщ in correcta pro κάμδαρος legitur; in-
terpres vero antiquus, cum сѣдѣ legat, aut
камѣдос legisse, aut Vulgatam inspexisse vide-
tur. сѣдѣ frustra in Lexicis russicis quaeras.

ХРАХ, ХАРХ, ХРОХ, ХРК, ХАРК, ХРАК mega onomato-
poetica, inde Pol. chrachač, charchač et charkač
screare, Boh. et Ill. ХРАКАТИ (Serb. ркаћи). Croat.
Carn. herkati stertere, rhonchos trahere, Boh.
ХРОХТАТИ grunnire, Russ. хрюкати.

ХУСТА

хѣста Pol. liścieum, dim хѣстка, хѣстечка. Confer Russ. холст, холстина tela. Pol. chustaб oscillo jactare, *schaukeln*, chustaćsie; oscillare; Сага. huzhkaanse, et рѣнциамсе, a germ. *hutschen*. хѣстати Boh. parare, assingere, хѣстатнсе assingi, se parare, germ. *sich anschicken*.

A. littera к:

квп, квѣл (квиал), квар, кврк (кврч), квѣт,
квас (кваш), квак (квач), квок (квоч), кбек,
квик (квич); кокз; копр; кмен, кмет.

кнот, кнѣт, кнаст; книг, кнаг (кназь), кнак.

клѣй, клѣв; клѡб, клѣб (клѣ), клп, клоп, клѡп,
кп, клп, клп; клам, клим; клан, клон,
клен, клни, клон, клд колд, клѡд (клнд);
клат, колт, клѣть; клз (клз, клз), клас,
кас, клѣс, клес, клнс, клѡс, клест, класт,
класк, клеск; клѡш, клѣш; клѡц, клѣц, клнц,
колч, клч (клѣч), клеч, кллч, клѡч; клдг,
кѡх, клѣх, клѣх, клдк, клѡк, клѣк, клк
(клѡк), клек (клѣч), клект, клнк (клич),
клѡк.

край, крой, крав, крѣв (крѡвь), крив, краб, керѣв,
крѣ, крап, кроп, крѣп, крп, корп, крѣп; крам,
кром, крм (корм), крем; крѣн, крн, крен,
крин; краль? крѣл, крѣль, крѣл, крнл; крад,
кѡд, кѣд; крат, крот, крѣт, крт (крот), крѣт,
крз (корз), крѣж, крнж, краж; крѣс, крѡс,
крѣс,

крус, крс, крес (крѣс), краст, крест (крещ);
 крош, крѣш, карш, қрш; крц, крч (корч),
 креч; краг, крѣг, крег, крѣ (крѣж), крох, крѣх
 (крѣш), кру (крш), крак, крок (кроч), крк
 (кврк), керк, крек, крик (крин), крак, крѣк.
 кѣдр? ктырь; кѣзнь? кѣсть, кѣст, кисть, кош,
 кѣш; кшик.

Huc spectant radices duarum syllabarum non
 paucae, atque inter has quaedam peregrinae:
 ковер, кабан, кобель, кобыла, комонь, комар, кѣ-
 мир, конок, коноп, колебати, колица, корабель.
 Adde voces, quae pluribus, quam tribus conso-
 nis constant: ковчег, клевет, корчуг, quas inse-
 rie reliquarum explanabimus. Polonicae formae
 kłoda, krowa, uti et Russicae колода, корова ad
 slavicas клада, крава reducendae sunt. кров, кров-
 ла vero, utpote derivata, refer ad крѣш; колѣно
 ad кол, кобенный ad косый, косма ad кое, кокош
 ad кок secundae classis. котел peregrinum, licet
 ad кот retulerimus, locum in hac classe sibi po-
 stulat. Vocabula graeca bene multa a Slavis recep-
 ta, aut ab interpretibus retenta sunt. Talia sunt:
 кѣвшѣ арса, кумин cuminum, кумбал, каппаріе, ку-
 паріе, краніево мѣсто calvariae locus, крѣм lilium,
 кратиръ rosulum, кераст, кедр, кѣдар, кесарь (in Ser-
 bicis codd. кесарь) et alia, quae in Petri Alexjejewii
 le-

lexico ecclesiastico (церковный словарь) collecta et explicata habentur.

Sunt tamen in eo quaedam, quae probare laud possum. Talia sunt, de litera к nunc loquimur, ккѣрѣв, ubi monet esse nomen piscis, quin doceat cujus speciei. киворый graecum esse censet et per ковчежцѣ i. e. arculam explicat. Dici hic debuisset, vocem latinam ciborium ad Graecos transisse, qui *ci* latinum per кѣ exprimunt, et ideo a Slavo киворый scribi. Rectius sub vocibus кнѣтъм et кодрантъ monuit, priorem a latino census, alteram a quadrans deductam.

Eodem modo vocem кѣстодіа e latina lingua explicavit. At кнафѣй Isai. 36, 2. hebraeam vocem esse falso credidit, cum κναφεύς Graecis sit fullo. In Mosquensi prima legebatur hoc loco на пѣти сѣла гмафѣова, in via agri fullonis, correctius nunc кнафѣова, addita inferius glossa бѣланича i. e. fullonis.

Vocem копорѣла ab eo per челнок, graec. κερκίς, lat. radius, explicatam, alii melius, ut mihi videtur, intellexerunt, qui ei significatum palae tribuunt. Est enim копати fodere, et рѣла certe hic nihil aliud quam рѣлецъ. Bohemis olim рѣла idem erat, quod nunc реуѣ, руѣ (рѣч), Polonis rydel, a рѣно, instrumentum quo terram effodiunt, germ. *Spaten*, *Grabscheit*. Antiquas Bibliorum editiones

si diligentius inspexisset. Auctor Lexici vocum minus cognitarum et peregrinarum, profecto plura vocabula tam antiqua slavica, quam graeca ab interprete non translata nunc explicata legeremus. Agg. 2, 17. pro εἰς κυψέλην κρηθῆς antiqua editio habet εἰς κύπελα. omissio κρηθῆς, correctae vero εἰς μέγαν κρηθῆ. Frustra vocem κύπελα seu κρηθῆ in Lexico ecclesiastico quaesivi. Frustra κύπελα τῶν veteris editionis Agg. 1, 4: in eo quaeras, cum correctores aliter hunc versum transtulerint. Habent εἰς μέγαν κρηθῆ ἡ δόμος τῶν βασιλικῶν κρηθῶν, pro εἰς μέγαν κρηθῆ ἡ δόμος τῶν βασιλικῶν κρηθῶν, quod et a graeco αἰχὴν ἐν αἰχῆσι ὑμῶν καὶ λασάθραις, et a latino Vulgatae textu: ut habitetis in domibus laqueatis, multum differt.

Etiam κλαπύσι, quod Eccl. 12, 5. legebatur, in eo frustra quaetas. κροκος, quod e Gregorio Nazianzeno citat Auctor, idem esse dixit, quod κροκί, quam vocem correctores Levit. 13, 48. 49. pro κροκί antiqui interpretis usurpare maluerunt. Ignorasse itaque videtur, κροκος olim Cant. 4, 14. lectum fuisse pro hodierno vulgari шафран. Ignoravit quoque vocem κροκος lectam fuisse 2 Paral. 9, 24. pro ἵδματα, cum hodie κροκος ibidem legatur.

Habet quidem vocem κἀμαρα, quam per κἀμαρ, σκηνία, шатер, .i. e. tabernaculum, tentorium explicat, citatque Isai. 40, 22. et 3 Reg. 7, 4. 5. Ad-

dit

est deinde, citando librum ροζυικ, significare etiam cubile (покой, горница). Verum non respondet citatis in locis *камера* uni eidemque voci graecae. Nam in Isaia legitur *καμδρα*; in libro Regum vero *κδρα*, ubi vetus editio *κομαρα* pro *καμδρα* exhibet. Polonis; Bohemis; Croatis et Serbis etiam hodie *κομαρα* est camera, germ. *Kammer*. Sumitur autem *камера* et pro fornice, testudine, uti latinum camera. Hoc certe sensu occurrit S' Esdr. 16, 60.; ubi verba textus Latini, qui *exteherit coelum quasi cameram*; *transtulit* Slavus *име протре нко имоу камара*. Siglam *камара* (^), quae totales signari solent, recte quidem Alex. explicat, *quoniam tamen istud nomen hoc et a камара tribui, quod fornicae formam referat*. Vides jam graecum *καμδρα* et latinum camera a Slavico et *камара*, et *κομαρα*, et *κοмара* et *камара* pronunciarum.

Habet ille quidem vocem *κορονα* et derivata *κορονανι*; *κοροновать*, quoniam locum antiqui libri citet. Potuisset et *κρδνα*, quod in antiqua editione Zach. 6, 11. 14. pro *σφαιρος* legitur, adducere. Est autem *κρδνα* nunc ab omnibus Illyris recepta vox, a qua illi *вкнеу* (sericum) distinguunt. In aliis libris Bibliorum *σφαιρος* semper verti solet *вкнеу*, quam vocem correctores etiam citato loco recte restituerunt. In Ostrogensi editione etiam Zach. 2, 5. bis *κρδνα* legitur, in Mosquensi tamen pri-

ma, quae textum Ostrogiensis alias immutatum exhibet, hoc loco κορμα impressum fuit, quamvis Russi et Poloni κορομα scribant. Respondet autem κορμα seu κορμα hoc verbi voci μιτρα. Legebat nimirum antiquus interpres μιτραν και κιδαρν, κορμῶς η κλοεῦκ. Correctores meliorum codicum lectionem κιδαρν (sine μιτραν και) secuti locum hunc emendandum censuere, rescindendo κορμῶς η et pro κλοεῦκ substituendo κιδαρ. Idem factum est Sirach 45, 14., ubi pro βερχῶς κλοεῦκα nunc βερχῶς κιδαρ legitur. Ezech. 21, 26. legebatur olim σοιμι κλοεῦκ pro ἀφείλε τῆν κιδαρν; correctata vero editio σοιμι κιδαρ substituit. Sed Ezech. 44, 18. servatum fuit in textu, quod antea legebatur, nimirum κλοεῦκι; in margine vero appositum κιδαρν.

Sic et Exod. 28, 39. κλοεῦκ, cap. 29, 6. κλοεῦκ (at hic pro μιτρα), v. 40. κλοεῦκι (antiqua editio individuali κλοεῦκα), Levit. 8. 13. κλοεῦκι, cap. 16, 4. κλοεῦκ in correctata editione retentum fuit, magis tamen graecam vocem κιδαρῖς exhibet. Exod. 28, 4. plane καλαβῖς (tegmen capitis), vocem ab interprete formatam, correctores servare maluerunt, ita tamen, ut in margine monerent, in graeco legi κιδαρ (sic pro κιδαρῖς). Vox κορινκα (cύνα corinthia) quod in lexico laudato non reperitur, facile excusari potest, cum sit saltem in Russia vulgo notissima. Legitur nunc in correctata editione Osee 3,

1. ЛЮБАТ ВАРΕΜΙΑ Ε ΚΟΡΙΝΚΑΜΙ, ΦΙΛΪΣΙ ΤΕΜΚΑΤΑ ΜΕΤΑ
σαφδος, olim ЛЮБАТ СКОВАДНИКИ СЪ СЪХУБАМИ. Sunt
 autem СЪХУБЫ hoc loco uvae passae, quae uti et
 СКОВАДНИКИ sub с in lexico ecclesiastico. deside-
 rantur. КАЛОВОТНѢ antiquae editionis Levit. 11, 30.
 etiam frustra quaesiveris sub к, cum in correcta
 scribatur ХАЛОВОТНѢ, quod sub х loco suo expla-
 natum invenies. Variant enim et codices graeci in
 nomine hoc exarando.

Non reticendum, Slovacos post к vitiose in-
 serere literam в, si vocalis с sequatur, in quibus-
 dam vocibus, quae alias ad secundam classem spec-
 tant. Dicunt namque, monente Georgio Palkowicz,
 qui in Lexico Bohemico vulgaria Slovaca diligen-
 ter notavit, квѢа pro коа, квѢнь pro конь, квѢпр
 pro копр, квѢра pro кора, квѢстка pro котка.

квѢа Pol. Mor. pluma, *Flaumfeder*. Russis-квѢа еѢ
 аап est rubrica.

квѢаити Boh., kwapié Pol. nimum festinare; на-
 квѢа Boh. festinanter.

квѢѢаити, vide supra квѢѢаити.

квѢа Illyr. Croat. dahniam, jactura; квѢаити de-
 struere, corrumpere.

ковѢр, ковра, Russ. tapes, tapetium. Croat. ko-
 ber, Boh. koberec, Pol. kobierzec. Vox haec,
 etsi peregrina, legitur Prov. 7, 16. etiam in anti-
 qua editione: коврами же съгубьими постлахъ,
αφραταται δε εστραμα, tapetibus duplicibus stra-
 vi. Suspicio tamen a Russo versum hunc emen-
 datum fuisse, cum Instrumentalis коврами sit
 recentior index pro ковра. Qui libros Regum

vertit, *δέκα καίτας ἀμφιδάκρυς* 2 Reg. 17, 28. hisce exposuit: *ДЕЛАТЬ ПОСТЕЛЬ ОУСТРОЕННЫХ*, quod nec correctores mutandum censuerunt.

кврка Serb. murmur; *квркати* murmurare (sicut felis), *глацитаре*.

квѣт flos, vide supra *цвѣт*.

квас fermentum; *квасити* fermentare: *МАЛ КВАС* *ВЪ СМѢШЕНІИ КВАСИТ* Gal. 5, 9, modicum fermentum (*Зуми*) totam massam (*τὸ φύραμα*) corrumpit (*Зумοί*). Russis *квас* est potus acidus, e farina et humulo paratus, inde *квасопитіе*. *квасник* i Tim. 3, 3. *κιδωνος*, vinolentus, in antiquo Apostolo, pro *пѣлниця*. Sic etiam Tit. 1, 7.

ковчег *αρχα*, *κιβωτός*, Matth. 24, 38. et ubique in novo Testamento, excepto cap. 11, 19. *Αποκαλύψις*, ubi *κίβωτ* legitur. Sic et Psalm. 131, 9. et alius in locis, quamvis et *ковчег* Gen. cap. 6. et 7. saepius legatur. *ковчези* oculi, marsupium, *γλωσσόκομος*, Joh. 13, 29. Apud Serbos Hercegovinae *ковчег* et *ковчези* adhuc in usu esse *Vukii Lexicon* docet.

квака Illyr. Cro. Slovac. uncus.

квакати Cro. Boh. cornicari, erocitare, *Далм. гвакати* idem. Russis *квакати*, Pol. *kwakac* tetragynice (sicut *anates*) Boh. *kvakati*.

квокати Boh. Pol. *glocire*, *glocitare*, Serb. *квоцати*, *квоцем*; *квоцка* Serb. Croat. Pol. Slovac. *gallina glociena*, *Glockhenne*, Pol. etiam *квока*, Boh. *квоцна*, *Сарт. клоква* а *клокати* et *кркад*, Slovacis etiam *клока*.

коква Russ. Pol. Boh. *randuta*. *Ротыкарпов* addit: орган трояструнный, i. e. instrumentum tribus chordis constans.

кобыла equa. Confer *caballus*. *кобылица*: dim. 2) locusta, Boh. Pol. *kobylka*. *Олимп* 2 Paral. 7. 13. *побелю кобылицам*, *τῆ ἀκρίδι*, nunc *пугум*, quod jam *Mosquensis* prima in margine

habet. 2 Paral. 6, 28. olim γένεσις и кобылицы и прѣзи pro ἰκτέρος, ἀκρίς καὶ βρέχος; melius utique correcta ἰκτέρ, прѣзи и гѣсеницы.

копор anethum, *Dill*, Matth. 23, 23. Boh. kopr. Pol. kopr, et koper, Cro. koper, Carn. koper, koperz, Illyr. kopar, Russ. vulgo кроп.

коприва Serb. Cro. Carn. infer. urtica, lamium. Boh. koprzywa, Russ. et Carn. super. кропива; Vinidis Carinthiae kropliva, Pol. pokrzywa. Job. 31, 40. кропива, *куди*.

комон seu комонъ, olim Russ. et Boh. idem ac конь equus, inde Pol. komonnik eques; Boh. komonstwo comitatus (equitum).

комар culex. Matth. 23, 24. ωψιφάδουσι κομαры in plurali, qui excolatis culicem (τὸν κόμωτα). Serb. комарац et комарица dim. et комар, quod omnes dialecti immutatum servarunt; Poloni tamen et komor dicunt.

кѣмѣр idolum. Errant, qui vocem hanc, quae mihi vetus Bulgarica videtur, hebraicam esse dixerent. In novo Testamento, Psalmis, libro Sapientiae et Ecclesiastico non legitur кѣмѣр, sed graecum ἰδωλ. In prophetis vero vix non semper кѣмѣр locum habet. In Isaia non nisi cap. 1, 29. ω ἰδωλѣх, aliis in locis (sexies) кѣмѣр legitur. Olim et cap. 48, 5. ubi nunc correctores ἰδωли substituerunt, et cap. 27; 9. post τρεβνικ (τῶν βωμῶν) superflue additum кѣмѣрек deleverunt. In Jeremia antiquus textus, pluribus in locis corruptus, jam ante editionem Ostrogiensem e Vulgata interpolatus fuerat, quem correctores e graeco emendarunt. Hinc cap. 9, 14. pro по баалимѣ (post Baalim) nunc вѣлѣд ἰδωλѣх, cap. 16, 18. pro ἰδωлы nunc мерзостей (τῶν βδελυγμάτων) et v. 19. pro сѣетно (vanitatem) nunc ἰδωлы legitur. In Ezechiele cap. 20, 24. pro по кѣмѣрѣх (ὀπίσω τῶν εἰδωλῶν).

μημάτων) nunc κλάδα κδμίρωβ, cap. 44, 12. pro adjectivo κδμίρском (in editione Mosquensi prima κδμίρским) nunc κδμίρωβ substitutum et alibi omnibus in locis vox κδμίρ frequentius occurrens servata fuit. Idem in Daniele et prophetis minoribus observatur. Vide Dan. 14, 3. 5. Oseae 4, 17. cap. 8, 4. et 14, 19. Mich. 1, 7. At Oseae 13, 2. in antiqua editione ommissa κατ' εἰκόνα εἰδώλων restituerunt correctores по образѣ ἰδωλῶν. Eadem voce uti maluerunt pro antiqua circumscriptione νεπηϊαζνημηχ τέλει, i. e. diabolicorum corporum. Simili phrasi in antiquo Apostolo vox graeca κατεἰδῶλων Act. 17, 16. expressa fuit: νεπηϊαζνημηχ τέλει испаннем граде pro eo, quod hodie legitur: ἰδῶλ ποαν сѣм град. Interpres biblicorum librorum tertius aut quartus, is nimirum, qui Pentateuchum, libros Regum vertit, utraque voce, κδμίρ et ἰδῶλ utitur. Legitur enim ἰδῶλ Gen. 31, 19. Levit. 19, 4. cap. 20, 5. Deut. 32, 21. At κδμίρ Exod. 20, 4. Levit. 26, 30. Num. 25, 2. Deut. 29, 17. Adde Deut. 5, 8. ubi correcti antiquo βαανία (γλυπτὸν Cod. Alexand.) κδμίρα (εἰδῶλον ed. Rom.) substituit. Iterum ἰδῶλ, 1 Reg. 31, 9. 3 Reg. 11, 2. 5. 7. 8. 4 Reg. 17, 12. 33. At κδμίρ 3 Reg. 11, 33. et 4 Reg. 17, 10. cap. 21, 11. 21. cap. 23, 24. In libris Paralipomenon ubique ἰδῶλ, excepto 2 Paral. 24, 18., ubi pro εἰδώλοις истѣканным in antiqua et correcti editione habetur. 1 Macch. 1, 47. βωμῆς καὶ τεμένη καὶ εἰδῶλῆα antiquus interpres reddidit олтари и капища и ἰδῶλῶν, quod correctores emendarunt substituendo трекища pro олтари, et κδμίрницы pro ἰδῶλῶν. Ezech. 6, 4. et 6. κδμίрницы sunt τὰ τεμένη. Alexejew in lexico eccles. κδмирище e Gregorio Nazianzeno, κδмирство ex Ephremo Syro, et compositas voces κδмиродѣлатель, κδмирствество, κδми-

РОСАДЖИТЕЛЬ, КЪМИРОСАДЖИТЕЛЬНЫЙ ex aliis
libris adducit et explicat. Apud Polykarpow КЪ-
МИРОПОКЛОНЕНІЕ, КЪМИРОПОКЛОННИК, КЪМИ-
РОСАДЖЕНІЕ, КЪМИРОТВОРЕНІЕ habentur, qui lec-
tores ad ІДУЛОПОКЛОНЕНІЕ etc. remittit.

КМЕН stirps, stipes, *Stamm*, duntaxat Bohemis
nota vox. КМЕНТ Boh. Pol. byssus, peregrinum
est.

КМЕТ Boh. senecio, senior; КМЕТОВЕ olim apud
Bohemos senatores in consilio regio. Apud Ser-
bos rusticus senior consilio knezi assidens. Croat.
Carn. kmet, Pol. kmieć est rusticus. Confer
Boh. kmecj dwūr, praedium rusticum (non em-
phyteuticum, ut male Tomsa et qui eum se-
cuti sunt), kmetična mulier rusticum praedium
possidens etc.

КМОУ, КМОУР, КМОШЕК, Pol. kmoś, compater;
КМОУА, КМОУРА, commater, peregrina sunt,
in Lexicis Bohem. et Polon. quaerenda.

КОНОК lebes, olla. Psalm. 59, 10. et 107, 10. КО-
НОКИ plur. Zach. 14, 20. Dalm. konoba cella-
rium. In graeco sumi pro velo (за завѣсъ) мо-
net Alexejew citans Judith 10, 21. Atqui по
завѣсю respondet graeco εν τῷ κωνωπέῳ, quod
utique confundi non debuerat cum КОНОС in-
certae originis.

КОНОП, КОНОПЕЦ, Croat. funis cannabinus, Serb.
КОМОПАЦ; Pol. конопь f. et plur. конопѣ Pol.
Boh. cannabis, *Hanf*. Serb. конопље, Russ. ко-
нопля, et singul. конопля Russ. Croat. Carn.
КОНОТ Russ. apud Polykarpow, Boh. Pol. ellych-
nium, *Docht*.

КНУТ Russ. flagellum. Pol. knut et knucze.

КНАЗЬ αρχων princeps, inde КНАЖ adject. ДОМ
КНАЖ domus principis. Serb. КНЕЗ princeps, co-
mes, praefectus pagi, magister vici, *Dorfschulze*.
Croat. olim, et Carn. nunc comes. Lusatis do-
minus, Boh. kujez olim princeps, nunc sacerdos,

Pol. książę, princeps, książdz sacerdos. Videt
КНАГЫНА.

КНИГА, olim книги in plur. usitatus, liber. Si-
nensibus libri sacri dicuntur *king*. In Apostolo
antiquo книги 1) pro писаніе, scriptura, γρα-
φή, sumuntur. 2) pro посланіе, literis seu epi-
stola, 2 Petr. 3, 1. atque alibi. Serbis et hodie кни-
га est epistola. книжица dim. βιβλαριδιον,
Apos. 10, 9. книжник scriba, γραμματευσ,
Matth. 8, 19. книгочіа Job. 37, 20. idem, in
antiqua editione книгчіа. книгохранительница
bibliotheca, Esther 2, 23. et 1 Esdr. 6, 1. At
2 Macch. 2, 13. книгоположница, in Lexico
trilingui etiam книговлагалнице, книгохран-
нице.

КНАСТ Croat. mutilus, mancus; ОКНАСТЕН му-
tilatus, truncatus.

КНАГЫНА princeps (femina), principis uxor. Serb.
кнегина uxor knezi, Croat. knegina domina,
olim comitissa, Boh. knjenje, knjnj (pro knje-
hynje), Pol. kniechnia kniechynia, nunc Boh.
et Pol. knieźna, Fürstinn. Russ. княжна est
principis filia. Affinitas vocum КНАГЫНА et germ.
Königin, cum utraque radicalibus к-н-г con-
stet, clare patet. Ejusdem originis sunt et
кназь, licet г in зь mutatum sit, et germ.
König. Confer, si lubet, gothicum Kindins iγγύ-
μενος, praeses.

КЛЕВЕТА, клеветѣта, καταλαλιὰ, detractio, obtreo-
tatio, 2 Cor. 12, 20. σκωφαντῖα, calumnia Psalm.
118, 134. клеветати, клеветѣ, detrabere, de-
trectare, loqui adversus aliquem, клеветник de-
tractor, calumniator, Psal. 71, 4. клеветивый
не клеветивым Tit. 2, 3. non criminatrices (ca-
lumniatrices).

КЛЕВРЕТ, клеветѣт, σύνδουλος, conservus, Matth.
18, 28. 29. 31. клеветѣт legitur in antiquo
Аро-

Apostolo Coloss. 1, 7, et 4, 7. atque alibi, cui
 двѣс сѢКОТНИК substitutum est.

КОЛЕБАТИ, КОЛЕБАЮ, movere, agitare: НЕМОЖЕ
 ПОКОЛЕБАТИ ЕА ЛУС. 6, 48, non potuit eam mo-
 vere (σαλευσαι). ΤΡΟΤΥΛΑΙ ΕΨΕΤΡΟΜ ΚΟΛΕΚΛΕΜΘ
 ЛУС. 7, 24, arundinemne vento moveri? quae
 vento agitetur (σαλευόμενον). ΠΑΚΩ ΠΟΚΟΛΕΒΑ-
 ΤΗΣΑ ΟΣΝΟΒΑΝΙΘ ΤΕΜΝΗΧΝΟΜΘ Act. 16, 26, ita
 ut moverentur (concuterentur σαλευθήναι) fun-
 damenta carceris. Pol. kolebac, Boh. Croat. ko-
 libati versare cunas. Pol. kolebka, Boh. Croat.
 kolibka, Dalm. КОЛѢВКА, Serb. КОЛЕВКА, КО-
 ЛИБКА, cunae, cunabula.

КОЛИБА Russ. Serb. Croat. Slovac. casa, tugurium.
 Confer καλύβη.

ΚΑΟΒΑΣА Boh. Carn. farcimen, botulus, *Bratwurst*,
 Илут. Croat. КОБАСИЦА, Russ. КАБАСА, Pol.
 kiebasa.

ΚΑΟΕΪΚ Boh. Carn. Croat. pileus, Serb. mitra,
 Russ. Pol. capitium monachorum, *Mönchskappe*.
 In Bibliis frequenter pro κδαρις sumi, supra
 monimus. Confer Russ. Pol. КОЛПАК, Илут.
 Croat. КАЛПАК, mitrae acuminatae genus, pileus
 illyricus; longior ex panno; Ung. kalpak, kalap.
 Frustra voces peregrinas a radice slavica ΚΛΟΠΗ-
 ΤΗ, quasi ΚΛΟΠΗΧ, uti G. Palk. visum fuit, de-
 ducas.

ΚΛΕΒ Russ. glomus, *Kraul*, ΚΛΕΒΟΚ dim. Pol.
 klebek, Boh. Croat. Илут. ΚΛΕΒЕКО, Slovac. ΚΛΕΚЕ.
 Iisdem ΚΛЕ, Boh. klaub est articulus, *Gelenk*.

ΚΛΟΠΗΤΗ Serbis. klapati Croat. gradi declinando
 caput. Huc spectat Croat. klapovuh, Pol. kła-
 pouchy, Boh. klepouchy flaccus, Serb. ΚΛΕΜΠЕ
 idem, ΚΛΕΜΠЕ auris pendens. Boh. klopiti, klo-
 peytati, Boh. klopota, Pol. kłopot, vide in Le-
 xico.

ΚΛΟΠ Russ. cimex, *Wanze*. Croatis klop est redi-
 vius, ricinus. At Carn. klop refer ad Croat.

klup

- klup, scamnum, sedile, Serb. каџпа, dim каџница, Croat. каџпница scabeltum.
- КЛЕПАТИ, КЛЕПАЮ, pulsare, tundere, КЛЕПАЛО Serb. клепа̀ло Russ. Slav. tabula lignea, quae pulsatur. Serb. клепет crepitaculorum sonus. Croat. Slovac. клопати, inde Croat. клопогет crepitaculum.
- КЛЕПЕТО Boh. chela, forficula cancri, *Krebszschere*. Russ. клешина. Confer, клеши.
- КЛАП, КЛАПИК, КЛАПЕЦ, Russ. Slav. fustis, *Knobel*. Boh. klapet, klapet.
- КЛАПЫШ nomen arboris. Eccles. 12, 5. antiqua editio pro ἀνδύση τὸ ἀμύγδαλον legit проуцѣтет клапыш. Vocem КЛАПЫШ explicare volentes editores, in margine Mosquensis primae apposuerunt аминдал, at in correcta амыгдал pro клапыш in textum receptum fuit.
- КЛАМ Boh. Pol. mendacium, КЛАМАТИ mentiri inde Pol. kłamacz, kłamca, kłamczyna, kłamliwy, kłamstwo, Boh. klamaуу, kłamarz. Carn. apud P. Marcum klamiti decipere, fallere.
- КЛОНИТИ, ПОКЛОНИТИ, Iterat. КЛАМАТИ, inclinare. ПОКЛОНИТИСЯ, КЛАМАТИСЯ, adorare. ПОКЛОНЫ КОЛѢНА Luc. 22, 41. cum genua inclinasset, *Θεις τὰ γόνατα*, positus genibus. ПОКЛОНИШИМ ЛИЦА НА ЗЕМЛЮ Luc. 24, 5. cum inclinassent (κλινεσῶν) faciem in terram. ДИИ АЗ ШЕД ПОКЛОНИЮСА ЕМЪ Matth. 2, 8. ut et ego veniens adorem eum (προσκυνήσω αὐτόν). МЫ КЛАНАЕМСЯ Joh. 4, 22., adoramus (προσκυνῶμεν), et 23. ПОКЛОНИЩИИ adoratores, *προσκυνηταί*, a Singulaŕi ПОКЛОНИИК.
- КЛЕН Russ. Slov. acer platanoïdes, *Spitzahorn*, *Lenne*, *Leinbaum*, Boh. klenice, klenka, Pol. klon; klenina lignum hujus arboris. Serbis acer campestre, Slovacia črny klen, Boh. babyka, non brzek, quod male apud Linde penes babyka locum obtinuit. Brzek enim, Slovac. brak, est

crataegus torminalis, quae radix reliquis α β inchoantibus p. 114 post **ερακ** inserenda erit.

КАЕН Serb. Slov. piscis, cujus speciem neque Vuk, neque G. Palk. determinat, Pol. cyprinus alburnus, *Blicke*. Croat. capito. Carn. klin apud P. Marcum alburnus, *Atling*.

КАИИ Russ. Boh. Pol. Carn. Dalm. Serb. cuneus. Croatis cuneus est **загвозда**, **КАИИ** vero clavus ligneus, paxillus, uti et Serbis **каинац** et **каин**, Pol. kliniec.

КАЮИ Illyr. Croat. rostrum, Carn. klun, refer ad **каюю**, **каюиѣ**, **кабати** (p. 105) quo etiam Russ. **каюв** rostrum pertinet. Confer et **каиѣ** (kljov) morsus piscium, *das Anbeissen*.

КААДѢ, **кабати**, ponere, collocare, Russis, Pol. Boh. usitatissima vox, nec Carnis et Croatis (kladem, nakladam) prorsus ignota, Illyrii autem vix jam nota. Immo consultis Bibliorum concordantiis pro **КААДѢ** ubique locum habere **положити**, **полагати** observare licabit. Adducit quidem Andr. Bogdanow auctor concordantiarum in Epistolas et Apocalypsim (Mosquae 1737 fol.) verbum **КААДѢ**, sed in textu subjuncto habet **положивъхъ** 1 Tim. 1, 12., quem versum sub **полагаю** iterum citat. Hoc vitio laborant et concordantiae in Psalmos, in Evangelia et Acta, quod formarum verbi nullum discrimen fuerit observatum. Sub litera **к** ex gr. pro **каамаюса** praeter duo Gerundiva simplicia hujus formae non nisi verbum compositum **покаамається** ex Apocalypsi adducitur, quod iterum sub **покаамаюса** in litera **п** repetitum fuit; omnia alia ibidem sub **к** citata et sub **п** repetita ad formam **поклонитиса** spectant, praeter duo Gerundiva **покаамающи**. Vitium hoc in posterum facile vitari poterit, si verba, quae Praesenti carent, non sub persona prima aliarum formarum collocentur, sed eorum Infinitivus

seu thema statuatur, a quo alia tempora analoga, uti a **ПОЛОЖИТИ** **ПОЛОЖЪ**, Praes. **ПОЛОЖИХЪ**, Partic. **ПОЛОЖИЛЪ**, Gerund. **ПОЛОЖИВЪ**, formantur. Nasratione sub **ПОЛАГАЮ** non nisi ea locum habebunt, quae et reliqua tempora a **ПОЛАГАТИ** deducunt; sub **КЛАДЪ** vero nihil jam citandum erit, licet **КЛАДЪ** apud Russos Praesens verbi **ПОЛОЖИТИ** suppleat, uti alias forma **ПОЛАГАЮ**. Sunt autem a **КЛАДЪ** formatae voces **КЛАДЪ**, **КЛАДА**, **КЛАДАЗЪ**, **КЛАДЕНЕЦЪ**.

КЛАДЪ Russ. Pol. thesaurus (depositus), Boh. **по-кладъ**.

КЛАДА truncus, trabs, cippus. Act. 16, 24. **МОГИ ИХЪ ЗАВИ ВЪКЛАДѢ**, pedes eorum strinxit ligno (*εις το ξύλον*), compegit in numellam. Boh. Carn. Croat. **klada**, Serb. in plur. **КЛАДЕ**, Pol. **kloda**, Russ. **КОЛОДА**.

КЛАДАЗЪ, **КЛАДЕНЕЦЪ**, puteus, fons, **ФРЕАРЪ**, Russ. **КОЛОДЕЦЪ**. In Psalmis et novo Test. **קַיִי** est источник, **ФРЕАРЪ** vero **СТЪДЕНЕЦЪ**, Gen. 28, 10. **ἀπό τῆς φρεάτος**, olim **ῶ** **СТЪДЕНЦА**, nunc et jam in Ostrogiensi **ῶ** **КЛАДАЗА**. Prov. 5, 15. antiqua editio legit **ῶ** **СВОИХЪ СЪДЕНЕЦЪ**, correcta vero **ῶ** **ῖ** **СВОИХЪ КЛАДЕНЦЕВЪ**, **ἀπό τῶν φρεάτων**. Cant. 4, 15. in utraque источник **קַיִי** et **КЛАДАЗЪ** **ФРЕАРЪ** habentur. At Jerem. 2, 13. **קַיִי** **КЛАДЕНЕЦЪ**. Jerem. 14, 3. на **КЛАДАЗИ** **ἐπὶ τὰ φρεάτα**; antiqua hic Vulgatam expressit к черпанію ad hauriendum. Interpres Genesis, librorum Regum, voce **КЛАДАЗЪ** pro **ФРЕАРЪ** usus est. i Macch. 7, 19. **КЛАДЕЦЪ** pro **КЛАДАЗЪ** in antiqua editione scribitur. Cod. Serb. Кор. Joh. 4, 6. pro источник et v. 12. pro **СТЪДЕНЕЦЪ** legit **КЛАДЕЦЪ**, sed v. 6. servavit на источникѣ, **ἐπὶ τῆς קַיִי**, supra fontem.

КЛАДИВО Croat. Boh. malleus, Carn. **kladvu**, **kladila**. Vide supra p. 121 **МЛАТЪ**.

КЛАДИТИ vide in Lex. Bohem.

КАЛТИТИ vide in Lex. Boh. Croat. Carn.

КАѢТЬ, f. cubiculum, cella, conclave, Serb. КАИЕТ camera. Matth. 6, 6. ВНИДИ ВЪ КАѢТЬ ТВОЮ, intra in cubiculum (*ταμειτον*) tuum. Olim in Mss. Matth. 24, 43. КАѢТИ СВОЕА, domum suam (*κλιων*), nunc храма. Prov. 7, 16. ПОСЫПАЛА СЯМЪ КАѢТЬ СВОЮ, aspersi cubile meum, in antiqua editione; in correcta vero ПОСЫПАХЪ ЛОЖЕ МОЕ, *την κοίτην μου*. Cant. 3. 4. про КАѢТЬ, quod græco *ταμειτον* respondet, maluerunt correctores чертог, cum tamen et Vulgata cubiculum habeat. Croat. klet, Carn. kliet, cellarium. Russ. КАѢТКА, Pol. klatka, est cavea, Boh. klec, Slov. kletka idem, Vind. kletka *Vogelshlag*. Polonis vero klec, dim. kletka est vile tugurium, lutamentum, quod Bohemi lepenice appellant.

КАЗАТИ Slovac. lubricari, labi. Boh. klauzati, klauzauti, Serb. КАНЗИТИ et КАНЗАТИСЕ, Croat. szklizamsze, Pol. kielzać, kielznąc się. Boh. kluzky, lubricus, Slovac. klzky, Serb. КАНЗАВ et КАНЗАК, Croat. sklyizek.

КАС spica, *σάχυσ*. Matth. 12, 1. НАЧАША ВОСТЕЗАТИ КАСЫ, coeperunt vellere spicas (*σάχυσας*). Inde Serb. КАСАТИ, Slovac. КАСИТИСЕ spicas emittere. Serb. Croat. КАСОКЕТ spicilegus. Croat. КАСЕН mensis Junius. Alex. e Gregorio Naz. adduxit et КАСИТЕТЬЮЩІЙ spicas colligens. Pol. kłos, Russ. КОЛОС. КАС ad КАТИ, pungere, referri possit.

КАСНЫМЪ, КАСЕН, claudus, КАСНОТА, КАСНОСТЬ, claudicatio, apud Polykarпов. Confer КАЕЦАТИ. КАБ Boh. Pol. gradus tolutilis, *Траб*, КАБСАТИ tolutim incedere, КАБСАК equus tolutarius.

КАЕС, КАЕСАТИ, КАЕСИТИТИ vide in Lex. Bohem. КЕСНАĆ, КЕСНИĆ in Lex. Polon.

КАЮСА, n. Croat. КАЮСЕ, mannus, Serb. КАЮСЕ equus in genere, КАЮСИНА augm., КАЮСАД coll. equi. Carn. klufa, f. et klufe, n. equus elitellarius, *Saumt*

Boh. klisna, equa, mutato ut solent в in и. At Polon. klusię refer ad **кльс**, **кльсак**. Non enim licet Pol. в cum лю confundere.

кльст Russ., **klesk** Pol., loxia curvirostra, *Kreuzschnabel*; Boh. dlask est l. coccothraustes, *Dickschnabel*.

кльша Russ. cornix apud Polykarpow, apud alios species monedulae.

кльца, Serb. **кльшта**, **кнешта**, et plur. **кнеште**, forceps, forcipes, Croat. **кльце** plur., Russ. **кльци**, Pol. **kleszcze**, Boh. **кльштѣ**, olim **кльце**, Carn. **klēshe**, **kliefhe**. Inde Russ. Pol. **кльш**, Boh. **kljst'**, olim **кльштѣ** et **кльци**, **gedivius**, **ricinus**, *Zocke*, Carn. **klosh** *Schafstaus*.

кльц Boh. cavea, *Käfig*, refer ad **кльчѣ**,

кльцати Serb. vacillare, **кльцанье** vacillatio **redum**. Psalm. 76, 7. **тѣжаше дѣх мой, ѣсхалле тѣ пнеумамъ**, legit Psalt. Ven. **кльцаше**, Vulg. **scorebat spiritus meus**. Boh. **кльцати** est claudicare, Russ. **колчить**, et **колча** idem ac Boh. **kleawy** et **kulha**, **claudus**. Confer et **клькати**. Serb. et Croat. **кльцати**, **pulsare**, ad radicem **кль** spectare videtur.

кльцати clamare, Iterat. а **клькнѣ**. At **кльцати** Illyr. Croat. **germinare**, est а **кльца**. Boh. **кльчичи** idem.

кльца Serb. Croat. Vind. **germen**, **сума**, Serb. **кльница** dim. Boh. **кльчка**, Morav. **klj**, **klej**. Pol. **kieł**, **kiełek**, Carn. **kalbrin**, **zima**, **germ**, *Koim*. Confer Croat. **klijem** **germinare**, **pullulare**, Morav. **kleju**, **kleti**, et Boh. **kel**, Pol. **kieł**, plur. **kly**, Russ. **кол**, **deus acutus**, **caninus**, *Spitzzahn*. **кльца** itaque ad secundam classem referendum est.

кльчава Boh. **mustela**. **колчан** Russ. Pol. **pharetra**, est vox Tatarica, Slavis **тѣл**.

кльчити, **кльчовати**, Boh. **extirpare**, **guncare**, inde **кльченина** **повале**, Slovac. **кльчовати** et **кльчовати**.

КЛѢЧ, f. Boh. buris, Pol. klęk, refer ad КЛЕКАТИ.
 КЛѢЧ clamor, refer ad КЛѢК. Act. 23, 9. ВЪСТѢ
 КЛѢЧ БЕАНК, factus est autem clamor (κραυγή)
 magnus.

КЛАЧА, КЛАЧКА, Russ. equa (vilis, strigosa), Pol.
 klacz, klaczka.

КЛЮЧИТИСЯ accidere, usu venire, contingere. Luc.
 1, 9. КЛЮЧИСЯ СМѢ ПОМАДИТИ, ἐλαχε τῷ Ση-
 μίῳσαι, accidit (Vulg. sorte exiit), ut incensum
 poneret. 1 Cor. 14, 10. аще КЛЮЧИТИСЯ, εἰ
 τύχοι, prout incidit. Magis usitatum est com-
 positum ПРИКЛЮЧИТИСЯ. Marc. 6, 2. ПРИКЛЮЧ-
 ИШЕЛ ДНИ ПОТРЕБНѢ, γενόμενης ἡμέρας ἐυ-
 καίρου, quum dies opportunus accidisset. Simplex
 tamen saepius in antiquo Apostolo occurrit, cui
 nunc aliae voces substitutae leguntur. 1 Petr. 4,
 12. про КЛЮЧЕШЕДЕ (συμβέβηκοντος) СЛѢЧАЮШЕДЕ,
 si accidat. 2 Petr. 1, 1. про КЛЮЧИШИМСЕ (τοῖς-λα-
 χῆσι) ПОЛѢЧИВШИМ, iis qui sortiti sunt. КЛЮ-
 ЧИМ utilis. 2 Tim. 2, 24. in Ms. в ничтоже КЛЮ-
 ЧИМО; ad nihil utile (χρήσιμον), nunc in impres-
 sis ни на кѣюже ПОТРЕБѢ. НЕКЛЮЧИМ inutilis.
 Psal. 15, 3. вкѣнѣ НЕКЛЮЧИМИ БЫША, simul
 inutiles facti sunt, ἅμα ἠχρηώθησαν. Matth. 25,
 30. Luc. 17, 10. РАК НЕКЛЮЧИМ est servus inutilis
 (ἄχρηστος). At 1 Cor. 9, 27. НЕКЛЮЧИМ est ἀδό-
 κимος, геробус. Hoc sensu legebatur olim не-
 КЛЮЧИМИ Tit. 1, 16, nunc неискѣени, et Hebr.
 6, 8. НЕКЛЮЧИМА; pro quo edili habent не-
 ПРѢБНА.

КЛЮЧ clavis, κλεῖς, а КЛЮКА, uncus. Est enim et ho-
 die КЛЮЧ Serbis etiam uncus foeno extrahendo
 serviens. Boh. kljč mutato ю, ut solent, in и, aliis
 omnibus КЛЮЧ. КЛЮЧАРЬ claviger. КЛЮЧЕНИЦА
 Croat. Сарр. est sera. ЗАКЛЮЧИТИ claudere, Luc.
 4, 25. егда ЗАКЛЮЧИСЯ нѢО три лѣта, quando
 clausum est (ἐκλείσθη) coelum tribus annis. Serb.
 ЗАКЛЮЧАТИ, ЗАКЛЮЧАВАТИ occludere. Croat.

ЗАКЛЮЧИТИ, ЗАКЛЮЧЫМ, idcum injicere, inhamare.

КЛОКОТ sonitus ebullientis aquae, bullitus, inde КЛОКОТАТИ, КЛОКОУЪ ebullire, sonum клои edere. Croat. КЛОКОТАТИ, КЛОКОЧЕМ, Boh. КЛЕКОТАТИ, КЛЕКОЦЮ gloterare sicut ciconia. Confer КЛЕКТ, КЛЕКТАТИ, КЛОУТАТИ, метаonomatopoetica. КЛОКОЧ Boh. КЛОКОЧКА Boh. et Pol., КЛОКОЧИКА Serb. est staphylea pinnata, *Pimpernusa*.

КАКЫ, КЛОКИ, plur. Job. 20, 18. *σπίθνος*. In antiqua editione Levit. cap. 13. a v. 48. usque ad v. 59. decies leguntur КЛОКИ pro graeco *κροκί*. Correctores maluerunt vocem КРОКИ e graeco formatam novies substituere, quam Alexejew non nisi e graeco explicare potuit. Dicit enim КРОКИ idem esse, quod УТОК subtegimen, trama, aut КЪДЕЛА pensum lini. Sunt autem Slovac. КАКЫ, Pol. *klaki*, stupa, Croat. et Serb. КЪЧИНЕ (КЪЧ pro КАЧ), Boh. КАУКЫ flocci stupae, villus. Russis КЛОК, КЛОЧОК est fasciculus, *Büschel*, et КЛОЧКИ frusta, *frustula*. Atque ipse Alex. КЛОКИ Job. 20, 18. explicat per КЪКИ, i. e. frusta. Certo etiam Levit. 13. potuissent КЛОКИ, et glossa КЪДЕЛА v. 48. vocem на КРОКАУ respiciens, servari aut saltem vox slavica substitui, uti v. 59. factum est, in quo genitivus *κροκίς* adjectivo КЪДЕЛАУА exponitur, ubi olim Dat. plur. КЛОКУА legebatur.

КЛЕКЪ inusitatum, inde Serb. Infinitivus КЛЕТИ (slavice КЛЕЩИ); КЛЕКЪ, КЛЕКЪТИ, prosumbere in genua, flectere; КЛЕЧАТИ нити genubus, КЛЕКАТИ Iterat. Illyr. Croat. Carn. Boh. Pol. nota vox, Russis prorsus ignota. Praeter КЛЕКЪТИ (КЛЕКНЕМ), et КЛЕЧАТИ (КЛЕЧИМ) habent Serbi et formam frequentativam in composito ПОКЛЕЦИВАТИ, Boh. а КЛЕЧЕТИ, КЛЕЧИМ frequent. КЛЕЧИВАТИ, КЛЕЧИВАМ, et а КЛЕКАТИ,

ТИ,

ТИ, КЛЕКАМ, frequ. **КЛЕКАВАТИ, КЛЕКАВАМ**, Pol. a *klekać* formant *klekiwać*. Habent Pol. et Boh. et activam formam in **ТИ**; Pol. *kleczyć, skłęczyć, flectere, incurvare*, Boh. *kljčiti, skljčiti*, mutato e in i productum, inde **КЛЕЧ** buris, stiva, Pol. *klek*.

КАНК clamor, vociferatio, apud Polykarpow, alias **КАНЧ**. **КАНКАТИ** clamare, apud Alexejev e Gregorio Nazianzeno, alias **КАНЦАТИ**. **ВОСКЛИКНИЧЕ** (Ven. **ΒΕΚΛΙΚΝΗΤΕ**) **Б҃҃҆ Psal. 46, 2.** jubilate Deo, *ἀλαλάξατε τῷ Θεῷ*. Ibid. v. 6. *ἐν ἀλαλαγμῷ*, in júbilo, в **ВОСКЛИКНОВЕНІИ**. со **ВОСКЛИЦАНІИ**. Psal. 32, 3. in vociferatione. Psalt. Ven. habet praepositionem **въ** pro со, cum in graeco sit *ἐν*. Croat. *kliktati* praecinere, *klikujem* applaudere, laudibus celebrare. Boh. *klj* est diminutivum a *kel*, uti Russ. **КАМКА** **КОЛ**, dens acutus, caninus.

КЛЮКА Croat. Carn. uncus, Pol. *kluka*, Boh. *klika*. Russ. **КЛЮКА** est pedum, scipio superne incurvatus, *Κραχία*.

КРАЙ, margo, extremitas, ora, littus, а **КРОЮ**, **КРОИТИ**, scindere. **Ѡ** **КРАА** **Н҃҃҆** Psal. 18, 7. a summo coelo. **ВСКРАЙ** **МОРА**. Hebr. 11, 12. ad oram maris, *παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης*. **КАМЕНЬ** **КРАЕДГОЛЕН** 1 Petr. 2, 6. lapis summus angularis (*ἀκρογωνιαῖος*), codd. Serb. **КРАЕДГЛЕН**. **КРАЕГРАДИЕ** агх, *ἀκροπόλις*, 2 Macch. 4, 12. et 27. **КРАЕСТРОЧІЕ**, **КРАЕГРАНЕЧІЕ**, acrostichis. **КРАЕСТКОМШІ** Psalt. Ven. 113, 8. *ἀκροτομος*, nunc **НЕСТКОМШІ**.

КРАВА vacca, Pol. *krowa*, Russis. **КОРОВА**. **КРАВІИ**: **МАСЛО** **КРАВІЕ** Job. 20, 17. *βούρον*, in correcta nunc legitur, olim **МАСЛО** duntaxat. Cum enim Russis **МАСЛО** oleum sit, volebant correctores addito adjectivo butyrum notare. Alias adjectivum **ДРЕВАНОЕ** addi solet; ad oleum significandum.

кровь, кровъ, cruor, sanguis, Serb. кровъ, (sic et
 Illyr. karv, krriv legendum est), Boh. et Pol.
 krew, Croat. kerv, Carn. kri, Lusat. krej.
 кривъ, кривый, curvus, Pol. krzyw, Boh. krziv.
 крабій, m. et крабїа, f. arca, capsula, *κιβωτός*.
 Pol. krobia, krobka, Russ. коробка, *Schach-
 tel*; Boh. krabica. Alexjejew dicit крабїа olim
 lectum fuisse pro hodierno ковчегу Exod. 2,
 5. In aliquo libro liturgico legi крабїа non ab-
 nuo; sed in bibliorum editione Ostrog. et Mos-
 quensi prima jam ковчегу pro *Sibis* legitur.
 корабль, m. navis, кораблеу dim. *πλοίαριον*, na-
 vicula. корабленик nauta, Act. 27, 27. Pol.
 Boh. korab. корак Boh. etiam cortex, а кора.
 At корабль, корак, significatu navis, peregrinum
 videtur. Conf. gr. *καράβος*, ital. caravella.
 крош Russ. anethum, vide supra копъ.
 кропива, urtica, Job. 31, 40. *κνίδι*, vide ко-
 прива.
 кропити, кропити stillare, aspergere, кропа-
 нїе aspersio, кропило aspergillum, кропа stilla.
 крѣпа, plur. крѣпы, pultes, polenta Judith 10,
 5. in versione antiqua e Vulg. 2) Serb. Croat.
 крѣпнѣ grandis, *Graupenhagel*, Pol. krapy, Boh.
 krapy, krupobiti. Conf. Croat. крѣпнѣ gran-
 dis, Serb. крѣпнѣ crassus. крѣпнїца mica, *ψι-
 χιον*, Matth. 15, 27.
 крѣпокъ, крѣпкий, fortis. Psal. 23, 8. гдѣ крѣ-
 пок и силен, *κραταιός και δυνατός*. крѣпость
 fortitudo. возлюблю тѣ гдѣ крѣпости моя.
 Psal. 17, 2. diligam te domine fortitudo mea (*ψι-
 λοςύμια*), Psal. Ven. крѣпости, rectius utique.
 Vide Declinationes. крѣпитица, крѣплюса,
 confortari. крѣпещесе *δυναμοίμενοι* Coloss. 1, 11.
 in antiquo Apostolo; nunc возмогающе.
 крамола seditio, *σαΐσις* Luc. 23, 19. крамола
 Act. 17, 5. *ἀγοράτος*, circumforaneus. Boh. kra-
 mola, quod in antiquissima versione Psalterii

legitur; idem; Slov. kramoliti se inimicitiam habere.

кромѣ adv. absque, praeter. кромѣ закона Rom. 3, 21. χωρὶς νόμου, absque lege; кромѣ тѣла 1 Cor. 6, 18. ἔκτος τῆ σωματος; extra corpus; кромѣ оуз сиx Act. 26, 29. παρεκτός των δεσμῶν τούτων, exceptis vinculis his. кромѣ кѣмь Coloss. 2, 5. ἄπειμι, absens sum, in antiquo Apostolo, нисѣѣтсѣю. въ кромѣѣтѣи Philip. 2, 12. in Ms. pro во ѣшетѣи, in absentia. Russ. кромѣ, Pol. krom, kromia, Boh. krom, kromje, Slovac. krem. кромѣшній exterior, Matth. 8, 12.

корм, корм, cibus, pabulum, Pol. karm, Boh. pokrm. Croat. Carn. kerma. корма cibus, Pol. karmia, Boh. krmje. кормити alere, pabulum praebere, кормитель alitor, nutritor, Croat. kermiiti, kermitel, Pol. karmiciel. кормилица (Ostrog. долица) nutrix Exod. 2, 7. кормак Serb. Croat. porcus (a saginando).

кома, корма, puppis, еѣ сам на кормѣ Marc. 4, 38. erat ipse in puppi (ἐκὶ τῆς πρυμνῆς). Etiam Act. 27, 41. in antiquo Apostolo η πρυμνα est кома, cui nescio qua de causa in editis кормило substitutum fuit. Est autem кормило πηδαλιον, gubernaculum, ibid. v. 40. Sic et Jac. 3, 4. olim ѣ мала кормила, ὑπὸ ἐλαχίστη πηδαλιου, нисѣ малым кормилицем. Norunt kerma hoc sensu Croatae, Carnioli. Serb. obsoletum кома citat Vukius ex cantilena, in qua certe puppis, non gubernaculum, intelligi debet. кормчий gubernator, κυβερνήτης, Act. 27, 11. Арос. 18, 17. In cod. Serbico кормитель, aliis et кормник, idem.

ремень silex, pyrites, Kiesel, Ezech. 3, 9. in antiqua versione e Vulgata. Pol. krzemien, Boh. krzemen et sskrzemen, aliis omnibus kremen.

кренитиса inniti: тшерица рѣками кренацина
in antiqua editione, Prov. 30, 28. καλαχρώτης
χερσὶν ἐρείδόμενος, Vulg. stellio manibus nititur;
nunc vero in correcta ωπιδαιούμισα, cum glos-
sa, quæ monet in hebraeo legi נאבך pro тш-
рица. Serb. кренѣти et крѣтати; loco mo-
vere, refer ad крѣт.

крѣн, a græco κρίνον, lilium; Matth. 6, 28: At
окрѣн compositum esse possit ex ω et крѣн.
Legitur nunc окрѣн Jud. 6, 38: pro λεκάνη,
olim чаша. Zach. 9, 15. ωкрѣн est φιάλη. Boh.
okrzin catinum. Conf. Russ: крѣнка:

краль Serb. Croat. Boh. rex, Pol. krol, Russ.
король, vox a Caroli magni nomine *Karl* per
transpositionem nata apud Slavos, eo fere mo-
do, quo illi brada pro *Bart*, mramor pro marmor
dicunt. Durichius ab armenico karol potens,
valens, Orzechovius à κελρανος deducere malue-
runt; clariss. Linde origine slavicam esse vo-
cem contendit, cum etiam ecclesiasticam краль
sibi persuaserit. Atqui in libris sacris rex nus-
riam краль, sed ubique царь appellatur. Praefatio
libri кормчаш, e qua Alexjejew in Lexico vo-
ces краль, et кральство, citat, cum sit recens
ab editóribus conscripta, nihil me movet. Ha-
bent Russi et краль reginam in chartis lusoriis,
Pol. kralka, in quibus pronunciationem Bohemorum
servarunt, cum alias in similibus syllabis a in o mutant.

крѣло, non крѣло, ala, Boh. krzidlo, Pol. skrzydło,
quod minime a крѣю tegere, sed potius a kérz,
Pol. krze n. frutex, *Busch*, deducendum sit.
В кровѣ крѣлѣ твоею покрѣши мѧ Psal. 16,
8. sub umbra (ἐν σκέπη) alarum tuarum (πτερυ-
γων σου) proteges me. на крѣлѣ црѣковнѣм
Matth. 4, 5. super pinnaculum (πτερύγιον) tem-
pli. во крѣлѣхъ ризъ est fimbria (κρασπέδον) vesti-
menti Matth. 9, 20. Serb. Croat. крѣло ala,

2) sinus, *Schofs*. Carn. krilo, sinus; ala vero perutniza (corrupte repetniza). Illyr. Croat. krelyut. крадѣ, красти, fut. оукрадѣ, Iterat. оукрадаю. Johannes Iliaskij, auctor Concordantiarum in Evangelia et Acta, sub крадѣ posuit ter оукрадѣ, et sub оукрадаю alios tres versus, in quibus non nisi forma оукрадѣ legitur. крадоводен in antiquo Apostolo pro ο συλαγωγών legitur Col. 2, 8., in Msto. Belgradensi крадоводан, Gerundivus a крадоводити depraerari, in editis nunc преушала, decipiens.

корд Boh. Pol. gladius, pugio, Russ. Croat. корда, Carn. kordezh. Huc refer compositum оскорд Psal. 73, 6. сѣчивом и оскордом εν τελεκει και λαξευτηριω, in securi et ascia. Est pignum oc - корд, acutum ferrum.

кредл, m. Slovac. et Morav. grex, agmen, Cro. kerdelo, Carn. kardelu, kardelo, Confer чреда et germ. *Hoerde*.

краток, краткий, Croat. Carn. Boh. kratek. Illyr. кратак, Pol. krótki, Russ. короткый, brevis, curtus. кратити breviare, краткость brevitatis. вкратцѣ breviter, συντομως, Act. 24, 4. et краткочоконечно житіе Sap. 15, 9. βραχυτελη βίου.

крат, plur. краты, колькраты quoties, двакраты bis, трикраты ter, etc. секрати Deut. 32, 17. sunt πρόσφατοι. Legit autem hoc loco pro και νοι και πρόσφατοι Psal. Ven. новїи и се крати, Ostrog. et Mosqu. prima новїи се крат оmissio, correcta editio нови и секрати, addita glossa - недавни, Vulg. novi recentesque.

кротк, кроток, кроткий, mitis, mansuetus, Croat. Carn. Boh. кротек, Illyr. кротак, Pol. krotki, quod a krótki distinguendum. ты гди благ и кроток Psal. 85, 5. tu domine suavis (χρησός) et mitis (ἐπιεικής). такъ кроток есмь Matth. 11, 29. quia mitis (πρῶτος) εἰμι. кротость

tis baptismalis apud Serb. refer ad крестъ, крестъ, pro крестница.

крѣпец dim. a крѣг; ita et alia, uti крѣжити, крѣжати, крѣжило, крѣжало refer ad крѣг. крѣжилѣа apud Polykarpow sunt circuli, крѣги.

Isai. 13, 10. in antiqua editione крѣжилѣа pro Ὠρίων leguntur, correctores maluerunt vocem graecam servare. Job. 38, 31 pro φραγμὸν Ὠρίωνος olim ωгражденіе крѣжилицъ, nunc ωгражденіе ωріѡново exuncto nomine slavico Orionis, quod certe apud Illyrios eo tempore, quo Jobus et Isaias versi sunt, in usu erat.

крѣжевати: Дан. 8, 27. крѣжевахъ in antiqua editione pro ἐμαλακίσθην, nunc изнемогахъ, debilitatus sum. Cum ь supplere solet ε brevis, et Δ epentheticum sit, referendum erit крѣж ad крѣг, unde Bohemicum крѣгек (krzechek, krzechky), fragilis.

краса, pulchritudo, decus, κάλλος Epist. Jerem. seu Bar. 6, 23. безъ красы ἀσχημονούσα Ezech. 16, 7. люкнѣ красѣ φίλονοσμος Bar. 6, 8. in antiqua editione, in correcta vero красотолюкнѣ. Olim въ день красы ἐκ ἡμέραις νέων Sir. 24, 27. melius nunc во дни новоплодїи. красота septies in Psalmis legitur. красота сеанаа со мною сътъ Psal. 49, 11. pulchritudo (ὠραιότης) campī mecum est. красен, краснѣй, pulcher; ψалтирь красен с гдѣсьми Psal. 80, 3. psalterium jucundum (τερπνόν) cum cithara. се что добро или что красно Psal. 132, 1. ecce quid bonum (καλόν), aut quid jucundum (τερпнόν)? Nec differt Psalt. Venetum, nisi quod post се addat нѣтъ, graecum δι post ἰδῶ exprimendo. красен доброюю Psal. 44, 3. speciosus forma, ὠραιὸς κάλλει красен огрюча ἀστειὸν τὸ παιδίον, venustum puerum, Vulg. elegantem infantem, Hebr. 11, 23. Et Act. 3, 10. при красныхъ дверехъ, ad speciosam portam,

ἐπὶ τῇ ὥρᾳ κύλυ. At Cant. 5, 10. красен in antiqua editione est *πύρρος*, rubicundus, qui significatus a Russis duntaxat huic voci tribuitur. Recte itaque deleto красен hoc loco correctores чермен substituere. красити, крашу, оукрасити, Iterat, крашаю ornare, comere, decorare. красите раки праведных Matth. 23, 29. ornatis (κοσμεῖτε) monumenta justorum. нходы оутра и вечера оукрашиши Psal. 64, 9. exitus matutini et vespereae delectabis (τέρψεις). Apud Polykarпов красюся delectari, gloriam, *τέρποιαι*.

кросна Pol. Slovac. machina textoria, Russ. крошны plur. idem, Croat. крошина. 2) krosna Boh. sporta, corbis, Croat. крошина, *Krachsen*, machina ad portanda onera in dorso, Russ. крошина corbis, Serb. крошные plur. feretrum.

крыса Russ. mus rattus, *Ratte*.

кресати Serb. Croat. Carn. excutere ignem, Pol. krzesac, Boh. krzesati. кресало Illyr. Croat. Carn. ignitabulum, *Fouorzeug*, Boh. krzesadlo, Serb. Slovac. кресиво, Pol. Mor. krzesiwo idem. At Croat. et Carn. vide sub крест.

креснѣ inusit., воскреснѣ, воскреснѣ, exurgere, resurgere. воскресни вже, surge (ἀνάστα) deus Psal. 81, 8. еда спай неприложит воскреснѣти, numquid qui dormit, non adjiciet ut resurgat (τῷ ἀναστῆναι) Psal. 40, 9. той воскресѣ мертвых, ipse surrexit (ἠγέρθη) a mortuis Matth. 14, 2. воскресити, воскресити, suscitare, excitare, Iterat. воскрешаю: аз воскреснѣ его, ego resuscitabo (ἀναστήσω) eum Joh. 6, 44. 54. оѣ воскрешает мертвыа, pater suscitabit (ἐγείρει) mortuos Joh. 5, 21. In antiquo Apostolo 2 Cor. 4, 14. воскрѣшен, qui suscitavit, про егѣи-рас, et воскрѣнитъ suscitat, про егѣи-рей, in impressis vero воздвигнѣи et воздвигнетъ. воскресеніе (а воскреснѣ) resurrectio, ἀνάστασις,

triginta et octo vicibus in N. Test. legitur, **воскрешеніе** vero (а воскресити) non nisi septies. Observavi autem in Mss. **воскрѣшеніе** quandoque etiam iis in locis, ex. gr. Matth. cap. 22. ter, in quibus nunc **воскресеніе** impressum est. **воскрѣшеніе** habet cod. Serbicus recentior. Serbis hodie **васкрєнѣти**, **васкрєнем**, exclusa ut solent vocali *ѣ*, resurgere, **васкрєнѣ** et **васкрє**, immo et **уєкрє** pascha, **васкрєвати** et **уєкрєвати** celebrare pascha.

крѣсла, f: Russ. sedes, sella, solium, Pol. krzesło, n. *Lehnstuhl, Armstuhl*.

краса porrigo, scabies, *Räude, Krätze*, Boh. chrasta, Russ. короста. Levit. 21, 20. **красы двѣя ѿора аурія**, Vulg. jugis scabies. Serb. Croat. Carn. **краса** est crusta vulneris, *Schorf*, Serb. **красѣ** variolae.

красѣль, m. *ὀρτυγίτρα*, coturnix, Psal. 104, 40. Apud Polycarow *ὀρτυξ*, coturnix. **придоша красѣли и покрыша полк** Exod. 16, 13. *ἀνέβη ὀρτυγίτρα*, Vulg. ascendens coturnix cooperuit castra. Antiqua editio **вєсь полк**. Etiam tertio (in Vulgata quarto) libro Esdrae, qui e latino translatus est, cap. 1, 15, coturnix est **красѣль**: **красѣли быша вам в знаменіе**, coturnix vobis in signo fuit. Dubitari igitur vix potest, per **красѣли** interpretem Slavum intellexisse coturnices. Et tamen coturnix Serbis, Slovac. et Carn. est **препелца**, Dalm. *prepeoka*, Pol. *przepiórka*, Croatis *пѣпелца*, Russis *перепелка*, Boh. *krzepelka*, mutato *п* in *к*. **красѣль** vero, Russ. **коростель**, est *Rallus crex*, *Wiesenschnarrer*, Boh. *chrzastal*, *chrzastel* et *krzastal*, Pol. *chrosciel*, *chroscielec*.

крєст, non nisi cum praepositione *ω* in usū: **ωкрєст секе** circum se, *περὶ αὐτὸν* Matth. 8, 18. **ωкрєсѣ даше вєси ωкрєст** circuibat vicos in circuitu (*κύκλω*). Est ergo obsoletum **крєст** idem

ac germ. *Kreis*, orbis, circuitus, inde Boh. okrsslék orbis. Pol. kres, kryś, kreslic huc trahi possint, sed serius a germ. *Kreis* deducta videntur. **ωκρεστννм** adj. circumjacens, qui circa est: **множество ѿ ωκρεстннх градѡв**, Act. 5, 16. multitudo vicinarum civitatum (**τῶν περι πόλεων**). **крест** crux, est pro **хрест**.

крестити baptizare, Iterat. **крещая**: **крещеніе** baptismus. **крещеніем** **им же аз крещаяюса**, **креститася** Marc. 10, 39. baptismo quo ego baptizor, baptizabimini. Recte monet Alexejew, **креститася** esse dualem numerum futuri temporis, sed miror, quod addiderit, simili modo et alia verba inflecti secundum exemplar graeci sermonis, cum in scriptura sacra nullibi dualis graeci verbi occurrat. Neque asserere licet, Slavos inflexionem dualis numeri Graecis debere. **креститель** baptista, **крест** crux, Serb. **крст**, et **крстити**. In iis dialectis, in quibus **крит** pro **крест** viget, **крест** sumitur pro baptismo, Slovac. **krst**, Croat. Carn. **кест**, Pol. **krzest** et **chrzest**, Boh. **krzest**. Origo vocum istarum peregrina est, uti Germanorum *Christ*, christianus, inde olim *christen* baptizando christianum facere, quod Slavi mutarant in **хрест**, **хрестити**, **крест-крестити**. Serbis phrasis **у крсту** est idem ac inter Christianos, in orbe christiano. Huc refer Carn. **крес** festum Joannis baptistae, solstitium aestivum, inde Croatis **крес** ignis festivus, strues lignorum incensa, ad quam saltus nocturni fieri solent. Solent autem ignes isti accendi in vigilia Joannis baptistae. **крещеніа** **нбаннм** lotiones (baptismata) urceorum, Marc. 7, 8. est figurata locutio. Hebr. 9, 10. in antiquo Apostolo pro **βαπτισμοις** legitur **крещеніи** in Instrumentali plurali, nunc in impressis **в ωмощеніи** in abluitionibus. **крестильница** baptisterium, **ван**

in quod immerguntur baptizandi, in codd. Serbico крстнаница.

кршница dim. а кршина Jud. 6, 19. κόφινος, canistrum, sportula, refer ad кресна.

кршити, сокршити, frangere, Iter. сокршашю. исцѣли сокршениѣ са (Ven. Ps. съкршениа ея) Psal. 59, 4. sana contritiones (συτρίμματα) ejus. кость не сокршится ѿ него Joh. 19, 36. os non comminuetur (συτρίβησεται, confringetur) ex eo. кршина Boh. Pol. Russ.

ghamnus frangula L., *Faulbaum*. кршечу dim. а кршч: кршечу Pol. Russ. minerale, metallum. Boh. кршечу (Serb. кршачу) соли frustum salis.

кршка Illut. pirus, pirum, dim. кршчица, vide supra грша.

карша vide in Lex. Russa.

кршати, кршало in Lex. Serbico.

крч Boh. caudex, stipes, *Strunk*, Pol. karcz, indo кршити Serb. Croat. exstirpare, caedere sylvam, Pol. karczować. Serb. крченье, Croat. керч (крч), izkerchenye, exstirpatio, caesio sylvae, rudetum, *das Roden*.

крч Slovac. spasmus, Russ. корч, Croat. Carn. керч, Boh. krzeč, Pol. kurcz; Serb. грч, mutato к in г. крчити Boh. contrahere, contorquere, Russ. корчить, Pol. kurczyć, Serb. грчити, contrahere, corrugare.

крчма Serb. Boh. саурона, Russ. корчма, Pol. карчма, Croat. Carn. inserunt quidem ε inter κ et ρ scribendo, sed in pronunciatione id elidunt dicendo крчма. корчемник сауро, κάπηλος, Isai. 1, 22. Sir. 20, 27. Russa. et корчмарь, Serb. крчмар, Boh. krčmarz, Pol. karczmarz. корчемница taberna, τριεχ корчемниц, τριών ταβερνών Act. 28, 15. Sed in Apostolo an. 1324. legitur: τρει ταβερν, et quod praecedit. до аписка фора, ἀφ' ἧς ἀπ' τῆς φρεν, quod posteriores red-

diderunt: до апијева торгоа. корчемствовати cauponari, i. e. corrumpere, adulterare. Hac voce usus est antiquus interpres ad exprimendam metaphoram *καταλεύοντες* 2 Cor. 2, 17, licet in Apostolo citato vitiose κрмчествѣют pro κрчмствѣют scriptum sit; impressi nunc legunt не чистѡ проповѣдающеи (in antiquis editionibus проповѣдающе) слово бж҃іе, sublato tropo. κрчим *χαλκεις*, Vulg. faber aerarius, 2 Tim. 4, 14. legitur in Ms. antiquo, cui tandem vox ковач substituta fuit.

кочаг, корчаг, urceus, *Krug*, Isai. 5, 10. pro *κεραμιον* nunc legitur. Jerem. 55, 6. olim et nunc; Vulg. scyphos habet. In antiqua editione 1 Reg. 25, 18. двѣ корчазѣ, *δύο ἀγγυεῖα*, in correcta два сосѣда, Vulg. citres. Serbis крчаг, Slovac. *krčah* et *krčak*, Pol. корчак, dim. корчачек, Russis vero корчага vas fictile pro lintheis aqua fervida perfundendis, dim. et корчажка, adhuc in usu sunt. Palkowic Slovacicum крчак cum Russ. коршок (scribendum fuit горшок, quod est a горнец olla) male comparavit, et крк? (cum signo interrogationis) apposuit. Linde корчак cum корчма comparare maluit, cum Germanis *Krug* sit urceus et сауона; etymon vero кога, korzen statuit. Mihi neutrum probatur; cum крчак ad крч (caudex) referendum esse censeam.

кочечъ Russ. falco, gyrfalco, *Geyerfalke*; Pol. *krzeczot*; alias *białozor*. кречати Croat. coaxare, Dalm. *krakotati*, Boh. *krzehotati*. креч calx Illyr. peregrinum est про вапно. Boh. креч (*krzec*) referat ad крч, корч.

кочагѣ, apud Polykarow, accipiter minor, nisus fringillarius; Alexjejew addit aliis esse idem, quod кочечъ. Croat. кочагѣ, Dalm. кочагѣцъ, Carn. Vind. кочѣл, кочѣл, кочѣлч, Boh. *krahujec*, *krahulec*, Pol. кочѣлеу, falco nisus, *Sperber*.

крѡгъ Russ. Serb. Croat. circulus, orbis, sphaera, circumferentia, gyrus, cyclus, discus, Boh. kruh, Pol. krąg, plur. kręgi, mutata vocali u in a, ut solent, крѡгъ мѣданъ in Ms. antiquo 1 Cor. 13, 1. est κυμβηλον, in impressis кумбал. крѡглый rotundus. Olim Cant. 5, 14. ρθυγ̅ε̅ ε̅ρω крѡглыѣ, χεῖρες αὐτῆ τρευνται, Vulg. manus illius tornatiles, nunc вѣточены in plur. вкрѡглыйѣ ab вкрѡгъ, et вкрѡгжыйѣ. et вкрѡжити, et вкрѡженіе. Psal. 139, 10. глава вкрѡженіа их. caput circuitus (κυκλώματος) eorum.

кръ, Boh. krhy in plur. lippitudo, krhawy lippus. Slovac. krhla cupa lignea.

крѣг, vide Boh. krzehek, krzehky, krzehot, okrehy in Lexicis et supra Slav. крѣдебати. Confer tamen et Croat. kerhek (крѣек) et kerssliv. (кршлив) fragilis, debilis.

кроха, крошка, крошѣ, vide in Lex. Russicis. Affinia sunt крѡхъ, крѡшити. At Carn. крохотати est cachinnari, grunnire. Confer Boh. крохтати et крохтати. Dalm. крокати.

крѡхъ, quod mihi a крѡю seu крою, scindo, formatum videtur, fragmen, frustum Russ. et Pol., inde dim. крѡшецъ, Serb. крѡшачъ, quod vide supra sub крѡшити. оукрѡхъ fragmentum Matth. 14, 20. вѣзаша изкытки оукрѡхъ, tulerunt reliquias fragmentorum (τῶν κλασμάτων). Erat itaque крѡхъ хлѣба frustum seu fragmentum panis; nunc крѡхъ (omisso хлѣба) significatu panis viget apud Dalmatas aliosque Illyrios, apud Croatas, Carniolos et Vinidos. In Bibliis vero Slavonicis, apud Boh. Mor. Slovac. Lusatas, Pol. et Russos panis est хлѣк, Serb. лѣк. А крѡхъ est крѡшити in frusta comminuere. Confer et крохати.

крохати (apud Vukium крохати) et крошити frangere, Croat. kerham, kerssem (кршем), et kerhek (крѣек) fragilis.

крхати 2) tussire (de equis), Boh. крхлати.

крхый 3) Bohemis laevus, sinister.

кракати, кракам, Croat. Pol. crocitare, Boh. кракати et крокати, Carn. крокачи, Illug. гракати, Serb. грактати, Russ. гракаю, apud Polykarpow et кракаю. Croat. кракорим gracillare, Boh. кракорам, Pol. крекорам et крокорам.

крок Boh. Pol. gradus, gressus, passus. Boh. et крочей, Serb. Illug. Croat. Carn. корак, корачай, Serb. et кораклай. кроचितи Serb. Boh. Pol. gradi, incedere, (Boh. Iterat. крачети), Serb. Illug. Croat. Carn. корачити, Iter. корачити.

кроква Boh. Pol. et крокев (Pol. krokiew), canterium, telamon, *Sparren*, Carn. krokla. Vide et krokvice, Pol. krokiewka, et krokewnice in Lexicis.

крока subtegmen, trama, in Lexicis notatur ceu vox slavica, est autem omnino graecum κρόκη. Nec alibi nisi Lev. 13, v. 48 et sequentibus in plurali (pro antiquo κροκί) legitur. Vide p. 236.

крѣк Pol. крѣчек dim. согvus согах, Boh. крѣкѣц, Carn. крокар. Confer кракати, крокати, et Boh. крокати, Russ. apud Polykarpow крокати, крѣк 2) vide sub крѣк.

крк Boh. collum, Pol. inserto a: карк, dim. крчек, Pol. карчек, Lusatis керк, кѣрк. Slavis meridionalibus врат; Croatiae tamen et крк norunt. Serbis кркача gestatio in dorso manibus collum amplectentibus.

корконосый ρινότις, fissis naribus, ut explicat Alexjejew, additque vulgare кѣрносый, i. e. naso curto, naso mutilus. An non potius legendum корноносый, cum Serbis крнити sit diffindere, крнѣ et крнѣо homo auribus mutilus, крнѣорог mutilus cornu. Levit. 21, 18. *κρονοσῶρις* in antiqua editione redditur корн, in

correcta vero *κορνοσύη*, *curto naso*, quod utique contractum est ex *κορνομοσύη*. Slovacia *крѣва* est *ruga*, *plica*, *крѣвати* *conjugare*, *plicare*.

кѣркати, *кѣркѣти*, Russ. *pipire*, *gallarum pituita laborantium vox*.

кѣрка Serb. *clamor gallinarum*, *garrulum*. *кѣркетати* *coaxare*, *кѣркетѣша* *coaxatrix* i. e. *gana*. Pol. *krzekać*, Boh. *krzehotati*.

крѣк *clamor*, Boh. *krzik*, Pol. *krzyk*, Lusat. *кушик* *mutata*, ut solent, post *к* *litera р* in *sibilantem*, Carn. *крѣк* et *крѣч*, Croat. *крѣч* et *крѣка*, *крѣкѣм* Russ. *clamosus homo*, *Schreyhals*, Boh. *krziklaun* (*krziklun*), Pol. *krzykała*, *krzykało*, *krzykaez*, *крѣчати*, *clamare*, *ejulare*, Marc. 5, 38. *видѣ мольѣ*, *плачѣщїася* и *крѣчашїа* (*κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας*) *multum*. Matth. 15, 23. in Ms. *крѣчит* (*κράζει*) *pro зобѣт*. Dan. 13, 26. *olim* *крѣчанїе* (*κράυχη*), *шис* *клич*.

кѣркати Russ. *tetrinnire* (*anatum*), *кѣрка*, *кѣркѣша*, *anas*. Confer *кѣрка*. Pol. *krzekam*. *subo* (*de suibus*).

крѣк Russ. *uncus*, *uncinus*, *dim.* *крѣчек*. Pol. *kruczek*. Exod. 27, 10. *крѣчки* *их*, *οἱ κρῖκοι ἀντιῶν*, et iterum v. 11. in *correcta* *editione*; in *antiqua* vero *κρῖκοι* *sunt* *оквади*, i. e. *absides*, *curvaturae*. *крѣчити* *curvare*, *крѣчитися* *incurvari*, et *alia* *derivata* a *крѣк* *vide* in *Lex Russ.*

кѣдѣра, plur. *кѣдѣри* Russ. *crispi capilli*, *Looken*, Carn. *koder*, et *kodra*, *cineinnus*, Boh. *kaderz*, Pol. *kedziog*, plur. *kedzierze*. *кѣдѣрав*, *кѣдѣравый*, *crispus*, Serb. *кѣдѣрав*, Carn. *кѣдраст*, *кѣдѣровец*, Boh. *кѣдрнатый*, *кѣдрна*, *Kraushorff*, *aliq* et *кѣдѣра*, *kaderzawek*. Cant. 5, 11. *βότρυχοι αὐτῆ ἐλάται* *reddit* *correcta* *власы* *εγω* *кѣдѣравы*, *antiqua* *editio* *широки* i. e. *lati*, *Vulg.* *coma* *ejus* *sicut* *elatae* *palmarum*. *Supra*

р. 105. кѣдри ad кѣ retuli et recte quidem, cum
 р in fine vocis кѣдрь formativa esse videatur, uti
 ль, ла in кѣдель, кѣдела, pensum lini, Croat.
 Boh. etiam stupa, et ла in kudſa Pol. Slovac.
 villus, Zofe, kudſaty Pol. villosus, *zotig*. Nec
 occurrit radix ulla sub к tribus consonis constans,
 quarum media sit д aut т.

ктырь 'asilus, 'tabanus, *Bremse*, Russis duntaxat
 nota vox, e quorum Lexicis eam Stulli hausit et
 Lexico suo Illyrico inseruit, eamque per ute-
 csiscte (утчиште) et asylum explicavit, asi-
 lum (tabanum) male in asylum commutando.

кѣзнь, кознь, insidiae, technae, machinatio,
 fraus. противъ кознемъ діаволскимъ Ephes. 6.
 11. adversus insidias (μεθοδεας) diaboli. Ibid.
 4, 14. εν πανουργια προς την μεθοδεαν της πλά-
 νης, в коварствѣ козней лшениа in astutia ad
 circumventionem erroris, in (veteratoria) versu-
 tia ad insidiose fallendum. Nec alibi in Novo Tes-
 tamento haec vox legitur: Polykarrow habet etiam
 козневатыи insidiosus; кознствѣю insidiari,
 technas struere. Alexjejew citat кознованіе
 (quod supponit verbum козновати), козно-
 дѣйствіе et кознодѣйство, козногладник
 comocdus, ludio. Praeproutere vocem кознь
 supra р. 106. ad кѣ retuli. Distinguendae cer-
 te voces кѣзнь et кознь. Illud res ex auro aut
 argento fabrefactas, germ. *Geschmaide*, signifi-
 cat et a кѣю, uti Pol. kuz'nia, Russ. кѣзница,
 officina fabri, et кѣзнецу, derivatum est. Dis-
 tingui etiam debet кознь a казнь puniſio, cas-
 tigatio. Нос enim, contractum ex каѣзнь, a
 verbo каати aptius deducitur, quam a казати
 uti Palk. in Lex. Boh. visum fuit. Unde vero
 vocem кознь derivem, nondum mihi liquet. Si
 нь formativa sit, certe ad radicem кѣз, коз,
 seu кѣз cum vocali ambigua et mobili referen-
 da erit. In codd. Serbiis enim nunquam кознь,

sed semper къзнь scribitur. Nec aliud quidquam occurrit, quo vox кознь illustrari possit, quam Russ. козон, gen. кознà, talus seu osciculum, quo pueri ludere solent. Confer Boh. костка alea. A ludo facilis transitus ad technas, insidias.

кость, f. os, ossis, *Κροσθηον*, *Веп.* Psalm. 101, 4. квети моа пкѡ сѡшило соухошася, (Psalm. *Vep.* квети моа пакѡ соушило съухошете), ossa (*ὀσᾶ*) mea sicut cremium (*φρύγιον*) arguerunt. Hebr. 3, 17. квети кѡла, *Vulg.* corpora, in antiquo Apostolo оуды. Si slavicum кость cum lat. os conferas, ть formativa videri possit, quae syllabae radicali ко accesserit; at si cum graec. *ὀσσεον* compares, ть tertiam radicalem esse censebis. кость pronunciant Russi, Moravi, Slovaci, *kosé* Poloni, cum quibus faciunt Lusatiae utpote Lechitarum gens; Boh. Illyr. Carn. кост. Carn. et kuit, gen. kosti. Diminutiva Pol. Boh. костка, костечка, Russ. косточка, Croat. Serb. кошница (кошица), augment. Russ. кошница et alia derivata vide in Lexicis.

костер Serb. stannum, *Zinn*; est e graeco *κασσίτερος*.

кѡст Russ. frutex, virgultum.

кисть Russ. conus, apex; fasciculus, penicillum, *Quasto*, *Büschel*, Pol. *kisć*, dim. *kistka*.

кистень Russ. cestrum, cestus, clava, Pol. *kisćień*, *kieścien*.

кощѡны plur. Ephes. 5, 4. кѡсѡсловѡе или кощѡны stultiloquium aut scurrilitas (*ἐντραπέλα*), apud Polykarpow кощѡнник sardonio, jocator; кощѡнство pugae, facetiae, joci; кощѡнствѡю jocari, ludere, cavillari.

кѡща tentorium, tabernaculum. Num. 24, 5. olim in plur. кѡща твоа, *σκηνάϊσθ*, нунс кѡщи твоа. кѡщепотченѡе tabernaculum fixio, sco-

порѣга. кѣшник σκηνήτης. Serb. кѣѣка, Dalm. kucha domus.

кшик, кшик, Pol. sibilus, kszukać, ksykać, sibilare.

§. 8. Ex indiculo radicalibus syllabis sub quolibet litera subjuncto facile perspicies, significatum vocum classis tertiae, quae tribus consonis constant, non solum a prima et secunda, sed etiam a tertia radicali litera pendere. Differunt certe млад juvenis et младт malleus, хлѣб stabulum et хлѣб panis, праг limen et прах pulvis; прѣст (прѣст) digitus et прѣсть (прѣсть) terra. Ipsa etiam vocalis, fixa nimirum et immobilis, significatum determinat. Aliud certe est храм domus, aliud храм claudus, aliud драг carus, aliud драгг amicus. Quis audeat syllabas праг, прѣст, прѣст, прѣст, прѣст (прѣст), et derivata ab iis confundere? Postulant quidem Substantivorum formae, quae a verbis significationem petunt, aliam subinde vocalem, sed mutatio haec, cum secundum analogiae leges fiat, non est arbitraria. Igitur плѣт а плѣтѣ sub плѣт, грѣк а грѣкѣ sub грѣк, грѣм а грѣмѣти sub грѣм, звѣн а звѣнѣти sub звѣн, влѣк (облак) а влѣкѣ sub влѣк, мрѣз а мрѣзѣти sub мрѣз comprehendi existimanda sunt.

Consuli possint, quae in primis lineis ad conficiendum universale Etymologicon slavicum (*Entwurf zu einem allgemeinen slavischen Etymologikon*) Pragae. 1813. §. latius exposuimus.

§. 9. Quamvis non ignorem, quasdam radices classis tertiae ad secundam reduci posse, aliquot etiam omissas esse, licebit tamen numerum earum inire. Comprehendit autem classis tertia octingentas septuaginta octo, classis secunda sexcentas quinquaginta quinque, prima septuaginta duas syllabas radicales, quibus fundamenta etymologiae slavicae innituntur. Numeramus enim sub

	in Cl. I.	3	in Cl. II.	23	in Cl. III.	9
а	-	2	-	28	-	8
б	-	5	-	42	-	31
в	-	6	-	32	-	42
г	-	5	-	56	-	76
д	-	4	-	44	-	18
е	-	7	-	24	-	2
ж	-	2	-	63	-	8
з	-	5	-	52	-	3
и	-	4	-	31	-	36
к	-	5	-	45	-	50
л	-	3	-	20	-	13
м	-	4	-	15	-	15
н	-	5	-	55	-	148
о	-	2	-	13	-	21
п	-	-	-	-	-	27
р	-	1	-	7	-	10
с	-	4	-	18	-	37
т	-	-	-	26	-	83

χ	in Cl. I.	1	in Cl. II.	19	in Cl. III.	89
κ	-	4	-	42	-	153
		<u>72</u>		<u>605</u>		<u>878</u>

Summa omnium 1605.

§. 10. Non possum silentio praeterire egregios conatus illustrissimi Academiae Russicae praesidis Alexandri Шишков, viri mihi multis nominibus colendi, quibus ille conficiendo Lexico Russico etymologico, tam in notitiis (извѣстїе) Academiae, quam in arboribus vocum (дерева слов) summo labore concinnatis, Petropoli 1819. praelusit. Arbor radice мр in 25 genicula (колѣна) quasi stirpes dividitur, et e geniculis orti rami seu frondes (вѣтви) ex utraque parte stipitis exhibentur. колѣна hoc ordine se excipiunt a radice мр ad verticem progrediendo: 1 мрѣ, 2 мерлѣха, 3 смрад, 4 смерд, 5 смородинна, 6 мерзость, 7 мрак, 8 смерчїе, 9 морщѣ, 10 сморчок, 11 морошка, 12 смѣршїй, 13 хмѣрю, 14 мравїй, 15 мѣрава, 16 мѣрлычѣ, 17 маргаю, 18 мараю, 19 морковь, 20 морз (мороз), 21 море, 22 морж, 23 мрежа, 24 мир, 25 мїр.

Simile quid jam tentatum antea fuit a clariss. Samuele Linde in Principiis etymologiae, quae linguae Polonicae Lexico, praestantissimo aequae ac locupletissimo, praefixit. Primum exemplum, quod

pro-

profert, praebent radicales M-r, ad quas ille sequentes decem voces cum earum derivatis refert 1 Mara, 2 Mrok, 3 Murzyn, 4 Morze, 5 Mrug, 6 Miara, 7 Mor, 8 Marznąé, 9 Smrod, 10 Mruk. Secundum exemplum praebent radicales M-g, M-k. Tertium L-c, L-s, L-z; quartum Chr, Chr-ch, Kr-k, Chr-s, Chr-b, Chr-p, Kr-b, Kr-p; quintum radicales Pr, P-r, P-rz; sextum T-k; septimum denique Ch, quo non solum Chuch (quod est germ. *Hauch*), sed etiam Duch spiritus (quod sine dubio a Du, duju, formatum est) et chcieć (χουκτιν, velle) retulit. At ille veritati indagandae impense deditus principiis, quibus etymologiae systema legitimum superstrui debet, denuo examinatis, et pensi habitis aliorum sententiis certe jam perspexerit ipse, quam multa precario sumantur in determinando generali significato unius aut duarum literarum, in pluribus vocibus obviarum, neglectis reliquis radicalibus, quae simul conjunctae vocem ita constituunt, ut a complexu omnium notio et significatio pendeat. Mihi quidem semper visum est, si numerus radicum ultra, quam oporteat, minuatur, nimis coacte reducendo radices plurium literarum ad alias simpliciores, etymologiae fundamenta laebefactari potius quam firmari.

Utinam aliter mihi sentire liceret de arboribus etymologicis, quarum structuram exponere coepi. Secundae arboris radices sunt *кр*, *гр*, *хр*, neglecto prorsus discrimine literarum *к*, *г*, *х*; genicula (КОЛѢНА) centum triginta duo, quorum primum *кракаю*, supremum seu ultimum *хворать*. In notis, quae elucidando nexui et originibus vocum a communi radice deductarum destinatae sunt, multa sunt, quae probare non possum. Cui verisimile videri possit, peregrinum *гросш* (e lat. grossus) a slavico verbo *грохочѣ*; aut *круксталя*, etsi ore vulgi in *хруксталя* mutatum sit, a *хрукстѣть* recte deduci! Cui persuaderi possit, ut alia taceam, *гора* a *гром*, a *гора* vero *град*, *гордыи*, *горк*, *гудда*, *гудь*, *громада*, *грина*, *града*, *градъ*, *грекъ* orta esse. Tertia arbor e radice *тр* excrescens e 77 geniculis ramos diffundit. Istorum primum seu infimum est *трещѣ*, secundum *трескаю*, tertium *стрѣкочѣ*, quartum *стриж* etc. Extrema duo in apice summo sunt 76 *остѣ*, cum ramis *остіе*, unde *остен*, *остистый*, et 77 *ось* cum ramo sinistro *осалина*, unde frondes *осист*, *осистый*, et dextro *подчоска*, unde frondes *подчос*, *подчосина*. Si jam quae- ras, qua ratione *остѣ*, *ось* cohaereant cum radice *тр*, in notis doceberis, *ос* ab *остѣ*, *остѣ* ab *острый*, quod praecedit, orta esse. Atqui in *острый*, meo quidem iudicio, literae *тр* non sunt radicales,

sed

sed utraque, aut saltem *р*, est servilis, quae voci *отъ* accesserit. *отъ* autem ab *отъ* ope *тъ* formatam et ad secundam classem referendam facile admiserim. Non igitur *отъ*, *отъ* ab *отър* resecto *тр* enata censeri possunt, sed potius *отър*, acutus, ope formativae adjectivorum *р*, ab *отъ* et hoc ipsum ab *отъ* axis ceu primo elemento deducendum est. Confer *отъ* cum lit. axis, *acus*, *acutus*, quorum radicalis syllaba AC Slavico *отъ* respondet. Sic et *отъ* in *отъ* cum latino OC in octo comparare licebit. Slavi enim pro *к* aliarum linguarum amant *с*: *весь* vicus, *десять* decem, *дѣла*, *права* porcus, *просити* precari, *писати* pingere, *пикти* pingere, *пикти* pictum.

C a p u t II.

Functiones literarum servilium:

§. 11.

Quae augendis a fine syllabis radicalibus servantur literae, serviles dicuntur. In Substantivis *юность*, *юность*, *юноша*; ab Adjectivo *юн* derivatis, augmenta *отъ*, *отъ*, *отъ* significatum modificant. *раба* ancilla a *раба* servo solum genere differt. *судъ* est iudicium, *судити* iudicare, *судья* iudex. Itaque functiones servilium variae sunt. Serviant autem vocales tam solidae, quam liquidae generibus

260 Pars I. Cap. II. §. 11. Funct. lit. servilium

et numeris designandis, casibus flectendis, Verborum modis et temporibus formandis.

Genus femininum in singulari signatur vocalibus a et я, neutrum vero vocalibus o et e.

(a)

Masc. - я	Fem. - а	Neut. - о
т	та	то
сѣ	оба	обо
сам	сама	само
дѣл	дѣла	дѣло
дѣл	дѣла	дѣло
пѣт	пѣта	пѣто
ведом	ведома	ведомо

Typum hunc sequuntur partes orationis omnes generis capaces, nimirum Pronomina, Substantiva, Adjectiva et Participia, quorum masculinum consonis solidis finitur. Sic сѣсѣдѣа а сѣсѣдѣѣ, вѣдѣка а вѣдѣкѣ; свѣтѣ sanctus, свѣта sancta, свѣто sanctum. Si vero masculinum in consonam affectam seu liquidam, aut in ѣ desinat, pro а amat femininum я, pro о neutrum e.

(b)

Masc. - ѣ	Fem. - я	Neut. - e
той	тая	тоѣ
всѣ	всѣя	всѣѣ
наш	наша	наше
тоу	туя	туѣ
		Sic

Sic вола, бѣра, дѣша (дѣша) etc. отень, отна, отне. Vocalis и pro а non nisi in paucis superest: си haec а съ, мати mater, дщи filia, Russ. доч; in Comparativis post ш: менши, болши; in Gerundivis post ш et щ: кмши, имѣши. Neutra in а desinentia, ut праса porcus, vide in formis Substantivorum.

§. 12. In duali Masculinum signatur vocalibus а et я, Femininum vero et Neutrum vocalibus ѣ et и.

(a)	
Masc. - а	Fem. et Neut. - ѣ
дѣа	дѣѣ
оѣа	оѣѣ
сѣша	оуѣтиѣ
бѣдѣа	бѣдѣѣ
бѣдѣта	бѣдѣтѣ
знаѣа	знаѣѣ

Sic etiam in Praeteritis simplicibus видѣхѣа, видѣхѣовѣ; видѣѣста видѣѣтѣ.

In libris minus antiquis, Russorum et Polonorum more, neutra desinunt in а: дѣа-лѣѣта pro antiquiori flexione, quam Bohemi servarunt, дѣѣ-лѣѣтѣ; дѣѣ-стѣѣ.

(b)	
Masc. - а	Fem. et Neut. - и
ноѣа	мрѣѣжи
коѣа	оуѣши
кораѣа	очи
слѣѣпѣа	плѣѣщи

Sic

Sic et вѣжди palpebrae. Pro а post sibilantes nunc scribi а: ножа, коша, слѣпца, in Introductione p. 12 et 25 monuimus.

§. 13. In plurali veŕo genera notantur hoc modo:

(a)

Masc. - и	Fem. - ы	Neut. - а
они	оны	она
сами	самы	сама
овни	жены	оута

(b)

Masc. - и	Fem. - а	Neut. - а
вси	вса	вса
мои	моа	моа
отци	обца	пола

Gerundivi plurales amant ε in omni genere: дающе, давше. Substantiva masculina saepe ε et и, feminina vero, quorum singularis in consonam liquida desinit, и petunt: кости ossa, а кости.

§. 14. Flectendis obliquis casibus Nominum serviunt vocales omnes: Vocativo ε, и, ю; Accusativo feminino ъ, ю; Genitivo а, т, е, ы, и; Dativo ъ, ю, ѣ, и. Locali ѣ, и. Accusativo et Instrumentali plur. ы, и.

§. 15. In verbis formandae personae primae singulari servit ъ et ю; formando Imperativo post consonam и, post vocalem ѣ.

§. 16.

§. 16. Cum consona praecedente coalescens й seu ѣ formandis Adjectivis possessivis servit. Diphthongi autem seu syllabae in й finitae

ай,	ой,	оуй,	чй
эй,	ей,	—	йй

formandis Nominibus adhibentur. Notanda vero praeprimis terminatio definita seu emphatica Pronominum et Adjectivorum ой, чй, йй:

СВОЙ	СВОЯ	СВОЕ	suus, sua, suum.
—	СВОА	СВОЕ	
СІЙ	СІА	СІЕ	hic, haec, hoc.
КЗЙ	КАА	КОЕ	quis, quae, quod.
ВТОРАЙ	ВТОРАА	ВТОРОЕ	secundus, a, um.
ТРЕТІЙ	ТРЕТІА	ТРЕТІЕ	tertius, ia, ium.
НИЦІЙ	НИЦАА	НИЦЕК	egenus, a, um.
—	НИЦАА	НИЦЕЕ	

§. 17. E consonis serviunt, assumendo ante se, subinde et post se, vocales, casibus Nominum flec-tendis tres: м, г, х. Et quidem

м

Substantivorum Instrumentali ом, ем; Dativo plurali ам, ом, ем; Instrumentali plur. ами, ми; Ad-jectivorum Dativo singulari омъ, емъ; Locali ом, ем; Instrumentali singulari et Dativo plurali зйм, нм; Instrumentali plurali зими, нми.

Г

Adjectivorum Genitivo аго, ого, его,

Х

Substantivorum Locali plurali ах, ох, ѣх. Ad-
jectivorum Genitivo et Locali plurali их, ихъ.In Pronominibus personalibus мѣ и вѣ in Ge-
nitivo et Locali pro х locum habet с: нас, вас. In aliis
х: их еorum, в них in iis.Huc pertinent об seu еб, еб, ен, ер, аѣ, ес, seu aug-
menta epenhetica variorum casuum.§. 18. Derivationi Nominum eorumque for-
mis constituendis serviunt ъ et consonae om-
nes, unicum н si excipias. Frequentius tamen
hic munere suo funguntur в, н, л, р, т, с, к, et
conjunctim ость, ство et ствѣ, еск, иш et ишѣ,
quam reliquae.§. 19. Verborum personis signandis adhiben-
tur м, т, с et ш, ст, х. In duali ва, вѣ. Participiis
formandis м, н, л, т; Infinitivo ти, Supino т
(тѣ, non тѣ); Gerundivis в, ш, џ.§. 20. Est itaque aliquarum servilium conso-
narum triplex functio, aliarum nonnisi duplex,
nonnullarum duntaxat simplex.

Servit enim

ъ (seu ѣ cum consona praecedente coalescens) in
derivatione Nominum, ѣ praecedente vocali
in formatione Imperativi. Confer supra и.

- in derivatione Nominum, formatione Gerundivi, augmentis casuum.
- in derivatione Substantivorum (ка, ока), augmento casuum in Pronominibus тебе, себе; тебе, себе.
- in derivatione Nominum et Adverbiorum, in formatione Personarum et Participii passivi, in flexione casuum.
- in derivatione Nominum, formatione Participii passivi, et Futuri (нѣ), augmento casuum (мене).
- in derivatione Nominum et Adverbiorum, formatione Participii activi.
- in derivatione Nominum et augmento casuum.
- in derivatione Nominum et Adverbiorum.
- in derivatione Nominum, in formatione Personarum, Infinitivi, Supini, Participii passivi, et in augmento casuum.
- in derivatione Substantivorum (знь).
- in derivatione Substantivorum.
- in derivatione Substantivorum (снь), in formatione personae secundae (сн про шн), in augmento casuum (е), in flexione Pronominum (с pro х: нас, вас).
- in derivatione Substantivorum, in formatione Comparativi (шій); in formatione personae

secundae (шн), personae tertiae Praeteriti шє, ша, Gerundivi praeteriti (шн, шє).

щ in derivatione Substantivorum (нщ, нщє); in formatione Gerundivi (щщ, лщ).

щ in derivatione Substantivorum (єщ, нца, цє).

ч in derivatione Substantivorum.

г in derivatione Substantivorum, in flexione Genitivi Adjectivorum et Pronominum (того, кого).

х in derivatione Nominum, in formatione primae personae singularis (х), et tertiae pluralis Praeteriti (хѣ), in flexione Localis pluralis.

к in derivatione Substantivorum et Adjectivorum (к, ак, ак, ок, ек, чик, нк).

Quas vocales petant aut admittant ante se singulae hae serviles consonae, quando syllabae radicali affiguntur, locis suis plenius exponetur. Aliae enim plures admittunt vocales, aliae pauciores. в exempli causa амат а, о, є, и, hinc terminationes аб, об, єб, нб, fem. аба, оба, єба, нба, neutr. аво, ово, єво, нво, duntaxat usitatae sunt et non aliae. Plures admittit litera н, hinc ан, он, оун, чин, ен, ин, ан. Omnia ab euphoniae legibus pendere, ubique clarum fiet.

Caput III.

De nomine substantivo.

§. 21.

Forma Substantivorum prima.

Substantiva, quae puro etymo seu syllaba radicali nuda constant, veram Primitivorum formam exhibent, uti *кор* deus, *зѣкъ* dens, *носъ* nasus, *могъ* pons. Eandem formam prae se ferunt Abstracta multa, quae a Verbis significationem petunt, uti *ловъ* venatio, piscatio, а *ловити*, *потъ* sudor а *почити*, *сѣдъ* iudicium а *сѣдити*, *градъ* urbs а *градити*. Huc referri possunt et alia, nulla adhuc servili litera in fine aucta, quamvis a verbis, mutata etiam vocali, deducta sint, uti *токъ* а *тѣкъ*, *вродъ* vadum а *вредѣ*, *платъ* serpens а *платѣ*, *мразъ* gelu а *морзѣти*.

Compositorum eadem est ratio, siquidem rejecta praepositione simplicium primitivorum faciem referant, uti *искѣнъ*, *швразъ*, *спасъ*, *возрастъ*, *шклакъ*, *востокъ* etc.

Character hujus formae primae est *ъ*, seu consona finalis solida, nimirum *в*, *к*, *п*, *м*; *н*, *л*, *р*; *д*, *т*; *з*, *с*; *г*, *х*, *к*. Continet haec forma non nisi Masculina:

Левъ leo, *ловъ*, *днѣ* prodigium, *гнѣбъ*, *нравъ*, *хлѣбъ*, *волхъ* magus.

ѡок faba, лок cranium, Russis frons, рак, рѡк, рак perdix, дѡк quercus, зѡк dens, хлѡк, грак, грѡк, горѡк, шшиѡ cauda.

поп, пѡп umbilicus, потѡп diluuium, сѡп, шкоп, кѡп; сноп, столп, заклен, трѡп, стрѡп, стрѡп, сѡрп, чрѡп, оукроп.

оум, разѡм intellectus, лом, дом domus, дѡм fumus, сѡм silurus glanio, шѡм, тѡвор, шлем, хѡам, тѡрем, сѡрам, грѡм, хѡрам.

лен linum, сан dignitas, officium, сон somnus, сын filius, чин, кон, закон lex; зѡн, чѡан, плѡн, слоѡ, чаан seu член, чѡан, клѡн; вѡрам согvus, дѡрен, тѡрен, сѡрен cargeolus, чрѡн, хѡрен.

на argilla, вол bos, пол sexus, пѡпѡ cinis, мѡѡ, дол, тѡѡ, тѡѡ, тѡѡ, посѡ legatus, кал, кол жѡпѡ, сѡѡ, оугѡ angulus.

вар aestus, свар, соѡор, спор, пир convivium мор; мир рах, мѡр mundus, разѡор, позѡор, прѡзѡор, заѡор, жар, жир, сѡир caseus, кѡр; дѡор, прѡтвор; затѡор, сѡѡѡор, бѡор, коѡр, коѡар, одѡ lectus, бѡсер, вѡчер, вѡгр (ѡгор).

аѡ infernus, ѡѡ membrum, ѡѡ venenum, вѡѡ, шѡѡ (шѡѡѡ), нѡѡѡ sagena, заѡѡ occasus, мѡѡ mel, лѡѡ glacies, лѡѡ, рѡѡ series, рѡѡ genus, дѡѡ, сѡѡ, сѡѡѡ vas, сѡѡѡѡ vicinus, гѡѡ герtile, гѡѡ tempus, Russis annus, хѡѡ, заѡѡ occasus; ѡѡѡ, спѡѡ, спѡѡ, бѡѡѡ, плѡѡ, слѡѡ, гѡѡѡ хѡѡѡ.

җааа, вҗеа, вҗоа, пҗаа, смҗаа, тҗаа, гҗаа, оҗ-
коҗа, вҗоа, аҗоа, гҗоа; сҗаа, сҗаа, цҗаа
gigas.

(вҗт) оуҗт, ѡҗт responsum, зҗт foedus, совҗт consilium, вҗт promissio, пот sudor, мот, сот fatus, подмет, шмет ora vestimenti, ричет, кот catus, кит cete; свҗт, цҗт, плат, влот, шплот, верт, клеверт, сҗврат, порт, хвост, пост, ѡҗст dimissio, мест, мост, лист, лыст, раст, вҗраст aetas, пҗст, хвҗст, кҗст, щит, скот, скҗт.

(оуз) соуз conjunctio, воз vectura, ваз ulmus laevis Pall. *Ruster*, раз, вҗраз imago, оуказ, слҗз, мҗз, рҗоз.

оуҗ mystax, вҗс daemon, сҗс salvator, пс canis, нос, рҗнос, лҗс vulpes, лҗс sylvia, тҗс, оуҗс, пҗҗс, чҗс, кс, овс, квс, гҗс, влс, глс, клс, оуҗс sudarium, пҗс velum, пс, тҗс.

юҗ auster, вог, вҗг fuga, cursus, злог; слог syllaba, лҗг lucus, рог cogni, нсдг, шҗг, оуҗг, подвиг; омеҗ Russ. cicutavirgosa, снҗг, долг, пҗг, вҗг, подвҗг, нзвҗг abortivus (*ѡтрома* 1 Сог. 15, 8.) вҗг, пҗг, пҗс, сҗпҗг jugum (bovm), Russis conjux (maritus), аҗс, тог, кҗс, сҗог, сҗс, сҗаг, ковчег.

вҗсх, пах, мах vibratio (ensis), мох, мҗсх iter, лҗс Lechita, чс Bohemus; чпаг, слсх, по-
сҗсх

слѣх testis (auritus), орѣх, верх, прах, страх, грах;
грѣх, крѣх, оукрѣх.

паоук aranea, навѣк, вѣк, бок latus, бѣк taurus, бѣк fagus, мак, паравер, замок, лѣк arcus, лик chorus, рак cancer, шрок, пророк propheta, отрок puer, рык rugitus, ток, поток rivus, тѣк adēps, сок succus, сѣк nodus arboris; зѣк, вѣк, шѣлак nubes, волк lupus, полк, толк, злак, шѣк, клик, брак, прок, мрак, примрак, стѣк, вѣк, писк, мѣк, тѣк. Adde мзѣк, сѣсѣк.

Quae a verbis deducta sunt, amant vocalem latiore, nimirum o pro e: вода ведѣх, ход а шѣх. Subinde vero a aut o inter radicales consonas inseritur: вар а врѣти, смрад а смрадѣти, мор а мрѣти; жио est potius ab Iterativo жирати, quam а жрѣ formatum.

(a) Voces, quas hic consona solida terminari diximus, notantur in libris a Russis editis signo ъ. Hinc Grammaticorum regula, ea esse masculina, quae signo ъ terminantur. Verum nos Introductionis pag. 21. monuimus, post solidas consonas ubique supponi ъ, ubicunque ъlene locum non habet.

(b) Quae hic fortasse desideres, uti ров, кров, ков, зрак, смѣх, дѣх, воздѣх et alia, haec inter Derivata sub formativis suis quaerenda sunt. Nam ров а рѣю; кров а крѣю, ков а кѣю sub в, зрак а зрѣти sub к, дѣх а дѣю sub formativa х collocanda erunt.

Forma Substantivorum secunda.

§. 22. Character formae secundae est diphthongus seu ѣ post vocalem, aut consona finalis affecta

affecta seu liquida, nimirum вѣ, къ, пѣ, мѣ, нѣ, лѣ, рѣ, дѣ, тѣ, зѣ, сѣ, et densiores sibilantes ж, ш, щ, ч, post quas ѣ subintelligi debet, etiamsi non scribatur, cum crassum ѣ natura sua nunquam admittere possint. Continentur autem sub hac forma Masculina et Feminina.

Masculina sunt:

оуи р. 30, вой exercitus, лой sebum, рай paradisus, рой examen arum; змѣи draco, зной 139, строй, край, крой.

червь vermis 185.

голубь columba, шибель cauda.

вопль про вопль clamor, а воплю; силъ scaevus melolontha, *Maykäfer*.

пѣнь stipes, лань, gen. лана, tragelaphus Deut.

14, 5. лань cyprinus tinca, дѣнь dies, конь equus, огнь ignis, окѣнь perca.

моль tineä, хмель 211, тополь 133, оугль carbon, дреколь fustis. Adde жеравль grus, коракль, et Russ. рѣкль, in quibus ѣ est paragogicum.

оръ equus, царь 99, свѣръ 138, вепрь aper, ичопырь vesperilio, оугоръ 110.

медвѣдь ursus, лебедь cygnus, желѣдь glans, вода дух, помѣдь pavimentum, дождь 130, проздъ 194.

пѣть via, татѣ fur, зать gener, тѣсть 136, руть 207.

272 Pars I. Cap. III. §. 22. Substant. forma secunda.

кназь princeps, пѣназь, пусеразь inauris.

кжъ erinaceus, мѣж vir, нож culter, страж.

лосъ alce, лососъ salmo 124.

кошь corbis, лемеш vomer.

лещ 124, плащ 118, плещ clastro, плещ hederæ, крощ rubia 115.

мечь ensis, моч urina, шкрьч, плач 118, клич, ключ, врач 113.

сраш apud Alexjejew et in lexicis russicis est sicutus Nominativus masculinus. Nam Psal. 90, 6. ѿ сраша (Serb. ѿ срѣше) est Genitivus slavicus a сраша occursum, Russis nunc ветрѣча. Confer, quæ p. 175. de hac voce monuimus. Polykarow recte habet сраша *вплатиша*, incursum, occursum.

Ad hanc formam referenda sunt, quæ a Verbis ore ѣ formantur: лай latratus a лая, дѣи in vocibus compositis сладѣи, любодѣи, а дѣю. Sic навой liciatorium, jugum, *Weberbaum*, а вѣю, навѣю, mutata ante ѣ vocali ѣ in о. Sic et пой in напой potus, а нѣю; покой quies, а почѣю. Post consonas ь eodem officio fungitur. Hinc mutatio transformabilium consonatum. страж enim est a стрѣгъ, плач а плакати, клич, а кликнъ, ключ а клюка. Hinc et вождь а водити, пождь а под sub, ж ante дѣ inserunt.

кнч а кнчи, крнч а крнчи sub formativa ч, quæ syllabæ radicali accessit, quaerenda sunt. господь ore сдъ а radice гощ formatum videtur.

Feminae formae secundae.

чѣвь 98, желвь 142, вервь testis, кровь supercilium, кровь sanguis.

хлльвь, plur. хлльви cataractae, скорвь 104. Adde plur. отрѣки purgantia, изгрѣки quisquiliae, sordes.

сыпь Russ. vari, variolae; чепь catena, Russ. чѣпъ 98.

взимь sala hiemalia.

лань cervina, сѣнь 155, длань 128, брань bellum, грань 202.

пывь Russ. palvis, оудоль vallis, соль sal, мыль mens, шель 173.

варь fruges vernaе, дварь, plur. хвѣри 128; тварь 133, оутварь ornatus, дварь vallis.

шдь esca, смѣдь, вѣдь in заповѣдь praesertim, проповѣдь concio, праесоніумъ, мѣдь aēs, чадь 109, collectivum a чадю, кадь cadus; кладь 114, тврьдь 133, жрьдь 144, грдьдь 203, стрьдь 155. At падь a пати, vide sub formativa д.

нить filum, рать bellum, реть; plur. рети divisiones, contentiones, ἐριθείαι, 2 Cor. 12, 20, сѣть 95, хоть; похоть concupiscentia, неслыть pelicanus; свѣсть 150, плоть 117, полсть 118, клѣсть 233, персть 119, трость 135, горсть 205; осьть 111, пасть 120, мечьсть 123, лещть 124, часть, честь 191, кость, кысть 253. At пасть, масть, власть,

сласть, страсть оре formativae ть derivata sunt а паѡѡ, пасти, а мазати etc.

гразь coenum 205.

ось axis, весь vicus, рысь lynx. (in Bibliis pardus) apud Russos feminini generis.

вѣшь, вош, pediculus, мышь mus, плѣш 118.

Adde ѡнаш cauda.

вещь res, negotium 87, печь fornax, мощ potentia, ноу, пох. At вещь а вѣтъ, litera т transformata in ц, тецъ vero а пекѡ, Infin. печи pinsere, мощ а морѡ, Infin. мощи posse, orta sunt.

рѣчь sermo, а рѣкѡ, сѣчъ caedes, а сѣкѡ; сѣ urina а сѣати mingere. Male in Bibliis postremae editionis impressum fuit 4 Reg. 18, 27. сѣчь свою pro сечь свою.

Formantur autem derivata Abstracta huius formae оре ѡ, uti гадѡ а гамь, гадѡ, гати; снѣдѡ а снѣмь, снѣдѡ, снѣкти; твердѡ ab Adjectivo твердъ; желть flavus color, flavedo, а желт, unde et желч fel; четверть quarta pars а четвертый; et Collectiva, uti мѡрь Aethiopia, сѡрь Syria, Syri, рѡрь Russica gens. ноу а radice nokt, mutatis kt ob ѡ in ц, ortum videtur, si germ. *Nacht* et lat. noctis, cum Slavico ноу conferatur. вѣсть, смѣть, рѡкотъ vide sub formativa ть.

§. 23. Cum igitur et Masculina et Feminina sub terminatione ѡ comprehendantur, genus Substan-

tivorum in ѣ finitorum, quando significatio ipsa sexum non determinat, plerumque ex usu dignosci debet. Quis enim certo definire possit, cujus generis sit *рысь*, lynx, ex sola terminatione, non cognito usu. Russis *рысь* est femininum, Polonis *rys*, *ryśia*, masculinum, Serbi et Bohemi *рис*, *риса*; dicunt et ad formam primam Masculinorum referunt. Smotriskio *немысь* incerti, *рысь* vero masculini generis est, cum tamen usus utrumque femininum esse doceat. Vacillat etiam hujus alias satis acuti Grammatici regula, qua docuit exeuntia in ѣ tertiae declinationis, feminina, ea autem, quae sint quartae declinationis, masculina esse, cum de declinatione Substantivorum non nisi cognito prius genere constare possit. Meliori itaque consilio usus est Mrzovič, qui Masculinorum in ѣ terminatorum indiculum alphabetico ordine confectum p. 27. exhibuit, Masculina enumerare volens, quae signo leni ѣ in fine notantur, et p. 51. eundem omissis, quae maribus solum tribuuntur, nominibus, iterum repetiit, docens ea excipi a regula tertia, qua terminata in ѣ feminina esse statuit.

Nos vero, sub qualibet forma, Masculina a Femininis consulto separavimus. *рысь* igitur apud Smotriskium incerti generis, sub formativa *ань* masculinum, *рысь* autem sub formativa *ть* femininum esse cognosces.

Substantiva a fine aucta vocalibus.

§. 24. Formae Substantivorum vocalibus duntaxat in fine auctorum variae sunt:

Feminina in a:

ива salix caprea, *Sahlweide*, изваба liberatio, нива ager, лава scamnum, дѣва virgo 92, собаго. мова (мава) tumultus 121, дѣва otca, vas, слава gloria 152, глава 196, трава 134, крава, вдова 113. Агизва, плѣва, вричва quaeere sub formativa вѣ.

баба avia, рака ancilla, рыба piscis, жаба 95, доба, гѣба 101, парѣба perditio; верба salix, трѣба 134, трѣба, потреба.

гпа, лапа planta ursi, *Tatze*, рѣпа гара, рѣпа Шуг. foramen, копа, кѣпа 104, крѣпа, стопа 155. стѣпа pila.

гма fovea, мама mater; тма (тьма) tenebrae 93, зима hyems; слама stramen 153, корма.

вина causa, сыра, шпона velum; пѣна spuma, мѣна mutatio, измѣна, промѣна, permutatio, лѣна lupa, рана plaga, тина 93, жена 95, цѣна 99, кѣна 105; волна, пелена 117, слава, слина 153, серна 155, стѣна 156, страна, стрѣна 159, храна 215.

вила Шуг. pyrpha, пила serra, *Säge*, жила 95, сила 97, хѣла 103; хвала laus 210, смола 150, стрѣла 159, пчела (вчела) 120, скала petra, Jer. 14, б. olim на скалах, ἐπὶ ῥάβυς, Vulg. in rupibus, нидс

дупс на каменѣхъ. Conf. p. 102. In мгла nebula, et мгла acus, ла formativa videtur.

вѣра fides, пара vapor, подпора fulcrum, мѣра mensura, нора antrum, дѣра foramen 92, сѣра sulphur, cf. 141, гора 102; кора 105; бѣра femur, гѣра 112, игра 111.

оуда hamus, вода aqua, кѣда calamitas, мѣда victoria, шѣда injuria, рѣда aes, ѡрада remissio; звѣзда 139, клѣда, брада, бразда, брозда 115, среда 155, чреда 187, мзда 122, сѣрѣда, бѣрѣда 114.

пѣта calx, calcaneus, рѣта jusjurandum, цѣта 99 (cf. goth. skatt denarius), чѣта 100, кѣта sertum, fasciculus florum, *Straufs*, черѣта 188, цѣта 180, мечѣта 123.

оуза (юза) vinculum, лоза vitis, рѣза vestimentum, проказѣ lepra, коза 106, полза 117, слѣза 153.

оса vespa, лѣса crates viminea, *Flechte*, роса ros, раса (Serb. рѣса) iulus, fimbria, коса 106; краѣа.

нѣра lentigo, нога pes, мѣра mollities, delicata educatio, teneritudo, дѣра iris, тѣра moeror, taedium; книга, влага humor, драга 129, стрѣга in dialectis alveus fluminis, idem quod стрѣа seu стрѣа

юха jus, jusculum, мѣха musca, лѣха areola, *πρῆσις* Marc. 6, 40., оуѣѣха consolatio; adde peregrinum пасѣа.

мѣка cruciatus, poena, мѣка farina, лѣкаdolus, Illyr. sinus maris, рака tumba, sepulcrum, рѣка manus, рѣка fluuius, сѣка canis f., срака pica, Elster, строка linea, дѣка 130, цѣка 176.

Masculina sunt, quae maribus tribuuntur, uti боевода bellidux, слѣга minister, et peregrina комета, планета.

Terminata in жа, ша, ца, ча ad formam feminorum id a spectant.

§. 25. Feminina in а:

вѣжа seu вѣжа collum, вѣжа ramus, люкодѣа fornicatrix, соа 96, смѣа serpens, стѣа statio, стаbulum, стрѣа rivus, fluentum.

Labiales interponunt а epentheticum: капѣа, кѣпѣа 104, земѣа, кофмѣа esca.

бона odor, банѣа balneum, брона 115.

воѣа voluntas, тѣа 93, жеѣа fletus, тѣнѣа, Serb. desiderium, недѣѣа dies dominica, постѣа stratum, lectus.

кѣра tempestas, зора, зарѣа, аугога, пра lis, чѣра Russ. larva, вѣчѣра coena.

вѣжѣа palpebra, межѣа (Russ. межѣа) limes, нѣжѣа necessitas, рѣжѣа 91., надежѣа spes, жѣжѣа sitis. In his жѣа pro да valere, ex legibus mutationum constat. Vide supra p. 42. Est enim межѣа а меѣа, меѣа (apud Croatas inter, cf. межѣа), нѣжѣа а нѣаити, рѣжѣа (рѣжа) а рѣаѣти, жѣжѣа а

КАДАТИ; ВЪЖДА vero а ВЪЖДЪ (pro вѣю), НАДЕЖДА а НАДЕЖДЪ (pro надѣю). Russi amant жА pro жАА, hinc сама fuligo, pro сажда, а сажити.

шЗА vulnus, cicatrix, стѣЗА 157. Apud Polycarow etiam хизА penes хижА.

мжА 89, ажА 90, дѣжА sinum 92; хѣжА casa 103, кожА 106, мрѣжА 122, стѣжА 160. In plerisque в ortum est ex г, quod ante а mutationem subiit, uti ажА а лгати. Patet igitur жА hic scribi pro жАА. Vide supra p. 12. §. IX.

дѣшА 92, сѣшА 97, чашА 101, кашА 106. Est autem дѣшА а дѣх, сѣшА а сѣх, mutato х ante а in ш. Igitur сѣшА pro сѣшАА.

пишА а питати 89, лшА 91, пршА 119, сршА occursus, а срѣтати, срѣтѣ, свѣшА а свѣт 149, толшА а толст 133, тешА а тестѣ 136, чашА а част 190, кѣшА, тысѣшА (Russ. тыслшА) mille.

дѣчА radius, помчА (Вoh. помеч) pedica, tendicula, а помкнѣ, тѣчА 94, притчА parabola, а приткнѣ, водотѣчА canalis, δκάρυξ.

Huc refer nomina appellativa virorum masculina: древодѣлА faber lignarius, велможа praepotens, невѣжда (невѣжа) idiota, теѣчА 94, прѣдтеѣчА praecursor, а текѣ.

§. 26. Neutra in а sunt nomina animalium juniorum, pullorum et catulorum:

ЖРѢКА 143, ЮНА vitulus, АГМА, ПАГНА 111, КАНЗ-
НА gemellus, ТЕЛА vitulus, КОЗАА haedus, ОСАА pul-
lus asini, КЪРА pullus gallinae, СВѢРА а СВѢРА,
ДѢТА infans, КОТА а КОТ 100, КЛЮСА pullus equi,
ПРАСА porcus, МИЦА а МЕСК 123, ОБЧА а ОБИЦА; ВНЪ-
ЧА а ВНЪК, ОТРОНА рУЕР, аБ ОТРОК.

Neutra in МА finita, ut: СТѢМА, ПИСМА et alia, vide
sub formatiya м.

§. 27. Feminina in и admodum pauca sunt:
МАТИ mater (Russ. МАТЬ), ДИИ filia; КРВИ cruor,
apud Smotriskium, rarissimi usus. Adde СМОКВИ,
ПРО СМОКОВЪ аУТ СМОКВА, ЦЕРКВИ ПРО ЦЕРКОВЪ.

Terminata in ы quaedam feminina sunt, ut
ЛЮБЪТИ, НЕПЛОДЪТИ; СВЕКОЪТИ, ЦЕРКЪТИ, ПРО ЛЮБОВЪ etc.
РАКЪТИ ПРО РАКА; quaedam masculina: КАМЪТИ, ПА-
МЪТИ, ПРО КАМЕНЬ, ПЛАМЕНЬ.

§. 28. Finita in о non nisi Neutra:

ОЛОВО plumbum, СЛОВО, ДРЕВО, ЧРЪТВО 185;
НЕКО соelum, РАМО humerus.

ВІНО, ВѢНО dos, ЛОНО gremium, РЪНО vellus,
ДНО 92, СТѢНО foenum; ЗВОНО Serb. саmpana, ЗЕР-
НО 140, ТѢЛО corpus, ЖАЛО aculeus, СЕЛО ager,
праedium, СИЛО laqueus, ЧЕЛО frons, КОЛО 105; КРИ-
ЛО ala, СТЪКЛО 101; ПЪРО far, adorem, ὀλῦρα Ezech.
2, 9., СРѢБРО, НАДРО 154, ПЪДРО, ИЪДРО s inus, ВЕДРО
serenum, ВЪДРО игна, СУТРО; КЕДРО Illyr. et aliis. At
Russis et veteribus Slavis КЕДРА fem. по КЕДРОУ ТВОЕМЪ
Psal.

Psal. 44, 4. super fenestram tuam. Miror itaque Gen. 50, 23. in correctae editione nunc legi при κεδρῆχ pro κεδραχ. Antiqua hic singulari при κεδρῆχ usa est, quamvis in graeco ἐπὶ μισρῶν legatur.

чадо, чѣдо 100, καιοδο patina Matth. 14, 8. на καιοδῆ ἐπὶ τίναν; Vulg. in disco, cap. 23, 25. рагоpsis; брдо Illyr. 115. стадо 157, гнѣздо 190. αἶτο vinculum, compes, μῆτρο vectigal, tributum, αἶτο aestas, annus, στο centum; κλατο palus lutum, млато Boh.; длато 128, злато 140, брата plur. porta, τύλαι; ουστα plur. 111, мѣсто 123, проко митѣето 130.

κλειζο ferrum, σιδιρος; масо саго, плесо Russ., проко milium.

нго jugum; оухо, око 87, млеко 122.

Neutra aucta in fine syllabis во, мо, но, ло, ро, ко, стѣво; vide sub formativis suis: пиво sub в, писмо sub м, лайно sub н, мило, дѣло, прѣгло sub л, реко; кзеро sub р, шклоко; sub н, шѣство sub ст.

§. 29. Finita in e Neutra duntaxat:

как Serb. ovum, поле campus, море mare, горе 102, оуже 87, ложе 90, лице facies, Antlitz, плещи dual. scapulae, a sing. плеще: плещма свонма Psal. 90, 4. ἐν τοῖς μεταφρένοις, scapulis suis; Matth. 23, 4. на плеща plur. ἐπὶ τοῖς ὤμοις, in humeros. Serbia: плечкн (плещи) sunt humeri, плече

n. sing. scapula, *Schulterblatt*; Croatis плече, plur. плеча; Russ. плечо; Boh. плече sing. et plur. armus. Confer плоскій planus, Boh. et pleskaty. плую plur. pulmo 118.

Serbica in ε ut ключе et similia, refer ad a:

§. 30. Forma finitorum in ѣ, fem. ѣа seu ѣа, neut. ѣе, ѣе seu ѣе.

Masculina: смѣй, камѣй incantator, (*εκατοδης* Dan. 2, 27. пѣсѣцъ шаматель), иѣтѣй nepos exstrange, славій, мравій (et fem. мравіа), вравій, жрѣіѣй, кравій (et fem. кравіа).

Feminina: смѣа, берѣа (берѣа); смѣніа, молніа (et masc. молніѣ), скраніа, ладіа navis, братіа collectivum а братъ

Masculina in ѣа sunt вѣтѣіа rhetor, сѣдіа judex.

Neutra: вѣтѣвіе а вѣтѣвь, дрѣвіе а дрѣво. Composita: кезмолвіе а молава, православіе, предсловіе, наглавіе, возглавіе. Здравіе а здрав, подчрѣіе *υποχρῆσιον*.

дѣкіе, беркіе а берка. Composita: страннолюкіе, подовіе, преподакіе, неслокіе.

копіе hasta, рѣпіе, трѣпіе а трѣп. Composita кезлѣпіе, предстоапіе.

кезѣміе ab оум, междораміе.

каменіе collect. а камень, времіе lutum, терніе Composita. кеззаконіе *ἀνομία*, кезчпніе *ἀταξία*.

каіе,

каіе, квіліе, зелаіе olus, стеклаіе, веселаіе laetitia, оугаіе. Composita: шквліе abundantia, оудо-
ліе, раздоліе, шжерелаіе monile, воскриліе а крило.
оутріе, остріе ab остр. Composita: невѣтріе in-
credulitas, поморіе, кезмѣтріе, подгоріе, преддвѣ-
тріе, прядворіе, кезвѣдріе, прѣвечеріе.

оудіе, гвоздіе, гроздіе, рождіе а розга, дуж-
діе. Composita: исчадіе, кезчадіе, кезгодіе, оуго-
діе, наслѣдіе hereditas, оусердіе, бездождіе, кез-
стѣдіе.

ситіе (ситовіе), оустіе ostium, тростіе. Com-
posita: раснѣтіе bivium, компита, кезсмертіе im-
mortalitas, заплатаіе, кезмѣстіе, оучастіе, причас-
тіе participatio, кезчестіе.

лозіе, оръжіе arma. Comp. подножіе ὑποπόδιον,
scabellum (pedum), а нога; подкрежіе а брег,
воакръжіе hemisphaerium.

маоуціе ab оус, безквасіе (кесквасіе), согласіе
harmonia, consonantia, кезгласіе, разгласіе.

вѣдшіе ab оухо, маолодшіе, пристрашіе а
страх. безпциіе.

шкочіе ab око, полнчіе, швличіе а лице, раз-
личіе а лик, нарѣчіе adverbium, кезбрачіе а брак.

Horum pleraque sunt collectiva a Substantivis,
quaedam abstracta ab Adjectivis derivata. Ope іе
formantur etiam Verbalia, quibus actio Verbi de-
signatur, а participiis passivis in т, ан, ен, овен:

тіе:

в: ров а рѣно, шов (шев) а шю, ков а кѣю; кров,
скров а крѣю, *mutata vocali ѡ et Ѣ ob affi-*
xum в in о. At став, постав, состав *sunt im-*
mediate а ставити, доп а станѣ, стати.

ав: нрав. mos, *indoles.*

ов: жернов *lapis molaris а жерн, остров insula ab*
остр.

Feminina.

вь: вѣтвь а вѣю, вѣти. Ан *non et вѣрвь funicu-*
lus, хорѣвь (хорѣговь) vexillum, sceptrum.

овь: люковь, штровь, свекровь; *неплодовь, цер-*
ковь et церкви (рго любви; копъ, свекры, не-
плоды, церкви).

ва: пѣва *palea, мѣтва mentha, котва ancoza, а*
кот, пѣва (пѣа), сева (ога), крѣтва повасу-
la, а брити, пѣгва podus, вѣква litera, смок-
ва ficus (рго смокы, а goth. smakkan), лих-
ва usura ab Adjectivo лих; настѣгва περικυ-
μης (Dan. 3, 21) а стѣгно. Verbaia ab Infini-
tivis deducta sunt: жатва messis, а жати,
клатва а клати, жѣтва а жѣти, паства а
пастн. Sic et сѣгатва а сѣгати, ловитва а ло-
вити, оратва ab орати, женитва а женити,
гоститва а гостити.

ава: дѣрѣва *silva, держава potentia, крѣтос, кричава*
clamor.

ива: тѣтѣва (тѣтѣва) *chorda arcus.*

Neu-

Finita in ей Masculina: клеи gluten, κύλλα,
Russ. рѣчей torrens. Femininum ел: верел, et верѣа.

Finita in ѣй Masculina: крагѣй, Russ. целѣй
osculum, Serb. славѣй luscimia. ѣа fem. чешѣа
quama. Confer adject. волѣй, волѣа, волѣе.

Formae Substantivorum consonis in fine auctorum.

§. 32. Consonas syllabae radicali affixas, cum
diversas Substantivorum formas constituent, for-
mativas appellamus. Funguntur autem officio for-
mativarum consonae omnes praeter п, nisi for-
tassis in ѣтег арелунса, litera п sit servilis, ut вер-
тег pro вертев dicatur. Liceat et й, etsi cum vo-
cali praecedente diphthongum efficiat, consonis
hic adnumerare:

-й

й: кой а кѣю, лай а лаю, водолей aquarius, а лею,
покой а почѣю, гной а гнѣю. Hanc formam
amant nomina propria aliarum linguarum:
андрей pro Ἀνδρέας, захей pro Ζαχαίος; іерей
pro ἱερεύς. Confer Adjectiva ore й seu ѣ for-
mata.

-в

М. - в	Р. - вь, ва	Н. - во, вѣ
- ав	- авь, авѣ	- аво
- ов	- овь.	

а:

МА: САМА stramen, а СТАТИ sternere, КОМА а
КОС, КОЧМА.

ИМА: ЖЕНИМА (ЖЕНИМА) concubina.

МО: ПИСМО а ПИСАТИ, ПРАЖМО polenta, 'καλλιρίς
(2 Reg. 13, 6. 8. 10.), Vulg. sorbitiuncula. Во-
hemis ПРАЖМА f. spicae tostae.

МА: СѢМА semen, а СѢЮ, ПИСМА γραμμα, litera, а
ПИСАТИ, ЗНАМА а ЗНАТИ. Sic ВЪИМА, ПЛЕМА,
САИМА; ВРЕМА, ВРЕМА ab obsoletis radicibus. А
ИМА ПОПЕН ab имѣ; eodem modo НАКИ а
НАИМѣ, СОИМ (СОИМ) а СОИМѣ pro СОИМѣ.

Confer Numeralia СЕДМѣ, СЕМѣ, оре мѣ, et
Adverbia multa оре мо formata; nec non Partici-
pia passiva имом, ем, им.

М.	- МА; ЕМУ; НЕ; МЪ.	Е.	- ЕМА, НА, НЪ.	Н.	- НО
	- ИМА.		- ЕНЬ; ОНЪ.		- ЕНО.
	- АН; АМЪ.		- АНА.		- АНІЕ
	- АИМ; АИМЪ.		- АИНА; АИНИМ.		- АИНІЕ
	- ЗИМЪ.		- ЗИНА		
	- ШИ		- ШНА		

Н: СТАН tentorium, statio, а СТАТИ, СОБЛАЗН
scandalum, ГРОЗН, ГРЕЗН pro antiquo ГРОЗѢ
Annon et ПЛѢМ quod supra inter radices re-
tulimus?

ЕН: ОВЕН aries (cf. овца, ovis), ОСТЕН stimulus, aculeus
ab ость, ГЛЕЗЕН, РОЖЕН а rog. СТЪПЕН 3 Esdra

7, 8, in antiqua editione e Bohemica versione sumtum est, nunc стѣпень gen. fem. uti степенъ apud Russos.

нь: день dies, огонь ignis.

ни: степенъ, ремень, камень, пламень (ср. пламы), бременъ, клеень, корень а кора, перстенъ, свазень vinculus, шершень. Formativae енъ praefigunt м: чисмень idem quod число numerus, гачмень, et fem. чesmина illex p. 190.

ани: пѣан potus, ebrius.

ани: гортань.

ини: боини miles, испоини gigas, властелини, господини, et gentilia quaedam: еврейни, жидовини Judaicus, сѣрелини, мѣрини, елмичини, галатини. Alia amant аини.

аини: христѣанини, галїлеанини, римланини, вилцанини, самаранини, гражданини etc. quae tamen in plurali ini rejiciunt: самаране, римлане, quasi а римлан, самаран.

инь: пельинь absinthium.

ини: перѣни Jupiter, Deus tonans, а перѣ ferio, quatio; пѣстѣни, кощѣни, етѣни.

Femina.

на: бойна, тайна, гривна, волна fluctus а влаюса, скверна, сустьна labium, бразна (pro бразда), ножны plur. vagina, весна, расна (nisi potius rasino scribendum sit, cum Instrumentalis rasny

ЗЛАТЫМИ Psal. 44, 14. ἐν χρυσοῦσι χρυσοῖς, а расна esse non possit), ПЛАСНА; ТРЕСНА, СТОГНА. Suffixum на Adjectivis in ов seu ев additum filiam designat: ЦАРЕВНА filia regis; ПАВЛОВНА, ПЕТРОВНА filia Pauli, Petri.

НА: ВЪНА frons, frondis, ГЛАВНА titio, НАКОВАНА incus, ВЕЧЕРНА vespertinae preces, КОЖНА меш-брава, СКВАЖНА foramen, а СКВОЗЪ, ПРЪВЪ-НА statera. Confer etiam ШНА.

НЬ: РВЕНЬ i. q. ревность, zelus, ДАНЬ а ДАТИ, БРАНЬ а КРАТИСА, КОЗНЬ insidiae, ВАСНЬ simultas. Али оре знь et снь formata vide sub з. et с.

ЕНЬ: РАВЕНЬ, ЧЕРВЕНЬ seu червлень, ГОЛЕНЬ, ПОБОДЕНЬ inundatio, СЪДЕНЬ frigus, САЖЕНЬ (Croa. сежень) orgyia, Кластер, КСЕНЬ autumnus.

ЪЕНЬ: МЕЛОНЬ malus, pomus. Croatis мелан, Серб. мелан et мелана, Serbis et Illyr. пелан ш. populus; Croatis platanus.

АНА: ПОЛАНА а ПОЛЕ.

ИНА: ПОЛОВИНА, КРИВИНА, ПАСЪИНА, ПЪЗВИНА, ГАЪБИНА, ХЛЪБИНА, ХРАМИНА, СЕДМИНА, РАВИНА, ДОЛИНА, ТРИНА laņa, ШИРИНА (широтѣ), БЫТРИНА, СЪДИНА, МЕЖДИНА intervallum, ГОДИНА, СЛАТИНА salsugo, ДЕСЯТИНА, ИСТИНА, РАТИНА, ОУЗИНА, ГОВЗИНА abundantia, ДОЛЖИНА (долгота), ДРЪЖИНА сопитатус, БЪСИНА (бисота), ТИШВИНА, ПАВЧИНА tela araneae, ПЪЧИНА

pelagus, кончина а конец, община, et haec fere omnia abstracta. Huc refer masculinum старейшина, senior familiae. Hanc formam petunt arborum et fruticum nomina: кыпина rubus, маслина olea, масличина oliva, игодичина *συκιάμνος*. Denotatur quoque hac forma animalium caro et pellis: свѣрина caro ferina, кожина pellis equina, козлина, козачина pellis hoedina. отина est forma composita ex ота et ина; блевотина vomitus, а блевати. Serbi amant augmentativum етина; жабетина а жаба гапа, главетина magnum caput, брадетина а брада, брадетина а брада ascia. Formativam изна vide sub 3.

ИНА етѣни: рабина, рабини, а рак; господыни, богыня dea, дубгыня, княгыня princeps femina. Abstracta: гордыня, твердыня, сватыня: пѣстыня ет пѣстыни, милостыня eleemosyna, благостыня.

АИНИ: самараньни, егуптаньни, грекьни. Confer mascul. аини.

УНА: пѣстѣна (пѣстѣница).

Neutra.

НО: лайно stercus, а лаю foeteo; брѣвно trabs, вапнѣ calx, гѣмно area, платно tela, брашно cibus, стѣрно, окно fenestra, аб око; сѣкно pannus; чѣно: полѣно, колаѣно genu. At вретѣно fusus.

АНІЕ: БАПНІЕ γάρμα; а БАПТИ, БАПН.

ЕНІЕ: ТИМѢНІЕ, ЗНАМЕНІЕ signum, ВОСКРЕСЕНІЕ resurrectio, et infinita alia in АНІЕ, ЕНІЕ. Vide supra іе.

Confer etiam Adjectiva оре ен, ин, ан formata.

Terminatorum in ына penultima tono afficitur: ГОРДЫНА, БЛАГОСТЫНА. Vocum in ина tonus admodum variat. Tertiam a fine non nisi in paucis occupat: ИСТИНА. Secundam in pluribus: ГОДИНА, КОНЧИНА, ПОЛОВИНА. Sed et ultimam in non paucis: ГЛУБИНА, ТИШИНА. ПГОДИЧИНА servat tonum in prima, uti primitivum ejus годѡда.

- л

М. - л, ел

Ф. - ла

Н. - ло

- ль

- ла, ль

- ло

- ель

- ель, дль

- ило

- ол

- ола

- шло

- ыл

- ыла

Л: СТОЛ а СТОЮ, ПРОМЫСЛ, ОУГЛ angulus; ЖЕЗЛ virga, baculus.

ЕЛ: ПЛЕВЕЛ palea, КРАСТЕЛ. Mares animalium: ОРЕЛ, КОЗЕЛ, ОСЕЛ. ЖДПЕЛ, КОТЕЛ peregrina sunt.

ЛЬ: ОУГЛЪ carbo. Sed ль post labiales paragogicum est in ЖЕРАВЪ, КОРАБЪ, ВОПЪ, прѡ ЖЕРАВЪ, КОРАКЪ, ВОПЪ.

ДЪЛ: ПРІАТЕЛ а ПРІАТИ; ПОДЪТЕЛ, ПѢТЕЛ gallus et ПѢТЕЛЪ, БЛАГОДѢТЕЛ (БЛАГОДАТЕЛ) beneficus,

εὐεργ-

ἰερογῶτης; ждатель messor, житель, прѣтель ultor, зритель, властель а власти, тцатель. А блюстиwego блюститель (rectius блюстель). свѣдѣтель testis, qui rei conscius est, а свѣдѣти (male nunc in libris recentioribus свидѣтель). Talia personam agentem denotantia a verbis in ити et ати plurima formata sunt: строитель dispensator, грабитель raptor, томитель cruciator, tyannus, гонитель, ревнитель, хранитель, побелитель imperans, позоритель, побѣдитель victor, родитель, креститель, спаситель (опас) salvator, искѣнитель tentator, оутѣшитель consolator, оучитель, мѣчитель tortor, tyannus. Sic et ладатель insidiator, а ладати; мжтоштель, погребатель, дѣлатель operarius. тажатель, стажатель, слышатель auditor, писатель, ласкатель et alia.

м: оузол ab оуз, мозол, глагол. - ыа vide sub ыао.

Feminina.

ла: тесла а тесати, мгла nebula, а мгнѣ.

ла: петла, чекла resina, а текѣ. At лъ post labiales in кѣлаа, капла, земла pro кѣпа etc. epentheticum est.

ла: стебаль, мысль mens, ѿрасль ab ѿ et растѣ, лѣторасль, сохль; pluralia жели а жети, гѣсли а гѣсти.

ель?

БАЛЬ: БѢЛЬ, ГЪЗИБЕЛЬ, ПОГЪЗИБЕЛЬ *perditio*, а ПОГЪЗИБЕНЪ;
СОПЪБЕЛЬ, КЪПЕЛЬ et КЪПЪБЕЛЬ *lavacrum*, СВИРЪБЕЛЬ,
ТВЕРДЪБЕЛЬ (*etiam mascul.*), СКЪДЕЛЬ *testa*, ШЕН-
ТЕЛЬ *diversorium*, *habitatio*, ШЕЪТЕЛЬ *calcea-*
menta, ДЪТЕЛЬ *крѣпѣща*, ДОБРОДЪТЕЛЬ.

БАЛЬ: СКРИЖАЛЬ, ПЕЧАЛЬ а ПЕКЪБА, ПИЩАЛЬ а ПИСКА-
ТИ, ПИЩА.

БОЛА: ГОМОЛА (*et гомола*); КРАМОЛА *seditio*.

БОЛА: МОГЪЛА *tumulus*, *cum quo* Илут. ГОМИЛА СОП-
ferri possit.

Neutra.

БОЛО: НАЧАЛО, *initium*, а НАЧАТИ, ЗАЧАЛО *initium*
lectionis, СТЕКАЛО, plur. ЧРЕКАЛО, ПРЪГЛО, КРЪГЛО,
ПЕКАЛО *pix* (*olim* *Sir.* 13, 1. *nunc* *смола*), ПО-
РЕКАЛО. *Suntque pleraque verbalia utensilium*
et instrumentorum: МЪКАЛО *sapo*, а МЪКАТИ,
ЗАКРАЛО, ЖАЛО *aculeus*, ШИЛО *subula*, а ШИТИ;
СЪДАЛО, ОУВАКАЛО *mitra*, ПРЕВАКАЛО а ВАКАТИ
(ВАСТИ), МАСЛО а МАЗАТИ (МАСТИ), ЧИСЛО *nu-*
merus, а ЧЕСТИ, ЧИТАТИ. *Alia servant charac-*
teristicam vocalem verborum in ати, ити;
hinc БОЛО, БОЛО, *rejecta terminatione Infinitivi* тн.

БОЛО: ШДЪКАЛО seu ШДЪКАЛО, СТОПЛО *basis*, *gradus*,
ПОКРЪЗІВАЛО, ПОЧЕРПАЛО, ПИСАЛО, ЗЕРКАЛО (*Russ.*
ЗЕРКАЛО) а ЗЕРКАТИ, *quod est a зрѣти*, Илут.
ПИЩЕ ОГЛЕДАЛО ab ОГЛЕДАТИ.

БОЛО: ПОИЛО а ПРИТИ, ПРАВИЛО *norma*, *amissis*, *re-*
gula,

гула, кормило, чернило atramentum, горнило focus, солидо salinum, мѣрило statera, гадрило, судило, пѣдило terriculum, кадрило, сѣило (святило ἁγιαστήριον, sanctuarium Psal. 72, 17.), свѣтило luminare, вратило, plur. носила, точило torcular, а точити.

ило: мотыло ῥοτῶδες, et masc. мотыла.

Terminata in атель, итель, habent tonum in penultima: пита́тель, лобите́ль. Sunt tamen quae cum in tertia a fine retinent: дѣла́тель, избе́витель. Neutra in ало, ило habent tonum in penultima: завра́ло, Ехире но́сила, пра́вило, мѣрило.

- ρ

М. - ρ	Ф. - ρα,	Н. - ρο
- ερ, ορ	- ρη, ερη	- ερο
- αρη	- ερα	
- ωρη	- ωρα	

ρ: дар donum, а дати; вѣтро ventus, а вѣти (pro вѣати). вихρ et вихор turbo.

ρ: вечер vesper, forte et сѣвер aquilo. кисρ margarita, peregrina vox est. Plur. кѣдри а кѣдери.

ορ: мохор Russ. plur. мѡхры siue мѡхρчи fimbriae, свекор socer (fem. свекрчи socrus).

ρη: рѣбкаръ piscator, сусмаръ cogiarius, винарь, вертоградаръ, мѣитаръ, житаръ, златаръ, бра- таръ, писаръ, ключаръ, горничаръ (alias скѣдел- ник) figulus, пекаръ. Suntque haec ori- ficum

ficum nomina partim a Verbis, partim a Substantivis derivata. Addere possis Serborum козаръ carpiarius, свиначъ subulcus, qui р literam nunc non afficiunt молли ъ. At Poloni et Boh. pro арь more solito arz amant: kolarz, krawarz, pro коларь, краварь.

арь: пастыръ a пасты. Adde Russ. кобыръ aleator, пѣзыръ bulla.

Feminina:

ра: сестра, икра, икра, certe etiam кидра кид, collato кдѣти. Serb. мезгра pro мазга, succus arboris.

рь: дерь vallis, plur. ноздрн pares, a sing. иusiastato ноздерь.

ерь: матерь, дщерь proprie sunt Accusativi a Nominativis мати, дщи.

ера: пещера spelunca, crupta.

ыра: сѣкыра securis. Adde Serborum augmentativas formas ъра, ърина: главѣра, главѣрина, а глава, ножѣрина а нога, жабѣрина а жаба.

Neutra:

ро: рехро costa, ядро nucleus a тамь (pro тамь)annon et сребро argentum, quod utique conferendum cum germ. Silber.

эро: кзеро lacus, stagnum, а кз.

Vide etiam Adjectiva оре р, эр formata.

- δ

M. - δ F. - $\delta\delta$, $\delta\delta$. N. - $\delta\sigma$

 - $\sigma\delta\delta$ - $\sigma\delta\delta$ - $\lambda\delta\sigma$

 - $\epsilon\delta\delta$ - $\epsilon\delta\delta$, $\epsilon\delta\delta$

 - $\alpha\delta\delta$, $\alpha\delta\delta$

δ : $\delta\rho\sigma\delta$, $\rho\rho\sigma\delta$, in quibus tamen euphoniae causa δ paragogicum cum σ conjunctum est.

$\sigma\delta\delta$: $\rho\sigma\sigma\delta$, a quo fem. $\rho\sigma\sigma\alpha\delta\delta$ ($\rho\sigma\sigma\alpha$) domina.

$\epsilon\delta\delta$: $\lambda\epsilon\beta\epsilon\delta$, Serb. $\lambda\epsilon\beta\delta$, cygnus, olor.

Femina:

$\delta\delta$: $\rho\rho\alpha\delta\delta$ justitia, $\kappa\rho\rho\alpha\delta\delta$ invidia, $\epsilon\rho\rho\alpha\delta\delta$ inimicitia, a $\rho\rho\alpha\gamma$. Serbi conjungunt δ cum σ in $\mu\alpha\lambda\epsilon\sigma\delta\delta$ pro $\mu\alpha\lambda\epsilon\sigma\alpha$. Huc referri possint $\sigma\upsilon\sigma\delta\delta$, $\kappa\rho\alpha\sigma\delta\delta$, $\beta\rho\sigma\delta\delta$ ($\beta\rho\kappa\delta\delta$). An non et $\sigma\kappa\sigma\beta\rho\alpha\delta\delta$ ($\sigma\kappa\alpha\beta\rho\alpha\delta\delta$) $\tau\eta\gamma\alpha\nu\sigma$, si Pol. $skwarek$, $skwarzyc$ cum eo conferatur. At $\omega\delta\epsilon\mu\delta\delta$ est a Praes. $\omega\delta\epsilon\mu\delta\delta$ pro $\omega\delta\epsilon\mu$; $\nu\beta\mu\delta\delta$ vero pro $\nu\beta\delta\alpha$ a $\nu\beta\delta\iota\tau\iota$.

$\delta\delta$: $\rho\alpha\delta\delta$ spithama, a $\rho\alpha\tau\iota$.

$\lambda\delta\delta$: $\rho\rho\alpha\delta\delta$ cumulus.

$\epsilon\delta\delta$: $\lambda\epsilon\beta\epsilon\delta\delta$ atriplex. At $\kappa\epsilon\tau\epsilon\delta\delta$, si compositum sit, a $\sigma\tau\epsilon\delta\tau\iota$ deductum videtur.

$\sigma\delta\delta$: $\sigma\upsilon\sigma\sigma\delta\delta$ libertas, ab inusit. $\sigma\upsilon\sigma\sigma\alpha$; forte et $\tau\eta\gamma\sigma\delta\delta$.

$\alpha\delta\delta\alpha$: Russ. $\rho\sigma\alpha\delta\delta\alpha$ sacerdotis uxor, Serb. $\rho\sigma\alpha\delta\delta\alpha$ a $\rho\sigma\alpha$, $\rho\tau\alpha\delta\delta\alpha$ coll. Graeci, $\sigma\rho\alpha\delta\delta\alpha$ Serbi

Serbi. At coll. fem. **гочад** graeca *juventus*,
србчад serbica *juventus*, refer ad sequens **адъ**.
адъ: **челадъ** familia (hominum seu prolium collec-
 tio), **пашадъ**. Serbica: **омад** pulli equini,
телеад vituli, **мгнад** agni, **тюррад** et **кѣчад**,
 pulli meleagris, **шюкчад** *juventus* illyrica
 latini ritus.

едъ: Russ. **пестрѣдъ**: *tela variegata*, а **пкѣрѣдъ** Serb.
мгнѣд *populus nigra*, est masculinum.

Neutra.

до: **стадо** grex, а **сто** centum, vel а стати.

адо: **говадо** pecus, bos, *Rind*, а **сѣрѣти**.

Confer formativas **дѣ**, **дѣдѣ**, **дѣдѣ** in Adverbis.

	- т		
М. - т		Ф. - та, ти	Н. - то
- ет, от		- тѣ, атѣ	есто
- отѣ		- ота	- што
- атаи		- ата, ета	
		- ита	

т: **черт** niger spiritus, diabolus.

ет: **хрѣбет**, **трѣпет**, **скрѣжет** stridor (dentium),
крѣчет.

от: **живот** vita, **хочот** cauda, **ропот** (рѣпот) mur-
 mur, **топот** sonitus pedum, **полот** а **пол**
 (Carn. плат), **ногот** unguis.

отѣ: **голотѣ** (*кристаллос, glacies*), **лакотѣ** cubitus
атаи:

тѣй: дозоратай *inspector*, согласдатай, ходатай *mediator*, возатай *auriga*, прелыгатай *explorator*. рачай *vide sub ай*.

Feminae.

та: черта *stria*, apex; невѣста а невѣдѣти.

ти: мати *mater*, Russ. мать. Confer мама, майка *aliarum dialectorum*.

ть: памать *memoria*, а поманѣ *memini*; благодате, благодѣте, а благо ет дати, дѣти; рѣкомте *manipulus*, пажитѣ, лапирте *posticum*, смирте *mors* а с et мрѣ; шестѣ *sex*, et forte пать *quinque* а пѣѣ, па, пати, *sumendo manum extensam pro numero digitorum*, остѣ ab oc. Abstracta vero мапастѣ, властѣ ab Infinitivis мапасти, власти, rejecto и, орте sunt. Sic etiam пѣѣ формах а пекѣ, пеци, моци а могѣ, моци. Eodem modo вѣстѣ, свѣстѣ, завистѣ, мастѣ, сластѣ, страстѣ а формис contractionibus вѣсти pro вѣдѣти, зависти pro завидѣти, масти pro мазати, сласти, страсти, про сладити, страдати.

ать: печать *σφραγίς*, sigillum. Adde дебать, дкать, uti supra шестѣ, et пать.

ота: правота, работа, лѣпота, бельлѣпота (Psalt. Ven. 110, 3. μεγαλοκρίθεια magnificentia, pro hodierno великолѣнїе), слѣпота, срамота, рѣпота, тѣпота, свѣтлота (Psalt. Ven. 100,

3. pro сѣтлостѣ λαμπρότης, splendor), широта latitudo, доброта, щедрота, щедрота, нестога, чистота, прѣстога; выгота, гнѣсота; гнѣс (гниюс), красота а краса, нагота nuditas, тагота, баагота (баагостѣ), дѣагота, аѣкота, легкота. Suntque abstracta qualitatis, quarum plurima ab Adjectivis, pauca a Substantivi derivantur. Adde concreta masculina юнота, јенис, сирота pupillus. Post consonas liquidas эта pro ота locum habet.

ета: сѣкта vanitas a сѣй, синета hyacinthus: синій, синь, ницета: а нищ, тирета а тѣр. Adde клецета, et кождрета, ob жд ante р. Cum ота et эта maxime affines: sunt formatae остѣ et ицѣ, quas vide:

аѣта: лопата pala.

иѣта: ланита gena.

Neutra.

ѣто: жито frumentum, а жити frui.

ето: тенето, решето cribrum.

ѣто: копыто ungula, корыто.

Vide etiam Adjectiva ope ат, иѣ, formata.

Finite in ота, эта habent tonum plerumque in fine: нагота, ницета. Quaedam tamen in secunda a fine: рабѣта; quaedam in tertia: аѣпота, широта.

- З

М. - АЗЪ

Ф. - ЗНЬ

- ИЗНА

АЗЪ: КЛАДАЗЪ (КЛАДЕЗЪ) puteus; ПЪНАЗЪ idem cum germ. *Pfennig*.

ЗНЬ: ПРИАЗНЬ, НЕПРИАЗНЬ diabolus, а ПРИЯТИ; ЖИЗНЬ vita, а ЖИТИ; БОЛАЗНЬ timor, а БОЛТИ-СА, БОЛЪЗНЬ dolor, а БОЛЪТИ, ЛЮБЕЗНЬ, а ЛЮБИТИ amare. КЪЗНЬ 152 а КЪЮ. Exod. 35, 22. olim ВЛАКЪ КЪЗНЬ ЗЛАТЪ, ΠΙΠΣ ВЛАК СОСЪДЪ ЗЛАТ, ΠΑΥ ΣΚΕΥΟΣ ΧΡΥΣΟΥ.

ИЗНА: ГЛАБИЗНА, ЦЪБЛИЗНА, ОУКОРИЗНА opprobrium.

- Ж

Masc. - Ж: ГРАКЕЖ raptus, direptio, ПАЛЕЖ, ПАДЕЖ; ГРАДЕЖ serpes, а ГРАДИТИ, МАТЕЖ а МАТЪ, abstracta a verbis. Fem. ПРОДАЖА venditio, pro продажа, quod а продадъ ore л formatum est. Serbis et Croat. продажа а форма продаю.

- С

М. - С

Ф. - СНЬ

Н. - ЕСО

- ЕСНО

С: ЧАС hora, а ЧАЮ, et ПОМЪ cingulum, а ПОМАТИ, esse possint.

СНЬ: ПЪСНЬ а ПЪТИ canere, КЖНЬ fabula, а КЖЮ.

ЕСО: КОЛЕСО pro коло, plur. НЕБЕСА а НЕКО inserto augmento ес

ЕСНО :

мѢНО: ЛОЖЕЦНА plur. matrix, uterus.

De augmento et Neutorum in σ monet Smoltriskius, Nominativum singularem ДРЕВЕЦО, НЕБЕЦО, ТѢЛЦО, ОУШЕЦО, ОЧЕЦО etc. pro ДРЕВО, НЕБО, ТѢЛО, ЧѢДО, ОУХО, ОКО non esse in usu.

- СТ

F. - ость, есть N. - ство
- исть, юсть - ствиѣ

ость: правость (правоѣ); мерѣвость, крѣпость, fortitudo, а крѣпок rejecto ок; юность, ревность, шепаность, милость, жалость, цѣлость, прость ira, furor, мѣдрость prudentia, премѣдрость sapientia, старость, хытность тѣхн, радость (Luc. I, 44. радощами εν αγαλλιάσει est a forma радоща), сладость dulcedo, а сладок, скѣдость, лютость, сытость satietas, кротость, мерзость, дерзость, талгость, многость, благость, тихость, пакость. Suntque haec abstracta ab Adjectivis formata. Post ѣ et consonas liquidas ость mutatur in есть.

есть: бѣксть а бѣн, болксть а боль, докльсть а долѣн firmus, strenuus; горксть amaritudo, тяжксть, Russ. свѣжксть.

исть: користь (пипс корысть) lucrum.

юсть: челоюсть maxilla.

Neutra conjungunt cum ст jam во, jam виѣ.

СТВО:

ство: оубѣиство, дѣиство, дѣвство *virginitas*, вдовство, аубкаство (-ствіе), безумство, воинство, пиинство, достонство, пространство *spatium*, праздство, старѣишинство, началство *principatus*, свѣдѣтелство (-ствіе), матерство *senium*, сродство, богатство, кетство, кѣжство et кѣгство, безочство *Luc: 11, 8. ἀναίδεια*, *impudentia*, *importunitas*. Solet autem euphoniae causa post жд, ж, ш, ч inseri ε: рождество (рожество), тождество *identitas*, множество, торжество, художество a худог, меншество, послышество *testimonium* a послых, количество *quantitas*, жречество, владычество a владыка, вещество *materia*, качество *qualitas*.

ствіе: чувствіе (-ство), долгоденствіе *longaevitas*, разньствіе, царствіе *regnum*, пришествіе, невѣрствіе, шествіе, пришествіе (pro шетствіе, a participio passivo шет verbi шедѣ, шел), величествіе (-ство), отечествіе (-ство), пророчествіе (-ство). *Comprehenduntque hae formae abstracta actionis, qualitatis, conditionis, officii, status et quaedam collectiva. Bohemi acutius et accuratius formam collectivorum ство a forma abstractorum ствіе distinguunt. жи-довство enim apud eos Judaei, жидовствіе vero.*

vero Judaeismus. Vide Gramm. Bohem. Pragae 1810. a me editam, p. 40.

Terminata in ство, ствѣт habent tonum in syllaba, quae immediate praecedit: начѣлство, пиѣнство. Quae ante ство euphonicum e inserunt, in antepenultima: мнѣжество, хѣдѣжество. Primitivorum suorum tonum retinent гѣвѣтчество а гѣвѣтцѣ, мѣтчество. Quorundam etiam ultima tono afficitur: бѣжѣтѣд, рѣждѣтѣд, кѣтѣтѣд.

- ск

Neutr. - ско: войско exercitus, дѣтско infantia.

Confer Adjectiva ore ск, скый formata.

- ш

Masc. - оша: юшоша juvenis, а юн, unde юнох, cui si ѣ accedat, х mutatur in ш.

Fem. - ош: кокош gallina; пѣстѣм desertum а пѣст.

Клѣпшъ 230 ore шш formatum est. Russis et Serbis forma haec masculina adhucdum usitata: Russ. глѣпшъ procellaria glacialis, *Sturmvoegel*; Serb. гѣстшъ res densa, малшъ parvulus. Adde femin. шша: Serb. мекѣша malum aut pirum molle. Russi, Serbi et Bohemi norunt et mascul. шш: Russ. торгош а торг, Serb. орлаш, Boh. рѣбашъ.

- щ

М. - ищ

Ф. - ища

Н. - ище

- оща

ищ:

иц: козлицы, дѣтцы, самцы masculis, прѣлюбо-
дѣйцы ex adulterio natus, лвицы leuncu-
lis, ракыцы, ослицы pullus asinae, горли-
цы а горлицы; отроцы ab отрок. Huc spec-
tant russica consuetudine finita in ич pro иц:
господичи оиц Gen. 24, 65. паче господню
pro христу, quem blandientium more diminutivo
duplici ич ич exprimere voluit antiquus inter-
pres. Serbis hodiecum гошодичи est domi-
cellus, filius heri. царевиц regis filias, вѣкович,
пич. Slavico иц respondet Serborum ич, cu-
jus ор-е diminiуа innumera formant: кѣмиц
& кѣм, ламичи, catenula, а ламач.

ица Russorum forma augmentativa: липица inis
grandis, а липа.

ица olim quandoque pro ость: жалоба, in ро-
mate de Igore, радоща Luc. 2, 44. Huc spec-
tat Croat. miloscha (милосца) gratia pro ми-
лостъ, et plura terminata in оча (оча) pro
ота: грьбоча crassities, драгоча, брѣдкоча,
чисточа, свѣточа siccitas, Serb. гавьока, блѣ-
дока, вѣсночка, чисточка.

ице: гноице, покоице, шѣвице, трѣице, ка-
пице delubrum, сонмице, огнице, приста-
нице portus, тризнице locus certaminis,
жилнице, сѣдалице, вичалице, (швицалице),
чтнанице, оузлице, хранинице, свѣтнанице,

благамице *beneficior*, сиршера, сиршери,
 ирицим, сѣдицим: *tribuni*, *неходици*, *пен-*
кѣжици *refugium*, *тожици*, *полчици* *castra*,
 сѣчици *locus caedis*, *алиаце*, *quibus* *locus*
live necertaculum designatur. Adde *попорице*
parasorda, *топорице*, *ражици* *hostile*. Аѣ *uti*
коздици, *женици*, *дѣтици*, *вѣтици* *silicium*,
дасци *и асет* *humiliatus sunt*, *сима* *quibus*
nomina formae iura, *арид* *Poloros*, *Bohemos*
et Lusatas usitatae, conferenda sunt. *His*
кравкико а крава est vilis uacsa.

Nomina formae iura tonum habent in syllaba, quae
immediate praecedit, i. e. in tertia a fine. Leguntur ta-
 мен сѣдицим и сѣдицим, жилицим и жилицим.

- ц

М. - иц

Р. - ица

N. - це

- лиц

- ца

- ца

иц: *оуку*, *вожкы* *pullus equi*, *скопкы* *eunuchus*,
нѣмец, *юнц*, *близнец*, *дѣмец*, *телец*, *отец*.

Quaedam conjungunt syllabam EN cum ic:

младенец, *сѣдѣнец*, *птенец*. *Denominativa*

virorum ab Adjectivis: пѣвенец *primogenitus*,

синокец, *слѣпец*, *мѣдрец*, *старец*, *хытвец*,

мѣтвец, *пѣшец*. *Verbalia: довец*, *сопц*, *кѣ-*

вец, *гонец*, *стрѣлец*, *пришлец* *advepa a при-*

шел;

шеа; бореу, жреу, твореу factor а творити, свиреу, гѣдеу, льстеу, чтеу lector, писеу; sed коку et пѣвцу sunt а Substantivis бой et пѣв immediate deducta. Adde тѣземеу indigena. Rerum aliarum appellationes: вѣнеу согора, сѣтум, а вѣна, гѣрнеу olla, конец finis, свинеу plumbum, рожеу, сѣсеу (сесеу, сосеу), мамма, а сѣсѣ. Diminutiva: кораблеу, чванеу, цвѣтеу, ковчежеу а ковчег, мѣшеу а мѣх, Russ. горшеу (contractum е горнчеу), сѣчеу а сѣк, вѣлчеу tribulus. кралицу regulus in missali glagolitico legitur pro кралицу. Confer supra иц, Serb. иѣ.

иц: замц lepus, мѣсц mensis.

ца: оубѣйца homicida, винопѣйца potator vini; маца vorator, edax. Adde онцица ѿ деѣца, quidam, ab онсѣй, et пѣганица mascul. et femininum.

Feminina.

ица: долицца nutrix, а participio activo доил, пѣщеница mulier dimissa, а part. pass. пѣщем; Ab Adjectivis: кдиница, подложница, заложница, мѣжатица а мѣжат. Pleraque formantur а Masculinis. Fit autem motio seu Masculinorum in Feminina mutatio а) addendo ица: ходатайца (ходатайца) mediatrix, а ходатай, голубица а голубѣ, кленица serva а клень; пѣстѣ-

ница а пѣстѹи , еѹиболица , лисица а лис , ослица аб осел , царица , пророчица , а пророк , владычица а владыка , отроковица puella , inserto ов аб отрок. b) pro еу aut ик substituendo нца : юница а юнец , агница аб агнец , плѣнница а плѣнник , дѣвница ostiaria , блѣдница , грѣшница , помощница etc. Aliqua pro нца amanti нца : пѣвница а пѣвец , кормицелица , хранительница , предстательница. Animalium nomina quaedam epicoena , ut avium : кавица , горлица , птица , ластница et ластовница. Insectorum : гѣсеница , кобылица , мушница βρῦχος Joel 1, 4. Russ. eruca. Regum inanimatarum, praecipue parvarum, appellationes: зѣница pupilla. Hinc Diminutiva : дѣвница , понавица а понаба , вдовица , панвица , вѣвѣрница , рыница , вилица fuscinula , телица , книжица , частица , ижица (ὁ ψιλόν), душица а дѣска. Sic крѣпница , оудица аб оуда, etiamsi diminutivorum significationem amittant. Denominativa ab Adjectivis varia : шѣница (шѣйца) sinistra , денница , меденица , мѣдница minutum , λεπτόν , рожденица μήτρα , matrix , десница , оулица , теплица , златица , златеница augugo , Jerem. 30 , 6. olim, nunc желтаа колѣзник. Collectiva : двоица , троица , седмица , седмѣрица , патерница , сторица , множица. Nomina

instrumentorum, utensilium, vestium: лѣ-
 ствица scala, тресновица, пѣвница cithara,
 възглавница, оукропница, червєлєница, скѣ-
 делница amphora, *κεράμιον*, плєница, кадил-
 ница, сткланица, баграница, базаница, пла-
 щаница, ножница, колєсница cingulus, кошница,
 крошница et крошєвница, палица, сѣлица, ло-
 жница (лжица), срачница tunica. Arborum et
 fructuum: смоковница ficulnea, желтаница
 167, пшєница triticum, корица cinnamomum,
 горѣшница sinapi a горѣха. Loci et recepta-
 culi: темница carcer, оумывалница, виталница
 diversorium, горница coenaculum, *ἀνδραγωγέον*, кѣ-
 мирница delubrum, восходница, мытница te-
 lopium, житница, оузница, ложница, орѣ-
 жница, сокровищница Psal. 104, 30. *ταμείον*,
 penetrale, (olim сѣкровище). Omnia haec in-
 serunt n ante џа, quia immediate ab Adjec-
 tivis in ен seu ный derivantur.

џа: овџа ovis; aequivalet itaque slavicum џа in
 fine latino is, cum utrumque a syllaba radicali
 ов deductum sit; мыщџа brachium. шѣщџа
 contractum est ex шѣщџа sinistra (manus).

Neutra.

џе: гайџе ovum, a гай; сѣлицџе sol, ab inusit,
 сѣлицо; сєрдџе cor. Diminutiva: копѣйџеа копѣџе,
 дровџе (древџе), полѣнџе а полѣно, окѣнџа

ab

аб окно; кормице, чаце. Smotriski neutra словице, тѣлице р: 54 Grammaticae suae adduxit; scribere debuit словце, тѣлице, (ubi recte habet Lexicon trilingue. At terminata in iе mutant iе in iйце: чтенiйце lectiuncula, а чтенiе, списанийце brevis conscriptio.

Terminatorum in ица pleraque tonum habent in penultima: вдовица, пшеница, колесница. Alia in tertia a fine: юница, доилица, вогорѡница, тумпаница. Immo et in quarta et quinta a fine, quia masculinorum, a quibus feminina formata sunt, tonum servare solent: питаѣтелица а питаѣтель, родителица а родитель, служителица а служитель. Sic etiam избавителица, оутѣшителица аб избавитель, оутѣпитель.

з ч

М. - ч, ач

Ф. - еч

- чий, чiа

ч: кич flagellum, а кичи; крчч повacula, а крччч tondere. Addere possis киччч praeco, Russ. кичччч, Lusat. bericz, Carn. berizh, berzh, Scherge, Boh. birzic praeco et lictor. Alia in ич, uti птич refer ad ищ: птищ, Serb. тичж, Carn. птич et тич.

ач: ковач faber ferrarius, а ковати; орач arator, стригач tonsor. толмач peregrinum videtur иий, чiа: виночръпчiа *ἀνεχθός*, pincerna Neh. 1, 11. in Ostrogiensi, нунс вiночерпчiй, самчiй (а сам)

сам) oecodontus, кормчий gubernator navis, зодчий τέκτων, а здати; писчий scriba, Isai. 36, 3. памятописный oikt, писец памятописец ὑπομνηματογράφος, книгачий, книгочий, et книгочия γραμματεὺς. вичий inquisitor, forma differt a вичь.

ч: ѡзреч f. facies, figura, ab ѡзрѣти. Russ. го-речь amaritudo respondet slavico горечь.

Neutra in чіе, uti смерчїе, черничь, драчїе, оре іе а смерк, черника, драка, mutato к in ч, for-mata sunt.

M. - г, ор

- ег, чг

- ѷг

F. - га

- ига, ага

- ога, ѷга

г: стог acervus, а стюю, мозг 122.

ог: тварог massa lactis coagulati. ѡстрог (острог) χάραξ locus palis vallatus, munimentum, (ab остро deduci possit, uti остроv insula, nisi potius ad стрегѷ, ѡстрегати custodia cingere, referre malis, ut ѡстрог sit locus custoditus, custodia cinctus. хѷаог, чертог, peregrina sunt.

ег: ковчег, etsi peregrinum videatur.

чг: бѷлачг macula alba, lepra, а бѷла.

ѷг: бѷлаѷг Serb. porcus albus; пострѷг (pstruh) Boh.

pro

pro пестрѣх, salmo, fario, Pol. pstrag а пестрый.
 Russ. пестроушка (pro пестроушка) supponit pri-
 mitivum пестроуга, а пестроуый.

га: мазга 122, розга 120, малга Russ. а мал, ма-
 лыи.

нга: вернга catena. Confer верны.

ага: влѣдага, Russ. vagabundus, erro.

ога: острога, calcar, ab остр. Igitur Polykarpow
 male sub ω collocavit ωстрoга, cum non sit
 compositum.

ѡга: халѡга Luc. 14, 23. φραυμὸς, serpes; вѡлѡга
 Serb. sus alba; вѡлѡга Russ. acipenser huso.

Neutrum нго, quamvis affine sit latino jugum,
 et germ. *Joch*, tamen a radice нти, нмѡ, capere,
 deduci posset, si exempla vocum formatarum ope-
 ro suppeterent.

М. - х

Ф. - ха

нх

нха

ѡх

оха, еха

ѡха

х: дѡх spiritus а дѡю (дѡмѡ); смѡх, поспѡх,
 нспѡх а смѡю, смѡх 97.

нх: жених sponsus, а женихиса. Serb. женик, ми-
 tato х in н.

ѡх: пастѡх pastor, at vilioris conditionis quam па-
 стѡръ, а пастн пасcere, Boh. пастѡха. Adde

Russ.

Russ. петѹх gallus (slav. пѣтел), e Nestoris, chronico конюх, овчѹх, et Croat. отчѹх vitricus ab отец, пилюх milvus; конѹх.

ѹха: свѹха Russ. pronuba, a mascul. свѹт.

ѹха: черепаха Russ. testudo 186, снаха Serb. про смоха.

оха, ѹха: смоха nigus a сын, мачеха Russ. по-верса, про мащеха a мати. Croat. мачаха, Carn. мачеха, et мачоха, Serb. маѹаха et маѹниа, Pol. мацоха, Boh. мащеха, vulgo et мацоха.

ѹха: тревѹха venter, alvus, Croat. et Illyr. трѹѹх masc., plur. трѹѹхи Malach. 2, 3. intestina, *εντρον*, (in Ostrog. трѹѹхи addito лютомыи bis legitur). горѹха, unde Adjectivum горѹшнѹ (ѹрно) et dim. горѹшница sinapi. Adde Russ. бѣлѹха delphinus leucas, желтѹха icterus.

- к

И. - ок

Г. - ка

Н. р ко

- ак, ак

- ика

- еко, око

- ык, ыка

- ик, ник

- ѣк, юк

ок: шипок грова (sapina), шстанок et шстаток, шпрѣснок азутит, послѣдок, пародок ѿфаѹ, свиток volumen, изыток, паток dies veneris, начаток, пѣсок агена, инок monachus, соп-траѹ-

tractum ex камино; колок *parillus est dim.*
а кол: Croatae, Poloni, Bohemi in his amant
ек про ок, Carn. чк (пѣк etc.), Serbi et Illy-
rii ак, Habent tamen hi свѣдок, *testis, cum o-*
firmitate et immobili.

ак: злак, зрак а зрѣти, протак *idiotia*, а прот.

Russ. рыбацк *idem quod Slav. рыбаць.*

ак: Russ. дубнак *quercetum*, Serb. воблак *salictum.*

ык: камык *et forsitan тазык.*

ыка: владыка *dominus*, а влады. Нис refer нк
post ж: оужика *m. et f. cognatus, cognata.*

Fortassis et ближика proximus, cum in Psal.

Ven. Ps. 121, 8. legatur ближик про ближник.

ник: каженник *eupuchus* а кажити, кажен; оуч-
ник *discipulus*, аб оучен. Праецо и Adjecti-
vi ник

ник: празник *festum*, а празен. Alia a Substan-
tivis: жертвеник а жертва, mediante Adjecti-
vo жертвен, alias etiam жертвовник *altare*, тре-
бник *idem*, дымник *fumarium*, кадилик, свѣ-
тилик *lucerna*, сребреник (*numus*) *argenteus*,
златник *aureus*, источник *fontis*, свѣщник *can-*
delabrum, а свѣщ. Plurima virorum deno-
minativa: кобник *seditiosus*, приставник *pro-*
curator; наставник *praeseptor*, застѣпник,
накминик *et наимник*, закминик, шкаланник,
данник, конник *eques*, законник, поклонник

ado-

adorator, посланник, гостинник et гостил-
ник hospes, священник sacerdos, бѣаник et
бѣаник fullo, шбитааник, проповѣдате-
лик, начланик, численик, дверник, сбперник
adversarius, праведник, переводник, бѣдник,
малѣдник haeres, средник, всадник eques,
оугодник, свѣтлик consiliarius, βουλευτής,
пѣтлик, шепотник susurro, ротник, бра-
тлик centurio, патьдесатлик, защитлик
(защититель), вѣтлик pupcius, извѣст-
лик olim 2 Paral. 34, 11. coementarius (at le-
gendum извѣстлик ab извѣсть e graeco
ἀσβεστος calx), пупс домоздатель οἰκοδόμος,
местлик, четвертовластлик tetrarcha, снѣз-
лик auriga, (ascensor, ἀναβάτης Isai 21, 7),
оужник, пѣнажлик pumularius, длажник
debitor, книжлик, хѣдожник, грѣшник a
грѣх, темничлик vincus, шбшник, пращник
fundibularius, тысѣщник χιλιάρχος, tribunus.

ѣк: человек homo, cf. челадь.

юк: пилюк mltus, olim Jer. 8, 7. cui correctores
peregrinum ερωδία substituerunt, apposita
glossa in graeco legi αἶδα. Croat. пилюх vide
sub х.

ка: fem. рабка perdx, водка, латка, юнотка,
решотка, паяска, рѣчка игна, точка punc-
tum

tum. Diminutiva сойка а сога, невѣстка, дощка Russ. рго дщица, а дска.

ика: черника. оужика vide sub ыка.

око: Neutr. шелоко, Pol. Boh. шелоко, romum, cujus primitivum шело nullibi invenitur.

око: Diminutivum колеко а коло.

Formativam ско vide sub ск.

Confer Adjectiva оре ок, ка, ко formata.

Terminatorum in ник pleraque tono afficiunt syllabam ante ник: по́стник, мѣстник, нача́льник, иноплеме́нник. Excipe мѣченник, моли́твенник, же́ртвенник, дѣ́йстви́к, in quibus tertia a fine, et блу́дник, до́лжник, оу́ченик, in quibus ultima syllaba tono afficitur.

Usus formarum.

§. 33. Ex paucioribus aut copiosioribus exemplis sub qualibet forma adductis ipse jam judicare poteris, quam varius sit harum formarum in lingua veteri slavica usus. Eadem enim forma, qua actor, vir agens, denotari solet, subinde etiam instrumentum, utensile designatur. Formae quibus feminae a maribus distingui solent, etiam abstractis designandis serviunt. Masculis quidem tribuuntur terminationes ин, ѡн, анин, ель (атель, итель), арь, (rarius ач, ак), ник. Feminis а, на, ына (ыни), ица, (rarius ка). Neutris animalibus nondum adultis: а, cujus pluralis ача. Actio verbi

bi notatur formis neutris **аніе, енїе, тїе**, et femininis **ва, еа**. Abstracta attributorum quorumvis amant formas femininas **ь, а, а, овь, ина, ына, ла (ѣла), да, ть, ота (ета), ость (есть), ица**, et neutras **ство, ствіе**. Collectiva **їе**. Instrumenta, utensilia **но, ло (ало, ило), ец, ица; ник**. Reciprocantuli, loci appellationes postulant **ише**. Diminutiva **иш, еш, ица (rarius ка), ше**. Rarioris usus formas sub **м, р, д, з, ж, с, ш, ч, г, х** conspicies. Genus denique ipsum, ad quod determinandum regulae a Grammaticis haecenus datae vix sufficiunt, formae a nobis latius expositae ac secundum genera consulto distributae suapte indicant.

Caput IV.

De nomine adjectivo.

§. 34.

Adjectivorum terminatio.

In Adjectivis duplex terminatio, indefinita et definita, secundum genera distinguenda est.

Indefinita a) post consonas solidas :

M. -	F. - а	N. - о
нов,	нова,	ново.
наг,	нага,	наго.
зѣл,	зѣла,	зѣло.

b)

b) Post consonas liquidas:

M. - ь	F. - а	N. е
бѣи,	бѣа,	бѣе.
отень,	отна,	отне.
ложь,	лжа,	лже.
ложь,	лжа,	-

Adjectiva definita assumunt pro ratione consonarum praecedentium **иѣ** aut **иѣ**:

- a) первый, первая, первое
 б) 1. синій, синяа, синее.
 2. третій, третія, третье.

Formae primitivorum.

§. 35. Formam Substantivorum primam induunt et Adjectiva, ea nimirum, quorum consona finalis non est affecta, sed solida. Talia sunt: гав, лѣв laevus, нов novus, сив caesus, griseus, плав, прав, крив. Adde готов paratus. первый vide inter Numeralia; здрав vero ore formato est.

люк, слаб, глѣк; лѣп pulcher, слѣп, глѣп 107, свѣрѣп.

нѣм mutus, сам; брам, хром, кром.

ин alius, юн, лѣн piger; пѣан, бран, брон albus (equus), срѣн, черн.

кѣл albus, мал parvus, мил sagus, сол, сѣл, цѣл 99, гол 102.

ор austerus Luc. 10, 21., снѣ orbis, спор 150,
стар 156, скор 163.

рад, сѣд canus, хѣд vilis (Russ. Pol. macer, Boh.
pauper, Serb. ѣд malus), смѣд (снѣд, гнѣд)
105, блѣд, млад, тверд, гѣрд.

мѣт saevus, атрох, сѣт satur, свѣт 140, злат
aureus, желт, нѣт, пѣт, тѣст, част, чнѣт,
гѣт 207. ЛИТЪЙ est a participio passivo литъ
verbi литю.

снз, гокз, блнз, кѣз 115, дѣз (дѣзый) *δραυδς*,
Prov. 13, 18.

лак calvus, рѣт, кѣт (кѣтый).

оукор pauper, пѣг, наг nudus, нечѣг piger, *δερυδς*
(olim Prov. 13, 4. нѣтс праздыи), блѣг, дѣг,
мног, драг, дѣг, строг (строгый) Russ. Pol.
severus.

мѣх Boh. Croat. Шуг. имраг, тнх, сѣх; глѣх.

лѣк Serb. robustus, fortis, лак; прѣк.

Horum definita terminatio est чий : лѣвчый,
прамчый rectus. Post г, х, к per abusum scribi
нѣ pro чий supra p. 17 et 21 monuimus.

Quaedam uti мѣ, кром, сѣл, прѣк inusitata
quidem sunt, qua Adjectiva, sed sunt themata Ad-
verbiorum мѣт, кромѣ, сѣлѣт etc. сам, нн, нѣт,
дѣг forma ab Adjectivis non differunt, quamvis
ob significationem inter Pronomina locum sibi
postulent.

Forma Adjectivorum secunda.

§. 36. Formae secundae Substantivorum respondent Adjectiva, quae radicali liquida finiuntur: кѣи fatuus, сѣи vanus, шѣи sinister: кѣиѣ, сѣиѣ, шѣиѣ.

днѣиѣ, ferus, incultus.

крѣпкѣиѣ fortior, Comparativus а крѣпкѣиѣ.

велѣиѣ magnus. Comparativus велѣиѣ major.

синѣиѣ: синѣиѣ caeruleus, lividus. Comparativi оу-
нѣиѣ melior, мнѣиѣ minor.

чѣждѣ: чѣждѣиѣ, чѣждѣиѣ, Serb. тѣждѣ, 100.

лѣж mendax, а лгати, рѣж (рѣжѣиѣ) rufus, а рѣжѣиѣ
а рѣжѣиѣ, robustus, bene valens.

вѣсѣ vide inter Numeralia.

пѣшѣиѣ, пѣшѣиѣ pedes 89.

нищѣ egenus, тощѣ: тѣщѣиѣ vacuus. слащѣ ищѣиѣ, sua-
vis, jucundus (olim Prov. 12, 11. nunc сла-
достен).

нищѣ pronus.

прочѣ: прочѣиѣ, reliquus, residuus.

Pleraque ex his derivata sunt оpe ѣ seu иѣ
Nam днѣиѣиѣ est а днѣиѣ, чѣждѣиѣ а чѣждѣиѣ, нищѣиѣ а нищѣиѣ,
слащѣиѣ а слащѣиѣ.

Quaedam, uti Comparativi omnes, terminatio-
ne definita carere non possunt. Formantur au-
tem оpe suffixi ѣ et иѣ possessiva а Substantivis.

M. - ѣ

F. - а

N. е

ІАКОВАЬ, АВРААМАЬ, cum lex paragogico oblabiales
 в, м, про ІАКОВЬ, АВРААМЬ; ОБНЬ, ОБНА, ОБНЕ
 аб ОБЕН; ФАРАШНЬ, СІШНЬ, ОРЛЬ, ОРЛА, ОРЛЕ аб
 ОРЕЛ; КОШАА КРѢ. in Missali glagolitico а КОЗЕЛ;
 ОСАЬ аб ОСЕЛ; БЕЛЕАУЖДАЬ а БЕЛЕАУДА, КНЯТЪ а
 КНЯЗЬ, КДИНОРОЖ а КДИНОРУГ, ВРАЖ а ВРАГ,
 ПАУЧ а ПАУК, ПРОРОЧ а ПРОРОК, ЧЕЛОВѢЧ а ЧЕЛОВѢК,
 ЮНЧ а ЮНЕЦ, АГНЕЧ аб АГНЕЦ, ТЕЛЧ а ТЕЛЕЦ, ЖЕРЧ
 а ЖРЕЦ, ОТЕЧ, ОТЧА, ОТЧЕ аб ОТЕЦ, НЕІШЕШЬ а
 НЕІШЕШЬ. At исполнѣ а ПОЛН, СВОБОДА а СВО-
 БОДА Adverbiiis adnumeranda sunt, cum de
 omni genere et numero valeant. Alia amant
 ОБ, alia ЕНЬ, ИИ, quae videsis loco suo. Alia
 duas formas admittunt: АДАМАЬ et АДАМОВ, ВАГ-
 НАВАЬ et ВАГНАВИИ.

M. - іѣ

F. - іа

N. - іе

ГОВАЖІЙ, ГОВАЖДІЙ а ГОВАДО; СКОТІЙ а СКОТ, КО-
 ЗІЙ а КОЗА, БОЖІЙ а БОГ, ПЕСІЙ а ПЕС, ОБЧІЙ
 аб ОБЦА; ПАЛАЦІЙ шенс, а Gerundivo ПАЛА,
 ПАЛАЦ. Praeterita Gerundivorum masculina
 contracta, quae нв rejiciunt, quando Adjecti-
 vorum terminationem definitam assumunt,
 про іѣ amant еѣ: ОУДАРЕЙ, ПОРОЖДЕЙ аб ОУ-
 ДАРЬ, ПОРОЖДАЬ. Sic et Comparativi старѣй,
 крѣпѣй. Alia іѣ et еѣ admittunt: ОУНІЙ et
 ОУНЕЙ, БЕЛІЙ et БЕЛЕЙ.

Х

АЙ:

ай: множай, vide in Comparativis.

ой, ол, ое vide in Pronominibus.

дй, ѡа, ѡе: волдй, волба, волбе (рго волбъ,
-ба, -во) а вол. Serbi hodie dum волдйскый dicunt.

Adjectiva consonis servilibus aucta.

§. 37. Augentur Adjectiva a fine etiam consonis servilibus в, н, л, р, т, ст, ск, ш, х, к, quibus plerumque vocales mobiles о et ѡ, sed et immobiles а, ѡ, и praefigi solent.

- в, аб, об : ев, нв.

- ба, ава, ова : ева, нва.

- во, аво, ово : ево, нво.

в: мертв, мертба, мертво а мрѣти; черств; жив est Praeteritum Gerundivi а жити vivere.

ав: кровав а кровь, сквернав, кѡдрав а кѡдрь, ржав, величав, лѡкав а лѡка. Sic et compositum здрав савус, а драти.

ов: адамов аб адам, лвов а лев, слонов, бранов, гадов et plura alia possessiva. Hinc etiam кгов, quod Rom. 8, 9. non solum nunc, sed et in antiquis editionibus et in Mss. minus antiquis pro ког legitur. At Apostolus an. 1324 legit citato loco нѣсть сего pro сей нѣсть когов. Illius nunc omnes possessivo нѣгов, нѣгова, нѣгово, аѡи autem Slavi solo Genitivo кгов utuntur. Alia qualitatem, originem, materiam

riam indicant: домовый, тернов spinеus, суров crudus, humidus, ὑγρός, viridis (de ligno) Luc. 21, 23., ситовый scirpeus, неистов insanus, et fortasse готов. Adde Adjectiva pronominalia таков, таков, сакков, каков.

in pro ob, post vocales et consonas liquidas: ноeb, смѣив, царев, олтарев, сицев talis, а сице.

in: злобив а злоба, ad significandum habitum; лѣнив, ревнив, скрѣнив εὐμετάβολος Prov. 17, 20. (пунс оудобопреложный), гѣгнив, зазрив, оукорив, покорив, терпѣлив, молчалив taciturnus, тшалив, а Praet. partic. activi терпѣл, молчал, тшал; бладив verbosus, оуродив ab оурод, правдив, клеветив, строптив, шептив, льегив а лѣть, милостив, нечестив, оужастив, оплазив, продерзив, лжив, плѣшив, шкшив. Post consonas quasdam л euphonicum inseritur: гнѣблив, востанлив, сварлив, завидлив lividus, invidiosus, шкидлив, оубодлив бол, hos cornupeta, стыдлив, оувѣтлив placabilis, закытлив obliviosus, пытлив, кошзлив formidolosus, недбжлив, вознослив, прослив, ослабшлив, страшлив.

Formativas oven seu eben vide sub in; обит обв ит; обскый sub sc.

Desinentia in em, om, im, ut знаем, питом, (т.е. томый телец), неключим, sunt participia pas-

siva praesentia. Confer etiam Adverbia ope ма, мо, ми formata.

- EN : НЫЙ, ЕНЬ : НІЙ, ИН, АН.
- НА : НАА, НА : НАА, ИНА, АНА.
- НО : НОЕ, НЕ : НЕК, ИНО, АНО.

ЕН : ПОТДЕН а ПОТАЙ, ГНОЕН (et ГНОИИ), РАВЕН, РАВНА, РАВНО; ПРОТИВЕН, ОУДОБЕН, ПРИСКРБЕН, ПРАМНЫЙ, ЧЕРМЕН, ПОЗДЕН, ПРАЗДЕН, ДЕСНЫЙ dexter, ТЪСЕН, КЪСЕН: КОСНЫЙ tardus, ТОЧЕН. Plurima a Substantivis: ДИВЕН а ДИВ, ЧЕРВЕН, inserto л. euphónico; а червь, ПОДОБЕН, ОУМЕН, БЕЗЪМЕН, ТЕМЕН: ТЕМНЫЙ а ТМА, ЗЕМАННЫЙ (in codd. serbicus) et земнын eliso л. euphónico, а ЗЕМЛА, ПОВИНЕН, СВИНЕН (СТАДО СВИННОЕ), ГЛИНЕН, БЕРНЕН а БЕРНІЕ (КРЕНІЕ), СТРАНЕН, ИСТИМЕН: ИСТИННЫЙ, ЗАКОННЫЙ, ОГНЕН, БОЛЕН, БЪЛЕН: СЪЛАННЫЙ, ЗЕЛЕН, СИЛЕН, МГЛЕН pebulosus, ВЪРЕН, БЪРЕН, МИРЕН; БЪДЕН, МЪДЕН, СНЪДЕН, КДННОЧАДЕН unigenitus, ЧЪДЕН, ПЛОДЕН, ВРЕДЕН, ПРАВЕДЕН а ПРАВДА; ПРИГЛТЕН, ЖИТЕН, ЧЕСТЕН, ПЕРСТЕН terrenus, а персть; ЛЮБЕЗЕН, ПОЛЕЗЫЙ, ЖЕЛЪЗНЫЙ, ВОЗМОЖЕН, НЕДЪЖЕН, КНИЖЕН literatus а КНИГА, ДОЛЖЕН, ХЪДОЖЕН а ХЪДОГ artifex, ИСКЪСЕН, КРАСЕН а КРАСА; СТРАШЕН а СТРАХ, ГРЪШЕН а ГРЪХ, ВЪЧНЫЙ aeternus ГОРЪШЕН а ГОРЪХА, ВЪЧЕНА а ВЪЕК.

вѣкъ, двоичен а двоица, личен personalis, а лице, личен абалч, злачен а злак, брачен nuptialis а брак, солнечный а солнце, неможен. Differunt autem Adjectiva haec et similia a participiis passivis in EN tam significatu, quam motione. Nam Adj. хвален, хвална, хвално а хвала est laudabilis, laude dignus, participium vero хвален, хвалена, хвалено est laudatus, qui laudatus fuit. Sic differt твореный а творити in рѣкотвореный manufactus, et творный in voce чѣдтворный: thaumaturgus, qui mira operatur. снѣдно est esculentum, edule, quod edi potest, снѣдено comestum. Pauca quaedam euphonia exigente: immobile habent: зѣин, зѣлена, зѣино, мгаен, стѣди, огнен, влажен.

Formativae EN praefigi solet quandoque ob seculum, hinc EBEN, EBEN.

EBEN: виновен causalis, а вина; чиновен, терновен (вѣнцѣ), медовен (медвѣн); дѣховен, грѣховен, церковный. At лѣкавен а лѣкаб.

EBEN: триднѣвен, дневный, а день, олтаревен, (до рог олтаревныхъ Psalt. Ven. 117, 26. aliae edit. олтаревныхъ), дождевен а дождь, дѣшевѣвен, плачевный а плач. Alia a Verborum Infinitivis derivata terminationi EN praefigunt ел, hinc елен, елный.

ЕЛЕН,

ЯЛЕН, ЯЛНШЙ: СЪТОВАТЕЛНШЙ а СЪТОВАТИ, НЕСКЛА-
 НАТЕЛНШЙ indeclinabilis, ИЗВѢСТИТЕЛНШЙ, ИЗ-
 ВѢЩАВАТЕЛНШЙ, ШЕСТОВАТЕЛНШЙ circumstans,
 circumstantialis, ВОЗДЕРЖАТЕЛНШЙ continens,
 ДОБРОУЧИНТЕЛНШЙ benedicens. Нас forma usi sunt
 Grammatici in exponendis terminis technicis,
 ИМА НАРИЦАТЕЛНОЕ est nomen appellativum,
 СЪЩЕСТВИТЕЛНОЕ substantivum, ПРИЛАТЕЛНОЕ
 adjectivum. ПАДЕЖ ИМЕНТЕЛНШЙ est casus no-
 minativus. ЗАЛОГ ДѢЙСТВИТЕЛНШЙ vox activa.
 НАКЛОМЕНІЕ. ИЗЪВІТЕЛНОЕ modus indicativus etc.
 СШНШЙ, ВСИ ЕИ СШН ПРАЕФИХО АУГМЕНТО ЕС: НЕБЕС-
 НШЙ coelestis а НЕКО, НЕКЕ; ТѢЛЕСНШЙ а ТѢ-
 ЛО, ТѢЛЕСЕ.

ШМЪ МАТЕРЕНЬ а МАТЕР, МАТЕРЕ, ГОСПОДЕНЬ, ГОСПО-
 ДНА, ГОСПОДНЕ, ОТЕНЬ ab OT, unde et ОТЕЦ.
 Adde СЫНОВЕНЬ а СЫН interposito СЪ.

НШЙ: ДАВНШЙ, ДОМОВНШЙ, ДРЕВНШЙ, ЗЕМНШЙ, ДАЛНШЙ,
 СѢЛНШЙ; ВЫСПРНШЙ а ВЫСПРЬ, ОУТРЕНШЙ, ВНУ-
 ТРНШЙ, ГОРНШЙ, ИСКРЕНШЙ prolixus, ПРИЗПОД-
 НШЙ, ЗАДНШЙ а ЗАДИ, ПРЯДНШЙ а ПРЯД, ПРЯЖНШЙ а
 ПРЯЖЕ, СРЕДНШЙ а СРЕДА, НИЖНШЙ а НИЗ, БЛЖН-
 НШЙ, ВЫШНШЙ excelsus, altissimus, ВЕРХНШЙ.
 Ab Adverbiis derivata praefigunt Ш, hinc for-
 mativa ШНШЙ.

ШНШЙ: ДОМШНШЙ domesticus а ДОМА, ТАМОШНШЙ
 а ТАМО, КРОМѢШНШЙ exterior а КРОМѢ, ВНѢШ-
 НШЙ

ній а вчѣ, нынѣшній et нынѣшній а нынѣ et
 нына; долѣшній (in correcta edit. долѣшій),
 вчерашній hesternus а вчера (Russ. вчерась cum
 съ demonstrativo), здѣшній а здѣ (Russ.
 здѣсь), днешній а днесь, лѣтошній а лѣтось.
 ин: тинн (тайна) а тай, гноин ulcerosus а гнои,
 достин, достойна, достойно; покоин, иг-
 лин (иглинѣ оуши foramen acus), молніин,
 непришзнин, гвоздин а гвоздь. A nominibus
 rerum animatarum femininis et masculinis se-
 cundae formae: голубин а голубь, змїин а
 змїй seu змїа, сернин (сернина кожа), зверин
 а звѣрь, вѣдин а вѣдъ, quod est primae for-
 mae (крѣлѣ вѣдинѣ in Ostrogiensi, at nunc
 вѣдобы Zach. 5, 9.), татин а тать. Praecipue
 а nominibus propriis personarum in а et и:
 евжин ab евгарго ева, левїин а левї, марїин а
 марїа, їудин а їуда, мелхїин а мелхї. Sic адамин
 ab адама (at адамов ab адам), сатанин а сатана.
 москвитин ad Substantiva in in spectat.

ан: олован plumbeus, древан ligneus, рѣман,
 времан (Serb. времен), оусман (оусніан ab оус-
 нїе) et оусмен coriaceus, югеус, каман а
 камы et каменный а камень, стклан vitreus,
 льнан lineus, (надраги лнаны Exod. 28, 42.
 foeminalia linea, olim и. полотнаны, alias пла-
 тнаны а платно), пыран (хлѣб) subcine-

b) Post consonas liquidas:

M. - ѣ	F. - а	N. е
ЕѢИ,	ЕѢА,	ЕѢЕ.
ОТЕНЬ,	ОТНА,	ОТНЕ.
ЛОТЬ,	ЛТА,	ЛТЕ.
ЛОТЪ,	ЛТА,	-

Adjectiva definita assumunt pro ratione consonarum praecedentium **и** или **иѣ**:

- a) первый, первая, первое
 б) 1. синиѣ, синяа, синее.
 2. третѣи, третѣа, третѣе.

Formae primitivorum.

§. 35. Formam Substantivorum primam induunt et Adjectiva, ea nimirum, quorum consona finalis non est affecta, sed solida. Talia sunt:

лѣвъ, лѣвъ laevus; новъ novus, сивъ caesius, griseus, плавъ, правъ, кривъ. Adde готовъ paratus. первый vide inter Numeralia; здоровъ vero ore ab formatum est.

люкъ, славъ, гора; лѣн pulcher, слѣн, глѣн 107, свѣрѣн.

нѣмъ mutus, самъ; грамъ, хромъ, кромъ.

ни alius, юн, лѣн piger; пѣлн, бран, крон albus (equus), срѣн, черн.

кѣл albus, малъ parvus, милъ sagus, сол, сѣл, цѣл 99, гол 102.

стар *austerus* Luc. 10, 21., стар *orbis*, стар 150,
стар 156, скор 163.

рад, сѣд *canus*, хѣд *vilis* (Russ. Pol. *macer*, Boh.
pauper, Serb. *ѣд malus*), смѣд (снѣд, гнѣд)
195, клѣд, млад, твѣд, гѣд.

лют *saevus*, атрох, сѣит *satur*, сват 140, злат
aureus, желт, нет, пѣт, тѣст, част, чист,
гѣт 207. Античъ *est a participio passivo* античъ
verbi лю.

сиз, гокз, близ, взрз 115, дерз (дерзый) *δρακός*,
Prov. 13, 18.

лыс *calvus*, рѣт, кѣт (кѣсый).

оубогъ *pauper*, пѣг, наг *nudus*, нетаг *riget*, *δερυός*
(olim Prov. 13, 4. *nunc* праздный), благ, длаг,
мног, драг, дѣг, строг (строгий) Russ. Pol.
severus.

лихъ Boh. Croat. Шуг. *impar*, тихъ, сѣхъ; глѣхъ.

такъ Serb. *robustus*, fortis, лак; прек.

Horum definita terminatio est чий: лѣвчий,
прамчий *rectus*. Post г, х, к per abusum scribi
ѣи pro чий supra p. 17 et 21 monuimus.

Quaedam uti тав, кром, сѣла, прек *inusitata*
quidem sunt, qua Adjectiva, sed sunt themata Ad-
verbiorum тавѣ, кромѣ, сѣлаw etc. сам, ни, нет,
дѣг форма ab Adjectivis non differunt, quamvis
ob significationem inter Pronomina locum sibi
postulent.

Forma Adjectivorum secunda.

§. 36. Formae secundae Substantivorum respondent Adjectiva, quae radicali liquida finiuntur: кѣй fatuus, сѣй vanus, шѣй sinister: кѣй, сѣй, шѣй.

дѣй, ferus, incultus.

крѣплѣй fortior, Comparativus а крѣпкѣй.

велѣй magnus. Comparativus колѣй major.

синь: синѣй caeruleus, lividus. Comparativi оу-
нѣй melior, мнѣй minor.

чѣждѣ: чѣждѣй, чѣжѣй, Serb. тѣждѣ, 100.

лож mendax, а лгати, рѣж (рѣжѣй) rufus, дѣжѣй
а дѣг, robustus, bene valens.

вѣкъ vide inter Numeralia.

пѣкъ, пѣкъй pedes 80.

нищ egenus, тощ: тѣщѣ vacuus. слащ ѣдѣс, sua-
vis, jucundus (olim Prov. 12, 11, нѣщ сла-
достен).

нищ pronus.

проч: прочѣй, reliquus, residuus.

Pleraque ex his derivata sunt ope ѣ seu ѣй.

Nam дѣй est а дѣв, чѣждѣ а чѣдо, нищ а никѣ,
слащ а сласть.

Quaedam, uti Comparativi omnes, terminatio-
ne definita carere non possunt. Formantur au-
tem ope suffixi ѣ et ѣй possessiva а Substantivis.

M. - ѣ F. - а N. - ѣ

ѣаковѣ, авраамѣ, сущъ лѣ paragogico oblabiales
 в, м, про ѣаковѣ, авраамѣ; овнѣ, овна, овне
 аб овен; Фараонѣ, сѣионѣ, орль, орла, орле аб
 ореа; котла крѣ. in Missali glagolitico а козла;
 осль аб осел; бѣавабѣждѣ а бѣавабѣдѣ, княжь а
 князь, кѣдинорож а кѣдинорог, враж а враг,
 пауч а паук, пророч а пророк, челобѣч а челобѣк,
 юнч а юнец, агнеч аб агнец, телч а телец, жерч
 а жрец, отеч, отча, отче аб отец, неписищ а
 неписишь. At неполнѣ а полн, свобода а сво-
 кода Adverbiis adnumeranda sunt, cum de
 omni genere et numero valeant. Alia amant
 ов, alia енѣ, ин, quae videsis loco suo. Alia
 duas formas admittunt: адамѣ et адамов, вад-
 навѣ et ваднавин.

M. - ѣй F. - ѣл N. - ѣе

говажѣй, говаждѣй а говадо; скотѣй а скот, ко-
 зѣй а коза, божѣй а бог, песѣй а пес, овчѣй
 аб овца; палащѣй urens, а Gerundivo пала,
 палащ. Praeterita Gerundivorum masculina
 contracta, quae нѣ rejiciunt, quando Adjecti-
 vorum terminationem definitam assumunt,
 pro ѣй amant ѣй: оударѣй, порождѣй аб оу-
 дарѣ, порождѣ. Sic et Comparativi старѣй,
 крѣплѣй. Alia ѣй et ѣй admittunt: оунѣй et
 оуней, белѣй et велей.

X

ай:

ай: множай, vide in Comparativis.

ой, ол, ое vide in Pronominibus.

ѡй, ѡа, ѡе: волѡй, волѡа, волѡе (pro волѡв,
-ба, -во) a вол. Serbi hodieum волѡйскый dicunt.

Adjectiva consonis servilibus aucta.

§. 37. Augentur Adjectiva a fine etiam consonis servilibus в, м, л, р, т, ст, ск, ш, ѡ, к, quibus plerumque vocales mobiles о et ѡ, sed et immobiles л, р, и praefigi solent.

- в, аб, об : ев, ив.

- ба, аба, ова : еба, иба.

- во, аво, ово : ево, иво.

в: мертв, мертва, мертво а мрѣти; черств; жив
est Praeteritum Gerundivi а жити vivere.

ав: крѡбав а крѡвь, сквернав, кѡдрав а кѡдръ, рѡав,
величав, лѡкав а лѡка. Sic et compositum
Здрав sanus, а драти.

об: адамѡв ab адам, лѡвѡв а лѡв, слѡнѡв, вранѡв,
гаѡв et plura alia possessiva. Hinc etiam крѡв,
quod Rom. 8, 9. non solum nunc, sed et in
antiquis editionibus et in Mss. minus antiquis
pro крѡ legitur. At Apostolus an. 1324 legit
citato loco нѣсть сеѡо pro сеи нѣсть крѡв.
Ilyrii nunc omnes possessivo нѣгов, нѣгова,
нѣгово, alii autem Slavi solo Genitivo крѡ
utuntur. Alia qualitatem, originem, materiam

tiam indicant: домовый, тернов spineus, сыров crudus, humidus, ὑγρός, viridis (de ligno) Luc. 21, 23., ситовый scirpeus, ненестов insanus, et fortasse готов. Adde Adjectiva pronominaliaтков, таков, сажков, каков.

pro ob, post vocales et consonas liquidas: моев, смиев, царев, олтареv, сицев talis, а сице.

ив: злобив а злоба, ad significandum habitum; лѣнив, ревнив, скрѣнив εἰμετάβολος Prov. 17, 20. (пунс оудокопрѣложный), гдѣнив, зазрив, оукорив, покорив, терпѣлив, молчалив taciturnus, тшалив, а Praet. partic. activi терпѣл, молчал, тшал; бладив verbosus, буродив аб оурод, правдив, клеветив, строптив, шептив, льетив а лѣть, милостив, нечестив, оужастив, оплазив, продерзив, лжив, плѣшив, шещив. Post consonas quasdam л euphonicum inseritur: гнѣвлив, востанлив, сварлив, завидлив lividus, invidiosus, шендлив, оубодлив боа, нос cornupeta, стыдлив, оубѣтлив placabilis, закытлив obliviosus, пытлив, кошзлив formidolosus, недѣжлив, вознослив, прослив, осадшлив, страшлив.

Formativas ovem seu euen vide sub en; овит

ив ит; овекый sub ск.

Desinentia in ем, ом, им, ut знаем, питом, (с. томый телу), неключим, sunt participia pas-

siva praesentia. Confer etiam Adverbia оре ма, мо, ми formata.

- EN : НЫЙ, ЕНЬ : НІЙ, ИИ, АИ.
- НА : НАА, НА : НАА, ИНА, АИА.
- НО : НОЕ, НЕ : НЕК, ИНО, АНО.

EN : ПОТЕН а ПОТАЙ, ГНОЕН (et ГНОИИ), РАВЕН, РАЕНА, РАВНО; ПРОТИВЕН, СУДОБЕН, ПРИСКРБЕН, ПРАМНЫЙ, ЧЕРМЕН, ПОЗДЕН, ПРАЗДЕН, ДЕСНЫЙ dexter, ТЪСЕН, КЪСЕН: КОСНЫЙ tardus, ТОЧЕН. Plurima a Substantivis: ДИВЕН а ДИВ, ЧЕРВЕН, inserto л. euphónico, а ЧЕРВЪ, ПОДОБЕН, СУМЕН, БЕЗЪМЕН, ТЕМЕН: ТЕМНЫЙ а ТМА, ЗЕМАННЫЙ (in codd. serbicus) et ЗЕМНЫИ eliso л. euphónico, а ЗЕМАА, ПОВИНЕН, СВИНЕН (СТАДО СВИННОЕ), ГЛИНЕН, БЕРНЕН а БЕРНІЕ (КРЕНІЕ), СТРАНЕН, ИСТИНЕН: ИСТИННЫЙ, ЗАКОМНЫЙ, ОГНЕН, БОЛЕН, БЪЛЕН: БЪЛЫЙ, ЗЕЛЕН, СИЛЕН, МГЛЕН pedulosis, ВЪРЕН, БЪРЕН, МИРЕН; БЪДЕН, МЪДЕН, СНЪДЕН, ЕДИНОЧАДЕН unigenitus, ЧЪДЕН, ПЛОДЕН, ВРЕДЕН, ПРАВЕДЕН а ПРАВДА; ПРИЖТЕН, ЖИТЕН, ЧЕСТЕН, ПЕРСТЕН terrenus, а ПЕРСТЬ; ЛЮБЕЗЕН, ПОЛЕЗНЫЙ, ЖЕЛЪЗНЫЙ, ВОЗМОЖЕН, НЕДЪЖЕН, КНИЖЕН literatus а КНИГА, ДОЛЖЕН, ХЪДОЖЕН а ХЪДОГ artifex, ИСКЪСЕН, КРАСЕН а КРАСА; СТРАШЕН а СТРАХ, ГРЪШЕН а ГРЪХ, ВЪЧНЫЙ aeternus ГОРЪШЕН а ГОРЪХА, ВЪЧЕНА а ВЪК,

иѢК, двоиЧЕН а двоИЦА, личЕН personalis, а лице, а личЕН абалч, злачЕН а злак; брачЕН partialis а браК, солнечный а солнце, немощЕН. Differunt autem Adjectiva haec et similia a participiis passivis in EN tam significatu, quam motione. Nam Adj. хвалЕН, хвалЕНА, хвалЕНО а хвала est laudabilis, laude dignus, participium vero хвалЕН, хвалЕНА, хвалЕНО est laudatus, qui laudatus fuit. Sic differt творЕНый а творИТИ in рѣкотворЕНый manufactus, et творЕНый in voce чѣдстворЕНый thaumatargus, qui mira operatur. снѣдНО est esculentum, edule, quod edi potest, снѣдЕНО comestum. Pauca quaedam euphonia exigente: immobile habent: зелЕН, зелЕНА, зелЕНО, мглЕН, стѣдЕН, огнЕН, бллжЕН.

Formativae EN praefigi solet quandoque ob seu EB, hinc OVEN, EBEN.

ОВЕН: вИновЕН causalis, а вИНА; чИновЕН, терновЕН (вѣнцѣ), медовЕН (медвЕН); дѢховЕН, грѣховЕН, церковный. At лѢкавЕН а лѢкав.

ЕНЕН: трИднЕвЕН, днЕвЕНый, а дЕнь, олтарЕвЕН, (до роГ олтарЕвЕНыхъ Psalt. Ven. 117, 26. aliae edit. олтарЕвЕНыхъ), дождЕвЕН а дождь, дѢшЕвЕН, плачевЕНый а плач. Alia a Verborum Infinitivis derivata terminationi EN praefigunt ЕА, hinc елЕН, елЕНый.

елЕН,

вленъ, влншй: сѣтовательный а сѣтовати, нескла-
 мательный indeclinabilis, избѣстительный, из-
 вѣщательный, обстоятельный circumstans,
 circumstantialis, воздержательный continens,
 дозрѣвательный benedicens. Hac forma usi sunt
 Grammatici in exponendis terminis technicis,
 има нарицательное est nomen appellativum,
 существительное substantivum, прилагательное
 adjectivum. падежъ именительный est casus no-
 minativus. залогъ дѣйствительный vox activa.
 макаомнїе избѣстительное modus indicativus etc.
 стншй, seu en cum praefixo augmento ec: небес-
 ный coelestis а неко, некек; тѣлесный а тѣ-
 ло, тѣлесе.

шьс матерень а мати, матери, господень, госпо-
 дна, господне, отень ab отъ, unde et отецъ.
 Adde сынновень а сын interposito об.

ній: давній, домовній, древній, земній, дальній,
 вѣлнй; въспреній а въспрь, оутренній, въ-
 тунній, горній; искренній proximus, припод-
 ній, задній а задн, предній а пред, прежній а
 прежде, средній а среда, нижній а низ, ближ-
 ній, вышній excelsus, altissimus, верхній.
 Ab Adverbiis derivata praefigunt ш, hinc for-
 mativa шнй.

шнй: домашній domesticus а дома, тамошній
 а тамо, кромѣшнй exterior а кромѣ, внѣш-
 ній

ий а вѣѣ, нынѣшній et нынѣшній а нынѣ et
 нына; долѣшній (in correcta edit. долѣйшій),
 вчерашній hesternus а вчера (Russ. вчерась cum
 съ demonstrativo), здѣшній а здѣ (Russ.
 здѣсь), днешній а днесь, лѣтошній а лѣтось.
 ин: таин (тайна) а тай, гноин ulcerosus а гной,
 достоин, достойна, достойно; покинн, иг-
 линн (иглинѣ оуши foramen acus), молннн,
 непризмннн, гвоздинн а гвоздь. A nominibus
 rerum animatarum femininis et masculinis se-
 cundae formae: голѣбинн а голѣбь, змннн а
 змннн seu змнн, серннн (сернина кожа), звернн
 а зверь, вѣдинн а вѣд, quod est primae for-
 mae (кратѣ вѣдинѣ in Oströgiensi, at nunc
 вѣдодовы Zach. 5, 9), татнн а тать. Praecipue
 а nominibus propriis personarum in а et и:
 евжнн ab евгарго ева, левннн а левнн, марннн а
 марнн, іѣдннн а іѣда, мелхнннн а мелхнн. Sic адамнн
 ab адама (at адамов ab адам), сатанннн а сатана.
 москвитннн ad Substantiva in in spectat.

ан: олован plumbeus, древан ligneus, рѣман,
 времан (Serb. времен), оусман (оусннннн ab оус-
 ннннн) et оусмен coriaceus, юреус, каман а
 камы et каменннннн а камень, стклан vitreus,
 льнан lineus, (надраги лнаннн Exod. 28, 42.
 foeminalia linea, olim n. полотннанн, alias пла-
 тнаннн а платно), пыран (хлѣб) subcine-

ricius, а пиръ favilla, сребран argenteus, ба-
гран, (Serb. багрѣн) purpureus, медан, пао-
тан carneus, тростан, рожан (рожан) а рог,
власан, шипчан (шѣптец), roseus, а шипак-
слан vero, salsus, оре ан formatum est, dif-
fertque а participiо passivo солен salitus,
στολп слан est columna salis, et соль мекла-
на Marc. 9, 50. est sal insulsum, τὸ ἄλα-
θραλον.

— еа, еа.

— ла, ела.

— ло, ело.

еа, ла, ло: тепа (тепа), тепаа, тепао calidus,
свѣтел, кыса, кысла, кысао, крѣга.

еа, ела, ело: деба, дебаа, дебао stassus, та-
жеа gravis, cum e immobili, а таг. At гниа,
(гниаши), зрѣа, драха sunt participia activa
seu neutra Verborum гнию, зрѣю, драхнѣ.
еаен vide supra sub ен.

— р, ер.

— ра, ера.

— ро, еро.

р: добр а доба, храбр (хравор), бодр promptus, еж-
дрій vigil, Dan. 4, 10. in ed. Ostrog., пунс
бодрый, мѣдр, щедр а шадѣти, хытр, остр
acutus, аб ость, быстр limpidus, пестр 120,
мокр humidus, мадидус, а мок: мокнѣ.

ц, ера, еро amanti Numeralia, ut пятеро, et Pronomina utи ктер quidam, quae videsis infra.

- т, ат, ит.

- та, ата, ита.

- то, ато, ито.

т: желат: желтый flavus. Adde: Numeralia четвертый, третий.

ит: космат villosus, стѣнатыи; мѣжатаа жена, бласат, ксгат dives, et прасѣхо н: пернат pennatus, а перо. Praefixo об: вымоват reus.

ит: браженч augurandi peritus, в бражка; именич et иманитый nominatus, маститч (Psal. 91, 12. въ елси маститчѣ, v. 15. въ старости маститчѣ въ γήρει κίον, in senecta uber), марочит прасѣрауис, eximius. Coniuncto с сит т: аст, ист.

ит: рогастый Russ. magnis cornibus, differt a rogatый coruicus, dorniger, Croat. rogач idem est quod Russarum et Hyriorum рогач; крилач Serbis est: notam albam) quasi alarum habens, крилач vero alatus.

ит: иѣдркитый sinum latum habens, рѣчичч eloquens. Praefixo vero об: обит.

рвит: домовит, самовит, тремовит fimbriatus, шдовит virulentus, плодовит fertilis. Adde рѣчевит, mutato о in : об ч praecedens.

- СК, СКЫЙ.
- СКА, СКАА.
- СКО, СКОЕ.

СК, СКЫЙ: БАЛІЙСК (КНАЖЕ БАЛІЙСК princeps ariologum, seu incantatorum Dan. 4, 6.), ЖИТІЙСКЫЙ et ЖИТЕЙСКЫЙ а ЖИТІЕ, ВДОВСКЫЙ, ЗЕМСКЫЙ terrestris, СЛОВЕНСКЫЙ мЪЗЫК slavonica lingua, КОМСК, ЖАНСКЫЙ ПОЛ sexus femininus, ПОГАНСКЫЙ in antiquo Apostolo рЕО мЪЗЫЧЕСКЫЙ gentilis, in eodem Jud. 1, 12, ДРЪВЪА КЕТЕМЪСКА (ed. ДРЕВЕСА ВЕЛИКА) arbores autumnales; *φθινισκων*; ПОЛЬСКЫЙ а ПОЛЕ, ЖЕРМОВ ОНАСКУМОЛА asinaria, МОРСКОЙ пагинус, МІРСКЫЙ mundanus, МЪРСКЫЙ (et мЪРИНСКОЙ) ex Aethiopia, ВИНАРСК, КЕДРСК, ЖИТАРСК, ЦАРСК, ЛЮДСКОЙ, ГОСПОДСКАЯ ВЕЧЕРА dominica coena, ПЛОТСКЫЙ carnalis; ДОЖСКЫЙ et inserto *α*: eurfhónico, ЮНСКОЙ а ЮГ, МЪЖСК РОД genus masculinum, ЧЕЛОВЪЧЕК, СТАРЧЕСКОЙ а СТАРЦЕ, СТАРИНСКОЙ а СТАРИЦА (старичскыхъ: *κισμη* aniles fabulas 1 Tim. 4, 7. in antiquo Apostolo, нунскавѣихъ), ВСАЧСК а ВІАК. Adde НЕБІСК, ЧЕЛВСК, аІІАС НЕСТСНОЙ, ЧЕЛЕСКОЙ. Formata hanc amant Gentilia: ЛИТОВЕКОЙ а ЛИТВА, РИМСКОЙ а РИМ, ЛАТИНСКОЙ, РУСКОЙ а РУСЬ, РОССІЙСКЫЙ vero а РОССІА ГРЕЧЕСКОЙ а ГРЕК.

ийй, ѣйшій vide infra in Comparativis.

шній vide supra sub ній.

- тх, хтій.

- ха, хад.

- хо, хое.

ѣх, ох: ветох, ветуха, ветхо vetus. Alia amant ѣк.

- ѣк, ек, ок, ик, ак.

- ка, ока, ика, ака.

- ко, око, ико, ако.

ѣк: крѣпок, крѣпка, крѣпко, тонок, cum o euphono et mobili, (Croa. Boh. темек, Illyr. танак) tenuis, subtilis, сладок, краток, кроток, оузок, близок, а близ, ползок, дерзок (дързѣк), макок, маккый (Russ. мажок, мажкій), легок. Post consonas liquidas ек: горек, горькый, ташек, тажкый.

ок, ока, око, cum o immobili; габок, широк, высок altus, жесток. Adde далекий longinquus, remotus, cum e immobili.

ик: велик: великый а вели. Hanc formam adoptant Pronominalia келик, толик, селик, колик. Istorum alia amant ак.

ак: ѣк, ѣкый, такый, какый, inde et Adverbia ѣкш, такш, какш, Adde Numeralia кдиннак, adverb. кдиннакш, велик, великый, а весь; троак,

тромак; третак, fem. третакы (юница) tri-
um annorum vacca.

Comparatio Adjectivorum et Adverbiorum.

§. 38. Comparativus quorundam Adverbio-
rum primitivorum terminatur in *е*; оунѣ melius,
боле majus, ваще amplius, паче magis, super, а-
че melius. In codd. Serbicis post *л* et *н* scribitur
к pro *е*: оункѣ, болкѣ. Hanc formam amant et alia,
uti древле (дрѣвлкѣ) а древлнѣй, глбле profundius,
а глблѣ, крепле (крѣплкѣ) fortius, а крѣплѣ, твр-
же а тврѣ, прѣже а прѣд, ниже humiliter а низ,
выше а выток, лише abundantius, а лихѣ.

§. 39. Comparativus Adjectivorum tribus mo-
dis formatur, aut a comparativis Adverbiorum pri-
mitivis, aut a positivo suo, affigendo Comparativi
formativas:

1) М. - ѣй, F. - ши, N. - ѣе.

оунѣй, оунши, оунѣе, ab оунѣ.

млнѣй, млнши, млнѣе, ab obs. млнѣ.

болѣй, болши, болѣе, а боле.

Censentur vero haec anomala, quod positivo
proprio careant. Respondet enim primo compa-
rativo positivus благъ vel добръ, secundo малъ, tertio
велиѣй seu великѣй.

Pro болѣй scribitur et болѣѣй, sic etiam крѣ-
плѣй et крѣплѣѣй. Alia omnia amant ѣй: чинѣѣй

solicitor, юнѣй, славиѣй, силенѣй, пространнѣй, смѣтнѣй, беспечалнѣй, добрѣй, мѣдрѣй, старѣй, чистѣй, пречистѣй.

Neutrogum in ѣе formam referunt et Adverbia: новѣе, первѣе, оудовѣе ab оудовѣ, силенѣе, бѣданѣе, тѣшинѣе, далѣе a далѣ, добрѣе melius, горѣе pejus, скорѣе citius, острѣе, истѣе diligentius, долзѣе a долго, дерзѣе, лѣчѣе, тачек deterius Joh. 2, 10. olim, pro hodierno хѣждше. Feminini in ѣа nullum exemplum in libris sacris occurrit. At Serbi aliique Illyrii a masc. in ѣи fem. in ѣа, neut. in ѣе formant: мѣдриѣи, мѣдриѣа, мѣдриѣе; богатѣи, богатѣа, богатѣе etc.

2) М. - шѣй, F. - шаа, N. - шѣе.
- шѣи, - шѣе.

горшѣй, горщаа, горшѣе, a горѣ.

ващѣй, ващшаа, ващѣе, a ващѣ.

лѣчшѣй, лѣчшии, лѣчше, a лѣче.

Quibus utpote anomalis respondent positivi зѣа, велик, довр. Hujus formae etiam оунѣй, мнѣй, болѣй caracia sunt: оуншѣй, меншѣй, болшѣй, болшаа, болшѣе. Sic et лишшѣй, лишшѣе et лишше a лишѣ, et plurima alia Adjectiva: младшѣй a млад, чистшѣй a чист, Neutrum seu Adverbium пѣщше a пѣст, трѣбше a трѣбѣ. Praecipue ore ok seu кѣй formata, quae rejecta hac terminatione syllabae radicali шѣй apponunt:

ГЛѢБШІЙ а ГЛѢБОКШІЙ, ДАЛШІЙ а ДАЛЕКШІЙ.
ШИРОШІЙ а ШИРОКШІЙ, ЖЕСТШІЙ а ЖЕСТОКШІЙ.

Sic крѣпшій et крѣпльшій а крѣпкшій прокрѣплій, тоншій а тонкшій, сладшій, et сладшій а сладкшій; кратшій а краткшій, кротшій а кроткшій, тяжшій (olim et тяжій) а тяжкшій, quae tamen, mutato к in ч, etiam tertio modo formari solent: ГЛѢБОЧАЙШІЙ, ДАЛЕЧАЙШІЙ, ШИРОЧАЙШІЙ, ЖЕСТОЧАЙШІЙ, ЛЕГЧАЙШІЙ а ЛЕГКШІЙ.

3) ЪЙШІЙ; АЙШІЙ vero post ж, ш, ч.

ЪЙШІЙ: ПЕРВЪЙШІЙ, СВЪГЪВЪЙШІЙ, ЮНЪЙШІЙ а ЮН; praesertim si terminationem ньшй praecedat consonans: СЛАВНЪЙШІЙ, СИАНЪЙШІЙ, ЧЕСТНЪЙШІЙ; МАЛЪЙШІЙ; СЛАДЪЙШІЙ, МЪДРЪЙШІЙ ЛЮТЪЙШІЙ.

АЙШІЙ: МАЛАЙШІЙ а МАЛАДШІЙ, НИЖАЙШІЙ а НИЗКШІЙ vel potius а НИЖЕ, БЛИЖАЙШІЙ а БЛИЖЕ, ОУБОЖАЙШІЙ ab ОУБОГШІЙ, МНОЖАЙШІЙ а МНОГШІЙ, БЛАЖАЙШІЙ а БЛАГШІЙ, ДРАЖАЙШІЙ а ДРАГШІЙ; ТИШАЙШІЙ а ТИХШІЙ, ВЕТШАЙШІЙ а ВЕТХШІЙ, КРѢПЧАЙШІЙ а КРѢПКШІЙ, БЕЛИЧАЙШІЙ а БЕЛКШІЙ, ГОРЧАЙШІЙ а ГОРЬКШІЙ, СЛАДЧАЙШІЙ а СЛАДКШІЙ. Resecto шій desinunt quaedam in ай: МНОЖАЙ. Hinc Adverbia seu Neutra множае, дражае; крѣпчае, жесточае, легчае, quamvis et neutra terminatione in ше suppleantur: ДАЛЕ

ЧАЙШЕ.

чайше. Tribuunt autem Grammatici etiam terminationem fem. ши Adverbiis: скорѣйши, крѣпчайши. Prov. 22, 1. изволенѣйши.

In quibusdam libris, iis nimirum qui a Polono-Russis recogniti sunt, subinde comparativis коле, ниже, выше, ваще et aliis more Polonorum и in fine affigitur: колеи, нижеи, вышеи, ващеи, quod minime probandum. 3 Esdrae 8, 20. plane legebatur olim найвышеи (аера), quod in Mosquensi prima in найвышшии (ob praecedens очи) mutatum est; in correctae vero Vulgatae verba *in superna* redduntur на вышнала. In formula пречистѣи рѣчѣ твои, purissimae manus tuae, terminatio ѣи est. Dualis femininus Comparativi seu Superlativi пречистѣи, a fem. sing. пречистѣа pro пречистѣйши.

§. 40. Superlatus suppletur productionibus Comparativis in ѣйшій et айшій. Aequivalent enim Comparativi absolute sumti Superlativis, ita ut omnibus major, melior, censeatur maximus, optimus. Errant itaque Grammatici, qui terminationes longiores Comparativorum Superlativis propriam esse docuere, ita ut мѣдршій, свѣтшій, чистшій a мѣдрѣйшій, свѣтѣйшій, чистѣйшій gradu distinguerent et breviores Comparativos, longiores vero Superlativos appellarent, cum potius dicendum fuerit, Comparativis, praecipue productionibus, sensum tribui absolutum et hos pro Superlativis aliarum linguarum usurpari. Solentque iis ad indicandum summum gradum numerale

rale *все* (*παν-*) aut praepositio *пре* (*prae, per*) aut utrumque praefigi: *премилостивѣйшій, просвѣщеннѣйшій, всемилостивѣйшій, всепресвѣтлѣйшій*. Comparativus *паче* exigit particulam *най*: *наипаче*, quod in Psalmis graeco *ἐπιπλεον*, amplius, alibi et superlativo *μάλις*, maxime, respondet.

Hodie in plurimis dialectis slavicae ope particulae *най*, Comparativis praefixae, Superlativus formatur. Apud Serbos *наймѣдрїи, наймѣдрїа, наймѣдрїе*. Bohemi *най* nunc ut *ней* pronunciant et scribunt: *нейлѣпшій* optimus; Carnioli *най* etiam in *нар* mutant. Croatarum *наибекшій*, maximus, iis est et *нарвчїи* et *наибекшїи*.

С а р у т V.

De Numerabilibus.

§. 41.

E Numerabilibus cardinales numeri, si quatuor primos excipias, formam Substantivorum, ordinales vero omnes Adjectivorum formam referunt.

Numeri cardinales.

Simplices :

Compositi :

	a.	b.
1 <i>ѣдин.</i>	11 <i>ѣдинонадѣсать</i>	- - - -
2 <i>два.</i>	12 <i>дванадѣсать.</i>	20 <i>двадѣсать.</i>
3 <i>три.</i>	13 <i>тринадѣсать.</i>	30 <i>тридѣсать.</i>

4 ЧЕТЫРИ. 14 ЧЕТЫРИНАДЕСЯТЬ. 40 ЧЕТЫРИДЕСЯТЬ.
 5 ПЯТЬ. 15 ПЯТЬНАДЕСЯТЬ. 50 ПЯТЬДЕСЯТЬ.
 6 ШЕСТЬ. 16 ШЕСТЬНАДЕСЯТЬ. 60 ШЕСТЬДЕСЯТЬ.
 7 СЕДЬМЬ. 17 СЕДЬМЬНАДЕСЯТЬ. 70 СЕДЬМЬДЕСЯТЬ.
 8 ОСЬМЬ. 18 ОСЬМЬНАДЕСЯТЬ. 80 ОСЬМЬДЕСЯТЬ.
 9 ДЕВЯТЬ. 19 ДЕВЯТЬНАДЕСЯТЬ. 90 ДЕВЯТЬДЕСЯТЬ.
 10 ДЕСЯТЬ. 100 СТО. 1000 ТЫСЯЦА (R. ТЫСАЦА).
 10000 ТМА *μυριάς*. Adde пол semis, dimidium.

§. 42. КДИН, КДИНА, КДИНО, КДИНА оpe ии formatum est. ДВА, дуо, et ОБА, амбо, dualis numeri sunt, quorum femininum et neutrum двѣ, обѣ: триѣ et четыриѣ sunt masculina, три, четыри fem. et neutra. ПЯТЬ, шестѣ оpe тѣ, девять, десятѣ оpe ать, седьмь, осмь оpe мь formata videntur, referuntque formam femininorum. сто est neutrum, cujus Dualis est стѣ: двѣ стѣ (Exod. 30, 23. atque alibi Russ. двѣсти in correcta editione); Pluralis ста: три ста. тысяца fem. e Goth. Thusund ortum est, cui Russi suum тысаца in editis libris substituerunt. тма fem. et tenebras et *μυριάδα* (decem millia) significat.

Antiqua versio, licet et haec a Russis cognita fuerit, legit Gen. 24, 60. еѣди въ тысяци тем, esto in millia myriadum *γινε εις χιλιάδας μυριάδων*, nunc в тысяци.

Non solum in codd. Serbicus тысяца pro тысаца librorum editorum legitur, sed etiam in ipsa edi-

tionē Ostrogiensi, in aliis adhuc locis antiquior hæc forma intacta mansit. Job, 33, 23. тѣсѣш, Eccles. 7, 29. ѿ тѣсѣши, Sir. 16, 3. тѣсѣша, 39, 14. тѣсѣши, Ezech. 48, 8. пѣти тѣсѣш, 2 Macch. 8, 34. тѣсѣши, Marc. 5, 13. двѣ тѣсѣши, inde тѣсѣшник Joh. 18, 12. тѣсѣш olim masc. fuisse Boh. tisjc et Pol. tysjac et e libro Job citatus, locus firmare videtur.

§. 43. In numeris ab 11 usque 19, qui interponendo на ex unitatibus et decade componuntur, ДЕСАТЕ PRO ДЕСАТЬ frequenter usurpatur: ДВНАДЕСАТЕ. КДИННАДЕСАТЬ. eliso о, pro КДИННАДЕСАТЬ non solum apud Smotriskium et in libris glagoliticis, sed etiam in Ostrog. editione Ezech. 40, 20. reperias. Legitur enim ibidem ЕДИНЪ НАДЕСАТЕ СТЕПЕНЬ pro hodierno ДЕСАТЬЮ СТЕПЕННИ. ОБНАДЕСАТЬ, duodecim, in Evangeliiis frequentius occurrit, quam ДВАДЕСАТЬ. Immo in Mss. etiam iis in locis ОБНАДЕСАТЕ scriptum observavi, in quibus nunc ДВНАДЕСАТЕ habetur. In compositis sine на ad exprimendas decades lenе ъ ab editoribus fere negligi solet. Hinc ДВАДЕСАТЬ PRO ДВАДЕСАТЬ, ПАТДЕСАТЬ et ПАТЬДЕСАТЬ PRO ПАТЬДЕСАТЬ, ШЕСТДЕСАТЬ PRO ШЕСТЬДЕСАТЬ impressa reperies. Pro ДЕВАТЬДЕСАТЬ nonaginta Matth. 18, 12. in Ostrogiensi Bibliorum editione et novissima Petropolitana an. 1816 legitur ДЕВАТЬДЕСАТЬ, in Nov. Test. Кию. 1732 ДЕВАТЬДЕСАТЬ; at in scribendo, qui ibidem sequitur, numero simplici ДЕВАТЬ omnes conveniunt.

§. 44. Numeri ordinales Adjectivorum definita terminatione gaudent:

первый	primus,	ЕДИННЫЙ-НАДЕСАТЬ	11 ^{us}
второй	secundus,	ВТОРЫЙ-НАДЕСАТЬ	12 ^{us}
третій	tertius,	ТРЕТІЙ-НАДЕСАТЬ	13 ^{us}
четвертый	quartus,	ЧЕТРЕВТЫЙ-НАДЕСАТЬ	14 ^{us}
пятый	quintus,	ПАТЫЙ-НАДЕСАТЬ	15 ^{us}
шестой	sextus,	ШЕСТЫЙ-НАДЕСАТЬ	16 ^{us}
седьмой	septimus,	СЕДЬМОЙ-НАДЕСАТЬ	17 ^{us}
осмый	octavus,	ОСМЫЙ-НАДЕСАТЬ	18 ^{us}
девятый	nonus,	ДЕВАТЫЙ-НАДЕСАТЬ	19 ^{us}
десятый	decimus,	ДВАДЕСАТЫЙ	20 ^{us}

Libri minus antiqui exhibent первый надесять про едннхйнадесять, sive едннхйнадесяте. Vide 1 Paral. 25, 18. At more Russico etiam едннмонадесятый, дванадесятый (Ostrogiensis editio plane дванадцатый), трннадесятый, четыренадесятый 1 Paral. 24, 12. 13. leguntur, verum a v. 14. continentur патыйнадесять, шестыйнадесять etc. et v. 28-31 cum двадесять conjuncti cardinales simplices первый, второй, третій, четвертый denotant vigesimum primum, secundum etc. Antiquiores formulae sunt первый между десятима, primus inter bis (seu duo) decem, i. e. vicesimus primus, четвертый между десятима vicesimus quartus, седьмой между десятима льто vicesimus septimus annus.

At седмое десятъ лѣто est septuagesimus annus. In Compositis enim uni solum numero terminatio ѡй adnecti solet.

Ordinales numeros, primis quatuor exceptis, a cardinalibus derivari sat clarum est; первый vero est a пре оре ѡй (uti lat. primus a prae, pri, graec. πρῶτος a προ) formatum. второй contractum videtur ex двиторый, quod est a два et formativis т-оръ, uti graec. δεύτερος a δύο. третій a тре pro трое, оре тій, четвертый a четверо оре тый deducitur.

45. А два, оба, три, collectivi numeri ореой formantur: двой, двоя, двоѣ; окой, окол, око; трой, троа, трое. А четыре vero четверо, munito ѡ in в, а пять et sequentibus оре affixi еро: пятеро, шестеро, седмеро etc. Ab his iterum abstracta оре ица: двоица, троица, четверица, седмерица etc. дваши, триши, uti et два краты etc. vide inter Adverbia: А сто formatur сотый (Восстый) in compositis двѣсотый, трисотый, et сотный in четверосотный, шестьсотный; а тысяща (тысяща) тысящный (тысящный). А весь est всак quilibet, оре ак, а трое vero троакый, оре ак, акый, а всак iterum всачекъ, оре еск formatum. Multiplicativi numeri сѣдѣкый, третѣкый compositi sunt ex сѣ cum, тре et radice гѣк. два два, uti apud Graecos δύο δύο, sunt bini, оба ambo.

Tria genera cardinalis numerus кадин in singulari et plurali distinguit. Sic et весь, вса, все, оми-

nis, sed два et оба, три, четыре non disi duo: два, оба est dualis masculinorum, двѣ, обѣ fem. et neutrorum. триѣ, четыреѣ est masculinorum, три, четыре femininorum et neutrorum. Russis четыре pro utroque genere valet. Vide Declinationes. пять et sequentes numeri cardinales, uti collectiva пятеро, шестеро, семеро, etc. Substantivorum vices gerunt. Hinc пять лѣтъ, шесть тысяч, пятеро телат. Vide Syntaxim.

Caput VI.

De Pronomine.

§. 46.

Pronominum stamina.

Pronomina primitiva staminibus syllabarum radicalium sequentibus constant:

- 1) и, ба, вѣ, вы, мы et нь, тѣ, ты, (с), съ, че, к.
- 2) об, он, ин, аз, сам.
- 3) ист, дѣг.

§. 47. Ex his Personalia sunt: аз ego, ты tu, он ille (pro и). In Plurali мы nos (вы́и), вы vos, они illi. In Duali ба m. et вѣ f. nos. Pronominis и duntaxat casus obliqui in usu sunt: Accus. Sing. м. и, f. ю, п. к seu е. Plural. м seu а. Reliquos casus vide in Declinationibus. Ab и
ог-

ortum est Relativum *иже* qui. Reciprocum (*с*) caret recto, sed Accus. *са*, *себе*, Dat. *си*, *себѣ*, Instrum. *сокою*, singulari et plurali numero exprimendo usurpantur. Interrogativum *к* augetur determinativo *то*: *кто* quis. *че* vero aut *то* aut *се* assumit: *что*, *че* *quid*, in Mstis etiam *чь* *со*.

§. 48. Determinativa et demonstrativa pronomina *тѣ* et *съ* duplici terminatione, indefinita seu communi, et definita seu emphatica, gaudent:

тѣ, *та*, *то* : *тѣй*, *там*, *ток*.

съ, *си*, *се* : *сѣй*, *сѣм*, *сѣк*.

Alia amant *тѣй*, *там*, *ок*, uti *об*, *он*, *сам*:

об, *оба*, *обо* : *обѣй*, *обам*, *обок*.

сам, *сама*, *само* : *самѣй*, *самам*, *самок*.

он, *она*, *оно* : *онѣй*, *онам*, *онок*.

Sic et *ин*, alius, et *дрѣг*, alter, (in formulis *дрѣг дрѣга*; *дрѣг дрѣг дрѣг*) Adjectivorum formam definitam referunt: *инѣй*, *дрѣгѣй*.

§. 49. Aucta a fine affixis encliticis *же*, *каже*, *ждо* sunt: Relativum *иже*, *иже*, *иже*, qui, quae, quod; Demonstrativum *тѣжде*, et *тойжде*, *тамже* et *тамже* (*тамже*), *тожде* (*тоже*), *idem*, *eadem*, *idem*. Numerale *кождо*, pro antiquo *каждо*, quilibet; hinc *кождо их* quilibet eorum. Sed et *кадинкождо* unusquisque, et *кѣйждо* (*койждо*), *какаждо*, *кокаждо* in usu sunt.

In Ostrogiensi editione Ezech. 47, 12. reddita sunt Vulgatae verba *per singulos menses* на каждый мѣсяц. Multis enim in locis Ezechielis textus antiquus ab homine Polono-Russo secundum Vulgatam recognitus et relictus fuit. At alibi каждый nusquam legitur. Арос. 22, 2. на кѣждо мѣсяцъ respondet graeco κατά μήνα 12507. Russ. Pol. Boh. nunc каждый pro кѣждо.

§. 50. Possessiva ope formativarum a primitivis derivantur, suntque Adjectiva pronominalia, uti et alia quaedam. Formantur autem affigendo ъ, ой, чій, тій, ов seu ев, от-ор seu ет-ер, ак et ик. Et quidem

а нас :	нашь,	наша,	наше,	noster.
- бак :	башь,	баша,	ваше,	vester.
- м. :	мой,	мога,	мож,	meus.
- ты :	твой,	твоя,	твое,	tuus.
- с :	свой,	свога,	свое,	suus.
- к :	кѣій,	кага,	кож,	quis.
- че :	чій,	чага,	чѣж,	cujus.

Ope ов formata sunt яков, таков, каков. Sic et ягов а яго, тогов а того; сицев, сицева, сицево а сице.

Ope от-ор: которшй, olim et которшй, qui, а к(кто); ктер, ктера, ктеро aliquis, аби, quod hic ob affixa in к mutatum est (cf. яго, кмѣ cum ъ).

Ope ак: як, якшй qualis, аб и; так: такшй talis, а т; как: какшй qualis, а к.

Ope

Оре нк: каник, толик, селик, колнк аб н, т, съ, к, interposito tamen л. Ab iisdem staminibus н, т, съ, к formantur etiam Adverbia амш (пмо), тамш, семш, камш, оре мо.

§. 51. Quibus particula нѣ particulariter affirmans, et negativa ни praefiguntur, composita sunt: нѣкто, нѣкій aliquis, нѣчто aliquid. ник: то, никтоже, никый nullus, ничто, ничего, ничегоже nihil, ничій nullius, ad nullum pertinens. Adde онсій, a quo abstractum онщина, о дѣла quidam. кадинкождо, ннедин, ктолико, чтолико, conjunctim scribi solent, licet vere composita non sint. Post тожде sequi solet нсто: тожде нсто idem ipsum.

Affixa verborum personalia sunt aut obsoleta aut adhuc dum usitata Pronomina, quae videsis capite sequenti.

С а р у т VII,

De Verbo.

§. 52.

Thema Verbi.

Verbi etymon primum, ac proinde thema omnium Temporum et Modorum, constituit syllaba radicalis nuda, quae nulla adhuc servili litera a fine aucta sit. Itaque Futuri дам, Infinitivi дати, Praesentis даю, Imperativi дай, Infinitivi дамачи, Participiorum activi дал, et passivi дан, thema est syl-

syllaba да, dedit, Praeteritum simplex tertiae personae Indicativi. Ab omnibus igitur Verbi syllabis radicalibus, quae vocali terminantur, facile et Praesens et Infinitivus formari potest, affigendo Praeterito simplici ю vel ти.

зна, Praes. зна-ю, Inf. зна-ти noscere.

гни, гни-ю, гни-ти putrescere.

кры, кры-ю, кры-ти tegere.

§. 53. In iis vero, quorum syllaba radicalis consona finitur, uti sunt веѡѡ, паѡѡ, веѡѡ, стрѡѡ, текѡѡ, влекѡѡ et alia multa in ѡ, Praeteritum Gerundivum, nimirum веѡ, паѡ, веѡ, стрѡ, тек, влек thema primum constituit, a quo Praeteritum Indicativi formatur affigendo vocalem ѣ (in prima persona ох): веѡ: веѡѡ, веѡох; паѡ: паѡѡ, паѡох etc. Aliae Verborum formae in Praeterito vocales ѣ, и, а affigunt. Sed cum Lexica slavica non prostant, in quibus Praeterita simplicia ceu themata exhibeantur, maluerunt Grammatici Praesens pro themate assumere, et ab hujus prima persona Praeteritum deducere. Sensit tamen jam Meletius Smotriski difficultates in deducendo Praeterito secundae (nobis tertiae) Conjugationis a persona prima, quae ob ю affixum mutationem transformabilem subire solet, ideoque illud a persona secunda formandum praecipit. Vidit omnino гласи (гласиѡх) а гласиѡци, resecto nimirum ши, deduci арѡ

aptius, quam a глaшю ob mutationem radicalis consonae c in ш. Monuit tamen hoc in loco irregularia multa et varia, de quibus alibi brevi agendum sit, vigilem curam exigere. Atque hac ratione difficultates in formatione Praeteriti a solo Praesenti obvias subterfugit potius, quam solvit; impar omnino et ille et alii huic labori, ob formarum Verbi diversitatem nondum sat clare observatam ac distincte explicatam. Nobis igitur in iis saltem formis, in quibus ob affixum ю primae personae finales consonae transformantur, Praeteritum simplex aut Infinitivus, utpote intuitu characteristicae vocalis tempora analogae, pro themate ipso valebit.

Formae Verborum.

§. 54. Verborum formae, a quibus non solum significatus ratione actionis, sive tempore definito absolutae, sive tempore indefinito continuatae aut etiam iteratae, sed etiam Futuri et Praesentis clarior notio dependet, variae sunt. Earum simplicissima seu

Prima comprehendit ea Verba, quae nullam characteristicam vocalem ante ти Infinitivi habent. Suntque eorum duo genera.

a) Eorum quorum syllaba radice vocali terminatur, uti ш-ти, да-ти; и-ти, би-ти, пѣ-ти, мы-ти, чѣ-ти.

b)

b) Eorum, quorum radix consona terminatur: пас-ти, нес-ти, рас-ти (pro раст-ти), Praesens пасѸ, несѸ, расѸ.

Secunda complectitur ea Verba, quae in Praesenti (seu Futuro) нѸ, in Inf. нѸти syllabae radicali affigunt: дѸ-нѸ, ста-нѸ. Habentque plerumque etiam praefixas praepositiones: поманѸ, изримѸ, изѸнѸ, прозѸбнѸ, оужаснѸ etc.

Tertia eorum est, quae characteristicam ꙗ syllabae radicali affigendo Praeteritum, et huic demum addito ти Infinitivum formant: разѸм-ꙗ: разѸм-Ѹти a разѸм; повелꙗ: повелꙗ-Ѹти; видꙗ: видꙗ-Ѹти; гладꙗ: гладꙗ-Ѹти; стыдꙗ-са: стыдꙗ-Ѹти-са. Quaedam tamen ꙗ pro ꙗ amant, uti стоꙗти, коꙗти-са, держати, слышати.

Quarta eorum, quae characteristicam и gaudent, uti таи: таи-ти; кои: кои-ти; гви: гви-ти; преломи: преломити; клони: клонити; сѸди: сѸдити; хѸти: хѸтити.

Quinta eorum, quae characteristicam а aut ꙗ gaudent: сїа: сїа-ти; гнѸватиса, зобати, копати, гладати.

Sexta demum eorum, quae characteristicam ова aucta sunt: кѸп-ова: кѸп-ова-ти, мил-овати, рад-оватиса.

Verba formae primae.

§. 55. Praesens seu Futurum - *ю*,
 post vocales - *ю*,
 Infinitivus - *ти*.

(A) Praes. - *ю*, Inf. - *ти*, praecedente vocali.

(Conjugatio I. Paradigma A.)

Praes.	Praet.	Inf.	
бю,	бѣ,	бити	caedere.
пю,	яи,	пити	bibere.
пою,	пѣ,	пѣти	canere.
вю,	вѣ,	вити	ululare.
мыю,	мы,	мыти	lavare.
чю,	чѣ,	чѣти	sentire.

Нис refer et *рюю*, *тыю*, *сбю*; composita по-
чю, *шбю*, *избю*. Porro *знаю*, *знати*; *смбю*,
смѣти audere; *тлбю*, *тлѣти*; *врбю*, *врѣти*,
брбю, *брѣти* tondere, *вопю*, *вопити*; *гнбю*, *гнѣ-*
ти; *крбю*, *крѣти*; *стрбю*, *стрѣти*.

Haec, cum eorum syllaba radicalis in vocalem
 desinat, in Praeterito characteristica vocali a fine
 non augentur. Ea tamen, quibus continuata actio
 designatur, characteristicam quintae formae (A)
 affigunt:

вѣю,	вѣѣ,	вѣѣти	flare.
лїю,	лїѣ,	лїѣти	fundere.

Sic лаю : лаати ; ѡрѣю , дѣю (шдѣю , надѣю-
са) ; даю : даати ; таю : таати ; зѣю : зѣати ; сѣю :
сѣати ; чаю ; каюса : каатица . Погто спѣю , смѣюса ,
ваюса , баяю , грѣю , вѣстаю : вѣстаати . (коюса ет
стою vide sub forma tertia).

Composita autem actionis momentaneae cha-
racteristicam λ non affigunt. Hinc воздѣ , задѣ ,
прздѣ а дѣю , возврѣ а врѣю .

Quorum vocalis radicalis est γ , resolvunt γ
in ова (еба), formam sextam aemulando :

a) кѣю , кова ; ковати судере .

(кѣ) (кѣти)

Sic снѣю , шнѣю : шнѣвати ; плѣю : плѣвати .

b) баяю , баяба : баявати вошере .

(бая) (баяти)

Sic etiam пляю , шпляю : шплявати , ет павати
снспрере ; кляю : клявати про кляти .

Anomala formatio.

§. 56. Verba quaedam hujus formae, quorum
syllaba radicalis in λ desinit, assumunt, rejecta vo-
cali radice, нѣ pro ю in Praesenti, formam secun-
dam aemulando :

ннѣ а нн : нати tendere.

тнѣ - та : тати secare.

жнѣ - жа : жати metere.

почнѣ - поча : почати incipere.

Adde

Adde **клянѣса** (**клянѣса**) а **кля**: **кляти** iurare, Futurum **станѣ** а **ста**: **стати** stare. **мѣ** pro **нѣ** affigunt **имѣ** а **м**: **ити** capere, et **жмѣ** а **жа**: **жати** hquorem exprimere.

Alia amant in Praesenti seu Futuro **ѣ** pro **ю**:

живѣ а **жи**: **жити** vivere.

плѣвѣ - **плѣ**: **плѣти** evellere.

Sic **пловѣ** et **пльвѣ** pro **плѣю**, **словѣ** et **слывѣ** pro **слѣю**, **вснѣвѣ** pro **вснѣю**.

Alia **дѣ** pro **ю**:

Praes. **идѣ** ab (**и**): **ити** ire.

Fut. **бѣдѣ** а **кѣ**: **кѣти** esse.

Adde **вѣждѣ** pro **вѣдѣю**, **надѣждѣса** pro **надѣюса**, **здѣждѣ** (**здѣждѣ**) pro **здѣдѣю**. А **ше** est inusitatum **шедѣ**, а quo tamen Gerundivum **шелѣ** et Participium activum **шелѣ**, **шлаѣ**, **шлоѣ** vigent. **дѣти** format Futurum unitatis ore **м**: **дам**. Sed tertia plur. **дадѣт** (**дадѣт**), Imperativus **даждѣ** (pro **дади**) formata sunt ab inusitato **дадѣ**.

§. 57.

(B) Praes. - **ѣ**, Praet. - **ѣ**, **оу**, Inf. - **ти**, post radicales consonas **к**, **п**; **д**, **т**; **з**, **с**; **г**, **х**, **к**.

(Conjugatio II. Paradigma C).

Post **ѣ**, **п**, post quas inseri solet **с** ante **ти** Infinitivi:

грѣѣ, **грѣѣ**: **грѣѣоу**, **грѣѣти**.

(**погрѣѣти**).

Sic

Sic почерпѸ: почерпсти; сопѸ: сопсти; тепѸ: тепсти, (et тепати). Adde Russ. скребѸ: скреbstи, Serb. квем: квсти; збем: збсти (Вох. забсти); дбем: дбсти (Сарп. долбем, долбсти); скбем: скбсти, Сарп. хрпем: хрпсти.

Post д, т, quae mutantur ante ти in с:

ведѸ, веде: ведох, вести ducere.

Sic кодѸ: кости; падѸ: пастн, садѸ: сѣде, сѣсти; гдѸ: гбсти. Porro владѸ, блюдѸ, кладѸ, бредѸ, прадѸ, крадѸ. Adde defectivum градѸ quoad Praesens.

плетѸ, плете: плетох, плести plectere.

Similiter матѸ, метѸ (мѣтѸ); futura шрѣтѸ, срѣтѸ, ab inusitato рѣтѸ; чтѸ: чести; цвѣтѸ, гнетѸ (гнѣтѸ), растѸ: растн.

Post з, с, mutato з in с ante ти:

везѸ, везе: везох, вести vehere.

Sic лѣзѸ: лѣзти et лѣсти, defectivum вонзѸ: вонзе a нзѸ; шверзѸ: шверсти; грызѸ: грысти.

пасѸ, пасе: пасох, пастн pascere.

Similiter несѸ, трасѸ, et compositum спасѸ: спасти salvum facere.

Post г, х, к, mutatis gutturalibus ante е Praeteriti in analogas, et transformatis гт, хт, кт ante и Infinitivi in щ:

могѸ, може: могох, мощн posse.

врѣхѸ, врѣше: врѣдох, врѣщн triturare.

Sic

Sic лѧгѸ, лѧже: лѧгохъ, лѧци; сѧгѸ; жѧгѸ (жегѸ), жеже: жегохъ, жеци; вѧгѸ, вѧци; бѧгѸ, бѧгѸ, прѧгѸ, стрѧгѸ, стрѧгѸ. Adde бѧгѸ quoad primam personam et Inf. бѧци, currere, apud Smotriskium бѧчи, Russice, non Slavice. Confer sub forma tertia бѧжати.

пекѸ, пече: пекохъ, пеци p̄insere.

Similiter reflexivum пекѸса; рѧкѸ, рѧче: рѧкохъ (рѧхъ); сѧлкѸ, налкѸ, текѸ, сѧкѸ, бакѸ. Adde толкѸ: толци, a quo толкнѸ formae secundae.

§. 58. Verba hujus formae, quorum syllaba radicalis consonis в, р, finitur, et pauca alia, amant characteristicam а in Praeterito et ante Infinitivi, formam quintam aemulando:

рѧвѸ,	рѧ,	рѧати.
зѧвѸ,	зѧ,	зѧати.
жѧвѸ,	жѧ,	жѧати.
кѧрѸ,	кѧ,	кѧати.
пѧрѸ,	пѧ,	пѧати.
дѧрѸ,	дѧ,	дѧати.
сѧрѸ,	сѧ,	сѧати.

Adde жѧнѸ, гѧнѸ, гѧнати. Etiam post д, с, г, к, immediate aliae consonae nulla vocali interpositi praecedant, characteristicam а locum habet.

жѧдѸ,	жѧдѧ,	жѧдѧти expectare.
сѧжѸ,	сѧжѧ,	сѧжѧти sugere.

Sic

Sic **лгѣ**: **лгати** **ткѣ**: **ткати** *texere*, a quo differt **ткнѣ** formae secundae. Praesens **лжю** (**лжѣ**) a **лгати**, uti **слю** a **слати**, **стелю** a **стлати**, **колю** a **клати**, **ржю** (**ржѣ**) a **ржати** refer ad formam quintam.

§. 59. Quaedam tamen post **р** postulant characteristicam tertiae formae saltem in Infinitivo:

мрѣ : **мрѣти**; **помрѣ** : **помрѣти**;

трѣ : **трѣти**; **помтрѣ** : **помтрѣти**;

прострѣ : **прострѣти**;

Horum Praeterita inter primam et tertiam formam fere mutant. Hinc **оумре**: **оумрох** et **оумрѣ**: **оумрѣх**. Addere possis **прюса**: **прѣтиса**, **мелю**: **млѣти**. Sed Verba in **ю**, Infinitivo **ѣти**, uti **жню**, **зрю**, **брю** et alia omnia, quae Conjugationis tertiae Paradigma E. sequuntur, ad tertiam formam referenda sunt.

Аномала in **мѣ**:

ямѣ, **исти** *edere*, a **идѣ**

вѣмѣ, (**вѣсти**) *scire*, a **вѣдѣ**, **вѣдѣти**

кѣмѣ (*pro. кѣми*), a **кѣ**.

§. 60. Complectitur vero forma prima Neutra et Activa. Transeunt autem neutra in Factitiva vel ore praepositionum (**помогѣ** juvo a **могѣ** possum) vel induendo formam quartam (**растити** crescere *facere*, **влакы** **растити** capillos alere, a **растѣ** *cre-*
Z
co).

co). Notandum etiam, cum ejusdem originis (radicis) Verba plures induere formas soleant, formam quorundam primam exolevisse. Sic вѣрѣу, вѣрѣи personas alias (вѣжиши, вѣжит) a forma tertia вѣжати mutuatur, ejusque composita повѣрѣнѣ, привѣрѣнѣ formam secundam induerunt. А владѣ, власти magis jam usitatae sunt formae владѣти, et владати in composito овладати. Non igitur miraberis conjugationem irregularem Verbi имамъ e tribus congestam formis, nimirum ex имѣ prima, имѣти tertia, имати quinta.

Verba formae secundae.

§. 61. Praes. Fut. - нѣ, Praet. - нѣ, нѣх.

Inf. - нѣти. - е, ох.

(Conjugatio II. Paradigma D.)

Quoad Praesens e forma prima huc pertinent имѣ, жмѣ, пнѣ, тнѣ, жнѣ, почнѣ (начнѣ, зчнѣ), Fut. станѣ. Ex integro vero huc spectant дмѣ, дмѣти (pro дѣнѣ, дѣнѣти), мнѣ, мнѣти (olim et мати), et omnia alia in нѣ, нѣти, licet eorum non pauca characteristicam Praeteriti ε, ох a forma prima repetant, unde et formarum istarum primae et secundae summa affinitas liquet. Habet autem нѣ locum post vocales, et consonas б, п; м, н; д, т; з, с; г, х, к.

Post

Post vocales : винѸ (повинѸ, швинѸ); поманѸ, поманѸ, минѸ, нзринѸ (штринѸ), зѸнѸ, сѸнѸ (нзѸнѸ), канѸ (оуканѸ), кынѸ, воспланѸса павнѸ, павнѸ. Haec a Verbis formae primae assumpto нѸ pro ю orta sunt : винѸ pro вию, минѸ pro мию. Praet. винѸ, винѸх; поманѸ, поманѸх.

Post в, п : гвѸнѸ (погвѸнѸ), Praet. погвѸе : погвѸеох, прозавѸнѸ, прозавѸе, оуглѸвѸнѸ, сдольнѸ, прилпнѸ : прилпѸ, истопнѸ, оуспнѸ : оуспе obdormivit.

Post м, н : мнѸ, Praet. мнѸ : мнѸх; потонѸ, оуѸнѸ а сон.

Post д, т : оубанѸ (оубаднѸ) : оубадѸе, возѸнѸ compositum а вез ет ѸднѸ), спаднѸ; метнѸ, тѸтнѸ, свѸтнѸ (свѸтнѸ); блеснѸ (блестнѸ), взпранѸ (взпраднѸ) : взпрадѸе evigilavit.

Post з, с : оубазнѸ : оубазѸе, изчѸснѸ, гонзѸнѸ, поползѸнѸ, измолзѸнѸ, дерзѸнѸ; оужаѸнѸем : оужаѸка, оугаснѸ, коснѸса, плеснѸ (плескнѸ), повроѸнѸ, треснѸ, возкрѸснѸ : возкрѸсе resurrexit.

Post г, х, к : гнѸ (разгнѸ), приѸвѸгнѸ : приѸвѸже : приѸвѸгох, мгнѸ, ѡрыгнѸ, стлгнѸ, салгнѸ; дѸвигнѸ (подѸвигнѸ), воспрагнѸ, постигнѸ : постиже : постигох, проторгнѸ : проторже; пѸнѸ (сопѸнѸ), дѸнѸ (воздоѸнѸ), издѸнѸ : издѸше, потѸдѸнѸ, изѸнѸ : изѸше : изѸхох ет изѸнѸ : изѸнѸх. навѸкнѸ, мѸкнѸ (измѸкнѸ : измѸче : измѸкох), промѸкнѸем, намокнѸ, оумѸкнѸ, изникнѸ, приникнѸ, поткнѸ :

нѣ: потче: поткох, изсакнѣ, оусѣкнѣ; оумолкнѣ, возкликнѣ, померкнѣ: померче, толкнѣ.

§. 62. Utuntur hac forma Slavi praecipue in Verbis compositis ad Futura unitatis (actionis momentanae, determinato tempore definitae) formanda, quorum Praesens ex aliis formis, plerumque ab Iterativis quintae, petendum est. Futuri дерзнѣ Praesens дерзаю а дерзати formatur; оупнѣ petit Praesens сплю а спати, возенѣ Praesens едю а едѣти, помолкнѣ Praesens молчу а молчати. Aliorum Compositorum, uti спаднѣ, побѣгнѣ etc. themata simplicia formae primae падѣ, бѣгѣ Praesens exhibent. Ipsa etiam Praeterita погыке, оуглѣке, изниче indicio sunt, formas погыкѣ, оуглѣкѣ, изникѣ olim usitatas fuisse.

§. 63. Haec forma in нѣ complectitur Verba Activa et Neutra. Horum aliqua sunt inchoativa Futura a nominibus deducta, ut оучнѣ obdormiam а сон, вскыенѣ acescam а radice кыс, шслѣпнѣ obcoecabor а слѣп. Factitiva sub нѣ nulla comparent. Haec enim sub aliis formis sistuntur, ut шслѣпнати obcoecare sub quarta, шслѣпнати et шслѣплати sub quinta. Neutra tamen etiam hujus formae subinde vi praepositionum Factitiva fieri possunt. А поманѣти, meminisse, est воспоманѣти in memoriam revocare, suggerere.

Verba formae tertiae.

§. 64.

- a) Praet. - ѣ, Inf. - ѣти, Praes. - ю.
 b) Praet. - а, Inf. - ати, Praes. - ю.
 - а, - ати,
 c) Praet. - ѣ, Inf. - ѣти, Praes. - ѣю.

(Typus (a) Conjugatio III. Paradigma E).

(Typus (b) Conjugatio I. quoad Praeteritum).

(Typus (c) Conjugatio I. quoad Praesens).

Derivata a thematibus priorum formarum
sunt:

a) сѣдѣ, сѣдѣти, сѣждѣ, а сядѣ.

b) стол, стоати, стою, а стати.

лежа, лежати, лежѣ, а лажѣ.

c) имѣ, имѣти, имѣю, аб имѣ.

владѣ, владѣти, владѣю, а владѣ.

Аномали въемь tempora quaedam formae
primae respondent, sed alia, uti Praet. вѣдѣ,
et Inf. вѣдѣти, formae huic tertiae conformia sunt.
сѣмати, сѣжа, retinet solum primam personam
сѣтѣ e forma prima. Nam сѣжиши, сѣжит et
reliquae ad formam tertiam spectant. Suntque
Verba hujus formae, si cum prioribus formis com-
parentur, non Singularia, sed Iterativa aut Con-
tinuativa, quibus actio indefinita longioris morae
significatur. сядѣ ex gr. primum sedendi actum

(con-

(consido), сѣдѣти sessionis continuationem (sedere) denotat.

§. 65. Primitiva hujus formae plura sunt, et quidem typi primi (a) quorum Praet. et Infin. characteristicae ꙗ gaudent, Praesens vero in ю terminatur. Post в, к, п, м: скорѣти: скорблю, кыпѣти, терпѣти: терплю, дымѣти, шѣмѣти, грѣмѣти: гремлю, apud Smotriskium et гремю, absque л epenthetico, Polonorum more.

Post н, л, р: звенѣти: звеню, мнѣти, вѣдѣти, болѣти, зрѣти: зрю, горѣти. Post д, т: видѣти: видѣѹ (вижѹ), et composita немлвнѣти, завидѣти, шкндѣти; вѣдѣти, побѣдѣти, вѣдѣти: вѣдѹ, снавѣти: снавѣдѣѹ (снавѣдѣѹ), смѣрдѣти, гладѣти, стѣдѣтиса; питѣти (olim pro питати), летѣти; хотѣти: хотѣѹ, вертѣти: верѣѹ, (apud Smotriskium et верѣѹ Russorum more). Post с: висѣти: висѣѹ pro вишю. Anomalum сплю: спниши, спит. in Praet. et Infin. amat a formae quartae: сна: спати.

Verba typi secundi (b) a prioribus in eo differunt, quod pro ꙗ postulent л post vocales et post ж, ш, ч: болатиса: боюса, боишиса; держати: держѣ (pro держати: держю), дрѣжати; слышати: слышѣ; пишати, трѣшати; звѣчати, молчати, борчати, кричати: кричѣ. Sic кончати а конец.

Verba typi tertii (c) Inchoativa sunt, exiguntque in Praesenti ꙗю. Primitiva: говѣти: говѣю, желѣти: желѣю (Exod. 21, 22. in antiqua editione желѣдкою да желѣдет про желѣет), вожделѣти, котѣти: котѣю. Adde composita вдоволю, вкѣдѣю, вмѣтѣю. E forma prima huc referri possint клею, тлѣю, врью, зрью maturesco.

Inchoativorum in ꙗю, a Nominibus, maxime ab Adjectivis derivatorum ingens est numerus: шмертвѣю a мертъв, вслабѣю, разслабѣю a слаб, оукрѣпѣю a крѣпок, оумѣю ab оум, разѣмѣю a разѣм, внѣмѣти a нѣм, вхромѣю a хром, втемиѣти a темен, оутѣниѣти a тѣсен, джелѣти a джел, цѣлѣти a цѣл, довлѣти: довлѣю, a до et вола; старѣти a стар, вширѣти a шир, смѣдѣти a смѣд, погордѣти a горд, богатѣти a богат, печатлѣти a печать, вшечѣти a счета, вкрилатѣти a крилат, втаготѣти a тагота, впѣстѣти a пѣст, вжестѣти a жесток, гѣстѣти a гѣст, разтолстѣти a толст; оукозѣти ab оуког, венизѣти a низ, вмерзѣти a мерзок.

Facitiva sub hac forma non alia reperire licet, [quam ea, quae vi praepositionum talia sunt: повѣдѣти notum facere, narrare, a вѣдѣти scire; повелѣти jubere, a велѣти velle; снадѣти servare, observare, curare, a с, на, et кдѣти vigilare. скорѣти, цѣлѣти neutra sunt, quae

quae si formam quartam induant, activa significatione gaudent: скорити, цѣлѣти. Eadem ratione differunt тлѣти: тлѣю et тлѣти: тлю.

Verba formae quartae.

§. 66.

Praet. - и, Inf. - ити, Praes. - ю.

(Conjugatio III. Paradigma F.)

Huc spectant Iterativa a Verbis formae primae derivata:

гонити pellere, а женѣ, гнати.

вѣздити } vehi, а вѣдѣ, кѣдѣ.
кѣздити }

водити ducere, а ведѣ.

ходити ire, а шедѣ.

возити vehere, а везѣ.

носити ferre, а несѣ.

His adde зорити, презорити а зрѣти.

Factitiva aut immediate, aut mediante Substantivo a prioribus formis deducta, aut saltem iis respondentia:

пити, напити, потум праебере, а пити.

контити, поконтити, расаге, а почію.

строити а стрѣ; избавити аб избыти.

словити (благословити) а словѣ, слѣю.

плавити а пловѣ, плѣю; ставити а став.

гѣбити а гѣбенѣ, разграбити а грѣбѣ.

прѣлѣ-

прилѣпити а прилпнѸ; оуспити а спати.

валити а валаюса, волити а велѣти, палити а
палаюсѸ.

варити соquere а врѣти, морити а мрѣти.

вѣдити е somno excitare, а вѣдѣти.

рѣстити, изрѣстити, возрѣстити, а рѣстѸ.

вѣснѣти а вѣснѣти, оужаснѣти а оужаснѣти:

садити plantare, а сѣдѣти, стѣдити а стѣднѸ.

ложити, положити, а лежати, движити а движнѸ.

гасити а гаснѸ, воскресити а воскреснѸ.

мочити а мокнѸ, точити а текѸ.

Sic Activa скоркити; тлѣти, respondent Neu-
tris скоркѣти, тлѣти, et intensivum понѣти, спо-
ити, conjungere, Verbo патѣ.

§ 67. Primitiva hujus formae censerі possunt
aequentia, licet aliquorū compositorum simpli-
cia in usu non sint:

роитиса, доити, таити, кроити.

швѣтити; швѣлю, лобити, дабити, дивѣтитиса, мол-
вѣтити.

любѣтити: любѣлю, потребѣтити.

излѣпити: излѣплю, топѣтити, изцѣпити, хопѣтити,

кѣпити, кропити, стѣпити.

ломѣтити: ломаю, томѣтити, глѣмити, оустремѣтитиса

кормѣтити.

лѣнити, рѣнити, чинѣтити, хранѣтити, клонити.

молѣтити, дѣлити, оутолѣтити, хѣдити, хѣлѣтити.

оуповати: оуповаю, sperege.

зобати: зобаю et зоблю, колебати: колеблю, agitare, movere.

сыпати: сыплю, капати: каплю, копати, кѣпати-са, хапати: хаплю.

дремати: дремлю.

стенати: стениѣ (стеню).

желати: желаю.

играти: играю, орати: орю.

рыдати, жадати: жажѣ, страдати: страждѣ.

битати, питати, пытати, метати: метѣ, пратати, блистати, ристати: рищѣ.

взати: вжѣ, мазати: мажѣ, рѣзати: рѣжѣ, тазати: тажѣ, казати: кажѣ, лобзати: лобжѣ, Iterat. шлобизати: шлобизаю.

пикати: пишѣ, тесати: тешѣ, чесати: чешѣ, пла-сати: плашѣ.

рѣгатиса, стругати: стружѣ.

махати: машѣ, дѣхати: дѣшѣ.

локати: лочѣ, рыкати: рычѣ, истѣкати, алкати: алчѣ, плакатиса: плачѣса flere, плакати: плакаю abluere.

искати: ищѣ, пискати, ласкати.

Terminatio brevior ю actionem singularem, longior аю actionem continuatam aut iteratam plerumque designat. Utriusque autem terminatio-

nis

nis non nisi pauca capacia sunt. Quae breviorē ament, ex indiculo praemisso cognosces.

§. 70. Huc etiam spectant Iterativa, quorum themata jam in prioribus formis, praecipue in prima et secunda, occurrunt:

призываю а зовѣ, плавати а пловѣ.

погыбати а погыбнѣ, разгыбати а разгнѣ, прозабати а прозабнѣ.

оутопати аб оутопнѣ, оусипати а спати, почерпати а почерпѣ, стѣпати а стѣпичи.

имати (имамѣ), еѣ кмачи : кмачю аб имѣ, ламати а ломичи, дымачи а дмѣ.

припнати а припнѣ, поминати а поманѣ, помнати а помнѣ, починати а почнѣ; заклинати а кленѣ et заклинаю а клнѣ.

кмачи а колю, посылати а послю, постилати а стелю.

собирати а соберѣ, шпирати аб шпрю, попирати а перѣ, оумирати аб оумрѣ, раздирати а дерѣ, стирати а стѣрѣ, простирати а прострѣ, призирати а зрю, пожирати а пожрѣ, погарати а горѣти.

падати а пмѣ, снѣдати а снѣмѣ, вѣдати а вѣдѣти, повѣдати а повѣдѣти, оубадати аб оубанѣ (оубаднѣ), провадати а водѣ, падати а падѣ, назидати, созидати : созидѣ а здати, шжидати а ждѣ, просадати а садѣ,

владати, шкладати а владѣ, соблюдати а блю-
дѣ, гладати а гладѣти, накладати а кладѣ,
воспродати а воспронѣ.

шербѣтати: шербѣтаю, Fut. шербѣщѣ, аб шербѣтѣ,
читати а чтѣ. причѣтати а принѣтѣ; процѣвѣ-
тати а процѣвѣтѣ, соплѣтати а плѣтѣ, из-
гниѣтати а гниѣтѣ, превозростати а рѣстѣ.

изчезати аб изчезнѣ, дерзати а дерзнѣ, швер-
зати аб шверзѣ.

спасати а спасѣ, оужагатиса аб оужаснѣса, оуга-
сати аб оугаснѣ, прикасатиса, а прикоснѣса,
штрасати а трасѣ.

прикѣгати а прикѣгнѣ, помагати а помогѣ, ш-
лыгати аб шѣлгѣ, полагаати а положити
(лагѣ), посагати а посагнѣ, бергати а берѣ.

изсыхати: изсышѣ, аб изсыхнѣ.

прѣтыкати а прѣткнѣ.

His addere possis пожигати, разторгати, прѣрѣ-
кати, прѣтекати, померкати. Sed haec, uti et alia
in libris antiquis typum secundum лти potius so-
quuntur, ante л mutando г in з, к in ц. Hinc
пожизати а жгѣ, разтерзати а тергнѣ, прѣрѣцати
рѣкѣ, прѣтецати а текѣ, померцати а меркнѣ.
Alia vide sub typo л, лти.

Typum primum etiam sequuntur Denomi-
nativa plurima: готовати а готовѣ, подобати
знаменати, дѣлати а дѣло, глаголати а глаголѣ.

которати а котора, поработати, роптати: ропцѣ, потоптати, шептати, клеветати, шекетати, скрежетати а скрежет stridor, помсати: помшѣ а помс cingulum.

§. 71. Ad eundem typum referantur Frequentativa omnia, quae inter vocalem radice (primae et secundae formae) et characteristicam а interponunt в, seu quae pro ю aut нѣ apponunt вая: вьвати: вьваю, а вьти.

Sic вѣвати: вѣваю аб вѣю, вьвати а вью, вьвати а вью, оупивати а пїю, оупѣвати а спѣю, оумываю аб оумыю, изливая а лїю, влявая а пляю, вкрывая а крью, давати а даю, вѣвати аб вѣю, раздѣваю а дѣю, почиваю а почию.

Sic quoque вквивая, повивая а винѣ, помывая а поманѣ, ставати а станѣ, зѣвати а зѣнѣ аи зѣю, покывати а кынѣ.

Huc quoque referas Frequentativa in вая, quae a forma tertia deducuntur, servata characteristicam в ante вая: прѣтеривая, доразумѣвая, смнѣваюса, шцепѣнѣвая, повелѣвая, сѣдолѣвая, ристѣвая, ищѣлѣвая, снакдѣвая, шкѣдѣвая. Adde скончаваю (скончевая) а скончати. A Verbis formae quartae vix ulla Frequentativa in вая reperias: Occurrunt tamen оупокывая аб оупокончати, прогоневая а прогонити, искореневая аб иско-

рени́ти, прегорче́ваю а прегорчи́ти *mutata ubique characteristicavocali и in ε*. Quae a forma quinta derivantur, servant characteristicam а : вози́ваю а си́ати, шча́ваю аб шча́ти, швѣща́ваю аб швѣща́ти, иска́ваю аб иска́ти. Sic etiam иско́ваю аб иско́пати. Hinc иско́вааи Sir. 27, 29. recte Ostrogien-
sis, male correcta иско́вааи. Serbis иско́пати: иско́вам adhuc in usu est, uti Bohemis выко́пати et подко́пати. Matth. 6, 19. 21. codd. manu-
scripti et libri Serbici подко́пають legunt; Ostro-
giensis vitiose подко́пають. А подко́пати (for-
mae sextae) Praesens esset подко́пю, non под-
ко́ваю. Correctores autem maluerunt hoc loco
substituere Russicam formam: подко́пывают. At
Prov. 29; 4. раско́пает (pro antiquiori voce рас-
кѣ́тает) etiam in correcta editione legitur. Vides
hic formam antiquam раско́ваю in fictam раско-
повую commutatam. Nec jam miraberis 3 Macch.
4, 10. legi nunc шпакивати, quod graecum *ἀπα-
δύρδα* melius utique exprimit, quam оутѣшннн
primi interpretis. Russis enim forma haec, quae
et Serbis placuit, duntaxat usitata, шпакивати
autem, quam Bohemi servant, prorsus ignota est.

§. 72. Typus secundus in а, ати: изва́ти
изва́ю, си́ати: си́ю.

Hunc typum sequuntur Iterativa, quae a the-
matibus formae primae, secundae et tertiae for-
mari

pati solent: вѣтаю а вѣти, помашти а помашѣ, башю а башю, шчашю а чашю. Et mutatis r et m ante a: помизати а мизѣ, размизати а жгѣ, шказати а сажѣ, напразати а напразѣ, постизати а постигѣ, постронзати а стригѣ. Sic quoque измицати, примицати а мицѣ, налмцати а лмѣ, нарицати а рицѣ, прерѣцати а рѣцѣ, ищичати а щичѣ, стичати а тѣцѣ, сѣцати а сѣцѣ; звѣцати а звѣкѣ, возклицати а кликѣ, вращати а бракѣ, мѣрцати а мѣркѣ; huc etiam refer posibilia а сльзати.

Derivata a forma quarta innumera sunt. A quovis enim fere Verbo in ити formantur Iterativa hujus typi, pro ити apponendo ати. Mutationem transformabilium et vocalis o in a in syllaba radicali, epenthesis litterae л post labiales в, е, п, м, exempla subnexa docebunt.

напашти, поташти, присвапши, прескрасити, оустрапати, а напашти, танити, присвонити, прескрасити, оустрапати.

швапати, извапати, оулавлени (Russ. оуловляти) а ловити, подавлати, оудьвлати, напдавлати, прославлати, оулазвлати, а швапати, извапати, подапати etc. оумршвлати а оумршпати.

шкорелати, пошкорелати, раздорелати а дорекити, шкорелати.

прилеплати, оукрѣплати, хаплати а хопити.
 вразѣмлати а вразѣмити, шкѣрмлати, храмлати
 а хромити. похрамати refer ad tyrum (а).
 измѣнати, шѣнати, разганати а гонити, (Р. ѿго-
 нати), напѣнати, кланатиса а клонити,
 возбранати, оупражнати аб оупразнити.
 валаати а валити, попалаати, оудалаати, раздѣла-
 ти, ищѣлаати, оукалаати а калити, помышла-
 ти а мыслити.
 разарати а разорити, барати а барити praecedere,
 дварати а дворити, смирати, шзарати, оу-
 карати а корити, затварати, оумѣждрати
 (оумѣдрати) аб оумѣдрити, сматрати а смо-
 трити, оухыщрати аб оухытрити.
 ваядати а вадити, препроваждати (Р. пробовадати)
 а боадити, побѣждати, нѣждати, раждати а ро-
 дити, досаждати, шѣждати, шцѣждати,
 чѣждати, оугаждати аб оугодити, пригваж-
 дати а пригвоздити, трѣждати, а трѣдити.
 In antiquissimis Codd. post жд scribitur а:
 осѣждати, покѣждю, трѣждю.
 смѣщати а смѣтити, възхыщати а хытити, про-
 сѣщати, пригнѣщати а пригнѣтити, шѣра-
 щати, прещати а прѣтити.
 възвѣщати а звѣстити, ѿпѣщати а пѣстити, мѣ-
 щати а мѣстити, вѣщати, прѣщати а прѣсти-
 ти,

ти, израшати, причашати, шчишати, пра-
шати (R. прошати) а простити:

владжати а владзити ingredi, поражати а поразиши,
погрѣжати а погрѣзити.

вхожати аб вхожити, прикляжати, прѣжати,
стѣжати:

омѣшати а емѣсити, взнашати а носити; (R. по-
ношати), шрошати, изшати, искшати, гла-
шати, шгншати, прашати а просити, вкрѣ-
шати.

лишати а лишити, шрѣшати а рѣшити, оутѣ-
шати, совершати, сгрѣшати:

побчати аб оучити, разлѣчати, шлечати, порѣча-
ти а порѣчити, истачати (R. источати), затача-
чати а точити:

Eundem typum sequuntur pauca Denomina-
tiva: шкѣшати а кѣи, вечерати а вечера; et шѣшати
аб шѣшати, vel immediate аб икуситато шѣшати.
Sic шкетшати аб шкетшити et hoc а вечерѣх:

Usus Iterativorum et Frequentativorum for-
mae quinae praecipuus est in formando Verbo-
rum compositorum Praesenti. Cum enim compo-
sita ex gr. изшю, прѣтитѣ, шрѣтитѣ Futura sint, Prae-
sens аб Iterativis eorum peti solet: изшваю, прѣ-
титваю, шрѣтитваю.

Verba formae sextae.

a) - ѣю, оба, обати post consonas solidas.

b) - юю, ева, евати post vocales et liquidas.

(Conjugatio I.)

(Paradigma A, quoad Praesens).

(Paradigma B, quoad Praet. Infin.)

§. 73. Primitivum hujus formae vix ullum repereris, nisi fortasse ea primitiva censeas, de quorum primo etymo non constat. Sunt enim omnia a nominibus, rarius a thematibus aliarum formarum, derivata.

a) - ѣю, обати:

вдѡвѣю а вдѡва, волхвѣю а волхв.

трѣкѣю а трѣба, кѣпѣю а кѣп, кѣпнѣти; свѣрѣпѣю а свѣрѣпнѣй, нѣмѣю а нѣм.

шкнѣю, повнѣюса, а внѣ; мнѣю а мнѣ, нарѣю а нма, имене; знаменѣю а знаменати, вѣланѣюса а вѣлана.

помилѣю а мил; цѣлѣю salutare, osculari, ацѣл. Salutant nimirum Slavi, dum alterum integrum (цѣл) id est sanum et salvum esse jubent. драклѣю а дракл.

вѣрѣю а вѣра, мирѣю εἰρηνεύω а мир, дарѣю а дар, жирѣю а жир, щедрѣю а щедр.

шкѣдѣю а шкѣд, исповѣдѣю, заповѣдѣю (алие et исповѣдаю, заповѣдаю), радѣюса а рад, приплѡдѣю а плѡд.

совѣтѣю а совѣт, шкѣтѣю аб шкѣт, испытѣю
аб испытати, ратѣю, сѣтѣю.

завазѣю а вазати, шелизѣю а лизати, истазѣю
а тазати, показѣю а показати, ползѣю а
полза, шкразѣю аб шкраз.

шполасѣю аб шполасати, восписѣю а писати, согла-
сѣю а глас.

школгѣю аб школгати, недѣгѣю а недѣг.

лихѣю а лих. ликѣю а лик, инокѣю аб инок, тол-
кѣю а толк, слѣкѣю, изыскѣю аб иекати.

Adde plurima alia partim ab Adjectivis in en
derivata, uti лѣкабнѣю а лѣкабен, чермнѣюса а чер-
мен, празднѣю, бѣжнѣюса, вѣчнѣю, partim a Sub-
stantivis orta, uti колѣзнѣю, господѣю, враждѣю,
а колѣзнъ, господь, вражда; et alia, maxime a
forma Abstractorum in стѣю deducta: дѣйствѣю
а дѣйство, витѣйствѣю а витѣйство, ходатай-
ствѣю, благовѣствѣю, разньствѣю, пѣтѣбнотѣю,
сващенствѣю, свѣдѣтелствѣю, предстателствѣю,
господствѣю, наследствѣю, оусердствѣю, делат-
ствѣю, сѣкостствѣю, торжествѣю, шествѣю, монаше-
ствѣю, послѣшествѣю, пророчествѣю, жречествѣю,
владьчествѣю, изыточествѣю, шеществѣю а шѣ-
щество, человѣколюкствѣю, et innumera alia, ple-
rumque graecorum exemplorum servili imitatio-
ne procusa.

b) - еба, евати :

БОЮЮ: БОКВА: БОКВАТИ, а БОЙ.

ОУТРЕНЮЮ: ОУТРЕНЕВАТИ, аБ ОУТРЕНІЙ.

БЛАСТЕЛЮЮ: БЛАСТЕЛЕВАТИ а БЛАСТЕЛЬ.

СОВЕРШЮЮ: СОВЕРШЕВАТИ, а СОВЕРШИТИ.

БРАЧЮЮ: БРАЧЕВАТИ, а БРАЧ.

НЕПЦЮЮ: НЕПЦЕВАТИ, а НЕ ЕІ ПЕЦИКА.

СОКРОВИЦЮЮ: СОКРОВИЦЕВАТИ, а СОКРОВИЦЬ.

Post ш, ч, ц scribi ъю pro юю satis jam notum est ex iis, quae Introduct. §. 24. nota (t) monuimus.

Sextae formae usus idem fere est, qui Frequentativorum quintae, ad formanda nimirum Praesentia. кѣпнѣти Praesens кѣпѣю ab hac forma petit, cum кѣплю Futurum sit. А вазати Praesens вазѣ прѣаѣха praepositione за transit in Futurum забазѣ (alligabo), ut igitur a composito забазати Praesens habeatur, hoc a forma забазовати, utpote frequentativa respectu brevioris formae, repetendum erit: забазѣю.

Exposito formarum Verbi discrimine et usu jam ea, quae Grammatici de Futuri formatione docent, illustremus.

Futurum simplex.

§. 74. Futurum simplex a forma Praesentis terminatione non differt. Hinc eodem modo inflectuntur Futura, quo Praesentia. Sunt etiam non pauca Verba singularia primae, secundae, et
quar-

quartae formae, quibus actio subito transiens denotatur, quae sub forma primigenia non Praesens, sed reipsa Futurum sistunt; Praesens vero, cum id diutius duret, ab alia forma, qua longior mora designatur, sumere solent. Sic **бѣдѣ** (ero) natura sua Futurum est, quod Praesens **къмь** (sum) ab alio themate mutuatur. Praesens autem **къмь** (esse, soleo) a Frequentativo **къмьати** singularis Verbi **къти** formatum est. Themata igitur Praesentis et Futuri temporis in Lexicis diligenter notanda erunt. Hic saltem aliqua Futura primigenia praeter **бѣдѣ** subjungamus. Et quidem formae primae:

дамъ	dabo,	Praes.	даю,	даати.
падѣ	cadam,	-	падаю,	падати.
сэдѣ	sedebo,	-	сѣждѣ.	сѣдѣти.
лэгѣ	jacebo,	-	лежѣ,	лежати.

сэдѣ proprie significat: ponere se in sede, *sich setzen*, **лэгѣ** ponere se in lecto, *sich legen*, **лжѣ** Futurum circumscribi solet **живъ бѣдѣ** vivus ero, vivam.

Formae secundae, quae proprie Futurorum est:

дѣнѣ	flabo,	Praes.	дѣмъ	(дѣю).
зжнѣ	oscitabo,	-	зѣбѣю,	зѣю.
канѣ	stillabo,	-	каплю,	капати.
плюнѣ	spuam,	-	плюю,	плевати.
станѣ	stabo,	-	стою,	стоати.

сѣгнѣ

САГНѸ attingam, Praes. САГМЮ, САГАТИ.

ДЪХНѸ spirabo, - ДЪШѸ, ДЪХАТИ.

РЪКНѸ fugiam, - РЪЧѸ, РЪКАТИ.

ДЕРЗНѸ confidam, - ДЕРЗАЮ, ДЕРЗАТИ.

ДВИГНѸ movebo, - ДВИГАЮ, ДВИГАТИ.

Formae quartae:

КЪПЛЮ emam, Praes. КЪПЮ, КЪПОБАТИ.

ЛИШѸ carebo, - ЛИШАЮ, ЛИШАТИ.

Grammatici Bohemi, uti et Poloni, verba singularia Futura appellant *perfecta*, seu perfectae actionis, quae momento absolvatur, Praesentia vero *imperfecta*, quod eorum actio duret.

Praesens pro Futuro.

§. 75. Utuntur vero Slavi subinde etiam Praesenti Verbi singularis pro Futuro, eadem nimirum forma exprimendo Praesens et Futurum. Matth. 8, 10. ИДѸ ПО ТЕБѸ, АМОЖЕ АЩЕ ИДЕЩИ, sequar te quocunque ieris. Praesertim si particula аще (*ad*) praecedat: аще просите si petieritis, иже аще речет qui dixerit. Sic кїю, пїю, веДѸ, минѸ, градѸ venio, et veniam; hinc градѸщїй venturus; разѸмѸет intelliget, явитѸа revelabitur, волиТ, родит, виДат, videbunt, свободиТ, пѸстит, простиТ, крѸтитѸа baptizabitur, вараю praecedo et praecedam, пошлет praecinet.

Futurum compositum.

§. 76. Futurum compositum formatur, si Praesenti verbi simplicis praepositio praefigatur. Ену-
ме-

merant autem Grammatici praepositiones, quae futuri formationi aptae sint, praeprimis sequentes: **ω, οϋ, из, въ (во), по, на, съ (со), въз (воз), при, про, раз**, quibus addere licet reliquas omnes, e quibus verba composita constare possunt, nimirum **до, въ, ѿ, прѣ, под, прѣд, ннз**. Quaelibet enim praepositio Verbo praefixa hoc ipso, quod significatum ejus vario modo determinet, ipsum etiam tempus ita restringit, ut Praesens verbi simplicis in compositis Futurum evadat. Verbo **лїю** (fundo) si praefigas **в, на, из, про, раз**, habebis Futura **влїю, налїю** infundam, **излїю** effundam, **пролїю, разлїю** profundam, diffundam. Sic **вѣдїю** induam, **издїю, раздїю** exuam; **почнѣ**, **начнѣ**, **зачнѣ** incipiam, **почїю** quiescam, **оударю** percutiam, **положю** ponam, sunt Futura composita, etsi eorum simplicia exoleverint.

Frequentissimi autem usus in formando Futuro sunt praepositiones **οϋ, по, въз**, ita quidem, ut propriam subinde significationem fere amittant. Talia sunt: **οϋкїю, οϋмнїю**; **поймѣ, пойдѣ, понесѣ, познаю, послаю**; **возмѣ, возмогѣ, возмѣтеся** ridebitis, **возрастѣ** cresciam. Formae tertiae: **οϋвидит** videbit, **οϋкоюсѣ** timebo, **οϋмрѣ** moriar, **οϋзрит** aspiciet, **οϋдержит**, **οϋмѣлчит**, **οϋслышит**, **возмнитсѣ, возненавидит** (Praes. **ненавидит**) odio habebit. Formae quartae: **οϋпокоит** pacabit, **οϋ-**

молит, оумзвнт, оустраматса confundentur, оу-
стоит; погубнт, послбжит; възбдит, възмбнт,
возлюбнт, възсбдит. Formae quintae: порбгнн
вздлчъ аб алкати, взмщъ, възплачетса flebitis, воз-
рыдаете, възглаголете. Formae sextae: оувбредте
credetis; възрадъетса gaudebitis. Plura alia Futura
composita formae secundae (инъ) vide supra §. 61.

Haec tamen ore praepositionum formata Fu-
tura, si iis particula да praefigatur, etiam Prae-
sens Optativi et Coniunctivi suppleat: да оумол-
чит taceat, ut taceat, да послбжит ut serviat, да
прндет adveniat, да сбдъетса ut impleatur.

§. 77. Non est tamen praepositionum tanta
vis, ut etiam Praesens Frequentativorum in Futu-
rum convertere possint. Sed nec Iterativorum, qui-
bus sub aliis formis verba singularia respondent,
Praesens pro Futuro usurpari solet. Sunt enim
владают, ѡстоит, изгонит, изнесит, прих-
дит Praesentia. Adde присбдит adsidet. Non de-
sunt tamen exempla Futuri iterativi: покмет,
вземлет, посбклетса, ѡвбцают respondebunt,
Praes. ѡвбцавают; оस्ताблетса, вбрамъ аб вбръ-
тати (Praes. вбрътаю). Differunt autem покмет
а поймет, посбчет а посбклет ratione formarum,
quarum prima (инъ, сбкъ) actionem momenta-
neam, subito transeuntem, quinta vero имати, сбкати
actionem continuatam aut iteratam designat.

Futura periphrastica.

§. 78. Futura circumscripta seu periphrastica formantur ope auxiliarium *имамъ, хоуѣ, еѣдѣ*, quae Infinitivo praeponi aut postponi solent: *имамъ чкѣти legam, хоуѣ написати adscribam, еѣдѣ дѣлати operabor. имамъ Graecorum μέλλω, еѣдѣ Germanorum ich werde; хоуѣ Anglorum I will* respondent. Exempla Futuri ope *имамъ* formati in Evangeliiis non pauca leguntur: *имѣѣти имашѣи habebis, прѣдан имать кѣѣти tradetur, оуслышатѣ имате audietis, прѣѣти имать сын veniet, venturus est filius, нѣ имать кѣѣти non erit, нѣ имать пѣти non bibet, нѣ имате видѣѣти non videbitis, нѣ имѣѣт вкѣсѣти non gustabunt, нѣ имате вѣрѣвати non credetis.* Addi potest *начнѣ: нерадѣти начнет contemnet, (negliget, non curabit) Matth. 6, 24; Sic Luc. 16, 13.*, ubi pro *нерадѣти* antiquiorum editionum editores substituerunt formam Russis usitatam *нерадѣѣти. неколѣтѣсѣ начнѣши non timebis Sir. 9, 16. (пѣпс неоувоиши сѣ). немоуѣи (male in Ostrog. немочи) начнѣши Sir. 7, 6. пѣпс невозможѣши. исѣати начнет ζητήσαι, Sir. 33, 26.*

§. 79. Auxiliare *кѣдѣ* activorum et neutrorum Infinitivo rarius jungitur: *имѣѣти кѣдѣѣте habebitis Joh. 16, 33; at in аѣѣ кѣдѣѣт ѡбрѣѣѣти ю, Matth. 18, 13. si contigerit, кѣдѣѣт est pro γένηται.* In Vet. Test. libris minus antiquis reperiuntur plura ejusmodi

modi Futura: **ВЛАДѢТИ** **БЪДЪ**, **ПИСАТИ** **БЪДЕШИ**, **САЖИТИ** **БЪДЪТ**, **ЖИТАТИ** **БЪДЕТ** *habitabit*. Raro etiam participio activo (et neutro) in **А** ad exprimendum Futurum exactum addi solet **БЪДЪ**: **ЕЛИКО** **БЪДЕТ** **СЪТВОРИА** quaecunque fecerit, Ezech. 18, 22. Ostrog. ed. (nunc **ЕЛИКА** **СОТВОРИА**). **ИДѢЖЕ** **ВЪШАИ** **БЪДЪТ** тамо, quo ingressi fuerint, **ἔ** **εἰσέλθουσαν** **ἐκεῖ**, Ezech. 12, 10. (nunc **АМОЖЕ** **ВНИДЪТ**); **ИЛИ** **ΟΥСНЪА** **БЪДЕТ** aut obdormiverit 3 Reg. 18, 27. (nunc **ИЛИ** **СПИТ** **САМ**); **ДА** **НЕ** **КАКО** **ИСКЪСНА** **ВЫ** **БЪДЕТ** ne forte tentaverit vos 1 Thess. 3, 5. (nunc **delete** **БЪДЕТ**).

Frequentius autem **БЪДЪ** cum Participiū passivi Praesenti et Praeterito connectitur: **ДА** **ВИДИМИ** **БЪДЪТ** ut videantur; **БЪДЕТЕ** **НЕНАВИДИМИ**; **ВЪЗАТ** **БЪДЕТ**, **ДАНО** **БЪДЕТ** dabitur; **ПРЕДАН** **БЪДЕТ** tradetur, **ВЕДЕНИ** **БЪДЕТЕ**, **ИЗГНАНИ** **БЪДЪТ**, **ОУБЪДѢНО** **БЪДЕТ**, **РАЗРѢШЕНО** **БЪДЕТ**, **СВЪЗАНО** **БЪДЕТ** etc.

Verbum auxiliare **ХОУЪ** (volo) Infinitivo jungi solet: **ИГДА** **ХОУАТ** **СИ** **БЪТИ** quando futurum est ut ista fiant, **ὅταν** **μέλλω** **ταῦτα** **γένησθαι** Luc. 21, 7. **ХОУАИ** **ПРИИТИ** qui venturus est, **ὁ** **μέλλων** **ἔρχεσθαι**, Matth. 11, 14. **КАЖЕ** **ХОУАХЪ** **ЕМЪ** **БЪТИ** quae essent ei eventura, **τὰ** **μέλλοντα** **αὐτῷ** **συμβαίνειν**, Marc. 10, 32.

Apud Illyrios auxiliare **ЌЪ**, quod e **ХОУЪ** contractum est, frequentissime Infinitivo jungi solet; Russi vero et Bohemi in verbis iterativis auxiliare **БЪДЪ** amant. Croatiae et Carnjoli **БЪДЪ** cum participio activo in **А** connectendo Futurum formant. Poloni **БЪДЪ** cum Part-

ticipio activo in a aut cum Infinitivo conjungunt: będę pisaŭ, aut pisać będę scribam. Relkovich in Grammatica Slavonica (dialecti illyricae hodiernae) Futurum II. Conjunctivi ope budem et Participii activi formatum exhibet: kada ja budem imao, kada mi budemo imali, si habuero, si habuerimus. Lanossovich vult etiam Infinitivum adhiberi: kada budem imati.

Praesens aliorum Modorum.

§. 80. Aliorum Modorum Praesens a Praesenti (seu Futuro) Indicativi formatur rejiciendo ъ vel ю et apponendo characteristicam terminationem cujusvis Modi. Est autem и Imperativi terminatio: иди, еѣди, ими, посли, встани, абидѣ, еѣдѣ, имѣ, послю, встанѣ. Desinentia in гѣ, кѣ mutant ante и gutturales г, к in analogas з, ч: немози, поли, а немогѣ, помози а помогѣ, извлечи аб извлекѣ.

Coalescit autem и cum vocali praecedente in diphthongum: пой а пою, владѣи а владѣю, питаи а питаю, помниѣи а помниѣю.

In Verbis 3. et 4. formae, in quibus consona radicalis ante ю primae personae transformari solet, aut secunda persona, aut Infinitivi consona immutata respici debet:

сѣдѣ,	сѣдиши :	сѣдити,	Imper.	сѣди.
мѣщѣ,	мѣчиши :	мѣтити,	-	мѣти.
пѣщѣ,	пѣстиши :	пѣстити,	-	пѣсти.
слезѣ,	слезиши :	слезити,	-	слези.
просѣ,	просиши :	просити,	-	проси.

Sic

Sic любн а любю: любити, соблазни а соблажню: соблазнить, мысли а мышляю: мыслити, острои аб оцрю: остригити.

а et ы Gerundivi: дам seu дам а даю, глагола а глаголю, горя а горю. Vocaleм ы exigunt desinentia in ъ: имы аб ѣмъ.

Et affixo й Adjectivorum: имый habens. Sic живый qui habitat, *κατοικῶν* Psal. 90, 1., живый ебданю vivendo luxuriose, *ζῶν ἀσώτως* Luc. 15, 13. чтый (отца) honorans, *ὁ τιμῶν* Sir. 3, 3., кленый-са qui jurat, вергый projiciens. Quaedam et ope а formantur: дма а дмъ, жна а жнъ, тра а тръ.

Воѣми Verbis in ъ solidum pro ы apponunt а: веда ducens, неса portans. Hanc terminationem etiam in Chronographo russo Nestore non semel observare licebit.

ем (ем), ом, им Participii passivi, apponendo км pro ю post vocales: дамк seu дамк, знакм, нарицакм, шкдѣкм, а даю etc. ем pro ю post consonas: глаголем а глаголю, колеблем; пишем, мещем а пишѣ, мещѣ.

ом pro ъ: ведем, несом, женом, чтом а ведѣ, несѣ etc.

им pro ю in verbis 3. et 4. formae: творим а творю, гоним а гоню. Restituenda autem est consona radicalis, quae in 1. persona mutationem subiit: сѣдим а сѣдити: сѣждѣ, видим а видѣти.; виждѣ, просим а просити: прошѣ.

Прае-

Praeteriti simplicis et Infinitivi formatio.

§. 81. Dato Praesenti (seu Futuro) primae formae personam tertiam Praeteriti facile formabis, rejiciendo ю, si syllaba radicalis vocali terminetur. A ню si ю rejicias, habebis ни; cui si χ affigatur, persona prima formabitur: ниχ bibi. Verba autem in ъ, quorum syllaba radicalis consona clauditur, assumunt in Praeterito characteristicam ѣ, in prima persona ох: иде, идох; веде: ведох, плете: плетох, ab иаѣ, веаѣ, плетаѣ. Consonae transformabiles ante ѣ mutationem subeunt, non ante ох: верже: вергох а верѣ, влече: влекох а влеѣ. Infinitivi Verborum istorum quomodo a prima persona formari possint, sub forma I. inductio sat ampla §. 57 docet.

Verba 2. formae, si terminationem нѣ praecedat vocalis, exiunt in Praeterito нѣ, нѣх: минѣ, мѣнѣх а минѣ, мѣнѣти. Quorum syllaba radicalis (ante нѣ) consona terminatur, etiam 1. formae Praeterita aemulantur, rejecto нѣ et affigendo т, ох: погыбе, погыкох а погыенѣ.

In Verbis aliarum formarum dato Infinitivo formabis Praeteritum rejiciendo ти, et dato Praeterito simplici formabis Infinitivum affigendo ти:

А горѣти : горѣ. А терпѣ : терпѣти.
кѣпити : кѣпи. бони : бонити.

А ПИСАТИ : ПИСА А КАЗА : КАЗАТИ.

ТОЛКОВАТИ : ТОЛКОВА. ПОМИЛОВА : ПОМИЛОВАТИ.

Juverit formationem Praeteriti et Infinitivi, utpote temporum analogorum schemate generali comprehendere.

Praes.	Praet.	Inf.	
ю, -	х, -	ти :	} Verb. form. 1. { a. b.
ѣ, -	ѣ, -	ти :	
нѣ, -	нѣ, -	нѣх, -	нѣти : Verba formae 2.
ю, -	ѣ, -	ѣх, -	ѣти : Verba formae 3.
ю, -	и, -	их, -	ити : Verba formae 4.
аю, ю, -	а, -	ах, -	ати : Verba formae 5.
ѣю, -	ѣа, -	ѣах, -	ѣати : Verba formae 6.

Iterativa et simplicia continuatae actionis exigunt in 3. pers. Praeteriti terminationem аше pro а : БЫВАШЕ, ЗВАШЕ, СПАШЕ, ГНѢВАШЕСЯ, ТРЕБОВАШЕ etc.

Lexicographis auctor sim, ut Verborum 1. et 2. formae primo loco ponant Praesens cum thema, Verborum vero 3. et 4. formae Infinitivum aut Praeteritum, cum in his radicales literae nullam patientur transformationem. Idem fere in Verbis 5. formae observandum erit, cum etiam horum non pauca in Praesenti mutationem subeant. Sive enim пишу, sive пишут primam locum occupet, nihil inde incommodi: sed pro ачѣ, ичѣ malim Infinitivos ачати, ичати, exhiberi, ut mutationis ratio pateat. In his et similibus, in quibus ex uno tempore aliud certo cognosci non potest, tutius erit utrumque loco suo ponere et lectorem eo remittere, ubi syllaba radicalis non mutata exhibetur.

Prae-

Praeterita aliorum Modorum.

§. 82. Aliorum Modorum Praeterita ab Indicativi Praeterito formantur, characteristicam terminationem affigendo tertiae personae. Est autem consona

в Gerundiivi terminatio: БЫВ а БЫ: БЫТИ, МИНѢ а МИНѸ, ГЛАДѢВ а ГЛАДѢ, ПОСАДИВ а ПОСАДИ, ПОКАЗАВ а ПОКАЗА, ВѢРОВАВ а ВѢРОВА. Excipetamen Verba primae formae in њ. Haec enim в plane respuunt, et rejecto њ ipsa syllaba radicalis Praeteritum Gerundiivi constituit: ШЕД а ШЕДѸ, ПЛЕТ а ПЛЕТѸ, РЕК а РЕКѸ. Sic км (про им)-аВ ИМѸ; НАЧЕН а НАЧЕНѸ et alia quaedam formae secundae. Vide Conjugationem II. Affigitur autem huic terminationi non solum in feminino ШИ: МИНѢВШИ, ПОКАЗАВШИ, in plurali ШЕ: ШЕДШЕ; sed etiam in obliquis casibus ШИ: ГЛАС РЕКШ vocem dicentem (quae dixit).

а Participii activi: БЫЛ, ѠРИНѸЛ, ВИДѢЛ, ШЕЛ, рѢЗЛ, ВѢРОВАЛ, а БЫ, ѠРИНѸ, ВИДѢ etc. Sed НЕЛ, ИЗГЫЕЛ а НЕКЕ, ИЗГЫЕЕ, rejecto prius е formativo Praeteriti formabis. In iis autem, quae ante е Praeteriti consonas transformant, thema ipsum, aut prima persona Praeteriti respicienda erit, quia haec ante оѡ radicalem thematis immutatam exhibet: ТЕКА а ТЕКѸ, ТЕКОѡ, СТРЕГА а СТРЕГОѡ.

-н, ен, вен, обен, et -т Participiі passivi:
 послан, біен (кикн), несен, шеѣвен, ѡрнновен, а
 посла, би, несѣ, шеѣю, ѡринѣ, et пѣт, пит, свят,
 простерт а пѣ: пѣти, пи, свинѣ, прострѣ, pro
 ratione diversarum formarum et Conjugationum,
 quas vide.

Scio equidem activa питаа, творил а Gram-
 maticis linguae slavicae veteris inter Participia non
 referri, et passiva питаем, творим, et питаи,
 творен Gerundivis adnumerari, solumque ea Parti-
 cipia appellari, quae terminationibus ѣ, шій, шій
 aucta sint, uti activa питааи, питающій (а питаа),
 твораи, творащій (а твора), et passiva питаемый,
 творимый, питаиый, творениый. Verum terminatio-
 nem activam питаа, питааа, питаао Participia eo-
 dem jure, quo passiva питаи, питаана, питаано, ар-
 pellenda recte Grammatici linguae illyricaе hodiernae ob-
 servarunt, cum ratio ab analogia petita id suadeat.
 Liceat itaque etiam mihi duntaxat питаа, имы, тво-
 ра, et питаа, км, творив Gerundivum (Bohemis
 Transgressivum, aliis Circumstantialem) Modum vo-
 care. Aucta vero terminationibus ѣ, шій, шій Adjectiva
 dicantur, e Gerundivis et Participiis formata, et sub hac
 forma non ad Verbi conjugationem, sed ad Adjectivi
 declinationem referenda erunt.

Praeteritum iterativum: ах, аше.

§. 83. Quid intersit inter дах, да et даах,
 дааше, inter ких, ки et кіах, кіаше, inter
 творих, твори et творах, творааше, ex formarum
 discrimine supra explicatio cognosci potest. даениа
 а Verbo singulari дати, дааше ab Iterativo даи

ти formata censeri debent. Sunt autem et alia Verba, a quibus Iterativa in **лю** formari aut non solent, aut non possunt, quae tamen terminationis iterativae **ах**, **аше** in Praeterito capacia sint. А **живѣ** Praeteritum singulare in composito **оживѣ** est **оживѣ** revixit; si autem continuatam actionem designare velis, non **живѣ**, **жи**, sed **живѣах**, **живѣаше** (vivebam, vivebat) dicendum erit. Formatur autem praeteritum hoc continuativum apponendo **ах** pro **ох**, **ѣх**, **их** primae personae et **аше** pro **е**, **ѣ**, **и** 2. et 3. personae: 1. **идѣах**, 2. et 3. **идѣаше**, pro **идѣох**, **идѣе** а **идѣѣ**; **бѣаше** pro **ѣ** а **быти**. Sic quoque

блудѣах : **блудѣаше** pro **блудѣох**, **блудѣе**.

растѣах : **растѣаше** - **растѣох**, **растѣе**.

можѣах : **можѣаше** - **можѣох**, **можѣе**.

течѣах : **течѣаше** - **течѣох**, **течѣе**.

Et sic **имѣаше** pro **имѣѣ**, **мнѣаше** pro **мнѣѣ**, **видѣаше** pro **видѣѣ**, **молѣаше** pro **молѣи**, **любѣаше** pro **любѣи** etc.

Verba in **ати**, quorum Praeteritum **ах**, a Iterativi vices supplet, saltem in tertia persona pro **а** amant **аше**: **питааше** pro **пита**. Solent autem etiam horum, uti et aliorum verborum Praeterita amplius augeri assumpto altero **а**, ita ut **ах** (**ах**) prolongetur in **аах** (**аах**), et **аше** (**аше**)

in ааше (аше): читаах, читааше; твораах, творааше; quas terminationes Smotriski Plusquamperfecto minus recte tribuit, cum iis duntaxat frequentior et a longiori tempore continuata actio designetur. In Mss. certe satis obvia sunt ejusmodi Praeterita prolongata, utи вѣаше pro баше, хождааше, слезааше, видааше, разорааше, шѣцабааше in singulari; продаахъ, ждаахъ, кѣподаахъ, гонаахъ, женаахъса in plurali. Sic etiam имѣаше, хотѣаше et хотааше. Quae si latine reddenda sint, non Plusquamperfecto, sed Imperfecto exprimenda erunt: идѣаше solebat ire, градаахъ gradiebantur frequenter, solebant venire. Supplent enim Slavi verbum soleo, quo carent, Frequentativorum suorum formis.

Praeteritum circumscriptum.

§. 84. Praeteritum periphrasticum seu circumscriptum Indicativi constat e Participio activo et auxiliari *къмь*, *къи*, *къть* aut *вѣхъ*, *вѣ*.

ЧЕА	ЕСМЬ,	ЧИТААА	ЕСМЬ
ЧЕА	ЕСИ,	- -	ЕСИ
ЧЕА	ЕСТЬ,	- -	ЕСТЬ etc.

Haec exempla Smotriski adduxit. Mrazovič quoque *питаа есмь* et *твориа есмь* sub nomine Praeteriti perfecti paradigmata inseruit, quamvis p. 104. in nota monuerit, multos esse Grammaticos,

ticos, qui existiment tempus praeteritum cum auxiliari *εμῆ* linguae (veteri) slavonicae non convenire. Concludit tandem ipse, cum in libris liturgicis secunda persona cum auxiliari *εἰ*, et tertia cum *εἶ* reperitur, nullam esse rationem, ob quam usus primae personae cum *εμῆ* probari non possit. Sed enim exstant etiam exempla saltem in veteri Testamento pro usu primae personae cum *εμῆ*: Isai. 57, 16. *αὖ κεμῆ σῦτβορηλ*, in correctâ *αὖ σοτβορηλ*. Isai. 10, 9. *νηκῆλιν βῆλα*, at v. 10. *βῆλαχ* in Ostrogïensi, in correctâ vero etiam v. 9. *νη βῆλαχ*. Ezech. 33, 7. *στραμα τα κεμῆ ποστβηλ*, in correctâ *β στραμα δαχ τα*, Ibid. 40, 4. *βῆβλα κεμῆ σῦμο*, in correctâ *βηβλα εἰ*; 3 Reg. 18, 22. *αὖ εμῆ οστβλ*, ubi legendum *οσταλ*, in correctâ *αὖ οσταλ* *ὑπολέλειμμα*. Isai 36, 10. olim in plurali *εμῆ* *πρησλιν* *venimus*, *wir sind gekommen* (nunc *πρῖνδοχομ*). Esther 8, 7. *δὰλ εμῆ* *dedi*, quod correctores mutarunt in *δαχ*. De persona 2 et 3. nemo dubitaverit, quum etiam in novo Testamento cum auxiliari legantur. Matth. 18, 15. *πρηωκρῆλ εἰ* *lucrat* *es*, *ἐκέρδησας*. c. 25, 20. *πατῆ ταλαντ* (v. 22. *δὲ ταλαντα*) *μη εἰ* *πρεδαλ* *tradidisti*, *παρέδωκας*. Luc. 11, 27. *εἶπε εἰ* *σαλ* *quae* *suxisti*, *ἐθήλασας*. Joh. 4, 18. *ημῆλ εἰ* *habuisti*, *ἔχεις*, *ρεκλα εἰ* *dixisti*, *εἶρηκας*. At v. 17. *δοκρῆ* *ρε* *bene* *dixisti*, *καλῶς εἶπας*, in editionibus antiquioribus, in postremo

ma vero *πεκαα εση*. Olim tamen simplicis Praeteriti in 2. et 3. persona, quae terminatione plane non differunt, longe frequentior usus fuit. Qui Ostrogensem editionem Mosquae 1663. recuderunt, plurimis in locis personam secundam, in quibus textus simplicis Praeteriti inflexionem retinuerat, in margine circumscribere solent. In recentioribus vero editionibus, quas Russi recensuerunt, non nisi rarissime persona 2. simplicis Praeteriti legitur, cum ei vix non ubique Praeteritum circumscriptum substitutum fuerit. Inde factum est, ut persona secunda simplex a Grammaticis neglecta fuerit. Pro ea enim in eorum paradigmatis persona secunda circumscripta *питала еси* inter *питах* et *питаши*, et *творна еси* inter *творих* et *твори* locum occupat, quod certe absonum est.

Exempla auxiliaris *ѣхъ*, *ѣтъ*, ejus ope Praeteritum plusquamperfectum circumscribitur, pauca sufficient. Luc. 15, 32. *изгубѣа ѣтъ* perierat, Joh. 6, 17. *не оу ѣтъ* прѣшеа nondum venerat, *ѣлауѣи*. Sic *ѣтъ* *лекала*, *ѣхъ* *прѣшан*, *ѣшан* *ѣхъ*, *ѣша* *вошан* etc.

Praeteritum passivum eodem modo circumscribi solet, jungendo nimirum Participio passivo auxiliare *емь* aut *ѣхъ*, *ѣтъ*, et *ѣхъ*, *ѣсть*: *послан емь* missus sum, *оуже* *всѣден* *естъ*, *прокалѣн* *сѣтъ*; *ѣтъ* *всѣден*, *полсжен* *ѣтъ* positus erat, *не*

оу кѣ прославлен Joh. 7, 39. nondum erat glorificatus, какъ собранн. Sic quoque дам кысть, поалам кысть, речено кысть dictum erat, прелачени кысте, наичени кыша; питана кыша scripta fuerant.

Optativi Praeteritum, et Futurum
conditionale.

§. 85. Optativi, aut si malis Coniunctivi, Praeteritum conditionale, quod Latinorum Imperfecto et Plusquamperfecto Coniunctivi respondet, formatur adiungendo Participio activo et passivo auxiliare кых, кы, кыхом, кысте, кыша: да возвсѣанаса кых ut laetarer, аще кы развмѣа и ты; аще кы вѣдала да рожити-ты кы просила оу негов, и даа кы ти Joh. 4, 10. si scires donum Dei-tu petisses (peteres) ab eo et daret tibi. Postrema editio in primo membro addit кы post вѣдала quod ты absit et вѣдала кы sine кы etiam de tertia persona intelligi possit. да кы ма ut ederet, да кы кыа сннм ut esset cum eo, аще кы кыа пророк, вѣдѣа кы; что кыша емѣ вѣтмалн quid responderent ei; да кыша имѣаи ut haberent.

Esther 4, post versum 17. (in Vulg. 13, 13. libenter etiam vestigia pedum eius deosculari paratus essem) interpres antiquus plane кы cum Praeterito simplicis Indicativi coniunxit, cuius rei exemplum vix alibi reperiri liceat. Legitur enim in Ostrogicensi благоволах кы локзати и плаенѣ ног его иудѣкы филей пѣлматѣ подѣи аутѣ, рго благовола кых локзати и слѣаи etc. quod correctae editio nunc exhibet.

Eodem modo Plusquamperfectum exprimitur: **взѣаь кѣхъ ассеріссемъ**; **аще не кѣхъ пришеа** si non venissem; **аще дѣла не кѣхъ сотвориа** si opera non fecissem; **аще бы восхотѣа еси жертвы**, да кѣхъ оубо Psal. 90, 18. si voluisses sacrificium, dedissem utique; (at Ostrog. ed. et Psalt. Ven. **всхотѣа** sine еси, et **даа кѣмъ про даа кѣхъ**). **докро бы было емъ**, **аще не бы роднаса** Matth. 26, 24. bonum esset ei, si natus non fuisset. Cod. Serb. **коак бы было кмъ**, **аще се не бы родна**, melius etc. **прѣтали кѣ оубо кѣша** cessassent utique. In voce passiva: **да не предадъ кѣхъ кѣа** ne traderet; **аще не бы ти дано свыше** (omisso **было**) Joh. 19, 11. si tibi datum non esset desuper.

Futurum conditionale quod Latinorum futuro Coniunctivi, Germanorum futuro exactorespondet, similiter e Participio activo et auxiliari **ѣдѣ** constat. **аще грѣхъ ѣдѣт створиа** Jac. 5, 15. si peccata commiserit, **ѣ ꙗкоуиѣс**. Legitur vero futurum conditionale **ѣдѣт створиа** non solum in codd. manuscriptis, sed in antiquis editionibus omnibus. Correctores tamen maluerunt hoc loco substituere Praeteritum Indicativi **сотвориа естѣ**. Sic etiam Exod. 21, 13. **аще-ѣгъ предаде** editio postrema pro antiquo **предаа ѣдѣт** exhibet. Alia exempla vide supra §. 78.

tivo formatum. Confer formativam EAEM in Ad-
 .jectivis. Nec enim ~~читатися~~ ~~verti~~ potest legendus,
 qui legi debeat, sed legibilis, qui legi possit; adeo-
 .que formae ~~читатися~~ locus inter Verba tribuen-
 .dus non est, cum etiam Verbalia, utи ~~читат,~~ ~~чи-~~
 .~~тателъ,~~ ~~чтѣнствѣнъ,~~ licet a Verbis immediate deduc-
 .cantur, inter Verba referri non audeant.

Passivum.

§. 88. Passivi inflexio specialis nulla est in lin-
 .gua slavica, excepto Participio passivo praesen-
 .tis et praeteriti temporis; e quibus ope auxilia-
 .rium ~~сѣбѣ,~~ ~~сѣбѣ,~~ ~~сѣбѣ,~~ Futura et Praeterita periphra-
 .stica passiva constitui supra §. 78 et 84. indica-
 .vimus. Solent autem Passiva et quidem frequen-
 .tissime formari adjungendo activis reciprocum ca-
 .Cap. exempla. Praesens: ~~дѣются~~ ~~дѣются~~ fiunt sive
 .patrantur prodigia, что ти ~~мнитца~~ quid tibi vide-
 .tur, да свѣтитца нма твое sanctificetur nomen
 .tuum. Futurum: ~~ѡнметца~~ auferetur, ~~речетца,~~ ~~про-~~
 .~~повѣстца.~~ Praeteritum: ~~обрѣтѣца~~ inventus est,
 .оуподобивца, ~~исполнѣца~~ impletus est, ~~оуготовѣ-~~
 .~~родившѣца~~ nati sunt. Optativi Praeteritum: ~~аще~~
 .~~не быша прекратившѣца днѣ оны~~ (olim tū), ~~не бы оу-~~
 .~~бѣ спаслаа всѣака плоть~~ Matth. 24, 2. nisi breviter
 .fuissent dies illi, non fieret salva omnis caro. In
 .fin. ~~дѣтца~~ dari, ~~читатца~~ legi, ~~очиститца~~ man-
 .dari.

dari Temporum circumscriptorum inflexionem vide in Conjugationibus.

Reciproca neutra seu media.

§. 89. A Passivis differunt non quidem forma, sed significatione Verba, quae ob adnexum ca reciproca aut potius reflexiva dicuntur. Respondent autem significato suo intransitivis seu neutris, Graecorum mediis, Latinorum deponentibus. пачъ (pasco) activum est, пачѣса (pascor) reciprocum neutrum, non passivum. Transeunt igitur activa quaedam adjuncto ca in neutra.

Act. держати,	Neutr. держатиса.
свѣтити,	свѣтитиса.
возвратити,	возвратитиса.

At пекѣ pinso, а пекѣса curam habeo, prorsus differt. Sic et смѣю audeo, а смѣюса rideo.

In aliis ca significatum varie modificat. брати sumere, братиса pugnare. клонити, склонити inclinare, поклонитиса adorare; ѿвергѣ abjiciam, ѿвергѣса abnegabo me. Bene multa non nisi cum reciproco ca in usu sunt: дивитиса mirari, приблизитиса adpropinquare, прикасатиса tangere, противитиса resistere, плакатиса flere, радоватиса gaudere, поткнѣса offendam. Adde падѣса, боюса, смѣюса rideo, надѣюса spero, et alia, quorum pleraque sub formis Verborum singulis notavimus.

Ра-

Rarius pro сѧ Dativus сн occurrit: *размаантн сн, сѧжати сн*. Subinde dubium oriri possit, quo sensu Verbum activum reciproco сѧ auctum accipi debeat. *сконншасѧ* enim reddere possit castraverunt se (se ipsos) et castrati sunt (ab aliis); *аиюрѧ* caedunt se invicem, et caedunt se ipsos, et caeduntur. E sensu autem facile colliges, utrum significatio reciproca, an reflexiva, an denique passiva verbo tali tribuenda sit.

Affixa personalia Verborum.

§. 90. Serviles illae literae, quibus syllabae radicali Verborum appositae personae designantur, nihil aliud, sunt, quam aut obsoleta aut adhuc usitata pronomina. Jure, itaque affixa personalia dici possunt. Affiguntur autem syllabae *кѧ* Verbi irregularis in Praesenti:

Sing. 1:	- мѧ,	2. - сн,	3. - тѧ.
	кѧмѧ,	- кѧсн,	кѧтѧ.
	сѧцѧ,	ѧсѧ,	ѧстѧ.
Plur.	- мѧ,	- тѧ,	- ѧтѧ.
	кѧмѧ,	кѧтѧ,	сѧтѧ.
	sumus,	estis,	sunt.
Dual.	- ва,	- та,	- та.
	кѧва,	кѧта,	кѧта.

Vides *кѧсн* scribi pro *кѧсн*, et in *сѧтѧ* excidisse initio *кѧ*. Idem Duali *ѧсѧ* respondet Slavorum *кѧсѧ*. Confer etiam Graecorum *εἶμι*, *εἶς*, *ἔσι*, *ἔσμεν*, *ἔσε*.

СИ in secunda persona non nisi quaedam anomala servarunt: вѣси, повѣси а вѣмь, даси а дам. Alia ши amant pro си, quod conferendum est cum σ Graecorum.

Aliorum autem Verborum syllabae radicali affiguntur:

(a)

Sing. 1.	- ѡ,	2. - еши,	3. - ет.
Plur.	- ем,	- ете,	- ѡт.
Dual	- еба,	- ета,	- ета.
	вѣѡ,	вѣѡши,	вѣѡт.
	вѣѡем,	вѣѡете,	вѣѡѡт.
	вѣѡеба,	вѣѡета,	вѣѡета.

(b)

Sing. 1.	- ю,	2. - ниши,	3. - нт.
Plur.	- им,	- нте,	- ат.
Dual	- нба,	- нта,	- нта.
	гоню,	гонниши,	гоннт.
	гоним,	гонните,	гонат.
	гоннба,	гоннта,	гоннта.

In Praeterito simplici:

Sing. 1.	- х,	2. - -	3. - -
Plur.	- хом,	- сте	- ша, хѡ.
Dual	- хова,	- ста	- ета.
	дах	да	да.
	дахом	дасте	даша, дахѡ.
	дахова	даста	даста.

In

In Duali etiam genera distinguuntur. Feminini enim terminatio est вѣ, тѣ: ксвѣ, ксчѣ; вѣдѣвѣ, вѣдетѣ; гонивѣ, гонитѣ; даховѣ, дастѣ. Dualis ма pro ва confictus est ab his, qui ва secundae personae tribuendum sibi male persuaserunt. In antiquissimo codice вѣдѣмы, поживѣмы, развѣхѣмы scriptum reperi, ita ut dubium non sit, plurale mortuum ex мѣ. Vide infra Conjugationes anomalorum.

Caput VIII.

De Praepositionibus.

§. 91.

Particulas indeclinabiles aliis vocibus praefixas, quas Praepositiones (прелоги) vocant, viginti numerare solent Grammatici. His tamen nos aliquot addendas censuimus, uti кѣз et чѣз, quas immerito excludere alii. Constant vero omnes unica syllaba radicali, quae pro numero radicalium litterarum aut ad primam, aut ad secundam aut denique ad tertiam classem referendae sunt.

1.	2.	3.
ω de.	ωк.	пред ante.
оу apud.	ѡ ab.	прѣз.
вѣ, во, in.	нз ex.	чѣз per.
(вѣ-)	вѣз, воз.	
па-	кѣз sine.	

но post.	пра-
на in.	про-
до ad.	пре-
за pro.	при ad.
сз de.	поз sub.
съ, со, cum.	над super.
къ, ко, ad.	низ-
	раз-

Мразовиѣ subjungit 24 Adverbia, quae praepositiones improprias vocat, quod vices propriarum sup-
plere soleant, utи *междѣ* inter, *сквозѣ* per, *противѣ*
contra, *ради* propter etc. quae spectata forma sua Ad-
verbis adnumeranda sunt.

§. 92. Ex his (*на*, *пра*, *про*, *пре*, *раз*) insepara-
biles dicuntur, quod non nisi in vocibus compositis
locum habeant. Huc alii referunt et adverbium *низ*,
et *поз*, quae tamen, licet rarius, etiam extra compo-
sitionem nominibus praefiguntur. Reliquae omnes
separabiles sunt, ac nominibus et pronomibus
praeponi solitae casus obliquos Accusativum,
Genitivum, Dativum, Localem et Sociativum re-
pant. De earum regimine vide Syntaxim. De earum
significatu, pro cuius diversitate aliae unum,
aliae duos, immo et tres casus postulant, pau-
ca monenda sunt. Loci aut temporis terminum,
ad quem actio dirigitur, designant: *до* ad, *ин*,
къ, ad; in compositione etiam *срз* sursum: *поз*-

несыйса до небес *elevatus in coelos*, прїидѣ къ вам *veniam ad vos*. Medium per quod: *вк*, *вк-нощ* per noctem, *чрез вѣрѣ* per fidem (in Ms. et Ostrog. *вѣрою*), *чрез него* (olim Col. 1, 20. *сокою*); *чрес* non raro pro *чрез*; in compositione *пре*, *про*: *прїидѣ* transibo, *прїидѣ* pertransibo. Terminum a quo: *с*, *от*, *из*: *с горы* de monte, *с небесе* de coelo, *с вѣда* a grandio; *ѡтонт ѡ нас* distat a nobis, *ѡ града* ab urbe, *из оут* ex ore. Hinc *с начала*, *ѡ начала*, *из начала* ab initio, quamvis *с* proprie sit de, *ѡ* ab, *из* ex. Quietem in loco: *оу*, *при*: *оу тебе* apud te, *при пѣти* peries viam, *при дверех* ad januam. Situm eto etiam motum ad locum: *в* in, *по* secundum, *јuxta*, *per*, *in*, *post*, *на* in, *super*, *contra*, *за* post, *про*, *пред* ante, *под* sub, *над* super. Exempla vide in Syntaxi. Societatem denotat *с* cum: *с токою* tecum, cui opponitur *кѣз* sine: *кѣз оума* sine ratione, *кѣз вины* sine causa. Disjunctionem *раз* dis, in compositis tantum: *разрѣшити* dissolvere, *разсыпати* dissipare. Objectum actionis *о* de, a quo Russi *вк* non distinguunt dicendo etiam *вк нем* de illo, pro *о* нем. Differunt tamen *о* et *вк* non solum regimine casuum, sed etiam significatione in verbis compositis, uti ex indiculo subjuncto cognoscere licebit.

§. 93. Serviunt omnino praepositiones etiam componendis aliis vocibus, praepremis autem Verbis, quorum actionem plenius determinant, significatumque plerumque varie modificant; qui cum saepe aliarum linguarum praepositionibus in genere definiri non possit, plurium exemplorum collatione opus est.

ω:

ωБОГАТИТИ divitem reddere, *bereichern*, ωΠИТИСЯ inebriari, ωПАЛИТИ amburere, ωΠИКАТИ describere, ωПЛАКАТИ deplorare, ωПРАТАТИ compressere, ωМОЧИТИ intingere, ωМЫТИ abluere, ωНЕМѢТИ obmutescere, ωДѢЛАТИ induere, ωЖИТИ reviviscere, ωЖИВИТИ vivificare, ωЖЕНИТИСЯ uxorem ducere, ωЖИДАТИ expectare, ωСОЛИТИ salire, sale condire, ωТѢНИТИ obumbrare, ωСЛАБИТИ debilem reddere, ωСТАВИТИ dimittere, relinquere, ωСВЯТИТИ sanctificare, ωСВѢТИТИ illuminare, ωНОВАТИ fundare, ωЧИСТИТИ et ωУЧѢСТИТИ mundare etc. In ωСЛѢШАТИ praepositio ω plane negandi vim habet. Adde decompositum ωПРОВЕРѢТИ dejicere, abjicere. ωКЕЗГЛАВИТИ, ωКЕЗЧАДИТИ privare capite, liberis, sunt a formulis КЕЗ ГЛАВЫ, КЕЗ ЧАД. Substantiva ex ω composita fere a Verbis deducta sunt, uti ωТОК insula ab ωТЕКѢ, ωПЛОТ sepes ab ωПЛЕТѢ, ωПОНА cortina ab ωΠНѢ, ωТРАВА venenum, ωСТРОГ ab ωСТРѢГѢ. At ωКРИИ p. 240 a

С с

крии,

крин, et штегнь femoralia а стегно. Cf etiam шк.

оу:

оубавѣти, оубадати *marescere*, оубѣдѣти, оубидѣти, оубити *occidere*, оукости *confodere*, оумнити, оумалити *minorare*, *diminuere*, оудалити *elongare*, оударити *percutere*, оурѣзати *abscindere*, оутѣкнѣти *decollare*, оутвердити *confirmare*, оугасити *extinguere*, оукротити *mitigare*, оукраити *exornare*. оу Futuro formando saepe adhiberi, cum actionem simplicium magis determinet, supra dictum est. Decomposita: оуразѣмѣти, оуѣзмнѣти, оуѣрѣсти. Adde Substantiva partim a Verbis, uti оутварь, оумас, оумас, оукрой, partim a nominibus deducta, uti оудоль, оудолье, оуердѣе, оуемлѣе, оучастѣе. In оуког раупер, egenus, unde оукожѣе раупертас, оуprivacionem significat.

в:

внати *intendere*, Fut. вонкнѣ, внимати: внимлю; внити *intrare*, внѣшити *auribus percipere*, in quibus *n* epentheticum inter *в* et vocalem interponitur; вѣѣрити *concredere*, вѣерѣ инѣциам, впадати *incidere*, вписати *inscribere*, воплотити: вл (вплитити) *incarnari*, влѣнити *reputare*, влѣстити *capere*, влрѣти *subintrare*, *subreperere*, впросити (вопросити) *interrogare*, вразѣмити *in-*

tel-

lectum dare, instruere, **въдворити**са, **вселити**са, **inhabitare**, **incolere**, **въднати** imponere, inde **вѣдник** eques, **въцарити**са regnare, **въчеловѣчити**са hominis naturam assumere, *ἐναρθρώπειν*; **погнѣзднати** nidulari, **въкоренити**са radices figere, *sich einwurzeln*, **въкѣтити** gustare. Inde et Substantiva **въпрос** interrogatio, **въход** ingressus, **въкѣ** gustus.

(**въ**)

A Russis, Polonis et Bohemis duntaxat **въ** in compositione vocum adhibetur. Nec enim in libris slavicus antiquis unquam particula **въ**, quam Slavi meridionales prorsus ignorant, **про** из legitur. Ob-
 ърpossit **въдати** Act. 25, 11. **про** *χαρισθῆναι*, at inspectis codd. manuscriptis simplex **дати** hoc loco reperies. Nec me movent alia exempla e libris veteris testamenti petita: **выразѣмѣваше** Gen. 24, 21. **вырѣзаны** Exod. 39, 6. (secundum Vulg.), **выбѣ**шениобис 3 Reg. 7, 18. (in Ostrog. cap. 6., in correcta **нѣ**шис **вы**шисмо а **выбѣ**ти), **вытыкати**, **выразѣмѣти** а Paral. 2, 14. (in correcta **нѣ**шис **ты**кати, **разѣ**мѣти), **вырѣза** ibid. 3, 7. (at corr. **изва**а), **выбирани** ibid. 24, 11. (corr. **выбир**ахѣ). Hi enim libri in Russia aut Polonia translati sunt. Legitur quidem etiam Prov. 28, 17. **вырѣчай** *ἐγγυβήμενος*, Sir. 7, 27. **выдай** **дѣ**щерь certe **про** **вдай**, Zach. 5, 4. **вы**нѣхъ и (in correcta **из**нѣхъ **с**го), Zach. 7, 14. iterum **вынѣсѣ** (in correcta **ш**верѣхѣ), Ibid. 9, 8. **вы**

гонай, (in correcta изгонаи). Sed his in locis composita cum particula въ pro из certe non sunt a manu primi interpretis, sed correctorum in Russia aut Polonia viventium.

па:

In Compositis duntaxat, pro по: паѣк aranea, паперть f. vestibulum, posticum, (Serb. припра-та, припрат), папрать filix, память memoria, а поманѣ, пажить расцум, а пожити, паѣба per-nicies, паѣчерница. Huc etiam trahi possint па-ногти ungulae, паѣдѣю et паѣдѣѣ flocci lini.

по:

поймѣ accipiam, а помати, пойдѣ ibo, аб ити; побѣдити vincere, а бѣдити cogere, попамя-ти, попереѣ conculcabo, попецѣа sollicitus ero, сирабо, поманѣти, помнѣти, meminisse, пома-зати inungere, помогѣ adjuvabo, помовити гено-варе, понеѣ porto, положить, полагати ро-пѣре, collocare, порѣю propellam, подати пра-бере, porrigere, потерпѣти sustinere, perpeti, по-тѣатиса festinare, посетити visitare, посмѣюса subridebo, послати mittere, послаю mittam, посла-жити ministrare, постлати sternere, почию requi-escam, покрявати cooperire, покряпити consper-gere etc. Decomposita: позавидѣти aemulari, in-vidia moveri, пошклатати dominari. Adde Sub-stantiva помост stratum, pavementum, помост
ора

ora maritima, понос contumelia, порок probrum, dedecus, потоп diluvium, поток rivus, позор spectaculum, поладх testis, покой quies. Russicum по-
рог, i. e. праг, limen, differt ab Adverbio порог
cornibus, per cornua. Illud enim vox simplex,
hoc vero e по et рог compositum est.

НА :

НАМЯТИ, НАЙМЪ, conducere, НАНТИ, НАЙДЕТ
НА ТА veniet super te, НАБЧИТИ docere, НАБСТИ-
ТИ persuadere, НАВЫКАТИ assuescere, НАПАДАТИ
incidere, НАПОИТИ potum praebere, НАПАМИТИ im-
plere, НАПРАВИТИ dirigere, НАПРАГЪ (ЛЪК) intendam
(arcum), НАПИСАТИ inscribere, НАЛАГАТИ im-
pere, НАЛЪКЪ, НАЛАЦАТИ incurvare, НАРЕКЪ, НАРИ-
ЦАТИ appellare, НАДЪЮСА sperare, НАЗНАМЕНАТИ
significare, НАЗИДАТИ superaedificare, НАЗИРАТИ
inspicere, НАМЪТИТИ satiare, НАСЛАДИТИСЯ delectari,
НАСЛЕДИТИ hereditare, НАСТАТИ instare, НАСТА-
ВИТИ instituere, НАТЪПИТИ НА ЗМІЮ calcare su-
pra serpentes, НАЧАТИ, НАЧИНАТИ, incipere, НА-
КАЗАТИ instruere, corrigere, cogripere, НАКАОНИ-
ТИ inclinare. Substantiva НАЕМ (НАИМ) merces con-
ducta, НАЕМНИК mercenarius, НАВЪТ insidiae, НА-
РОД natio, gens, НАРОК tempus praefinitum, а
НАРЕКЪ. НАСИЛІЕ vis, violentia, а СИЛА, НАСЛЕДІЕ he-
reditas, НАРАБАВІЕ cidaris Exod. 20, 4. Confer et
particulam НАЙ supra p. 336, et infra НАД.

до:

доити, дойдѣ, venire usque ad terminum, недоумѣтиса dubitare, haesitare, довалѣт sufficit, дополнити implere, supplere, домышлатиса conjectare, недомышлатиса ѡ вас Gal. 4, 20, haesito (ἀπορῆμαι) in vobis, доносити perferre, deferre, досадити, досаждаюти injuria, contumelia afficere, догазати attingere, достати sufficere, достоинъ decet, достигнѣти, достигзати consequi, assequi, докончати ad finem perducere. Inde et Substantiva: донос delatio, досада, досажденіе contumelia, достаток, et недостаток defectus, достоиніе hereditas. Adjectiva: доволенный sufficiens, достоин dignus. Confer et Adverbia дожде, доселѣ, доколѣ.

за:

занити, заходити, occidere (de sole), замачи (заемаю, займѣ) mutuam sumere, забити, забивати, obvolvere, завидѣти invidere, замазати, забазовати, colligare, забѣцати disperdere, расисци, mandare, забити, забивати, oblivisci, заблудити aberrare, запнѣ, запинати, supplantare, западати occidere, запрагати jugere (equos), запечатлѣти obsignare, запавати conspuere, запретиити comminari, interdicere, запустѣти desolari, yastari, заматорѣти aetate procreari, consenescere, задѣти, задѣвати, анги

nare, onus imponere, затворити claudere, за-
 тькати obturare, зажгѣ, зажигати, зажизати
 incendere, зазрѣти, зазираати, reprehendere, in-
 vidia commoveri; за свѣдѣтельствовати testificari
 (de unico actu), застоити, да не-застоит мене Luc.
 18, 5. ne suggillet (obtundat) me, *ἵνα μὴ ὑπωκιάσῃ*
μῆ; за стѣпнати suscipere, defendere, за щитити
 protegere, зачати concipere, заградити oppri-
 lare, заклаати mactare, заклинати adjurare, за-
 ключити occludere, includere, закрѣтити operire,
 contegere, закъснѣти tardare. Decompositum:
 заповѣдѣти, заповѣдати, praecipere. A Verbis
 deducta Substantiva: заем (заим) mutuuum,
 mutuatio, запа (inusit. cf. adverb. вназапѣ),
 за вѣт foedus, зависть invidia, zelus, за квеніе ob-
 livio, запад occasus (solis), заповѣдъ praesep-
 tum, зазор reprehensio, denotatio, закон lex,
 заков latibulum, *ἀποκρυφή* Psal. 17, 12. Et alia
 a Substantivis formata: за пастіе armilla, а пасть,
 за моріе orae transmarinae.

c: 1) de, deorsum.

снити et сходити, descendere, сшед (со-
 шед) cum descendisset, снати et снимати (а пати,
 имати) demere, *herabnehmen*, свѣсити demit-
 tere, спаднѣти, спадати cadere deorsum, deci-
 dere, слѣтѣти volare deorsum, слѣтети, слазити
 descendere, слажити deponere, слацати in-
 cur-

curvare (arcum), слагчен incurvatus, срѣжати detrudere, deturbare, сѣгнѣ (сѣгнѣ) incurvare, согбен incurvatus. Sic et Adjectivum сѣжк incurvus, Adverbia сверхѣ, свыше ab alto, вол oben. Decompositum снизшеа сѣм descendisset deorsum. Cf. infra composita ex particula низ.

с: 2) соп-

снати congregare, inde соньм congregatio, снитиса convenire, снѣжати edendo consumere, а шати; сникати conquirere ab искати, сождити coadunare, unire, свити convolvere, сѣдѣти scire, свѣмь conscius sum, inde свѣтъ conscientia, сѣзати colligare, свершити perficere, свѣтиса, сѣдѣтиса fiet, implebitur, собрѣ, собрѣати colligere, соблзнити scandalizare, сподовити dignum efficere, спасти, спати salvare, смирити (смѣрити) humiliare, смиритиса conciliari, смѣтити conturbare, сматѣ, смѣтити concitare, смѣжити (очи) nictando claudere, смѣжити commiscere, сломити frangere, софрингере, срѣжати occurrere, срѣжатиса concurrere, сдровити comminuerе, стрѣтити, стирати vellere, conterere, сотрасти, сотрасати conquassare, создати, создати aedificare, condere, сзиратиса aspicerе se invicem, сожимати constringere, смаантиса contristari, сжизати (сожигати) comburere; сѣжши, сосѣжати concidere,

сочѣ-

сочетати conjungere, сшити consuere, согнати computrescere, согнѣти (книгѣ) complicare, сгра-
рати conflagrare, сграмаждити coascervare, а
грамада 201, сгрѣшити pressare, скопити castrare
162 скрѣтити, скрѣтити abscondere, сокрѣшити
confringere, скончати consummare, сказати
dicere, disserere, demonstrare, explanare. De-
composita: снабѣтити, совопросити, совокѣпити
(in codd. Serb. съвькѣпити, съвьпросити), inde
совопросник (съвьпросник) συζητητής, conquisitor
1 Cor. 1, 20. Substantiva: соѣз, союз (in Mss.
et съвоуз) vinculum, съвѣт consilium, соклазм
scandalum, смѣдѣ esca, смѣрть mors, слог syl-
laba, счет computatio, смѣзник auriga, ascen-
sor, а с et оузда, inserto n epenethico. Quae-
dam amant сѣ apud veteres pro c, seu Russico со.
Talia sunt сѣмнѣтити dubitare; сѣперник adver-
sarius, сѣпротивѣ, сѣпрѣг, сѣпрѣжник, сѣпостат,
сѣмрак, сѣрѣд (sic Psalt. Ven., at editiones russi-
cae сосѣд), сѣрѣк puteus (apud Polykarpow сосѣк
vas frumentarium, et сѣрѣк cisterna), сѣрѣвий,
сѣгражданѣ (in antiquo Apostolo, at edit russ.
СОЖИТЕЛЕ).

c: 3) una, simul, сѣ.

совнити simul intrare, спокламажм qui si-
mul adoratur, совоскрѣснѣтити simul resurgere, сла-
вити conglorificare, сразпннатнѣла simul crucifigi,

спог-

ѡмса palam, aperte, παρρησία, шкзати et шквл-
 зати obligare, circumligare, шконати a вонати,
 шкѣшнѣти antiquare, шкѣшати antiquari, a бѣ-
 тѣх, шкндѣти injuriam facere, a видѣти, шкн-
 тати a вѣтати, шкѣшати promittere a вѣшати,
 шкѣсити suspendere, a вѣсити, шкладати a
 владати, шклекъ induam, шклачитиса indui, a
 влекъ, шкратити convertere, a вратити, шкноби-
 ти renovare, шклати perfundere, rigare, irrigare,
 шкѣнитиса pigritari, шклизати lambere, шкло-
 бызати deosculari, шклази снама manē (accumbe)
 nobiscum, шкличити arguere, confundere, шкрѣ-
 тати invenire, шкрѣзати circumcidere, шкроси-
 ти игораре, шкрѣчнѣти desponsare, шктекъ per-
 cussam, шкглядати circumspicere et шгладати.
 Cf. supra ш. Decompositum шкнемоуцѣваю. Sub-
 stantiva шкѣд prandium, шкѣт votum, шкычай
 consuetudo, шкласть potestas, шклак nubes pro
 шквлак a влекъ, шкраз imago, шкрок stipendium,
 шкстониѣ circumstantia, шкѣшиѣ, шкочѣ. Adde
 шкнлѣ abundantia, ab inusit. вна, et шкце ab
 шкеу pro шкеу, inde шкшина communitas (apud
 Bohemos шкеу pro шкыр), шкеуник κληυδς, so-
 cius, шкшинѣ communicate, шкценѣ commu-
 nio, collatio, шкшатица et шкшѣватика commu-
 nicare.

от:

ѿидѣ abibo, ѿимѣ auferam, ѿведѣ abducam, ѿверзѣ aveham, ѿвалити revolvere, ѿвратити avertere, ѿверзѣ, ѿверзѣти et ѿтврѣтити avertire, ѿвергѣ, ѿврѣтити abjicere, ѿпадет decidet, ѿпѣстити dimittere, ѿметатиса negare, abnegare, ѿмстити vindicare, ѿложити seponere, ѿлѣчити separare, sejungere, ἐκκλίσσαι Gal. 4, 17. (in Mss. Апостоло цркъвы вас хотет, id est ἐκκλίσσαι, pessime), ѿринѣти repellere, ѿрѣзати abscindere, ѿрѣшити solveere, ѿрицатиса excusare, ѿрыгати eructare, ѿстоити distare, abesse, ѿстрѣтити (in Mss. pro ѿстрѣтити) devitare, ѿкрыти retegere, revelare. Substantiva: ѿвѣт responsum, ѿрада remissio, ѿпѣт absolutio. Huc etiam referri possit отрок, отроча puer; scribendum igitur esset ѿрок, ѿроча.

из, ис:

изѣти exuere, извѣдѣ exibo, изштѣ cum exisset, изходашѣ емѣ exeunte illo; измѣ, изити, изимати eximere, егире, изострити exacuere, изыскати exquirere, изволити eligere, изведѣ educam, извлек нож sup e vagina extraxisset gladium, извержетиса ejicietur, изки occidit, изкодѣ effodiam, изкыти eirperesse, liberari, изкавити liberare, износити proferre, излѣо effundam, изрыетиса effodietur, изоржавѣ aeruginavit Jac. 5,

3. (in Mss. изрѣждавѣ), издше expiravit, изживъ, иждивъ cum consumsisset, expendisset, иждивѣ (из-жентѣ) expellam, изгуби меч educ enseм, излакнетъ exsiccabitur, exarescet, изгылъ вѣ perierat. Adde decompositum изнемогѣ: не изнеможетъ въ адвѣ-тѣхъ, non erit impossibile. Psal. 104. 24. колена моя изнемогоста genua mea infirmata sunt. (melius Psalt. Ven. колѣны мои изнемогостѣ in Duali). ис-рго изъ: исплю, исплкъ, исплаю, исплчати, испткъ; истраѣ, истрѣкати, истрѣланти, истребѣти, истрѣтити, истрѣтъ проистѣхъ, ископати, икыда-ти, икысити. Decomposita: исповѣдати, confi-teri, испроверѣтъ subvertam. Substantiva: изборъ caedes Jud. 15, 17. (numc избѣннѣ), изборъ, ис-ходъ, икѣн, икѣтъ; истцы genes Job. 16, 13., in Ostrogiensi Levit. 3, 4. истцы, cum Russi. e. dialecto sua substituerunt почки. Adde изземѣ, исчадѣ; Adverbium икони ab initio.

изъ, въ, возъ

вздѣ ascendam, возмѣ, взлѣ accipere, suscipere, attollere, возопити exclamare, а влѣ-ти, eliso в, възвалити volvere sursum, воз-вышити exaltare, възкнѣхъ evigilavi, възкнѣдѣти ex- citare, възновити renovare, възнестисѣ. elevari, sursum ferri, възложити imponere, възростѣ ex- crescam, aufwachsen, въздѣти retribuere, възда-нѣ retributio; въздѣждѣ (воздѣждѣ), въздѣти
hin.

hinauf thun, elevare, *воздвигнуть* elevabunt, *встать* (возжелѣти) desiderare, *воззовѣ* clamabo, *воззвахъ* clamavi, *встанѣтъ* (возстанѣтъ) surgent, *возкресити* suscitare. Sic et in aliis *воз* pro *воз*: *возною* cantabo, *возпражду* exurgiscor, fut. *возпражду*, *возтѣкъ*, *возхотѣти*, *возкыпѣти*, *возклонити* recinare, erigere. Decomposita: *воз* *помянетъ* in memoriam redibit, *возпримлю*, *возненавидѣти*. In plerisque vero particula *воз* ob frequentem ejus usum in formandis futuris significationem hic expositam amittit. Nam *люблю* est Praesens, *возлюблю* diligam, Futurum. Servantatem et alia tempora *воз* ad actionem magis determinandam: *возлюбленъ* dilectus, adamatus. Substantiva ex *воз* composita: *возраса* pro pago, *возрастъ* statura: *вѣтъ*, *вѣтъ*, *вѣтъ*, *воздѣхъ* aer, *возтокъ*, *вѣстокъ*, *возходъ*, oriens. Adde *возмездіе* merces, retributio, *возглавіе* pulvinar, *возгласъ* antiphona, *возкриліе* fimbria (vestimenti). Adject. *возможно*, *возможно*, possibile. Confer Adverbia *взмакъ*, *вспать*, *вскрай*, *всквѣю*, et separabilem particulam *вз* (*воз*) in Syntaxi.

вз sine:

Particula haec separabilis non nisi in compositis Substantivis et Adjectivis locum habet. Ab his demum pauca quaedam Verba deducuntur. *взъ* *днѣ* abyssus ex *взъ* et Genitivo *днѣ* (a *дно* fundus)

coaluit. Alia formam *ἴε* (rarius *στω*) amant: *εἰς-δμη* insipientia, *ἀνοία* Luc. 6, 11. *εἰςδμство* stultitia, amentia, *ἀφροσύνη* Marc. 7, 22. *εἰςδμєн* insipiens; *εἰςочство* improbitas, impudentia, imprortunitas, *ἀυαλδεια* Luc. 11, 8. ab *οκο*, cf. Illyricum *εἰςочный*; *εἰςμολвѣ* silentium, quies, *εἰςμолвный* sedatus, quietus, et *εἰςμолвствовати* *ἡσυχάζειν* 1 Thess. 4, 11. *εἰςзаконίє* *ἀνομία*, iniquitas, hinc *εἰςзаконный*, *εἰςзаконнѣю*; *εἰςзмертїє* immortalitas, *εἰςчадїє* *ἀτεκνία*, sterilitas, *εἰςчадєн* *ἀτεκνος*, sine liberis; *εἰςчестїє* *ἀτιμία*, ignominia, *εἰςчестєн* *ἀτιμος*, ignominiosus, ignobilis, sine honore, et *εἰςчствовати* *ἀτιμάζειν*, inhonorare Rom. 2, 23. *εἰςччинный* *ἄτακτος*, inordinatus, hinc 1 Cor. 13, 5. *нн* *εἰςччинствѣет* *ἢ ἀσχίμονετ*, non agit indecore, (злообразитє in ant. Apostolo): et *нє* *εἰςччинованом* 2 Thess. 3, 7. *ἢ ἡτακτῆσαμεν*, non inordinate nos gessimus. Sic *εἰςччразити* 1 Cor. 7, 36. respondet graeco *ἀσχιμονεῖν*. *Нчс* refer *ч* *εἰςччадити*, *ч* *εἰςччглвнтн*. Adde adverbia *εἰςччаднч* *ἀποτομωс* 2 Cor. 13, 10. non parcendo, Vulg. durius, *εἰςччрєстани* *ἀδιαλείπτωс*, indesinenter, sine intermissione Rom. 1, 9. et Adjectiva innumera, uti *εἰςччожный* *ἄθεос*, sine deo, dei experta, *εἰςччлнный* illunis (ноч), *εἰςчччслєн*, *εἰςчччслєнный* innumerabilis etc.

пра:

Substantivis *дѣдъ*, *кака*, *внѣк*, ad gradum consanguinitatis exprimendunt, praerponitur: *прадѣдъ* proavus, avi pater; *пракака* proavia, aviae mater, *прапрадѣдъ* atavus, proavi pater, *правнѣк* pronepos, *правнѣка* proneptis, *праправнѣк* abnepos; hinc et protoparentes dicuntur *праотецъ*, *прамати*, *прародитель*: 2 Tim. 1, 3. *ω̄* *прародителейъ* *ᾱ* *προγόνων*, a progenitoribus (maioribus). Eadem voce usus est interpret slavus 2 Macch. 8, 10. et v. 17. olim *прародительскія* *заповѣди* *поправити*, *випс* *прародительнаго* *жителства* *разрѣшеніе* *тѣ* *της* *προγονικης* *πολιτειας* *κατάλυσιν*, Vulg. veteram instituta convulsa Codd. Serbici *прѣмати* etc. pro *прамати* habent, Croatae *предедъ*, *прекака*, *превнѣк* scribunt, at ipsi Serbi *пра* cum aliis Slavis in hanc usque diem in *прадѣдъ*, *пракака*, *правнѣк* servant.

про:

пройдѣдъ, *прошидъ* cum penetrasset, *провѣдъ*, *проводити* deducere, *провидѣти* praevidere, *провертѣти* perforare, *провѣщати* pronunciare, *прокичи* pertundere, *прокави* praetende, *прокодъ* transfigam, *пропнѣ*, *проплатѣ* крѣти crucifigi, *проповѣдати* praedicare, *пролити* profundere, *инде* *пролитіе* profusio, *прорекѣ*, *прорицати* prophettare, *продати* vendere, *продолжити* prolongare,

про-

прозакнѣти progerminare, прозрѣти videre, visum recipere, прозирати prospicere, просядѣса diruptus est, просядѣти disrumpere, просявѣтити illuminare, прославѣти glorificare, просятирати extendere, просявѣтет effloebit, прочѣ perlegam, прогнати propulsare, прогнавѣти incitare ad iram, прогнавѣти irasci, проклинати maledicere. Decomposita: произвѣдѣти, произволити. In antiquo Apostolo пронарече 1 Cor. 2, 7. проарисеу, praefinierat, destinavit, nunc предѣстави. Substantiva et Adjectiva: провѣдѣти, прокор Jer. 2, 16. olim e Vulgata даже до прокора usque ad verticem; est autem прокор Russis discrimen capillorum; промысл, пророк propheta, проход transitus; пропасть хѣсма Luc. 16, 26. hiatus, проказа lepra, пространство spatium, пропастѣ crucifixio. Bohemis pro est etiam particula separabilis: про кога (boha) per deum, про что propter hoc, про теке propter te. Poloni pro mutarunt in prze in omnibus compositis, excepto prowadzić et derivatis ab eo; Carni in pre: predam pro продам. Croatae tamen in hac voce et quibusdam aliis pro retinere.

пре-

прѣйдѣти transibō, прѣходат transeunt, прѣвѣразити transfigurare, прѣводити traducere, прѣвѣзѣти transveham, inde прѣвоз trajectus, прѣвратити pervertere, прѣвѣдѣти, прѣвѣвѣти permanere,

D d

пре-

приписать persuadere, приписать describere, при-
 пинати impedire, преплавати per navigare, пре-
 половити dimidiare, препомогати praesingere, пре-
 мѣнити transmutare, препогъ superabo, преин-
 вати transfundere, преломити diffringere, према-
 тѣти transvolare, предложити transponere, пре-
 лстити decipere, defraudare, прервати interruptum-
 pere, прерѣкати contradicere, предати tradere,
 prodere, inde предатель proditor, претесати, пр-
 творити transformare, презимѣти hyemare, пр-
 зрѣти despiciere, преселитиса transmigrare, пр-
 слбшати non audire, non obtemperare, претати
 cessare, desinere, преставитиса migrare (de hoc
 saeculo), престѹпити transgredi, прескочити transi-
 lire, преклонити inclinare, прекратити abbreviare.
 Decomposita multa: превидѣти, превзвѣдѣ, пр-
 извѣилѣю, превзвѣточествѣю superabundo, пр-
 взвѣдѣ supergrediar, превозноситиса superexaltari
 препрославити, пренебрегати negligere etc. Substan-
 tiva: преврѣг olim Ruth. 3, 15. περιζωμα, nunc
 покрывало, прелюбъ adulterium, премѣдрость sa-
 pientia, прелесть dolus, презор, претас, претол
 solium, thronus, преграда interseptum etc. Adde
 Russ. превасло fasciculus, πάλαι Reg. 20, 7. Russi
 enim pro пре pronunciant пре. Adjectiva longe
 plurima: превѣчный, преподобный ὁσιος, прѣмѣ-
 дрый sapiens, пречистый, прехитрый perastutus
 etc.

etc. Etiam Comparativis particulam при, quae eminentiam denotat, praefigi supra §. 40. dictum est. Нунъ при saepe ut при pronunciant in compositis. Hinc in eorum Lexicis composita ex при etiam sub при quaerenda sunt. Ab hoc vitio immune est Lexicon Serbicum Vukii.

при:

приидѣ adveniam, приходя advenio, прише-
ствіе adventus, прияти accipere, приимѣ accipi-
am, приѣмлю accipio, привали advolvit, привде ad-
dixit, привлече attraxit, привязати alligare, при-
кывахъ augebantur, приквѣгаю confugio, прибли-
жихса appropinquavi; принести, приносити ad-
ferre, приникнѣти, приницати aspicere, при-
лѣпнѣтиса adhaerere, приложити, прилагати adro-
bere, прирастѣти, прирастати accrescere, приришѣ:
прирестати accurrere, призва vocavit, призовѣ
invocabo, призри respice, пристѣпнѣти accedere,
пришивати assuere, причтѣ, причитати adnume-
rare, пригвоздити clavus affigere, прикрыти ob-
tegere, прикоснѣса, приккнѣтиса tangere, приккю-
чнѣ accidit. Decomposita: прикквѣтати acqui-
tere, lucrari, прикквѣннѣ кнѣх aestimatus, repu-
tatus sum, приккнѣти subintrare, приккнѣдѣ су-
pererogabo. Substantiva: приккз, приккѣт proposi-
tum, приккрак, приккнос, прикктвор porticus, приккзрак
phantasma, прикксоп olim Rom. 11, 10. фѣрама, маѣ-

sa, nunc-примѣшеніе, пристѣп accessus; причет родъ Genealogia, притча parabola, приемник susceptor, пришлец advena, присага iugamentum, (olim Prov. 29, 24. nunc клатва). Adjectiva et Adverbia: привременен *πρόκαιρος*, temporarius, приалчен, пристрашен, прискоренный *moestus*, прикреннѣ *παράκλησις* Hebr. 2, 14. Alias при in dialectis respondet latino sub: пригладх subsurdus, пригорькый subamarus.

под:

подати, подемаю: шблак подат *εἶς* Act. 1, 9. *nubes suscepit eum*, подлма *εἶς* Psal. 29, 1. *suscipistime* (Psal. Ven. подѣтме in 2. persona), подѣтити *hortari*, *admonere*, подбллити *subvolvere*, подврѣши, подврѣгати *subjicere*, подврѣтити *subvertere*, подирати *suffulgere*, подниити *subscribere*, подниити *suffundere*, подлагати *supponere*, подрасти *succrescere*, поддати *subdere*, поддвати *sufflare*, подсмѣтати *subridere*, подылаю *submitto*, подстилати *substernere*, подстрекати *stimulare*, подшивати *subsuerere*, подчинити *subordinare*, *subjicere*, подкопати, подкопавати *suffodere*, подклонити *reclinare*. Decomposita: подѣтверждати *succingo*, *confirmare*, подраздѣлити *subdividere*; подпомогутѣ olim Exod. 18, 22. nunc спомогутѣ *adjuvabuntte*. Substantiva: подвой *postis*, подстав *basis*, подпор
ful-

fulcimentum, подложница concubina, подножіе stabellum, подточиліе, подрудаіе, подкриліе etc. Adjectiva: поднебесный qui sub coelo est, подлѣтен sub tempore, подручный subjectus, sub manu, подзаконный sub lege etc.

над:

In compositis rari usus: надписаніе Luc. 20, 24. ἐπιγραφῆ, inscriptio seu superscriptio, *Auf-schrift, Ueberschrift*. Praeter hanc vocem in Psalmis et Novo Test. nulla alia occurrit, quae ex prae-positione над composita sit. надсѣяти superse-minare, in glagoliticis evangelіis reperi. Russita-men, Serbi et Croatae nunc plura ex над compo-sita vocabula habent. Alexjejew ex libris slavіcis non nisi pauca haec collegit: надглядати in-spicere, наддверіе Isai. 6, 4. ὑπερθυρον, (olim завѣса наддверная), надлежати, надклонитиса, надникнѣти; надносимый, надписаніе e Luc. 20, 24. надписовати, надраменіе humerale, ὤμοφόριον, надходити. Maximow in Grammatica sua p. 163. adduxit formulam надиде на ма supervenit super me, cum qua conferri meretur vetus slavica най-дет на та Luc. 1, 30. ἐπελεύσεται ἐπὶ σε, superveniet in te. на itaque hic supplet над, quod ex на оре д formatum est. Sic Marci 11, 16. legitur написаніе in editis, immo et Luc. 20, 24. in Ms. et editione Mardarii A. 1562.

низ -:

Ex низ, quod apud Russos Substantivum est, composita e Concordantiis in Psalmos et N. T. collecta cape hic omnia: низвергъ: низверга ма си. Psal. 101, 11. (Ven. низвержеме) *κατέραξάμε*, allisisti, deorsum projecisti me; низведъ deducam, низвѣстити submittere, низпадати, низпослати demittere, низпѣстити, низложити et низлагати deponere, (in antiquo Apost. *разрушающе destruente*, pro низлагающе, *καταρῥυττες*), низринѣти praecipitare, низшедъ cum descendisset, низходити, unde низхождение. Addere potes низлежати procumbere, decumbere. низпѣкати Ezech. 1, 26. est forma russica pro низпѣшати. Decomposita sunt низвосходити ab imo ascendere, низположити, низпослати, низпроврещи. Adde Substantivum низвергъ praecipitium. Adjectivum низоносный. Confer Adverbium низъ, russicas formulas *вниз*, *наниз* deorsum, Serbicum низ qua particulam separabilem: низъ брдо, низа странъ, de monte.

раз -:

разыдѣтся dispergentur, разорити destruere, разверзе море interrumpit mare, развратити pervertere, разбѣется collidetur, разкочкуютъ pinguescent, распнѣ, распинати crucifigere, размѣрити dimetiri, размыслитиса haesitare, разлучити

sejungere, separare, разрушити destruere, разрушити dissolvere, раздати distribuere, раздаѣлю dividam, раздерется rumpetur, раздражиша irritaverunt, растнивь дръва (дрова) cum concidisset ligna, растлаѣша corrupti sunt, расточил сеть dispersit, разжизати incendere, разсыпати dissipare, разширити dilatare, разгыкати, разгнѣв книгѣ cum revolvisset, explicuisset librum, раскопати suffodere, раскапнуса poenitere. Decomposita: распротрети expandere, распространити dilatare, распропинати expandere, cruci affigere. Substantiva разум intellectus, развора vectis, развѣт Os. 11, 6. διαβυλα, Act. 24, 12. ἐπισύστασις, разкой, inde разкойник latro, расвет, раздор dissidium, растис, разсып, расход; раскол schisma, inde расколник schismaticus, расветѣ, различѣ, раздолѣ. Cf. Adverbium развѣ. Pro раз Bohemi et Poloni pronunciant роз, quos et Russi subinde imitantur, uti in розниць catalogus. розходы impensae, прохода 3 Macch. 6, 27., (qui liber a Gerasimo Danilovich, ut reor, translatus editioni Ostrogiensi an. 1581 recens accessit), etiam in correcta editione servatum fuit. Olim voce розход 1 Paral. 29, 2., et розходы 2 Paral. 8, 16. Vulgatae impressas expressit interpres. Immo Jud. 16, 1. pro разторже Ostrogiensis exhibet розорва, dirupit.

ПРЕД:

предити praecire, предидъщій praecedens, предшкразити praefigurare, предътвержден prius confirmatus, предварити praecedere, praevenire, предвидѣти praevidere, предвѣдѣти, предвѣдѣ praescivit, предвкъсити praegustare, предлежит *πρόκειται*, (prius) adest, предлежат *proposita sunt*, предложити, предлагати *proponere*, прѣдрицаю (Ms.) praedico, edit. предглаголю, предрекох et предрѣх praedixi, предзнаменати praesignare, предзрѣти praevidere, предтекъ, предтнцати praecurrere, предстотати stare ante, praesesse, представити sistere, предъставити praedesinare. Decomposita non pauca: предънати, предпріати, предпознати praecognoscere, предпослати praemittere, преднаписана быша, преднаписашася prius scripta sunt, *προεγράφη* Rom. 15, 4., преднаречи decreverat, definierat (prius) Act. 4, 28., unde преднареченный Act. 10, 41., предсключати praesavere etc. Veteres tamen et Adverbio преди et прежде utuntur: идаше преди *ἐπορεύετο ἔμπροσθεν*, praecedebat Luc. 10, 8., предитек *προδραμὼν ἔμπροσθεν* praecurrens ibid. v. 4., прежде написан, прежде оутвержден, прѣжде нарече, преждешсвщенный praesanctificatus. Vice versa 1 Cor. 8, 8. pro прѣдпоставит *παρέστησι* antiqui codicis exhibent editiones поставит предъкогом. Substantiva предпес stella

πρ-

ВЕННЫЙ. Habet idem sequentia composita: **чрезжизненный** per totam vitam durans, **чрезденствовавший**, **чрездѣльно**, **чрезпотребуется**, **чрезпредѣлитъ** exilium, **чрезсвоего**, **чрезсуть**. Vide supra p. 189, et 400. Cf. etiam Croat. **чез**, Carn. **чез** et **чрез**, **чрѣз** trans.

Caput IX.

De Adverbio.

§. 94.

Adverbia quoad formam sunt aut primitiva, aut derivata, aut denique composita. Primitiva nuda radice constant, in fine quandoque vocali sucta. Talia sunt:

- 1) **оу**, **вѣ**, **ме**, **нѣ**, **ми**, **ли**, **гдѣ**, **тѣ**, **же**, **идѣ**
- 2) **авѣ**, **оуне**, **акы**, **кѣ**, **гдѣ**, **кде**, **куда**, **веле**, **вои**:
внѣ, **вынѣ**, **выше**, **воле**, **пакы**, **паче**, **междѣ**,
най, **нынѣ**, **низ**: **низѣ**, **неже**, **ниц**, **лини**
(Р. лони), **лиц**, **лече**, **ради**, **ранш**, **дале**, **долѣ**:
долѣ, **дѣла**, **тай**, **тѣне**, **чез**, **таче**, **тѣм**
(точно), **сѣла**, **сице**, **горѣ**, **годѣ**.
- 3) **оутрѣ**, **ашѣт**, **искрѣ**, **кше**, **ваѣв**, **верхѣ**, **клиз**:
предѣ, **прежде**, **прекы**, **древле**, **свѣне**, **средѣ**,
скорѣ, **сквозѣ**, **скрозѣ**, **кромѣ**, **крат**.

Quae hic desiderantur, alibi quaerenda sunt: **сиз**, **чрез** inter Praepositiones, **гдѣ**, **здѣ**, **выспрѣ** inter Adverbia derivata, **поздѣ** inter composita.

Pro

Pro оуне, тѣме, сѣдѣне, дрѣвле сѣдѣн оуни, тѣнѣ, сѣнѣ, дрѣвлѣ, scribi solet. Pro кае alii habent ели, et преди pro предѣ. Pro нынѣ codd. Serb. нынѣ.

§. 95. Non pauca ex his origine sua Substantiva esse, satis patet. Denim in fine casum obliquum designat. тѣ hic, illic, est accusativus а та; междѣ, inter, а межда, противѣ, contra, а противѣ, вынѣ, semper, а вына. А долѣ, низѣ, верхѣ sunt Genitivi а дол, низ, верх; долѣ infra, горѣ, supra, sunt Locales а дол, гора; внѣ foris, extra, а вон, зимѣ hieme, pro взимѣ, втрѣ mane ab оутро, quod dum Adverbii vices supplet. per. u. scribitur: оутро. Sic et ламѣ, ради pro Loc. aut Gen. habendi sunt. вчѣра, heri, est Genitivus contractus а вчѣръ vesper, vespertino tempore. точию duntaxat, alias токмию, est Instrumentalis, quo Adverbia saepius suppleri solent: ночию noctu, днѣю die; волюво-лунтарѣ, виною in speciem, прохѣси, Vulg. simulantur Luc. 20; 74, лицѣ versus faciem, e regione pro лицем, а лицѣ. днѣсѣ, hodie, compositum est ex ден et demonstrativo съ, cf. сѣмерѣ, et ipsum hodie i. e. hoc die.

§. 96. Adverbia in w nihil aliud sunt, quam Adjectiva neutra in о: правѣ, правѣ, лѣпѣ, малѣ, сѣлѣ, цѣлѣ, частѣ, многѣ, долгѣ, а прав etc., cujus neutrum est право etc. Sic кѣнѣ simul. прикнѣ semper, et alia innumera ab Adjectivis de-

rivalis orta; ити равнѡ, даѡнѡ, разнѡ, должнѡ,
точно *στηδαίως*, *studiose*, горькѡ, тажкѡ.

Huc pertinent Adverbia qualitatis ope ак formata: какѡ, такѡ, такѡ, *также*; овакѡ, онакѡ, инакѡ, идиначкѡ, двоякѡ, троичкѡ, веакѡ, а какѡ etc. *ωпакѡ*, *praepostere*, est ab *ωпак*.

In Ostrogiensi editione Adverbia ab Adjectivorum neutris in o non distinguuntur, quia Grammaticorum posteriorum regula, qua praecipitur Adverbia per scribenda esse, observari nondum potuit.

§. 97. Etiam neutra Adjectivorum in ое, іе, ее, Adverbiorum vice funguntur: первое, второе, третье etc. Sic акіе *мох*; *statim*. Idem valet de Comparativis in ѣе, ѣйше, ае, айше: первѣе, оудѣе, *ωраднѣе*, *ωпачнѣе*, *зачѣе*, *даачѣе*, *нстѣе*, *оудѣйше*, *доудѣйше*, *многае*, *множайше*, *легчайше*. *сладъшей dulcius olim Sir. 23, 36. рсладше est Polonismus, nunc сладчае*.

§. 98. *†* amant alia ab Adjectivis deducta правѣ (et правѡ) а прав, *злѣ*, *докрѣ*, *мѣдрѣ*, *клязѣ* а *кляг*, *лютѣ*, *толцѣ*, *горьцѣ*, *сладчѣ*, *высоцѣ*, *легцѣ*, *тицѣ* а *тих*. Alia *е*: *сице*, *sic*, *еник* (alias *синов* et *саков*: *talis*). Huc spectant Adverbiorum Comparativi оунѣ, *боле*, *дрѣва*, *прежде* а *пред*, *ниже* а *низ*, *выше* *altius* а *вы* (unde et *выспрь*, *высок*), *лише* а *лих*, *ваще*, *паче* de quibus §. 38. Adde *ажѣ* *levius Job. 6, 4. обн*

nunc

Récte Abr. Mrazovik eae substituit pro eam, quod Smotriskii prima editio exhibet. In posterioribus, uti Rimnicensi A. 1755, penes eam appositum fuit et eae; Legebatur olim eae Luc. 10, 30. eae жива seminecem, Vulg. semivivum; cui Russi кѣва жива substituerunt. In Glagoliticis libris corrupte ли мѣтва habetur pro eae мѣтва. Miror лонѣ, praeterito anno, retinuisse editorem Rimnicensem, eam jam Polykarov in Lexico et Maximow in Grammatica rectius лонн scribant. Norunt et Poloni лони, Bohemi в praefigendo власни, Slavi vero meridionales pronunciant лани. Apud Alexjevium neque лани, neque лони reperias. Jam enim in Ostrogiensi editione 2 Cor. 8, 10: про ѿдани ~~отъ~~ ~~тѣхъ~~ ab anno prioris, ѿ прешедшаго лѣта, et 2 Cor. 9, 2. ѿ мимощедшаго лѣта in gratiam Russorum substituta fuere, quod editores Serbi, apud quos лани viget, nunquam tentassent, cum eorum antiqui Codices utroque loco ѿдани intactum exhibeant.

§. 101. E particula ли composita sunt коли unquam, aliquando, нели forsitan, въспрь sursum (а въе et перъ volo, quasi sursum evolando); тзи idem, е тое et determinativo зи contractum est, neque p. 94. inter radices, sed inter Pronomina referendum erat. Solent Illyrii et hodie Pronominibus quibusdam зи adnectere: тзи про ти isti. Praecipue notanda sunt ea, quibus in fine particula же affigitur: оуже jam, ab оу; неже et addito ли: нели quam, ниже neque, даже usque, донде donec, таже postea. Jungi autem solet relativis ad relationem firmandam: аможе (аможе), идѣже, оудуже (юдуже), ткоже sicut. Alia assumunt тде et те ad emphasim exprimendam: такожде simili-

E e.

ter,

ter, eodem modo, **везде** ubique, **послѣднѣ** ubique, **послѣднѣ** postremo. Numeralibus крат apponi superdictum est. Initio vero praefigi solent negationes **не**, **ни**: **не оу pondum**; **не котомѣ** non amplius, **не такъ**, **не помнозѣ**. In his quidem divisim, in aliis etiam conjunctim: **не досѣ**, **не радѣ**, **не досыти**. Рогто **ни малѣ**, **ни коли**, **ни колиже**, **ни когда**, **никакоже**. Particula indeterminatae quantitatis **нѣ**: **нѣ когда**, **нѣ какъ**. Superlativi nota **най**: **наипачѣ**. Vide Comparationes Adverbiorum §. 40. Comparitorum cum praepositionibus major est numerus, suntque pleraque circumscriptioes adverbiales. Lubet pauca hic subjungere:

о: **о тай** in occulto, **околѣ**, **о крестѣ** circa, **окрыѣ**, **о свѣтѣ**.

о: **оу тры** intus, intra, **оу тры**; **о близѣ**, **о вездѣ** a кгда, **о малѣ**, **о мѣстѣ** in locum, loco, **о незапѣ** (внезапѣ) olim **о незапѣ**, subito, repente, inopinate, **о не**, **о за**, et тпа; **о правнѣ** *εὐ ἰσῶ* Sap. 14, 9. similiter; **о тче** et **о вѣ** in vacuum, **о корѣ**, **о кѣпѣ** simul. Adde **о визобиль**, **о прѣкы**, **о слѣдѣ**, **о власть**.

о: **о вынѣ**, **о полѣ**, **о малѣ**, **о малѣ** *καρὰ μικρόν*, **о не** saltem, **о нагѣ**, **о легкѣ**; **о разнѣ**, **о долѣ** pone, juxta, **о дробнѣ**, **о томѣ**, **о семѣ**, **о снх** postea, **о слѣди**, **о средѣ** in medio, **о горѣ** etc. Decomposita: **о прѣланѣ**, **о прѣмнѣ**,

о а:

на: наопаѣ, наѡстѣ, наменѣ, напратнѡ repente,
намнозѣ, наразнѡ, надолзѣ diu, натолцѣ,
начастѣ, наголѣ, накривѣ.

до: довнѡтра, донизѣ, додалеча, додолѣ, додола,
доздѣ, достѣла, доселѣ, досыти satis, доколѣ
quousque.

за: зане, затѣне, заѡтра. Polono-russica зинѣ-
дѣ, зѡдалеча, значала primaе editionis Smo-
triskii mutata sunt ab editoribus aliis in ѡни-
нѣдѣ, издалеча, сначала.

с: свѡше, свѣрѣѣ, сенизѣ, свѡспрѣ, спрѣди, со-
зани; verisimiliter et свѣнѣ. At Croat. зѡвнѣ,
зѡвна, зѡвна responds Slav. изѡнѣ.

ѡт: ѡвнѣ, ѡвнѡтра, ѡлани, ѡнюд omnino, ѡтѣ-
дѣ, ѡкѣдѣ, ѡселѣ, ѡселѣже; a quo tempore.
Adde ѡнѣгѡ Marc. 6, 25. ἐξ αὐτῆς, jam nunc,
Vulg. protinus, correcta editio in glossa акѣ;
Cod. Serb. Кор. ѡнѣгѡ in textum admisit pro
graecismo ѡнѣгѡ.

из: изѡтра, изѡтрѣ, изѡтрѣдѣ, изѡна, изѡнѣ,
изѡна (изѡнѣ), изѡнѡтри, изѡнѡтрѣ, изѡнѣ,
изѡвна, изѡдалеча; издревле; исперѡа, исти-
нѣ, истолеѡта, искони ab initio.

вз: вспаѣтѣ retrorsum; а пѡта; вѣкъю (subaudi
внѣ) quare, ob quam causam; вѣкрай in lit-
tore, in extrema ora. Adde възгнѣ alia voce.

Possunt vero et aliae praepositiones praefigi: **ПРЕКОЛЕ**, **ПРЕВЕСЬМА**, **ПРЕИЗЛИХА** praepositionis, **ПРЕКАНЗ**. Adde circumscriptiones **БЕЗЪМА** frustra, sine causa, **БЕЗПРЕСТАНИ** continuo, **БЕСЧИНА** et **БЕСЧИНЪ** pro **БЕЗЧИННУ** sine ordine, **ПОЧТО**, **УЖНОЦУ** noctu, per noctem, **УЖ** он пол trans, in altera ripa; **СНЪЧ** id est, ex си et рѣч, alias **РЕКШЕ**, quod est Praeteritum Gerundivi a **РЕКЪ** dico. Modus enim hic adverbialis dici posset: 2 Cor. 9, 6. **φειδομένως** in antiquo Apostolo expressum est Gerundivo **ЩЕДИ** (i. e. щадѣй) parcens, parcendo, nunc **СКЪДОСТЮ**, Instrum. a **СКОУДОСТЬ** inopia, penuria. Vice versa pro Gerundivo **НАДЪТЯВСЕ** Philp. 1, 2. quod graeco **πεποιθώς** respondet, editiones omnes exhibent Adverbium **ИЗВѢСТНЪ**: **ИЗВѢСТНЪ** **ВЪМ** certo scio. Imperativos autem **ПРІИДИ**, **ПРІИДѢТЕ**, **ПРИНЕСИ**, **ПРИВЕДИ**, **ГРАДИ**, **ВСТАНИ** inter Adverbia jubendi referre Smotriskio et aliis placuit; mihi absurdum videtur.

§. 102. Ex Adverbiis primitivis non nisi pauca componendis vocibus serviunt: **ТЪЗЕМЕУ** **АВЪТОУБОН**.

Negativa particula **НИ** non, quae alias simpliciter negat, non nisi Pronominibus et Adverbiis a pronominiibus ortis in compositione praefigi solet: **НИКТО** nemo, **НИГДѢ** nusquam; extra compositionem etiam numerali **КАДИ**: **НИ** **КАДИ** nec unus, nullus. Verbis praefixum significat nec, neque:

que: ни видят, ни слышат, ни разбѣют Дан. 5, 23. nec vident, neque audiunt, neque intelligunt. ne autem olim in constructione negativa cum Verbis connecti solebat, nunc separatim scribitur, paucis tamen exceptis, qualia sunt не́къмь, не́кътъ, про не́къмь, не́кътъ, неправдовати inique agere, нещевати existimare, ненавидѣти invidere, нечествовати impie agere, ἀσεβῆν, негодѣю indignor, нерадити non curo. Nominum tam Substantivorum, quam Adjectivorum, uti et Adverbiorum ex ne compositorum ingens est numerus: непвинен innocens, неправда ἀδικία, iniquitas, неправеден iniquus, неправедно inique; непорочный sine macula, ἄμωμος, немоцн infirmitas, немоцннѣ infirmus, недѣла dies dominica, a non laborando dicta, невѣста sponsa, неплоды sterilis, недостоин indignus, недѣг morbus, невѣглас imprudens, незлоба, незлобѣ, ἀκακία, innocentia, неистов insanus, неистовленіе, неистовство insania, inde неистовствовати insanire, ненакиетѣ invidia, неключим, непотребен inutilis, непроходнѣ invius, вода непостомннѣ Psal. 122, 6. τὸ ὕδωρ τὸ ἀνυπόστατον, Vulg. intolerabilis. неѣкомѣй Psal. 113, 8. τὴν ἀκρότομον, Vulg. rupem. Vide p. 237.

веле non nisi in compositis locum habet: велелѣпнѣ, велелѣпота, μεγαλοπρέπεια, magnus decor, magnificentia, alias et великолѣпнѣ, olim велѣлѣ-

ἀπόστα, Psal. 20, 6. et 67, 35., велирѣчивый magniloquus, велирѣчевати magna loqui.

Ex пакы *fursum, iterum*: пакыкытїе *παλιγγενεσία*, Matth. 19, 28. *regeneratio*. Adde пакытеча, *καλίνδρομος*, пакыглагольный *καλλιδύος*.

А прекы seu singulari прек in compositis fit преко: прекоеловїе *ἀντιλογία* Hebr. 6, 16. *controversia, contradictio*; прекоеловный *contradicens, ἀντιλέγων* Tit. 2, 9.

А междѣ; междо метїе *interjectio*, междорѣчїе *Mesopotamia*, междорамїа plur. *μετάφρενα* Psal. 67, 14. Ven. Psalt. междоурамїе; междостоапїе 3 Reg. 7, 31., междочасїе. Ex ннз *composita vide supra p. 42.*

Adverbia derivata in w aptissima sunt componendis vocibus. А мнмw sunt мнмонѣ *praeteribo*, мнмошеѣ *cum praeterivisset*, время мнмошеѣшее *tempus praeteritum*, мнмонекн *transfer*, мнмотекше *ὑποδραμόντες* Act. 27, 16. *decurrentes*, *cum decurrissemus*, вода мнмотекѣща *ἕδωρ διαπορεύομενον* Psal. 57, 8. *aqua decurrens*, мнмоградый *παράγων* Marc. 2, 14. *cum praeteriret, praetergrederetur*, мнмоходити *pertransire*, в мнмоходенїи *ἐν παράφω* 1 Cor. 16, 7. *in transitu*. Scribitur tamen et *divisim* мнмw ходит, мнмw идет, мнмw градый Rom. 15, 24. *praeteriens*. А присно: *πρῆσνοδία* *ἀειπαρθενος*, *semper virgo*, приснодїенный

ный *αἰδιος* Rom. 1, 20. sempiternus, et multa alia. А малω, многω, благω, longe plurima, mutato solummodo ω in ο. тез assumit ο: тезоименіе, тезоименство idem nomen, dies onomastica, тезоименитый ejusdem nominis, Russ. vulgo тезки dicuntur cognomines. достоинω contrahitur in досто: достолепный dignus decore, достопамятный dignus memoria, достохвалный *ἀξίεπαινος*, laudatione dignus etc. Quae in neutro ε pro ο habent, etiam in compositione ε postulant: лжепророк pseudopropheta, тщеславіе *κενοδοξία* Philip. 2, 3. inanis gloria, тщеславіе *κενοφωγία*, inaniloquium, vanus clamor 2 Tim. 2, 26, трде in compositis in тре contrahi solet: требелнкий valde magnus, треволненіе *τριχυμία*, fluctus decumanus, требогатый admodum dives, трепѣтіе *trivium*, треперстіе, треног *tripus*, треденство *тримερία* Amos 4, 4. (olim тредѣньны), tres dies, трезѣс *tridens*, тредѣсый *triplex*, трекалатѣйшій *τρισκαλίτης*, 2 Macch. 8, 34. ter execrabilis, Vulg. facinorosissimus, трекровник *τριεργων* Act. 20, 9. tertія contignatio.

C a p u t X.

D e C o n j u n c t i o n i b u s .

§. 103.

Conjunctiones secundum significatum earum in copulativas (и, же, ирда, виегда, тогда), disjunctivas (или, ли, либо, ни, ниже), adversativas (но, поне, аще и, обаче), conditionales, causales, subjunctivas, illativas, expletivas (оуку, ждо, жде) et ambiguas dividere solent Grammatici, praeeunte duce Meletio. Maximow, qui majorem Grammaticam Mosquensem compendio strinxit, disjunctivas denuo dispescuit in duo genera. Ad quorum primum (распрегательное) a sed, quod Meletius omiserat, ad secundum vero (раздѣлительное) или, ли, либо, ни, ниже, uti ipse Meletius retulit.

Respectu ordinis conjunctiones denuo dividi solent in praepositivas, et postpositivas, et communes. Ad priores refert M. Smotriski но, не бо, и, оубо, да, заже, бже, понеже оуку, ащебо, или, ни, ниже, ибо. Postpositivis adnumerantur: же, оуку, ли, бо. Communibus, quae aliis vocibus et praeponi et postponi possunt, accensentur: обаче, аще, поне, зае, проче.

Male apud Maximowium не бо commate separatum est: не, бо. бо enim nunquam praeponi, id est, initio periodi, quin alia vox praecedat, locari potest. Male etiam

etiam tam in editione Rimnicensi, quam apud Maximowium **или ни** sine commate exhibentur, cum utrumque **или** et **ни** nominare voluerit Meletius. Inter ambiguas Meletius posuit praeter **еда**, **ли**, etiam **чи**, **чили**, quas ambas, utpote polonicas, merito rescidit Maximow.

§. 103. Praeplaceret autem nobis divisio Conjunctionum in simplices, compositas et decompositas, si aliis etiam exemplis quam tribus hisce: **прежде**, **прежде даже**, **прежде даже не**, formam earum exposuissent Grammatici. Differunt autem Conjunctiones ab aliis particulis non tam forma, quam functionibus. Nam et Adverbia pro Conjunctionibus usurpari solent. Simplicissimae earum ad primam classem radicalium syllabarum spectant, **люко** ad secundam, **лице** ad tertiam.

1) **а**, **и**, **ко**, **бы**, **нѣ**: **но**, **ни**, **ли**, **да**, **то**, **же**.

2) **оубо**, **люко**. 3) **лице**.

Compositae sunt **ико** etiam, **ех и** et **ко**; **или** aut, **ех и** et **ли**; obsoletae **нде** *каѣте*, etsi, *каѣтои* *уѣ* Act. 14, 17. et quidem, quamquam, (nunc **и оубо**), et **нжде** (nunc **лице и**); **лико** aut, **ех ли** et **ко**. Huc referri possit et **оубо**, quod accentu nimis subtiliter distingui voluit Meletius ab **оубо**, qui uti et alii **оубо** particulam illativam, **оубо** vero expletivam esse docuerunt.

Discrimen hoc jam observatum fuisse in editione novi Testamenti ante correctiora Biblia, e Concordantiis, quas Andr. Bogdanow in epistolas confecit, clarissime

αἰπότα, Psal. 20, 6. et 67, 35., велирѣчивый πα-
gniloquus, велирѣчеваги magna loqui.

Ex пакы fursus, iterum: пакыкытіе παλυγε-
νεσία, Matth. 19, 28. regeneratio. Adde пакытеча,
φαλίνδρομος, пакыглагольный παλλόγος,

А прекы seu singulari прек in compositis fit
преко: прекословіе ἀντιλογία Hebr. 6, 16. controver-
sia, contradictio, прекословный contradicens, ἀπι-
λέγων Tit 2, 9.

А междѣ; междоиметіе interjectio, междорѣчїи
Mesopotamia, междорамїа plur. μετάφρασα Psal.
67, 14. Ven. Psalt. междоурамїа; междостоупїи 3
Reg. 7, 31., междочасїе. Ex низ composita vide
supra p. 42.

Adverbia derivata in ω aptissima sunt com-
ponendis vocibus. А мимω sunt мимондѣ praeteribo, мимощед cum praeterivisset, время мимощедшее tempus praeteritum, мимонеси transfer, мимотекше ὑποδραμόντες Act. 27, 16. decurrentes, cum decurrissemus, вода мимотекѣща ἵδωρ διαπορεύομενον Psal. 57, 8. aqua decurrens, мимогрადный παράγωω Marc. 2, 14. cum praeteriret, praetergrederetur, мимоходити pertransire, ѣ мимоходенїи ἐν παράδω 1 Cor. 16, 7. in transitu. Scribitur tamen et divisim мимω ходит, мимω идет, мимω грядый Rom. 15, 24. praeteriens. А прикинь: прикинодѣва ἀειπαρθενος, semper virgo, прикиносѣпный

а sed, autem: а сЕЛО, еСТЬ МІР - а НАБЕЛЫ - а ВРАГЪ.
 а ЖАТВА - а ЖАТЕЛИ, Matth. 13, 38. 39. ὁ δὲ ἄ-
 γρὸς, ager autem, est mundus - zizania vero -
 inimicus autem - messis vero - messorum autem.
 а ЕЖЕ ЖИВЕТ quod autem vivit, ὁ δὲ ζῆ Rom. 6,
 10. Hinc а аз in antiquo codice pro аз же,
 а БОГАТЫЙ PRO БОГАТЫЙ ЖЕ, а МЫТАРЬ Luc. 18,
 13. in Evangeliiis а Mardario monacho editis,
 PRO МЫТАРЬ ЖЕ, καὶ ὁ τελώνης, publicanus autem.

и et, etiam: ДЕНЬ И НОЩІ die ac nocte; ИДУ И ПРИИ-
 ДУ КЪ ВАМ vado et veniam ad vos; ИКО И ПСИ
 ПАДАТ nam et catelli (canes) edunt. АЩЕ И КЪН,
 etsi, etiam si.

ко: что ко quid enim, кто ко quis enim, не ко non
 enim, кѣва ко vix enim, вси ко omnes enim,
 мнози ко multi enim, аще ко si enim, еже ко
 оумре quod autem mortuus est, ὁ γὰρ ἀπέθανε.
 не оу ко можете 1 Cor. 3, 2. nondum enim
 (οὐτω γὰρ) poteratis, correcta nunc ико не оу
 nam nondum, cum editiones quaedam оуkw
 pro оу ко male legerent.

къ Conjunctionibus adnumerari solet, at certe къ
 nil aliud est, quam syllaba radicalis nuda Verbi
 кыти, adeoque forma sua Praeteritum sim-
 plex et quidem Optativi, quod Latinorum
 esset, Germanorum *wäre* ita respondet, uti
 Praeteritum Indicativi къ latino erat, et
 germ.

germ. *war*. Hinc et personalium suffixorum χ , $\chi\omicron\mu$, $\sigma\tau\epsilon$, $\sigma\lambda$ *capax* est, et qua auxiliare ad formandum aliorum Verborum Optativum adhibetur, uti supra §. 85. docuimus. Coniungi solet cum particula $\delta\alpha$ ut: $\epsilon\kappa\omega$ $\delta\alpha\kappa\omega$ *πρῆσσελ ὁπως μεταβῆ*, ut transiret, $\delta\alpha\kappa\omega$ $\kappa\omega\lambda$ $\acute{\epsilon}\nu\eta\mu$ *ἵνα ᾗ μετ' αὐτῆ*, ut esset cum illo, $\delta\alpha\kappa\omega$ *πρῆσσελ οὐ νηχ* ut maneret apud ipsos. Negatio $\mu\epsilon$ particulae $\kappa\omega$ praefixa nunc separatim scribitur: μ $\mu\epsilon$ $\kappa\omega$ $\delta\alpha\lambda$ *ποδκοπατι δὸμ σου* et non sineret perfodi domum, $\delta\alpha$ $\mu\epsilon$ $\kappa\omega$ $\omega\psi\epsilon\lambda\alpha$ ω *νηχ* ne discederet ab eis.

$\mu\eta$ seu $\nu\omicron$ (in Mss. et in Evangeliiis Mardarii etiam $\mu\omicron\chi$). verum, sed: μ $\mu\epsilon$ $\beta\delta\alpha$ $\mu\epsilon$ $\beta\epsilon\rho\epsilon\mu$, $\mu\omicron$ $\beta\epsilon\rho\epsilon\mu$ et noli esse incredulus, sed ($\acute{\alpha}\lambda\lambda\alpha$) fidelis. $\mu\eta$ $\kappa\epsilon\tau\epsilon$ $\epsilon\beta$, $\epsilon\beta$ *μῆρτωνχ*, $\mu\omicron$ $\epsilon\beta$ *ζωντωνχ* non est Deus Deus mortuorum, sed viventium; $\alpha\zeta$ *ποτραῖδ με τοκμω ζεμαεω*, $\mu\omicron$ μ *νεκομ* ego movebo (concutiam) non solum terram, sed et coelum Hebr. 12, 20. *νεποχιω πραζδμω*, $\mu\omicron$ μ *κλαδμω* non solum otiosae, sed verbosae (nugaces). $\mu\epsilon$ $\alpha\zeta$ *ποχιω*, $\mu\omicron$ μ *βσι* non ego solus ($\mu\acute{o}\nu\omicron\varsigma$), sed et omnes 2 Joh. 1, 1.

$\mu\eta$ quatenus absolute negat, est Adverbium, at quatenus coniungit non solum voces singulas, sed et integra membra periodi, est Coniunctio: $\epsilon\kappa\omega$ $\mu\eta$ *σμερτῆ*, $\mu\eta$ *ζωντοτ*, $\mu\eta$ *αγγλι*, $\mu\eta$ *να*

etiam tam in editione Rimnicensi, quam apud Maximowium **ИЛИ** **НИ** sine commate exhibentur, cum utrumque **ИЛИ** et **НИ** nominare voluerit Meletius. Inter ambiguas Meletius posuit praeter **ЕДА**, **ЛИ**, etiam **НИ**, **ЧИЛИ**, quas ambas, utpote polonicas, merito rescidit Maximow.

§. 103. Praeplaceret autem nobis divisio Conjunctionum in simplices, compositas et decompositas, si aliis etiam exemplis quam tribus hisce: **ПРЕЖДЕ**, **ПРЕЖДЕ ДАЖЕ**, **ПРЕЖДЕ ДАЖЕ НЕ**, formam earum exposuissent Grammatici. Differunt autem Conjunctiones ab aliis particulis non tam forma, quam functionibus. Nam et Adverbia pro Conjunctionibus usurpari solent. Simplicissimae earum ad primam classem radicalium syllabarum spectant, **ЛЮБО** ad secundam, **ЛИ** ad tertiam.

1) **А**, **И**, **КО**, **БЫ**, **НЪ**: **НО**, **НИ**, **ЛИ**, **ДА**, **ТО**, **ЖЕ**.

2) **ОУКО**, **ЛЮБО**. 3) **ЛИ**.

Compositae sunt **ИКО** etenim, **ЕХ И** et **КО**; **ИЛИ** aut, **ЕХ И** et **ЛИ**; obsoletae **ИДЕ** *καὶ τὸ*, etsi, *καὶ τοὶ γὰρ* Act. 14, 17. et quidem, quamquam, (**ПУНЦ** и **ОУКЪ**), et **ИЖДЕ** (**ПУНЦ** **ЛИ** и); **ЛИКО** aut, **ЕХ** **ЛИ** et **КО**. Huc referri possit et **ОУКО**, quod accentu nimis subtiliter distingui voluit Meletius ab **ОУКЪ**, qui uti et alii **ОУКО** particulam illativam, **ОУКЪ** vero expletivam esse docuerunt.

Discrimen hoc jam observatum fuisse in editione novi Testamenti ante correctiora Biblia, e Concordantiis, quas Andr. Bogdanow in epistolas confecit, clarissime

germ. *war*. Hinc et personalium suffixorum
 х, хом, стѣ, ша сарах est, et qua auxiliare
 ad formandum aliorum Verborum Optativum
 adhibetur, uti supra §. 85. docuimus. Con-
 jungi solet cum particula да ut: ѡкѡ даемъ
 прѣшеа ѡπως μεταβѣ, ut transiret, даемъ ема
 ѡнимъ ѡна ѣ метъ. аутѣ, ut esset cum illo, да
 емъ прѣемъ оу ннхъ ut maneret apud ipsos.
 Negatio не particulae емъ praefixa nunc se-
 paratim scribitur: и не емъ даа подкопати домъ
 свой et non sineret perfodi domum, да не
 емъ ѡшеа ѡ. ннхъ ne discederet ab eis.

нѣ seu но (in Mss. et in Evangeliiis Mardarii etiam
 ноу) verum, sed: и некъди неѣренъ, но ѣ-
 ренъ et noli esse incredulus, sed (ἀλλὰ) fidelis.
 неѣтъ еѣ, еѣ мертвыхъ, но еѣ живыхъ non est
 Deus Deus mortuorum, sed viventium; азъ
 потраѣ не токмъ землею, но и небомъ ego
 moveba (concutiam) non solum terram, sed
 et coelum Hebr. 12, 26. не точію празды, но
 и бланды non solum otiosae, sed verbosae
 (pugaces). не азъ точію, но и вси non ego so-
 lus (μόνος), sed et omnes 2 Joh. 1, 1.

ни quatenus absolute negat, est Adverbium, et
 quatenus conjungit non solum voces singulas
 sed et integra membra periodi, est Conjunctio:
 ѡкѡ ни смѣръ, ни живѣтъ, ни агѣа, ни нн

ЧДАА, НИЖЕ СИЛАМЪ; НИ НАСТОПЩАА; НИ ГРАД-
 ШПАТА, НИ ВЫСОТА, НИ ГЛБЩИНА, НИ ИНА ТВАРЬ
 КАА ВОЗМОЖЕТ НАС РАЗДЪЧИТИ etc. Rom. 8, 38. 39.
 quia neque mors (ὄτε οὐτε) neque vita, neque
 angeli, neque principatus, neque virtutes, ne-
 que instantia, neque futura, neque altitudo,
 neque profundum, neque creatura alia po-
 terit nos separare a charitate Dei. НИ КО АЗ ѿ
 ЧЛВЧКА ПРІАХЪ, НИЖЕ НАДЧИХСА Gal 1, 12.
 neque enim ego accepi illud, neque didici.
 НО НИЖЕ ЕЩЕ МОЖЕТЕ НЫНЪ. (olim НИ), АЛЛЪ
 ОУТЕ УН. 1 Cor. 3, 2., sed nec nunc quidem
 adhuc p̄testis. ДОКРО НЕ ПІЯТИ МАС, НИЖЕ ПИ-
 ТИ ВИНА Rom. 14, 21., bonum (est) carnes
 non edere, neque bibere vinum. НЕ ОУ ЛИ ЧДЕ-
 ТЕ, НИЖЕ РАЗДМЪБЕТЕ Marc. 8, 17. pondum,
 cognoscitis (sentitis), nec (οὐδε) intelligitis?
 И particula Interrogationi serviens: Luc. 24, 11.
 ИМАТЕ ЛИ ЧТО СНЪДНО ЗДЪ; habetis aliquid es-
 culentum hic? ДОСТОИТЛИ КИНСОН КЕСАРЕВИ ДА-
 ТИ ИЛИ НИ; ДАМЕ ЛИ, ИЛИ НЕДАМЕ; Marc. 12,
 4. licet (ne) censum Caesari dare; dabimus
 (ne) annon dabimus? НИЛИ СЕДМЪ НЕQUESEP-
 TEM? БДННАЧЕ ЛИ И ВЫ БЕЗ РАЗДМА ЕСТЕ; НЕ ОУ
 ЛИ РАЗДМЪБАСТЕ, ТАКЖЕ - Matth. 15, 16. 17. ad-
 huc (ἀκριβ) et vos sine intellectu estis? non-
 dum intelligitis quia —, ЕЩЕ ЛИ АДХУС (ἔτι)?

Rom. 6, 5. Initio vero periodi graeco καὶ το κτο μοκστ spacen κωτη Luc. 18, 20. et quis (καὶ τίς) potest: salvus fieri? Olim in Mss. et Luc. 19, 23. το ποωτο καὶ δια τί, et quare (quare igitur); nunc in editis η ποωτο. το αμε in antiquo Apostolo προ αμε λι εὶ δέ; etsi, quodsi.

με δε, autem; εγω με, τι με, οη με, ομη με, ego autem, tu autem, ille autem, illi autem. αμε με εαν δε, quodsi. Inde et οωτε οδε, neque. Post ημε non solet poni με: sed potius a ante ημε: a ημε οδε, qui autem. Alias με vocibus affirmum est aut relativum aut emphaticum Vide pronomina et Adverbia.

ογω seu ογω, quamvis a εο differat, tamen ex ογ et εο compositum esse possit: 1 Cor 9, 2. legunt editiones N. T. αμε ογω ηνημ (olim ηνημ) ηημε αη, no ογω καμ εημε, staliis non sum Apostolus, sed tamen vobis sum. Primo ογω in graeco nihil, alteri ογω particula γε (ἀλλά γε) respondet. In postrema editione Bibliotam correctam deleta utroque ογω, pro primo substitutum fuit η ante ηημε, pro secundo vero οκατε. Ibidem v. 10. graeco εαν γαρ respondet αμε εο, v. 17. graeco ε γαρ αμε γγω, v. 18. graeco τίς ον καμ γβο, v. 24. graeco πάντες μεν βη γγω.

любѣ, а **любѣ** carus, quasi dicas, lubet, si malis, ter in Evangeliiis legitur pro или: **любѣ**единого (melius divisim **любѣ** единого) возлюбит а другаго возненавидит Matth. 6, 24. et rectius Lucae 16, 13. **любѣ**единого возненавидит, aut enim (ἢ γὰρ) unum odiet et alterum diliget. Luc. 12, 38. **любѣ** в третію стражѣ прїидет et si (καὶ) in tertia vigilia venerit. Recte hic sensum particulae καὶ reddidit antiquus interpres, cum vigilia secunda praecedat. In Bibliis correctis nunc и pro **любѣ** legitur. In antiquo Apostolo etiam aliis in locis **любѣ** pro **еще** и reperit.

Non miror editiones russicas omnes Matth 6, 24. возлюбит primo loco contra ordinem graeci textus exhibere, cum et Cod. Serb. Кор. eodem contextu legat: **любѣ** (pro **любѣ**) единого възлюбит. Rectum ordinem aut restituit aut servavit Mardarius in editione sua A. 1562, mutato tamen **любѣ** in или~~любѣ~~: или~~любѣ~~ единого възненавидит а другаго възлюбит. At Luc. 16, 13. Mardarius legit **любѣ** et Luc. 12. 38. или pro **любѣ**. Cod. Кор. Luc. 16, 13. servavit **любѣ**, et Luc. 12, 38. **любѣ** his posuit: **любѣ** въ втордѣю **любѣ** въ третію стражѣ. Cum **любѣ** utique conferendum est Polonicum lub, lubo.

еще si: и; **еще** прїидет в втордѣю стражѣ et si (καὶ εἰ) venerit in secunda vigilia, **еще** въ вѣдал si sciret. **еще** же око твоѣ, quod si (εἰ δὲ) oculus tuus; **еще** какъ возмогут - si quomodo
 Е њ (εἴπω)

(εἴπως) possent; аще ли, εἰ ἂν δὲ, si autem, quod si; аще ли не ѿпѣцаете si autem non (εἰ ἂν δὲ μὴ) remiseritis. и аще оубо вѣдет дом достонн - et si quidem (καὶ εἰ ἂν μὲν) fuerit domus digna Matth. 10, 13. аще ли же не вѣдет достонн - si autem (εἰ ἂν δὲ μὴ) non fuerit digna. аще ли же ни, река бых вам Joh. 14, 2. si quominus (εἰ δὲ μὴ), dixissem vobis. вѣа убо елика аще хоцете, omnia ergo quaecunque (ὅσα ἂν) vultis. иже аще разорит qui ergo (ὅς εἰ ἂν ἔν) solverit; ижеко аще оубѣет qui autem (ὅς δ' ἂν) occiderit; вонъже аще дом внидете in quamcumque (εἰς ἣν δ' ἂν) domum intraveritis; и емѣже аще хоцет сн ѿкрыти et cui (καὶ ὃς εἰ ἂν) voluerit filius revelare (detegere) Luc. 10, 22. Vides jam quam serviliter exemplaria graeca exprimere conatus sit interpres, qui Coniunctivum, quo lingua slavica caret, particula аще supplere voluit.

Adverbiis quibusque et aliis formulis Coniunctiones suppleri, jam monuimus. Frequentioris usus sunt тѣмже διὸ, propter quod, propterea, ὡστε itaque, ergo, тѣмже оубо ἄρα ἔν itaque, igitur, сего ради διὰ τῆτο, propterea, такожде ὁμοίως similiter, такоже - такω, sicut - ita.

C a p u t XI.

De Interjectionibus.

§. 106.

Interjectiones exprimendis animi affectibus
serviunt, constantque sonis admodum simplicibus,
qui forma sua ab aliis particulis non differunt.
Tales sunt:

- 1) а, ѡ, (ѡѡѡ), оу, фе, ба, на, нѣ, се, га, гѡ,
ха (ха ха ха).
- 2) аѣ, ѡй, оуа, оувѡ, ѡае, ѡтѡ, аг, ах, ѡх,
вот Russ., ваг, цитѣ, гей, гой.

Ex his оувѡ, ѡае, ѡтѡ certe composita sunt.
Accenseri solent Interjectionibus et Substantiva
бѣда, горе, Adverbia благо, благоже, коль, тако,
item particula Coniunctivi formativa кѡ: ѡ кѡ,
ѡ да кѡ, Pronomen что, immo et Imperativi зри,
слыши, et formula даждѣ то бог. Максимѡ, prae-
ter вот, ex ore vulgi sumtos sonos аѣ, ѣѡ, цѡ,
це recitat. Malle affirmativam particulam ей
(ей) ita huc referre. на, entibi, non nisi Максимѡ
habet, quod tamen omnes Slavi norunt. In plu-
rali etiam наѣ en vobis. ваг apud Meletium est
latinum Vah, pro quo Максимѡ scripsit га, quod
et Mrazovićio placuit. Hic etiam in gratiam Ser-
borum scribere maluit ха pro га, хей pro гей.

et $\chi\omicron\iota$ pro $\rho\omicron\iota$, innuere volens pronuncianda esse, uti ha, hej, hoj.

Meletius pro vario affectu Interjectiones dispescuit in viginti duas classes, eumque alii secuti sunt. Est itaque apud eum vox 1 Admirantis: $\sigma\epsilon$, 2 Obstupescantis: $\acute{\omega}$, $\rho\acute{\alpha}\nu\omicron$. Rimmnicensis editio addit $\omega\lambda\epsilon$, Maximow adhuc $\kappa\omicron\lambda\epsilon$. 3 Laudantis: $\epsilon\lambda\gamma\omega\mu\epsilon$, $\epsilon\lambda\gamma\omega\mu\epsilon$. 4 Demonstrantis: $\sigma\epsilon$, $\sigma\epsilon\omega\mu$, $\sigma\epsilon\sigma\iota$, $\sigma\epsilon\tau\omicron$, $\zeta\omicron\iota$. Rimm. pro fem. $\sigma\epsilon\sigma\iota$ habet masc. $\sigma\epsilon\sigma\epsilon\iota$ ecce hic, Maximow addit vulgare $\beta\omicron\tau$. 5 Improperantis: $\beta\alpha\gamma$, $\omicron\upsilon\iota\alpha$. Rimm. addit $\omicron\upsilon\alpha$, $\alpha\upsilon$. Maximow substituit: $\gamma\alpha$, $\alpha\delta$, ω , $\beta\omicron\tau$, na. 6 Dolentis: $\alpha\gamma$, $\alpha\chi$, α . 7 Flentis: $\omega\chi$, $\omega\omega\omega$. 8 Lamentantis: $\acute{\omega}$, $\omicron\upsilon\beta\upsilon$, $\rho\omicron\tau\epsilon$. Max. addit $\alpha\chi$. 9 Exclamantis: $\acute{\omega}$. 10 Contententis: $\rho\omega$. 11 Abhorrentis: $\phi\epsilon$. 12 Compellentis: $\nu\delta$. 13 Gaudentis: $\rho\omicron\iota$. Max. addit $\epsilon\lambda\gamma\omega\mu\iota$. 14 Miserantis $\epsilon\tau\delta\alpha$. 15 Optantis: $\acute{\omega}$; $\omega\epsilon\mu\mu$, $\delta\alpha\mu\delta\alpha$ $\tau\omicron$ $\beta\omicron\mu\epsilon$. Rimm. et Max. ω $\epsilon\mu$, ω $\delta\alpha$ $\epsilon\mu$ pro $\omega\epsilon\mu\mu$. 16 Ridentis: $\chi\alpha$ $\chi\alpha$ $\chi\alpha$. 17 Silentium imperantis: $\mu\upsilon\tau\eta$. Max. et $\mu\sigma\epsilon$. 18 Timentis: $\omega\iota$, $\omega\iota$. 19 Vocantis: $\rho\epsilon\iota$, Max. praemittit $\sigma\lambda\upsilon\sigma\iota$ audi, et addit $\sigma\mu$, $\mu\upsilon$. 20 Revocantis: $\gamma\alpha$, $\mu\tau\omega$. Rimm. et Max. addunt λ , $\alpha\tau$, et scribunt $\mu\tau\omicron$. 21 Terrentis: $\sigma\epsilon$, $\omega\tau\omega$. Rimm. et Max. addunt $\beta\omicron\tau$ ecce. 22 Subito irruentis: $\zeta\alpha\epsilon\lambda$. Rimm. $\zeta\alpha\epsilon\lambda$, $\sigma\epsilon\zeta\alpha\epsilon\lambda$. Maximow praeterea addit Russica $\beta\omicron\tau$ $\tau\delta\tau$, $\tau\delta\tau$ $\tau\delta\tau$, quibus priora explicat. Sed et $\zeta\alpha\epsilon\lambda$, hic, Russicum est, ex $\zeta\alpha\epsilon\lambda$ ortum, apposito in fine $\sigma\iota$ demonstrativo.

Quae de accentu Interjectionis ω monet Meletius Smotriski, nimirum ω Exclamationis notari debere circumflexo ($\acute{\omega}$), ω admirationis acuto ($\acute{\omega}$), et ω lamenti gravi (ω), nimis subtilia sunt.

§. 107: Videamus jam, quibus vocibus interpretes reddiderint Interjectiones graecas in scriptura sacra obvias.

ἀὶ κύριε μὲ, κύριε Jud. 6, 22. οὐβν μνητῆ γᾶν
 гдѣи, такъ видѣхъ-, in Ostrogiensi ѡ̄ гн̄ гн̄ сего
 ли (lege ли) радн̄ видѣхъ.

ὄυα, vah, Marc. 15, 29. οὐα.

ὄυα! ὄυα! vae vobis, Luc. 6, 25. 26. atque alibi
 ваеріус горе вам.

ὄίμοι Job. 10, 15. лютѣ мнѣ; Mich. 7, 1. οὐ
 лютѣ мнѣ; Jer. 4, 31. et 15, 10. горе мнѣ, at ibid. 45,
 3. ὄίμοι ὄίμοι οὐ лютѣ мнѣ, οὐ лютѣ мнѣ. Ezech.
 9, 8. ὄίμοι, Vulg. heu, heu, heu, горе (горе), ѡ лютѣ
 мнѣ, in Ostrog. bis горе, sine parenthesi. Ibid. 11,
 13. ὄίμοι ὄίμοι, Vulg. heu, heu, heu, горе мнѣ,
 лютѣ мнѣ, in Ostrog. bis лютѣ мнѣ.

ἄγε Jac. 4, 13. ecce, age, волѣ in Mss. anti-
 quis, слышите in editis; Jac. 5, 1. iterum волѣ,
 in editis vero прїидаѣте olim, nunc прїидаите.

ὀδὲ, ecce, се, quod est neutrum pronominis
 demonstrativi съ hic. Luc. 17, 21. ὀδὲ ὡδε, ἢ ὀδὲ
 ἰκεῖ. ὀδὲ γαρ - се здѣ или се онде, се ко - ita Mss.
 et editio Mardarii, immo et Ostrogiensis. At
 in Evangeliariorio Mosquensi An. 1606 се post или
 deest, uti in posterioribus editionibus.

ὄφελον utinam, 2 Cor. 11, 1. ѡ да бысте ма-
 ло потерпѣли бездмїю моему; Ostrogiensis: аще
 бысте прїали мало бездмїе мое. Antiquus Aposto-
 lus не да (pro нѣ да); Cod. Belgrad. хотѣхъ да. Et
 Balat. 5, 12. ὄφελον και ἀποκόψονται - ѡ дакъ
 ѡтѣ-

ὡς ἐγένετο бѣши, Ostrog. да бѣ sine ω, antiquus
 Apostolus не да и да, Cod. Belgr. χὼτ' ἔχ η δα. Psalm.
 118, 5. ὄφελον καθευθύνθεισαν αἱ ὀδοὶ μου, да бѣ
 исправилна пѣтїе мои, Ostrog. еда исправилна
 бѣша п. м., sic et Psalm. Ven. кадо про да бѣ. Vide-
 turque еда hoc loco ex не да (i. e. нѣ да) ortum.
 Qui libros Regum (vix ante seculum XV.) vertit,
 sensum Interjectionis ὄφελον non est assecutus.
 Vertit enim полезно бѣ господинѣ моемѣ было,
 melius utique correctores Mosquenses ω да бѣ
 господин мой бѣла.

Appendix de Compositis.

§. 108. De Compositis, quorum pars posterior
 per Praepositiones et Adverbia determinatur, supra
 jam pluribus actum est. Nunc de compositis
 ex aliis orationis partibus pauca subjungenda
 sunt. Slavis et olim, antequam Graecorum li-
 bros in linguam suam transfunderent, composita
 vocabula omnino non defuisse, ex plerisque no-
 minibus propriis personarum et locorum satis
 elucet. Talia sunt драгомир, сватослав, свато-
 пак, сватовит, болеслав, бладинир, растислав,
 админил, новоград, бѣлоград (Serb. nunc бѣ-
 град); велеград in Moravia etc. Vocabula alia, uti

МЕДВѢДѢ ursus, КОЗЛОДОЙ caprimulgus, КОЕВОДА, ВИНОГРѢДЪ, ВЕРТОГРАДЪ, МИЛОСЕРДѢ misericors, ЛѢТОРАСЬ, БѢЛОГЛАВЫЙ, ЧЕРНООКЫЙ et similia, non admodum multa sunt, quae quidem etiam in dialectis vulgaribus usitata sint. Ingens autem compositorum copia, quorum partem aliquam e libris ecclesiasticis Petrus Alexjejev collegit, non aliunde orta est, quam ab exemplarium graecorum per plura saecula continuata imitatione. Qua in re recentiores interpretes subinde justos limites transgressos fuisse, facile concesserim. Ο'πωροφυλάκιον Psal. 78, 2. antiquus interpres recte reddiderat овоцное хранилище, Vulg. pomorum custodiam. Нас circumscriptione genio linguae slavicae prorsus conformi, quae non solum in Veneto a Serbis edito Psalterio, sed etiam in Ostrogiensi et Mosquensi prima Bibliorum editione, immo et in Psalterio una cum Novo Testamento Kioviae 1732 in 4. legitur, Correctores Mosquenses non contenti maluerunt vocem овоцехранилище, quae graeco genio penitus respondeat, efformare, et correctis Bibliis inserere. Hebr. 2, 17. pro ἀρχιερεὺς Apostolus antiquus voce СВАТИТЕЛЬ (СБѢЛЬ) usus est, at editiones nunc omnes первосвященник legunt. Rom. 15, 16. ἱερογυῖντα in eodem Ms. Serbico Apostolum continente simplici СЛЪЖИЦЪ, in editis composita voce СЦѢНОДѢЙСТВЮЩЪ expressa est. Vice versa

Ром.

Rom. 11, 17. oleaster, *ἀγρίελαιος*, in Ms. est *εσπερῆνο-
μασλινα*, in editis vero *ἀνθία маслиνα*. Alias in hoc
Ms. saepius simplicia vocabula pro compositis le-
guntur, uti *годѣ* pro *ελεγοδωδω*, *говѣтаніе* pro
ελεγοговѣтаніе Hebr. 5, 7. *ἐυλάβεια*, Vulg. reve-
rentia; *χβαлю* et *χβαλѣ* *имам* pro *ελεγοδωδω*, *χβα-
ла* pro *ελεγοδωδω* gratiarum actio. Sed in his ipsi
manuscripti codices differunt. Belgradensis Cod.
longe recentior vocem graecam *φιλοσοφία*, quam
habet antiquus Apostolus, editique servarunt, com-
posito vocabulo *люкомδωдω* transtulit, graeco ge-
nio convenienter quidem, sed non slavico. Melius
certe 1 Tim. 3, 4. *φιλόσοφω* composito *εσοлюѣци*,
1 Pet. 3, 8. *φιλάδελφοι* *ερατοлюѣци*, *φιλόφρωνες* *мѣ-
дролюѣци*, Tit. 3, 4. *φιλανθρωπία* *члколюѣіе* reddita
sunt. His tamen conatibus per plura secula con-
tinuatis factum est, ut millenis vocibus lingua
slavica augetur.

Artissima compositioni sunt Adverbia seu Ad-
jectiva in genere neutro. Sic *ελεγο*, *δωδω*, non
γαρό et *ουδωκο* respondent graeco *ευ* in compositis:
ελεγοѣтити evangelizare, *ελεγοѣтник*
evangelista, *ελεγοѣторити*, *ελεγοελοѣтити*; *ουδωκο-
κѣρνω* *ευκειςος* etc. *малоѣшнѣ* *μικρόψυχος*, *мно-
гомыщнѣ* *πολύψωτος*, *многомилостив* *πολύελεος*,
многосѣтливѣ *πολύφωτος*, *противоελεголати*, *прот-
тивоѣтнати*, *долготерпѣніе* *μακροθυμία*, *смирѣ-*
номѣ-

номѣдріе ταπεινοφροσύνη, humilitas, животворити vivificare etc.

Neque minus apta sunt Numeralia et Pronomina Adjectiva ad constituendam primam compositi partem, si Adverbii formam induant: кѣнноглавный ὀμόδοξος, кѣнноборецъ μονομαχος, кѣнносѣщный ὀμοῦσιος, кѣннорог et contracte иннорог μονόκερος, кѣнночадый, кѣннородный unigenitus; двенадцатница, двослов дуολόγος, contracte дво: двословный, двомъзичный, et двѣ: двѣстолюбіе; двѣсотный. троегласный et трегласный, et трисолнечный τρισήλιος, трисватый τριάχιος; четвероног quadrupes, (in Cod. Serb. четврѣног, четврѣднєвен et четврѣднєвен), четридцатница; пѣтокнижіе, шестокрилатый, шестоднєв, шестоднєвєц, седмочисленный (лик), осмогласник ὀκτώηχος, десяти тысящная часть decies millesima pars. At полцарствіе, полвременіе, полѣнощница. все Adjectivis praeligi solet: всеилен παντόδυναμος, всеглавный, πανείκλεος, всевлаженный; всепѣтый, всеблагый πανάγαθος, всеватый πανάγιος, sed et Substantivis: вседржитель παντοκράτωρ, всегѣнитель ὀλοφρευτής, exterminator, всецар πανβασιλεύς. At все cum мір coaluit in всемір mundus. самогласный, самолюбец φιλαυτος, самовидец αὐτόπτης. иношезный, иноплеменщик ἄλλόφυλος, иносказаем Gal;

Rom. 11, 17. oleaster, ἀγρίσλαιος, in Ms. est εσπερινο-
 маслина, in editis vero δινβία маслина. Alias in hoc
 Ms. saepius simplicia vocabula pro compositis le-
 guntur, utи годѣ pro ελαгодωδω, говѣаніе pro
 ελαгоговѣинство Hebr. 5, 7. εὐλάβεια, Vulg. reve-
 rentia; хвалю et хвалѣ имам pro ελαгодарю, хва-
 ла pro ελαгодареніе gratiarum actio. Sed in his ipsi
 manuscripti codices differunt. Belgradensis Cod.
 longe recentior vocem graecam φιλοσοφία, quam
 habet antiquus Apostolus, editique servarunt, com-
 posito vocabulo люкомѣдріе transtulit, graeco ge-
 nio convenienter quidem, sed non slavico. Melius
 certe 1 Tim. 3, 4. φιλόφρονι composito королюючи,
 1 Pet. 3, 8. φιλάδελφοι братолюючи, φιλόφρονες мѣ-
 друлюючи, Tit. 3, 4. φιλανθρωпіа члѣколючіе reddita
 sunt. His tamen conatibus per plura secula con-
 tinuatis factum est, ut millenis vocibus lingua
 slavica augetur.

Aptissima compositioni sunt Adverbia seu Ad-
 jectiva in genere neutro. Sic ελαго, добро, non
 raro et ουδοко respondent graeco εὐ in composi-
 tis: ελαговѣстити evangelizare, ελαговѣстник
 evangelista, εлаготворити, εлагословити; ουδοко-
 вѣрный εὐπαισος etc. малодръшный μικρόψυχος, мно-
 гомъзъчный πολύγλωττος, многомилостив πολυέλεος,
 многовѣтлный πολύφωτος, противоглаголати, про-
 тивовѣщати, долготерпѣніе μακροθυμία, смиле-
 номѣ-

νομῶδες ταπεινοφροσύνη, *humilitas*, животворити *vivificare* etc.

Neque minus apta sunt Numeralia et Pronomina Adjectiva ad constituendam primam compositi partem, si Adverbii formam induant: κεινοσλαβный *ομοδοξος*, κειноборец *μονομαχος*, κειнобщный *ομοβσιος*, κειнорог et contracte инорог *μονοκερος*, κειночадый, κειнородный *unigenitus*; двенадцатница, двоеслово *δωολόγος*, contracte дво: двословный, двоязычный, et двѣ: двѣстолпие, двѣсотный. троегласный et трегласный, et трисолнечный *τρισηλιος*, трисвѣтый *τριαγιος*; четвероног *quadrupes*, (in Cod. Serb. четвѣрог, четвѣрѣднєвєт et четвѣрѣднєвєт), четвѣридєсѣтница; пѣтокнижїе, шѣстокрилатый, шѣстоднєв, шѣстоднєвєц, седмочисленный (лик), осмогласник *οκτωιχος*, десяти тысячъ часть *decies millesima pars*. At полцарствїе, полвременїе, полѣнощница. все Adjectivis *praeligi solet*: всеилен *παντοδυναμος*, всеславный, *πανευκλεος*, всевлаженный, всепѣтый, всеблагый *παναγαθος*, всесвѣтый *παναγιος*, sed et Substantivis: вседржитель *παντοκράτωρ*, всегѣбитель *ολοφρευτης*, exterminator, всецар *πανβασιλευς*. At весь cum *mir* coaluit in *vesmir* *mundus*. самогласный, самолюбец *φιλαυτος*, самовидец *αυτοπτης*. иношєрный, иноплемєнник *αλλοφυλος*, иносказєма *Gal*:

Singularis.

	Nom.	Acc.	Gen.	Dat.	Loc.	Soc.	Voc.
M. 1	-	-	-А	-Ъ	-Ѣ	-ОМ	-Е
			-Ъ	-ОМН	-Ъ		-Ъ
2	-Ъ	-Ъ	-А	-Ю	-Н	-ЕМ	-Ю
			-Е	-ЕМН	-Н		-Е
				-Н			-Н
N. 1	-О	-О	-А	-Ъ	-Ѣ	-ОМ	
2	-Е	-Е	-А	-Ю	-Н	-ЕМ	
3 a	-А	-А	-ЕНЕ	-ЕНН	-ЕНН	-ЕНЕМ	
	b	-А	-АТЕ	-АТН	-АТН	-АТЕМ	
	c	-О	-ЕЕ	-ЕЧ	-ЕЧ	-ЕЕМ	
F. 1	-А	-Ъ	-М	-Ѣ	-Ѣ	-ОЮ	-О
2	-А	-Ю	-А	-Н	-Н	-ЕЮ	-Е
3	-Ъ	-Ъ	-Е	-Н	-Н	-ІЮ	-Н
4	-Ъ	-Ъ	-Н	-Н	-Н	-ІЮ	-Н

In singulari Masculina et Neutra non distinguunt Accusativum a Nominativo; Neutra nec Vocativum.

In Femininis omnium declinationum, et in Neutris tertiae, Localis a Dativo non differt.

Plu-

Pluralis.

	Nom.	Acc.	Gen.	Dat.	Loc.	Soc.
M. 1	-И -ОБЕ -Е	-Ы	-ОВ	-ОМ	-ѢХ -ЕХ -СХ	-Ы
2	-Ѣ, Е -ЕБЕ -И	-А -И	-Ь -ИИ -ЕБ	-ЕМ	-ѢХ	-И -МИ
N. 1	-А	-А	-	-ОМ	-ѢХ	-Ы
2	-А	-А	-Ь	-ЕМ	-ѢХ -ИХ	-И
3 a	-ЕНА	-ЕНА	-ЕН	-ЕНЕМ	-ЕНЕХ	-ЕНЫ
b	-АТА	-АТА	-АТ	-АТЕМ	-АТЕХ	-АТЫ
c	-ЕСА	-ЕСА	-ЕС	-ЕСЕМ	-ЕСѢХ	-ЕСЫ
F. 1	-Ы	-Ы	-	-АМ	-АХ	-АМИ
2	-А	-А	-Ь -ИИ	-АМ	-АХ	-АМИ
3	-Е	-Е	-ИИ	-АМ -ЕМ	-АХ	-АМИ
4	-И	-И	-ИИ	-ЕМ	-ЕХ	-МИ

In Plurali Vocativus in nullo genere differt a Nominativo. Neutra et Feminina non distinguunt Accusativum a Nominativo.

Schema numeri dualis vide sub numerali ДВА, ДВОЮ, ДВѢМА.

§. 2. Masculinorum igitur duae sunt Declinationes: prima eorum, quae consona solida, secunda vero eorum, quae consona liquida seu affecta terminantur. Exempla pro prima praebent Substantiva formae primae, pro secunda Substantiva formae secundae. Vide P. I. §. 21. 22.

Neutorum tres: prima desinentium in o, secunda in e, tertia in a cum augmentis -em, ат, et quorundam in o cum augmento -ec.

Femininorum quatuor: prima desinentium in a, secunda in a, tertia et quarta eorum, quae consona liquida terminantur. Masculina in a et a Femininorum declinationem sequuntur.

Declinatio Grammaticis slavicus est СКЛОНЕНІЕ, casus ПАДЕЖ, Nominativus ИМЕНИТЕЛЬНЫЙ, Accusativus ВИНИТЕЛЬНЫЙ, Genitivus РОДИТЕЛЬНЫЙ, Dativus ДАТЕЛЬНЫЙ, Localis СКАЗАТЕЛЬНЫЙ, i. e. Narrativus а СКАЗАТИ, qui Latinorum Ablativo cum praepositione de respondet, quemque Bohemi ob frequentem ejus usum cum praepositione в, in, Localem appellarunt. Instrumentalis est ТВОРИТЕЛЬНЫЙ ab operando dictus, Latinorum Ablativo absoluto (sine praepositione) respondens, quem ob frequentem illius usum cum particula с, cum, Sociativum mihi appellare liceat. Vocativus denique est ЗВАТЕЛЬНЫЙ.

§. 3. Accusativum Masculinorum inanimatorum non esse distinctum a Nominativo, satis liquet vel e dialectis vulgaribus. In his quidem nunc pro Accusativo animatorum Genitivus usurpatur. At in

slavica lingua veteri etiam animatorum Accusativus non differt a Nominativo, suppetuntque exempla non pauca etiam in editionibus antiquioribus. Ароґ. 7, 2. видѣхъ ин агґла восходащъ vidi aliam angelum ascendentem. Luc. 2, 12. обераше те младенецъ повитъ лежащъ въ паселѣхъ invenietis infantem (pannis) involutum, jacentem in praesepe. In correctâ tamen Bibliorum editione utroque loco Genitivos substitutos leges: инаго агґла восходаща, et младенца повита лежаща.

Mardarii editio servavit Accusativos cum prima persona Marci 9, 17. приведохъ сын мой къ тебѣ имѣхъ дѣхъ нѣм; Ostrogensis legit quidem сына моего имѣща, relinuit, tamen Accusativum дѣхъ нѣм, at editio N. T. Kioviensis An. 1732 etiam дѣха нѣма exhibet, uti posteriores Bibliorum editiones omnes.

In manuscriptis frequentius ejusmodi Accusativos (nunc obsoletos), non solum cum Nominativis primae aut secundae personae, sed etiam cum Nominativo tertiae personae legeris, utи пошла ракъ свой про раба своего, misit servum suum, породитъ тебѣ сынъ pariet tibi filium. Cum Russi discrimen inter Nominativum et Accusativum non tam accurate observent, uti Slavi veteres, et pro Accusativo plurali potius Genitivo utantur, factum est, ut Accusativi холмы, глаголы, кедры, лѣды,
ско-

скоты etc. multis in locis pro Nominativis male positi fuerint.

In Duali non nisi tres casus differunt; Nominativo enim Accusativus, Genitivo Localis et Dativo Sociativus seu Instrumentalis similes sunt.

Casuum inflexiones.

§. 4. Casus formantur ope vocalium, aut ope consonarum in fine appositarum.

a) ope vocalium: 1. affigendo vocales Nominativo, si in consonam desinat: **СЫН-А, СЫН-Ъ, СЫН-Ъ, СЫН-Е, СЫН-И, СЫН-Ы** sunt casus obliqui et plurales a **СЫН** filius.

2. vocali Nominativi alias substituendo: **СЛОВ-А, СЛОВ-Ъ, СЛОВ-Ъ, СЛОВ-Ы** a **СЛОВО** verbum; **ВОД-Ъ, ВОД-Ъ, ВОД-ОЮ, ВОД-О** a **ВОДА** aqua;

3. vocalem auferendo: **СЛОВ, ЛИЦ, ВОД,** (Genitivi plurales) a **СЛОВО, ЛИЦЕ, ВОДА.**

b) ope consonarum: 1. affigendo **м** et **х** praevia vocali (**ми** et **ма** cum et sine vocali). Formant enim terminationes

ом, ем Sociativum singul. m. et n.

ум, ем, ам, ем Dativum pluralem.

ми, ами, еми Sociativum pluralem.

ма, ама, ома, ема Dat. et Soc. dualem.

ѣх, ех, ох, их, ах Localem pluralem.

2. *Augmenta quaedam inserendo.* Assumunt autem Masculina **ов, ев**: **когови а бог, царевн а царь, сынове, сынов etc. а сын.** Neutra **ен, ат, ес**: **имене, имени, имена, аб нма; ослате, ослати, ослаты, аб осла; небеса а неко.** Feminina (**матн et дщи**) **ер**: **матерь, матере, дщерь, дщере.**

Consonarum transformatio.

§. 5. Quae transformabilium literarum mutationes in declinatione locum habeant, in Introductione §. XI. XIII. exposuimus. Sufficiat hic meminisse gutturales **г, х, -к**, ob graciliores vocales transformari in analogas sibilantes **з, с, ц**, et in **в, ш, ч**; **ц** vero in **ч**:

S. Nom.	бог	аѡх	внѡк.
Loc.	бозѣ	аѡѣ	внѡѣ.
Voc.	боже	аѡше	внѡче.
Pl. Nom.	бози	аѡси	внѡци.
Loc.	бозѣх	аѡѣх	внѡѣх.

Sic **волсви а волхв.**

Nom.	отец	младенец	агнец.
Voc.	отче	младенче	агнче.
Nom.	книга	сноха	рѡка.
D. L.	книзѣ	сносѣ	рѡѣ.
Nom. n.		оухо	око.
Dual. f.		оуши	очи.
Plur. n.		оушеса	очеса.

§ 6. Quando in Genitivo et aliis casibus vox a fine augetur, vocales mobiles e et o ante consonam finalem eliduntur. ЛЕВ: ЛЬВА, РОБ: РБА, КОНЕЦ: КОНЦА, ОРЕЛ: ОРЛА, ОСЕЛ: ОСЛА, ПѢСКОК: ПѢСКА, ОСТАНОК: ОСТАНКА. Adde ЖРЕЦ: ЖРЦА (ЖРЦА). АТ МРТВЕЦ, ШПРЕСНОК et alia ob concursum plurimum consonarum vocales non elidunt: МЕРТВЕЦА, ШПРЕСНОКА. Sic et ВЕРТЕП servat e: ВЕРТЕПА, ѿ ВЕРТЕПѢХ; in Serbicus tamen libris врьтот elidit o: ѿ врьтѣх.

Paradigmata Declinationum.

§. 7.

Declinatio Masculinorum I.

Singularis.

Nom.	РАК	СЫН	ТАРЕМ	ДОМ
Gen.	РАКА	СЫНА	ТАРМА	ДОМЪ
Dat.	РАКѢ	СЫНОВИ	ТАРМѢ	ДОМѢ
Loc.	РАКѢ	СЫНѢ	ТАРМѢ	ДОМѢ
Soc.	РАКОМ	СЫНОМ	ТАРМОМ	ДОМОМ
Voc.	РАБЕ	СЫНЕ	ТАРМЕ	ДОМЕ.

Pluralis.

Nom.	РАКИ	СЫНОВЕ	ТАРМИ	ДОМОВЕ
Acc.	РАКЫ	СЫНОВЫ	ТАРМЫ	ДОМЫ.
Gen.	РАК	СЫНОВ	ТАРЕМ	ДОМОВ
Dat.	РАКОУМ	СЫНОВАМ	ТАРМУМ	ДОМУМ
Loc.	РАКѢХ	СЫНОВѢХ	ТАРМѢХ	ДОМЕХ
Soc.	РАКЫ	СЫНОВЫ	ТАРМЫ	ДОМЫ.

Сын, sine augmento об, declinatur ut раб. Positi hic sunt in Plurali casus augmento prolongati omnes, licet praeter Nominativum et Genitivum rarius alii inveniuntur. In Singulari Dativus in ови valde frequens est: когѡви et когѡ. Sic et рабови, домови, законѡви, мѡрови, градѡви, дѡхови. Plur. Nom. ове: волове, вѣтовѡе. Acc. овы: чиновы, жидовы, вѣтовѡы. Male apud Mrazovik pro more hodierno Illuropum сынове. Gen. овѡ: рабѡвѡ, когѡвѡ, врагѡвѡ frequens in libris minus antiquis pro раб, враг, врагѡ. Dat. овѡм minus frequens: поповѡм (Ms. поповѡем), домовѡм, жидовѡм, градѡвѡм, вѣтовѡвѡм, лисѡвѡм, глаговѡм, дѡховѡм. Loc. овѡх, овех, aut овох rarius: сыновех et сыновеох, воловѡх, родовѡх.

Аномала.

Anomala primae declinationis vix ulla, nisi huc referas Gentilia et Patronymica, quae in Nominativo plurali amant e: кылане, полане, козарѡе, вѡгаге. персе (Пѣрсаи) Ezech. 27, 10. нунс персане a singulari персанин. Terminata enim in анингѡ rejiciunt in plurali ин; римланин, Nom. plur. римлане, Acc. римланы, Gen. римлан, Loc. римланех. Sic галмѡгане, араблане, содомлане, гоморане. In Codd. Serb. римакне, криткне. жидове est potius a жид, quam a жидовин. A Sing. їудей (et їудеанин) plur. їудеѡ, нунс et їуден. еврейн ѡ еврей Phil. 3, 5. (in Ostrog. vitiose ѡ евреех). Nom. plur. еврее, нунс et еврен.

§. 8.

Declinatio Masculinorum II.

Singularis.

Nom.	царѣ	врачѣ	кназь	мравій
Gen.	царѣ	врача	кназа	мравіа
Dat.	царю	врачеви	кназю	мравію
Loc.	цари	врачи	кнази	мравіи
Soc.	царем	врачем	кназем	мравіем
Voc.	царю	врачѣ	кнаже	мравію.

Pluralis.

Nom.	царіе	врачебе	кнази	мравіе
Acc.	царѣ	врача	кназа	мравіа
Gen.	царій	врачѣв	кназь	мравій
Dat.	царѣм	врачѣм	кназем	мравіем
Loc.	царѣх	врачѣх	кназѣх	мравіѣх
Soc.	цари	врачи	кнази	мравіи.

Pro врача, врачѣ scribebatur olim врачѣ, врачю.
 Augmentum еѣ subinde assumunt, Dativus singularis: днѣви, огнѣви, конѣви, каменѣви, царѣви, вѣнарѣви, господѣви, мѣжеви, мечѣви. In plurali Nominativus: бравіѣбе, скорпѣбе, смѣѣбе, молеѣбе, сиплѣбе, царѣбе, дожѣѣбе, кѣѣбе. Accusativus: дожѣѣви. Genitivus: оуглѣв, скорпѣѣв, смѣѣѣв, овоѣѣѣв. Dativus rarius: врачѣѣм. Smotriski in paradigmate жерѣѣ etiam casus cum augmento еѣ notavit sequentes; Sing. Dat. жерѣѣви, Plur. Nom. жерѣѣѣѣ, Gen. жерѣѣѣѣ, Dat. жерѣѣѣѣм, Acc. жерѣѣѣѣѣ.

Аномала.

Anomala sunt **пѣть**, **господь**, **людиѣ** et alia quaedam.

§. Nom.	пѣть	Pl. пѣтѣ	людиѣ
Acc.	пѣть	пѣти	люди
Gen.	пѣти	пѣтій	людиѣ
Dat.	пѣти	пѣтѣм	людиѣм
Loc.	пѣти	пѣтѣхъ	людиѣхъ
Soc.	пѣтѣм	пѣтми	людими.

Sic **гость** in plurali: **гостѣ**, **гости**, **гостій**, **гостѣм**, **гостѣхъ**, **гостми**.

день, Gen. **дне**, Dat. **дни**, Plur. **днѣ**, Acc. **дни**, Gen. **днѣ** et **днѣ**, Dat. **днѣм**, Loc. **днѣхъ**, Soc. **днѣми**. Sic omnia in **ѣнь** exeuntia: **камень**: **камне**, **камни**; **корень**: **корене**, **корени**. **огнь** regulariter inflectitur: **огна**, **огню** etc.

господь ex utraque declinatione mixtas inflexiones amat: Gen. **господа**, Dat. **господѣ** et **господѣви**, Loc. **господѣ**, Soc. **господѣм**, Voc. **господи**, Plur. Nom. **господѣ**, Acc. **господѣ**, Gen. **господѣ**, Dat. **господѣм**, Loc. **господѣхъ**, Soc. **господѣ** et **господми**.

§. 9.

Notae in singulos casus declinationis primae et secundae.

Gen. a in prima est etiam inanimatorum: **плада**, **меда**, **моста**, **вѣка**. Subinde tamen **ѣ**: **домѣ**,

хол-

ХОЛМЪ, ПОЛЪ, МЕДЪ, МОСТЪ, ИЗ БОКЪ, ЛЪКЪ, ДО
ВЕРХЪ. In 2da Gen. praeter ϵ etiam η : СВѢРН про
СВѢРА, ГОРТАНИ, ЛАКТИ. At из КАМЕНИ (pro ка-
МЕНЕ) est inflexio russica. СВОЕГО БОЮ in Ostrog
ed. 2 Macch. 8, 35. est inflexio polonica (in cor-
recta нѣнѣ ВОИНСТВА).

Dat. in 2da etiam η : ГОРТАНИ', (ГОРТАНЪ in li-
bris Serbicus est a ГРТАНЪ pro ГРТАНЬ) СВѢРН; ПА-
МЕНИ, КАМЕНИ. Vide supra anomala in емъ.

Loc. ψ in 1ma etiam inanimatis convenit: на
СОНЬМѢ, вЪ ЗАВѢТѢ. Horum tamen quaedam ψ ad-
mittunt: ГРОКЪ et ГРОКѢ, вЪ ДОМѢ, ЗАКОНѢ, СТѢНѢ,
НА ОНОМ ПСАЪ, вЪ ОУГЛАЪ et ОУГЛАѢ in angulo, на
ЖИРѢ, вЪ ТРѢ, вЪ СѢДѢ, вЪ СМѢХѢ olim Sir. 21, 23.
in correcta pessime вЪ СМѢХѢ pro СМѢКѢ. Litera
 χ enim ante ψ transformari debet in σ . Sic на
ВЕРКѢ (pro на ВЕРХѢ) a ВЕРХ. вЪ КОЮ more Polono-
rum pro вЪ КОИ. ψ pro η est inflexio russica: отъ
цѢ pro slavica отци.

Soc. in 2da емъ: ЕЛЕЕМ, ТІМОФЕЕМ ab ЕЛЕИ, ТІ-
МОФЕИ. Subinde tamen in peregrinis омъ: ІЕРЕОМ
pro ІЕРЕЕМ.

Voc. regularis in 1ma desinit in ϵ , raro in ψ :
СЫНЪ pro СЫНЕ, МАРКЪ (non МАРЧЕ) a Nom. МАРКО
seu МАРЕК. In 2da quaedam respuunt ю et deside-
rant ϵ : КНАЖЕ a КНАЗЬ. Sic omnia desinentia in
еу: ОТЧЕ, СТАРЧЕ, ab ОТЕЦ, СТАРЕЦ. Adde nomina
про:

propria in й: нѣколае а нѣколай, григоріе а григорій. господи est ab anomalo господь.

Plur. Nom. и etiam inanimatis communis est: снѣзи а снѣг, облаци аб облак. сыны est russica terminatio pro сыни aut сынове. Gentilia exigunt e: галате, (Ms. галати), критане. Pro іе in 2da desinentia in еу habent и: отци, юнци, конци, агнци, старци, телци, et alia, ut вои, мечи. Desinentia in й pro іе amant e (к): ходатае, (ходатак), іерее, фарисее. Sic et' terminata in ель contrahunt subinde іе in e: оучителе pro оучителіе.

Acc. ы in 1ma declinatione: враны, клеветы, леды. Sic et дрѣгы, грѣхы, тзыжы, quamvis Russi post г, х, к Polonos hac in re imitati nunc scribant и. Analogia certe hic ы postulat, cum vocalis и Nominativi character sit, et mutationem gutturalium exigat, ita ut дрѣзи, грѣи, тзыци Nominativi sint, at дрѣгы, грѣхы, тзыжы Accusativi, quod codices antiqui confirmant. In 2da Acc. а: прекіа, воа, коракла, родитела, лакта, мѣжа seu мѣжа, отца seu отца, конца, сопца. Subinde tamen и: кони pro кона, uti in anomalis пѣти, люди, гости, дни. Immo et ѣ: кленѣ Serborum more pro клена.

Mrazoviѣ, cum recentiores libros inspexisset, in paradigmatis exhibet accusativos russicos оучители,

отцы,

отцы, жерцы, камени, cum tamen Mel. Smotriski constanter servavit ѡ: СВѢДИТЕЛА etc. et non nisi sub paradigmate отецу et чбанецу praeter отца, чбанца etiam отцы, чбанцы admiserit.

Gen. sine augmento ѡв in 1ma valde frequens est, praecipue cum praepositionibus. Exemplo sint Genitivi e Smotriskii paradigmabus: клеверет, прем, воин, юршд (a Nom. юршд), дрѣгшв sive дрѣг, прорѡк, грѣхшв sive грѣх, сын sive сыншв, римлан, орест, вѡнт, домшв sive дѡм. Adde et eos, qui apud nos ad 2dam spectant: отецу, чбанецу, жрецю sive жрецѣв, пастырей sive пастырь, матежей sive матеж, СВѢДИТЕЛЕЙ et СВѢДИТЕЛЬ, ходатай, іерей, мравій, зной, крагій, врач sive врачѣв. Distingui autem solet in libris impressis Genitivus pluralis sine augmentis a Nominativo singulari primum ope ѐ et ѡ, scribendo in Genitivo ѐ pro ѣ, ѡ pro о: отецу, прорѡк, a Nom. отец, пророк. Sic et Genitivi клеверет, прем, воин et alii distingui debuissent a Nominativis клеверет, прем, воин, quamvis id Smotriski neglexerit. Ad ѡs autem vocalibus imponi solet камора, de qua in Introductione p. 59, egimus: валѣ, ѡ недрѣ, дрѣх, ѡ вѣтрѣ. Augmentum ѣв, et terminationem іѣ seu іѣ fere respuunt exeuntia in ѣ: старецу, птенецу, юнецу, sed et subinde alia, цѣ вѡй, ремень, ѡ дѣнь, гѣвитель, ѡ княз, пѣназь,

пѢНАЗЬ, ѿ мѢж, ѿ мѢч. Pro іи libri recentiores, immo subinde et antiqui, ей amanti: днѣй про днѣй, свѣрѣй pro свѣрѣй, лактей pro лактѣй (alias et лакть et лакуть).

Dativus ѿм, 2dae ем, sola vocali differt a Sociativo singulari ом et ем: дѣхѿм, мѣжѿм. лѣвам est Russ. In 2da etiam ѿм: іерѣѿм, іѣдѣѿм.

Loc. чѣх, ех, uti Smotriskii paradigmata docent: клѣврѣчѣх et клѣврѣчѣх, гѣрмѣх et гѣрмѣх, вѣннѣх et вѣннѣх. Nonnunquam ох: домох olim Isai. 13, 22. нѣнц домох, сѣмох (praeter сѣнѣх, сѣмѣх), волох in Damiani Apostolo, кѣмирѣх et кѣмирѣх. Post quasdam consonantes ех pro чѣх: нѣврѣх, гѣрѣданѣх, гѣрѣдѣх, сѣкѣтѣх. Post transformatas gutturales чѣх: дѣрѣзѣх a дѣрѣг, гѣрѣчѣх a гѣрѣх, нѣроуцѣх a нѣроуц, quamvis Smotriski et дѣрѣзѣх, гѣрѣчѣх, нѣроуцѣх probet. In 2da plerumque ех, praecipue post vocales: конѣх, корѣвлѣх, оучѣтѣлѣх, зѣноѣх (Cod. Serb. конѣх, корѣвлѣх, зѣноѣх), іѣрѣѣх (rarius іѣрѣѣх). Adde anomala днѣх, лѣудѣх, нѣдѣх. сѣнах pro сѣнѣх est inflexio russica. Pro ѣ лѣках (ἐν τόξοις) 1 Par. 10, 3. in postrema editione ponendum fuit ѣ лѣцѣх, a лѣк.

Soc. in 1ma proprie ѿ, non ми, neque ами, etsi in libris recentioribus inflexiones ми et ами, utpote russicas, jam reperias, ut кѣмирѣми, вѣрѣгѣми, гѣрѣхѣми, immo et зѣкѣми, вѣгѣми, рѣгѣми, облѣкѣми.

ками. Smotriski flexionem ами paradigmatis male inseruit: каеврѣтами et каеврѣты. сынми quidem in Damiani Apostolo, et дарми Prov. 6, 35. in Ostrogiansi et correcta leguntur. In Missali glagolítico помощници pro помощники. Sic et Serbi с' айдѣци, cum tamen Sociativus 1mae Accusativo, non Nominativo sit similis. In 2da plura sunt, quae ми pro и admittunt: мольми, свѣрми, оугами carbonibus, гвоздьми clavis, мѣжи, мечми; praecipue anomala: дѣнми, людми. степенми, olim et степены. In Duali vero ома in 1ma, ема in 2da est regularis flexio: воинома, пѣназемь.

братъ, Gen. брата, Dat. братѣ in Singulari 1mam, in Plurali 2dam declinationem sequitur: братіе, Acc. братѣа, Gen. братіѣ. Collectivum vero братѣа fratres, refer ad feminina, каменіе ad neutra. древодѣла inflectitur uti Masculina in ела, Gen. древодѣла, Dat. древодѣлаю. сѣдѣа cum aliis masculinis in а femininorum 2dam sequitur.

§. 10.

Declinatio Neutorum.

	I.	II.	
Nom.	слово	лице	оученіе.
Gen.	слова	лица	оученіа
Dat.	словѣ	лицѣ	оученію
Loc.	словѣ	лицѣ	оученіи
Soc.	словом	лицем	оученіем.

Plu-

Pluralis.

Nom.	СЛОВА	ЛИЦА	ОУЧЕНІА
Gen.	СЛОВ	ЛИЦ	ОУЧЕНІЙ
Dat.	СЛОВѢМ	ЛИЦЕМ	ОУЧЕНІЕМ
Loc.	СЛОВѢХ	ЛИЦѢХ	ОУЧЕНІИХ
Soc.	СЛОВЫ	ЛИЦИ	ОУЧЕНІИ

III, cum augmentis EN, АТ, ЕС.

	(a)	(b)	(c)
Nom.	ИМА	ОБЧА	НЕБО
Gen.	ИМЕНЕ	ОБЧАТЕ	НЕБЕСЕ
D.L.	ИМЕНИ	ОБЧАТИ	НЕБЕСИ
Soc.	ИМЕНЕМ	ОБЧАТЕМ	НЕБЕСЕМ.

Pluralis,

Nom.	ИМЕНА	ОБЧАТА	НЕБЕСА
Gen.	ИМЕН	ОБЧАТ	НЕБЕС
Dat.	ИМЕНЕМ	ОБЧАТЕМ	НЕБЕСЕМ
Loc.	ИМЕНЕХ	ОБЧАТЕХ	НЕБЕСѢХ
Soc.	ИМЕНЫ	ОБЧАТЫ	НЕБЕСЫ

Huc pertinent, et quidem ad 1mam, pluralia
 ЧРЕСЛА, ПѢТА, БРАТА, ОУСТА, РАСНА, ad 2dam АДВІА.
 СЛОВО, λόγος, quando filium Dei denotat, Accu-
 sativum Genitivo СЛОВА supplet et Vocativum uti
 Masculina in e terminat: СЛОВЕ. Sic et СЛЦА pro
 Accusativo СЛЦЕ usurpatur, quando de sole Chri-
 sto sermo est.

Augmento enim prolongantur omnia desinentia in ма, immo in quibusdam libris etiam рамо, Gen. рамене (quasi a рама), in plurali рамена, Loc. на раменах, at in Duali Nom. рамѣ a рамо. Augmentum аѣ recipiunt derivata a nominibus animalium: жрека, осла. Sic et овча, отроча, alias овча, отроча. Augmenti et plurima in о capacia sunt слово: словесе, тѣло: тѣлесе, чѣдо: чѣдесе. Adde дѣвеса, дѣлеса et alia. с'рѣнесы, cum velleribus, Ostrogiensis 4 Reg. 3, 4., at correcta с'рѣнами, rectius с'рѣны a рѣно. Plur. оудеса est ab оуд; alias оуд est m. generis. Pro коло etiam in Nominativo dicitur колесо.

Anomala genere sunt око, оухо. In Duali enim очи, оуши feminina sunt; in plurali neutra: очеса, оушеса. А дѣта, дѣтате pluralis дѣти ad femininorum qtam spectat. E neutris in e cum augmento non nisi rarissime leguntur личеса a лице, мореса a море, at vix alia.

Notae in quosdam casus.

§. 11. Desinentia in ле, ре, in Gen. а, in Dative exigunt: поле, полѣ, полю; море, морѣ, морю. Gen. зѣяе имени, сѣмени про имени, сѣмене apud Russos obvius est.

Loc. 2dae in и: солнци, сердци, non ut Russi inflectere solent, in ѣ: солнцѣ, сердцѣ, a vulgari

gari suo солицо, сердце. по морю in Ostrogienſi est Polonismus, nisi sit potius Dativus, cum по saltem apud Russos etiam Dativum regat. по морѣ vero est Serbismus.

Plur. Gen. ий in 2da nonnisi ea postulant, quae in ие desinunt: копій, оръжій, а копіе, оръжіе. А сто lit сѣт seu сот vocalem euphonicam inserendo; а сердце vero сердцѣ et сердцѣ; а нѣдѣ а plur. нѣдѣа, царствѣ а царствѣо, царствій vero а царствіе.

Dat. in ам et Loc. in ах Russis proprius est. Hinc in libris impressis non raro дрѣвам, мѣстам, сердцам, свѣдѣніам, чѣствіам, рго дрѣвѣм, мѣстѣм, сердцѣм, свѣдѣніѣм, чѣствіѣм. Sic et челѣх, морѣх, ложѣх, лицѣх сердцѣх рго челѣх etc.

Loc. ех post quasdam consonas: чадѣх, ложеснѣх, братѣх, пѣтѣх а пѣто; вѣтрѣх et гѣтрѣх. Rarius ох рго ех: селох, братох, колѣнох. Post ѣ olim ех рго их: живущѣх, at post і omnino их, uti paradigma in ие ostendit. Prov. 7, 12. recte на распѣтіих е veteri editione servatum fuit, at v. 8. в распѣтіах correcta exhibet. Sed et alia in их рго ех seu ѣх occurrunt: сердцѣих, полнѣх; ложѣих et морѣих in Ostrog. Rarissime in libris antiquis ах: ложеснах in cod. Serbico, sed et ложеснѣх.

Soc. in ами Russi adoptarunt, рго ѣ et и: рго прѣиралами in correcta Prov. 7, 16. рго простирали, v. 21. ченетами etiam in Ostrogienſi; оужами рго оужи

сунѣи, сонѣами про сонѣи. Desinentia in ĩe admittunt quandoque ми : знаменѣми, нѣгранѣми, беззаконѣми, про знаменѣи etc. Adde e libris Serbicus предъ братѣми про братѣ, времѣнѣми про времѣны.

§. 12.

Declinatio Femininorum.

	I.	II.		III.	IV.
Nom.	вода	вола	ладѣа	церковь	кость
Acc.	водѣ	волю	ладѣю	церковь	кость
Gen.	водѣ	вола	ладѣа	церкве	кости
Dat.	водѣ	воли	ладѣи	церкви	кости
Soc.	водою	волею	ладѣею	церквѣю	костѣю
Voc.	водо	воле	ладѣе	церкви	кости

Pluratis.

N. A.	водѣ	вола	ладѣа	церкве	кости
Gen.	водѣ	воль	ладѣй	церквѣй	костѣй
Dat.	водам	волам	ладѣам	церквам	костем
Loc.	водах	волах	ладѣах	церквах	костех
Soc.	водами	волами	ладѣами	церквами	костми.

Ad primam spectant, non solum Feminina in a post consonas solidas, sed etiam Masculina in ѣ ѣ воевода, юнота, слѣга:

Ad 2dam Feminina et Masculina in ж; hinc et desinentia in жа, жа, ша, ца, ча, ца, ut ѣжа, да, шѣжа, надежа (надежа), госпожа (госпожа), кожа, мрежа, стража, дѣша, чаша, овца, мышца, птица, юница, бѣовица, лѣча, алча fames, прѣча, пища; et Masculina беложа, юноша, прѣтча, in quibus omnibus ж vices liquidae ж agit. Ista in Accusativo admittunt ъ pro ю: мрежѣ, дѣшѣ, pro мрежю, дѣшю. Huc etiam pertinent Fem. formae ѡни (ѡна); horum Vocativus similis est Nominativo: ракъни, княгъни, Plur. Nom. ракъна. Collectivum братѣа. (fratres) flectitur ut ладѣа: Acc. братѣю, Gen. братѣа, Dat. братѣи.

Smotriski Masculinis сѣдѣа, юноша in Gen. sing. et Nom. plur. inflexionem russicam и attribuit, Mrazowick plane Femininis omnibus. At ego antiquiorum codicum auctoritatem respiciens non potui in Gen. sing. et Nom. plur. и, utpote terminationem russicam, antiquiori slavicae ж praeferre. In libris serbicus е seu ж pro а locum habet: нѣжде, надежде, лѣче, землек, так, бѣрк. Inde ѡ банѣ in editione Ostrogiensi, in qua flexiones antiquae frequentius obviae sunt, legitur Sir. 34, 23. (olim certe ѡ бана), nunc in correcta ѡ бани pro Russorum consuetudine.

Ad 3tiam spectant desinentia in овъ seu вѣ, ut кровъ seu крови, церковъ seu церкви. Feminina formae ѡ, ut люкъ, пѣровъ, свекровъ casus obliquos petunt а люковъ, пѣровъ, свекровъ. неплоды, Acc. неплодовъ, Gen. неплоды etc. пѣровъ, пѣровъ сегъ

vat o (saltem in editionibus russicis) etiam in aliis casibus: матрѡе, матрѡи, матрѡю. Augmentum еръ postulant мати et дщи.

Nom.	мати	дщи
Acc.	матерь	дщерь
Gen.	матере	дщере
D. L.	матери	дщери
Soc.	матерію	дщерію.

Soc. olim et матерію. In plurali матере et матери, Gen. матерій, Dat. матерем, Loc. матерех, Soc. матерми. Pro plur. дщере et дщери etiam дщера, Dat. дщерам conformiter 2dae.

Ad 4tam pertinent Feminina in consonas liquidas desinentia (exceptis quae sunt tertiae in овь), вѣтвь, скорь, дань, сѣнь, мьсль, шдь, сѣть, клѣть, леть, гореть, радость, рѣч, жел, нош etc. Pluralia штрѣби, изгрѣби, псли, гѣсан, двери, дѣти, перси. кровь 3tae, in plur. крови.

Notae in quosdam casus.

Gen. и in 2da declinatione, ut земан, тан, стези, дѣши, про земля, тла, стеза, дѣша seu дѣша, sicuti Dat. ѣ: волѣ, рѣѣ, птицѣ pro воли, рѣи, птицѣ, est recentior russica inflexio, nunc in editionibus a Russis adornatis passim obvia. Pro Gen. надежда, et Acc. надеждѣ in libris antiquis надежда, надеждю reperias.

Soc.

Soc. ею et ю Russi contrahunt in ѡю: СМЕРТЬЮ, КЪПЕЛЬЮ, ДЩЕРЬЮ. Pro ю post жд etiam ою occurrit: НАДЕЖДОЮ uti in 1ma, melius utique НАДЕЖДОЮ conformiter secundae.

Voc. е pro и in 4ta libri recentiores et Grammatici quidam male exhibent: ДВЕРЕ, СМЕРТЕ, РАДОСТЕ. Rectius СМЕРТИ, РАДОСТИ (Psal. 31. 7.), КРѢПОСТИ (Psal. 17, 1.). Voc. о pro е exuentia in жд subinde habent: НАДЕЖДО, rectius НАДЕЖДЕ. ЮНОШО pro ЮНОШЕ in libris glagoliticis occurrit. ВѢТВО (pro ВѢТВИ a ВѢТВЬ) male formatum est, cum forma ВѢТВА non sit usitata.

Plur. Nom. et Acc. и pro ѡ in 2da, ut ЗЕМЛИ pro ЗЕМЛЯ, СТЕЗИ pro СТЕЗА, a Russis serius inveci sunt. Nam Psal. 22, 3. pro на стези правды super semitas justitiae, Ostrogiensis legit на стеза правы (правы utique vitiose pro правды). Sic et pro Nom. masc. СЪДІИ, Psal. 140, 6. Ostrog. habet formam antiquam СЪДІА, et Psalt. Venetum, utpote e cod. serbico editum, СЪДІЕ.

Gen. БЕЗДН a БЕЗДНА, ЗЕМЛЬ a ЗЕМЛЯ, МОЛИТВ a МОЛИТВА, ЖЕРТВ a ЖЕРТВА, ПАСТВ a ПАСТВА, ТАТК a ТАТЬК in codd. serbicus pro ТАТЬК a ТАТЬКА. Sunt tamen, quae euphoniae causa inter duas consonas in fine vocalem е inserunt: ТЕМ a ТЬМА, СЪДЕК a СЪДЬКА, ОВЕЦ ab ОВЦА, ОУСТЕН ab ОУСТНА, ЗОРЕЙ a ЗОРА: ДАЖЕ ДО ЗОРЕЙ olim Act. 20, 11. Gen.

H h

СМО-

СМОКВІЙ seu СМОКВІЙ non est proprie a СМОКВА, sed a forma СМОКВЫ seu СМОКОВЬ.

§. 13.

Declinatio Adjectivorum indefinitorum.

Adjectiva indefinita, aliis apocopata dicta, cum terminatione a Substantivis non differant, habitatione generis etiam Substantivorum paradigma sequuntur. Igitur masc. БЛАГ inflectitur ut РАБ, fem. БЛАГА ut ВОДА, neutr. БЛАГО ut СЛОВО. Sic Possessiva ПАВЛОВ, ПАВЛОВА, ПАВЛОВО, ЦАРЬ, ЦАРЕВА, ЦАРЕВО, СМІИИ, СМІИНА, СМІИНО. ГОСПОДЕНЬ autem et alia, quae consona liquida finiuntur, 2dae Masculinorum, ГОСПОДНА 2dae Femininorum, ГОСПОДНЕ denique 2dae Neutrorum se conformant. Exceptis tamen quibusdam casibus. Nam Sociativus singularis, Dativus, Localis et Sociativus pluralis vix non semper Adjectivorum definitorum inflexionem adsciscunt. Mixtam proinde sistunt Grammatici Declinationem. СВАТ enim, СВАТА, СВАТЪ, СВАТѢ, СВАТЕ, in Plurali СВАТИ, Acc. СВАТЫ, Gen. СВАТ sunt inflexiones Substantivis communes, Soc. vero singularis СВАТЫМ, Dat. in plurali СВАТЫМ, Loc. СВАТЫХ, Soc. СВАТЫМИ Adjectivis definitis conformes. Demus jam hic paradigma quaedam in Grammaticis quidem obvia, sed correctiora.

Masculinorum Singularis.

Nom.	ПАВЛОБѢ	2. ПАВАБѢ	НИЩЬ
Gen.	ПАВЛОВА	ПАВЛА	НИЩА
Dat.	ПАВЛОВѢ	ПАВЛЮ	НИЩѢ
Loc.	ПАВЛОВѢ	ПАВЛИ	НИЩИ
Soc.	ПАВЛОВѢМ	ПАВЛЕМ	НИЩЕМ.

Sic et ВАРНАВИН, ВАРНАВИНА, ВАРНАВИНѢ etc. СЛОВЕНСК, СЛОВЕНСКА etc. Neutra ПАВЛОБѢ, ПАВАБѢ, НИЩЕ, in obliquis casibus non differunt a Masculinis: Gen. ПАВЛОВА, Dat. ПАВЛОВѢ etc.

Pluralis.

Nom.	ПАВЛОБИ	2. ПАВЛИ	НИЩИ
Acc.	ПАВЛОВЫ	ПАВЛА	НИЩА
Gen.	ПАВЛОВ	ПАВАБѢ	НИЩ
Dat.	ПАВЛОВѢМ	ПАВАСѢМ	НИЩЕМ
Loc.	ПАВЛОВѢХ	ПАВАБѢХ	НИЩЕХ
Soc.	ПАВЛОВЫ	ПАВЛИ	НИЩИ.

Neutra Nom. et Acc. ПАВЛОВА etc.; in reliquis casibus, uti Masculina.

Femininorum Singularis.

Nom.	ПАВЛОВА	2. ПАВА	НИЩА
Acc.	ПАВЛОВѢ	ПАВЛЮ	НИЩѢ
Gen.	ПАВЛОВЫ	ПАВАБѢ	НИЩА
Dat.	ПАВЛОВѢ	ПАВЛИ	НИЩИ
Soc.	ПАВЛОВѢЮ	ПАВАБѢЮ	НИЩЕЮ.

Pluralis.

Nom.	ПАВЛОВЫ	2. ПАВЛА	НИЦА
Gen.	ПАВЛОВ	ПАВЛЬ	НИЦ
Dat.	ПАВЛОВАМ	ПАВЛАМ	НИЦАМ
Loc.	ПАВЛОВАХ	ПАВЛАХ	НИЦАХ
Soc.	ПАВЛОВАМИ	ПАВЛАМИ	НИЦАМИ.

Gen. ПАВЛОВЫХ, Dat. ПАВЛОВЫМ, Loc. ПАВЛОВЫХ, Soc. ПАВЛОВЫМИ, et 2. Gen. ПАВЛАНХ, Dat. ПАВЛАМИ, Loc. ПАВЛАНХ, Soc. ПАВЛАМИ apud Meletium et alios, utpote inflexiones magis usitatae, sunt proprie casus definiti Adjectivi: ПАВЛОВЫЙ, ПАВЛАЙ.

Exempla numeri singularis.

Nom. masc. ДОМ ДАВИДОВ, СЫН ЦАРЕВ, МЪЖ БЕЗЪМЕН, ПЪЗЫК АСТИВ, МЕЧ ОСТР, ГРАД ТВЕРД, МАА КВАС, ПЛОД ЗЪЛ, ДАР БЛАГ, ГРОЗА ЗЕЛЕН, ПЛАЧ ГОРЕК, СТРАХ ЛЮТ. 2. БОГ ІАКШВАЛЬ, ДЕНЬ ГОСПОДЕНЬ. Sic Acc. ДЪХ ПРАВ, ДОЖДЪ БОЛЕН, КАМЕНЬ ГОРАЩ, ГРАД ШПЪСТЪВЪШ, МЕЧ ГРАДЪЩ.

Neutr. СЛОВО АДКАВО, ОТРОЧА МААДО, СЕРДЦЕ ГЛУБЕКО, ПОДОВІЕ ЗМІИНО, ВРЕМА ЛЮТО, РАМО НАГО. 2. СЛОВО ГОСПОДНЕ, ОКО НЕПЪСЫЩЕ, МАСО ЮНЧЕ.

Gen. ЧЕСТЬ ЦАРЕВА, ГЛАВА ЗМІЕВА (ЗМІИНА). 2. СЛАВА ГОСПОДНА, ВЫСОТА ЧЛОВЪЧА, РЪКА ГРЪШНИЧА, ГОРЪ СІУНА.

Acc. Gen. ГЛАВЪ ЗМІЕВЪ, РИЗЪ НОВЪ, ОУДОЛЬ ПЛАЧЕВНЪ. 2. СЛАВЪ ГОСПОДНЮ, ДЪШЪ ПРАВЕДНИЧЮ, МЗДЪ ПРОРОЧЮ (ПРОРОЧЪ), ГОРЪ СІУНЮ.

Gen.

Gen. masc. прѣда чиста electri puri, мѣжа прѣмѣдра, крѣва дивна, ѿ слѣха зла, изъ конца сѣверска, мѣча остра, телца юна, прѣвнивица сладка; мѣжеска, женска полѣ. 2. домѣ господна, ѿ раа кожѣа. Neutr. ѿ словесе матежна, сердца сѣкрѣшена и смирена, 2. лица кожѣа.

Fem. ѿ горы малы, трѣбы рожаны, изъ рѣкы адовы, ѿ воды многы, ѿ рѣкы стражевы. 2. ѿ сѣсти ловча, дщере сїѡна, ѿ дѣтели дїавола.

Dat. masc. сынѣ кдинороднѣ, мѣжѣ праведнѣ, кѣ домѣ царевѣ, плоть возривовенѣ, по пѣти непорочнѣ, князю турскѣ, живѣ быти смѣ. 2. когѣ іаквѣлю, домѣ господню. Neutr. лицѣ кожѣю. Femin. Dat. similis est Locali.

Loc. masc. вѣ гласѣ трѣбнѣ, вѣ пѣти непорочнѣ, вѣ столпѣ шѣлчнѣ, вѣ грѣкѣ новѣ изсѣченѣ, на всемъ холмѣ висоцѣ, вѣ шѣразѣ мѣжѣсцѣ, на гладцѣ камыцѣ, вѣ народѣ мнозѣ, на одрѣ постанѣ, шъ князи турскѣ, на жирѣ блазѣ. 2. вѣ домѣ господни, вѣ храмѣ кожѣи, шъ ктерѣ ісѣ оумрши. Neutr. на мѣстѣ значнѣ, на поли докрѣ (плоднѣ), вѣ сердци морскѣ, вѣ сребрѣ достоннѣ, 2. на лонѣ авраамни.

Fem. на пажити тѣчнѣ, вѣ церкви белнцѣ, рнзѣ ветскѣ, на горѣ висоцѣ, на земли пѣстѣ и непроходнѣ и безводнѣ, на водѣ мнозѣ, вѣ дѣбравѣ дребанѣ. 2. вѣ силѣ господни.

Soc.

Soc. masc. дѣхом владычном, смыслом чин-
том, сѣскотом избранном, сѣменем шѣдском, мно-
гом пзыком. 2. дождем потопляющем. Neutr.
пришествіем тѣтовом, надѣшніем многим. 2. бо-
жїем словом, именем господнем (Serh. cod. гос-
поднем). Soc. Fem. non differt a Soc. definito:
славою отнею.

Vocativus possessivorum similis est Nomina-
tivo: прѣдтече спасов, боже іаквель, сыне неприя-
зник, давидов, дѣвольт, члѣвч. Alia amant:
свате, блаже, праведне, бѣе, нище; cum Substan-
tivis constructa definitivorum terminationem assu-
munt: отче сватый, боже благый. Occurrit tamen
rode невѣрен pro невѣрный.

Exempla numeri pluralis.

Nom. masc. князи іудови, сынове ефреман,
строци давидови, людїе мнози etc. Neutr. Nom.
et Acc. стада велькадска, оуста шверста, ребра
сѣберова. 2. дѣла господна, маса юнча.

Femin. Nom. et Acc. дщере царевы, очи вѣ-
гелы, скорби многы и слзы, птица пернаты. 2.
кожа обна, паствы обча.

Acc. masc. воа многы, люди храбры, свѣр-
зал, мѣжа силны. 2. сыны обна.

Gen masc. паша зла (pro плодѣ слых),
бшг слїан (слїаных), ш остроуи мног, мѣж иношзы

чен, камень огнен, до предѣла мѣринск, плѣнник
жидовск. 2. ѿ блас белькаждь, ѿ рог кадино-
рождь, ѿ днь мншжайш, ѿ матерень сосец, средѣ
градъ шпѣстѣвш. Neutr. оует лбов, ѿ мншг лѣт,
словес ложен (рго дожных), лицу грѣшнич, сто-
ла мѣдан, сребран, ложесн саррин. Femin. крѣп
пшеничен, ѿ доск купарисен, плѣв смѣшен (рго
смѣшешных). 2. стран погыеш (погыешных).

Dat. masc. птенцем врановом (рго врановым),
нам живом быти, нам стѣом и непорочном, дѣа-
коншм чистѣом, симже такъ свршенѣом, первенцем
написанѣом. 2. дѣхом льстчем. Neutr. тшеш нѣ-
дрѣом Job. 31, 34. κόλτω κενῶ, πῦρς τшим нѣ-
дршм. Femin. многом дшам крѣтѣанскѣам, оузѣам
монм пвленам, старницѣам порабощенам, црѣквам
галатѣйскѣам. 2. оуетнаѣм исповѣдающѣам (-ам), ет
свѣздам сѣпающѣам (in Mss.). Adde дверѣам затворе-
ном, rectius затворенам.

Loc. masc. в' людѣх тѣжцѣх, по мнѣозѣх
днѣх, в' скѣдѣлнцѣх стѣсѣдѣх. Neutr. в' дѣлѣх
добрѣх. Femin. в' стрѣстѣх многох, на крижалѣх
каменах, в' рѣкотворѣнах црѣквах, ризах позлаще-
нах бѣлах, на колесницѣах мшах, средѣах морсках.
2. в' козѣах кожах, въ бльстѣщахсе ризах (Mss.
Serbici).

Soc. masc. оузы желѣзны, многы ногты,
слюды многы, прѣд многы свѣдѣтѣам, кзыкы

человѣцкы и ангелскы, цари и сынами израише-
вы. 2. власы велеблуди, с'людми кожїи (рго ко-
жїими. Neutr. оусты давідовы, д'блы добры, бл-
гы; л'бты в'чны, расны златы (рго златыми),
п'бты м'даны, оужи новы. Dual. великома крило-
ма. Femin. многамн сазами, ризами многоц'бни-
ми, нитьми златами. 2. кожами обнами.

Casus rarius obvios, nimirum Dativum, Loca-
lem, et Sociativum pluralem, non nisi e codicibus
antiquis colligere licuit. In editionibus enim fere
omni in loco Adjectivorum definitivorum termina-
tiones substitutae fuere, ita ut mirer Hebr. 11, 37.
козіах etiam in postrema editione adhuc reten-
tum fuisse pro козіих, cum in paradigmate ко-
жїй apud Meletium et alios formae indefinitae
casus non designentur alii, quam Masculinorum et
Neutrorum Gen. кожїа, Dat. кожїю, et Loc. (etiam
Femininorum) кожїи. Admittunt enim non raro
possessiva in їй, ut кравій, песїй, обчїй hos tres
casus in singulari ad normam indefinitivorum. Sic
etiam велїй, Гер. велїа, Dat. велїю, Loc. велїи
pro masc. велїем et fem. велїей. In reliquis casi-
bus a definitivorum declinatione non deflectunt.
Frequentior adhuc usus est possessivorum in ъ,
et gentilium in ск, quae in Nominativo formam in-
definitam amant, utи павль, сыновень, русїйск,
quorum saltem Genitivos plur. indefinitos notavit

Meletius: пѣваль, сыншвнѣ (сыншвнѣ), рѣтсѣйск; in paradigmate vero павлов, варнавин поn nisi definitos павловых, варнавинных. In Participiis (Gerundivis) notavit Gen. кѣюща, кнвша, Dat. кѣющѣ, кнвшѣ, et Acc. fem. кѣющю, кнвшю, Accusativos plurales кѣюща, кнвша, in participio passivo Gen. шена, Dat. кѣнѣ, Acc. fem. кѣнѣ, et Acc. plurales кѣены, п. кѣена. Addi possunt Nom. (et Acc.) огонь палачи, юг вѣющ, град шибѣтѣвш, глас сѣшѣдш, fem. -щи, п. -ше. отец, отча, отче, Gen. отча, Dat. отчѣ, Loc. отчи, Acc. fem. отчѣ, Gen. plur. отчч, uti et alia Adjectiva indefinita secundum paradigma нищ inflectuntur, Vocativo possessivorum excepto, qui e respuit: сыне отец, оучениче спасѣв, сыне члвѣчѣ Ezech. 2. 3. 4. etc.

Miror itaque Meletium; cum recte Vocativum павлов notaverit, tamen варнавине, варнавае, павлае, сыншвнѣ, рѣтсѣйск paradigmatis inseruisse. Magis miror correctores Bibliorum Levit. 19, 32. лице старчо scripsisse, cum Ostrogiensis recte старче habeat. In libellis preces continentibus post ч vulgare о pro я non semel offendas: богородичо, рѣд богородиче, разбойничо покааніе про разбойниче.

Pronominum 1. et 2. personae Declinatio.

§. 14. Pronomina personalia 1^{ae} et 2^{ae} personae, et reciprocum сѣ, се, omnium personarum, prorsus anomala sunt. Абаз, ego, nulli formantur casus, sed a Nominativo inusitato,

cujus radicalis litera erat **м**, a qua reliquī casus, quidam affigendo vocales, alii interponendo augmentum **ен**, deducuntur. A pronomine **ты**, tu, et reciproco **са**, quae tamen pro **ен** augmentum **ек** assumunt, eodem modo casus formantur. In Plurali 1mae personae **м** et **н** in Nom. **мы**, et Acc. **ны** alternant, ita tamen ut non a Nominativo **мы**, sed ab Accusativo **ны** casus obliqui deducantur. Pluralem 2dae personae constituit radix **ы**, a **ты** omnino distincta. Reciprocum **са**, cum ad omnes tres personas utriusque numeri referatur, caret Nominativo proprio, ejusque inflexio in plurali prorsus eadem est, quae in singulari. Declinantur vero **аз**, **ты**, **са** hoc modo:

Sing. Nom.	(аз)	ты	—
Acc.	ма	та	са
Gen.	мене	тебе	себе
Dat.	мнѣ, ми	тебѣ, ти	себѣ, си
Loc.	мнѣ	тебѣ	себѣ
Soc.	мною	тобою	собою.
Plur. Nom.	мы	вы	—
Acc.	ны	вы	—
Gen.	нас	вас	—
Dat.	нам	вам	—
Loc.	нас	вас	—
Soc.	нами	вами	—

Dual.

vis: Gen. \bar{w} нас, Loc. w нас. In Reciproco autem ca, etiamsi ad pronomina pluralia referatur, hi casus distinguuntur. Dicendum enim $мы \bar{w}$ себе, $вы \bar{w}$ себе in Genitivo, et $мы w$ себя, $вы w$ себя in Locali.

Sociativi singularis terminatio - ою, Nom. et Acc. plur. -ы, Dat. -ам, Soc. -ами casibus Femininorum primae Declinationis respondent.

Accusativi $ны$, $вы$ etiam pro Dativis $нам$, $вам$ usurpari solent: дай $ны$, повѣдайте $ны$. Ostrog. Jos. 9, 25. $якоже вы есте годѣ$, correcta nunc $якоже угодно есте вам$.

c in $нас$, $вас$ terminationi χ in Pronominibus 3tiae personae et in Adjectivis respondet. Censeri igitur possunt $нас$, $вас$ orta ex $нах$, $вах$, cum χ in c transformari soleat.

C a p u t II.

Pronominum tertiae personae et Adjectivorum definitivorum et Numeralium Declinatio.

§. 16. Multum differre flexiones Pronominum tertiae personae a Substantivorum Declinatione cuilibet intuenti Schema generale Pronominum sat clare patet. Genitivi character est oro , seu $го$, Dativi $омѣ$ seu $емѣ$, Localis $ом$ seu $ем$. Praemisimus autem Pronominum Declinationes flexio-

nibus Adjectivorum definitorum, quod haec terminationem suam Pronomini н (и) debeant. Istud enim in fine illorum appositum articulum definitum aliarum linguarum supplet. Coaluit nimirum БЛАГЫЙ ЕХ БЛАГЪ et И, БЛАГАГО (олимпъ БЛАГАГО) ЕХ БЛАГА ЕГО, БЛАГОМЪ (олимпъ БЛАГЪМЪ) ЕХ БЛАГЪ ЕМЪ, Plur. БЛАГЫА ЕХ БЛАГЫ А, БЛАГЫХ (олимпъ БЛАГЫХ) ЕХ БЛАГЪ НХ etc.

Pronominum tertiae personae Declinatio

I. et II.

Sing.	Nom.	Acc.	Gen.	Dat.	Loc.	Soc.
M. 1	Т, ТОЙ	Т, ТОЙ	ТОГО	ТОМЪ	ТОМ	ТЪМ
	2 СЪ, СІЙ	СЪ, СІЙ	СЕГО	СЕМЪ	ОЕМ	СИМ
N. 1	ТО, ТОЕ	ТО, ТОЕ	ТОГО	ТОМЪ	ТОМ	ТЪМ
	2 СЕ, СІЕ	СЕ, СІЕ	СЕГО	СЕМЪ	СЕМ	СИМ
F. 1	ТА, ТАА	ТЪ, ТЪЮ	ТОА	ТОЙ	ТОЙ	ТЮЮ
	2 СИ, СІА	СІЮ	СЕА	СЕЙ	СЕЙ	СЕЮ
Plur.						
M. 1	ТИ, ТІИ	ТЫ, ТЫА	ТѢХ	ТѢМ	ТѢХ	ТѢМИ
	2 СИ, СІИ	СІА	СИХ	СИМ	СИХ	СИМИ
N. 1	ТА, ТАА	ТА, ТАА	—	—	—	—
	2 СИ, СІА	СИ, СІА	—	—	—	—
F. 1	ТЫ, ТЫА	ТЫ, ТЫА	—	—	—	—
	2 СІА	СІА	—	—	—	—

De-

Declinatio Adjectivorum definitae terminationis
I. et II.

Sing.	Nom.	Acc.	Gen.	Dat.	Loc.	Soc.
M. 1	-ый	-ый	-аго	-ому	-ом -ѣм	-ым
2 a	-ій	-ій	-аго	-ему	-ем	-им
b	-ій	-ій	-іаго	-іему	-іем	-іим
N. 1	-ое	-ое	—	—	—	—
2 a	-ее	-ее	—	—	—	—
b	-іе	-іе	—	—	—	—
F. 1	-аа	-ю	-аа	-ой -ѣй	-ой -ѣй	-ою
2 a	-аа	-юю	-аа	-ей	-ей	-ею
b	-іа	-ію	-іа	-іей	-іей	-іею
Plur.						
M. 1	-іи	-аа	-их	-им	-их	-ими -ѣми
2 a	-іи	-аа	-их	-им	-их	-ими
b	-іи	-іа	-іих	-іим	-іих	-іими
N. 1	-аа	-аа	—	—	—	—
2 a	-аа	-аа	—	—	—	—
b	-іа	-іа	—	—	—	—
F. 1	-аа	-аа	—	—	—	—
2 a	-аа	-аа	—	—	—	—
b	-іа	-іа	—	—	—	—

§. 17.

Declinationis Pronominum primae
exemplum он.

	M.	N.	F.
S. Nom.	он	оно	она
Acc.	он	оно	онѣ
Gen.	оного	оного	оноа
Dat.	ономѣ	ономѣ	оной
Loc.	оном	оном	оной
Soc.	онѣм	онѣм	оною.
Pl. Nom.	они	она	оны
Acc.	оны	она	оны
G. L.	онѣх	онѣх	онѣх
Dat.	онѣм	онѣм	онѣм
Soc.	онѣми	онѣми	онѣми.

Dual. Nom. Acc. м. она, f. онѣ. Gen. Loc. онѣ,
Dat. Soc. онѣма.

Huic paradigmati se conformant non solum Pronomina alia, ut ов, сам, им, sed etiam Numeralia, quae in consonas solidas desinunt, utи кдин, кдиноого, Soc. кдинѣм; вѣак, вѣакого, Soc. вѣацѣм, Soc. plur. вѣацѣми.

Masculinum кто (rejectione determinativo то) inflectitur: кого, комѣ, ком, at Soc. кым Adjectivorum море, поп кѣм. Sic et кѣждо (кождо) когождо, комѣждо.

ТОЙЖДЕ, ТАКЖДЕ, ТОСЖДЕ uti той in Tabula Pronominum declinabis: ТОГОЖДЕ, ТОМЪЖДЕ etc.

Neutrum чесо, чесоґо, чесоґу, чесоґом, cuius Soc. non est in usu. Hujus Gen. чесоґо contrahi solet in чесоґ: чесоґ ради propter quod.

Nom. он, она, оно definitivae terminationis сарах est: онѡй, онаа, онсе. In plurali: онѡи, онаа, онаа.

Gen. оґо (f. оа) proprie Pronominibus convenit: иноґо, самоґо, licet ipse Meletius praeter тоґу, коґу, чесоґу, reliquis аґу, (f. аа) tribuat: онаґу, онаа, самаґу, самаа etc.

In libris slaviciс vсакоґо, всакоа et всакаґо, всакаа obvia sunt, sed всакоґо est а всак, всакаґо vero а всакаѡй, quod more Adjectivorum definitivorum inflectitur. Recentiores editores inflexionem аґу antiquae оґо etiam in aliis male praefereunt.

Grammaticos nimis subtiliter distinguere Genitivos коґу, оноґу etc. а кого, оноґо, quando Genitivo Accusativus animatorum suppletur, alibi jam monuimus.

Dat. et Loc. fem. praeter оѡ etiam ѡѡ (excepto tamen той) Pronominibus tribuit Meletius: самой et самѡѡ, оной et онѡѡ. Rectene? Confer tamen Adjectivorum definitivorum оѡ et ѡѡ.

Soc. ѡѡ: инѡѡ. Sic аѡѡ, колиѡѡ.

Gen. et Loc. plur. ѡѡ, Dat. ѡѡ, Soc. ѡѡми: инѡѡ, инѡѡ, инѡѡми, аб ин. Melius utique quam инѡѡ, инѡѡ, инѡѡми а librariis et editoribus russis investa. Male itaque apud Meletium Dat. plur. тыѡ pro тѡѡ, Dual. тыѡа, distinguendo Dativum а Soc. тѡѡа; recte vero apud eundem Dat. самѡѡ, овѡѡ, онѡѡ, Soc. dual. самѡѡа, овѡѡа, онѡѡа, plur. самѡѡми etc.

Idem de Numeralibus valet. Gen. et Loc. кадинѡѡ, клиѡѡ, толиѡѡ, мнозѡѡ, Dat. кадинѡѡ, Soc. кадинѡѡми, мнозѡѡми, колиѡѡми.

§. 18.

Declinationis Pronominum secundae
exemplum И, Gen. КГО.

S. Nom.	(ОН)	(ОНО)	(ОНА)
Acc.	И	К	Ю
Gen.	КГО	—	КГА
Dat.	КМЪ	—	КЙ
Loc.	КМ	—	КЙ
Soc.	ИМ	—	КЮ.

Pl. Nom.	(ОНИ)	(ОНА)	(ОНЫ)
Acc.	И	—	—
G.L.	ИХ	—	—
Dat.	ИМ	—	—
Soc.	ИМИ	—	—

Dual. N. A. (m. она, f. онѣ), G. L. кю, D. S. има.

Duales apud Meletium masc. а, fem. ѣ, neutr. а ficti sunt. Nominativi enim hujus Pronominis inusitati supplentur pronomine demonstrativo он, si emphasis id exigat. Accusativum vero dualis supplet pluralis я omnium generum.

Male apud Maximow et alios penes я in Accusativo их appositum fuit, quod illi a Genitivo их sine omni fundamento accentu distinguendum censuere.

Relativum ИМЕ eodem modo inflectitur:

S. Nom.	ИМЕ	ѣ ИМЕ	И КИМЕ
Acc.	ИМЕ	ЮМЕ	ИМЕ
Gen.	КГОМЕ	КИЗМЕ	КГОМЕ

Pl. Nom.	иже	гаже	гаже
Acc.	гаже	гаже	гаже
Gen.	иже	иже	иже.

Accusativo и (et иже) animatorum correctores Bibliorum et editores aliorum librorum liturgicorum in numeris in locis Gen. его (et егоже) substituerunt.

Si praecedat praepositio ante им, их, ими, prostheticum и praefigitur: с'ним cum eo, с'ними cum eis, к'ним ad eos, ѿних ab eis, с'нимже cum quo, с'нимже cum quibus. нань, зань contracta sunt ex на ни, за ни pro на и, за и; вонже ex вонже pro во иже; на на pro на га, на ню pro наю. Sic et из него pro из его, ѿ неа, к'немѸ, к'ней, ѡ нем, за не pro за е. Librarii Serbici scribunt из него, ѿ неа, к'немѸ, ѡ нем.

Demonstrativum съ, cujus femininum си et neutrum singulare се, plurale си in antiquis libris sat obvia sunt, definitam terminationem amat: сій seu сей, f. сїа, n. сїе. In Damiani Apostolo tamen legitur ась что pro а сей что, hic autem quid. Alibi etiam такось quia hic, въ мирсь et въ мирось in mundum hunc. Inflexionema ejus dedimus in Tabula Pronominum.

Dativo plur. сїм, їм in libris impressis imponi solet каюра, ut discernatur a Soc. singulari сим, им.

Neutrum что rejecto то inflectitur in obliquis casibus ut ego, Gen. чего, (pro quo tamen ferè чегw usurpatur), Dat. чемъ, Loc. чем, Soc. чим.

§. 19. Eodem modo Possessiva мой, твой, свой, наш, ваш inflectuntur:

S. Nom.	мой	наш	f. моя	наша
Acc.	мой	наш	мою	нашъ
Gen.	моего	нашего	моеа	нашеа
Dat.	моемъ	нашемъ	моей	нашей
Loc.	моем	нашем	моей	нашей
Soc.	моим	нашим	моею	нашею.
Pl. Nom.	они	они	оа	оа
Acc.	оа	—	—	—

Neutra мое сеи мое, твое, свое; наше, ваше
Gen. моего, нашего etc. ut Masculina, Plur. Nom.
Acc. оа, оа.

Dual. Nom. m. оа, оа (seu оа), f. оа,
оа, Gen. оа, оа, Dat. оа, оа.

Male apud Meletium Dualis fem. in ѣ: сѣ, моѣ,
нашѣ. Nam pro ѣ primae secunda declinatio postulat и: носѣ мои, рѣце твои, на окѣ рамѣ свои,
оуши наши. Sicut enim pro тѣма, онѣма in secunda dicitur сима, оама, оама, sic etiam pro тѣ, онѣ dicendum est сѣи, оаи, оаи.

кый (кой), каа, кое non nisi paucis differt:

Acc.	кый	f. кѳю	п. кое
Gen.	коего	коea	
Dat.	коемѳ	коей	
Loc.	коем	коей	
Soc.	кымм, комм	коeю	
Pl. Nom.	кын	ѳ кыа	п. каа
Acc.	кыа	кыа	каа
G. L.	кынх, конх	—	—
Dat.	кымм, комм	—	—
Soc.	кыммн, коммн	—	—

Sic кыйждо, коегождо, коемѳждо etc. et нѳ-кый, нѳкоего etc. Pl. Nom. нѳцѳи.

Pronominale чѳй, чѳа, чѳе inflectitur ut мой:

Acc.	чѳй	f. чѳю	п. чѳе
Gen.	чѳего	чѳеа	
Dat.	чѳемѳ	чѳей	
Loc.	чѳем	чѳей	
Pl. Nom.	чѳи	чѳа	чѳа
Acc.	чѳа	—	—
Gen.	чѳинх etc.		

кѳер, кѳера, кѳеро, declinatur ut indefinita
Adjectiva: Gen. кѳера alicujus, Dat. кѳерѳ, Loc. masc. et fem. кѳерѳ. Pl. Nom. кѳери, кѳерм, кѳера etc.

§. 20.

Adjectivorum definitorum Declinatio I.

(СВЯТЫЙ).

	М.	Ф.	Н.
S. Nom.	СВЯТЫЙ	СВЯТАА	СВЯТОЕ
Acc.	СВЯТЫЙ	СВЯТЮ	СВЯТОЕ
Gen.	СВЯТАГО	СВЯТЫА	СВЯТАГО
Dat.	СВЯТОМЪ	СВЯТОЙ *)	СВЯТОМЪ
Loc.	СВЯТОМ *)	СВЯТОЙ	СВЯТОМ
Soc.	СВЯТЫМ	СВЯТОЮ	СВЯТЫМ
Pl. Nom.	СВЯТІИ	СВЯТЫА	СВЯТАА
Acc.	СВЯТЫА	СВЯТЫА	СВЯТАА
G. L.	СВЯТЫХ	—	—
Dat.	СВЯТЫМ	—	—
Soc.	СВЯТЫМИ	—	—

*) Dat. et Loc. fem. etiam СВЯТЪИ, Loc. masc. СВЯТЪМ.

Huc pertinent Pronomina который, другій, Numeralia ordinalia первый, второй et reliqua, excepto третій; omnia denique Adjectiva in ѡй, аа, ое terminata. Hinc et вселенная orbis terrarum, respondens gr. particip. ἡ οἰκουμένη, declinatur ut fem. СВЯТАА.

Gen. in ого, qui in Ostrogensi, raro tamen, occurrunt, ut 1 Macch. 4, 59. пятого, двадцатого, alibi малого, святаго, белокогѡ, sunt Russismi vulgares.

Dat. fem. in ѡй similis Locali, quem vide.

Loc.

Loc. ѣм, фѣй valde frequens ab indefinitorum flexione in ѣ ortus, addito in masc. et neutro м, fem, ѣ finali: нарицаемѣм, истиннѣм, праведнѣм, fem. правѣй, славнѣй, малѣй, вторѣй, докрѣй. Exigitque haec inflexio Gutturalium г, х, к, uti et ск, mutationem: клзѣм, клзѣй а клзгый, ветсѣм, ветсей а ветхый, велицѣй. а великый, небесцѣм а небескый, морстѣй а морскый, патсцѣй а патскый. (In libris glagoliticis etiam in Soc. fem. тежцею гзвою gravi ulcere, pro таккою). In plurali autem in Loc. Dat. Soc. ѣх, ѣм, ѣми pro их, им, ими non nisi improprie usurpati, monuit jam Meletius, cum illae flexiones Pronominibus propriae sint. Hinc такъвѣми pro такowymi. Sunt itaque casus мнозѣх, мнозѣм, мнозѣми ab indefinita forma мног, quod seu Numerale pronominum inflexionem sequitur; многых vero, многым, многыми sunt а многый.

Nom. plur. in ѣ mutationem transformabilium exigit: клзѣи, глзсѣи, земстѣи et земсцѣи, авраамсцѣи, а клзгый, глзхый, земскый, авраамскый; дзси пророчстѣи, in Serb. Codd. гласи пророчьсцѣи.

Acc. in ѣм in humanis et orationibus obvius, minus usitatus esse, ac pro iis Acc. in их (их) usurpati monuit Meletius. Dicendum potius fuit, Russos ab aliquo tempore negligere Accusativos et pro his eos uti Genitivis.

Gen. Loc. in ѣих, pro их, Dat. ѣим pro им, Soc. ѣими, antiquissimi Codd. habent: праздѣных, праздѣным, праздѣными. Bohemi terminationes уch, ум, умі ob productam vocalem у accentu signant, aut у in ey resolvunt. Respondentque casibus in ѣих, ѣим singulares Genitivi in даго, Dativi in ѣмъ: великадаго, великѣмъ, qui in antiquissimo изборник An. 1073 leguntur. Confer etiam in secunda terminationes ѣих, ѣим, ѣими.

§. 21.

Adjectivorum definitorum Declinatio II.

(а. вышній).

§. Nom.	вышній	f. вышлаа	п. вышнее
Acc.	вышній	вышнюю	вышнее
Gen.	вышнаго	вышнійа *)	вышнаго
Dat.	вышнемѸ	вышней	вышнемѸ
Loc.	вышнем	вышней	вышнем
Soc.	вышним	вышнею	вышним.
Pl. Nom.	вышнійи	вышнійа *)	вышлаа
Acc.	вышнійа *)	вышнійа *)	вышлаа
G. L.	вышних	—	—
Dat.	вышним	—	—
Soc.	вышними	—	—

*) Olim et вышлаа (вышлаа) in Gen. singulari; in Nom. et Acc. feminino et in Acc. masculino plurali: дребнаа, оутрънаа, послѣднаа, ближнаа, процаа, корацаа.

Hoc paradigma sequuntur omnia Adjectiva desinentia in ий, аа, ек, adeoque Comparativi et Superlativi in шій, (ѣйшій), Gerundiva in шій et цій. Post ш, ч, щ pro а scribi а ex Introductionis §. IX. constat: меншаго, ницаа, ницаго etc. Sic et чѣждаго а чѣждій (чѣжій), чѣждемѸ, чѣждем et чѣжем, чѣждим et чѣжим, Acc. fem. чѣждѸ (чѣждѸ), Plur. n. чѣждаа etc. Pauca quae-

quaedam formant fem. in ѣа, neutr. in ѣе, quorum flexionem sub 2. b. in Tabula generali dedimus.

(b. БЕЛІЙ)

S. Nom.	БЕЛІЙ	Ѣ. БЕЛІА	П. БЕЛІЕ
Acc.	БЕЛІЙ	БЕЛІЮ	БЕЛІЕ
Gen.	БЕЛІАГО	БЕЛІА	БЕЛІАГО
Dat.	БЕЛІЕМЪ	БЕЛІЕЙ	БЕЛІЕМЪ
Loc.	БЕЛІЕМ	БЕЛІЕЙ	БЕЛІЕМ
Soc.	БЕЛІИМ	БЕЛІЕЮ	БЕЛІИМ
Pl. Nom.	БЕЛІИ	БЕЛІА	БЕЛІА
Acc.	БЕЛІА	БЕЛІА	БЕЛІА
G. L.	БЕЛІИХ	—	—
Dat.	БЕЛІИМ	—	—
Soc.	БЕЛІИМИ	—	—

Sic inflectuntur дивій, козлій, козий, кожій, вражій, пегій, овчій, пес non Numerale третій. In diplomate (грамота) An. 1265. legitur hujus neutrum третіе лѣто (pro третіе) et Acc. fem. на третіюю зимъ (quasi a третіа). Alias Acc. fem. secundum paradigma ію: козлію крѣвь, кожію милость; sic et третію часть Арос. 12, 4.

Gen. ego, qui in Ostrogiensi subinde occurrit, et Ближнего, дружного, искренего, вчерашнего, настоящего, est aut Polonismus, aut Serbismus. Sic Prov. 7, 5. Ѣ жены тѣждеа pro veteri чѣждаа, пидс чѣждаа, e Cod. Serbico sumtum est. Gen. Ближняаго, положившааго, et Dat. рекшѣмъ, требѣющѣмъ, in plurali

rali Gen. et Loc. in них (них), Dat. in ним, Soc. in ними: ближних, близким, оумшими, тѣшными in antiquissimis Codd. frequentes sunt. In Damiani Apostolo et in glagoliticis libris Dativi singulares in ѡмѣ leguntur: дающѣмѣ, вѣршѣмѣ стрѣжѣмѣ, морѣмѣ, in Serbicis seculo XVI. impressis омѣ: жившомѣ, рождомѣ, fem. рождой.

Feminarum Nom. іа pro аа Gerundivis (in ши, ши ortus est: раждающіа, колѣвшіа, in Damiani Apostolo, pro раждающаа, колѣвшаа. Sic et Pluralis in ен pro іа plurali Gerundivorum in шѣ, шѣ: ходящєи, шєдшєи.

Dat. sing. имѣщїи, Loc. комїи, Dat. plur. идшем, пославшем, сходящем, immo et велѣм, sunt casus indefinitis Adjectivis proprii, de quibus supra.

§. 22.

Numeralium Declinatio.

Numeralia, cum formas induant diversas, etiam flexionibus multum differunt. сто, тысяца (тысяца), тма myrias, Substantivorum, первый etc. Adjectivorum declinationes sequuntur. okay, двой, трой uti Pronomen мой declinantur. кдин Pronominum demonstrativorum declinationi primae, весь fere secundae se conformant.

	Masc.		Fem.	
S. Nom.	кдин	весь	кдина	вса
Acc.	кдин	весь	кдинѣ	всю
Gen.	кдиногo	всего	кдиноа	всєа
Dat.	кдиномѣ	всемѣ	кдиной	всєй
Loc.	кдином	всем	кдиной	всєй
Soc.	кдинѣм	всѣм	кдиною	всєю.

Pl. Nom.	кѢНИИ	вси	кѢИНЫ	вса
Acc.	кѢИНЫ	вса	кѢИНЫ	вса
G. L.	кѢИИѢХ	всѢХ	—	—
Dat.	кѢИИѢМ	всѢМ	—	—
Soc.	кѢИИѢМИ	всѢМИ	—	—

Neutrum Nom. Acc. кѢИНО, вса. Plur. кѢИНА, вса, in aliis casibus cum Masculino convenit. кѢИИ etiam in obliquis indefinitae terminationis casibus est: Gen. кѢИНА, fem. кѢИНЫ, Dat. кѢИИѢ, fem. кѢИИѢ, Loc. кѢИИѢ, Voc. кѢИИЕ, fem. кѢИИНА. In libris recens editis Gen. кѢИИИГО pro кѢИИИГО, quod tamen Ostrogiensis et Psalt. Venetum adhuc retinere, fem. кѢИИИНА, in Plurali кѢИИИИ, кѢИИИИХ, кѢИИИИМ, кѢИИИИМИ substituta leges.

трѢЕ, четврѢЕ (Russ. четыре) femininorum quartam fere sequuntur:

Nom.	трѢЕ	f. трѢИ	четврѢЕ	f. четврѢИ
Acc.	трѢИ	—	четврѢИ	—
Gen.	трѢИИ	—	четврѢИ	—
Loc.	трѢИИХ	трѢИИХ	четврѢИИХ	—
Dat.	трѢИИИМ	трѢИИИМ	четврѢИИИМ	—
Soc.	трѢИИИИМИ	трѢИИИИМИ	четврѢИИИИМИ	—

Nom. трѢИ, четврѢИ etiam pro omni genere.

Gen. трѢИИ et трѢИИ, immo et трѢИИ Serborum more, qui трѢИИ, четврѢИИ dicunt. Grammatici, posteriores editiones secuti, non distinguunt Gen. a Locali (трѢИИ), cum tamen Marci 14, 5. in editionibus antiquis legitur:

лат: вѣше трѣи сот пѣназь. Bohemi трѣи diu ser-
 uarunt et чтырь haftenus retinent. Isai. 11, 12. olim
 ѿ чтырь оугл, нѣс чтырех крил. Jerem. 32, 21.
 чтырь перст, нѣс чтырех п. Soc. чтырма apud
 Meletium, est vulgaris flexio. Rectius apud eundem тре-
 ми (in Mss. et трѣми), et трѣми тысящами. тро-
 ма est ex ore vulgi. трѣма 1 Reg. 13. 17. est russica
 inflexio.

Collectiva чтыро, штыро etc. declinantur ut
 Substantiva neutra: чтыра, чтырь, чтыром.
 Pluralis masc. чтыри (а чтыр) apud Meletium,
 Gen. чтырѣй (melius чтыр), Dat. чтырѣм, Loc.
 чтырех, Soc. чтырми; pro his alii casus Adjecti-
 vorum definitorum adoptarunt: чтырых, чты-
 ром, чтырми. Quid autem sibi vult Dualis
 apud Meletium: чтыра, чтырь, чтырма?

пять, шесть, семь, осмь, девять, десять,
 cum formam Substantivorum femininorum refe-
 rant, inflectuntur uti feminina quartae declinatio-
 nis in singulari:

N. А. пять	G. D. L. пяти	Soc. пятию
шесть	шести	шестію
семь	семи	семию

Exempla Genitivi: до пяти сот, ѿ семи
 аугл, ѿ десяти овсн, десяти лактій, лѣт ста па-
 ти. Dativi: шести стом, Localis: по шести днѣх,
 Sociativi: шестію лѣт, семию днѣ per septem
 dies

dies, НАД ДЕСАТІЮ ГРАДОВЪ, СЕДМІЮ ЧАТНЪ, ПАТІМ
СВѢТЪ, СЪ ОСМІЮ МУЖЪ cum octo viris.

Solet autem non raro (Adjectivorum flexionem
ихъ, имъ imitando) Genitivo et Locali affigi хъ, Da-
tivo мъ: Ѡ ПАТНХЪ ХЛѢБѢ, ПО ДНѢХЪ ОСМНХЪ, СЕДМНХЪ
АГГЛАМЪ, ДЕСАТНМЪ ДѢВАМЪ. Nec desunt exempla
Localis in ехъ: ПО ЧЕТЫРИДЕСАТЕХЪ ЛѢТѢХЪ, ПО ЛѢТѢХЪ
(ЧЕТЫРИ СТА И) ТРИДЕСАТЕХЪ. Sociativus quoque as-
sumit ми: ДЕНЬМИ ЧЕТЫРЕДЕСАТМИ Act. 1. 3. (in
Cod. Serb. ДЕНЬМИ ЧЕТЫРИДЕСЯТИ).

Smotriski agnoscit quidem Gen. Dat. Loc. ПАТНЪ,
ШЕСТИ, СЕДМНЪ, ОСМНЪ, ДѢВАТИ, ДЕСАТИ, immo et
ЕДИННАДЕСАТИ, formavit tamen conformiter quidem
paradigmati ЧЕТЫРИ, ЧЕТЫРЕХЪ, ЧЕТЫРЕМЪ, ЧЕТЫРМА
ПАТЬ, ШЕСТЬ Gen. et Loc. ПАТЕХЪ, ШЕСТЕХЪ, Dat. ПА-
ТЕМЪ, ШЕСТЕМЪ, Soc. seu Instrum. ПАТМА, ШЕСТМА,
sic et СЕДМА, ОСМА, ДѢВАТМА, ДЕСАТМА, ЕДИННАДЕСАТМА,
sed sine auctoritate. At а ДВАДЕСАТЬ Soc. dualis est
ДВѢМА ДЕСАТМА, а ДЕСАТЬ vero non nisi in formula
МЕЖДУ ДЕСАТМА inter duas decades. Ezech. 47, 13. in
Ostrog. Dat. ДВѢМАНАДЕСАТЬМА ПЛЕМЕНЬМА, τὰς δε-
δεκα φυλάς, non caret vitio, quia НАДЕСАТЬ flexendū
non fuit, nunc ДВНАДЕСАТИ ПЛЕМЕНУМъ russico more.
Recte Luc. 14, 31. in Singulari С ДЕСАТІЮ ТЫСАЧЪ
cum decem millibus, et in Duali С ДВѢМА ДЕСАТЬМА
ТЫСАЧАМА in Ostrogiensi et aliis, (in Cod. Serb. С ДВѢ-
МА ДЕСЯТМА ТЫСЯЦМА), nunc со ДВѢМА ДЕСАТЬ ТЫСЯ-
ЦАМИ, neglecto archaismo in terminatione duali.

In compositis Numeralibus ex ДЕСАТЪ interro-
sito на solum prima pars inflectebatur olim: КДИННО-
НАДЕСАТЕ, G. КДИННОГОНАДЕСАТЕ, D. КДИННОМЪНАДЕСАТЪ

при

при кѢДИНОИНАДЕСАТЬ ГОДИНѢ, С' КѢДИНѢМНАДЕСА-
 ТЕ cum undecim. Sic et G. СЕДМИНАДЕСАТ, ОСМИНАДЕ-
 САТ etc. Sed et more simplicium declinantur as-
 sumendo и aut их, им, ми in fine: К' КѢДИНОИНА-
 ДЕСАТИ АПЛѢМ, et sine numerato КѢДИНОИНАДЕСАТИМ,
 С' КѢДИНОИНАДЕСАТМИ, G. ТРИНАДЕСАТИ, immo et че-
 тырех НАДЕСАТИ, ОСМИНАДЕСАТИ. In дванадесате, оба-
 надесате, два, оба Dualis inflexionem postulant:
 двою-, обоюнадесате, двѣма-, обѣманадесате.

In compositis sine на jam prima, jam secunda
 pars declinatur, non raro et utraque: шестидесать
 лѣт, девятидесать и девяти (овѣц), по пятиде-
 сать, по шестидесати, по седмидесатих лѣтѣх, ш
 девятидесатих, по тридесати днех, по четыридеса-
 ти, по четырьдесатих (Ostrog.) лѣтѣх, в тридесатих
 (olim в трехдесатих), днѣми четыридесати et че-
 тыридесатми (четыри десаты in antiquissimo Co-
 dice), седмю десать и двѣма вѣдром septuaginta
 duabus urnis. А двадесать Genitivus est двоюдеса-
 ти (apud recentiores etiam двудесати et двадесати)
 olim et двоюдесатѣ, Dat. et Soc. двѣмадесатма-
 десатма vero, omisso двѣма, non nisi in formula
 междѣ десатма locum habet: в седмое междѣ де-
 сатма лѣтома, vicesimo septimo anno.

А пол, Gen. полѣ, Dualis полма, et Plurales в
 полы, наполю in duas partes, обаполь ex utraque
 parte, qua Adverbia usurpantur. Formulae vulga-

res пол шеста, пол седма, пол осма Russis, Polonis Bohemis communes, in libris sacris non inveniuntur. Арос. 11, 9. 11. interpres slavus graeci textus ordinem secutus est: дни три и пол, v. 11. по трех дней и пол.

§. 23.

Schema dualis numeri (два, оба).

N. A.	два,	оба.	fem. двѣ, окѣ.	} in omni genere.
G. L.	двою	обою		
D. S.	двѣма	обѣма		

двѣ, окѣ etiam neutris conveniunt: окѣ рамѣ, двѣ гобадѣ; двѣ свѣтилѣ велицѣ olim Gen. 1, 16. nunc mutato duali in pluralem два свѣтила великаа, et два tribuendo Neutri, Russorum et Polonorum hodierno more. Sic pro двѣ лѣтѣ Act. 28, 30. substituere editores Russi двалѣта, cum tamen et ipsi двѣстѣ Act. 23, 23. et с. 27, 37. conservarint.

двѣ pro двою non raro occurrunt: двѣдесати, двѣ локтѣ. Affigunt autem vulgo Gen. двѣ etiam plurale χ: двѣ ради египтѣ Esther 1. Sic et двѣ ex двою ortum est: двѣ животных duorum animalium. Neutrum probandum, uti nec двома арод Meletium pro двѣма. двою est Gen. а двѣ; окѣма russica inflexio ab окон. Jud. 16, 3. olim сѣ окѣма подвоема, nunc in plur. сѣ окѣми веремми. Dicendum vero slavice оконма аб оеой, et окѣма аб оба.

двѣ стѣ duali, три ста plurali numero declinanda sunt :

Nom.	двѣ стѣ,	три ста.
Gen.	двою стѣ,	трѣй (трех) стѣ.
Loc.	двою стѣ,	трех стѣх.
Dat.	двѣма стома,	трѣм стѣм.
Soc.	двѣма стома,	трѣми стѣ.

Nescio, cur Meletius двѣю стѣ admiserit, cum двою (sine стѣ) recte habeat. In Dat. et Soc. двѣма стома et двома стома sine legitima auctoritate dixit, cum non nisi двѣма стома recte dicatur. стама plane vitiosum est, cum сто sit generis neutrius; двома vero est polonicâ inflexio. Etiam Mrazoviċ, duces non optimos secutus, omnia hic miscet. двѣ ста apud eum vulgare Serbicom esse, uti et двѣста in Sirmio, Vukii Lexicon nos docet.

Dualis Pronominum, Substantivorum et Adjectivorum.

§. 24. In Duali tres duntaxat casus distinctos esse, e Schemate generali Dualium clare cognoscitur: два, двою (seu двѣ), двѣма. Huic propterea accedit, cum et Genitivum in ою formet, pronomen demonstrativum той: та, f. тѣ, гою, тѣма.

Sic et об, он, сам, quae consona solida finiuntur, excepto quod Genitivum in ѣ forment:

об:	оба,	f. обѣ,	обѣ,	обѣма.
он:	она,	онѣ,	онѣ,	онѣма.
сам:	сама,	самѣ,	самѣ,	самѣма.

Definitae terminationis Genitivus обою, оном, самою rarioris usus est. Обама рѹкама in Cod. Serb. probari vix potest.

Quae vocali seu ѣ seu consona liquida finiuntur, pro fem. ѣ postulant и, pro ою Genitivi ею, pro ѣма Dativi има:

СІЙ:	СІА	ѣ СІИ,	СЕЮ,	СИМА.
МОЙ:	МОА,	МОИ,	МОЕЮ,	МОИМА.
БАШ:	БАША,	БАШИ,	БАШЕЮ,	БАШИМА.

Sic et Accusativus та, ѣ и, Gen. кю, Dat. има ab и.

§. 25. Substantiva masculina primae Declinationis formant dualem in а, ѣ, ома, secundaevero in а, ю, ема:

1. СЫН: СЫНА, СЫНѣ, СЫНОМА.

2. ПАСТЫРЬ: ПАСТЫРА, ПАСТЫРЮ, ПАСТЫРЕМА.

Male hic et in Neutris Meletius a Dativo distinguit Sociativum, huic tribuendo terminationem ама, синама, pro сынома, отцама, pro отцема. In Ostrogiensi 1 Reg. 14, 14. occurrit Dualis (Bohemis usitatus) in ѣ: два вола (провола) изорати монета, quae e Vulg. aut potius e versione Bohemica sumta sunt. Confer окопом (про окопола) а пол.

§. 26. Neutorum Dualis in Genitivo et Dativo a duali Masculinorum non differt, sed in Nominativo Neutra primae desinunt in ѣ, secundaevero in и:

1. крило: крилѣ, крилѹ, крилома.
 колѣно: колѣнѣ, колѣнѹ, колѣнома.
 2. сердце: сердци, сердцѹ, сердцема.
 знаменіе: знаменїи, знаменїю, знаменїма.

In Dativo et Sociativo contracte знаменїма pro знаменїема, cum etiam in Sociativo plurali знаменїми habeatur. Ab има dualis именѣ, ab отроча отрочатѣ distingui debet a plurali имена, отрочата, uti neutrum двѣ a masculino два. Dativum formabis, si plurali addas а: именема, отрочатема, et племенїма contracte pro племенема.

Male iterum Meletius Sociativos именама, отрочатама distinguere conatur a Dativis именема, отрочатема; deducendo nimirum именама, отрочатама a plurali именами, отрочатами, qui tamen nec ipsi Meletio probabatur, cum имена et отрочаты habeat. Qui Pentateuchum vertit, а кѣра dualem кѣрати formavit. Legitur enim Levit. 14, 4. in Ostrog. двѣ кѣрати жнѣѣ чистѣ, et v. 49. два кѣрати; in correctia тисъ два птичица жнѣа чиста in masculino, а птицицѣ.

Ab око, оухо, in plurali счеса, оушеса, anomalus dualis femininus in usu est:

очи, очїю, очима.
 оуши, оушїю, оушнма.

Sic et плѣци, плѣцїю, плѣцема et плѣшма а плѣшѣ.

Cum Matth. 18, 9. et Marci 9, 47. in Mss. legatur verus et antiquus dualis очи, quem etiam Mardarius in editione sua servavit, non possum scioli audentiam probare, qui his in locis dualem ab око recens formatum оуѣ substituit, quem jam Ostrogiensis et posteriores editiones exhibent.

§. 27. Femininorum duales terminationes sunt, primae in ѣ, ѣ, ама, secundae in и, ю, ама, tertiae in и, ію, ама, quae in и, ію, ма. Exempli gratia:

1. дѣвѣ,	дѣвѣ,	дѣвама.
оустнѣ,	оустнѣ,	оустнама.
нозѣ,	нозѣ,	ногама.
блѣѣ,	блѣѣ,	блѣама.
рѣцѣ,	рѣцѣ,	рѣкама.
2. стези,	стезію,	стезама.
мрежи,	мрежію,	мрежама.
птици,	птицию,	птицама.
ладіи,	ладію,	ладіама.
3. церкви,	церквию,	церквама.
4. длани,	дланию,	дланиама.

Sic a мати: матери, матерію, матерма; а души: дшери, дшерию, дшерьма; et a masc. юноша dualis юноши: шедша два юноши придо-ста. In glagoliticis libris non raro и pro ѣ in pri-ма, hodierno Dalmatarum more: дѣи рѣци, дѣи години, cum etiam in Dativo рѣци pro рѣцѣ dicant.

Recte quidem apud Meletium duales *ладѣи* a *лада*, *судѣи* a *суда*, male vero *мрѣжѣ*, *матерѣ*, et in masc. *воевода*, *юноша*.

Facile jam emendabis errores, qui sive oscitantia sive imperitia librorum, in editiones irrepserunt. Pro *вѣждама* *моима*, palpebris meis, Psal. 131, 4. posteriorum editionum, legendum cum Ostrogensi et Veneto psalterio *вѣждама*. Pro *ланитома* Marci 14, 65. Joh. 19, 3. legendum cum Mss. et Mardarii editione *ланитама*: Pro *по дѣта* *ризома* Luc. 9, 3. Ostrogensis et editionum antiquarum, posteriores correxerunt ponendo *ризама*; nunc in postrema *по дѣт* *ризѣ* legitur. Act. 21, 33. in Mss. legitur *оужемѣ* *желѣзнома* *дѣтама*; in Ostrogensi vero *веригама*, quin mutatum fuerit *желѣзнома*. Posteriores editores mutarunt male fem. *веригама* in masc. *веритома*, ubi potius *желѣзнома* corrigendum erat. In postrema editione neglecto Duali pluralis *вериги* *желѣзными* substitutus fuit, repetito errore pristino; *верига* enim femininum est, ejusque Instrumentalis plur. *веригами*, non *вериги*.

§. 28. Dualis Adjectivorum indefinitorum a Substantivorum duali non erat diversus, nunc in casu tertio differt, cum hic a terminatione definita formetur.

1. СВЯТ: N. СВЯТА, I СВЯТѢ G. СВЯТѸ

БЛАГ: БЛАГА, I БЛАГѢ BЛАГѸ

D. СВЯТЫМА. БЛАГЫМА.

2. СЫНОВИИ: СЫНОВИИ, I СЫНОВИИ G. СЫНОВИИ

НИЩ: НИЩА, I НИЩИ НИЩѸ

БОЖИИ: БОЖИИ, I БОЖИИ БОЖИЮ

D. СЫНОВИИМА. НИЩИИМА. БОЖИИМА.

Mixtam igitur sistunt Grammatici Dualis declinationem. Duorum enim casuum priorum terminationes sunt Adjectivorum indefinitorum, quibus Dat. et Soc. in omnia seu omnia proprie respondet. Hic possessivis tribuebatur: *когда мома милова* Luc. 5, 6; *двѣма царема аморрейскома* Olin Jos. 9, 10. (nunc in plur. *двоим царем аморрейским*), *съ двѣма евнухома царевама* Esth. 1. (nunc in plur. *евнухи царевыми*). Etiam Gerundivorum Duali antiqua terminatio convenit:

сѣдша, f.-ши, G. L. сѣдшею, D. S. сѣдшема.
 шедша, f.-ши, шедшею, шедшема.

по нем идоста два сѣпца, зовуща и глаголюща Matth. 9, 27. она же изшедша прославиша его v. 31, тѣма же изходящема v. 32, ѿ обою слышавшею - и по нем шедшею Joh. 1, 40. (nunc neglecto duali слышавших, шедших), in Mardarii editione et Mss. antiquiori more слышавшю, шедшю. двѣма лѣтома скончавшемаса et скончавшемаса, quorum prius Duali a Nom. sing. скончавш, скончавша terminationis indefinitae, alterum a Nom. скончавшій, dual. скончавшаа (лѣта) definitae terminationis formatum est. Matth. 8, 33. ѿ бѣною est Localis definitae terminationis; alibi ѿю: *деишю*. Alias et *сватушю* pro *сватою*. Ezech. 30, 22. feminino duali in *ѣ* appositum и de-

definitam terminationem designat: **сидѣху** **мѣшучу** **его** **кѣрѣнучи** **и** **протѣженѣи** **и** **свѣтенѣи** **нунс** neglecto duali **ѣкѣи** **и** **протѣженѣи** **и** **свѣтенѣи** (**τὰς ἰσχυρὰς τὰς αἰετινὰς**). **прелестѣи** **оубѣ** **тѣом** **свои** **живоначалнѣи** **оубѣ** **и** **нунс** **Male correctum fuisse dualem** Matth. 24, 41: **дѣ** **мелюци** substitnendo **мелючѣ**, pag. 27. **мѣи** Meletius enim pro dualibus in **и** ubique **ѣ** pro arbitrio suo statuit. Addam etiam Luc. 17, 35. in Ostrogiensi et editionibus antiquis recte legi: **дѣ** **вѣ** **мелюци** **нунс** male **мелючѣ**, Zach. 5, 9. olim **дѣ** **женѣ** **сходаци**, nunc mutato, ut solent **Correctores**, duxit in pluralem, **дѣ** **женѣ** **и** **сходаци**.

С а р у т III.

Verborum Conjugatio.

§. 29.

Veteres Grammatici, cum observassent omnium Verborum regularium personam secundam aut in **-иши** aut in **-иши** terminari, huicque conformiter tertiam inflecti in **-ет** vel **-ит**, primam pluralis in **-ем** vel **-им**, secundam in **-ете** vel **-ите**, duas duntaxat Conjugationes constituerunt, primam eorum, quorum secunda persona in Praesenti terminatur in **иши**, secundam eorum, quorum persona secunda finitur in **иши**. Vide affixa personalia Verborum P. I. Cap. VII. §. 90.

Huic

Mixtam igitur sistunt Grammatici Dualis declinationem. Duoram enim casuum priorum terminationes sunt Adjectivorum indefinitorum, quibus Dat. et Soc. in ома seu ема proprie respondet. Hic possessivis tribuebatur: колѣнома мѣсцова Luc. 6, 8; двѣма царѣма аморрейскома ошн Jos. 9, 10. (nunc in plur. двѣм царем аморрейским), съ двѣма евъхума царевума Esth. 1. (nunc in plur. евъхи царевыми). Etiam Gerundivorum Duali antiqua terminatio convenit:

сѣдаща, f. - щн, G. L. сѣдащую, D. S. сѣдащема.
 шедша, f. - ши, шедшею, шедшема.

по нем идоста два слѣпца, зовуща и глаголюща Matth. 9, 27. она же изшедша прославиша его v. 31., тѣма же изходящема v. 32., ѿ обою слышавшею - и по нем шедшею Joh. 1, 40. (nunc neglecto duali слышавших, шедших), in Mardarii editione et Mss. antiquiori more слышавшю, шедшю двѣма лѣтума скончавшемася et скончавшемася, quorum prius Dual. a Nom. sing. скончавш, скончавша terminationis indefinitae, alterum a Nom. скончавшій, dual. скончавшаа (лѣта) definitae terminationis formatum est. Matth. 8, 33. ѿ етною est Localis definitae terminationis; alibi ѿю : десню. Alias et сватно про сватю Ezech. 30, 22. feminino duali in ѣ appositum и de-

§. 30. Paradigmatum A. B. C. D. E. F. characteres praebet forma Infinitivi seu Praeteriti:

A. Inf.	- ти	Praet.	- х	БИ-ТИ, БИ-Х
B. —	- ати	—	- ах	СА-АТИ, СА-АХ
C. —	- ти	—	- ох	НЕС-ТИ, НЕС-ОХ
D. —	- нѣти	—	- нѣх	МИ-НѢТИ, МИ-НѢХ
E. —	- ѣти	—	- ѣх	МИ-ѢТИ, МИ-ѢХ
F. —	- ити	—	- их	ТВОР-ИТИ, ТВОР-ИХ

Praesens a) Indicativi, b) Imperativi, c) Gerundivi,
d) Participii passivi.

	A	B	C	D	E	F.
a	БИЮ	САЮ	НЕСѢ	МИНѢ	МИЮ	ТВОРИЮ
b	БИИ	САИ	НЕСИ	МИНИ	МИИ	ТВОРИИ
c	БИА	САА	НЕСА	—	МИА	ТВОРА
d	БИЕМ	САЕМ	НЕСОМ	—	МИМ	ТВОРИМ

Infinitivus et Supinum.

БИТИ	СААТИ	НЕСТИ	МИНѢТИ	МИѢТИ	ТВОРИТИ
БИТ	СААТ	НЕСТ	МИНѢТ	МИѢТ	ТВОРИТ

Praeteritum e) Indicativi, f) Participii passivi, g) Gerundivi, h) Participii passivi.

e	БИХ	СААХ	НЕСОХ	МИНѢХ	МИѢХ	ТВОРИХ
f	БИА	СААА	НЕСА	МИНѢА	МИѢА	ТВОРИА
g	БИВ	СААВ	НЕС	МИНѢВ	МИѢВ	ТВОРИВ
h	БИЕН	СААН	НЕСЕН	МИНѢЕН	МИѢЕН	ТВОРИЕН

§. 31.

Conjugatio I.

Paradigma A. Persona prima ю post vocales.

<i>Præs. Indicativi.</i>	Sing.	1	бїю	2	бїеши	3	бїет
	Plur.		бїем		бїете		бїют
	Dual.	м.	бїеѡа		бїетѡа		бїетѡѣ
		ѣ.	бїеѡѣ		бїетѡѣ		бїетѡѣ

<i>Imperativi.</i>	Sing.	1	—	2	бїй	3	бїй
	Plur.		бїим		бїйте		бїйте
	Dual.	м.	бїйѡа		бїйтеѡа		бїйтеѡѣ
		ѣ.	бїйѡѣ		бїйтеѡѣ		бїйтеѡѣ

<i>Gerundivi.</i>	Sing. м. п.	бїа	ѣ.	бїюѡи
	Plur. м. ф. п.	бїюѡе		
	Dual. м. п.	бїюѡѡа	ѣ.	бїюѡи

<i>Particip. pass.</i>	Sing. м.	бїем	ѣ.	бїеѡа	п.	бїемо
	Plur.	бїеми		бїеѡѡѣ		бїеѡа
	Dual.	бїеѡа		бїеѡѡѣ		бїеѡѡѣ

Infinitivus бити, Supinum бит.

<i>Præs. Indicativi.</i>	Sing.	1	бїх	2	бїи	3	бїи
	Plur.		бїхом		бїсте		бїша
	Dual.	м.	бїхѡѡа		бїстеѡа		бїстеѡѣ
		ѣ.	бїхѡѡѣ		бїстеѡѣ		бїстеѡѣ α)

<i>Part. activi.</i>	Sing. м.	бїа	ѣ.	бїѡа	п.	бїѡѡ
	Plur.	бїѡи β)				
	Dual. м.	бїѡѡѡа?	ѣ.	бїѡѡѡѣ?		бїѡѡѡѣ?

<i>Gerundivi.</i>	Sing. м.	бїѡ	ѣ.	бїѡи
	Plur. м. ф. п.	бїѡѡе		
	Dual. м. п.	бїѡѡѡа	ѣ.	бїѡи

Part.

<i>Part. passivi.</i>	Sing.	БІЕН	f. БІЕНА	п. БІЕНО
	Plur.	БІЕНИ	БІЕНЬ	БІЕНА
	Dual.	БІЕНА	БІЕН'Е	БІЕН'Е

At пію: ПИТ ПИТА ПИТО etc.

α) Praeterit. iterat.: 1. БІАХ, 2. БІАШЕ, 3. БІАШЕ, Plur. БІАХОМ, БІАСТЕ, БІАХЪ a forma БІАТИ petendum est.

β) БИЛИ est omnium generum. Bohemi etiam in plurali tria genera distinguunt: БИЛИ, БИЛЫ, БИЛА, uti et Serbi (ЛИ, ЛЕ, ЛА). Poloni duo in БИЛИ, f. et п. БИЛЫ.

Ad hoc paradigma refer 1) verba formae primae in ю: мью, пою, спѣю, чаю, чѣю etc. 2) Inchoativa formae tertiae in ѣю: имѣю, оумѣю, шкѣдѣю, разкочѣю, разѣмѣю, тлѣю, saltem quoad Praesentia. Imperat. имѣй, имѣим, имѣйте, Gerund. имѣа, имѣющіи. Nam Infinitivus et Praeterita paradigmati E. se conformant. 3) verba formae quintae in аю: шблajú, падajú, питаю, пытаю, читаю, ita tamen ut in Praeteritis magis ad paradigma B. respicias. Participium pass. enim post a non admittit ен, sed н: знан а знаю. 4) Verba formae sextae quoad Praesentia: кѣпѣю; вѣрѣю, мнлѣю, сѣтѣю etc. Praeterita enim ab Infinitivo in обати dependent: кѣповах, кѣповаа, кѣповас, кѣпован.

Paradigmá B. Persona prima ю post consonas.

Indicativi Praesens sive Futurum.

Sing. 1.	ГЛАГОЛЮ ПОСАЮ (Fut.) МАЖЮ	2	ГЛАГОЛЕШИ ПОСЕШИ МАЖЕШИ	3	ГЛАГОЛЕТ ПОСЛЕТ МАЖЕТ
Plur. 1.	ГЛАГОЛЕМ ПОСЛЕМ МАЖЕМ	2	ГЛАГОЛЕТЕ ПОСЛЕТЕ МАЖЕТЕ	3	ГЛАГОЛЮТ ПОСЛЮТ МАЖЮТ

Imperativus.

Sing. 1.	—	2 3	ГЛАГОЛИ МАЖИ
Plur.	ГЛАГОЛЕМ МАЖЕМ	2 3	ГЛАГОЛѢТЕ МАЖѢТЕ (2)

Gerundiyi Praesens.

Sing.	ГЛАГОЛА МАЖА	ГЛАГОЛЮЩИ МАЖЮЩИ
Plur.	ГЛАГОЛЮЩЕ (m. f. n.) МАЖЮЩЕ	

Participii passivi Praesentis.

Sing. m.	ГЛАГОЛЕМ МАЖЕМ	ГЛАГОЛЕМА МАЖЕМА	ГЛАГОЛЕМО МАЖЕМО
Plur.	ГЛАГОЛЕМИ МАЖЕМИ	ГЛАГОЛЕМЫ МАЖЕМЫ	ГЛАГОЛЕМА МАЖЕМА

Infinitivus et Supinum.

ГЛАГОЛАТИ, МАЖАТИ.
ГЛАГОЛАТ, МАЖАТ.

Prac-

Praeteritum Indicativi.

Sing. 1	ГЛАГОЛАХ МАЗАХ	2	ГЛАГОЛА МАЗАШЕ	3	ГЛАГОЛА МАЗАШЕ
Plur.	ГЛАГОЛАХОМ МАЗАХОМ		ГЛАГОЛАСТА МАЗАСТА		ГЛАГОЛАХУ МАЗАХУ

Praeteritum Participij activi.

Sing. m	ГЛАГОЛАА МАЗАА	f.	ГЛАГОЛАА МАЗАА	n.	ГЛАГОЛАО МАЗАО
Plur.	ГЛАГОЛААИ МАЗААИ	{ m. f. n.			

Praeteritum Gerundivi.

Sing. m	ГЛАГОЛАВ МАЗАВ	f.	ГЛАГОЛАВШИ МАЗАВШИ
Plur.	ГЛАГОЛАВШЕ МАЗАВШЕ	{ m. f. n.	

Praeteritum Participij passivi.

Sing. m	ГЛАГОЛАН МАЗАН	f.	ГЛАГОЛАНА МАЗАНА	n.	ГЛАГОЛНО МАЗАНО
Plur.	ГЛАГОЛАНИ МАЗАНИ		ГЛАГОЛАНЫ МАЗАНЫ		ГЛАГОЛАНА МАЗАНА

α) Sic olim, nunc ГЛАГОЛНТЕ, МАЗНТЕ. Quales hic omisimus, quod facile formari possint à plurali, pro m ponendo БД ПРО ТЕ ВЕГО ТА: ГЛАГОЛЕБА а ГЛАГОЛЕМ, ГЛАГОЛЕТА а ГЛАГОЛЕНТЕ, ГЛАГОЛАХОВА а ГЛАГОЛАХОМ, ГЛАГОЛАСТА а ГЛАГОЛАСТЕ. Tertia persona in duali non differt a secunda.

Hoc paradigma sibi vendicant verba formae quintae in АТИ, quae in Praesenti in Ю desinunt:

ЗОВАЮ, ЗОВАШИ, ЗОВАЕТ, ЗОВАЕМ, ЗОВАЮТЪА ЗОВАТИ;
 КМЛЮ, КМЛЕШИ етс. аб имати, СТРАЖАЮ (olim стра-
 ждЮ) а СТРАДАТИ; ШРЯЖУ, ШРЯЖЕШИ, аб ШРЯГАТИ;
 ПИШУ; ПИШЕШИ а ПИСАТИ; МЕЩУ, МЕЩЕШИ, а МЕ-
 ТАТИ, ИЩУ, ИЩЕШИ, аб ИСКАТИ; ПЛАЧУСА, ПЛАЧЕШИСА,
 а ПЛАКАТИСА. *Alia formae quintae, quae in Prae-*
senti аю аmаnt, quoad Praesentia ad Paradigma
A. spectare supra monuimus. Itaque ab шрѣгата-
ти Praesens шрѣгатаю ad Parad. A., Futurum vero
шрѣгашу ad B. referendum erit.

Conjugatio II.

Paradigma { C. Praesens 8 post consonas solidas.
 D. Praesens (Futurum) 8 post n.

Praesens (aut Futurum) Indicativi.

C. Sing. 1	несѸ	2	несешИ	3	несет
D. - -	вннѸ		вннешИ		вннет
Plur.	несем		несете		несѸт
	вннем		вннете		вннѸт
Dual.	несѣа		несѣта		несѣта
	вннеба		вннеѣта		вннеѣта

Praesens Imperativi.

Sing. 1	—	2	3	несИ
				вннИ
Plur.	несѣм			несѣте
	вннѣм			вннѣте

Прае-

Praesens Gerundivi.

Sing.	НЕСУ	f. несущи
Plur.	несущи m. f. n.	

Praesens Participii passivi.

Sing. m.	НЕСОМ	f. НЕСОМА	n. НЕСОМО
Plur.	НЕСОМИ	НЕСОМЫ	НЕСОМА

Infini- vus.	НЕСТИ ВИНЪТИ	Supi- num.	НЕСТ ВИНЪТ
-----------------	-----------------	---------------	---------------

Praeteritum Indicativi.

Sing. 1	НЕСОХ ВИНЪХ	2	НЕСЕ ВИНЪ	3	НЕСЕ α) ВИНЪ β)
Plur.	НЕСОХОМ ВИНЪХОМ		НЕСОСТЕ ВИНЪСТЕ		НЕСОША ВИНЪША
Dual.	НЕСОХОВА ВИНЪХОВА		НЕСОСТА ВИНЪСТА		НЕСОСТА ВИНЪСТА

Praeteritum Participii activi.

Sing. m.	НЕСА ВИНЪА	f. НЕСАА ВИНЪАА	n. НЕСАО ВИНЪАО
Plur.	НЕСАМ ВИНЪАМ	{ m. f. n.	

Praeteritum Gerundivi.

Sing. m.	НЕС ВИНЪВ	f. несущи ВИНЪВШИ
Plur.	НЕСШЕ ВИНЪВШЕ	{ m. f. n.

Prae-

Praeteritum Participii passivi.

Sing.m	NECEN	f. NECENA	n. NECENO
	ЎРИНОВЕН	ЎРИНОВЕНА	ЎРИНОВЕНО
	ВИТ	ВИТА	ВИТО
Plur.	NECENI	NECENI	NECENA
	ЎРИНОВЕНИ	ЎРИНОВЕНЫ	ЎРИНОВЕНА
	ВИТИ	ВИТЫ	ВИТА

а) неѣ petit Praeteritum Iterativum ab iterativa forma носити. At идѣ et alia formant illud ore ах: идѣх, идѣше, Plur. идѣхом, идѣсте (olim et идѣщите), идѣхѣ, Dual. идѣхова, идѣста (et идѣшета) quae inflexio primae Conjugationi conformis est.

б) Antiqui libri constanter нѣ in tertia persona Praeteriti servant, et in Evangeliiis etiam in postrema editione поманѣ петр legitur. At in aliis libris pro arbitrio Novatorum не pro нѣ non raro offendes: премине слово про преминѣ рѣч, толкне про толкнѣ, попользнеса, immo et помане Exod. 2, 24. atque alibi про поманѣ. Esther 7, 5. дерзне, про дерзнѣ Ostrogiensis.

Ad Paradigma C. spectant verba formae primae in ѣ: кѣдѣ, кодѣ, fut. кѣдѣ, матѣ, плетѣ, вѣзѣ, пасѣ, могѣ, текѣ. Adde зовѣ, ерѣ, женѣ et alia quoad Praesens. Nam ratione Infinitivi in ати, paradigma B. sequuntur: звати, брати, гнати, Praet. звах, брах, гнах etc. Verba vero tertiae et quartae formae in ядѣ, жѣ, шѣ, цѣ, чѣ, cum in his ѣ scribatur pro ю, ad Conjugationem III. referenda sunt.

Paradigma D. Verbis secundae formae in нѣ, нѣти, proprium est: минѣ, номанѣ, приапнѣ, дхнѣ, чкнѣ, оуцѣкнѣ. Quae rejecto нѣ in con-

sonam desinunt, in Praeterito pro *нѣхъ, нѣ*, amant terminationem *оу, ѣ*, quae est paradigmati C. propria: *прозакѡхъ, прозакѣ а прозакнѣ*, *оуѡхъ, оуѣ* ab *оуѡнѣ*. Inspice indiculum Verborum in *нѣ*, quem p. 355 dedimus.

Conjugatio III.

Paradigma { E. Praesens -ю, Praet. ѣ, Inf. ѣти
F. — ю, — н, — ити.

Praesens (aut Futurum) Indicativi.

E. Sing. m	Зрѣ ЛЕЖѢ	2	Зрѣши ЛЕЖИШИ	3	Зрѣтъ ЛЕЖИТЪ
F. - -	волю		волиши		волятъ
Plur.	Зрѣмъ ЛЕЖИМЪ волимъ		Зрѣте ЛЕЖИТЕ волите		Зрѣтъ ЛЕЖАТЪ волятъ

Praesens Imperativi.

Sing. 1	—	2 3	Зрѣ ЛЕЖИ воли
Plur.	Зрѣте ЛЕЖИТЕ волите		Зрѣте ЛЕЖИТЕ волите (2)

Praesens Gerundivi.

Sing.	Зрѣ ЛЕЖА вола	ѣ	Зрѣщи ЛЕЖАЩИ волащи
Plur.	Зрѣще ЛЕЖАЩЕ волаще		{ m. f. n.

Praesens Participii passivi.

Sing. m.	зрѣмъ болѣмъ	f. зрѣмъ болѣмъ	n. зрѣмо болѣмо
Plur.	зрѣми болѣми	зрѣмы болѣмы	зрѣма болѣма
Infinit.	зрѣти болѣти	Supin.	зрѣтъ болѣтъ

Praeteritum Indicativi.

Sing. 1	зрѣхъ болѣхъ	2	зрѣ болѣ	3	зрѣ (Ѳ) болѣ
Plur.	зрѣхомъ болѣхомъ	зрѣсте болѣсте	зрѣсте болѣсте	зрѣсте болѣсте	зрѣсте болѣсте
Dual m.	зрѣхѡва f. зрѣхѡвѣ m. болѣхѡва f. болѣхѡвѣ	зрѣста зрѣствѣ болѣста болѣствѣ	зрѣста зрѣствѣ болѣста болѣствѣ	зрѣста зрѣствѣ болѣста болѣствѣ	зрѣста зрѣствѣ болѣста болѣствѣ

Participium Activi.

Sing. m.	зрѣа болѣа	f. зрѣла болѣла	n. зрѣло болѣло
Plur.	зрѣли болѣли	m. f. n.	

Praeteritum Gerundivi.

Sing. m.	зрѣвъ болѣвъ	f. зрѣвши болѣвши
Plur.	зрѣвшѣ болѣвшѣ	m. f. n.

Praeteritum Participii passivi.

Sing. m.	зрѣнъ болѣнъ	f. зрѣна болѣна	n. зрѣно болѣно
Plur.	зрѣни болѣни	зрѣны болѣны	зрѣна болѣна

α) Apud Recentiores **Зрим, зрите; лежим, лежите; волим, волите.** At apud Veteres **хвалѣте, бегалѣтеса, пристѣпѣте, садѣте, вкѣсѣте, прогѣте,** uti in 1ma et 2da Conjugatione.

β) Praet. iterat. **Зрѣхъ, зрѣше, Dual. зрѣста, sem. зрѣстѣ** Marci 15, 47. Sic **болахъ, болаше а волѣти; млачаше** (Russ. про млачаше) Jud. 6, 11. а **млачити.**

Paradigma E. sequuntur Verba formae terthae: мнѣти, звенѣти, видѣти, сѣдѣти etc. Excerptis tamen Inchoativis in ѣю, quorum Praesentia Paradigmati A. conformia sunt. Huc etiam pertinent, quoad Praesentia, verba, quae pro ѣти in Infinitivo **ати (ати) аманѣ,** ut **стою, стонши, Imp. стой, стонм, стойте; лежѣ, слышѣ, слышиши** etc.

Paradigmati F. se conformant Verba formae quartae: таити, таю, таиши; донити, дою, донши; напоити; кѣпити, кѣплю, кѣпиши; родити, рождѣ, родиши; слезити, слезѣ (слезю), слезиши; гасити, гашѣ, гасиши; мѣтити, мѣщѣ, мѣтиши; пѣтити, пѣщѣ, пѣтиши.

Paradigmata E. et F. in Praesenti, omnium Modorum, non differunt. Distinguuntur autem in Infinitivo characteristicis vocalibus (ѣ, и) tertiae et quartae formae, atque hinc in temporibus affinis seu analogis, Praeterito Indicativi, Gerundiivi et Participii passivi. Sunt autem non pauca Verba, quae idem paradigma per omnia Tempora

pora aut Modos sequi non possunt, quod formatio Infinitivi diversa aliud subinde paradigma exigat in Praeterito, quam in Praesenti, ut adeo Verbum ejusdem formae quoad Praesens et analogos Modos aliam, et quoad Praeteritum ac Infinitivum, et Modos his affines, iterum aliam Conjugationem, aut saltem aliud Paradigma sequatur. Hanc ob causam in formis Verborum Praeteritum et Infinitivum diligentius notare, et in construenda Conjugationum tabula Tempora analogica coordinare oportuit. Multa enim sunt Verba, quae plene conjugari, id est, quoad omnia Tempora et Modos inflecti non possunt, cognita solum Praesentis (aut Futuri) persona prima, nisi etiam aut eorum Infinitivus aut Praeteritum simplex notum sit, quorum cognitio omnino e formarum doctrina P. I. §. 52 — 75. exposita, quam formatio temporum §. 80 — 90. excipit, petenda erit.

Verba duorum Paradigmatum.

§. 32. E Paradigmate A. ad Paradigma B. transiliunt 1) Verba formae primae in ю, quae in Infinitivo et Praeterito crescunt, assumendo т, ut даю, даѣти, даѣх; лию, лиѣти, лиѣх; сѣю, сѣѣти, сѣѣх. 2) Verba formae sextae in ѣю et ѣюю, ob Infinitivum in ѣати, ѣати, cui tempora

analoga se conformant: кѣпѣю, кѣповати, hinc etiam кѣповах, кѣповал, кѣпован.

Ad paradigma B. transiliunt e paradi-
gmate C. in Praeteritis Verba formae primae, quae In-
finitivum in ати formant: зовѣ, звати, жѣвѣ,
жѣвити; керѣ, крати; дерѣ, драти etc.

Eadem de causa e paradi-
gmate D. ea Verba
in нѣ, quae ratione Infinitivi ad formam primam
spectant: имѣ, имѣти, пѣх, Part. pass. пѣт; жмѣ, жати,
жѣх; пнѣ, пати; пѣх; кленѣ, клати, клѣх; жѣвѣ,
жати; зачнѣ, зачати, зачѣх, зачат. Sic станѣ,
стѣти; женѣ, гнѣти, гнѣх, Praet. Part. pass. гнан,
conformiter paradi-
gmati B.

E paradi-
gmate E. (Conjugat. III.) verba formae
tertiaе, quae Infinitivum formant in ати: боюса,
боишиса, Inf. боитиса, Praet. боухса; держѣ, де-
жати, держах, держал, держав, держан; молчѣ,
молчати etc. Adde сплю, спиши, Inf. спати, Praet.
спах, Part. act. спал.

Ad paradigma E. transiliunt e paradi-
gmate C. (Conjugat. II.) verba in ѣ, praecedente consona r,
quae Infinitivum in ати formant: мрѣ, мрѣши,
Inf. мрѣти, Praet. мрѣх (melius quam мрѣх),
прѣтрѣ; прѣтрѣти, прѣтрѣх. Sic мѣлю, мѣ-
ши, quod ratione Praesentis ad B. spectat, ob In-
finitivum мѣти paradi-
gmati E. se conformat.

Quoad Praeterita ad B. recte quidem referuntur verba formae quintae in аю, ad E. vero verba formae tertiae in ѣю; sed haec et illa etiam secunda A. sine ulla difficultate inflecti possunt, servata nimirum ubique characteristicam а et ѣ ante terminationes χ, λ, в, et participio passivo pro ен affigendo н, licet omnino Participium passivum питаи paradigmatis B. (саан), et тлѣи paradigmatis E. (зрѣи) magis sit conforme. Confer jam питати, тлѣти cum ешти.

БИ-ТИ	БИ-Х	БИ-А	БИ-В	БИ-ЕН
ПИТА-ТИ	ПИТА-Х	ПИТА-А	ПИТА-В	ПИТА-Н
ТЛѢ-ТИ	ТЛѢ-Х	ТЛѢ-А	ТЛѢ-В	ТЛѢ-Н

Qui eiusmodi paradigmata postulet, secundum quae verba primae Conjugationis omnia (питаю, владѣю, вѣнѣю), per omnia Tempora et Modos ita conjugentur, ut ab uno paradiгmate ad aliud deflectere non liceat, ei necesse erit, aut paradiгmatum numerum ultra modum augere, aut ad verba irregularia amandare multa prorsus regularia. Tentanda igitur fuit nova Temporum analogorum coordinatio, ut adeo Praesentia constituent Conjugationis integrae medietatem unam, Praeterita vero alteram, quas ambas Infinitivus interpositus dividat. Hac methodo id effectum est, ut ex formis Infinitivi facile dijudicari possit, secundum quod paradigma tempora reliqua Infinitivo analogae sint inflectenda.

Tempora circumscripta.

<i>Præst. Indic.</i>	1	БЫА КСМЬ	2	БЫА КСИ	3	БЫА КСТЬ
		БЫЛИ КСМЫ		БЫЛИ КСТЕ		БЫЛИ СЪТЬ
<i>Plusquam- perf.</i>	1	БЫА БЪХ	2	БЫА БЪ	3	БЫА БЪ
		БЫЛИ БЪХОМ		БЫЛИ БЪСТЕ		БЫЛИ БЪХЪ
<i>Præst. Opt.</i>	1	БЫА БЫХ	2	БЫА БЫ	3	БЫА БЫ
		БЫЛИ БЫХОМ		БЫЛИ БЫСТЕ		БЫЛИ БЫША

Eodem modo, cum Participiis activis et passivis aliorum Verborum auxiliaria *къмь*, *бѣхъ*, *быхъ*, *къдѣхъ* connectendo, circumscripta tempora formantur. Vide P. 1. §. 84. 85. Pro *быхъ* primæ personæ rarius *бымъ* occurrit: *дамъ бымъ* darem, dedissem, Psal. 90, 18, in Ostrogiensi et Psalterio Veneto, in correctâ editione nunc *дамъ быхъ*.

δ) Dual. persona 1. contractior *бѣсѣва*, f. *бѣсѣвѣ*, persona 2. et 3. etiam *бѣхота*, f. *бѣхотѣ*.

ε) Præteriti iterativi seu imperfecti contractior persona 1. est *бяхъ*, 2. et 3. *башѣ*, Plur. *бяхомъ*, *баште*, *бяхѣ* seu *баша*, Dual. *бяхова* et *баша*, *башта*, et productior 2. et 3. *бѣашита* pro *бѣаша*.

ζ) Præteritum I. *бѣхъ*, *бѣ* idem est ac *fui*, *ich ward*, a *быти* esse, et hujus iterativum *бяхъ* respondet Latinorum Imperfecto *eram*. Præteritum vero II. idem est ac *factus sum*; *ich ward*, a *быти* fieri. Præter. *быхъ* pro *бѣхъ* postulant composita *избыти*, *прѣбыти*; *избыхъ*, *прѣбыхъ*, *прѣбыста*. Sic et *смыста*; *закъ*, *закъ*, *закъ* oblitus est. Ipsa etiam radicalis syllaba *къ* latinæ si in *io*, uti *къ* in *къдѣхъ* latino *fu*, in Præterito *fui*, *fueram*, affinis est, cum Slavi litera *f* careant et pro *f* labiales *к* aut *п* amment. Confer voces *кък* et *fagus*, *кок* et *faba*, *пламы* et *flamma*.

7) Pro fem. **былы**, et neutro **была** in pluralibusque masculinum **были** reperias. In glagoliticis, quidem libris **прѣстаѣ сътъ** legeris, pro f. **прѣстала сътъ**, at terminatio hæc e vulgari hodierna dialecto assumpta fuit. In libris autem, in quibus purior Slavonismus servatur, nullibi feminina aut neutra a masculinis hujus Participii distinguuntur. Luc. 23, 56. legunt editi: **ѣмѣ кахѣ пришли** quæ venerant, quod et. Codd. Mss. Vindobonenses confirmant, licet **вѣхѣ** pro **кахѣ** habeant. Matth. 11, 21. et 23. **ѣше-быша слышъ были кышѣа** (Острог. **кышѣа**) **вѣас**. Sic et Luc. 10, 13, ubi et correcta **кышѣа** legit. Bohemica et Polonica syntaxis his in locis ob femininum **слышъ** postulat **былы**, Illyrica **былае**. Meletius quidem in Duali **кыла**, f. **кылаѣ**, exhibet in circumscriptis temporibus: **ѣше бы кылаѣса**, f. **кылаѣсѣѣ**, **кылаѣста**, f. **кылаѣстѣѣ**, **ѣѣ ѣше бысѣа** **кыла**, (f. **кыкѣѣ кылаѣ**), **кыста кыла**, (f. **кыстѣѣ кылаѣ**) f. sed metuo, ne sine auctoritate id fecerit. Idem etiam, pro arbitrio suo **кыша** masculinum, **кыша** vero femininum esse statuit, cum tamen **кыша** et **кыша** promiscue scribantur (vide Introd. pag. 12).

§. 34. Praeter **къмь** anomala censentur, quæ pro **ю** aut **ѣ** primæ personæ **мь** habent, nimirum **ꙗмь** (снѣмь), **вѣмь**, **дамь**, **имамь**. Hæc in plurali prima servant **мы**, in secunda singulari **си** pro **ши**, excepto **имамь**, **имаши**.

S.	1	ꙗмь	снѣмь	вѣмь	дамь
	2	ꙗси	снѣси	вѣси	даси
	3	ꙗстѣ	снѣстѣ	вѣстѣ	дастѣ
Pl.	1	ꙗмы	снѣмы	вѣмы	дамы
	2	ꙗсте	снѣсте	вѣсте	дасте
	3	ꙗдаат	снѣдаат	вѣдаат	дадаат, дадаѣт

d) Verbum defectivum *имамъ*, *имашин*, *имать*, *имамы*, *имате*, personam tertiam plur. *имѣт* ab *имѣ*, inde et Gerund. *имы* (*имый*), *имѣши*, et alia tempora a forma *имѣти* deducit: Imper. *имѣй*, *имѣвим*, *имѣйте*, Gerund. *имѣа*, Praet. *имѣх*, *имѣ*, *имѣхом*, *имѣсте*, *имѣша* seu *имѣхѹ*, Part. act. *имѣа*, Gerund. Praet. *имѣв*, Part. pass. *имѣн*, inde Verbale *имѣніе*. Praet. Iter. *имах*, *имѣах*, *имаше*. etc. Ab *имѣ* vero, quod non solum forma, sed etiam significatione alias differt, formatur Imper. *ими*, *имѣм*, *имѣте*, Praet. Gerund. *км* (pro *им*), *кмши*, Inf. *ити*, inde *тах*, *т* (*шт*), *тахом*, *тосте*, *таша*, Part. act. *тал*, pass. *шт*. Huius Praesens est *кмаю* a *кмати* seu *имати*. In exprimenda formula fidem habere, omnes formae locum habent: *вѣрѣ* *емаю*, *вѣрѣ* *имѣ*, *вѣрѣ* *не* *таша*, *вѣрѣ* *имѣй*, *вѣрѣ* *имать*. Composita *поймѣ*, *пріимѣ*, *пріемаю*, *вонмѣ*, *внати*, *внемаяю*, *внимати* etc. simplicibus se conformant, et pro ratione diversarum formarum diversa sequuntur paradigmata.

§. 35. Alia mutuantur tempora quaedam ab alio themate. A Defectivo *идѣ* est Imperat. *иди*, *идѣм*, *идѣте*, Praes. Gerund. *иды* (*идый*), *идѣши*, Praet. *идох*, *иде*, *идохом*, *идосте*, *идоша*, Praet. iterat. *идах*, *идаше* etc. Inf. *ити*. Alia tempora petuntur ab obsoleto *шѣдѣ*: Praet. Gerund. *шѣд*, *шѣдши*, Part. act.

act. шёл, шла, шло, plur. шли; inde tempora circumscripta, шёл еси pro secunda persona inde, пришёл еси pro prima, про' tertia пришёл есть, б'е пришёл, б'ах'е пришли. Арос. 17, 10: непришёл in Ostrogienſi et aliis, sine есть, more Polonorum et Russorum, in correcta nunc про'иде; аще не б'ах' пришёл и глагола им Joh. 15, 22. si non venissem et locutus fuisset eis. Part. pass. шет inusitatum quidem est, inde tamen Boh. шти, пришти, взешти; et Slavicum шествиѣ (pro шетвиѣ) deducta sunt.

А градъ, venio, est грады (градыи), градыши, Praet. граде, градох etc. Praet. iterat. градах, градаше (градыаше), градохом, градасте; alia tempora deficiunt, cum ab идъ aut ходъ peti soleant.

А рекъ (рѣкъ) Praeteritum рѣкох, рече, рѣкохом, рѣкосте, рѣкоша regulariter inflectitur; рѣх' vero, рѣхом, рѣкте, рѣша sunt a verbo obsoleto рѣю, quod graeco ρέω respondet.

Quae ex lege ob Infinitivi formam ex uno ad aliud Conjugationis paradigma quoad tempora analogia transferri solent, irregularia proprie dici non possunt. His tamen accedunt Verba имъ, пнъ, жнъ, начнъ et reliqua hujus formae, quae ob Infinitivos мти, пати, жати, начати, quoad Praeterita quidem ad primam referenda sunt, Praeteritum tamen Gerundiivi secundum Paradigma C.

inflectunt: *км, кмши; распем, распемши; начен, наченши.* Sic et *жен, жемши* antiquo more, licet jam in Ostrogensi et aliis editionibus Jac. 5, 4. *жавших* pro veteri *женших* legatur.

§. 36. Alia non nisi quoad unam alteramque personam a regula deflectunt. *А хочѣ, (-ши, -ет, -ем, -ете)* tertia pluralis est *хотат*, Praes. Gerund. *хота, хоташи*, Imper. *хотѣй*. Inf. *хотѣти*, Praet. *хотѣ*, et alia tempora his analoga respondent paradigmati E.

чтѣ, I ego, Inf. чести, Praet. чтѣх, чте, Partic. act. чел (eliso т pro чета) prorsus regulariter inflectitur. At a *чтѣ, honoro*, Russi formarunt Infin. *чтити*, quem Act. 18, 13. jam Ostrogensis habet, pro *чести* (Codd. Serb. *чисти*). Hinc Joh. 5, 23. *иже не читит сѣа, не читит оѣа* in editionibus novis, licet *чтете* Joh. 8, 49 et Act. 17, 23. in iisdem immutatum servarint. At regulare *чтет* Joh. 5, 23. non solum in Mss., sed etiam in Ostrogensi et in Evangeliiis Moscuae 1606 impressis legitur. *почтил, почтив* russica sunt, non slavica.

А видѣти, видѣх, Imper. видѣ adhuc in Psalmis habetur, plur. vero *видите* videte, certe et olim *видѣте*, cum Bohemi *визте* a singulari *виз* adhuc retinuerint. Confer Imper. *вѣждѣ а вѣдѣти*.

Subinde tempora reperias, quae anomala videantur, quod a formis obsoletis orta sint. Sic **влады** (**владыи**), **владыши**, а **владѣ**; **власти**, pro qua forma **владѣти** substituta fuit, à qua utique Praesens Gerundivi est **влада**, **владыши**. Nihil jam miraberis in antiquis editionibus Luc. 2, 2. legi **владыши** pro hodierno **владыши**. Luc. 15, 23. et 27. legebatur olim **телеу оупитѣннѣи**, nunc cum Ostrogiensi **оупитаннѣи**, et v. 30. olim et nunc **питомѣи**. **оупитѣн** nimirum est a forma minus obvia **питѣти**, **оупитан** a forma maxime usitata **питати**, et **питом** (Praesens Participii passivi) a forma prorsus obsoleta **питѣ**. Similiter **искъ**, **искъши** (Gerundivi Praesens) et **иском** (Part. pass. Praes.) videntur esse anomala, si ab **искати**, **ишѣ**, deducere velis; sunt autem regulariter formata a forma obsoleta **искѣ**.

§. 37. Impersonalium conjugatio a personalium verborum conjugatione non differt. Conjugabis itaque **подожает**, oportet, Praet. **подожаше** conformiter primae; **мнитца**, videtur, Praeteritum **мнѣшеса** conformiter tertiae. Sic **достѣнт**, **добѣдет**, **сѣучаетца**. In formula **лѣтъ иеть**, licet, licitum est, non nisi tempora Verbi **иеть** mutabis: **лѣтъ каше**, **лѣтъ кыеть**, **лѣтъ кѣдет**, **аше къ**, **лѣтъ кыло** si liceret, si licuisset.

§. 38. Passivi conjugatio, si illud ope affini reciproci ca exprīmatur, eadem est, quae activi. Igitur **чтѣса, legor; conjugabis, uti чтѣ lego.**

чтѣса	чтѣшиса	чтѣса
чтѣмса	чтѣтѣса	чтѣтѣса

Praeteritum **чтѣхса, чтѣса, чтѣхомса, чтѣтѣса, чтѣшаса** etc. Infinitivus **чтѣтѣса** etiam circumscripti solet, cum participio passivo **чтен** connectendo **бѣти: чтенѣ бѣти**. Sic et futurum ope **бѣдѣ**, Praeteritum ope **есмь** et **бѣх** circumscriptibuntur:

Fut. **чтен** (I. **чтена**, II. **чтено**) **бѣдѣ** etc.
чтени (I. **чтены**, II. **чтена**) **бѣдем** etc.

Praet. a)	чтен	есмь	чтени	есмь
	чтен	еси	чтени	есте
	чтен	есть	чтени	сѣтъ

Praet. b)	чтен	бѣх	чтени	бѣхом
	чтен	бѣтъ	чтени	бѣтѣ
	чтен	бѣхѣ	чтени	бѣша

Eodem modo **читаем есмь, читаем** aut **чтѣм бѣваю, бѣваѣши, бѣваѣтъ**, conjugantur, habitā simul ratione generis: **читана бѣваѣтъ, читано бѣваѣтъ**.

§. 39. Nec aliter conjugantur Praeteritum ope **есмь** circumscriptum, Imperfectum (et Plusquamper-

perfectum) Optativi et Futurum exactum, quae a participio activo in л оpe auxiliarium бѣх, бѣдѣ formantur, de quibus P.I. §, 78, 84, 85. pluribus.

ДАА ЕСМЬ, ДАА ЕСИ, ДАА ЕСТЬ.
ДААИ ЕСМЫ, ДААИ ЕСТЕ, ДААИ СЪТЬ.

Sic et Plusquamperfectum вѣх ходил, вѣх ходил, вѣхом ходили, вѣсте ходили, вѣхъ ходили.

ДА БѢХ	ИМѢА	ДА БѢХОМ	ИМѢАИ
ДА БѢ	ИМѢА	ДА БѢСТЕ	ИМѢАИ
ДА БѢ	ИМѢА	ДА БѢША	ИМѢАИ.

Primam personam Praeteriti circumscripti cum есмь in Psalmis et Novo Testamento nullibi reperias, sed simplex Praeteritum. Tertiam quidem non raro, at saepissime secundam. Editores enim maluerunt secundae simplici, cum a tertia distincta non sit sensumque subinde reddat ambiguum, vix non ubique circumscriptam ope еси substituere. Аpos. 17, 12. Ostrog. legit тамъ видѣ, correcta vero тамъ видѣа еси. Psalmo 88. in Ostrogicensi et Psalterio Veneto persona secunda Praeteriti simplex saepe retenta fuit, in correcta nunquam. V. 3. Ostrog. legit рече про река еси, quod postremum et Venetum Psalt. An. 1561 exhibet. At v. 12. основа Ven. pro основаа еси, v. 13 Ostrog. et Ven. ты създа pro создаа еси, v. 20. рече utraque pro река еси, v. 30. тыже ѿринѣ и оуничжи и ѿбрьже Ven. Sic et Ostrog. sed pro ѿбрьже legit негодова, correcta негодоваа еси, v. 44. незастѣпи Ven. et Ostrog. v. 45. побрьже pro поверга еси. v. 49. създа, v. 50. клатса (Ven. клетсе) pro клалса еси. Vice versa primam personam peri-

phrasticam simplici Praeterito reddere solent: **ДАХ** pro **ДАА ЕСТЬ** Levit. 6, 17. Alia exempla ex Ostrog. vide p. 389. Immo Арос. 17, 10. pro **НЕПРИШЕЛ** (sine **ЕСТЬ**) recte substituerunt **НЕПРИИДЕ**.

Optativi personam secundam a tertia Veteres non distinxere. Utrique enim **БЫ** tribuebatur. Nec deest etiam in postrema editione exemplum, quo id firmari possit. Luc. 19, 42. **АЩЕ БЫ РАЗЪМѢЛ И ТЫ** si cognovisses et tu. Olim et in libris paulo ante Correctionem editis Joh. 11, 21. **АЩЕ БЫ ЗАѢ БЫЛ** si fuisses hic, et v. 32. **АЩЕ БЫ БЫЛ ЗАѢ**, ubi nunc **БЫ ЕСИ БЫЛ** legitur. **АЩЕ БЫ ВЪДАЛА** vide p. 391, **АЩЕ БЫ ВЪХОУѢЛ** p. 392. Addam corruptum locum ex Apocalypsi c. 3, 15. **НЕДА СЪДЪЕН БЫ БЫЛ НИ ТЕПЛА** (legendum utique **ЛИ** seu **ИЛИ ТЕПЛА**), utinam (**НЕДА**, vide p. 453) frigidus esses aut calidus. Verba haec Correctores in margine sic reddiderunt: **О ДА БЫ СЪДЪЕН БЫЛ ЕСИ ИЛИ ГОРАЦИ**. Dicendum fuit **ДА БЫ БЫЛ** sine **ЕСИ**.

Bohemi olim solo **БЫ** in secunda persona usi sunt, at nunc affigunt **С** (quod utique ex **СИ** seu **ЕСИ** contractum est) auxiliari **БЫ** ad discernendam personam secundam a tertia: **ДАЛКЫС, КАШКЫС ХУѢЛ**. Poloni similiter **С**: **булбыс**. Hos itaque Meletius aliique imitati sunt, qui **БЫ ЕСИ** pro **БЫ**, et **БЫ ЕСИ ЧИТАЛ** pro **БЫ ЧИТАЛ** secundae personae pro arbitrio suo tribuerunt. Russi et Illyrii **БЫ** omnibus personis, cum has Pronominibus expriment, in singulari et plurali tribuunt; Bohemi et Poloni duntaxat tertiae in utroque numero. Hinc factum est, ut in libris slaviciis **БЫ** etiam in plurali pro

БЫША subinde legatur. Hebr. 10, 12. in correctae editione: престаан бы быти приносимы, melius Ostrog. престаан оубо быша, atque duo Mss. Vindobonenses не быша престаан. Hebr. 11, 15. аще кы оубо оно помнили - имѣли бы время, Ostrog. аще она помнахѣ - имѣли оубо быша. 1 Joh. 2, 19. аще кы ѿ нас были, пребывали оубо быша с нами, Ostrogicensis etiam in primo membro аще ко быша ѿ нас. Aliistamen in locis, in quibus nihil reficiendum fuit, etiam in postrema editione intactum mansit plurale БЫША: да быша имѣли Joh. 8, 6. аще ко быша раздѣли, не быша гда славы распали 1 Cor. 2, 8.

§. 40.

Observationes in Conjugationum flexiones.

Cum libros antiquos magis sequi oportuerit, quam novos a Russis editos, qui flexiones Verborum dialecti russicae sequi solent, fieri omnino non potuit, ut flexiones in schemate generali et paradigmatis signatae in omnibus temporibus cum aliorum Grammaticorum terminationibus convenirent. Quapropter monendus est lector, me sine auctoritate codicum nihil statuisse. Miror itaque, Petrum Vinogradow Russum et Abr. Mrazovi* Serbum, in signanda persona prima et secunda Dualis, potius sequi voluisse novatores illos, qui ма pro ва primae, ва pro та secundae personae sine auctoritate legitima tribuere maluerunt, quam Meletii Smotriskii editionem An. 1619

Jevii in Lituania impressam. In posteriori enim, Mosquensi An. 1721, quae Rinnicii An. 1755 recusa fuit, flexiones dualis *ва, та*, quae recte in prima signatae erant, in *ма, ба*, summa audacia ab editore mutatae sunt. Editor enim russus Grammaticae Mosquae An. 1648 inchoatae, An. vero 1651 absolutae praecepta pro oraculo habuit, spreto N. letii auctoritate. Observavit quidem P. Vinogradow Marci 10, 35. legi *хочѣва, просѣва* (addere potuisset *садева* v. 37, *можева* v. 39.), monetque secundam personam nunc quidem finirim *та* (immo et olim), in tabula autem conjugationum praemissa eas terminationes fuisse appositae (nimirum *ма, ба, та*), quibus apud Veteres personae distinctae fuerint. Atqui haec aliter se habere, inspectis codicibus et editionibus antiquis, cuilibet patebit. In his enim nusquam terminationem primae personae *ма*, sed constanter *ва* aut *ѣ* (hae enim frequenter confundi solent) et in secunda *та* reperies. Confirmant hoc Bohemorum et Polonorum scriptores veteres, maxime vero, qui duali numero adhuc hodie utuntur, Vinidi in Carniolia, Venedique in Lusatia. Confer Carniolicum *несѣва, несѣта, несѣта*; *любѣва; любѣта* etc.

Velim G. S. Bandtke Grammaticam Polonicam secundis curis Vratislaviae 1818 editam inspicias in qua p. 249 et 312, de obsoletis suffixis (ut vocat) nu-

pro възвѣним. At vero некъваемъ, развѣмѣимъ, развѣмѣйте, помазѣимъ, целѣимъ, мѣдрствѣимъ etc. In Apostolo Damiani, non solum verborum tertiae conjugationis, sed et aliorum persona secunda terminatur in ите: станите, въздадите, кланите. In aliis tamen libris et verba tertiae Conjugationis adhuc antiquam flexionem retinere: хвалѣте, прогѣте etc. Huic maluit Meletius flexionem им, ите in Conjugatione secunda (nobis tertia) praeferre, et Imperativum творѣимъ, творѣите solo accentu ab Indicativi personis творѣимъ, творѣите distinguere.

Deinde notandum, personam tertiam Imperativi singularem et pluralem a secunda non differre, licet Meletius et alii Optativi (i. e. Indicativi cum particula да) personis да четѣтъ, да чѣтъ, да творѣтъ, да творѣтъ tertiam Imperativi suppleant. In deprecativo tamen modo, qui omnino apud Slavos idem est ac Imperativus, etiam Meletius personam tertiam singularem, atque dualem secundae aequalem fecit: чѣти онъ, творѣи онъ, кѣди онъ, чѣтѣта, творѣита, кѣдѣтѣта.

Rarius persona secunda Imperativi ope particulae да Praesenti aut Futuro Indicativi praefixa suppletur: да кѣдѣши pro кѣди, да речѣши pro рчи. Imperativo autem praeligere да prorsus insolitum est. Legitur tamen 2 Reg. 14, 32. in Ostrog. аще ли бы естъ въ мнѣ неправда, то да оубѣи ма. Melius (deleto

бы in primo membro et да in secundo) correcta editio: *АЩЕ ЖЕ ЕСТЬ ВО МНѢ НЕПРАВДА, ТО ОУМЕРТВИ МА, και θανάτωσον με.*

In Praeterito secundam personam simplicem singularis numeri, licet a tertia non differat, restituendam censui, cum in antiquis libris ejus usus satis frequens sit. Non enim potui methodum Grammaticorum probare, qui cum Praeterito simplici, in quo genera non distinguuntur, circumscriptum (e participio activo in л formatum) conjungere maluerunt, post primam кѣх inserendo *БЫЛ, БЫЛА, БЫЛО (ЕИ),* post *ЧТОХ, ЧИТАХ, ТВОРИХ* interponendo *ЧЕЛ, ЧЛА, ЧЛО, ЧИТАЛ, ЧИТАЛА, ЧИТАЛО, ТВОРИЛ, ТВОРИЛА, ТВОРИЛО,* in Duali et Plurali vero iterum secundam personam Praeteriti simplicis *БѢСТЕ, ЧТОСТЕ, ЧИТАСТЕ, ТВОРИСТЕ* assumendo.

Meletius quidem *ЧИТАЛ, -ЛА, -ЛО* Praeterito simplici, et *ЧИТАЛ ЕИ* periphrastico tribuit. At *БЫЛ, ЧИТАЛ, ТВОРИЛ* sine *ЕИ* duntaxat in russ. lingua, cum in ea personae pronomine signentur, locum habere potest. *БЫЛ ЕИМ, ЧИТАЛ, ТВОРИЛ,* sine auxiliari *ЕМ, БУДЪ, БУХ,* de nulla persona dici possunt, quamvis de tertia (subintellecto nimirum *ЕСТЬ*) subinde legantur, uti 2 Cor. 2, 5. *АЩЕЛИ КТО ШКОРБИЛ МЕНЕ, НЕ МЕНЕ ШКОРБИ.* In libris veteris Testamenti serius translatis plura exempla invenias.

In Gerundivis neutrius terminationem distinguere non potui a masculinâ, cum haec et neutris

tris conveniat: ЦАРСТВО РАЗДѢЛАСЯ, ОКО ШКАПАА, СМАТАСА МОРЕ, СЕРДЦЕ ГОРА: НЕ СЕРДЦЕЛИ НАЮ (ПУНС НАШЕ) ГОРА БѢ ВЪ НАЮ (ПУНС БНАС). Reperiuntur quidem ДРЕВО ГНІЮЩЕ, ПАДШЕ ЗЕРНО, sed hoc in casu neutrum ГНІЮЩЕ respondet masculino ГНІЮЩИ seu ГНІАИ, ПАДШЕ vero masculino ПАДШИ seu ПАДШИ, quorum utrumque hac terminatione gaudens jam qualitatem Adjectivi induit. Nam ГНІА, cum putrescit, (Gall. en pourissant), non prorsus idem est ac ГНІЮЩИ (n. ГНІЮЩЕ) putrescens, (Gall. pourissant), et ПАД cum cecidisset, aliquatenus differt a ПАДШИ (n. ПАДШЕ) quod cecidit. Feminino autem semper adhaeret in Praes. Gerund. щИ, Praet. шИ. Pauca haec pro vindicando Schemate generali et paradigmatis a me expositis dicta sunt.

Notae generales et speciales in quaedam tempora.

§. 41. In genere notandum, vocales syllabae radicalis in Conjugatione non mutari, exceptis his paucis, quorum Infinitivus et Praeteritum aliam vocalem, quam Praesens aut Futurum postulat, uti ПѢТИ, ПѢХ, а ПОЮ; ЛѢЩИ, ЛѢГОХ а ЛАГЪ; СѢСТИ, СѢДОХ а САДЪ. Adde Fut. ВЕРАЩИ, ab ВЕРѢТАТИ, ВЕРѢТАЮ.

Mutantur vero transformabiles consonae in alias, et quidem 1. г in з, к in ц, ante и, ѣи,

ѣте in Imperativo (Conjug. secundae): помози, помозѣм, помозѣте а помогѣ; теци, тецѣм, тецѣте а текѣ.

2. In Indicativo ejusdem Conjugationis in ж, х in ш, к in ч: помогѣ, поможеши, поможет, поможем, поможете; верхѣ, вершеши, вершет, вершем, вершете; текѣ, течешн, течет, течем, течете. Idem fit ante en Participii passivi: вержен а вергѣ, разжен а разжгѣ, вершен а верхѣ, вѣшен ab вѣхнѣ, речен а речѣ. At literae д, т, з, с nullam in secunda Conjugatione ante en subeunt mutationem: веден а ведѣ, плетен а плетѣ, везен а везѣ, спасен а спасѣ.

3. Ante en Participii passivi Verborum in ити (tertiaе Conjug. Parad. F.) mutantur etiam д, т, з, с, ст, uti §. XII. Introd. dictum est: рожден а родити, оутвержден аб оутвердити, позлащен а позлатити, хыщен а хытити, прекрашен а прекратити, поражен а поразити, свѣшен а свѣсити, мшен а мстити, прелщен а прелстити. Adde изпражнен аб изпражити, сѣблажнен а сѣблажити, оумбждрен аб оумбждрити, помышлен а помышлити, изощрен (et изострен) аб изострити, оумершвен (оумершвлен) аб оумертвити, оухыщрен аб оухыщрити, преизпещрен а преизпестрити, quamvis inter literas transformabiles et terminationem en literae ъ, н, л, р interpositae sint.

Ser-

Serbici librarii in Codd. slaviciis post *н, л, р* constanter *кн* pro *ен* scribunt: *схранкн, испанкн, трижкн* а *тризнити, моакн, шзлюбакн, зтворкн*. Verba autem formae *ѣти* (Parad. E.) transformationem literarum ante *ѣн* non admittunt; *вѣдѣн* а *вѣдѣти, запѣстѣн* а *запѣстѣти*. Hinc *скѣтѣнїе* Joh. 5, 35. et Exod. 27, 20. а форма *свѣтѣти*.

4. Labiales ante *ен* Part. passivi inserunt a epentheticum: *мвален, славален, возлюблен, шславлен, шслаѣплен, престѣплен, посрамлен, а швити славити, возлюбити* etc. Excipe *оумзвен, благословен*.

5. Eadem epenthesis et literarum transformatio locum habet in Praeterito Gerundivi ante *ь*, quando rejecto *нв* contrahi solet: *вставль, возлюбль, пристѣпль, рго вставив, возлюбив, пристѣпив, преломль рго преломив*. Sic *шеновальши*, in plur. *пристѣпльше, рго шеновивши, пристѣпнше*. Рого *пригвождь, рждьши, заблждьше, рго пригвоздив, родивши* etc. *вкѣш, возглаш рго вкѣсив* etc. *вплъциши (воплоциши) рго впльтив, шбращса рго шбративса, запрѣци рго запрѣтив; пощса рго постивса, крещшса рго крестившса, шчищса рго шчитивса*. Excipe *штрастних* (Ven. *оустрастних*) Psal. 16, 9. *ταλαιπωρησάντων*, qui afflixerunt, ab *штрастити*,

6. Literas д et т ante л participii activi elidi, diximus Cap. II. Introduct. p. 48. Hinc *навел а навелъ*, *прокол рго проколъ*, *пал рго палъ*, *пал рго палъ а палъ*, *чел, чла, чло рго чела, чтла, чтлао а чтъ*, *шрѣла ab шрѣтъ*, *срѣло Job. 4, 12. recte in Ostrogensi, а срѣтъ*, Praet. *срѣте, срѣтох*, male omnino in correcta *срѣтило*, quasi a forma (ficta) *срѣтити*.

7. Praeteritum primae Conjugat. solet post vocalem tertiae personae singularis paragogicum т assumere: *пач, попат, прѣпат, шкпат, ѡпат (ѡпат)* рго *п, поп* etc. Sic *начат, почат, запат, клатса, шквит, повит, пит, пролит*. In secunda Conj. rarius: *оумрет, прострет*. Rarissime in plurali post хъ: *впрашахѣт in Damiani Apostolo, сввршахѣтъ Mich. 2, 1. in Ostrogensi, искахѣтъ 2 Reg. 17, 20. in eadem, in correcta искаша*.

8. In verbis formae tertiae et quartae, spectantibus ad tertiam Conjugationem, quorum prima persona facta transformabilium literarum mutatione in жъ, жъ, шъ, щъ terminatur, restituenda est characteristicam consonam primigeniam (quam ex Infinitivo cognoscas) jam in secunda persona et reliquis omnibus: *виждъ, видиши, видит etc. рождъ, родиши, родит, Imper. роди, Gerund. родя etc. пораждъ, поразиши etc. глашъ, глашиши etc. плашъ, платиши, платити; пѣшъ, пѣстиши,*

пѣстиги etc. Verba autem quintae formae, quae sunt primae Conjugationis, transformatam litteram servant in omnibus temporibus Praesentis analogis et primigeniam characteristicam non nisi in Infinitivo et Praeteritis recipiunt: страждѣ, страждѣши, Imper. стражди, Gerund. страда, Inf. страдати, Praet. страдах etc. Sic мажѣ, Имр. мажи, Gerund. мажа, мажѣши etc. Sic пишѣ, дышѣ, плачѣ, алчѣ, мещѣ, нщѣ, Inf. мазати, писати, дыхати, плакати, алкати, метати, искати. Idem valet de euphonico л ante ю. Servant illud verba Conjug. primae per totum Praesens omnium Modorum кмлю, кмлѣши, кмлет; каплю, каплѣши, каплет etc. Inf. капати, Praet. капалх. Rejiciunt illud jam in secunda persona verba Conjug. tertiae: пбляю, пбляши, Inf. пблити; кѣпю, кѣпиши, Inf. кѣпити.

9. Ante лх, лше euphonicum л inserunt verba Conjug. tertiae, non vero secundae. Hinc facile dijudicabis, quid intersit inter живаше et вблаше. Hoc enim est Praet. iterat. а живити, illud а живѣ. Eadem lege fit transformabilium mutatio ante л, ut ante ем Part. passivi. Hinc вблалх, вблалаше Praet. iterat. а вблзити, rectius quam вблзалх, вблзалаше. In млачаше Jud. 6, 11. ч русico more pro щ scriptum est, slavice млачаше а млачити. Confer P. I. p. 387.

10. In specie notabis, quoad Praesens, мы servari in prima plurali anomalogum, in aliis omnibus nunc contrahi in м. At non desunt vestigia, etiam regularium verborum primam in мы terminatam fuisse. Praeter **бѣдемъ**, **поживемъ**, quae in antiquissimo изборникъ sec. XI leguntur, etiam codex Caesareus (olim Hankianus) Matth. 28, 14. habet **оуглаголемъ** persuadebimus, **πεισομεν**, **πυνс оутолим**. Subinde et anomala in Codd. antiquis rejiciunt **ы**. Differt autem pluralis **къмъ**, **вѣмъ**, **имамъ** a singulari **къмь**, **вѣмь**, **имамь**, in iis codicibus qui discrimen inter **ь** et **ъ** accuratius observant. In Damiani Apostolo seu codice Serbico hoc discrimen neglectum est, cum **ь** ubique pro **ъ** scribatur: **мы къмь**, **послѣси къмь**, **вѣмько** scimus enim. In eodem semel et **живемо** pro **живемъ** scriptum est.

Slavi meridionales omnes (Illyrii, Croatae, Carnioli) pro slavico м (seu мы) amant мо. Hinc **къмо**, **нѣкъмо**, **вѣмо**, **дамо**, **знакъмо**, **оставаемо** immo et **въземамо** pro **въземаемъ** etiam in libros slavicos a Serbis sec. XVI. editos irrepsere. Poloni constanter мы retinere, quod tamen non raro (post **ѣ** et **и**) in м: **чинимъ**, **дакъмъ**, contrahunt. Bohemi мы mutarunt successu temporis in ме, quod non nisi post **ѣ** contrahere solent: **бѣдемъ** pro **бѣдеме** a singulari **бѣдѣ**. Nunquam vero post **а**, quod nec Poloni faciunt, neque post **и**, quia **амъ** et **имъ** in singulari adoptarunt, pro veteri terminatione **лю** et **ю**. Eandem ob causam Illyrii **бѣдемъ**, **видимъ**, **играмо**, contrahere non possunt in **бѣ-**

дем, видим, играм, quia illis ем, им, ам sunt terminationes singularis numeri. In glagoliticis libris ante Carmani correctionem editis non solum исплевемо, любимо, пожираемо, имамо et имами, кемо et кими, sed etiam in Praeterito -хомо et -смо: пригхомо, послажисмо, познасмо etc. leguntur. есме etiam in Ostrog. legi, monui p. 534. а). Addam hic дади есме inveniri in literis russicis (грамота) An. 1265.

къмь ex кими, quod p. 389. e libro Esther Ostrog. editionis citavi, contractum est. Hinc et alia anomala in terminata in singulari мь liquidum requirunt. Licebit itaque мь, utpote characteristicam primae personae singularis, conferre cum Graecorum verbis in μι, et personas tertias in τь (pro ти) terminatas, cum terminationibus linguae Samskrdam Indorum. In secunda persona singulari vetus slavica retinuit adhuc и: кѣдещи, имаши, quod et Indicae est commune. At dialecti vulgares omnes и resciderunt: кѣдеш, имаши.

Ex speciminibus Orthographiae antiquae, quae Introduct. Cap. IV. §. VII. data sunt, constat tertiam personam singularem et pluralem omnium verborum in codicibus seculi XI. XII. XIII. terminari in τь, quod a pluribus seculis in ть mutatum est. Anomala tamen τь servarunt. Hinc ксть contractum censi debet ex ксти, quod Bohemi in кстить emphatico retinent. Huic Graecorum εσι affine est, et plurales in ι (εισι, λευγσι, dor. λεγουσι) respondent slavicae terminationi in ѣть, ать.

A librariis confundi ε et ѣ in fine post τ tertiae pers. sing. et secundae pluralis in Codd. antiquis saepius observavi. можете in tertia singulari pro можетъ, кѣдѣте pro кѣдѣть in literis (грамота) anni 1229, оу-

СЛЫШАТЕ in tertia plurali pro ОУСЛЫШАТЬ, et ЛЕЖИТЕ, ПРѢКЛОНИТЕСЯ in tertia singulari pro ЛЕЖИТЬ, ПРѢКЛОНИТЬСЯ, vice versa ОУЗРИТЬ in secunda pers. plur. pro ОУЗРИТЕ in codice Vindobonensi Caesareo (olim Hankiano), alia alibi exarata leguntur. τ emphaticum seu paragogicum in НАПИТЪ, ЗАЧАТЪ, ПИТЪ, et τ participii passivi ПѢТЪ, ПРОКААТЪ etiam olim, utpote solidum, crasso ъ notabatur.

Tertiae personae Conjug. II. paradigmatis D. quandoque amittunt *н* in singulari ante *ет*, et in plurali ante *ѣт*. Ezech. 21, 7. ИЗДАШЕТ *ἐκψύξει* legitur pro ИЗДАХНЕТ. Sic et Plur. ИССАШѢТ ab ИССАХѢ, ИССАЧЮТ ab ИССАКНѢ, excluso *н*, secundum paradigma B. inflectuntur, mutando transformabiles *х* et *к*. ИТ pro *ет* in tertia singulari est inflexio russica. Sir. 32, 25. ВОИМИТ *προβέχει* in Ostrogiensi est a ВОИМѢ pro ВОИМЕТ. Correcta hic iterativum ВНИМАЕТ recte substituit. ЧТИТ Joh. 5, 23. pro ЧТЕТ a ЧТѢ. Vide supra p. 542.

11. In Imperativo РЕКѢ elidit *ε*: рѣи, рѣѣте (nunc рѣи, рѣѣте); in Codd. serbicis etiam пѣице, пѣѣте а пекѣса, immo стѣѣмсе, concurremus, а стекѣ. At in composito ѡрѣѣица vocalis *ε* elidi non solet. ВОЗДѢЖИ, ВОЗДѢЖѢТЕ (ВОЗДѢЖИТЕ) elevate, pro ВОЗДѢЖИ, ВОЗДѢЖѢТЕ, ПОВѢЖ, pro ПОВѢЖДѢ, ПОДАЖ pro ПОДАЖДѢ russici Codd. exhibent. ЛЖИ, ЛЖѢТЕ (ЛЖИТЕ) est a ЛЖѢ, ЛЖАТИ (Conjugationis I. Paradigma B.), quam
vis

vis et *л҃ѣ* in usu sit. *с҃дѣте* in *с҃дѣте* antiquus codex contrahit, Bohemorum more, qui *ѣ* excludere solent: *вѣдѣте* pro *вѣдѣте*, *вѣдѣте* pro *вѣдѣте*. Damiani Apostolus, quamvis *живѣте*, *блюдѣте*, *прїимѣте*, *кальнѣте*, *шелѣцѣте*, *прѣвѣдѣм*, *тѣцѣм*, immo *вспокм* (pro *вспокм*) legat, tamen in aliis и pro *ѣ*, praepriis in verbis tertiae Conjugationis habet: *с҃дѣте*, *творѣте*, *похвалѣте*, *слышѣте* etc. Nunc etiam in secunda Conjugat. *им*, *ите* pro *ѣм*, *ѣте* in usu est. *внїдѣте*, *поспїте*, *соверїте*, *воззовїте* Joel 1, 13. 14. in correcta leguntur, in Ostrogiensi vero *внїдѣте*, *оуспѣте*, *сѣверѣте*, *вззовѣте*. Male tamen *оуспѣте* pro *оуспѣте* formatum est a *сплю*, *спши*, cum verba tertiae Conjugat. а epentheticum in Imperativo non servant. Melius utique in Evangelіis *спїте*, а quo Praesens *спїте* nunc solo accentu distinguitur. Olim Imper: *спѣте*, uti adhuc hodie apud Bohemos. Cum Imperativo finale conjungitur *да* in Ostrogiensi Lev. 18, 15. *да не ѡкрыи*, correcta *да не ѡкрыши*, Lev. 21, 1. *да са неосквернайте*, correcta *да не ѡсквернатса*.

Editores russi male formarunt *верзи* а *верѣ*, cum *верзи* dicendum sit, mutato *г* in *з*. Cum illi metuerent, ne quis *ѡверзи* abjice, rejice, confundat cum *ѡверзи* ab *ѡверѣ*, maluerunt Psal. 50, 13. et Psal. 70, 9. *не ѡверзи* substituere pro antiquo *ѡверзи*, quod recte Ostrogiensis et Psalter. Venetum hoc loca-

servarunt. In Evangeliiis etiam editiones posteriores верзи (a верѣ) septies, et верзиса quater legunt. Ѡ-вержи polonica inflexio est, uti стѣлечи, околечи Num. 20, 26. Ostrogensis, pro стѣлечи, шлечи.

12. Praesens Gerundivi in secunda Conjugat. exit in ш, ѡщ: неш, имы, идш, градш, стрегш, иждивѡщ, мнѡщ; frequentius tamen assumpta Adjectivi definiti terminatione й: жившй, пловшй, крадшй, блудшй, грызшй, могшй, жегшй, верхшй, пекшиса, рекшй. Sic et клемшиса, quamvis alia in нѣ Praesenti Gerundivi careant. Quaedam etiam Praesens, saltem in libris recentioribus, mutuantur a Conjugatione prima, illud formando ore л. Hinc зова, жива, живай, пда-ай, нда-ай, пада, тра, жра, сматаса. Sic et жна, жнай, а жнѣ, дмаса а дмѣ. лжа, лжай est а лжѣ Conjugat. primae, hinc et лжѡщи, лжѡще. сла-вай Joh. 8, 54. in editionibus antiquis male formatum est а славити, слаблю. Melius nunc сла-вай, in codd. serbicus славей. Epentheticum enim л in Verbis tertiae Conjugat. non nisi ante ю primae personae locum habet. Ab Iterativo vero слаблю Praesens Gerund. est слаблаа, слаблаай.

А горѣти Praes. Gerund. regulariter formatum est гора, горащ. Hinc Lucae 17, 29. камьж горащ *Σειθου*, sulphur. In Mss. autem камень горѡщ legitur. Sic et Bohemi h o r u c j (peklo) pro horzjci dicunt. Alibi расѡщ, искѡщ reperias, quae а гасити, искати de-

ducere non possis. Ejusmodi formationes anomalas, uti p. 543. diximus, optime explices, si a formis antiquis, nunc obsoletis, factas supponas. Igitur горѣщъ a forma горѣшъ, горѣши, гасѣщъ a гасѣшъ, гасѣши repetenda sunt, uti искѣщъ, искѣши, искомъ ab obsoleta prima persona искѣ.

13. Praesenti Participii passivi carent vix non omnia verba in нѣ paradigmatis D., cum illud a forma iterativa petere soleant. поижнѣ, exempli gratia, a поижнаю format поижнаемъ, cum поижнѣ non sit caraхъ morae temporis, quam Praesens requirit. Sunt tamen женомъ a женѣ, гнати, кленомъ a кленѣса. Adde оубадомъ, quod tamen potius sit a forma оубадѣ, quam ab оубанѣ (pro оубаднѣ).

Literam м in Participiis passivis esse solidam, non liquidam, ideoque ei in Mss. adjungi ѣ, Introd. p. 19. monuimus. In editionibus antiquis nullum discrimen observare licet inter terminationes омѣ, емѣ, имѣ. In recentioribus autem solum finita in омъ signantur Jer crasso ut зовомѣ (Hebr. 11, 8.), finita vero in емъ, et имъ Jer tenui: научаемъ катихѣμενος Rom. 2, 18. именѣемъ бѣдетъ 1 Cor. 5, 11. слабимъ доξασμενος Luc. 4, 15. гонимъ бываше Luc 8, 29. Volebant nimirum editores hac ratione Participium passivum a prima persona plurali distinguere. Cur autem Matth. 18, 26. емѣ (Praeteritum Gerund. ab имѣ) scribatur pro емѣ, plane assequi non possum.

14. Verba primae Conjugationis paradigm. A, quorum simplicia in Praeteritis augmentum

assumunt, respuunt illud in compositis actionis singularis: дѣах а дѣю, at in compositis задѣх, воздѣх, придѣх, а задѣю etc. Verba longioris morae pro a in tertia persona amant аше: спаше, знаше, питаше; дѣаше, смѣаше pro дѣа, смѣа. Aliorum simplicia Praeteriti Iterativi flexione gaudent: вралх (врѣах), вралше а врю, at возврѣх, возврѣ а composito возврю; пралха, пралхса а прюса, at ѿпрѣх, ѿпрѣ а composito ѿпрю. А глаголати, глаголах, in tertia persona et глагола dixit, етглаголаше locutus est, in usu est, pro ratione actionis aut determinato tempore absolutae aut continuatae seu iteratae.

Praeterita secundae Conjugationis paradigm. C. quamvis in ох, e regulariter desinant, tamen verba terminata in рѣ, quorum Infinitivi characteristicam ꙗ ante ти habent, etiam in Praeterito ꙗ praeferrunt: оумрѣх, оумрѣ melius quam оумрох, оумре. Sic ѿпрѣх; сѣтрѣх, прострѣх, codices serbici exhibent pro ѿпрох, сопрох, попрох, прострох. ꙗмох а ꙗмѣ apud Mrazoviꙗ male formatum est. Sed et ꙗмах apud Mel. Smotriski vitiosum est. А ꙗмѣ enim Infinitivus est ꙗти, cui Praeteritum ꙗах conforme est, Bohemis ꙗдал а ꙗдѣмѣ, ꙗдити (pro ꙗдѣти, ꙗдати). Confer Praeterita ꙗх ab имѣ, ꙗти; пах, тах, ꙗах а пмѣ, тнѣ, жнѣ. дмѣ vero paradigmati D. se con-

format: амѣх, амѣ. Pleraque in нѣ, ob affinitatem cum forma prima in ѣ, pro нѣх amanti ох, е: оуспох, оуспе ab оуспнѣ; оуглебох, оуглебе; воздвигох, воздвиге et воздвигнѣх; поткох, потче a поткнѣ. Sic ѡплы, ab ѡплынѣ. Praeteritum iterativum живах, живаше, est a simplici живѣ. Compositum шживѣ format Praeteritum шживох, шживе, a Praesenti seu futuro, sed et шжих, шжи, шжихом, шжисте, шжиша, ab Infinitivo шжити. Sicet иждих ab иждивѣ, иждити (pro изживѣ, изжити).

Contractiorum Praeteritorum, quae in prima persona singulari ох rejiciunt, in tertia plurali vero, pro оша, non nisi ѣ admittunt, exempla e Damiani Apostolo collecta caepe: идѣ, взидѣ, придѣ, изкѣг, шбрѣт, pro идох, взидох, придох, изкѣгох, шбрѣтох; in tertia plurali: идѣ, внидѣ, изидѣ, взидѣ, придѣ, проидѣ, снидѣ, pro идоша etc. погыкѣ et погыкнѣ pro погыкоша, погыкнѣша; падѣ (въ кораблѣ Act. 13, 4. nunc ѡплыша) pro падоша; падѣ pro падоша, взмогѣ, вздвигѣ, ѡвргѣсе, постигѣ, pro взмогоша etc. заткѣ, прѣткѣ, pro заткоша seu заткнѣша a заткнѣ. Hebr. 11, 29. истопѣ ка-текіѣши, pro истопоша seu истопнѣша ab истопнѣ, nunc истопишася a forma истопити. Adde присвенѣ pro присвенѣша, et Zach. 1, 6. постигнѣ in Ostrog., pro quo correcta substituit постигнѣша.

Secundam Praeteriti personam a tert^a non fuisse distinctam, supra monuimus. Immo fuit tempus, quo et prima persona nondum χ assunderat, uti e contractiōribus Praeteritis concluder^e licet. Hinc et вѣдѣ et composita сѣдѣ, повѣ, (аз исповѣдѣ) in prima persona frequenter pri antiqui usurpant; quod et Dalimilus Bohemus, sui initio sec. XIV. Chronicon Bohēmiae versib^{us} conscripsit, aliūque auctores idonei confirmant.

Characteristicam χ ad signandam primam personam singularem licebit conferre cum Germanorum *ich*, cui in plurali *om* (olim et *омы*) accedit: разѣмѣхъ, разѣмѣхомъ, (разѣмѣхомы).

15. Praeteritum Participii activi in secunda Conjugatione pro *оу* assumit *а*: могла^а могѣ, могоу, река а рекаѣ, рекоу. Verba in *рѣ*, si consona immediate praecedat, inserunt *е* euphonicum ante *р*: оумера, сѣтера, простера, пожара, аб оумрѣ, сѣтрѣ, прострѣ, пожрѣ. Sic et жегла а жгѣ (жерѣ). Verba paradigmatis D. elidere solent *нѣ*, si euphonia id admittat, et Part. activum conformiter paradigmatis C. a Praeteritis simplicibus deducunt: извѣгла аб извѣггоу, извѣгнѣ; привѣгла а привѣггоу, привѣгнѣ. At минѣла а минѣх; изсѣнѣла аб изсѣнѣх, quatenus et изсоула, изсула, изсуло аб изсуоу formari possit. Sic et повнѣла, cum et повнѣ (cum τ paragogico повнѣ) qua-

quas a posse, dicatur. Verba **имѣ**, **здѣнѣ** etc. cum ob. in **инитивum** formae primae Praet. forment in **ах**, etiam in Part. act. desinunt in **аа**: **жаа**, **зачаа**. Sic et **паа** ab **имѣ**, **пах**, et composita **взпаа**, **впааа** a **возмѣ**, **взах**, **вонмѣ**, **впах**. А **помню**, **помнѣти** Part. act. est **помнѣа**, **поп помнил**, quamvis Hebr. 11, 15. Correctoribus Russica inflexio praerplacuerit: **аде бы помнили**.

А Participio act. in **а** ope auxiliarium **емѣ**, **ем**, **едѣ**, Praeteritum circumscriptum, Optativi et Praeteritum conditionale et Futurum exactum formari P. I. §. 84. 85. docuimus. Cf. etiam §. 79. Addam hic Abd. 1, 12 Imperativum Auxiliaris **едѣ** conjungi cum Participio activo in Ostrogensi: **некъди видѣа мѣ етѣдѣ**, **дѣ** in despicias, in correcta **не презриши**. In tertia persona sine **етѣ** qu. si in Subjunctivo Philip. 2. 22. legitur: **зане-поракоѣаа**, quia servivit, quod servient. In libris minus antiquis non raro etiam in Indicativo: **стиснѣа** Lev. 8, 8. correcta **стисне** (pro **стиснѣ**). Sir. 31, 11. **кто мога** in Ostrog. et correcta, pro Russorum, Polonorum et Bohemorum consuetudine.

In plurali genera distingui, quod Bohemi et Illyrici faciunt, nondum observare mihi licuit. Notavi tamen locum ex Apostolo Petropolitano chartaceo initio Sec. XVI scripto, in quo Hebr. 10, 2. **престалаи оубо быша**, in feminino pro **престали** legitur. Mardani quoque Luc. 23, 55. **къхѣ** пришлае, Illyricum hodiernum morem secutus, pro **пришли** aliarum editionum excudit. Confer notam p. 537. et p. 547.

10. Praeteritum Gerundivi verborum in **ѣ** ad paradigma C. spectantium subinde e euphonicum requirit: **км** ab **имѣ**, **взем** a **возмѣ**,

ВНЕМ (СНИМ) а СВНМЪ, ПРИММ (et прїим) а прїимЪ; распен а распнЪ, начен а начнЪ; оумер ab оумрЪ, штер ab штрЪ, простер а прострЪ; жег а жгЪ, чет а чтЪ. Addita autem in fine terminatione ѡй euphonicum ε eliditur: распный, прочтый, оумрый (et оумерый). възнез а възнзЪ. Multa etiam Verba in нЪ, rejecto нЪ Futuri, seu ох Praeteriti, quod pro нЪх assumserant, paradigmati С. se conformant: погык а погыгнЪ, погыкох; прозав, приник, а прозавнЪ, приникнЪ, въздвиг про въздвигнЪ. Sic et оу-соп inserto euphónico о ab оусопх, оуспнЪ; оут-ток ab оуткох, оуткнЪ. At минѡв а минѡх, минЪ, плюнѡв а плюнѡх. Meletius distinguit чтый et чтей, illudque Praesens, hoc Praeteritum esse statuit. Similiter возведей, стрежей, несей, течей а Praeteritis возведе, стреже, несе, тече deducit, dubito an recte. Nam ей pro ий nonnisi post consonas liquidas et quidem in verbis conjugationis tertiae locum habere observavi. Horum enim Gerundivis contractis affigi solet ей: твлей, поставлей, оударей, творей, рождей, нбждей (нбжей), оутвержей, повѣшей, а твнѡв, поставнѡв, оударнѡв, творнѡв etc. про твнѡвнѡй, оударнѡвнѡй, роднѡвнѡй, повѣнѡвнѡй etc.

Matth. 27, 48. περιθεις (καλάμω) recte Ostrogien-
 sialis aliaeque editiones antiquae Gerundivo възнез
 (на трость), et Joh. 19, 29. περιθέντες plurali въз-

нзше

нѣзше expresserunt. Pro вѣзнѣше legit codex Petropolitanus вѣзнѣше (alius vitiose вѣзнѣше), Evangelia vero Mosqu. An. 1606 вѣзнѣше. Primo loco jam ante correctionem postreman вѣзнѣ (Praeteritum Indicativi pro Gerundivo вѣзнѣ), altero вѣзнѣше apte notiora, male substituta fuere, quorum utrumque retinuerunt Correctores Bibliorum. Aliud certe est вѣзнѣ, cujus Imperativus вѣзнѣи seu вѣзнѣи (мож вѣзнѣицу mitte gladium in vaginam) Joh. 18, 11. legitur; aliud вѣзнѣш ex praepositione вѣз et нѣш compositum. Marci 15, 36. περιθεῖς vocabulo вѣзлож (Gerundivo pro вѣзложив) exprimitur, Psal. 31, 4. Praeteritum singulare оунѣ (Ven. оунѣ), Psal. 37, 3. plurale оунѣша, Ven. стрѣлы твоѣ оунѣше въ мнѣ, sagittae tuae infixae sunt mihi, *ενεκάρυονα*. Russi norunt etiam пронзѣю, пронзѣть, пронзѣш, пронзѣит transfigere. Simplex iterativum нѣзѣти а нѣзѣш (нѣзѣш) et Russis et Serbis (his etiam нѣз margaritarum filo insertarum series, torques) adhuc in usu sunt. Infinitivus a forma нѣзѣш nullibi legitur, sed нѣзѣти (нѣзѣти) esse possit.

17. Praeteritum Participii passivi in prima Conjugatione terminatur in ен aut т: вѣен, поѣен, at Gen. 9, 31. etiam поѣит. Pleraque post vocales и, ѡ, оу amant вен: швен (eliso и) а шню, шмывен, нзмвен, et inserto euphonico о Russorum оумовен ab шмыю etc.; hinc etiam зѣвен (pro закѣвен) а закѣти; покрѣвен, скрѣвен, пркрѣвен (pro покрѣвен etc.) et покробен скробен, пркробен, sed et покрѣт in libris a Russis translatis. т pro ен postulat нмѣ et Verba in нѣ, quae hinc in ати formant: нѣт (ejusque composita поѣит, шѣт,

вѣт)

взат), пат, распат, тат, жат (а жнѣ et жмѣ), начат, почат, зачат, проклат. His adde пит, hinc verbale питіе; пѣт а пою, пѣти, licet verbale пѣніе sit а пѣн; повит, свит, а повію, свію (повинѣ, свинѣ); пролит а пролію (in Serb. codd. et лѣн, а лѣю), at проліан est а форма проліати, А знаю est знан. А заколю (Parad. B.) заклан et заколен, quasi а заколити.

In II. Conjugatione (Parad. C.) regularis inflexio est ен: краден а крадѣ, разжжен а разжгѣ, иждежен аб иждегѣ (pro изжгѣ), шлечен, сопtracte швальчен (in codd. Serb.), шволчен (in Russicis) аб шлекѣ. Sunt tamen, quae pro ен etiam т admittunt, ut пожрен et пожерт а пожрѣ, подперт et подпрен, а подпрѣ. Alia vero potius т adsciscunt: шверст аб шверзѣ, quamvis verbale sit шверзніе, простерт, разпростерт. Huc spectat anomalum вѣст, вѣста, вѣсто, аб antiqua forma вѣдѣ, вѣсти (pro вѣдѣти). In Paradigmatе D. potuissem pro шриновен compositum шкиновен аб шкинѣ ponere. Volui autem apponendo шриновен regularem formationem designare, quae fit resolvendo ѣ in ов et addendo ен, et simul, cum вит sit proprie а вію, indicare, quaedam transilire ad alia paradigmata. Conformia paradigmatи D. sunt мгновен а мгнѣ, помановен а поманѣ, прѣткновен а прѣткнѣ, дхновен (дохновен) а дхнѣ. At измчен,

ммен, ѡдшен ab измкнѣ, ѡдхнѣ, rejecto nos secundum parad. C. inflexa sunt. Sic et разгькен (разгьбена книга Арос. 10, 2. apertus liber) a разгьбнѣ; согькен a согьбнѣ, formata sunt. Hinc et оуспеніе ab оуспнѣ. Adde надьмен a надьмѣ, ѡмьмен ab ѡмьмѣ. Servant quaedam subinde нante ен, ut въздвигнен, тагнен, aut pro oben assumunt ѣт: разгнѣт, въздвигнѣт, стагнѣт.

Verba paradigmatis F. mutare ante ен transformabiles д, т, з, с, ст, supra p. 553 dictum est.

Apud Russos et Serbos Praeteritum Participii passivi in verbis in нѣ terminatur in ѣт. Poloni admodum variant, et praeter іѣты (ѣт) etiam іону (ен) admittunt: rozgarnіѣty et rozgarniony. Bohemi in plerisque servant ѣт post н, in aliis rejecto нѣ praeferunt ен: тажен pro тагнѣт (tahnut).

§. 42. De sede et mutatione Toni in Verborum Conjugatione nihil certi statuere ausim, cum is in libris a Serbis Sec. XVI. editis multum differat a tono, quem russicae editiones antiquae et novae exhibent. Russi ex. gr. Infinitivorum in стн et цн terminatorum ultimam tono afficiunt: блнстн, понестн, стрѣщн, Serbi penultimam: блнстн, понѣстн, стрѣщн. Russi ultimam primae personae signant: живѣ, грядѣ, могѣ, рекѣ, Serbi penultimam: живѣ, грѣдѣ, мѡгѣ, рѣкѣ. Russi personae secundae pluralis ultimam: живетѣ, терпитеѣ, дѣ
житѣ,

житѣ, ѿпѣтитѣ, in iisdem vocibus Serbi antepenultimam: живѣте, трѣпите, дръжите, ѿпѣтитѣ et sic in aliis. Solam orationem dominicam, quam p. 78 ex Bibliorum editione Petropolitana 1816 descripsimus, si cum ea conferas, quae in Horis (часословѣ) Psalterio Venetiis 1561 a Vincentio Vukoviċ edito adnexis legitur, discrimen quoad tonum in verbis sequentibus observabis.

Russ. ДА СВАТѢТСА	Serb. ДА СВѢТѢТСЕ
— УСТАВЛАЕМ	— УСТАВЛАЕМ
— ВЪЕДИ	— ВЪЕДИ.

Conveniunt autem ambo in прїидет, устáви, изкáви, cum hic Russi tonum antiquum Serborum servant. In Psalmo 130. trium duntaxat versuum, editio russica a Psalterio Serbico quoad tonum differt in his verbis:

Russ. ВОЗНЕСѢСА	Serb. ВЪЗНЕСЕСЕ
— ВОЗВЕДОСТѢСА	— ВЪЗВЕДОСТѢСЕ
— ХОДИХ	— ХУДИХ
— ВОЗНЕСОХ	— ВЪЗНЕСОХ
— УПОВАЕТ	— ОУПОВАЕТ

Conveniuntque in воздáси, Serb. вЪздáси, et ab utroque in hac voce differt Ostrogiensis, quae ultimam signat: въздаси. V. 2. про смиреномѣдрствовоах Serbus legit смѣрахе еѣтѣинофрону.

Quis

Quis jam definire ausit, quis sit aut fuerit verus tonus slavicae linguae veteris? In Bibliis et aliis libris ecclesiasticis recenter impressis non nisi in iis paucis, quae a communi regula toni russici deflectunt, tonus slavicus videri possit retentus. Russici toni leges qui cognoscere cupit, Antonii Puchmayeri Grammaticam russicam adeat. Hic solum monebo, tempora Praesenti analogia tonum in ea syllaba servare, quae in prima persona tono afficitur: питаю, пита́еши etc. ве́дѹ, ве́деши, ве́дет etc. твoрю́, твoри́ши, твoри́тъ, твoри́м, твoри́те (immo potius твoри́те et твoри́те ad distinguendam secundam pers. plur. Imperativi: твoри́те), твoра́тъ; Имѣ твoри́ти, inde твoри́х, твoри́а etc. именѣю, именѣеши etc. Имѣ именѣи, Praes. Ger. именѣа, Praes. Part. pass. именѣем. At vero е́дѹ, е́деши etc. мѣрю́, мѣри́ши, мѣри́тъ, мѣрим, мѣрите, мѣрат; сла́блю, сла́виши, сла́вит etc. сла́шѹ, сла́шиши, сла́шите etc. сла́шати, сла́шах, сла́шаа, сла́шав, сла́шан; помѣлаю, помѣеши etc. помѣловати, помѣловах etc. Sunt etiam non pauca Verba, quae tonum primaepersonae in secunda et reliquis personis ab ultima retrahunt ad praecedentem: идѹ́, иде́ши, иде́тъ etc. мо́гѹ́, мо́жеши; мо́люеа, мо́лишися, мо́лится etc. про́шѹ́, про́сиши, про́сит etc. хо́щѹ́, хо́щеши, хо́щете, хо́щем, хо́щете, in tertia plur. хо́тят, Имѣ

хот-

ѣти. пишѣ, пишеша, пишеть et alia formae quin-
e, quae pro аю Praesens in ю amant: пишѣ,
ишеша etc. Imp. пишши, Praes. Part. pass. пишшем,
ѣ писати, писашѣ, писаша, писаша, at Part. pass.
кан, писана, писано.

Vinogradov etiam secundae pluralis творите per-
tinam accentu signavit; Meletius vero, excepto тво-
д, primam reliquarum personarum: твориши, творит
ворим, творите, творят. Rimnicensis servavit
xentus Mosquensis editionis: твориши, творит,
ворим, творите, творят. In passivo vero твори-
ка, quod et Mrazovik probavit. In Ostrogiensi vero
ccentus secundae pers. plur. penultimam occupat: ст-
ворите, употребитесь, положите, sic etiam помни-
те pro russico поживете.

§. 43. Ad melius cognoscendas Nominum et
verborum flexiones juverit analysim grammati-
am orationis dominicae hic subjungere. Vide
pag. 78.

оте леge отец, Vocat. declin. masc. secundae,
б отец pater. отец оpe еу formatum est ab от,
наш noster, Pron. poss. н. а Genit. нас, оpe
formatum, mutato с in ш.

иже qui, Pron. relat. м. compositum ex и
т же.

еси es, 2. pers. Verbi есмь, quod est оpe
ь ab ет formatum.

на in, Praep. quae praeter Accusativum etiam
ocalem regit,

нѣбѣх lege небесѣх coelis, loc. plur., declin. tertiae neutrorum, а небо.

да utinam, particula Optativi formativa; alias Conjunctio : ut.

сѣитса lege свѣтитса sanctificetur, tertia pers. sing. in Praes. а свѣтитса, passivo ope са formato. Activum свѣтити est а свѣт sanctus.

има nomen, Nomin. declin. tertiae neutrorum. Est vero има ab имѹ, мати, capere, quasi dicas conceptus, quod concipitur.

твое tuum, Pron. secundae pers. possess. в сужас masc. твой ope ой а ты formatum est.

да придет adveniat, tertia pers. fut. а придет, composito ex при et идѹ, quod est ope а syllaba и formatum, Inf. ити.

црѣствіе lege царствіе regnum, Nomin. declin. secundae neutr., а царь, rex, ope ствїе formatum. твое tuum, ut supra.

да едет fiat, едет erit, fiet, tertia pers. sing. а едѹ, quod est а еѹ ope а formatum, Inf. быти.

вола твоя voluntas tua, вола Nomin. declin. secundae femin. твоя femin. а твой.

иже sicut, Conjunctio а pronom. и ope и formata.

на нѣси, на небеси in coelo, Localis sing. declin. tertiae neutr. а небо.

и на земли et in terra, и Conj., на Праер., земля Localis sing. declin. secundae fem. а земля; а post м est epentheticum, igitur земля pro земля.

хлѣбъ наш panem nostrum, хлѣбъ Accus. sing. declin. primae masc. aequalis Nominativo.

насъщный ἐπιούσιον (supersubstantialem, quotidianum) Accus. masc. Adjectivi compositi ex на et същный, quod est formatum ore ный а Gerundivo същ, Verbi есмь. Pro насъщный olim legabatur насъщственный, а насъщество ἐπιούσια.

даждь da, Imp. pro дади, ab inusitato дадъ pro дамь. Vide verba anomala.

нам nobis, Dat. plur. Pron. primae pers. ab Accus. мы, Nomin. мы.

днесь hodie, Adverbium compositum ex день et demonstrativo съ hic, proprie: die hoc.

и остави нам et dimitte nobis, Imper. secundae pers. Conjug. tertiae, ab оставити, relinquere, quod est compositum ex о et ставити, facitativo formae quartae а стати stare.

долги, olim даггы, debita, Accus. plur. Declin. m. 1. а долг.

наша nostra, Accus. plur. Pronominis possessivi наш.

такъ, olim такоже, sicut, Adverbium.

и мы et nos, Nomin. plur. Pron. 1. pers., cum quo Accus. sing. ма, et Dat. ми conferripotunt. Nom. sing. аз radicem propriam constituit.

уставляем dimittimus, Praes. 1. pers. plur. iterativi уставляти, ab устави.

должникам debitoribus, Dat. plur. Declin. masc. 1. a должник, quod est ore ник a дол formatum.

нашим (scribendum нашим) nostris, Dat. plur. a Pron. poss. наш.

и не введи et ne inducas, и Conj., не particula negativa Verbis praefigi solita, введи 2. pers. sing. Imperativi a composito введи inducam, cujus simplex, rejecta praepositione, est веди ducō.

нас nos, Genitivus plur. Pron. 1. pers. pro Accus. мы, ob negationem не.

в напасть in tentationem, Acc. sing. ob praepositionem в, Declin. fem. quartae, qui a Nom. напасть non differt. Abstractum напасть est ab Infin. напасти, incidere, incurritare, fut. нападу, cujus simplex, rejecto на, est паду cado.

но sed, Conjunctio, olim нѣ.

избави нас libera nos, secunda pers. sing. Imperativi a composito избавити eripere, exmere, cujus simplex бавити est factitivum a быти esse.

и кони in principio, Adverb. ex из et. Genit. кони, а конь initium. Alii въначалѣ: в in, Praepositio, началѣ initio, Localis Declin. neutr. 1. а началас, quod est оре ло а начати, incipere, formatum.

кѣ fuit, Praeter. 3. pers. sing. а быти; али баше erat, Praet. iterat. про баше а кѣ.

слово verbum, Nomin. Declin. 1. neutr.

къ прѣс, ad, apud; али ѿ бога, а Deo.

богъ deo, Dat. sing. а бог, Declin. m. 1. бога Gen. Declin. m. 1.

бог deus, Nomin. Declin. m. 1.

сь hic, оуто, Pron. demonstr. masc. Alii сь hoc, referendo ad слово. Editi сѣм referendo ad Dei filium λόγος, quod iam Alexius fecerat.

вса omnia, Nomin. plur. neutr. а всѣхъ Alii все in singul.

тѣм per eum, Instrum. sing. а Pron. тѣ.

баша facta sunt, Praet. 3. pers. plur. а баш.

Alii баш, али башѣ, in sing. referendo ad все.

и et, Conj. кез sine, Praep. regens Genit.

кез него sine eo, (Codd. Serb. кез него, Cod.

Sec. XII. Mosqu. бѣжнего), него cum prostheticis

и ob praecedentem praepositionem pro ego се

него, Genit. Pron. tertiae pers. и.

башѣ ничтоже Alexius ordinem graeci textus ἐγένετο ὑδὲ ἐν pressius secutus est, cum quo facti

et Mosqu. secundus, retenta tamen negatione не: НЕБЪИ НИЧТОЖЕ, quam Syntaxis slavica exigit.

НИЧТОЖЕ nihil, Nominat. Pron. compositi ex negatione не et что quid, et emphatico же.

БЪИТЬ factum est, antiquiores Codd. Syntaxi slavicae convenienter legunt. НЕБЪИ, НЕБЪИТЬ. Negatio enim не Verbo praeponi debet, etiamsi alia vox negans in constructione inveniatur.

БЪИ factum est, Praet. simplex a БЪИТИ. БЪИТЬ vero coaluisse videtur ex БЪИ БЪИТЬ factum est.

ЕМЕ seu КМЕ quod, Nomin. Pron. relat. neutrius generis ab ИМЕ, quod ex и et ме compositum est.

БЪИ, seu ut alii legunt БЪИТЬ, vide supra.

БЪТОМ in ipso, БЪ in, Praep. regens Localem.

ТОМ Loc. sing. Pron. demonstr. а тѣ.

ЖИВОТ vita, Nomin. Declin. m. 1. ЖИВОТ formatum est ore от ab Adjectivo ЖИВЪ vivus, quod est a Verbo ЖИВЪ, ЖИТИ, vivere.

БѢ erat, fuit, Praet. а БЪТИ esse.

И ЖИВОТ БѢ et vita erat.

СВѢТ lux, Nomin. Declin. m. 1.

ЧЛѢКОМ hominum, proprie hominibus, Dat. plur. declin. m. 1. а ЧЕЛОВѢК, quod ore ов et ѣк а ЧЕЛ formatum videtur. Confer ЧЕЛО frons et ЧЕЛАДЬ familia.

и свѣтъ et lux, vide supra.

въ тьмѣ, во тьмѣ, in tenebris, sing. Declin. fem. 1. а тьма, quod est opé a a radice тьм seu тем formatum. Confer Polonorum śma, quorum ē respondet slavico ть.

свѣтитъ, alii свѣтитъсѧ, lucet, tertia pers. sing. Praes. а свѣтити seu свѣтитисѧ, quod est а свѣтъ lux.

и тьма et tenebrae, vide supra.

иго еум, in editis ego, Genit. Pronom. tertiae personae, Declinat. 2. ab и, pro Accus. и, об negationem не in непостига.

постиге comprehendit, Praes. tertiae pers. sing. а постигнѣ, quod est compositum ex по et стигнѣ, cujus Iterativum est стигати seu стигати, Praes. стигаю. Alii неукатѣ, uti nunc editi. укати Praes. simplex укати cum т paragonico, ab укати, укати, amplecti, complecti, quod est compositum ex укати et ити, Inf. ити carere.

Grammaticae Slavicae

Partis III.

De Vocum Constructione.

I.

Syntaxis Convenientiae.

§. 1.

Sermo constat Subjecto, Copula et Praedicatione. Subjectum casu recto sive Nominativo Pronominum personalium et Substantivorum exprimitur:

a. аз нищ есмь и оубо, ego egenus sum et propterea.

b. ког твой есмь аз, Deus tuus sum ego.

в. ты еси ког спас мой, tu es Deus salvator meus.

d. ты страшен еси, tu terribilis es.

е. сий есть сын божи, hic est filius Dei.

ж. той еси милостив, ipse est misericors.

з. меч есть язык царев, gladius est lingua regis.

h.

- h. ЖИВА БУДЕТ ДУША ВАША, *vivet anima vestra.*
 i. СІЕ ЕСТЬ ПРАВЕДНО, *hoc est justum.*
 k. БЛАЖЕНИ СБТЬ РАБИ ТІИ, *beati sunt servi illi.*
 l. ВСИ ПУТИ ЕГО ПРАВИ, *omnes viae ejus rectae.*
 m. ЗАТВОРЕНЫ БЫША ДВЕРИ, *clausae erant fores.*
 n. СТРЕЛЫ МЛАДЕНЦУ БЫША ТЗВЫ НХ, *sagittae parvulorum factae sunt plagae eorum.*
 o. БАХУ ЖЕ И ЖЕНЫ ИЗДАЛЕЧА ЗРАЧЕ, *erant autem et mulieres de longe aspicientes.*
 p. ТВОА СБТЬ НЕБЕСА, *tui sunt coeli.*
 q. ВСА МОА ТВОА СБТЬ, *omnia mea tua sunt.*
 r. СІА СЛОВЕСА ИСТИННА КОЖІА СБТЬ, *haec verba Dei vera sunt.*
 s. ТА СБТЬ СКВЕРНАЦІА ЧЕЛОВѢКА, *illa sunt quae polluunt (τά κοινῶτα) hominem.*
 t. ЕГОЖЕ КЛАТВИ ОУСТА ЕГО ПОАМА СБТЬ, *cujus maledictione os ejus plenum est.*

Vides hic omnia, quae de Subjecto praedicantur, numero et genere, copulam etiam personam; cum Subjecto convenire.

§. 2. In tertia persona copula (єсть et сѣтъ) saepe subintelligitur, quin exprimat.

- v. СВАТО И СТРАШНО ИМА ЕГО *sanctum et terribile nomen ejus.*
 x. ЗАПОВѢДЬ ГОСПОДНА СВѢТЛА ПРОСВѢЩАЮЩА ОЧИ
 ІОС. *praecipitum Domini lucidum illuminans oculos.*

у. БОГЪВЕ МЕДОУИИИ СЛОВЕСА ДОУРА, favi mellis verba bona.

г. НЕКО ВЫСОКО, ЗЕМЛА МЕ ГЛУБИНА, СЕРДЦЕ МЕ ЦАРЕВО НЕШКАЛИЧИТЕЛНО (olim неоклично) caelum excelsum, terra autem profunda, cor vero regis argui non potest (ανεξελεγκτη). Vulg. coelum sursum et terra deorsum et cor regum inscrutabile.

§. 3. Omnia verba, dum Praedicatum agunt, copulam includunt; ОКА ВИДИТ, oculus videt; ОУХО СЛЫШИТ, auris audit, ПТИЦА ЛЕТИТ avis volat, ОГНЬ ПАЛИТ ignis urit; ЛѢТА ТВОА НЕШКАДЪТИЯ anni tui non deficient.

§. 4. Vocativus est vicarius Nominativi. Subiectum itaque, quod alloquimur, aut nomine suo compellamus, casu vocativo exprimendum est: БОЖЕ, ГОСПОДИ, СПАСИТЕЛНО, МЕНО, БОГОРОДИЦЕ, ЦАРИЦЕ, ВЛАДЫЧИЦЕ, ГОСПОЖЕ, ДѢВО МАРИЕ МАТИ etc. КДИНЕ, ИСТИННЕ ПРАВЕДНЕ, ЦЕДРА И МИЛОСТИВЕ.

г. ВОСКРЕСНИ БОЖЕ, exurge Deus.

д. ПРИДИ БРАТЕ МОИ, veni frater mi.

е. БЛАГОСЛОВИ ВЛАДЫКО, benedic Domine.

ж. ОТЧЕ НАШ НИЖЕ КИ etc., pater noster, qui es, etc.

з. ПСХЮ ПРИКОРЕНА БИ ДУШЕ МОА, quare tristis est anima mea.

и. БОЖЕ СВАТЫЙ ВЛАДЫКО, НЕБЕСИИИ ИС ХІ ЦАРИО, Deus sancte Domine, coelestis Jesu Christe rex.

С. ВОЗЛЮБЕНО ГРА КОРПОДИ КРЪВОСТИ МОА. diligam te
domine, fortitudo mea.

РАДОСТИ МОА, ИЗБАВИ МА. gaudium meum, li-
bera me.

Nunc in correcta Psal. 17, 2. КОРПОСТЕ, et Ps.
59, 7. РАДОСТЕ, male utique. Adhuc enim editiones
ранее радосте, радосте legunt. Sic et Psal. Venetum et
Codd. Mss. Confer supra p. 481.

§. 5. Quod de duobus Subjectis, etiam diver-
sis, praedicitur, numero duali exprimere amant
Slavi veteres, cui tamen in libris impressis plura-
lis non raro substitutus fuit, praecipue in 1. per-
sona.

а. мы подвострастна кевѣ вам человека благо-
вѣтствующа вам Act. 14; 18. Ostrog. мы qui-
dem est in plurali про вѣ seu ва, кевѣ in
duali про вѣа; in quibusdam editis ема. In
correcta plurales подвострастни ема чело-
вѣчъ благовѣтствующе substituti sunt.

б. мы оукъ вправдѣ: достынаа во по дѣлаим нр
воспріемлєва. (аѣ вѣ - воспріемлєвѣ) Luc. 23, 41.

в. аз и отецъ единосъ вѣ olim (такъ ема pro мас
вѣ) Joh. 10; 30.

г. аз и Іоаннаам сын мой станѣ in Moscu. pri-
ma, (станєвѣ in Ostrog., станем in cor-
recta) 1 Пег. 14; 40.

Secundae et tertiae dualis exempla capere e
Lucae capite 24. postremae editionis.

И. И СЕ ДВА Ш НИХ БЪСТА ИДЪРА В ТОЙМЕ ДЕНЬ В ВЕСЬ
— v. 13. И ТА КИМЪ ДОБРАТА В СЕФЪ — v. 14

К. И БЫТЬ КЕСЪ ДЪРА ИМА И СОБПРОШАЮЩИ-
МАСА (Ostrog. СЪБПРОШАЮЩИМАСА) v. 15.

Л. ОЧИКЕ ЕЮ ДЕРЖАСТЪСА, ДА ИШ НЕ ПОЗМАСТА v. 16.

М. РЕЧЕ ЖЕ К НИМА: ЧТО СЪТЬ СЛА, Ш НИЖЕ СТАЗА-
СТАСА К СЕБЪ ИДЪЩЕ (Ostrog. ИДЪЩА) И ЕСТА

МОН ДОДРАШЪ 17. 221

Н. И РЕЧЕ ШМУ (Ostrog. ИМА): КИХЪ, ОМАНЕ РЪСТЪ ЕМУ
— v. 19. И ТА КИМЪ ДОБРАТА В СЕФЪ — v. 20

О. И ТОЙ РЕЧЕ И НИМА: (Ostrog. КИМЪ): Ш НЕСМЪСЛЕН-
НАА И КИНАА СЕРДЦЕМ v. 25.

П. И ПРИБЛИЖИВАСА (plural.) В ВЕСЬ, ВНИЖЕ ИДАСТА
— v. 28.

Р. И ИДЪДАСТА ЕГО, ГЛАГОЛЮЩЕ (plur.): ШЕЛАЗИ
С НИМА — И ВНИДЕ С НИМА ШЕЛАЗИ (Ostrog.
ОБЛЕЖТИ) v. 30.

С. ОЧИМА НЕ ШЕЛЗОСТЪСА ОЧИ И ПОЗМАСТА ЕГО v. 31.
(Ostrog. ШЕЛЗОСТАСА masc. pro femin.)

Т. И РЕКОСТА К СЕФЪ: НЕ СЕРДЦЕ АН НАШЕ ГОРА КЪ В
НАС v. 32. Ostrog. наю in Gen. duali, et вимю
in Locali duali.

У. И ВОСТАВША В ТОЙ ЧАС, ВОЗВРАТИСТАСА — И ШЕФЪ-
ТОСТА v. 33. И ТА ПОВЪДАСТА v. 35.

Ф. оуѣ же прикѣпашѣ (Ostr. et Mss. прикѣпашн) метка за нозѣ егѡ и поклонишѣса емѡ
 Matth. 28; 9. Mardarii editio поклонишѣса,
 Cod. Mss. etiam метаса, mascul. pro femi-
 nino.

Х. послаетѣ убо сестрѣ и немѡ, глаголюще (plur.)
 Melius Ostrog. in duali глаголющи Joh. 11, 3.

Ѡ. дще же брат или сестра нага бѣдетѣ и лишени
 (plur.) бѣдетѣ дневная пища Jac. 2, 15. Sic
 Ostrog. At Damiani Apost. лишена in duali.
 Correcta in plur. наги бѣдѡт, лишени бѣдѡт.

Anomalia generis etiam in secunda et tertia persona locum habet. In his autem masculina terminatio та pro femina тѣ usurpatur, etiam in Codd. antiquis. In Damiani Apostolo кѣта про кѣтѣ. милостѣ и правда срѣтостѣса, правда и мир шкѡбѡдѡтѣса Ps. 84, 11. in correcta. Ostrog. vero et Psalt. Ven. срѣтостѣса habent. At Psalm. 13, 7. идѣше столѣтѣ нозѣ егѡ omnes tnos conspirant. Pluralem Verborum cum duali Substantivorum constructum jam in editione Ostrog. saepius tamen in correcta invenias: очи ваши оузрѣтѣ. Zach. 13, 8. correcta editio plurales потребатѣса, изчезѡт cum duali двѣ части еѣ construit. Ostrog. vero dnali utitur: двѣ еѣ части потребитѣса и оугиблетѣ, vitiose ulique pro потребитѣса, оугиблетѣ, uti Mosqu. prima recte emendavit.

§. 6. Substantivo colectivo, singulari jungitur Verbum in singulari: соимъ людей шкѡбѡдетѣ Psal. 7, 8. synagoga populorum circumdabit te;

te; οὐ μολча же все множество Act. 15, 12. tacuit au-
tem omnis multitudo. Saepe tamen etiam in plurali:

1. КТО СЪТЯ БРАТІА МОА Math. 12, 48. Qui sunt
fratres mei?

2. ЦЕЛЮЮТ БЫ (ВАС) СЪЩАА СОМНОЮ БРАТІА Phil. 4,
21. Salutant vos, qui mecum sunt, fratres.

3. СОНА АЗКАВУХ ШАДЖАЩА МА Psal. 21, 17. Con-
cilium malignantium obsederunt (obsedit) me.

4. ОУИ ТАКУ КАМЕНІЕ СЕ (СІЕ) ХАТЪМЪ БЪДЪТ Math.
4, 3. Dic ut lapides, hi panes fiant.

5. ВОСКЛИКНЪТЕ БОГОВИ ВСА ЗЕМЛА Psal. 97, 4. Ju-
hilate Deo omnis terra. Hic tamen Slavus

magis graecum textum exprimere studuit.

Сic останокъ людѣи и дона Apud Nestorem
pluralis, Verbi cum, Collectivo saepissime legitur:

ПРОКЪ ЛОДІИ (НАШЕ) ВОЗВРАТИШАСЯ НА ПОБѢГ (re-
siduum nauium) И ДЪТЪ ОДСЯ И НАПАН СЪТЯ; ПОСЪ-
ДАЮТЪ КАЖДОУ СЕБѢМУ ТАНКО! НАСЪ КРЕСТИАНСА СЕМО
(СЕМУ).

Exemplum secundum docet Adjectivum cum col-
lectivo connecti in singulari. At non desunt exempla
in quibus adjectiva etsi coactè in plurali construuntur.
НЕМОЩНЫМЪ БРАТІИ I Cor. 8, 9. Ostrog. infirmis fra-
tribus. At correcta deleuit братіа cum in Graeco non
legatur. 3 Macch. 4, 5. Ostrog. БЕДАШЕ БО СА СЪ-
РЕЦУ МНОЖЕСТВО, СЪДИНАМИ ОУБЕЛЕНУ И — СЛАЧЕНЕ
СОСРЕКТА МЕШУ ВЕДОМО БО КАКІЕ ПРЕСТАРѢЛЫХЪ МНО-
ЖЕСТВО СЪДИНАМИ УКРАСЕННЫХЪ ТЪ СЛАЧЕННЫХЪ, го-
ferendo participialia adjectiva ad Genitivum престарѢ-
рѢЛЫХЪ: Psal. 101, 5. братіа мѡа добри и белицы,
и

И НЕ БЛАГОВОЛИ Б НИХ ГДЬ. Melius Psal. Ven. ДС-
РА И ВЕЛИКА, quamvis Б НИХ (in auctoris) in plurali le-
gat, quod ad collectivum femininum БРАТІА referendum
erat.

Numeralia не-тъ, шестъ etc. considerari possunt
ut Collectiva neutra, hinc etiam cum iis verbum in plu-
rali subinde construitur: ПОРАША Ю СЕДМЬ Marc. 12, 22.
acceperant eam septem (οὐδέκα); at v. 26. СЕДМЬ БРАТІИ
ѣ septem fratres erant. Vide infra Syntaxim Nume-
ralium.

§. 7. Syntaxim graecae potius linguae, quam
vae observasse cœnsendus est interpret slavus,
motus ille verbum singulari cum neutro plurali
conjungit: Psal. 1, 3. Острог. Ven. et correcta вѣ-
лика душе твоѣ оубо оубо (καλοῦσθε ψυχάς), про-
перabitur, pro оубо оубо prosperabuntur. 1. Cori
10, 23. Ostrog. вѣдмь нѣтъ чѣтъ (ἕξασ); at маѣ
eodem versu вѣдмь нѣтъ чѣтъ. Correcta, и тѣмъ
eodem loco чѣтъ. Luc. 11, 26. Соф. Коріт. вѣдмь
послѣднѣмъ (υπεστατα ἰσχυρα) и адити кымаот. Est
stant et alia servilis imitationis exempla, quae doc-
cent, interpretem nullam habuisse rationem ge-
neris vocum slavicarum, dum modo in graeco neu-
tra pluralia cum verbo singulari constructa inven-
erit: Ostrog. 2. Tim. 2, 20. и чѣтъ, точію соудн
злати и сребрени, но и дрѣвни (ὕψισ-
τα etc.) non solum sunt vasa aurea etc. Melius correcta не
точію соудн злати и сребрени чѣтъ etc. Psal. 19,
вѣдмь оубо (ἕξασ). Тѣмъ чѣтъ вѣдмь

ди Ostrog. at Venet. Psalt. et correcta вѣсѣмѣннѣ твоѣ тѣмѣ in singulari; cum graeco. In Psalterio Kioviensī in Cāntico Moysis: да снидѣт ѣзко рѣса глаголомъ (lege глаголомъ). мон Deut. 32, 2. (хѣтавѣтъ — τὰ ρήματα), at Ostrog. Psalt. Venetum et correcta снидѣт, syntaxi slavicae conformius.

Graecissat nimium interpres 1 Macch. 12, 23. и наша ваша естъ τὰ ἡμῶν ὑμῶν ἐστίν, melius correcta и еше наша, ваша едѣтъ. Et 1 Macch. 4, 27. melius nunc не еше хотаме, такова ешма, quam olim: не како хотѣ такова естъ, τοιαύτη ὑσούοι.

§. 8: Pronomina personalia, si Subjecta agant, exprimere non magis stat Slavus, quam aut Graecus aut Latinus, nisi emphasis aut alia ratio id exigat.

какъ твой есмъ (subintellecto азъ).

и есмь ноши иже тмы (subintellecto мы).

кто еси? (subaudi ты); что твориши?

божи есте и сынове бешнаго вси.

градѣтъ, идѣтъ, лежатъ, спитъ, молитса.

здахъ, плахъ, жнахъса, посагахъ.

азъ рѣкою мною оутвердихъ небо.

азъ есмъ богъ и ижесть иного.

чѣдо, ты всегда со мною еси.

выше какъ человекѣмъ оумираете.

лице есте и лице, не вы ли есте и вы лице

Zach. 7, 6.

онъ же рече, сѣмѣ рѣша, дни же игнахъ etc.

Quo

§. 11. Adjectiva et pronomina possessivá numero et genere concordare cum Substantivis; exempla §. 1. subnexa docent. Idem valet de Participiis passivis in utroque numero, de activis in a in singulari, immo et de Gerundivis, praecipue si assumpta terminatione definita in Adjectiva trans-eant.

ПРОДАН БЫХЪ; ВИНОГРАДЪ - ПОЖЖЕНЪ ОГНЕМЪ И РАСКОПАНЪ.

... ДА ЗНАЕМА БЪДЕТЪ СИЛА ЕГЪ.

АЩЕ НЕ ГДЪ ПРОМОГА БЫ МИ, ВЪ МЛАДЪ ВЪСЕЛИЛАСА БЫ
ВЪ АДЪ ДУША МОА.

БЪДИ ИМА ГОСПОДНЕ, БЛАГОСЛОВЕНО. СЛА ТВОЕ. ШЕШЕ

ШЕ ТЕБЕ (БЪДЕТЪ). ЗАБЛЪДНУ ПЪКЪ ОБЧА ПОГЫБИШЕ.

СПАСЕНИ БЪДЕМЪ. ЛЮДИЕ ЗИЖДЕМЪИ ВОСХВАЛАТЪ ГДА,

ПАДОША ИЗБЕНИ МНОЗИ.

СЫНОВЕ ТВОИ И ДЩЕРИ ТВОА ШЪДАНЪ БЪДУТЪ ПЪЗЪКЪ

ИНОМЪ. ДЪВЪ ИХЪ НЕ ШЕБЪТОВАНЫ БЫША, ВДОБИЦА

(plur.) ИХЪ НЕ ОПАКАНЫ БЫША.

БЛАГОСЛОВЕНА ПЛЕМЕНА ОУТРОКЪ ТВОЕА Ostrog. Б.

ИСКАДІА ПРЪБА, ТВОЕГЪ СОГГЕСІА, Deut. 28, 4. et

У. 18. ПРОКАЛАТА ПЛЕМЕНА (СОГГ. ИСКАДІА) СУ-

ТРОКЪ ТВОЕА. ТА (СОГГ. СІА) ВРАТА ЗАКАЮЧЕНА

БЪДУТЪ Ezech. 44. 2.

Anomaliae generis in Ostrog. Deut. 28, 17. про-
клатъ гѣмна твоя et c. 17, 20. многи лѣта (согг.
recte многа лѣта) excusari possint, cum et Poloni
et Russi femininum cum plurali neutro consiruant. At
2 Macchab. 6, 10. двѣ ко жены оклеветани сътъ
nullo

nullo modo tolerari potest, hinc et correctum fuit. Legitur enim nunc **шклевѣтанъ быша** in feminino. Corrigitur autem etiam debuisset 1 Macch. 3, 29. **дани ѿ странъ мали**, cum **дани** femininum sit, cui fem. **малы** respondet. Etiam Арос. 1, 15 et 2, 18. **нозѣ по докни** corrigendum fuit. Editor Mosqu. primae **недолжна** **ко сѣть чада** 2 Cor. 12, 14. male correxit ponendo fem. **недолжны**, Correctores vero recte restituerunt neutrum **недолжна**. At 2 Cor. 10, 10. **посланиа** — **тажки и крѣпки**, Арос. 13, 5. **даны быша емѸ оуста глаголюща** incorrecta mansere. Арос. 12, 14. **даны быша жѣнѣ двѣ крыла**, mutarunt solum correctores dualem in pluralem **два крыла**, cum quo feminin. **даны** (pro neutr. **дана**) construxere.

In libris recentius in Polonia aut Russia translatis ex. gr. in Pentateucho, libris Regum et Paralipomenon, Macchabaeorum, leguntur subinde Gerundiva feminina in **ши**, **ши** terminata pro masculinis: **хоташи**, глаголющи pro **хотѣ**, глагола, оумноживши, оузрѣвши pro оумножив, оузрѣв. In plerisque locis correctores restituere terminationem masculinam. Num. 22, 32. olim **оузрѣв ма осла**, nunc **вида ма слица** male pro **видаши** (aut **видѣвши**). Mutato enim genere Substantivi etiam mutanda erat terminatio Gerundivi. 2 Macch. 1, 22. olim **егда сѣнце възѣа первѣе въ облацѣ сѣши** (**ѿ**), nunc **е. с. възѣа прежде облачно** (**επισφης**) **сѣшо**. Viderunt illi femininum **сѣши** non posse convenire neutri **сѣнце**, mutarunt itaque genus, sed pro vulgari **сѣшо** utique **сѣше** scribendum erat. Confer Matth. 6, 30. **сѣно сѣное днесь сѣше**. Gerundivorum terminationem masculinam convenire etiam neutris supra diximus: **сердце-гора** **въ** Luc. 24. 32, **зерно пшенично пад** Joh. 12, 24. Immo olim **око рѣгали** Prov. 30, 17. pro **рѣгали**, nunc **рѣгающе** cum terminatione definita pro **рѣгающе**.

§. 12. Adverbium исполнь, olim et свобода, non raro etiam Comparativi Adverbiorum, quando Adjectiva supplent, omni numero et generi tribuuntur: исполнь земля, правды исполнь десница твоя; четыре животна исполнь очес; мнозѣх птицъ лучше есте вы meliores estis vos. Joh. 8, 33. 30. свобода будете in Mss., свободни in editis. едакто честнѣе тебе honoratior te Luc. 14, 8. (In Mss. minus antiquis честнѣй in masculino). сего послыша мѣдрый премѣдрѣе будет σοφώτερος ἔσαι Prov. 1, 5. сѣ же баше славнѣе всѣх Gen. 34, 10. (ципс славнѣшій). меншіи перст мой толстѣе есть чресла отца моего 2 Paral. 10, 10. Russi et hodie Adverbüs pro comparativis Adjectivorum utuntur, uti quandoque veteres Interpretes. Cape duo exempla ex Damiani Apostolo: толнко лѣче бѣв аѣга, какко различнѣк ихъ наследова име Hebr. 1, 4. ципс толнко лѣчшій бѣв аѣгашв, еликв преславнѣе пѣ ихъ наследствобанима. Respondet autem лѣче бѣв, uti лѣчшій бѣв, гравсо κρείττεσθι γυνόμενος. 1 Cor. 15, 19. пѣшше кем miserabiliores sumus, ἐλεητότεροι - ἔσμεν, ципс шкаанѣици - есмы.

§. 13. Adjectiva; quorum pleraque duplici terminationis, indefinitae et definitae, capacia sunt, si Praedicatum agant, indefinitam terminationem postulant: благъ есть сот; бѣдѣ тебѣ подобен; блага милость твоя; да бѣдѣт сынове егво сѣмъ

СЪДЪКИ ТВОА БЛАГЫ. ДА БЪДЪТЪ ЧРЕСА ВАША ПРЕПОЛНАНА.

Si substantivis connexa Subjectum aut Praedicatum compleant, et determinent, etiam terminationem definitam admittunt: ДОБРОТА НЕБЕСНАА, СЛАВА ЗВЪЗДАНАА. ДИВНЫ БЪСОТЫ МОРЕКЪА; ГОРА БОЖІА ГОРА ТЪЧНАА, ПОНОШЕНІЕ ВЪЧНОЕ; ХЛѢБ НЕБЕСНЫИ, НЕДЪГ ДОЛГЫИ; ПОМАНЫ (memor fuit) СЛОВО СВАТОЕ СВОЕ. МЫШЦА СВАТАА ЕГО. НѢМЫ ДА БЪДЪТЪ ОУЧНЫИ АСТЫВЫА Psal. 30, 19. muta fiant labia dolosa, τὰ χεῖλη τὰ δόλια. Supplet nimirum Slavi terminatione definita articulum aliarum linguarum. Quotiescunque igitur in Graeco articulus Adjectivis praefigitur, interpres Slavi terminatione definita utitur. Marc. 8, 22. приведоша ꙗкѣ слѣпа τυφλόν, at v. 23 ем за рѣкѣ слѣпаго тѣ τυφлѣ, cap. 10, 46. вартимей слѣпыи ѡ τυφλѣс. V. 49. Substantivo uti maluit Slavi pro Adjectivo definito: возгласиша слѣпца τὸν τυφλόν, v. 51. слѣпыи же (ὁ δὲ τυφλός) глагола емѣ. Rom. 8, 16. самыи дѣх сподѣшествѣетъ дѣхови нашѣмъ αὐτὸ τὸ πνεῦμα. Luc. 5, 31. не требѣютъ здравіи врача, но болѣщии, non indigent qui sani sunt, medico, sed qui male habent, οἱ ὑγιαίνοντες — οἱ κακῆς ἔχοντες. Psal. 63, 11. похвалятца вси правіи сердцемъ laudabuntur omnes recti (οἱ ἐυθείς) corde; Luc. 6, 6. рѣка емѣ дѣмаа къ сѣха manus ejus dextera (ἡ δεξιά) erat

arida (ξηρα). Matth. 11, 5. Slavus Adjectivis definitae terminationis utitur, quia vices Substantivorum seu Subjectorum supplent, quamvis in Graeco articulus non praefigatur: слепїи прозирають и хромии ходат, прокаженїи очищаются и гадїи слышат, мертвии востають и нициїи благовѣствуют саесї τυφλοι etc. Sic творай (ὁ ποιῶν), претворай, призывай, разливай Amos 5, 8. огнь попалай, пламень пожигаай Psalm. 82, 15.

§. 14. Si proprie Substantivum Subjectum aut Praedicatum constituat, Adjectivum ei conexum terminationem jam indefinitam, jam definitam admittit. малъ квасъ все смѣшенїе квасит Gal. 5, 9. modicum fermentum, μικρὰ ζύμη. сїе море великое и пространное Psalm. 103, 25. hoc mare magnum et spatiosum, αὕτη ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη etc. Quo antiquiores libros consulas, eo frequentiore usum Adjectivorum indefinitorum invenias, ut facile augeri possint exempla, quae paradigmati possessivi павлов supra p. 484—488 subjuncti. Ad illustranda, quae p. 486 de Vocativi flexione dicta sunt, locum e 2 Macch. 1, 24. 25. adducam. гдїи, гдїи кже всѣхъ творче, страшный (ὁ φοβερός), крепкїи, и праведный, и милостивый, единый (ὁ μόνος) царю и благїи, единый дателью, единые праведные (ὁ μόνος δίκαιος) и вседержителю, и вѣчный, спасаай (ὁ διασώζων) —, сотворивый (ὁτι.

(ὁ ποιῆσας) — , и ѡттивый их, ubi единый cum Substantivis, едине vero cum Adjectivo праведне constructum est.

Hebr. 9, 12. in correcta editione legitur вѣчное и скъплениѣ ѡкрѣтъй, licet *εὐράμενος* articulo careat. At in Damiani Apostolo ѡкрѣтъ, sine terminatione definita ѡй. Ostrog. aliam quidem vocem, sed terminationem indefinitam habet: вѣчное и скъвлениѣ сятвориѡ. Numeralia ordinalia sine terminatione ѡй vix unquam reperias; in Dam. Apostolo tamen 2 Pet. 2, 5. осма нмѡт про осмагѡ occurrit. In eodem Hebr. 19, 31. страшно впасти въ рѡуѣ кога жива, *θεὸς ζῶντος*, sic et in Ostrog. licet ежѣ ante впасти (*τὸ ἐμπεσεῖν*) inserat, in correcta vero страшно есть ежѣ — кога живагѡ.

§. 15. Possessiva in ов, ев, енѣ, ин, et оре ѡ formata, ut пророч, единорождѣ, княж, respuunt terminationem definitam, excerptis божиѣ, бражиѣ, кравиѣ et paucis aliis, quae tamen in obliquis quibusdam casibus ut indefinita inflectuntur. Gentilia in еск in antiquis libris obvia, in recentioribus скѡй (скѣй) amant. Hinc et мѡжескѡй, женескѡй пол, olim мѡжеск, женеск (in Dam. Apostolo мѡжеск, женеск), талантеск, pro quo Арос. 16, 21. талантес male in editionibus omnibus impressum est. Confer p. 131.

§. 16. Utuntur vero Slavi Adjectivis possessivis, uti et quibusdam aliis, loco Genjtivi aliarum linguarum. сын божиѣ est filius Dei, гора божиѣ mons Dei, слово господне verbum Domini; дом

ДАВІДОВ *Domus Davidis*, сын Іушифовъ et Іушифа,
Іакуба, Левіин, гора Сиона, колѣно Іудово *tribus*
Judae, лоно Аврааме *sinus Abrahae*, сѣть діаво-
ла *laqueus Diaboli*, рѣка грѣшница, има пророц
nomen prophetae, подобіе змѣино *similitudo ser-*
pentis, река сѣверова *latera aquilonis*. ГЛБНИИ
морская *profundum maris*, пѣсок морскый *arena*
maris; звѣрь тростен *fera arundinis*, звѣрь дѣ-
бравнѣи *ferae sylvarum*, хлѣб аггаскын *panis an-*
gelorum, сѣнь смертна *umbra mortis*, смерть
крестна *mors crucis*, цвѣт селный *flos agri*, ва-
си главнѣи *capilli capitis*, оуглѣ огмено *carbones*
ignis, в главнѣи книжнѣ *in capite libri*, в гласѣ трѣ-
бнѣи *in voce tubae*, глас пишалек *sonus fistulae* etc.

§. 17. Numeralia един, два, три, четыре
Adjectivorum more cum Substantivis construuntur.
пять, шесть etc. сто, тысяща (тысяща), тма
utpote Substantiva singularia verbum in singulari
postulant;

пять ихъ палр *Apoc. 17, 10. quinque (οἱ τέττα) ce-*
ciderunt.

не пять ли птицъ цѣнитса *Luc. 12, 6. veniunt.*

шесть днѣи есть *Luc. 13, 14. sex dies sunt.*

седемъ оука братіа бѣ *Luc. 20, 29. septem —*
erant.

бысть же емѣ сыновъ седемъ *Ostrog. Job. 1, 2 (con-*
recta быша же емѣ сынове седемъ minus recte).

ДАНО БЫТЬ ИМ СЕДМЬ ТРЪХ АРОС. 8, 2. . . .

ИЗЫДЕ СЕДМ АГГА ИЗ ХРАМА АРОС. 15, 6.

ДЕСАТЬ РОГ ИЖЕ ВИДѢ, ДЕСАТЬ ЦАРІИ БЪТЬ АРОС. 17, 12.

Ostrogiensis (collecta десать рогъ иже ви-
дѣа еси, десать царіи бѣть in plurali, minus
recte).

АЩЕ БѢДЕТ НѢКОЕМЪ ЧЛКЪ СТО ОУЦУ Matth. 18, 12.

ИЗДЕТ ѿ СТРАНЫ ТВОЕА ТЫСЦА, И ТМА ШДЕНБЮ ТИ
БЕ Psal. 90, 7.

БѢ ЖЕ БЪ КОРАБЛИ БѢХ ДЪШ ДВѢСѢ СЕДМЪДЕСАТ

И ШЕСТЬ Act. 37, 37. Slavus in 3. pers. бѣ

pro ѿмѣ, eramus; fortasse olim legebatur

бѣ же нас.

КОЛИКУ БЪТЬ ДНЕЙ РАБА ТВОЕГО Ps. 118, 84. quot sunt
dies servi tui.

§. 18. Negligi syntaxim slavicam in editioni-
bus recentioribus plura exempla docent. Sed et in
antiquis subinde verbum plurale cum numerali-
bus шестъ etc. connexum probat, interpretes syn-
taxim graecae linguae potius secutos fuisse, quam
slavicae: ПОИША Ю СЕДМЬ Marc. 12, 22. СЕДМЬ БО
ИМѢША Ю ЖЕНЪ v. 23. БѢДЕТ БО ѿ СЕЛѢ ПАТЬ БѢДИ-
НОМ ДОМЪ РАЗДѢЛЕНУ (рго раздѣлени) Luc. 12, 52.
СЕДМЬ ГЛАВ ГОРЫ СБЪТЬ СЕДМЬ АРОС. 17, 9, et v. 10.
ЦАРІИ СЕДМЬ СБЪТЬ ГЛАША СЕДМЬ ГРОМОВЕ АРОС. 10,
3. БГДА ИПОЛНИШАСА ОСМЬ ДНІИ Luc. 2, 21. БЪ НЕМНѢ
МАЛУ, СИРѢЧ ОСМЬ ДЪШ СПАСОШАСА 2 Pet. 3, 20.

Fac-

Factum id est praecepit, ubi Adjectiva simul cum numerali construenda fuere: дрѣгѣже седмь краб (Ostrog. крабы in Nominativo) изыдоша Gen. 41, 5. Rectius utique дрѣгѣхъ седмь краб изыде. и падоша ранени — патъ ештъ тысащъ мѣжъи крѣпкихъ 2 Paral. 13, 17. про паде раненыхъ etc. бѣхъ же тѣ водоноси каменни шесть лежащъ Joh. 2, 6. Melius in Codd. Serb. Pragensi et Kopit. бѣ же тѣ водонос камен шесть лежащъ. патъ же бѣ ѿ нихъ мѣдръи патъ юродивы Math. 25, 2. Non aliter Mardarij editio, licet бѣ (i. e. бѣа) legat pro юродивы. At Cod. Kop. omnino recte Genit. мѣдрѣхъ, бѣихъ. Vide Regimen Numeralium.

Geneseos Capite 41. contra Syntaxim slavicam saepius peccatum fuit. V. 2. исхождахъ седмь краб добры видом и избранны телесы; Ostrog. quidem исхождаше in singulari et добра взоръ in Genitivo legit, sed избранны etiam male construxit cum седмь краб. V. 4. и поидоша седмь кравы злыа и хѣдыа телесы седмь краб добрыхъ видом и избранныхъ телесы; Ostrog. corruptissime: и изыдоша (lege cum Мвѣгъ. прѣма изыдоша) седмь злыа взором и хѣдыа телесы седмь кравы (quod ante злыа ponendum erat) добрыхъ, образомъ избранныхъ. V. 5. и се седмь класи ихъждахъ — избранны и добры, Ostrog. телесы. седмь класъ etc. et избранни in mascul. at шохъ иерумъ добры in feminino, cum tamen класъ sit masc. generis. V. 6. дрѣзѣи же седмь класи тонци и стончѣи вѣтрѣмъ израстахъ по нихъ. Ostrog. дрѣгѣже седмь класъ (rectius utique) тонци и стончѣени вѣтрѣмъ изнищахъ по нихъ. V. 7. и поидоша седмь класи тонци и стончѣени вѣтрѣмъ седмь класѣмъ из-

бра-

БРАННЫХ И ПОЛНЫХ. Ostrog. iterum СЕДМЬ КЛАС, quamvis ТОНЦЫ ИСТОПЧЕНИ etiam in plurali construxerit.

Formulae ДРЪГАА СЕДМЬ in Ostrog. Gen. 41, 6. СЕДМЬ СІЮ Gen. 21, 30 pro СЕДМЬ СІХ, et на ДРЪГЮ 3 ДНІЙ Levit. 13, 5. antiquitatem sapiunt. Nam et Matth. 25, 16. Cod. Kop. legit ДРЪГЮ ҃ (i. e. ПАТЬ), quod v. 20. bis repetit, ubi editiones nunc ДРЪГЫА exhibent. Sunt nimirum numeri cardinales а ПАТЬ usque ДЕСАТЬ revera Abstracta feminina, hinc et femininorum more declinantur: Genit. ПАТИ, Instrum. ПАТІЮ, СІДМИ, СЕДМІЮ etc. reguntque Genitivum rei numeratae. Intuitu autem verbi cum iis construendi considerantur uti collectiva neutra quantitatis indeterminatae МНОГО, МАЛО, КОЛИКО.

Numeralia ДВА, ОКА, ОБНАДЕСАТЕ dualem postulare, e §. 5 clarum est: БУДЕТА ДВА (Ostrog. ОКА) в ПЛОТЬ ЕДИНЪ Gen. 2, 24. и БѢСТА ОКА НАГА v. 25. Confer exemplum lit. i p. 586. et adde: ПОЕММЕ ОБА НАДЕСАТЕ ОУЧЕНИКА СВОА Luc. 18, 31. ОБНАДЕСАТЕ АПЛА (COG. АПОСТОЛИ) СНИМ Luc. 22, 14. ДВАНДЕСАТЕ КОША ИСПОАНЬ Marc. 6, 43. НЕ ДВАЛИ НАДЕСАТЕ ЧАСА ЕСТА (COG. НЕ ДВАНДЕСАТЬ ЛИ ЧАСОВЪ ЕСТЬ) Joh. 11, 9. ОБѢ СТРАНѢ И ОБѢ ЗЕМЛИ МОИ БУДЕТА (PRO БУДЕТЬ) и ПРИИМЪ И (dualis fem.) Ezech. 35, 10. nunc ОКА МЗЫКА (dual. masc.) и ОБѢ СТРАНЫ МОА БУДУТ (plur.) и ВОЗМУ ИХЪ в НАСАДѢЕ *κλιρονομίῳ*. Etiam in Ostrog. pluralis Verbi cum ДВА constructus Apoc. 9, 12. legitur: СЕ ГРАДУТ ДВА ГОРА ПО СІХ, correcta eadem repetit inserto еще ante ДВА.

дѢА ГОРА, duo vae, dualis aut plur. a горѣ, melius двѣ горы, nisi malis reddere двое горѣ. Confer, quae P. II. §. 26. de Neutorum duali dicta sunt. Recentiores masculinum дѢА neutris tribuere p. 510. monimus. Hinc et КОЛѢНА МОА ИЗНЕМОГОСТА Ѡ ПОСТА Psal. 108, 24. genua mea infirmata sunt a jejunio. Melius utique Ostrog, et Psalt. Ven. КОЛѢНѢ МОИ ИЗНЕМОГОСТѢ.

§. 19. Reciprocum СЕБѢ, СЯ, non solum ad tertiam personam, sed etiam ad Subjectum seu Nominativum primae et secundae personae referunt Slavi. Hinc reflexiva МОЛЮСА, МОЛИШИСА, МОЛИТСА, МОЛИМСА, МОЛИТЕСА, МОЛАТСА; СТѢЖУСИ, СТѢЖИШИСИ, СТѢЖИТСИ etc. et passiva СВЯЖУСА, СВЯЖИШИСА, СВЯЖИТСА etc. КЪПИТИ СЕБѢ pro ratione personarum verbi finiti ex. gr. ХОЩУ, ХОЩЕШИ, ХОЩЕТ, cum quo Inf. КЪПИТИ constructur, reddendum erit: emere mihi, tibi, sibi, nobis, vobis, sibi. Cape exempla quaedam. НЕМОГУ АЗ Ѡ СЕБѢ ТВОРИТИ НИЧЕШЕ Joh. 5, 30. Ѡ СЕБѢ АП' ІМАНТѢ, a me ipso. МАРКА ПОЕМ ПРИВЕДИ СЯ СОКОЮ 2 Tim. 4, 11. СЯ СОКОЮ ТЕСУМ, МЕТА СЕАНТѢ. ЕГОЖЕ ОУКРѢПИЛ ЕСИ СЕБѢ Psal. 79, 18. СЕБѢ ТИБИ, СЕАНТѢ. ДА НАСАТѢДИМ СЕБѢ СВЯТИЛО (СОГГ. СВЯТИЛИЩЕ) БОЖІЕ Psal. 82, 13. СЕБѢ НОБИС, ІАУТОБ, ВЕЕРДА БО НИЩИХ (СОГГ. НИЩИ) ИМАТЕ С' СОКОЮ Matthaei G. 26, 11. С' СОКОЮ ВОБИСУМ, МЕТ' ІАУТОВ. НѢСТЕ СЕБѢ Damiani Apostolus (editi свон) 1 Cor. 6, 19. non estis vestri, ѡ ІАУТОВ.

§. 20. Sic et possessivum свой ad omnes tres personas Nominativi seu Subjecti refertur, et pro ratione trium personarum, et numeri aut singularis aut pluralis, latinis pronominibus meus, tuus, suus, noster, vester, suus respondet. Ex gr. раз-лю (corr. из-лю) яко вода гнѣвъ свой Os. 5, 10. iram meam, correcta мой. не шпорох оусть своих Psal. 38, 10. os meum, corr. моих. оумеривали тѣло свое 1 Cor. 9, 27. corpus meum, correcta мои. простръ ръкъ свою Ezech. 25, 13. manum meam, correcta мою. Immo Mosqu. prima jam in margine notavit мою, male emendando lectionem свою, quam Syntaxis slavica probat. аще прѣдам тѣло свое Damiani Apost. 1 Cor. 13, 3. corpus meum, correcta, immo hoc loco etiam Ostrogiensis, „моѣ, quod innumeris aliis in locis substitutum fuit. Chronographus Nestor: пойду во свой град, urbem meam; аще оубью брата своего, fratrem meum, cum свой refertur ad personam primam оубию.

In Damiani Apostolo Jac. 2, 18. мой et твой pro свой legitur, sed hic certe ob antithesim: покажи ми вѣръ твою ѿ дѣла твоих и аз покажу тебѣ ѿ дѣла своих вѣръ мою. Editi аз тебѣ покажу ѿ дѣла моих, sed in aliis conveniunt,

свой ad secundam personam refertur, Jac. 2, 8. etiam in correcta: возлюбихи искренняго своего (tuum). In editionibus antiquis: оудержи г-

зык свой (linguam tuam) и оустнѣ свои (labia tua) Psal. 33, 14. очима своима смотриши Psal. 90, 8. ѿвратил еси лице свое Psal. 20, 8. ты оутвердил еси силою своею море Psal. 73, 13. послалши дѣхъ свой (согг. дѣха твоего) Psal. 103, 30. облатиши въ ризѣ свою Dam. Apost. Act. 12, 8. свою et Ostrog., correcta твоею. Rectius iterum Damiani Apostolus аще исповѣдаемъ грѣхы свои peccata nostra, 1 Joh. 1, 9. at наша Ostrog. et editiones posteriores. In oratione dominica pro должниками нашимъ ponendum fuisset своимъ, cum шетавааемъ praecedat. 1 Thess. 1, 2. благодаримъ — бмоаиствахъ своихъ Dam. Apost. et Ostrog. pro нашихъ.

Pro свой constructo cum secunda plurali persona Ostrogensis exempla non pauca suppeditatъ рече братѣ своему; люде мби, и сестрѣ своей Osee 1, 1. Нис etiam correcta, quod mirere, своей, своему, retinuit. обратитеса къ гбъ своему, correcta вашемъ Osee 14, 3. видѣте вклатъ свою, затворите дверь свою Isai. 26, 20. in Psal. Ven., Ostrog. въ храмъ ваш, correcta въ храминѣ вашѣ, et utraque in plurali двери свои. Sic 1 Pet. 2, 12. Ostrog. et correcta житіе ваше, at Dam. Apost. rectius своимъ.

§. 21. свой si referatur ad Subjectum tertiae personae, respondet latino s u u s, ego vero et fem. ea, plur. нхъ respondent latino ejus et eorum
quae

quae ad tertiam personam aliam, quae a Subjeto sermonis distincta sit, referuntur. рахиль плачѣшиса чадъ своихъ, Rachel plorans filios suos, τὰ τέκνα αὐτῆς Matth. 2, 18. онъ же воставъ по-матъ отроча и матеръ ego, ille consurgens accepit puerum et matrem ejus v. 20, слышавъ же иже Архелай црѣствѣетъ во Иудеи вмѣстѣ Прода отца своего, cum autem audiisset, quod Archelaus regnaret in Judaea pro Herode patre suo v. 22, милость ego въ родѣ родѣшъ боушимсѣ ego, misericordia ejus a progenie in progenies timentibus eum Luc. 1, 50., сотвори державѣ мышцею своею: расточи гврдѣи мыслию сердца ихъ, fecit potentiam brachio suo, dispersit superbos mente cordis sui (ipsorum, αὐτῶν) v. 51. пищѣ даде боушимсѣ ego; поманетъ въ вѣкъ забѣтъ свой, escam dedit timentibus se (eum), memor erit in seculum testamenti sui Psal. 110, 5. Si Gerundivum боушимсѣ resolvas ope relativi in иже коатсѣ, facile intelliges ego referri ad aliam personam ab iis, qui timent, distinctam. Subinde tamen своѣй referunt Veteres ad personam, quae in oratione proxima est. поставила къ всѣмъ языкомъ ходити въ прѣтехъ ихъ Act. 14, 16. Damiani Apost. въвѣсти своихъ и дасть и матеръ своѣй et dedit eum matri suae (αὐτῆ) Luc. 7, 15. Correcta nunc ego pro своѣй, quod postremum non solum Ostrogensis

et *Mardarii editio*, sed etiam *Mss. legunt*. *Ibid. v. 12.* etiam correcte legit сына единородна матери своей, quamvis in slavica versione Nominativus (defunctus efferebatur) in Accusativum (efferebant defunctum, изношахъ оумерша) mutatus fuerit, et своей referrī possit ad eos, qui efferebant filium. Recte призвавѣи насъ въ вѣчнѣю свою славу, in aeternam suam (αὐτῆ) gloriam, 1 Pet. 5, 10. legunt editi, male *Damiani* Апостолъ ко славу. Hebr. 3, 5. вѣренъ бѣ въ всемъ домѣ егво, male *Dam. Apost.* домъ своимъ.

Duales Genitivi маю, ваю supplent possessiva, uti егво, еа in singulari, et нхъ in plurali. Serbi ali- que Illyrii formarunt possessiva adjectiva нѣговъ, нѣгова, нѣговоу pro егво, et ньновъ, ньнова, ньновоу pro нхъ; нѣн, нѣна, нѣно, et нѣзин, нѣзина, нѣзиноу pro еа; Boh. solum g c g j (lege кій) pro feminino singulari g j (lege йй). Rom. 7, 9. pro егво in editis nunc legi егвоу (Ostrog. еговъ) p. 522. indicavimus.

§. 22. свой etiam respondet graeco ἰδιος : источникъ твоеа воды да бѣдетъ текѣ свой, εἶσω σοῦ ἰδία, Prov. 3, 18. correcte твой. свой имъ пророкъ, proprius ipsorum propheta, ἰδιος αὐτῶν, Tit. 1, 12, къ своей погыбели имъ (*Mss.* имъ погыбели) suam ipsorum perniciem, 2 Pet. 3, 10. во своя прінде и свои его не прѣаша, in propria venit et sui (ἰδία) eum non receperunt, Joh. 1, 11. кождо во своя, unusquisque in sua, εἰς τὰ ἰδία Joh. 16, 32. Alias et

et во своя сн. шлекоша его въ ризы своя (τὰ ἴδια)
induerunt eum vestimentis suis (ipsius) Marc. 15,
 20. ѿ своихъ емѣ, τῶν ἰδίων αὐτοῦ Act. 24, 23. какъ
 мы слышимъ кѣждо свой языкъ нашъ, (Ostrog. ко-
 ждо своимъ языкомъ нашимъ) τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν,
 Act. 2, 8. Adde свой cum Дативо емѣ, сн: свои
 емѣ вси, οἱ αὐτῆ πάντες. по своей емѣ воли, secun-
 dam suam (ipsius), κατὰ τὴν αὐτῆ, Hebr. 2, 4. вси,
 ко своихъ сн ищѣт, quae sua sunt, τὰ ἑαυτῶν,
 Philip. 2, 21. не ищетъ своихъ сн (correcta своя сн)
 non quaerit quae sua sunt, τὰ ἑαυτῆς 1 Cor. 13, 5.

§. 23. Pro Possessivis свой, мой, твой, utuntur
 veteres Slavi non raro Дативо сн, ми, ти Prono-
 minum personalium: не повѣда отцѣ сн, patri-
 suo, Judic. 14, 6. рече къ отцѣ сн ad patrem suum
 Judic. 11, 37. (correcta utroque loco своемѣ). кро-
 ткомъ сн окомъ призири про своимъ, i. e. tuo. дай
 вѣрномѣ сн ракъ царю нашемѣ, про своемѣ i. e. tuo.
 цѣлѣйте епенета възлюбленнаго ми, τὸν ἀγαπη-
 τόν μου, dilectum meum, Rom. 16, 5 Sic etiam v.
 8, 9. кдѣ ти, смерти (corr. male смерти) мало,
 гдѣ ти, аде, покѣда; πῶ σθ̄ etc. ubi est mors,
 stimulus tuus? ubi est, inferne, victoria tua?
 егда прѣидеши въ царствѣи сн, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου,
 quando veneris in regnum tuum, Luc. 23, 42. In
 Damiani Apostolo: оученикомъ сн про своимъ;
 слѣжба ми про мой; възпрѣвши ми ѿвѣтъ про мой;
 свои-

СВОИНИКА МЯ, ВАМЖЕ АПЛА, commilitonem meum, vestrum autem Apostolum Philip. 2, 25. про своинника моего et вашего посланника, Ostrog. СВОИСТВЕНА МНѢ vitiose, про своинства.

СИ Dativus a reciproco СЕБѢ, cui emphaticus СЕБѢ respondet, distingui omnino debet a demonstrativo fem. СИ, haec, et neutro plurali СИ pro СІА. СЛОВЕСА СИ idem est ac СЛОВЕСА СІА verba haec; ГОРА СИ in Ostrog. (ГОРЪ СІЮ in Ven. et correcta), ЮЖЕ СТАЖА ДЕСНИЦА ЕГО, mons hic (montem hunc), quem acquisivit dextera ejus, Psal. 77, 54.

§. 24. Relativum ИЖЕ concordat quidem genere et numero cum Substantivo, ad quod refertur, sed non semper casu, cum hic a sequenti Verbo pendeat: ЗМІЙ СЕЙ, ЕГОЖЕ СОЗДАА БИ; ТЪ ГАДИ, ИМЖЕ НѢСТЬ ЧИСЛА; БЫТЬ НОЩ, Ъ МЕНШЕ ПРОЙДѢТ ВСИ ЗВЕРІЕ ДѢКРАВНІИ.

Utuntur vero Interpretes relativo ИЖЕ, ИЖЕ, ЕМЕ, ad exprimendum Graecorum articulum δ , η , $\tau\acute{o}$, quo carent Slavi. старца ИЖЕ ВЪ ВАС МОЛЮ ТѢС ѿ ѿмѢ, 1 Pet. 5, 1. Accusativum ИЖЕ, qui graeco тѢС respondet, habet etiam Damiani Apostolus (старце ИЖЕ) et editiones antiquae omnes, quem non male Correctores mutarunt in Nominativum: ИЖЕ Ъ ВАС, qui in vobis sunt. БѢДИ ЖЕ ВАМ ЕЖЕ ЕИ ЕИ, И ЕЖЕ НИ НИ ($\tau\acute{o}$ $\gamma\alpha\rho$ $\gamma\alpha\rho$, $\kappa\alpha\iota$ $\tau\acute{o}$ $\delta\upsilon$ $\delta\upsilon$) Jac. 5, 12. Damiani Apost. да бѢДЕТ СЛОВО ВАШЕ ИЖЕ КИ etc. At idem 2 Cor. 1, 17. да кѢТЬ ѿ МЕНЕ КИ КИ

и ми ни sine еже; editi vero да бѣдет оу мене еже ей ей и еже ни ни. Hebr. 10, 31. страшно впасти, (edd. есть еже впасти, τὸ ἐμπεσεῖν) въ рѣцѣ бога жива (edd. живаго). Sic graecum εἰς τὸ Infinitivis praefixum reddere solent, praecipue recentiores, вѣ еже: во еже слѣжити Hebr. 9, 14. at Damiani Apost. sine еже, во еже быти ми слѣжителю, εἰς τὸ εἶναι με, Vulg. ut sim minister, Rom. 15, 16. жалущи (Ostrog. стѣжающе си) за еже оучити им люди, διὰ τὸ διδάσκειν, dolentes quod docerent populum, Act. 4, 2.

Cum Gerundiva assumant Adjectivorum terminationem definitam ad exprimendos Articulos in graeco praefixos, superfluum omnino est, Gerundivis иже praefigere. 2 Cor. 1, 21. извѣстѣвый, помазавый respondent participiis graecis ἐβεβαίωον, χρισας, sed v. 22. иже и запечатлѣвый graeco ὁ καὶ σφραγισάμενος in Ostrog. et aliis, pro quo in correcta иже и запечатлѣ qui et signavit (obsignavit), resoluta Gerundivo ope иже in Praeteritum simplex, legitur. Sic et Lucae 19, 27. factum fuisse probo. Legebatur olim recte врагы мои, нехотѣвшая (τῶς μὴ θελήσαντας), inimicos meos illos, qui noluerunt. Verum in Evangelii Mosqu. 1606 pro articulo τῶς habetur иже ante нехотѣвшая, quod in editionibus mediis servatum fuit, in postrema vero pro Gerundivo Praeteritum

tum substitutum legitur: иже не хотѣше. Exempla servilis imitationis alibi sat obvia sunt: иже (ὁ) побѣды носѣ има qui Victoriae ferens nomen, in Acathestis de S. Nicolao. тже (и) животъ рождаша quae vitam peperit. се агнецъ божій иже (ὁ) грѣхъ мѣра вземлай, ecce agnus Dei, qui peccata mundi tollit. In Calendariis иже (тѣ) въ кесарѣи великаго василѣа, in Symbolo иже (тѣ) ѿ оца рожденнаго, a patre genitum; (in Psalt. Ven. quidem hic sine иже, sed тох etiam addito) иже (тѣ) ѿ оца исходящаго (исходящаго), иже (тѣ) съ оцем и сыномъ съпокланяема.

Ilinsky in Concordantiis 18 locos adduxit ex Evangeliiis, in quibus еже Infinitivis praefixum est ad exprimendum (τὸ) Graecorum: а еже — γαστι, τὸ δὲ — φαγεῖν Matth., 15, 20. etc. Vocatque hanc particulam, male utique, союз, i. e. Conjunctionem. Ex Actis vero semel duntaxat во еже citat: во еже ѿбрати ти са ἐν τῷ ἀποστέφειν, Vulg. ut convertat se. Богдановъ ex Epistolis pro во еже (graece εἰς τὸ respondens) 41, pro еже quod a relativo еже non separavit, 84 locos adduxit. Кантѣм ит еже e Psal. semel citat, neglectis aliis locis, in quibus еже graeco τὸ respondet, sed внигда 57 vicibus repetit, quo ἐν τῷ Infinitivo praefixum reddi solet in Psalterio ante correctionem postremam Sec. XVII. a Russis edito. In Psalterio Veneto et Ostrogienſi interpres graecismos hos evitare studuit. Nam Psal. 4, 2. legitur внигда възвах cum invocarem, pro внигда призвати ми. Psal. 9, 29. оубити не повиннаго pro еже оубити, τὴ ἀποκτεῖναι, et v. 30. ловитъ възхитити оубогаго, Ven. лдет възхитити нишаго, τὴ ἀρτῶσαι, sine еже, quod habet correcta.

Eodem versu pro *всегда привлеци и*, *ἐν τῷ ἐλκίρας αὐτὸν*, quod jam in Ostrog. legitur, Venet. minus serviliter *да и привлекает*. Apud Russos pseudoarticulus *еже* etiam in compositis locum obtinuit: *ЕЖЕДНЕВНО*, *ЕЖЕГОДНО*, *ЕЖЕМЕСАЧНЫЙ*. Alexiejew unicum *ЕЖЕДЕННЫЙ*, e Chronographo slavico sumtum, in Lexico ecclesiastico explicat.

§. 25. Particula *μη* in propositione negativa Verbo praefigenda est, etiamsi aliae voces negationem exprimant, cujusmodi sunt ex *μη* compositae: *никто*, *ничтоже*, *никогда*, *николиже* *нѣсте ли чли николиже* nunquam legistis? Matth. 21, 16. et 42. *ни един ѿ них не извѣсть*, unus ex eis non remansit, *εἰς — ἐχ*, Psal. 105, 11. *не имать жаждати никогдаже* non sitiet unquam Job. 6, 35. *а не погинеет ничтоже* ne quid pereat Job. 6, 12. *ничтоже емъ неглаголют* nihil ei dicunt Job. 7, 26. *в тѣ ноци не паша ничесоже* illa nocte nihil prendiderunt Job. 21, 3. In his quidem locis etiam correcta duplicem negationem retinuit, quamvis Graecus simplici negatione usus fuerit. Servat omnino negationem duplicem graeci textus Job. 3, 27. *не может члкъ прѣимати ничесоже* non (οὐ) potest homo accipere quidquam (ἐδὲν). Job. 11; 40. *вы не вѣсте ничесоже* vos nihil scitis, *ὑμεῖς ἐκ οἶδατε ἐδὲν*, atque alibi ubicumque in Graeco duplex negatio legitur. At vero aliis in locis innumeris editores: etiam ante postre-

nam correctionem *ne* deleverunt, ubi in Graeco particula *ὐκ* non inveniebatur, quasi liceret propriae linguae genium legibus alienis subicere. Psal. 75, 6. *НЕ ОБРѢТОША НИЧТОЖЕ Ostrog.*, *НЕ ШБРѢТОШЕ НИЧЕСОЖЕ Venet.* nihil invenerunt, correctam cum editione priori Psalterii *НИЧТОЖЕ ШБРѢТОША*, quamvis Graecus hic duplici negatione utatur: *ὐκ ἐυρον ἐδδν.* 2 Thess. 2, 3. *ДА НИЧТОЖЕ ВАС ПРЕЛСТИТ* *ne quis vox seducat*, Ostrog. et correctam; at glagoliticum Missale impressum *НЕ ПРЕЛСТИТ*, servando particulam *не*, quam Syntaxis slavica omnino et hic exigit. In Mss. etiam Joh. 3, 32. *НИЧТОЖЕ НЕПРІЄМАЕТ*, Marci 3, 27. *НИЧТОЖЕ НЕ МОЖЕТ*. E Cod. Kopit. tria exempla sufficient: Matth. 20, 7. *НИЧТОЖЕ ВАС НЕНАКТ*, Cap. 21, 10. *ДА НИКОЛИЖЕ ѿ ТЕБЕ ПЛОДА НЕКЪДЕТ*, Luc. 18, 34. *ТІИ НИЧЕСОЖЕ ѿ СИХ НЕРАЗЪМѢШЕ*; editi ubique sine *не*.

Confirmat etiam regulam, qua praecipitur *не* retinendum, Damiani Apostolus: *НЕЧИСТО НИКОГДА НЕ ВНИДЕ Act. 11, 8*, editi *НИКОЛИЖЕ ВНИДЕ МЯЖЕ ѿ КНЕЗ НИЧТОЖЕ МИРА СЕГО НЕРАЗЪМѢ 1 Cor. 2, 8*. editi *ЕЮЖЕ НИЧТОЖЕ ѿ КНАЗЕЙ ВѢКА СЕГШРАЗЪМѢ. (ЛЮБЫ) НИКОЛИЖЕ НЕ ѿПАДЕТ 1 Cor. 13, 18*. editi sine *не*. Joh. 1, 3. antiquissimos Codd. legere *НИЧТОЖЕ НЕКЪИ* aut *НЕКЪИСТЬ*, et *не* jam Sec. XIV. a Graecissantibus omissum fuisse, e specimine

mine Orthographiæ p. 71. et Analyси p. 579 cognoveris.

§. 26. Etiam Adverbium **ПРЕЖДЕ ДАЖЕ** requirit particulam **НЕ** ante Verbum: **ПРЕЖДЕ ДАЖЕ НЕ СНИТИСА ИМА**, antequam convenirent, Matth. 1, 18. **ПРЕЖДЕ ДАЖЕ НЕ ЗАЧАТСА БО ЧРЕПЪ**, priusquam in utero conciperetur, Luc. 2, 21. **ПРЕЖДЕ БО ДАЖЕ НЕ ПРИИТИ ИЪКИМ**, (Dam. Apost. дрѣвль оубо даже не придѣт кетери) prius enim quam venirent quidam, Gal. 2, 12. **ПРЕЖДЕ ДАЖЕ НЕ ВСЕЛИТИСА ЕМУ**, priusquam moraretur (habitaret) Act. 7, 2. Serbicus etiam liber hoc loco graecissat omittendo **НЕ**.

§. 27. Quomodo **НЕ** et **НИ** differant, Parte I. §. 102 et §. 105. expositum fuit. Vide p. 436, 444, ubi usum aliarum etiam Conjunctionum exemplis illustravimus. Нич монuisse sufficiat, **НИ** pro **НЕ** usurpant, quando nulla alia vox sed sola negatio orationem absolvit: **СЛОВО НАШЕ ЕМЕ КЪ ВАМ НЕ БЫСТЬ ЕИ И НИ**, sermo noster apud vos non fuit Est et **НО П** (**ὅκ ἐγένετο παῖ καὶ οὐ**) 2 Cor. 1, 18. et 19. и глагола ми: **ВНІДЬ, НИ**, dixit mihi: Vide ne feceris, **ὄρα μή**, Apoc. 19, 10. et 22, 9. Confer etiam **НИ** sub **ЛИ** p. 445, et **АЩЕ ЛИ ЖЕ НИ**, quo saltem primum orationis membrum finitur, sub **АЩЕ** p. 450.

§. 28. His, quae de usu Interjectionum P. I. C. XI. dicta sunt, unicum hoc addi velim, Interpre-

preti Apocalypseos adhuc notum fuisse antiquum *не да ѿφελου*, quod recentiores neglexerunt. Habet enim cap. 3, 15. *не да стѣденъ бы быа*, quem locum p. 546 illustravimus. Conferenda autem hic praecipue est p. 453, cui subjungi adhuc possit, Cod. Vindobon. Cl. nonsolum in lectione *аще бы есте прїаани* 2 Cor. 11, 1. con sentire cum Ostrog. ensi, sed etiam 1 Cor. 4, 8. и ешеже да вцаритеа et utinam regnetis, *καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε*, hoc solum discrimine, quod Ostrog. ουκο pro же legat. Correcta и ѿ дабы воцарилитеа есте, quod utique vix slavicum sit, cum быете pro бы- есте dicendum fuerit.

Ibidem p. 453 et 454 male Codicem Belgrad. bis nominavi, qui omnino Dragomiricensis hic et alibi appellandus fuerat.

II.

Syntaxis Regiminis.

§. 29. Objectum, in quod actio Verbi fertur, casu Accusativo exprimitur. Regunt itaque Verba activa seu transitiva Accusativum: *молю тѧ того те. помили мѧ, ны. помаза и unpit eum. оупаси тѧ и возми тѧ. шчисти грѣх мой. гажда мѧд сыне. совауди мой совет. хлѣк наш гости бѣдем. оукроти гнѣв свой. иже щадит жеца свой.*
по-

посла ракъ свой. бѣс имать. породнши сын. приве-
ди ми сын твой сѣмо. ѿимеши дѣх их; да
примет дѣх сват. видѣх дѣх сходящн такъ го-
лабѣ снекесе Joh. 1, 32. in Ostrog. — послаю на
вы клатвѣ. любай дѣшѣ свою погѣбит ю. шертѣ-
те бѣс изшедш (сорт. бѣса изшедша) и дщери ле-
жащѣ на одрѣ invenit daemonium exiisse et fili-
am jacentem supra lectum, Marc. 7, 30. прине-
сѣте гдѣви славу и честь. — блюди твое сердце.
имже дано есть вредити землю и море *адикѣшаш*
тѣу гдѣи etc. Ap. 7, 2. — пожроша (Ven. пожрѣше)
сыны свои и дщери свои бѣсовымъ (Ven. бѣсомъ)
immolaverunt filios suos et filias suas daemoniis,
Psal. 105, 37. чѣда ихъ предъ ними развѣютъ и до-
мъ ихъ плачатъ, и жены ихъ поимѣтъ Isai. 13, 16.
помани щедроты твоя гдѣи и милости твоя, re-
miniscere miserationum tuarum Domine et mi-
sericordiarum tuarum, Psal. 24, 6.

§. 30. Haec regula comprehendit etiam Geni-
tivos Masculinorum animatorum, qui Accusativi
vices agunt. чадѣ зло кленетъ оца, и матерь не бла-
гословитъ Prov. 30. 11. гдѣ хранитъ пришелца,
(Accus. plur., сорт. пришелцѣ), сира (Gen. sing.
pro Accusat.) и вдовѣ приметъ, Dominus custo-
dit advenas, pupillum et viduam suscipiet, Psal.
145, 9. In correcta Joh. 1, 32. видѣхъ дѣха схо-
дщн такъ голуба. Hinc Genitivum ego in editio-

nibus frequentissime Accusativo и substitutum legimus. Да быша его низринѣли ut eum praecipitarent Luc. 4, 29. Cod. Кор. и pro fro. стрѣет его comminuet eum, Luc. 20, 18. pro сътвори и ejusdem Cod. Et in plurali их, ихже pro ѡ, ѡже; нас, вас pro ны, вы.

In singulari quidem usus Genitivi Substantivorum masculinorum, cum eorum Accusativus a Nominativo non sit distinctus, in omnibus dialectis invaluit, ut is omnino pro vicario casu Accusativi in Syntaxi jure habeatur. Confer P. II §. 3. p. 462., §. 15. p. 491. мѡжа тѡхѡ и даѡтеле любит гдѡ Prov. 22, 9. Si hoc loco мѡж тѡхѡ ponatur, constare non poterit de Subjecto, quod diligit, et de Objecto, quod diligitur. In plurali autem, cum Accusativi a Nominativo flexione distinguantur, non licet Genitivos Accusativis in lingua slavica substituere, quamvis id Russis ita placuerit, ut Accusativos plurales non alios agnoscant in ipsis declinationum paradigmatis quam Genitivos. Prov. 22, 2. recte Ostrogiensis Accusativo utitur: оѡа же еѡтъ ѣъ сѡтвориѡ, at editor Mosquensis primae manum continere non potuit, quin Genitivum dualem оѡою substitueret. Correcta nunc legit pluralem: оѡоихѡ же гдѡ сѡтвори. Sic et Isai. 13, 17. syntaxim russicam potius secuti quam slavicam, Accusativum мѡдѡ in Genitivum mutarunt

Cor-

Correctores: се аз всебѣждаю на вы мнѣшѣ, Ostrog. enim legit вѣстаблю на вы мнѣшѣ. Genitivus их et Accusativus а saepe alternant: Psal. 27, 5. Ostrog. et Ven. разориши их, и не стѣзиждѣши их, correcta in utroque membro а про их, in primo quidem recte, in secundo vero, cum negatio не praecedat, male. Psal. 36, 40. избавит их и измет их ѿ грѣшник и спасет их (pro т) Venet. Ostrog. et correcta, cum tamen alibi избави а, et in singul. избави ма, избави дѣшѣ мою legatur. помилѣй нас про ны, in singulari помилѣй ма. Psal. 77, 5. сказати а, в. 6. повѣдают а, в. 13. проведѣ их Ostrog. et correcta pro т (Venet. к), в. 14. настави а, в. 15. напои а, (Venet. к, at Ostrog. их), в. 34. егда оукиваше их et в. 42. избави их Ostrog. et Venet. (correcta а), в. 51. порази всак прѣвенец Ostrog. (Ven. прѣвѣнѣц), correcta всакое первородное. в. 52. возведе а, в. 53. настави а, et в. 54. введе а Ostrog. et correcta, Venet. more suo к, quamvis в. 5. сказатѣа (lege сказати т) et в. 6. повѣдеть т habeat.

Inde ortum habent hybridae illae constructiones, in quibus e duobus Accusativis unus duntaxat in Genitivum mutatus fuit. Psal. 123, 2. in Ostrog. iensi живы пожрѣли быша нас, vivos deglutissent nos, utique olim ны про нас, uti revera Venetus legit. Correctoribus russis placuit, Accusativum живы ob Genitivum нас commutare: живых пожрѣли быша нас. Coloss. 2, 13. вас мѣртвых съща съсозиба естъ снм Ostrog., at aliae edi-
tio-

tiones **вас мертвы сѣша** melius, correcta iterum Accusativum **сѣша** commutando : **вас мертвыхъ сѣшихъ**. Rectissime Damiani Apostolus tres Accusativos conjunxit : **вы мертвы сѣше оживилъ ктъ сним**. Matth. 17, 1. etiam correcta textum Ostrogiensis immutatum exhibet : **възведе** (corr. **возведе**) **ихъ на горѣвысокѣ едины** duxit eos in montem excelsum scorsum (solos). Rectius Cod. Serb; **к** pro **ихъ**. At Matth. 26, 40, 43. correcta **всрѣте ихъ спашихъ** pro **ихъ спаша** antiquarum editionum. Marci vero 13, 36. omnes leguntъ **за не пришла внезапно, всрѣшетъ вы спаша**, ne quum venerit repente, inveniatur vos dormientes. Marci 14, 37. correcta **всрѣте ихъ спашихъ**, editiones antiquae **ихъ спаша**. Sic Ostrog. etiam v. 40. **ихъ пакы спаша**, aliae edd. et correcta **а пакы спаша**. Luc. 22. 45. correcta iterum pro **ихъ спаша** antiquarum editionum **ихъ спашихъ**, ubi potius **а спаша** praefereendum fuisset, quod revera codd. Mss. legunt.

§. 31. Accusativo casu etiam vocabula, quibus tempus designatur, exprimi solent : **день** и **нощъ**, **день ѿ дне**, **три дни** (**къхъ тѣ**), **весь день** tota die, **вса дни** omnibus diebus, **сїе лѣто**, **лѣто на лѣто**, **двѣ лѣтѣ** царствова duobus annis regnavit, **мѣсца три**, **много лѣта**, **весь день той** и **всю нощъ тѣ**, **третій день**; **время не мало прѣкыша тѣ**. **три лѣта** **нощъ и день** **непрестаахъ оуча** per triennium nocte et die non cessavi docens Act. 20, 31. Supplentque hi Accusativi Adverbia : **вечеръ** и **полднѣ** **vespere** et **meridie**. **днесь** idem est ac **день сѣ**. Sed et Genitivus eodem officio fungitur : **перваго лѣта**, **второго дне**, **мѣсца шестаго**,

ρω, полѣноши etc. Praefiguntur autem iis non raro praepositiones: въ кый час, въ сїю ноц; заутра mane. Vide Adverbia ex Praepositionibus composita p. 434; et infra regimen Praepositionum.

§. 32. In propositione negativa Verba, quae alias Accusativum regunt, cum Genitivo construuntur: грѣха не имамы; свѣта не оузрит; не оузрит пагѣкы. грѣх твоих не поманѣ; ни лодярек твоих вохотѣх. исхода своего не исправи (correcta неимы), ἴκ ἀπέψεν Prov. 30, 12. не даи же преподобномѣ своему видѣти истлѣнїа corruptionem, Act. 2, 27. Dam. Apost., Ostrog. ни даи же, согг. ниже даи et твоемѣ, at in Genit. истлѣнїа omnes conveniunt. славы моеа иномѣ недам; мышца их не спасе их non salvavit eos Psal. 43, 4. не оудали щедрот твоих Psal. 39, 12. (Venet. щедроты твоа in Accusativo). не ѡберзох оуст своих (моих) Psal. 38, 10. не зови дрѣгъ твоих (дрѣг своих Ostrog.), ни братїа твоа, ни сродник твоих, ни согѣд богатых ne vocato amicos tuos, neque fratres tuos, neque cognatos, neque vicinos divites, Luc. 14, 12. At Luc. 20, 26. miscet jam Ostrogiensis Accusativos cum Genitivis: и невѣзневидит отца своего и матери и женѣ и чада, и братїа, и сестр, ещже и дѣшѣ свою, olim и женырго женѣ, дѣша своеа рго дѣшѣ свою. Editio
prae-

stantissima Evangeliorum An. 1606. pro Genit. *кратіа* etiam Accusativum *кратію*, correcta vero non solum *кратію*, sed etiam *матерь* pro *матери* legit. Vides hic Editores in femininis vitare voluisse ambiguitatem, cum Genitivus singularis ab Accusativo plurali non differat. Sic Psal. 39, 11. *правдѣ твою не скрѣхъ* *justitiam tuam non abscondi*, et *не скрѣхъ* (Venet. *непотанхъ*) *милость твою* и *истинѣ твою*, *misericordiam tuam et veritatem tuam*, non solum correcta, sed etiam Ostrog. et Venetum Psalterium legunt, pro *правдѣ твоею* etc. Vice versa correcta 2 Tim. 1, 7. Accusativum *дѣхъ* mutavit in *дѣха*: *не бо даде нам бѣ дѣха страха* non enim dedit nobis spiritum timoris, cum et Ostrog. et Damiani Apostolus hoc loco *дѣхъ* legant.

Veteres regulam, quae post negativas particulas *не* et *ниже* Verbis praefixas Genitivum exigit, strictius observasse e locis, quos ex Damiani Apostolo notavi, sequentibus liquet. 1 Cor. 9, 5. *егда не имамъ (имамъ) власти сестры жены водити*, *sororem mulierem*, Ostrog. et correcta *сестрѣ женѣ*. 1 Cor. 11, 20. *нѣсть господскыя вечерѣ части, согг. гдѣскѣю* (Ostrog. *господьскѣю*) *вечерю*. 2 Cor. 1, 13. *не имѣхъ ко пишѣ вам*, Ostrog. et correcta *имѣа — пишемъ*, non enim alia scribo (scribimus) vobis. Rom. 11, 4. *ниже не поклонише си колѣнѣ баалови* (Genit. dual.), Ostrog. et согг. *непреклониша колѣна предъ бааломъ*. Act. 20, 24. *ниже имамъ дѣше моимъ честныи себѣ*, *οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχὴν μου τιμῆαν ἐμπτῆν* Ostrogiensis et correcta *дѣшѣ мою честнѣ*. Ad

Janus Matth. 4, 6. да не когда преткнеши о камень ногѹ твою, Ms. ногы твоя, in glagolítico Missali a Levakovichio edito ногы твоѹ, quod Carapanus, Russicās editiones secutus, in ногѹ твою mutavit. Confer Psal. 90, 12. ubi Ostrog. legit да не преткнеши — ногы твоя, Venet. et correcta ногѹ твою.

§. 33. Absolutae negationi hoc proprium est, ut non solum casus Objecti, sed etiam Subjecti, seu Nominativus, mutetur in Genitivum: не кѣма чада, non erat illis filius, τέκνον, Luc. 1, 7. шкѡ нѣсть свѣта в нем, quia lux non est in eo Joh. 11, 10. серебра и злата нѣсть оу мене, argentum et aurum non est mihi, Ατοριση 3, 6. смерти не бѣдет к томѹ; ни плача, ни вопла; ни волѣзми не бѣдет к томѹ, mors non erit amplius, neque fletus, neque clamor, neque dolor erit amplius, Арос. 21, 4. не бѣдет волше при шлѣх Нав. 3, 17. величїю егѡ нѣсть конїа; не баше числа сокровищ их; нѣсть бога, развѣ тебе; нѣсть мѣжа моего в домѹ; главы нѣсть на нем; имже нѣсть разѹма; нѣсть к томѹ пророка; нѣсть в оустѣх их истинны; нѣсть страха кожїа пред очима их. шкѡ Іиса не бысть чѹ, ни оученик егѡ Joh. 6, 24.

In Damiani Apostolo 1 Joh. 1, 10. словесе егѡ нѣсть в нас, Ostrogіensis et correcta слово in Nominativo.

§. 34. Verba reflexiva, praeter Accusativum reciproci сѧ, admittunt Genitivum Objecti, si Activorum vices agant: скверныхъ же и изгнившихъ бланей ѿрицайсѧ devita (rejice) 1 Tim. 4, 7. вѣрѣ ѿвергласѧ естъ fidem negavit; ѿвергласѧ себе абнегабо ме; иметсѧ тебе; вѣчныхъ благъ лишаюсѧ; бойсѧ бога; моихъ словесъ сине бойсѧ; лицѣ грѣшникѣ ѡкинѣтсѧ, facies peccatorum sumitis, Ostrog. et Venet. (nunc лица грѣшникѣвъ прїемлетѣ) Psal. 81, 2. всакого (согг. всакагѡ) брашна възсмѣшасѧ душа ихъ, omnem escam abominata est anima eorum, Psal. 106, 18. плакатисѧ чадъ своихъ.

§. 35. Verba ex ѡ et из composita postulant Genitivum, ac si praepositiones ѡ et из Substantivis praefixae essent: ѡтѣши прегрѣшенїѧ. да ѡтѣченъ сѧнмища вѣдетъ ut extra synagogam fieret, (согг. ѡ сонмища) Joh. 9, 22. какѡ ты избѣжиши ли сѣда божїѧ, quia tu effugies iudicium Dei? Rom. 2, 3. ѡбѣгоша острѣѧ меча (Ostrog. изкъша острѣѧ меча) effugerunt aciem gladii, Hebr. 11, 34. избави ма пламенныѧ мѡкъ. ѡбѣ же лѣды златыѧ Nestor; аз ѡхожѣ свѣта сего idem. Verba vero насытити, напитати, напоити, исполнити, напоити, praeter Accusativum objecti petunt Genitivum medii; quo actio Verbi complenda est: хлѣба небеснагѡ насыти ихъ (olim ѧ) pane coeli saturavit eos Psal. 104, 40.

СВОЕЯ ПРЧЕСТИ НАСЫТАТЦА; МЕДА НАСЫТИ ИХ. ИСПОЛНИТЦА ДУХА; НАПОАНИТЦА ЕЛАГШУ; НАПОАНИ Ю (КАДИАНИЦУ) ОГНА; НАПОИША МА ОЦТА; НАПИТАКШИНЫ ХЛѢБА СЛЪЗНАА И НАПОИШИ НЫ СЛЪЗ ВЪ МѢРѢ Venet. cibabis nos pane lacrymarum et potabis nos lacrymis in mensura, Psalm. 79, 6. At Ostrogensis ПИТАЕШИ НАС ХЛѢБОМ СЛЕЗНЫМ, И ПОИШИ НАС: СЛЕЗ ВЪ МѢРѢ, correcta. НАПИТАЕШИ, НАПОИШИ НАС СЛЕЗАМИ ѿ МѢРѢ. Supplet itaque hoc in casu Genitivus Instrumentalem. Damiani Apostolus legit испанкии плоды праведными Philipp. 1., 11. испанихце оутѣхою 2 Cor. 7, 4. editi vero Genitivum pro Instrumentali habent плодовъ правды et оутѣхи. Saepius tamen испанити, cum et Adverbium испань Genitivum regat, etiam in antiquo Apostolo cum Genitivo constructur: раки своя господы всякыа чести да сподобляют servi dominos suos omni honore dignos arbitrentur, 1 Tim. 6, 1. (corr. своихъ гдѣй).

Marc. 9, 41. иже ео аще напоит въ чашѣ воды, et Matth. 10, 42. иже аще напоит единого чашѣ студены воды, servarunt editiones antiquae omnes graecam syntaxim; in correcta vero Instrumentalis чашею substitutus legitur.

§. 36. Amant vero et pauca quaedam simplicia, quae significatu suo Neutris magis affinia sunt; ut Verba desiderandi, optandi, petendi,
Geni-

Genitivum pro Accusativo: помѣди благыхъ пло-
дѣвъ ея; повелѣ имъ ждати шестобаніа отца, ut
expectarent promissionem patris, Act. 1, 4. ищетъ
благодати добры; ища покоа quaerens quietem;
ищите прежде црѣствіа кѣіа; живота просна есть
ѿ тебе; проси тѣлесе Іисова (et тѣло Іисово); впро-
шѣ въ и азъ словесе единого (olim единого) Luc.
20, 3. et слово едино Matth. 21, 24. взырши мира
quaeere pacem; крѣпцїи взыскаша дѣша моя Psal.
Kіov. at дѣшѣ мою Ostrog. Venet. et correcta
Psal. 53, 5. чаю воскресеніа мертвыхъ; словесе не-
праведна ненавидит; аще бы послѣшала заповѣдїи
моихъ; серебра или злата или ризъ ни единого воз-
желѣх Act. 20, 33. (Ostrog. серебрѣ или златѣ или
ризамъ ни единомѣ вѣжделѣх).

§. 37. Regunt etiam quaedam Adjectiva et
Adverbia Genitivum: иже оуста каатѣвъ и горести
полна сѣтъ quorum os maledictione et amaritudi-
ne plenum est, Rom. 3, 14. достоинъ дѣлатель
мзды своеа; правды исполнь десница твоа; нагъ до-
брыхъ дѣла; скѣденъ богатства. Sic лишени хлѣба,
et лишени сѣтъ славы божіа, egent (deficiuntur)
gloria Dei, Rom. 3, 23.

Praecipue Comparativi: колїи-пророка Іо-
анна крестителя никтоже есть Luc. 7, 28. ої мой
болїи мене есть. нѣсть какъ колїи господа своего.
многочестнѣйше злата multo pretiosius auro;

дальше

далѣе вавилона, trans (ultra) Babylonem, Act. 7, 43. горчѣ желчи amarior felle; невѣрнѣе горшій infideli pejor est; нравом скотинны бѣмъ пѣшій, скота горшій; сладчайшаа меда; крашно брашна добрѣе Sir. 30, 20. аци (согг. male ащере Accus.) ащере ащере v. 23. вожделѣнны (судьбы) паче злата и камене честна многа, и слаждаша паче меда и срта, desiderabilia (judicia) super aurum et lapidem pretiosum (τιμιον) multum, et dulciora super mel et favum. вѣназь трех сот вѣназь plus quam trecentis denariis, Marc. 14, 5.

§. 38. Numeralia a патъ usque тма, cum proprie Substantiva sint, Genitivum rei numeratae postulant. Exempla vide §. 17. et adde, патъ хѣбъ ичменныхъ; сѣндрѣ волавъ кѣпихъ патъ juga boum emi quinque, Luc. 14, 10. ша трехъ стѣхъ вѣназь trecentis denariis, Joh. 12, 5. пол часа; пол имѣнїа моего; патеро телат; воинавъ двѣстѣ, стотѣ леу треста; шестѣ сѣмъ тысящъ пѣшечу сошедшихъ, sexcenta millia peditum qui congregati sunt, Sir. 16, 11. Reguntur hic Genitivi tres, alter ab altero, сѣмъ а шестѣ, тысящъ а сто, пѣшечу сходящихъ а тысяща. седмїю тативъ мокрми, (melius мокрму) Jud. 16, 7. Correcta седмїю тативами мокрми. Solent nimirum Recentiores etiam cum Instrumentali седмїю conjungere eundem casum pro Genitivo: седмїю степенми pro

СТЕПЕНЬ, СЕДМІЮ ВОСХОДАМИ про во҃ход. Арос. 5;
 1. СЕДМІЮ ПЕЧАТІЮ, septem sigillis, in singulari;
 про печатми. Certe olim СЕДМІЮ ПЕЧАТІЙ lectum
 fuit. Alia exempla pro Genitivo vide in Declina-
 tione Numeralium p. 507. Excipiendi tamen sunt
 casus duo. Dativus enim rei numeratae cum Da-
 tivo, et Localis cum Locali construuntur: СЕДМИ-
 ДЕСАТИ ЦАРЄМ, ДЕСАТИ ТЫСАЩИ МѢЖЕМ, Dam. Apost.
 ТМАМ АГ҃ЛОМ, (editi ТМАМ АГ҃ЛАВЪ) 1 Cor. 15, 6.
 БОЛЕ ПАТИ С҃ВТЪ БРАТІАМ plus quam quingentis
 fratribus, ПАТИ С҃ВТЪ ob praecedens БОЛЕ, quod
 Genitivum regit, про ПАТИ С҃ВТЪ. Jos. 13, 31. по
 ЛЪ СЫНОМ Ostrogiensis, ПОЛОВИНѢ СЫНѢВ correcta.
 по ШЕСТИ ДНЕХЪ, по ДЕСАТИ ЛѢТѢХЪ. Addi possit Ju-
 dic. 7, 7. СЪ ТРЕМИ СТЫ МѢЖ (МѢЖЕЙ) ЛОКАВШИИ,
 Cod. Serb. мѢжи in Instrumentali.

ДВАНАДЕСАТЕ duplici modo construitur. Si enim
 ДВА solum respicias, res numerata etiam in duali po-
 nenda erit: ДВАНАДЕСАТЕ ЛЕГЕВНА АГ҃ЛА duodecim le-
 giones angelorum Matth. 26, 53. Vide p. 601. Jos. 4,
 2. ДВАНАДЕСАТЕ МѢЖА Ostrog., correcta vero МѢЖЕЙ,
 ДВАНАДЕСАТЬ sumendo pro colectivo seu integrasum-
 ма. Арос. 21, 21. олім ДВАНАДЕСАТЬ БРАТЪ, ДВАНА-
 ДЕСАТЬ БИСЕРА (согр. БИСЕРѢВ). In дваоученикъ С҃ВНУ
 про ѿбученикъ сѣ. sit ellipsis; omissa praepositione ѿ.
 Matth. 27, 3. тридесать сѣкреники in Accusativa,
 respiciendo solum три, et v. 9. сѣкреникъ respicien-
 do totam summam triginta. Cod. tamen Serb. etiam
 v. 3. legit сѣкреникъ.

Matth. 15, 34. кроуки хлѣбѣ, et v. 36. седемъ
 хлѣбѣ certainly vitiosa sunt. Ostrog. saltē v. 34. Geni-
 ti-

tivum pluralem $\chi\lambda\epsilon\upsilon\varsigma$ habet. At Cod. Serb. etiam v. 36. Iterum Marc. 6, 38. $\kappa\omicron\lambda\iota\kappa\omega\ \chi\lambda\epsilon\upsilon\kappa\omega$ Ostrog. et correcta, at Cod. Кор. et Mardarii editio recte $\chi\lambda\epsilon\upsilon\kappa$. Marc. 8, 5. correcta $\kappa\omicron\lambda\iota\kappa\omega\ \eta\mu\alpha\tau\epsilon\ \chi\lambda\epsilon\upsilon\kappa\omega\upsilon\varsigma$, et v. 6. $\pi\rho\iota\epsilon\mu\ \sigma\epsilon\delta\mu\eta\ \chi\lambda\epsilon\upsilon\kappa\omega\upsilon\varsigma$, Ostrog. male utroque loco $\chi\lambda\epsilon\upsilon\kappa\omega$, sed v. 19. melius $\pi\acute{\alpha}\tau\eta\ \chi\lambda\epsilon\upsilon\kappa$, quam correcta, quae $\chi\lambda\epsilon\upsilon\kappa\omega$ hoc versu non emendavit, uti nec Matth. 16. 9. Vitia haec jam in Codices Mss. quosdam (juniores utique) irrepserant. Nam Ossolinskianus Marc. 8, v. 5. et 6. et 19. $\chi\lambda\epsilon\upsilon\kappa\omega$ legit, Serb. vero Cod. Кор. ubique $\chi\lambda\epsilon\upsilon\kappa$.

§. 39. Genitivum regunt omnia Collectiva, ut $\mu\epsilon\lambda\omicron$, множество, мѣра, часть; Continentia, ut $\mu\epsilon\tau\epsilon\alpha$, чванецъ: число мѣжей, множество колѣзній монѹ, мѣра елѣа, чаша воды, чванецъ вина. Immo et aliquantam partem subintellectam per Genitivos exprimere amant Slavi: $\chi\lambda\epsilon\upsilon\kappa\alpha$, воды, вина, ubi pars indeterminata relinquitur, pro Accusativis $\chi\lambda\epsilon\upsilon\kappa$, вода, вино, quibus utuntur, si de toto sermo sit; plane Gallorum et Itolorum more.

§. 40. Genitivum denique regunt Substantiva omnia, si iis determinandis alia serviant. $\nu\theta\tau\eta$ si per aliud Substantivum, ex. gr. $\eta\tau\tau\iota\eta\alpha$, determinare velis, hoc in Genitivo casu ei apponendum erit: $\nu\theta\tau\eta\ \eta\tau\tau\iota\eta\omega\ \upsilon\iota\alpha$ veritatis. Cape exempla: $\iota\omicron\sigma\tau\omicron\kappa\ \sigma\alpha\lambda\iota\upsilon\alpha$ ortus solis, $\rho\epsilon\tau\tau\alpha$ слез, $\eta\tau\tau\omicron\chi\eta\kappa$ кивота, $\tau\epsilon\tau\tau\eta\ \omicron\kappa\alpha$, пламень огня, $\delta\omicron\lambda\gamma\omicron\tau\alpha$ днѣй, $\pi\rho\epsilon\mu\delta\rho\omicron\tau\eta\ \pi\rho\epsilon\mu\delta\rho\omicron\tau\omega\ \chi$, град царя великаго, $\gamma\lambda\alpha\sigma$ $\omicron\sigma\pi\omicron\delta\alpha$ бога вашего, $\sigma\tau\rho\alpha\chi$ смерти, $\tau\rho\alpha\kappa$ рака бога

ma servi, шум волн sonus fluctuum, судія вдовницъ iudex viduarum, отецъ сирыхъ pater orphanorum, богъ шмщений Deus ultionum, гласъ хвалы, гласъ трубъ sonus tubae, прахъ ногъ твоихъ pulvis pedum tuorum, звѣкъ моря мѣтающаяся, богъ мира, гдѣсьма, двери небесе, зачало премудрости initium sapientiae, высоты горъ, время скорби, свѣтъ очию моею lumen oculorum meorum, старци людей, день брани, дѣло перстъ твоихъ, небо небесе, вѣкъ вѣка.

Supplent itaque Genitivi hoc in casu Adjectiva possessiva; si haec deficient. Pro tertia persona singulari utuntur Slavi Genitivo егѡ, еѡа, pro plurali ихъ, pro duabъ 1. наю, 2. ваю, 3. ею, at pro prima in singulari мой, in plurali нашъ, pro secunda твой et вашъ, et pro omni persona свой, siquidem ad Subjectum orationis referatur. Sic et in aliis possessivis Adjectivis pro Genitivo utendum est. Non enim dicendum est сынъ бога, sed сынъ кожій. Luc. 3, v. 23—38. omnes Genitivos nominum priorum, qui leguntur in graeco textu, interpres Slavi Adjectivis possessivi vis expressit. Confer exempla §. 16. adducta, et adde e Damiani Apostolo въ мудрости плътцуи pro мудрости плоти, 2 Cor. 1, 12.

Modum subinde excedere Veteres vix negari potest. Damiani Apostolus pro плодовъ правды legit плоды пра-

праведными, про слово истинны legit слово истин-
нок. Tolerari haec possint, sed versionem Dragomir-
nensis codicis Jacob. 4; 4. люкы мирскаа вражда ко-
тѣа-есть про *ἡφικατέ κοσμοῦ ἐχθρα τῆ θεῶ ἐσιν*, pro-
bare non poterant аѣ, Melius certe editiones, quae Ge-
nitivo мѣра et Dativo когѣ uti maluerunt: люкы мѣра
сегѣ вражда когѣ-есть.

§. 41. Dativus est casus Objecti, ad quod ac-
tio Verbi dirigitur. Hinc Verba dandi et similia,
praeter Accusat., Dativum personae postulant. apt
admittunt: прѣнесѣте гдѣви слава и мѣста: ко мѣ
дань дайте. даждь ми сине: твое сердце. даде рѣчѣ
(melius рчи) паодъ их, и трѣды их: рѣгном. dedit
aerugini fructum eorum, et labores eorum locu-
stis, Psal. 77, 46. прѣдаде (olim прѣдасть) градъ ско-
ты их, и имѣнїе их огню, tradidit grandaem iurame-
ta eorum et possessionem eorum igni, v. 48. 71

§. 42. Dativo utuntur frequentissime Slavi ve-
teres pro Genitivis, qui a Substantivo reguntur:
свѣтъ челоувѣкъм Joh. 1, 4. Vide supra p. 71 et
579. царъ всей земань ког. црѣ црѣм и гдѣ гдѣм.
млеко стада (согг. стада). верки горам Gen. 8, 5.
(соггеста в. гор). врачъ дѣшаа и тѣла. подножіе
ногама твоима. корень всемъ злымъ. владыка жи-
вотѣ моимъ. мати всемъ градомъ рѣскимъ Nestor.
вѣманїе винъ. днїе шмщенїю. некаше числа оуб-
жїю их. вѣнно веселитъ сердце челоувѣкъ Ostrog. Psal.
103, 15. (согг. челоувѣка). гдѣи силамъ. дрѣзи кога-

ТЫМ МНОЗН. ШЛЕМ ОУПОБАНИЮ СПАСЕНІА 1 Thess. 5,
 8. СОГГ. ОУПОБАНИА). Ѡ. ОЦА СВѢТѢМ Яс. 1, 17.
 (СОГГ. СВѢТѢМ). МУЖ ЕСТЬ ГЛАВА ЖЕНѢ (СОГГ. ЖЕМЫ)
 Ephes. 5, 23. ЕДИН ХОДАТАЙ КОГѢ И ЧЕЛОВѢКУМ
 1 Tim., 2. 5. (СОГГ. БОГА, ЧЕЛОВѢКУМ). СЫНЪ ЕМЪ; МА
 ЕМЪ. ЕДИНОЙ ЖЕНѢ МУЖ; ЕДИНОМУ МУЖУ ЖЕНА. ВЪ БѢ
 КИ БѢКУМ. КОНЕЦЪ КНИГАМЪ РГО КНИГЪ. НЕДАСТЬ БО БОГ
 НАМЪ ДУХЪ СТРАХЪ, НЪ СИЛАѢ И ЛЮБВИ И ЦѢЛОУМЪДРІА
 Dam. Apost. 2. Tim. 1, 7. editi СТРАХА, СИЛА, ЛЮБ
 ВИ, ЦѢЛОУМЪДРІА. Laudanda hic mihi est Fr. C. Al
 teri sedulitas, qui quamvis e Grammaticis nosse
 poterat, usum Dativi pro Genitivo esse valde fre
 quentem apud Veteres, tamen hanc in rem plures
 codices consulere voluit, e quibus collecta exem
 pla in Miscellaneis philologico - criticis (Vindob.
 1799. 8.) pag. 35—60. consignavit.

Libet ex his, quae in Mss. leguntur, pauca hic
 repetere. Legunt itaque Joh. 4, 42. спасъ міръ прae
 ter editos etiam Codd. Evangeliorum Bibliothecae Cae
 sareae Num. 355 et 356. Missale Glagoliticum Romae
 1631 editum спаситель міра, salvator mundi. At Mis
 sale a Caramano correctum antiquam lectionem спа
 міръ vindicavit, Joh. 8, 12. свѣтъ міръ editi, utrum
 que Missale glagoliticum et ambo Codd. Caesarei. Joh.
 9, 5. свѣтъ емь міръ idem. Joh. 12, 31. егда естъ
 міръ семь editi et ambo Codd. Leyskovich tamen in
 Missali glagolitico міра, Caramanus iterum міръ. Rom.
 11, 13. мзъкумъ апа editi et Cod. Sláv. 3275. seu
 Dragomirneusis, Acta et epistolas continens. Rom. 11,
 15. примиреніе міръ; 1 Joh. 4, 14. спаситель міръ
 idem. Matth. 22, 13. скрежетъ збѣкумъ editi et ambo
 Codd.

Codd. Evangel. et Missalia glagolitica. Obiter hic addam, Evangelia Pochajevit an. 1768 impressa legere **Зѣкъв. Psal. 90, 8. ВОЗДАНИЕ ГРѢШНИКОВЪ ОУЗРИШИ** Asbukidarium glagoliticum (antiquissimum) et Psalterium Ms. 98 Biblioth. Caesareae. Addere possum Psalt. Venetum et Ostrog. aliasque antiquas editiones. Correcta Dativum mutavit in Genitivum: **ВОЗДАНИЕ ГРѢШНИКОВЪ.**

§. 43. Verbum есть, et plura alia Dativum postulare, exempla subnexa probant: что **мнѣ** есть. **СЪТМЛѢ ТИ ЧАДА? КЪТМЛѢ ТИ СКОТЪ, ЖЕНА.** **ИНАЖЕ НѢСТЬ РАДЪМА,** quibus non est intellectus. **АЩЕ АЕТЬ МНѢ ЕСТЬ ГЛАГОЛАТИ ЧТО ТЕБѢ,** si licet mihi dicere aliquid tibi, Act. 21, 37. **ДАЛЕКО ТИ ЕСТЬ ПУТЬ. АЩЕ МНѢ ЕСТЬ С ТЮБОЮ ОУМОУТИ** si oportuerit me commori tibi, Marc. 14, 31. **НЕ ТРОЕБѢ МНѢ ЕСТЬ.** Etiam subintellecto есть Dativus locum habere potest: 1 **СОУ. 15, 30. ИНА ОУЕШ ЧЛѢКОВЪ,** **ИНА ЖЕ ПЛОТЬ СКОТОВЪ, ИНА ЖЕ РЪБАМЪ,** **ИНА ЖЕ ПТИЦАМЪ.** **У. 40. ИНА ОУЕШ МЕСНЫМЪ СЛАВА И ИНА ЗЕМНЫМЪ,** **У. 41. ИНА СЛАВА САНЦУ И ИНА СЛАВА ЛЪНѢ И ИНА СЛАВА СВѢЗДАМЪ.**

ПОМОЗИ МНѢ. НЕ БРАНИТЕ МНѢ. ПОВИНИ СЯ ГДЕВИ subditus esto Domino, Psal. 36, 7. **СТРАДЕМЪ ПОБНИКОВАТИ СЯ. ОУПОДОБИ СЯ МНѢ. ПРИКЛЮЧИТЕ СЯ ВАМЪ.** **ХОТЕБТИ МНОУ. ПОХОШИ ЕМУ (СЛОВУ). ЖИВОТЪ МОИ АДУ ПРИКЛИНИ СЯ (et cum praepositione к: НЕ ПРИБЛИЖАТЕ СЯ КЪ ТЕБѢ), ПОРЪГАЕТ СЯ НАКАЗАНИЮ, НЕ РЪ-**

ТЫМ МНОЗН. ШЛЕМ ОУПОВАНІЮ СПАСЕНІА 1 Thess. 5, 8. СОГГ. ОУПОВАНІА). Ѡ. О҃҃А СВѢТѢМ Яс. 1, 17. (СОГГ. СВѢТѢМ). МЪМ ЕСТЬ ГЛАВА ЖЕНѢ (СОГГ. ЖЕНИ) Ephes. 5, 23. ЕДИН ХОДАТАЙ БОГЪ И ЧЕЛОВѢКѢМ 1 Tim., 2. 5. (СОГГ. БОГА, ЧЕЛОВѢКѢМ). СЫНЪ ЕМУ; ИМА ЕМУ. ЕДИНОЮ ЖЕНѢ МЪМ; ЕДИНОМУ МЪМЪ ЖЕНА. ВЪ БѢКѢМ. КОНЕЦЪ КНИГАМЪ ПРО КНИГ. НЕДАСТЬ БО БОГЪМЪ ДѢХЪ СТРАХЪ, НЪ СНАМЪ И ЛЮБИ И ЦѢЛОУДРОЮ Dan. Apost. 2. Tim. 1, 7. editi СТРАХА, СНАМЪ, ЛЮБИ, ЦѢЛОУДРОЮ. Laudanda hic mihi est Fr. C. Alteri sedulitas, qui quamvis e Grammaticis nosse poterat, usum Dativi pro Genitivo esse valde frequentem apud Veteres, tamen hanc in rem plures codices consulere voluit, e quibus collecta exempla in Miscellaneis philologico - critica (Vindob. 1799. 8.) pag. 35—60. consignavit.

Libet ex his, quae in Mss. leguntur, pauca hic repetere. Legunt itaque Joh. 4, 42. спасъ мѣръ præter editos etiam Codd. Evangeliorum Bibliothecae Caesareae Num. 355 et 356. Missale Glagoliticum Romæ 1631 editum спасительъ мѣра, salvator mundi. At Missale a Caramano correctum antiquam locutionem снъ мѣръ vindicavit, Joh. 8, 12. свѣтъ мѣръ editi, utrumque Missale glagoliticum et ambo Codd. Caesarei. Joh. 9, 5. свѣтъ снъ мѣръ iidem. Joh. 12, 31. снъ мѣръ снъ editi et ambo Codd. Leyakovich tamen in Missali glagolitico мѣра, Caramanus iterum мѣръ. Rom. 11, 13. мѣръмъ аплъ editi et Cod. Slav. 3275. seu Dragomiricensis, Acta et epistolas continens. Rom. 11, 15. примиреніе мѣръ; 1 Joh. 4, 14. спасительъ мѣръ iidem. Matth. 22, 13. скрежетъ зѣкъмъ editi et ambo Codd.

Codd. Evangel. et Missalia glagolitica. Obiter hic addam, Evangelia Рочајевит an. 1768 impressa legere зѣков. Psal. 96, 8. вѣданіе грѣшником оузрившъ. Adukidarium glagoliticum (antiquissimum) et Psalterium Ms. 98 Biblioth. Caesareae. Addere possum Psalterium Venetum et Ostrog: aliasque antiquas editiones. Correcta Dativum mutavit in Genitivum: вѣзданіе грѣшникашъ.

§. 43. Verbum есть, et plura alia Dativum postulare, exempla subnexa probant: что мѣ быеть. сътъли ти чада? кстьли ти скотъ, жена. иже нѣсть разума, quibus non est intellectus. аще лѣтъ ми есть глаголати что тебѣ, si licet mihi dicere aliquid tibi, Act. 21, 37. далеко ти есть путь. аще ми есть съ тробою оумрѣти si oportuerit me commori tibi, Marc. 14, 31. не тебѣ ми есть. Etiam subintellecto есть Dativus locum habere potest: 1 Cor. 15, 39. ина оубѣ члѣвкомъ, ина же плоть скотомъ, ина же рьбамъ, ина же птицамъ, у. 40. ина оубѣ мѣснымъ слаба и ина зѣмнымъ, у. 41. ина слаба санцѣ и ина слаба лѣнѣ и ина слаба свѣздамъ.

помози ми. не краинте имъ. повини са гдѣви subditus esto Domino, Psal. 36, 7. страдемъ повиноватиса. оуподобиса имъ. приключитса вамъ. хотѣти мноѣ. похоши емѣ (словѣ). живот мой даѣ приближитса (et cum praepositione к: не приближатса въ тебѣ), порѣгаетса наказанію. не рѣган-

ГАНСА ЧЛВ'КЪ СЪШЪ ВЪ ГОРѢТН. ПОСМ'ВЕНІСА НМ ІТІ-
 debis illos. ЗАРЯТІТЪ ЕМУСЪ comminabitur ei. СОВЕЩА-
 ЕРЪ Д'БАШМ ЕГЪ ЗАШМЪ ГДЪ ГОДАШМ ПРОТІВЕНІСА
 ДА ПОСАБЪ УАТЪ ТБЕБЪ. ДА ПОСАБЪ ДЕМЪ СТОПАМЪ ЕГЪ, Ш
 sequamur vestigia eius, 1 Petr. 2, 21. АЩЕ СЕРДЦЕ
 НАШЕ НЕ ЗАРЯТЪ НАМЪ, si cor nostrum non repre-
 henderit (condemnaverit) nos, 1 Joh. 3, 21. ДОБЪ
 ДОБЪ ЗАВИДАШЕ ІНВІСЕМЪ ІНВІДЕНТЕСЪ, Gal. 5, 26.
 ПАТІОЛІСЕМЪ ПОЗАВИД'ВШЕ ІУСІФЪ. ДИВАСА БЫШЕШЕШЪ,
 ДИВАСА БЫШЕШЕШЪ, admiratus est visum, Act.
 7, 31. ДА НЕ СТ'ЖАЮТЪ ЕМУСЪ, ne eum comprimerent,
 Marc. 3, 9. СРЕБРОСЪ ИЛИ ЗЛАТЪ ИЛИ РИЗАМЪ НИ ЕДИНО-
 МУ ВЪЖДЕАТЪ, argentum aut aurum aut vestem
 nullius concupivi Act. 20, 33. (СОГГ. СРЕБРА—НИ ЕДИ-
 НАГО ВОЗЖЕЛАХЪ). НАВЫКОША Д'БАШМЪ ИХЪ, didice-
 runt opera eorum, Psal. 105, 35. СТРАХЪ ГДІЮ
 НАБЧЪ БАС (Psal. Venet. бы), Psal. 33, 12. ПРАВ-
 ДЪ НАДЧИТЕСА. ПРЕР'БЦАТИ ЕМУСЪ. НИ ВОЗРЕВНШІ П'Р-
 ТЕМЪ ИХЪ, nec aemuleris vias eorum, Prov. 3, 31.
 РЕВНЬТЕ ЖЕ ДАРОМЪ БОЛШИМЪ Darn. Apost. (nuncъ д'р-
 робаній болшихъ), aemulamini autem charismata
 meliora, 1 Cor. 12, 31. ДА РЕВНЬТЕ ИМЪ, ut illos
 aemulemini, Gal. 3, 17. at eodem versu cum praep.
 ПО: РЕВНЬЮТЪ ПО БАСЪ, et v. 18. РЕВНОВАТИ ДОБРОЕ Ostr.,
 СОГГЕСТА ВЪ ДОБРОМЪ. БУМЪТИ КНИГАМЪ, sed 2 Tim.
 3, 15. ІКЪ ИЗЪ МАЛА ДА СЦЕННАА ПІСАНІА БУМЪШЕШЪ,
 quia ab infantia sacras literas nobis. ПР'ЕДЪСТА ВСА-

КОМЪ ПОТМ НЕКЛАТЪ astitit omni viae nobi bonae,
 Psal. 35, 5. АЗКАВЫЙ НЕ ПРИКАСАЕТСА ЕМУ, inalignus
 nobi tangit eum, 1ª Joh. 5, 18. ИМОМЪ КОЛЪНЪ прѣ-
 частиса Hebr. 7, 13. "МЪЖДАТЪ" ЖЕНА ЖИВЪ МЪЖЪ
 ПРИВЪЗНАНА естѣ, viventi viro alligata est, Rom. 7,
 2. "At Dam. Apóst. cdm casu Locali" живѣмъ мѣ-
 жи привезана. Idem прилѣпляющѣмъ клзѣмъ in
 Locali, Ostrog. прилѣпляющеса благѣмъ, ἀλλομε-
 νοι τῷ ἀγαθῷ, adhaerentes bono, Rom. 12, 9.
 correcta, mutab' Gerundivo in Imperativum, при-
 лѣпляйтеся.

Vide regimen Localis, ubi pluribus exemplis do-
 cebimus, Verba composita ex при olim constructa
 fuisse cum casu Locali.

§. 44. Regitur Dativus etiam ab Adjectivis, Ad-
 verbis, Interjectionibus: БЛАГОЖЕ БЛАГОЖЕ ДЪШИ НА-
 ШЕЙ; ГОРЕ ЗЕМЛИ, ОУВЫ МНѢ! КОМЪ ПЪДЪБЕНЪ, ТЕКЪ
 ПОДЪБЕНЪ БУДЪ, ВСѢМЪ ПОВИНЕНЪ; БЕЛКОЙ МЪЖЪ ПОВИ-
 НЕНЪ БУХЪ, НЕПОГРЕКЕНЪ ВАМЪ. ЕЛЛИНЪМЪ ЖЕ И ВАРВАРЪМЪ,
 МЪДРЫМЪ ЖЕ И НЕРАЗЪМНЫМЪ ДОЛЖЕНЪСЯ Rom. 1, 14.
 МИЛОСТИВЪ БЫВАА ИМЪ, ПОСЛАШЛИВЪ ОТЦЪ, ПРОТИВЕНЪ
 ИМЪ; ТЕКЪ ОУГОДНАА, ДА ВОЕВОДЪ ОУТЪДЕНЪ БУДЕТЪ
 ut duci (στρατολογισαντι) placeat, 2^a Tim. 2, 4. СТЪ-
 НЕНЪ СЫНУМЪ; ЧЪЖДЪ БРАТИИ МОИ. ДОСТОЙНАА
 РАНАМЪ; НЕДОСТОЙНЫ ТВОРИТЕ САМИ СЕБЕ ВЪЧНОМЪ
 ЖИВОТЪ indignos vos ipsos decernitis (κρίνετε ται-
 τες) aeternae vitae, Act. 13, 40. ВЪЧНО СЛОВО И

κρίνῃ, ни агла, ни дѣа Act. 23, 8. miscet hic Oströg. Genitivos cum Dativo; Dam. Apost. ανῆας et δῆς legit, correcta vero ubique Genitivos habet.

§. 46. Gerundivorum Dativus respondet Latinorum Ablativo absoluto et Graecorum Genitivo: еще брашиѣ сѣщѣ ѡуспѣху ихъ, τῆς βρώστος οὐσῆς, cum adhuc esca esset in ore ipsorum, Psal. 77, 30. не сѣщѣ царю, ни сѣщѣ князю, ни сѣщѣ мѣлннѣю, ни сѣщѣ трѣбникѣ, ни жречествѣ, ни проповѣданію, въ ἑνὸς βασιλέως etc. (corr. ни сѣщѣй жергѣкѣ pro нм. сѣ, нмѣннѣю, жертвенникѣ pro трѣбникѣ, ниже галѣннѣам, pro проповѣданію) Оуае 3, 4, еще емѣ глаголющѣ adhuc eo loquente. приходимим, нм. да витаютъ, cum illi advenissent etc. Nestor. еще далече емѣ сѣщѣ, adhuc illo longe agente, cum adhuc ille procul est, Луcae 14, 32. приходимим же нм. ѡ сонмици ахеунтibus autem illis, ἐξίωτων δὲ, Act. 13, 42. тѣма же приходимѣма (corr. in plur. тѣм-приходимим) напат. іѣ народум глаголати illis autem abeuntibus coepit Jesus dicere ad turbas, τούτων δὲ παρευμένω, Matth. 11, 7. днѣже кышѣ die exorto, ἡμέρας δὲ παραμένεις, Act. 16, 35. днѣм же минѣшннѣ нѣкомм (correcta нѣкомм) diebus autem aliquot exactis, Act. 25, §13. двѣма же дѣптома скончѣшмѣма biennio autem expleto, Act. 24, 27. в-снѣ

тѣхъ пришедши Nestor. сразившимася полкомъ
и побѣди прополкъ олга Idem. давшѣ тебѣ имъ,
собрѣдѣ: ѿперзшѣ тебѣ рѣкѣ блачекѣа напоближѣ-
са благости. Ѿбращшѣже тебѣ лице, возматѣтса,
dante te illis, colligent: aperientete manum, om-
nia implebuntur bonitate. Avertente autem te fa-
ciem; turbabuntur, Psal. 103, 28, 29. чалышемъ
имъ свѣта, бысть тма, correcta in Praesenti ждѣ-
щимъ — быст имъ тма, ὑπομινάντων αὐτοῦ φῶς, ἐγέ-
χето αὐτοῖς σκότος, Isai. 59, 9.

§. 47. Localis casus, alias et Praepositionalis;
Russis предложный dictus, quod ei Praepositio-
nes praefigi soleant, olim cum Verbis е при et
quibusdam е на compositis constructebatur. Ostro-
giensis editio, et Mosquensis prima multa suppe-
ditat exempla, quae tamen in aliis editionibus mu-
tata sunt, substituto Dativo, aut Genitivo aut alio
casu cum praepositione. Job. 20, 6. in Ostrog.
simplex коснѣса cum Locali constructum legitur:
жертва же его облацѣхъ коснетса; in margine autem
Mosquensis primae appositus fuit Dativus обла-
кѣмъ, et correcta nunc exhibet Genitivum обла-
кѣв. Psal. 104, 15. textus Ostrogiensis jam mu-
tationem subiit, legit enim неприкасайтса пома-
заномѣ моемѣ (correcta помазаннымъ моимъ in
plurali), cum hoc loco Psalt. Venetum χρίτηхъ
μοιχъ Localem retinuerit. Alibi tamen etiam
Ostrog.

Ostrog. Localem servavit: **неприкасаются жидовъ, самаранѣхъ** (corr. самаранумъ) Joh. 4, 9. **кто прикоснѣса ризахъ моихъ** Marc. 5, 30. at v. 28. etiam Ostrog. **аше прикоснѣса ризамъ его, correcta utroque versu ризамъ**. v. 31. **кто прикоснѣса мнѣ** Ostrog. et correcta, quia Localis мнѣ a Dativo non differt. **прахъ прилепшій насъ, pulvis qui adhaeret nobis**, Luc. 10, 11. (correcta **прилепшій намъ**). **неприкоснѣса ихъ ѿвѣдь огнь** Dan. 3, 50. Correcta hic Localem ихъ non mutavit, cum a Genitivo non differat; mutavit autem Localem ем in Ostrogienſi obvium ubique in Dativum емъ Prov. 20, 2. **примѣшайса емъ, correcta емъ**. Luc. 5, 1. **належащѣ емъ народу, cum turbae irruerent in eum, correcta емъ**. Luc. 10, 34. **прилежи емъ, curam ejus egit, v. 35. прилежи емъ curam illius habe, corr. прилежи емъ**. Luc. 6, 19. **прикасатиса емъ, Cap. 7, 39. прикасається емъ, Cap. 8, 47. прикоснѣса емъ, corr. ubique емъ**. Marc. 3, 10. **также нападати емъ, ut irruerent in eum, correcta на него**. Thren. 4, 8. **приле кожа ихъ костей ихъ, correcta костьмъ**. Ezech. 29, 4. **чешѣхъ твоихъ прилепнѣт, squamis tuis adhaerebunt, correcta къ чешѣмъ твоимъ прилепнѣт**. Prov. 27, 25. **прилежи полныхъ злацѣхъ, correcta cum praepositione ѡ: прилежи ѡ злацѣхъ сѣиныхъ на поли. не належи имѣнїи своемъ** Ostrog. Sir. 5, 1. (correcta **не оуповай на имѣ-**

на твоа). Mich. 2, 9. приклинитеса горах вѣч-
ныхъ, согг. горамъ вѣчнымъ. Sir. 19, 2. прилагаай-
а лювоудѣицахъ, согг. лювоудѣицамъ. 1 Tim. 5, 22.
ниже приовѣщайса чужихъ грѣсѣхъ (Dam. Apost.
гуждихъ грѣсѣхъ), neque communicaveris alienis
peccatis, согг. чужимъ грѣхамъ. Mich. 7, 5. надѣи-
теса старѣйшинахъ, согг. на старѣйшины. In Ora-
tione: пригвозди страхѣ твоемъ плоть мою, quam-
vis Psal. 118, 120. olim ѿ страха твоего плоти
моа, nunc vero страхѣ твоемѣ legatur. Act. 9,
26. прилѣплатиса (Dam. Apost. примѣшатисе)
оученицѣхъ, соггеста оученикѣмъ. Hebr. 7, 13.
Dam. Apost. законѣ иномъ причестисе, editi ко-
лѣнѣ иномѣ. Idem Hebr. 5, 13. причещайсе мѣ-
цѣ, Ostrog. причещайсе млецѣ, соггеста млека.
Idem Hebr. 7, 19. приближѣемсе козѣ, edd. кѣ вѣхъ.
Idem 2 Joh. 1, 11. причещаетсе дѣлѣхъ кѣо злыхъ,
editi совещаетса дѣломъ егѣо злымъ.

Etiam Adjectiva приклонен, прилепен regunt
Localem, quin praepositio при aut alia ei prae-
figatur: иже некаше прилепна мѣжѣхъ Num. 31,
35. соггеста in plurali иже не познаша ложа мѣ-
жеска. короуе неприклонни вѣлахъ его, и елиѣ не-
кысть приклонно ѿраслѣхъ его Ezech. 31, 8. Сог-
геста hoc loco substituit Adjectivum подобен, le-
gitque: свѣсны неподобенны ѿрасламъ егѣо и елиѣ не-
кысть подобно вѣтвѣамъ егѣо.

Locali denique casu utebantur Veteres in nominibus loci et temporis. In subscriptione Evangeliorum ad usum Josephi Ostromir a Gregorio diacono anno сѣдѣ (i. e. 1057) descriptorum Locales urbium russicarum, *книгѣ* et *новгородѣ* sine praepositione *въ* leguntur. Alibi *зимѣ*, *лѣте*, invenias pro *въ зимѣ*. Adverbia *горѣ*, *долѣ*, *лами* etc. certe nihil aliud sunt, quam Locales sine praepositione. Confer bohemicas voces *на горѣ* (*naborze*), *в долѣ*, *в лами*. Adde третiемъ дни, *pridie*, *третiю иже раи*, Gen. 31, 2 et 5. correcta третiаго дне. Deut. 4, 42, *ни вчера*, *ни третiемъ дни*, neque *heri*, neque *nudius tertius*; correcta прежде вчера и третiаго дне, *πρὸ τῆς χθες* και τῆς τρίτης.

§. 48. Casus Sociativus, qui praefixa praepositione *съ* societatem indicat, etiam sine hac et omni alia praepositione, usurpatur, diciturque tunc Instrumentalis, quia medium per quod, et instrumentum, quo aliquid efficitur, designat, respondetque plerumque Latinorum Ablativo instrumenti. *оушима слышати*, *очима видѣти*; *именемъ* nomine; *жезломъ* бити; *солію* шолити; *оумертви его* пращею и каменемъ *funda et lapide*; *оуби градомъ* винограды ихъ и черничіе (*Ostrog tranië*) ихъ мразомъ *occidit grandine vineas eorum*, et *moros eorum pruina*, Psal. Venet.

изки — и сукаменны их славою). возлюбивша его
 оусты своими и языком своим солгаша емъ, *di-*
lexerunt cum in ore suo, et lingua sua mentiti
sunt ei Psal. 77, 36. не спасъ ихъ лѣкомъ, ни мечемъ,
 ни бранію, ни коньми, ни конниками, (correcta:
 ниже конниками) *non salvabo eos in arcu,*
neque gladio, neque bello; neque equis, neque
equitibus, Oseeae 1; 7. даѣяша свѣтомъ *in* ри-
 зою *amictus lumine sicut vestimento, Psal. 103, 2.*
 не кленитеся (Ostrog. не кленѣтеся) ни небомъ, ни
 землею, ниже иною кою кажтвою *non* *colite jurare,*
neque per coelum, neque per terram, neque aliud
quodcumque juramentum, Jac. 5, 12. не вѣй
 вѣщамъ (согг. себе всаким) вѣтромъ, и неходи
 вѣщамъ пѣтем неподобнымъ, *in talibus a tropis* (согг.
 всаким пѣтем, delete неподобнымъ), *Sir. 5, 11.*

Supplet itaque Instrumentalis praepositiones
 varias. оконцемъ въ кошницѣ (correcta кошницѣ)
 свѣщенъ быхъ по стѣнѣ *diâ* *fenestras,* *per fenestram*
etc. 2 Cor. 11, 32. In Passivis suppletur *υπό*: егда
 званъ будеши кымъ на бракъ *quum invitatus fueris*
ab aliquo ad nuptias, υπό τινος, Luc. 14, 8. вса
 мнѣ предана съть оцемъ моимъ а *patre meo, Matth.*
11, 27. (Lucae 10, 22. ω οὐα μοεω). познаемъ бытъ
 Іушифъ братією своею а *fratribus suis Act. 7, 13.* (editi
 братіи своей in Dativo). ненавидимъ саоуломъ. бѣ
 люкимъ оцемъ Nestor. Supplentur etiam instrumen-

tali casu alii casus: аз потрясъ небо и землю, морем и сѣшею, ego commovebo coelum et terram, mare et aridam Agg. 2, 7. неможе поколебати ею, non potuit movere eam, Luc. 6, 48. habent Mardarij Evangelia, про ея подвигом добрымъ подвижася, bonum certamen certavi, 2 Tim. 4, 7. мнѣшица владѣти языки, qui videntur principari (imperare) gentibus, и вѣнчани ихъ владѣютъ ими dominantur eorum, Marci 10, 42. владѣша всею оубокою землею Nestor. господѣютъ (сорт. повладѣютъ) землею 3 Esdr. 12, 23. сотами (melius соты) рѣгагѣа Prov. 27, 7. Ostrog. Alias cum Dativo; hinc correcta сотамъ (immo сотѣмъ a mascul. сотъ favius), вѣскыпѣ земля ихъ жабамъ ἐξήρθεν etc. edidit terra eorumъ rapas, Psal. 104, 30. шженитиса иною; шжениса ею duxerat eam, Mar. 6, 17.

Verba напоити, насытити, исполнити, quae alias Genitivum amant, etiam Instrumentalem admittunt: наполни еси насъ виномъ про вина, насыщѣ хлѣбѣмъ; исполненъ благомъ многымъ. млекоу бы напоихъ а не брашномъ 1 Cor. 3, 2. (pro млѣка, брашна in Dam. Apost.) шкроплени сердца, et измовени тѣлеса legunt editiones antiquae Hebr. 10, 22. 23. servando graecismum ἐξέραντισμένοι τὰς καρδίας, aspersi corda, λελυμένοι τὸ σῶμα abluti corpus. Correctores Instrumentales сердца, тѣла-

сы recte substituerunt, quin scirent eos jam in Dam. Apostolo lectos. In Mss. Instrumentalem legi, qui in editis in casum cum praepositione resolvatur, uno adhuc exemplo docebo: не можаше народом прѣ турба, Luc. 10, 3. editi ѿ народа. Sic Nestor: помоуша ови ѿ зимы (про зиму), дрѣзѣи гладом, инѣиже мором, и сѣдом бо жѣим.

Amat Instrumentalem Slavus pro Nominativo secundo, qui Praedicatum agit primi: се души моя дѣвою ecce filia mea virgo, Ostrog. Jud. 19, 24. Correcta се дѣверь (male Accus. дѣверь pro Nomin. души) моя дѣва. Act. 21, 9. legit Dam. Apost. mutato ordine вѣахѣ дѣвою дѣвери дѣ. erant virgines filiae quatuor, Ostrog. дѣверѣ дѣвица (corr. дѣвери дѣвицы) четыре Graeco conformius, sed neglecta Syntaxi slavica, pro qua dialecti Russica, Bohemica et Polonica innumera praebent exempla, сѣжѣ царицею и вдова нѣсмѣ, sēdeo regina (qua regina, pro regina) et vidua non sum, Apoc. 18, 7. прочѣи прозвашѣ рѣсью et каше была черницею Nestor. Verba Vulgatae Tob. 1, 8.: haec et his similia secundum legem Dei puerulus observabat, reddita sunt in Ostrog. сѣи сицеваа по законѣ во жѣю отрочишем сѣшем (lege сѣш) въздрѣжаше; отрочишем pro Nom. отрочиш, cum puerulus esset. Manet hic Instrumentalis Praedicati, etiamsi No-

minativi in alios mutantur casus: **ЕЩЕ БЫТИ МИ ЗАТѢМ ЦАРЮ**, esse me generum regis, 1 Reg. 18, 18. quae constructio supponit aliam, in qua аз sit Nominativus Subjecti, **ЗАТѢМ** vero Instrumentalis pro Nominativo Praedicati **ЗАТЬ: АЗ ЕСМЬ ЗАТѢМ ЦАРЮ**. Correcta Nominativum habet **ИЖА ДА БѢДѢ ЗАТЬ ЦРѢКІЙ**. At 3 Esdr. 13, 55. correcta pro secundo Accusativo utitur Instrumentali: **ЧДѢСТВО ТВОЕ НАЗВАЛ ЕСИ МАТЕРІЮ**, sensum tuum vocasti matrem, Ostrog. **ЗВАЛ ЕСИ МАТИ**, Nominativum **МАТИ** pro Accusativo **МАТЕРЬ** male usurpando.

Quantitas pretii Instrumentalem exigit: **ДВѢМА СТОМА ПѢНАЗЬ** (corr. **ПѢНАЗЕЙ**) **ХЛѢБЫ** НЕ ДОБАВЯЮТ ИМ, ducentorum denariorum panes non sufficiunt eis, Joh. 6, 7. **ДА ШЕДШЕ КЪПИМ ДВѢМА СТОМА ПѢНАЗЬ ХЛѢБЫ**, euntes emamus ducentis denariis panes, Marci 6, 37. **КОЛИЦѢМ ДОЛЖЕН ЕСИ** quantum debes Luc. 10, 5. **ЕДИН БѢ ДОЛЖЕН ПАТІЮ СѢТ ДИНАРІЙ**, unus debebat quingentos denarios, Luc. 7, 41. **САМ СОБОЮ МИ ЕСИ ДОЛЖЕН ТЫ** te ipsum mihi debes, Ostrog. Philem. 1, 19. (correcta **САМ СЕБѢ**, delete in fine **ТЫ**).

Adjuncta temporis in Instrumentali supplent quoque Adverbia: **ЕДИНОЮ**, **СЕДМЕРИЦЕЮ**, **КОЛЬ МНОЖИЦЕЮ** quam multipliciter; **ТРЕМИ ДЕНЬМИ**, **ЮТРОМ**, **ДНЕМ И НОЩІЮ**, et Marci 4, 27. **НОЩІЮ И ДНІЮ** nocte et die. Ex Instrum. **ДНІЮ** colligi potest,

est, дѢнь olim, uti dies, etiam in feminino genere usitatum fuisse.

Notandae adhuc formulae, in quibus Adjectiva cum Instrumentali construi solent: добра сѣщи сѣлау лицѣм, quae est valde pulchra facie, Nestorъ скѣден рѣзѣмом, оумом; вѣзрастом мал statura parvus; сими доволи кѣдем his contenti erimus; доволи сѣщими contenti praesentibus, τὸς παρῶν, Hebr. 13, 5. неповинный рѣкама innocens manibus; чистый сердцем mundus corde, правѣи сердцем recti corde; гордый мыслѣю superbus mente. лѣп очима; немощен ногама; благ взором. бѣ же метислав дѣкѣл тѣлом, чермен лицем, великыма очима Nestor.

§. 49. Verbum, quod regitur ab alio, in Infinitivo locatur: копати не могѣ, просити стѣждѣса (corr. стѣжѣса), fodere non valeo, mendicare erubesco, Luc. 16, 3. At Verba motus apud Veteres (uti hodie dum apud Croatas) Supinum regunt: пришелъ кси — мѣчитѣ нас legunt duo Codices Petropolitani sec. XIV. Matth. 8, 29. придетъ ѿтѣдѣ оучитѣ и проповѣдатѣ iidem Matth. 11, 1. чѣсо изидостѣ видѣтѣ Matth. 11, 7. 8. 9. iidem et Codex Vindob. (Hankianus olim). изидѣ сѣтан сѣптѣ Matth. 13, 3. вжелаша видѣтѣ Codex Petropol. antiquior, at minus antiquus сѣптѣ mutavit in да сѣпт, quod nunc editi legunt, et pro видѣтѣ

тъ habet Infinit. видѣти. приде мѣста магдалинни и другам мѣста видѣтъ гроб Matth. 28, 1. Cod. Vindob. текоста възвѣститъ в. 8. вниде снима облѣчь Luc. 24, 29. idem.

Cum Supinis, aut Infinitivis praecedente приидѣ, Genitivum pro Accusativo construunt Veteres: пришел еси мѣчит нас, про ны. тако мира приидох дати Ostrog. Luc. 12, 51. correcta мир. приде въ вьсмир грѣшник спасти Dam. Apost. 1 Tim. 1, 15, at Ostrog. et correcta substituto accusativo грѣшники pro Genitivo: прииде въ мѣр грѣшники спасти, venit in mundum peccatores salvos facere.

Usus Supini a posterioribus plane neglectus fuit, ita quidem, ut in junioribus Codicibus et in editioibus ubique Infinitivi substituti inveniantur. In Damiani Apostolo nonnisi 1 Thess. 3, 2. leve vestigium Supini deprehendi: послахом оутвѣрдитъ вы, sed mox и оутѣшити. In Cod. Mosquensi, quem manu Alexii Metropolitanæ scriptum credunt, Арос. 18, 10. прииде сѣднати, et aliis in locis Infinitivi pro Supinis leguntur.

§. 50. Pro Infinitivo utitur Slavus et Gerundivo, Graecorum more: егда видите сѣа бывающа таѣта оубоѣна, haec fieri, Marc. 13, 29. въ желчи ко горести и союзѣ неправды зрюта сѣща і рѣ се. ѡуба, video te esse, Act. 8, 23. ѡмног(соп. многих) лѣт сѣща та сѣдѣю праведна изыкъ сѣ-

мѸ СВѢДѸМ (corr. СВѢДѸИ) a multis annis te esse
 judicem (justum) genti huic sciens, Act. 24, 10.
 Sic Nestor мнѸша кнѸзѸ пришѸдѸша, advenisse;
 невидѸши ма болѸсѸ сѸщѸ, me aegram esse. Nec
 desunt exempla, ubi Graecus Infinitivo, Slavus
 vero Gerundivo usus est: сѸтъ пѸтѸе мнѸми (corr.
 мнѸщѸица) прѸбн сѸще (corr. кѸти) мѸжѸ, докѸ-
 сѸи εἶναι, videntur rectae esse, Prov. 16, 25. мнѸ-
 шѸ же се сѸн видѸ Dam. Apost. id est видѸ провидѸ,
 Ostróg. мнѸше же сон зрѸти, corr. видѸнѸе зрѸти,
 ὄραμα βλέπειν, existimabat autem se visum videre,
 Act. 12, 9. мнѸ бо се и аз дѸх божѸи имѸи Dam.
 Apost. πνεῦμα θεοῦ ἔχειν, puto autem me quoque
 spiritum dei habere, 1 Cor. 7, 40. Leviter differt
 Ostrog. мнѸ бо са и аз дѸх божѸи имѸѸа. At
 correcta pluribus: мнѸса бо и аз дѸха божѸѸа
 имѸѸти.

§. 51. Licet Gerundivorum ope membra duo
 aut plura in unum contrahantur ita, ut conjunc-
 tio и omnino superflua sit, tamen Slavus pleo-
 nasticum и in membro secundo non raro reti-
 nere solet: сразившимаса полкома и покѸди тѸ-
 ролюк Ѹлга Nestor. вшѸдѸже (corr. melius возшѸдѸ)
 и прѸломѸль (corr. прѸломѸль) хлѸбѸ и вкѸш, добол-
 ноже кѸсѸдоваб дѸже до зорѸй (corr. зарѸ) и тѸ-
 ко изшѸдѸ, ascendens, (cum ascendisset) — satis-
 que

que collocutus usque ad diluculum, sic profectus est, ἀναβάς δε — οὕτως ἐξῆλθεν.

§. 52. Rectio praepositionum partim a significato earum, partim etiam a verbo quietem aut motum indicante pendet. Regunt itaque aliquae unum, aliae duos aut plures casus.

Unum casum regunt *οὐ, ἀπό, съ de, съ cum, къ, въ, ὡ, въз, без, при, прѣз, чрез.* Et quidem *въ, въз, прѣз, чрез* Accusativum:

въ *нощ* per noctem; *въ* *онъ полъ*, *въ* *онѣ странѣ* in altera ripa, trans, *въ сѣю странѣ* pro *въ сѣю*. Russi *въ* (pro *ω*) cum Locali construunt: *въ немъ* in correcta Ezech. 17. 7. olim *ω* *немъ*. Vide *ω*, quod ab *въ* omnino distinguendum est.

въз: *благодать возъ благодать* χάρις ἀντὶ χάριτος, gratiam pro gratia, Joh. 1, 16. *воздаша ми лѣвааа возъ благаа*, retribuebant mihi mala pro bonis, Psal. 34, 12. *иже воздаетъ злое возъ докое*, correcta *злаа за благаа*, Prov. 17, 13. *злаа возъ благаа*, corr. *зл. за бл.* 1 Reg. 25, 21. Confer Adverbia *всѣю, вспать* p. 455.

прѣз: *прѣзъ все лѣто* per totum annum. In Verbis compositis *прѣ* eundem casum regit: *прѣвезе ихъ (та) рѣкѣ*, pro *прѣзъ рѣкѣ*.

чрезъ: *чрезъ естество*, παρὰ φύσιν, praeter (contra) naturam, Rom. 11, 24. *чрезъ все житіе* Hebr. 2. 15. (olim по-всемъ житію). *чрезъ вѣрѣ*, olim *вѣроу*,

Ephes.

Ephes. 2, 8. ЧРЕЗ ДЕНЬ; ЧРЕЗ ДНЕЙ ТРИДЕСЯТЬ, ubi ЧРЕЗ regit numerale ТРИДЕСЯТЬ, non Genit. ДНЕЙ; hic enim a numerali regitur. ЧРЕЗ НЕГО, ЧРЕЗ ВСѢХЪ sunt Genitivi pro Accusativis. Supplet enim Genitivus in animatis etiam Accusativum, qui a praepositionibus regitur. Confer. p. 189.

Eundem casum regunt Adverbium *μῆμω*, *сквозѣ* (in Serb. Codd. *скрозѣ*), et particula *сѣ* comparandae quantitati serviens: *проходящаго мѣμω οὐγλ* juxta angulum, corr. in Genit. *οὐγλα* Prov. 7, 8. *сквозѣ мѣре*; *пѣстыню*, per mare, desertum; *сквозѣ врата* per portam; *продохом сквозѣ* (Ven. *скрозѣ*) *огнь и водѣ* transivimus per ignem et aquam, Psal. 64, 12. — *ашели не постигнет рѣка ея сѣ агнеца*, τὸ ἰκανὸν εἰς ἀμυδὸν, corr. *аше же не вбращет р. ея довольнаго на агница*, quantum sufficit ad comparandum agnum, Levit. 12, 8. *спостигнѣти сѣ овцѣ*, corr. *доволства имѣти на овцѣ*, τὸ ἰκανὸν εἰς τὸ πρόβατον. Lev. 5, 7. *сѣ горсть не имѣи силы*, *δράγμα*, tantum quantum pugillus, corr. *рѣкоатъ имѣшаа силы*, Oseeae 8, 7.

§. 53. Genitivum regunt *οὐ*, *до*, *сѣ* de, *ᾧ*, *из*, *без*: *οὐ мене* apud me, *οὐ тебе*, *οὐ негѡ*, *οὐ бога*, *οὐ гѣда милость*, *οὐ цара сѣдит*, *οὐ града*. — *до нѣс* ad coelos, *до тебе*; *прѣдоша до негѡ*, ἕως αὐτῆ, usque ad eum (corr. *кѣнемѣ*) Luc. 4, 42. *до оумертвѣа нрѣдова* ἕως, usque ad obitum Herodis

rodus Matth. 2, 15. до три чыслаи мѣж и жен cum Accusativo (nisi sit legendum до трѣх, in Genit. pro трех). до вѣкѣ града, ѣως ѣѣω, usque foras civitatem Act. 21, 5. даже до вѣка, даже до дне сегω usque ad diem hanc; до вечера usque ad vesperum, ѿ восток санца до запад хвално има гдѣне, ab ortu solis usque ad occasum laudabile nomen domini, ἀπὸ ἀνατολῶν — μέχρι ἰδυσμῶν Psal. 112, 3. ѿ мала до велика; ѿ главы до ногѣ (Genit. dualis). — съ сребра своегω de argento suo; вѣстани съ поштеа (согг. с постели) твоеа surge de lecto tuo, (ἀνάσθηθι καὶ στῶσον σεαυτῶν, surge et sterne tibi). Act. 9, 34. свлечка сриз. спадоша емѣ оужа желѣзѣна с рѣкѣ ceciderunt ei catenae de manibus, Act. 12, 7. снемше сдрева, положиша во гробѣ deponentes (cum deposuissent) de ligno, posuerunt in monumento, Act. 13, 29. снидет с небне, descendet de coelo, с горы de monte, с ѡкѣда, de prandio, a prandio.

Differt omnino с (de) ab из (ex), ut mirer has praepositiones a Grammaticis confundi potuisse. Ostrog. quidem polonizat subinde з pro с scribendo: Lev. 23, 17. з двѣ десатых частей (согг. ѿ двѣх десатиц), alibi et згору pro с горы, imo etiam pro съ (cum): з весеаіем cum laetitia Jud. 19, 4. At non licet из (ex) cum с (de), uti nec с (de) quod motum de loco, cum alterо с (cum), quod societatem et conjunctionem indicat, confundere, quamquam с primum ab с altero non pronuntiatione, sed solo significato differat, a quo regimen diversorum casuum pendet.

шт. ab: ѿ мене, ѿ нас, ѿ негѡ, ѿ запада ab occasu, ѿ сѣвера a septentrione; ѿ оустъ монхъ. оуклониса ѿ всакого (согг. оуклонайса ѿ всакагѡ) зла Prov. 3, 7. ѿиде ѿ неа; ѿ вѣрѡ ѿпадоша; изыдохъ ѿ оца. избави нас ѿ аькавагѡ. изми ма ѿ прагѡвъ монхъ. Composita Verba ex ѿ regere Genitivum, quin ѿ Substantivo praefigatur, supra §. 35. dictum est. тока слезъ монхъ не ѿвратиса, pro ѿ тока.

из ex: изыди изъ негѡ; изми первѣе кербно изъ очесе твоегѡ, ejice primum trabem ex oculo tuo Matth. 7, 5. изоустъ (согг. изооустъ) младенечу ex ore infantium. изъ рѡкѡ; изъ домѡ. изведе водою изъ камене eduxit aquam de petra, *ἐκ πέτρας*, Psal. 77, 16. изъ дѣтска ab infantia, *ταιδιόθεν*, Marc. 9, 21. Confer искони, ab initio, et alia adverbia ex изъ composita p. 435. Alternant subinde изъ et ѿ, uti *ἐκ* et *ἀπὸ*: изъ мертвѡхъ, ѿ мертвѡхъ, a mortuis. Hebr. 7, 5. Dam. Apost. изъ чрѣслъ, *ἐκ τῆς ὀσφύος*, editi ѿ чреслъ.

безъ sine: безъ страха, безъ зла, безъ правды, безъ оца башегѡ, безъ дѣла закона. безъ оца, безъ матери, безъ причта рода (Ostrog. родѡ) sine patre, sine matre, sine genealogia Hebr. 7, 3. Confer Adverbia безъпрестани, безъма, бесчинѡ p. 436.

Adde pleraque Adverbia, quae praepositionum vices agunt et Genitivum petunt, uti *внѣ*, *вон*,
перхѡ,

вѢРХЪ, ВЛИЗЪ, ПАЧЕ, ПРЕЖДЕ, РАДИ, РАЗВѢ, КРОМѢ
 ДѢЛА, ДЛА, ПОДАѢ, ПОДОЛГЪ, ВМѢСТѢ, ВНУТРЬ,
 ВСЛѢДЪ, ВКРАЙ, ШКРЕСТЪ, ПОСРЕДѢ, ОБАПОЛЫ.

ВНѢ СТАНА *extra castra*; ВНѢ ВРАТ *extra por-
 tam*, ВНѢ ГРАДА; ВОМ (COGG. ВНѢ) ПОЛКА *Levit.
 14, 3. ИЗВЕДѢТЕ Ю ВОМ ЦРКВИ (COGG. ИЗРИНИТЕ Ю
 ВОМ ИЗ ЦРКВИ) 2 Paral. 23, 14. — ВЕРХЪ ГОРЫ su-
 pra montem; ВЕРХЪ ЕЮ ἐπάνω αὐτῶν, super asinum
 et pullum, COGG. ВЕРХЪ ИХЪ super ea (vestimenta)
 Matth. 21, 7; ВЕРХЪ ГЛАВЫ ЕГО super caput ejus. —
 БЛИЗ ЕГО, БЛИЗ ЕА, БЛИЗ МѢСТА, БЛИЗ МОРА про-
 pe mare; БЛИЗ СМЕРТИ (Dam. Apost. ИСКРЬ СМЕРТИ).
 — ПАЧЕ МЕНЕ; ПАЧЕ ЧИСЛА *super numerum*; ПАЧЕ
 ВСѢХЪ ИЗЫКЪ *plus quam omnes gentes*; ПАЧЕ МЕДА;
 ПАЧЕ ТЫСАЩЪ ЗЛАТА И СРЕБРА; ОУМНОЖИШАСА ПАЧЕ
 ВЛАСЪ ГЛАВЫ МОЕА, *multiplicatae sunt super capillos
 capitis mei*, Psal. 39, 13. Comparativos quosque
 Genitivum regere, jam §. 37. dictum est, hinc et
 ВЫШЕ, ПРЕЖДЕ: ВЫШЕ ВСѢХЪ *super omnia*; ВЫШЕ РАКА
 ὑπὲρ δούλου, *amplius quam servum*, Philem. 1, 16.
 ПРЕВЫШЕ НЕБЕС *super coelos*. ПРЕЖДЕ ВРЕМЕНЕ *ante
 tempus*, ПРЕЖДЕ СМЕРТИ, ПРЕЖДЕ ВѢКЪ *ante secula*;
 ПРЕЖДЕ СЛОЖЕНІА МІРА *ante constitutionem mundi*,
 Ephes. 1, 4. Confer inferius предъ.*

РАДИ *propter*: ЕГО РАДИ *propterea*; ЕГОЖЕ
 РАДИ *propter quem*, ЕАЖЕ РАДИ ВИНУ *quam ob cau-
 sam*; ИХЪЖЕ РАДИ *propter quos, quas, quae*; СЪДѢКЪ

ради твоих propter iudicia tua, словесе ради тво-
гѡ; имени твоегѡ ради мене, тебез вас, нас ради.
Vix unquam ради praepositur Substantivo, quod
regitur: ради благости твоеа propter (εὐμενίαν) boni-
tatem tuam, at Уверет. благостынк ради твоа, Psal.
24, 7. ради знаменій propter (διὰ) signa, Арос.
13, 14.

развѣ praeter: кто кѣ развѣ, гдѣ или кто,
кѣ развѣ кога нашегѡ praeter Dominum, (παρα-
τῆ κυρίου), praeter Deum (πλὴν τοῦ Θεοῦ) Psal. 17,
32. Pro altero развѣ legit Psalt. Кіоу, кромѣ.
развѣ мен и дѣтей; развѣ словесе прелемокодѣйнагѡ
Matth. 5, 52. παραεκτός λόγου πορνείας, excerpta causa
fornicationis, кромѣ апостѡа praeter Apostolos
Act. 8, 1. кромѣ оуз сих, excerptis vinculis his,
Act. 20, 20. кромѣ (сорт. вѣѣ), домѣ своегѡ Levit.
14, 8. кромѣ тѣла extra corpus, Dam. Apost.
развѣ тѣла.

дѣла, дѣлама, для propter, ob; вас дѣла,
Mich. 3, 12. мира дѣла Nestor, грѡже дѣлама περι-
ωυ, (corr. имже) Levit. 5, 5. для крове propter
sanguinem, διὰ τὸ αἷμα, Арос. 12, 11. — подлѣ
penes, пропе: подлѣ олтара, (сорт. ванз олт.)
juxta altare, Levit. 6, 10. подлѣ егѡ (melius не-
гѡ); подлѣ них in Ostrog, penes eos, καθ' ἑαυτῆς
(corr. melius осокнѡ) Gen. 43, 32. — подолѣ
рѣкы pone fluvium.

Act. 8, 32. противъ законъ, противъ мнѣ, противъ рожнъ contra stimulum, противъ врагъ, противъ гдѣ contra Dominum, съпротивъ царю; противъ кознемъ діаволикимъ, contra, adversus, insidias diaboli, Ephes. 6, 11. сопротивъ събжающимъ мнѣ, adversus eos, qui tribulant me; Psal. 22, 5: At Psal. Ven. прѣмо събжающими (vitiose pro Дат. събжающимъ), Ostrog. прѣд (pro съпротив) събжающимъ ми.

In recentioribus libris прѣмо et противъ etiam cum Genitive constructa inveniuntur: Hinc противъ рожна, вътра, съпротивъ двравъ in Ostrog. Jos. 1, 4. Nec mihi quis objiciat e Psalm. 147, 6. противъ мрѣза лица его ante faciem frigoris ejus, aut Hebr. 12, 4. противъ грѣха, aut Matth. 25, 15. противъ силы. In his enim locis Ostrog. syntaxim antiquam servavit: противъ мрѣзъ, грѣхъ, силѣ. противъ силѣ I. c., et Matth. 27, 61. прѣмо грѣхъ, Marc. 13, 3. прѣмо цркви. non solum Ostrog. et Evangel. Mosqu. 1606, sed et Mardarii editio exhibent, quod Cod. Кор. confirmat. Hoc mirum, in correcta editione Act. 9, 5. противъ рожнъ, at cap. 26, 14. противъ рожна legi, servata primo loco syntaxi antiqua slavica, altero vero ea mutata secundum novam russicam. Vacillat itaque regula a Meletio proposita et ab aliis Grammaticis repetita: прѣмо и противъ, егда согласіе знаменуютъ, родителнъ сочиняются: егдаже разгласіе, дателнъ. Refutatur enim haec distinctio inter согласіе consonantiam et разгласіе discrepantiam, ratione significatus, exemplis a nobis adductis.

§. 55. Localem tantum regit praepositio при, при, ad, juxta: при пѣти secus viam; при одѣ; при

при дверех; при ногѣ егво ad pedes ejus; при гаслах; при печи juxta fornacem. вѣдет какъ дерево насажденое при исходнишхъ вода, erit tanquam lignum plantatum secus decursus aquarum, Psal. 1, 3. хода же при мори галілейстѣм, ambulans juxta mare Galilaeae, Matth. 4, 18. при оустѣхъ двою или тріехъ свидѣтелей (Ostrogien. свидѣтелихъ) станетъ всакъ глаголъ in ore (ἐπι στόματος) duorum aut trium testium stabit omne verbum, 2 Cor. 13, 1. Verba ex при composita regere Localem supra §. 47. dictum est. Hinc Dam. Apost. причисляетъ есе хѣбахъ мѣкахъ, correcta пришещаетъ еса хрѣтовымъ мѣкамъ, communicatis Christi passionibus, 1 Petr. 4, 13. Regunt quidem ѡ, въ, по, на, Localem, at non solum, sed praeter Localem et alios casus.

§. 56. Instrumentalem seu Sociativum casum regit сѣ cum: сѣ токою, сѣ вами, сѣ нимъ, сѣ нею; сѣ друзгъ cum amicis, сѣ вѣнцѣ и пѣсньми; напасетъ еса волкъ со агнцемъ cum agno; рысь почіетъ сѣ козлицемъ и юнеу со лвомъ, cum hoedo, cum leone; работайте гдѣви со страхомъ и радѣйте еса емѣ сѣ трепетомъ, servite Domino in timore et exultate ei in tremore, Psal. 2, 11. сѣ тѣпаніемъ cum festinatione, метѣ стѣдѣи Psal. 77, 33. Confer supra сѣ (de) Genitivum regens, quod a сѣ (cum) distinguendum censuimus. Regunt autem etiam подъ, надъ,

пред, за et adverbium между Sociativum, sed praeter hunc et Accusativum.

§. 57. Duos casus regunt ѡ, въ, на, et под, над, пред, tres vero по et за; et quidem Accusativum et Localem ѡ, въ, на: ѡ сію сторону, ѡдѣсною a dextris, ѡшѣбною a sinistris. ѡдѣсно, ѡлѣво; да не когда прѣткнешѣ ѡ камень ноги твоѣ, ne offendas ad lapidem pedem tuum. ѡ козѣ живѣ in deo vivo; върадыюса ѡ тебѣ exultabo in te, ἐν σπὶ, Psal. 9, 3. ѡ мнѣ, ѡ вас; ѡ нем, ѡ ней; походит ѡ жезлѣ; ѡ десяти розѣх decem cornua habens; да не перадаѣт ѡ них; перадиѣт ѡ овцах по curat. de ovibus, περι, Joh. 10, 13. ропчати ѡ сем; въземѣются ѡ нем ridebunt eum. испытайте извѣстнѡ ѡ отрочати interrogate (exquirite) diligenter (ἀκριβῶς) de puero, Matth. 2, 8. ѡ чрклѣх своих circa lumbos suos, Matth. 3, 4.

въ respondet graeco εἰς et ἐν: въ дом in domum, въ домѣ in domo; въ род in generationem, въ родѣ in generatione; въ рѣцѣ in manus, въ рѣках in manibus, въ рѣкѣ твоєю in Dual. въ оуста in os, въ оустѣх in ore; въ кровь in sanguinem, въ крови in sanguine, въ ямѣ in foveam, въ ямѣх in fovea. Accusativum cum praepositione в petunt: 1) vocabula temporis: въ вечер, въ день седмиый die septima, въ додѣню сѣбѣвѣтѣ, въ недѣлю, въ вѣкы in secula, въ пол седмины in dimidio hebdomadis; во дни

сіа diebus his; въ всяко время omni tempore; въ день вѣнчанья (вѣнчанья) die qua, въ он час in illa hora. Adde въ имя in nomine, *εις ὀνόμα*. 2) Verba designantia motum ad locum et alia quaedam: внидѣтъ въ покой мой introibunt in requiem meam Psal. 94, 11. введи ма въ пажить твою; всадника вверже въ море, ascensorem dejecit in mare, Exod. 15, 1. конем оуздѣ въ оуста благодѣм, equis froena in ora immittimus, *εις τὰ στόματα*, Jac. 3, 3. Adde вѣровати вошь credere in eum, въ бога in Deum pro въ бог, supplet enim in masculinis animatis Genitivus Accusativum. въ лѣпотѣ облечеса, облечеса гдѣ въ силѣ decorem indutus est, indutus est Dominus fortitudinem, Psal. 92, 1. въ ризы наша да са вѣдем, согг. вѣдѣватиса (вѣдем), Isai. 4, 1.

Localem cum в amanti Verba quietem in loco designantia, respondentque quaestioni ubi: въ везднѣ мнозѣ in abysso multa, въ морн in mari. внем, вней, вних; во вѣтх; въ книгах in libro; в стогнах пѣтій. столце Matth. 6, 5. сѣшн во Иудеи qui sunt in Judaea; крѣтай въ пѣстыни in deserto; етъ въ сонмищи нх члкъ въ дѣстѣ нечистѣ erat in synagoga eorum homo in spiritu immundo, Marc. 1, 23. въ мѣрѣ есмь; вѣдете во мнѣ и аз въ вас. вѣдѣте въ любви моеи. дѣлай въ виноградѣ мсем in vinea mea. Etiam de tempore: въ ноци спят: въ онѣх днѣх. Confer Adverbia въкорѣ, в малѣ.

Eadem est ratio diversi casus cum prae-positione на: на небо in coelum, на небах, на небесах, in coelo; in coelis. вска на осли super pullum asini; сѣдѣ на ослатѣ. на деню, на шѣ, на та, на ны, на вы, на всак день, на вса вѣта. посла на misit in eos, super eos. паде малице cecidit in faciem. нападѣт на нихъ (рго на на) сѣфахъ. надѣтоса намъ, оуповати на бога (Genit. pro Accus.) снидѣт гакъ дождь на рѣно descendet sicut pluvia in vellus Psal. 71, 6. Cum Locali: на обдиши, на источницѣ; сѣда на прѣкати олиц на добо на десатѣ престола; на престолаѣ слави; садѣте на престолаѣхъ super thronos, in thronis; сѣдѣшъ же емъ на горѣ in monte, super montem. на мѣстѣ in loco, на земли in terra. видѣ ны столица на торжищи alios stantes in foro; мѣсто на немже стоиши in quo stas: встанѣ и стани на ногѣ твою surge et sta super pedes tuos, ἐπὶ τὰς πῆδας σου, Act. 20, 16. влхщени: вѣдем на облацѣхъ в срѣтеніе гдѣне на въздѣстъ rarietum in nubibus in occursum domini in aëra (Dam. A post. на акрѣ), εἰς ἀέρα, 1 Thess. 4, 17.

§. 58. no vero; praeter Accusativum et Localem, etiam pro diverso significato Dativum postulat. Inde почто quare, об quid, потом postea, post haec; потомъ же secundum haec, κατά ταῦτα Luc. 17, 30. по (p.e.), cum Accusativo; по мѣста olim

-olim Marci cap. 17, 8. (correcta по мѣстамъ cūm
 inflexione gassica pro мѣстамъ). (по единѣ; по
 ; грѣшю страну дѣнеба. и мисѣ по мое наказаніе.
 по всѣ дни; по три дни; двѣ лѣта; по двѣ и
 по три жезы Nestor. по три мѣси (мѣка) Jos. 18, 4.
 вѣзлепоша — по стѣ и патъ дѣкѣт — per centenos
 et quinquagenos, авѣ ѣмѣтъ иѣт. авѣ пѣтѣнотѣ,
 Ostrog. Marci 6, 40. Correcta vero по стѣ и пѣ-
 тѣ дѣкѣт in Dativō. по (se eundem) cūm Dativō:
 даждѣ имъ гдѣ по дѣломъ ихъ; и по лѣкѣнѣмъ
 начинаній ихъ: da illis Domine secundum op̄era eo-
 rum et secundum nequitiam adinventionum ip-
 sorum, Psal. 27, 4: по силѣ своей; по славоу
 ; своемъ; по слави твоимъ; по грѣшомъ нашихъ;
 ; по всѣмъ; по полемъ, in tantum, tanto; по кни-
 гамъ; по писаніемъ, secundum scripturas; по тво-
 имъ похотемъ et по похотѣхъ своихъ. Miscet Ostrog.
 Num. 1, 2. Localem et Dativum: по роженіяхъ ихъ
 и по домомъ, по числѣ; по главамъ; corr. по ерод-
 ствѣмъ etc. по семъ оубѣмъ, olim по семъ, Gen.
 24, 14. по (re v, in) de loco: по всей земли; по
 морю, по водамъ, по стѣнамъ (olim et по стѣнахъ),
 по ланитама; по полемъ (corr. поламъ) и горамъ Deut.
 8, 7. ходѣи по лѣти непорочнѣ, ambulans in via
 immaculata, Psal. 100, 6. по днѣмъ secundum dies
 Lev. 12, 2. Ostrog. по днѣхъ post dies; по днѣмъ
 онѣмъ преждѣмъ (Ostrog. прѣвымъ) Zach. 8, 11.

Melius in Serbico Triodio по днѣхъ прѣжданихъ in Locali. по (post) de tempore: по сѣмомъ дни, по днѣхъ сѣхъ; по двою дню; по: пяти днѣхъ; не по мнозѣ; по дѣтѣхъ многыхъ прѣидохъ, post multos annos veni. De loco: ити по немъ sequi cum; аще кто хошет по мнѣ ити, si quis vult post me venire, Matth. 16, 24. по (pro): аще бѣ по насъ, кто на ны, si Deus pro nobis, въскъ ѿ мѣнъ, quis contra nos, Rom. 8, 31. по немъ страдаати, pro illo pati, въскъ автѣ; пострада да по насъ passus est pro nobis, 1 Petr. 2, 21.

... §. 59. Similiter pro ratione motus aut quietis Praepositiones *надъ, подъ, прѣдъ, за,* et Adverbium *междъ* regunt Accusativum et pro Locali Instrumentalem; *за* vero praeter hos duos et tertium casum, nimirum Genitivum, postulat. *надъ* (super): *надъ негоже оузриши дхъ сходящъ super quem (ѣф. ѡ) videris spiritum descendantem, Joh. 1, 33. низходяща надъ оуба члвчческаго в. 51. Supplet hic, ѿдъ alias, Genitivus Accusativum. Frequentius cum Instrumentali: надъ нами, надъ ними; надъ всеми super omnes. бѣавъ пренознисла си (Venet. прѣльзнице in Praet. simplici) надъ всеми когы, nimis exaltatus es super omnes. Deos Psal, 96, 9. азъ же поставленъ емь црѣ ѿ негъ надъ сѣвномъ горомъ святою егъ, ego autem constitutus sum rex ab eo super Sion montem sanctum ejus, Psal. 2, 6. — *подъ* (sub, subtus): да подъ кровъ мой внидешъ, ut
sub*

sub tectum meum intres, Luc. 7, 6. или под сдр
 подлагает aut sub lectum ponit, Luc. 8, 17.
 вѣа покорил еси под ногѣ егѡ, omnia subiecisti
 sub pedibus ejus; Psal. 8, 7: под твою милость
 прикѣгаем. At Matth. 5, 15. поставляют его под
 спѣдом, ponunt eam (lucernam) sub modio. Psal.
 90, 4. Graecum imitatus est Slavus: под крилкѣ
 егѡ надѣишѣса, sub pennis ejus (ὑπὸ τὰς πτέρυ-
 γας) sperabis, pro под крилома. мрак (примрак
 Ven. et Ostrog.) под ногама егѡ, caligo sub pedi-
 bus ejus. под лѣною sub luna, под дровом sub
 arbore, под властїю sub potestate; под оучителем
 sub magistro; под повелители и приставники sub
 tutoribus et actoribus (curatoribus), Gal. 4, 2. под
 игом sub jugo, под грѣхом, под законом. —
 пред (ante): возложить дар пред гдѣа (Ostrog. пред
 фѣ) εὐαγγίλιον κυρίου, ante Dominum, Lev. 7, 30. имже
 подокаше пред тѣа прїити; ἐπὶ σὺ παρεῖναι; quos
 oportebat apud te adesse Act. 24, 10. да увидет
 пред тѣа молитва моя, ante te, in conspectu tuo,
 εὐωπιού σου, Psal. 87, 3. егда увидѣ пред лице ante
 faciem. At Luc. 1, 76. предидеши ко пред лицем
 гдѣним, praeibis enim ante faciem Domini, τὸ
 προσῶπτον. Погго милость и истина предидетѣ пред
 лицем твоим, misericordia et veritas praecedent
 ante faciem tuam, Psal. 88, 15. да предлагают
 пред ними, ut ponerent ante eos, Marc. 6, 41.

положиша пред народом, turbae, τῷ ἔχλῳ, Marc. 8, 6. пред когом, пред очима, пред людьми, пред тобою. егоже полагахѹ по вса дни пред дверми црковными рекомыми красными; quem ponebant quotidie ad portam templi, quae dicitur speciosa, πρὸς τὴν θύραν, Act. 3, 2. иже предъ мною бысть, qui ante me factus est, ἐμπροσθέν μου, Joh. 1, 27. предомными лѣты ante multos annos. Confer adverbium прежде supra p. 652.

за pro, ob, propter: око за око; зѣб за зѣб; за ма, за та, за са, за ны, за вы, за сыны; за свой грѣх; за слобеза; за вса человекы; за оца, за црѣ, за вѣхъ вас (Genit. pro Accusat.); за то pro hoc, propter hoc; замъ pro eo; за еже διὰ τὸ, eo quod; замъ (pro за ε) quoniam; за страхъ мѣк propter timorem tormentorum, διὰ τοῦ φόβου, Apoc. 18, 10. три мѣры таумению (сорт. таумена) за динарь, tres choenices hordei denario, pro denario, Apoc. 6, 6. Adde formulam ети за рѣкѣ мапумprehendere, bey der Hand nehmen. в день, вонъже емщѣ ми ихъ (pro а) за рѣкѣ, in die qua apprehendi manum eorum, ἐπιλαβομένους μου, Hebr. 8, 9, и емъ за рѣкѣ ея (pro ю) возгласи, et prehensa manu ejus, cum prehensisset manum ejus, Luc. 8, 54. емъ (correcta sine ratione емъ) его за деснѣю рѣкѣ, apprehensa manu ejus dextera Act. 3, 7. за рѣкѣ бедомъ (сорт.

(corr. iterum *ведомъ*) ad manum (manu) deductus, *χειραγωγούμενος*, Ibid. 22. 11.

2) за post, retro. Rarius: за hoc signifi-
 catu cum Accusativo constructura invenias; quia
 praepositio *за*, et adverbium *назадъ* ejus vices sup-
 plent. Meletius *изиди за ма сатана* sub regula de-
 cima adduxit; cum tamen *изиди за мною* legatur
 Matth. 4, 10. *прѣиди за ты*, vade, abi, et Marc. 8,
 33. *прѣиди за ты отъ мене*, vade, retro, me, abscede
 a me. Aliud exemplum praefert Maximov: *изиди
 за градъ*, et Meletius sub regula duodecima:
заиди за шблак. In Bibliis frustra exempla quae-
 sieris, praeter sequens: *шверже ма за тѣло мое*
 (corr. *швергла мене назадъ тѣла твоего*) projecisti me
 post corpus tuum, *отъиди ты отъ живота твоего*. Ezech. 23. 26.
 Adde formulam *посагни ти за мъж* nubere viro;
аще жена прѣститъ мъжа и посагнетъ за иного
 (Genit. pro Accusat.) si mulier dimiserit virum
 (suum) et nupserit alteri, Marc. 10, 12. Huc spec-
 tat Serborum *ити (ити) за мъжа, удати се за
 мъжа*. Alias cum Instrumentali: *за рѣкою, за гра-
 домъ, за мною*. *испѣти смій за женою изъ оустъ
 своихъ вода*, misit serpens post mulierem ex ore
 suo aquam, Apoc. 12, 15. *се сий столше за стѣ-
 ною нашею*, post murum nostrum, Cant. 2, 9.
за подьомъ (corr. *подводами*) *дверій твоихъ поло-*

μη παμὰτὴν σὺν, post postes, ὀπίσω τῶν σταθμῶν, Isai. 57, 8.

3) за, si tempus designet, cum Genitivo constituitur; hinc Adverbium за́втра mane, ex за et оутро: вечер и за́втра, и полудне повѣм, vespere et mane (πρωί; Manet: οутро) et meridie narrabo, Psal. 54, 18: помолют емя сѣ оутро за́втра, mane diluculo, τὸ πρὸς πρωί πρωί, Psal. 45, 6. За цѣра константи́на и матере егво елены. Hoc exemplo usus est Meletius ad firmandam regulam, quam his verbis concepit: за, брѣма знаменѣа, сочиняетѣа роуднѣа номѣа. Addere possum non solum Bohemis et Polonis, sed etiam Serbis hoc sensu за usitatum esse: за лазара tempore Lazari, sub Lazaro.

Russus, qui Meletii editionem secundam Mosquae curavit, regulam datam restrinxit, post знаменѣа proponendo оу малоречеѣа, et post елены addendo мѣстѣа речѣа, при чѣѣа (immo slavice чѣи) константи́нѣа. Eadem repetit Rimnicensis editio.

Adverbium междѣ Accus. et Instrumentalem petit: прѣиде — междѣ предѣлаѣа декаполскѣа, inter medios fines Decapolis, ἀνὰ μέσον, Marc. 7, 31. междѣ себе сим сѣдѣаѣа, in alterutrum illam administrantes, εἰς ἐχούτѣа, 1 Petr. 4, 10. нике может разсѣдѣти междѣ кратѣи своѣах (Genit. pro Accus.) qui possit judicare inter fratrem suum, ἀνὰ μέσον
тѣ

accommodare studuerunt, cuius servilis et inutilis conatus exempla varia supra dedimus. Quod ordinem attinet, unum alterumve sufficiet. Matth. 12, 10. $\rho\eta\sigma\alpha\iota\ \tau\eta\sigma\ \epsilon\chi\theta\epsilon\ \epsilon\upsilon\alpha\gamma\gamma\epsilon\lambda\iota\sigma\tau\omega\ \delta\epsilon$ Slavici codices antiquiores legunt, $\epsilon\chi\theta\epsilon\ \rho\eta\sigma\alpha\iota\ \mu\omega\upsilon\iota$. aridam manum habens, et impressi libri, immo et Cod. Petropol. Sec. XIV, $\rho\theta\kappa\zeta\ \mu\omega\upsilon\iota\ \epsilon\chi\theta\epsilon$, manum habens aridam. Sententia Pauli 1. Corinthi. 15, 33. $\phi\theta\alpha\sigma\epsilon\iota\sigma\tau\eta\ \eta\delta\eta\ \chi\epsilon\iota\rho\epsilon\ \epsilon\mu\epsilon\lambda\iota\tau\eta\ \kappa\alpha\kappa\iota$ eodem ordine reddita est in versione slavica: $\tau\alpha\lambda\tau\ \sigma\epsilon\kappa\chi\alpha\eta$ (Ostrog. $\sigma\epsilon\kappa\chi\alpha$) $\epsilon\lambda\alpha\gamma\iota\ \epsilon\tau\epsilon\epsilon\ \delta\eta\ \acute{\alpha}\nu\ \acute{\alpha}\mu\iota$, a quò ordine nec Dam. Apostolus recedere voluit, quamvis Nominativum $\epsilon\tau\epsilon\epsilon\ \delta\eta\ \acute{\alpha}\nu\ \acute{\alpha}\mu\iota$, cum ab Accusativo non differat, in Instrumentalem mutandum censuerit: $\tau\alpha\lambda\tau\ \sigma\epsilon\kappa\chi\alpha\epsilon\ \sigma\epsilon\kappa\chi\alpha\epsilon\ \mu\epsilon\tau\epsilon\epsilon\ \delta\alpha\mu\iota\ \acute{\alpha}\mu\iota\ \mu\iota\ \mu\iota$, connectendo sententiam per Gerundivum $\tau\alpha\lambda\tau\ \sigma\epsilon\kappa\chi\alpha\epsilon$ cum praecedenti $\mu\eta\ \pi\lambda\alpha\upsilon\acute{\alpha}\omega\delta\epsilon$, $\eta\epsilon\ \lambda\epsilon\tau\iota\tau\epsilon\sigma\alpha$, nolite seduci (ne eritate). 1. Joh. 3, 23. $\mu\omega\kappa\omega\kappa\epsilon\ \delta\alpha\delta\ \kappa\epsilon\tau\eta\ \kappa\alpha\mu\ \acute{\alpha}\nu\ \acute{\alpha}\mu\iota$ Dam. Apostolus, at editi $\acute{\alpha}\nu\ \acute{\alpha}\mu\iota$ nam cum graeco.

Pronomina possessiva Codex Damiani saepe Substantivis praepōnit, contra graeci textus ordinem, quem editi libri nunc pressius sequuntur. Hinc in illo $\beta\alpha\sigma\iota\lambda\epsilon\ \lambda\iota\psi\epsilon$, $\beta\alpha\sigma\iota\lambda\epsilon\ \sigma\epsilon\upsilon\alpha$, $\mu\alpha\sigma\iota\mu\ \sigma\lambda\omega\beta\epsilon\sigma\epsilon\mu$, $\omega\ \mu\alpha\sigma\iota\mu\ \gamma\epsilon\tau\epsilon\epsilon\ \epsilon\chi$, $\epsilon\ \sigma\epsilon\mu\ \mu\iota\upsilon\tau\epsilon$, in his vero $\lambda\iota\psi\epsilon\ \beta\alpha\sigma\iota\lambda\epsilon$, $\sigma\epsilon\upsilon\alpha\ \beta\alpha\sigma\iota\lambda\epsilon$, $\sigma\lambda\omega\beta\epsilon\sigma\epsilon\mu\ \mu\alpha\sigma\iota\mu\ \mu$, $\omega\ \gamma\epsilon\tau\epsilon\epsilon\ \epsilon\chi\ \mu\alpha\sigma\iota\mu\ \mu$, $\epsilon\ \mu\iota\upsilon\tau\epsilon\ \sigma\epsilon\mu$ leguntur. Ille 1 Joh. 2, 7

legit: не новѣю заповѣдѣ пишѣ кам, adjectivum praeponendo Substantivo; linguae propriae genio magis obtemperans, hi заповѣдѣ новѣ; graeci textus ordinem restituendo. Hebr. 10, 35. editi: же имать мздовоздааніе велико cum Graeco, Dam. Apost. имать велиіе възмъздик, Vulg. magnam habet remunerationem.

§. 61. In locanda Optativi seu Subjunctivi particula кы multum differunt pro varia aetate Codices ipsi et editiones inter se. Hebr. 8, 7. editi: аще ко кы первый он (Ostrog. закон про он) непорочен кыл, не кы второмѣ искалоса мѣсто; at Dam. Apost. аще ко прѣвый он кы был непорочен. Matth. 24, 43. аще вы вѣдал домѣ вадѣка, в кѣю страждѣтѣ прїидет, вадѣка оубѣ кы и не кы дал подкопати храма своего. Codex Petropol. не кы вѣтавил подкопати кѣтѣи свои, alius vero не дал кы подк. кѣ. св.; quem ordinem et Bohemi imant. Luc. 4, 43. Ostrog. да не кы ѡшѣл ѡ них, ne discederet ab eis; correcta да кы не ѡшѣл ѡ них. Confer Act. 20, 32: аще не кы нарицал кесара, si non appellasset Caesarem; correcta, discedendo a Graeco, кесара нарицал.

§. 62. Conjunctiones бо, же, аи, оубѣ, et prae-positiones ради, дѣла postponi; loco suo dictum est. не ко даде editi, Dam. Apost. не даде бо: аще же, аще аи. хоцѣши же аи разбѣмѣти, vis vero

nosse, Jac. 2, 20. At аще ам же. Reciprocum са in editis fere semper Verbo adhaeret, apud Veteres tamen etiam transponi et a Verbo separari solet. 1 Joh. 3, 2. и не оу гвнса что бѣдем editi, at Dam. Apost. и не оу се гвн. 1 Reg. 14, 11. Ostrog. и дѣжеса баше скршан, согг. и дѣж скршася. Psalmo, 92, 1. гдѣ вѣрса, в' а'по'тѣ шкелчеса Ostrog. et correcta, at Venet. Psalt. в' велл'по'тѣ се шкелчече. Apud Veteres же ante са, apud Recentiores са ante же locari solet. Act. 5, 16. сходашеса же in correcta, olim сходашежеса. Act. 6, 2. etiam correcta ordinem antiquum servavit: раздѣлишажеса. In editionibus antiquis etiam particula ко et Dativi ми, ти ante са locari solent. Jac. 1, 6. olim сѣмнайкоса, пунс сѣмнайса ко. Matth. 3, 2. correcta servavit ordinem editionum antiquarum приклижнкоса, at Matth. 4, 17. eum mutavit: приклижнса ко. Psal. 119, 3. про что дастъ ти са, et что приложитъ ти са пунс in correcta legitur что дастъса текѣ, что приложитса текѣ. Eadem Luc. 8, 28. молюса ти, at Luc. 9, 38. молютса habet.

§. 63. Genitivus, qui ab Adverbio вмѣстѣ regitur, inter в' et мѣстѣ interponi solet: в' рыбѣ мѣстѣ in piscis locum, pro pisce, Luc. 11, 11. Exempla alia vide supra §. 53. p. 654.

Composita pronomina ex **ни** et **нѣ**, praepositiones ω, в, по, на, за, к praefigendas inserunt post **ни**, **нѣ**: **ни ω чѣмже**, **ни ω комже** pro ω **ничѣмже**, ω **никомже**; **ни вчѣмже**, **ни вочтоже**, **ни зачтоже**, **ни на когоже**, **ни на кѣюже потребѣ**, **ни кчѣсомѣ**, **ни по единомѣже шеразѣ**, **нѣ вкое время**, **нѣ вкѣю горѣ**. Subinde et Substantiva ex **не** composita praepositionem **в** inter **не** et alteram vocem recipiunt: **не вчестѣ** 2 Tim. 2, 20. (Damiani Apost. в нечестѣ) *εις ἀτιμίαν*. Sic et Rom. 9, 21. et 1 Cor. 15, 43. In libris Serbicis **не в мѣдростѣ глѣю**, *ἐν ἀφροσύνη λέγω* pro **немысленнѣω**, 2 Cor. 11, 21. at v. 23. **немыдростѣкѣ**, *παρὰφρονῶν*, Ostrog. vero et correcta **не в мѣдрости**. **в видѣнїи** и **не в видѣнїи** pro **в невидѣнїи**. At formula **не ω козѣ**, **не ω мзѣцѣ** respondet graeco *ἐπ' οὐ Θεῶ, ἐπ' ἕκ ἕθνη*, Vulg. in eo, qui non est Deus, in eo, qui non est populus.

Specimina e Codicibus diversae aetatis.

I.

E Cod. ē membranaceo in 4. Bibliothecae Synodalis Mosquae, secundum catalogum sec. X., at certe seculo integro, aut duobus, serius scripto. Continet Psalterium insertis post singula καθίσματα orationibus. Psalm. 90, 4. 5. 6.

4 ПЛЕЩЕМА СВОИМА ОСѢНИТЬ ТЯ :-
и ПОДЪ КРИЛѢ КГО НАДѢКШИ СЯ :-
ЩИТОМЪ ОБИДЕТЬ ТЯ ИСТИН-
НА КГО :-

5 НЕ ОУКОИШИ СЯ ѠСТРАХА НОО-
ЩЬНАГО :-
и ОТЪ СТРЕЛЪЗЫ ЛЕТАЮЩАЯ ВДНЬ :-

6 И ѠВЕЩИ ВЪТМѢ ПРЕХОДАЩА :-
и ОТЪ СЪРАЩА И ДѢМОНА ПОЛД-
ДНЬНАГО :-

V. 4. Editi плещма scapulis, Venet. плещма
осѣнитъ obumbrabit. орѣжіем, Venet. оружїем,
ѡплѣ, pro щитомъ scuto. окыдетъ circumdabit.
истина veritas. De ь post т in tertia persona in осѣ-
нить et post м in щитомъ vide sis p. 19.

V. 5.

V. 5. *нощнаго вухтеривѣ*, nocturno. Tria и sequentia omittunt editi, cum in Graeco desint.

вѣднѣ in die, Ostrog. et Venet.; *водни* correcta pro *вѣднѣ*.

V. 6. *ѡ срѣща* ab incurso, Ostrog. et correcta, *ѡ срѣще* Venet. A radice *срѣтѣ* est compositum *срѣтѣшѣ*, inde Substantivum fem. *срѣща*, de qua voce vide p. 175 et 272.

сѣка pro *дѣмона*. Pro *δαίμων* in Psalmis, Evangelis, Actis et Epistolis ubique *сѣкѣ* legitur. In Apocalypsi tamen cap. 9, 20. *демонномъ*, et 16, 14. Adjectivum *демонстѣн*. occurrit.

II.

Ex antiquissimo libro изборникъ dicto, quem scripsit Johannes clericus (дѣнокъ) Duci Svjatoslavo A. M. *сѣфѣа*, (seu Christi 1073). Cap. лѣ. *сѣагаго василига отъ трѡудовѣнѣиухѣ*:

Яште вѣроукмѣ гѣи глаголюштоу шко вѣсь творѣи грѣхѣ рабѣ и грѣхоу и пакѣи вѣи отѣ оѣа дѣивола кѣте. и похотѣнниш оѣа вашегѡ хошете творити. да вѣмѣ шко не причастьникѣ кѣтѣ просто нѣ рабѣ. и гѣа и совѣ и оѣа наричетѣ. того кѡже дѣло кѣто творитѣ. и послоушѣитвоукѣ апѣлѣ рекѣи. не вѣстели шко кѡмуже прѣдѣстѣвѣикѣте себѣ вѣпослоушѣаник. раби кѣте кѡже послоушѣикѣ рекѣше грѣхѣ вѣ смѣртѣ или послоушѣаник вѣ правдоу. да нѣстѣ мѣртѣкѣ лѣпо кѣити вѣрѣкѣ. камаже шкоже рече шкоже тѣло

U u

кpo-

кромѣ дѣла мѣртва кѣтъ. такоже и вѣра безъ дѣла мѣртва кѣтъ. и пакѣи тѣи вѣроукиши яко еѣ единъ кѣтъ добрѣ твориши. нѣ и кѣси вѣроужь и сѣдързаютъса. глѣтъ же вѣи гѣ чѣто ми глѣте гѣи гѣи а нетворите якоже глѣю. подоба ко нѣи кѣтъ и дѣломъ гѣ неповѣдати. подѣ того господьствомъ сжштемъ ни црѣствоуюштоу ни господьствоуюштоу въ насѣ брѣхуу. да не и о насѣ глѣмо бѣде. яко и възлюбѣша и въ оустѣхъ своихъ. пѣзѣкъмъ своимъ сѣлѣгмѣ коу сѣрдѣце же ихъ не право сѣ нимъ. сѣлѣшимъ же и аѣла глѣюшта. не прѣлѣштѣнтѣа ни блѣоудѣнници ни коумирьнии слѣоужитѣле и любѣдѣнници. и сквѣрнотворѣци ни моужелѣожьнници ни пѣлѣнница. ни клеветнници. ни гравитѣле црѣства бѣжѣи не причѣстатъса.

E Parte secunda Fol. 121.

Инфракъсѣ (камѣкъ) зѣло чрѣвенъ кѣтъ образѣмъ. кѣзѣакѣтъ же въ кархидонѣ либоуницѣмъ иже наричѣтъса африкинѣ. глѣють же нѣ дѣннѣ нѣ ноштыж са обрѣтакѣтъ. издалѣча ко акѣи доуплатица. или акѣи оуглѣ. искрами мѣчшѣте. и кѣдинъ чѣгѣ прѣстанѣ —

аште про аше; хошѣте про хошѣте, et in alijs vocibus scribitur шѣт про шѣ. — въсь omnis, pro въсь. — да вѣмъ et scimus, про и вѣмъ. — соѣт sibi,

sibi, Dativus, uti et hodie apud Polonos et Bohemos, pro **себѣ**. — **нѣ** sed, verum, pro **но** Russorum. **вы** vobis, **мы** nobis, pro Dativis **вам**, **нам**. — In tertius personis **вѣдѣ**, **прѣстане**, **мѣчьште**, videtur et supra e a librario omissum fuisse, aut evanuisse, pro **вѣдет**, **прѣстанет**, **мечьшет**, а **мечтати**; **искрами** **мѣчьшет** scintillat, scintillas emittit. — In **дѣразѣмь**, **мзѣкъмь**, supplet a vocalem o. Legendum enim **о** **бразомь**, **мзѣкомь**. — **нѣ** semel Polonorum more, alias **не** non. — In **пиганицѣ** cum a conjunctum est i, uti alias cum a et ж in **пѣ**, **ж**. — Quid **дѣплатица** sit, definire non ausim. An **адamas**?

Textus e scriptura citati omnino differunt ab editis; Rom. 6, 16. **не вѣстели** etc. non nisi in paucis. Post **секе** legunt editi **ракъ**, pro **рекше** vero **или**, et **полашаніа** in Genitivo, utique recte. Jac. 2, 26. editi **безъ дѣха** pro **кромѣ дѣха**, et v. 19. **трепещут** pro **сѣдързаятъся** contremiscunt. Alii Codices **трѣсѣтъся**, alii **оужасают**, alii **страшѣтъся** pro **φοβουσι** legunt. Cum **дързати** confer Russ. **дрогнѣ** et **дрожѣ**, Croat. **drehtati**, et Serb. **дркчати**, quae a radice **дрг** deducta sunt. Pluribus differunt versus 9 et 10. e 1 Cor. 6. adducti. Pro **коумирьнии** **сѣвжителе** legunt editi **идолосѣвжители**, pro **любодѣици** vero **прелюбодѣи**, pro **сквѣрнотворци**, **клеветници**, **грабителек** **идем** **сквѣрнителн** (**Ostrogіensis** **сквѣрнителе**), **досадителн**, **хищницы**. Vocibus **малакн**, **ангелн**, **татн**, nihil respondet in codice.

III

E Cod. aī. e Typographia in bibliothecam synodalem Mosquae illato, Evangelistarium continente, membraneo in 4., secundum Catalogum Sec. XII. Matth. 15, 19. 20.

19 ѿ срѣца бо исхѡдять помѣшленнѣ за-
оубиства. любоудѣшннѣ. прелюбоудѣшннѣ. тѣтъ-
бѣтѣ. лѣжнѣнаѣ послѣшества хоулно глѣннѣ. 20
снѣ соуть сквернащнѣ члѣва. а кже неумове-
нами роуками гѣсть. нескверннѣ члѣва.

За etiam Ostrog., Заа Vindob. Evangeliorum,
Заа соггеста. — прелюбоудѣшнѣ adulteria, прае-
ропнт editi. Sic et Codd. Vindob. sed клѣди (клѣ-
ды) про любоудѣшнѣ. — лжесвѣдѣтельство, ψευ-
доμαρτυρίαι, et хѣды editi. Codd. Vind. власфимнѣ
про хѣды. — сѣа сѣтъ сквернаща editi. — неум-
мывенами рѣками Ostrog., неумовеннымѣ рѣками
соггеста, неуммывенама р. Vindob. B. seu Belgrad,
неуммывенама Vind. A seu Heropot. — гѣстѣ om-
nes alii pro russo Infinitivo гѣсть. — не скверннѣ
editi.

IV.

E Cod. 7. (olim Typographiae) membranaceo
in 4. secundum catalogum seculi XII. Continet
lectiones ex Apostolo. 1 Joh. 5, 6—9.

6 ꙗко дхъ кете истиннѣ. три сѣтъ послу-
шествоующе. дхъ и вода и крѣвь и трик вѣ-
кѣдно соуть. 9 аще послушество члѣвчско при-
млемѣ.

Versum septimum abesse in omnibus Codd. Mss.
et libris ante annum 1653 impressis, aliunde constat.
V. 6. кете про кетѣ. Solent enim librarii e et ѣ
confundere. Vide p. 558. истиннѣ vitiose про ист-
на ꙗко. V. 8. ꙗко про ꙗко Nov. Test. Bibliothecae S.
Mag-

Marci Venetiis. три *trēs* et трик *ā trēs* distinguit codex. Alii etiam primo loco legunt *трѣ*, uti editi; Codex Venetus utroque loco *трѣ*. Vindob. Apostolus chartaceus свѣдѣтельствующе, sic et Venetus codex, sed addito и ante *дѣх*. Certe и cum свѣдѣтельствующе conjungendum fuit. Sic Ostrog. свѣдѣтельствоушеи, correcta свидѣтельствоуши. Pro *кръвъ* edit. russicae *кровь*. Pro *послѣшество* juniores Codd. cum Ostrog. свѣдѣтельство, correcta свидѣтельство.

V.

E Cod. Synodalis (olim patriarchalis) Bibliothecae Mosquae, Nro. 6. membranaceo, in folio grandi anno 1220 scripto, qui epistolas Pauli ad Romanos, Corinthios, Galatas, Ephesios, cum Commentario continet. Dividitur textus in *чтеніа*, главы, свѣдѣтельства et *гранса*, i. e. in lectiones, capitula, testimonia et versus. 1 Cor. 15, 47—50. Eodem versiculos etiam e Cod. кѣ. membranaceo in 4. ejusdem Bibliothecae, anno 1307 scripto, lectiones ex Apostolo continente, descripsi usque ad vocem *пльть*.

47 Първъи члкъ ѿ земаа пърстъна въторзи
члкъ гь съ несе :-

48 . . ко пърстънзи. таковин пърстънини. ишко
нѣнини. такови и нѣсцини :-

49 и шкоже носихомъ тѣло пърстънаго :-
да носимъ и нѣнаго тѣло :-

50 сеже глѹ кратик. шко пльть и крвъ
црѣвни причлстити неможесть :-

Codex 24. вторъги sine ꙗ inter ꙗ et ꙗ. V. 48. такоже про тако seu. .ко, cum ꙗ initio paginae non compareat. тацнже .bis pro такови и, таѡѡтн каѡ. такоже нѣнъги pro и тако нѣнини. нѣнини pro нѣсъци, quod postremum est a singulari нѣсъкъи. V. 49. male omittit и ante такоже. шѡраз bis pro тѡло. шѡраз нѣнаго ordinem graeci textus servando.

Editi v. 48. такоѡ олѡс. Ostrog. такоѡи, melius correcta такови и, pro secundo тацнже utraque. V. 49. шѡлекохомѡ во образ et да шѡлечемѡ. V. 50. сѡеже — црѡтвѡ кѡѡа наслѣдити немогѡт. Vindonenses Apostoli, (chartaceus et membranaceus seu Dragomiricensis), servarunt singularem неможет, at pro сѡе же глѡ editorum legunt сѡе же рекѡ, тѡто дѡ ѡи. V. 47. pro Genit. russo земаи editorum, uterque земак Serborum more, pro antiquo земаа; прѡстѡи prior, прѡстѡнъ Dragomir. V. 48. такоѡ uterque cum editis. тацн и primus, таковиже Dragom.

VI.

E Cod. 36. scripto anno mundi 6917, i. e. 1409, membranaceo in 4. majori, continente lectiones ex Evangeliiis. Луcae 1, 1. 2. 3. 4.

(1) понеже уѡ мнози начаша чинити. по вѣстѡ о избѡстѡнъхъ. вѡнасъ вѡшехъ. (2) такоже прѡѡдаша намъ бѡвѡшннн искомн. самовидѡи и слугѡи словеси (3) изболнѡ и мнѡ хужѡи повѡхъ. вѡ истину пораду. писати тебе самѡи

ВНЪИМЪ ОЕОФИЛЕ. (4) ДА РАЗУМѢКШИ. ОНИХЪ ЖЕ НАОУЧИЛЪСА ИСН. СЛОВЕСЕХЪ ОУТВЪРЖЕННИК.

Codd. Vindobon. (Xeropot. et Belgrad.) textum exhibent, qui ab editis, praecipue a Mardarii editione, minus differt. V. 1. ѡ ИЗВѢСТЪОВАНЫХЪ ВНАСЪ ВЕЩЕХЪ. V. 2. ИЖЕ ИСПРѢВА — КЪВШЕИ СЛОВЕСИ, *οἱ ἀπ' ἀρχῆς γενόμενοι τῷ λόγῳ*. V. 3. ПОСЛѢДОВАВШЪ ВЪШЕ ВЪСѢХЪ ИСПЫТНО ПРО ХЪЖЬШЮ ЕТС. Post хЪЖЬШЮ legunt duo Codd. Petropolitani (apud Griesbachium 2 et 3) ИСПРѢВА (всѣхъ Cod. 2, повсѣхъ Cod. 3). At Alexii versio, seu versionis antiquae recognitio, хЪЖШЪ non probavit. Habet enim припослѣдовавшъ свѣше всѣмъ опасно про *παρρηκολυθῆκότι ἀνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς*. Cod. Кор. convenit quidem cum Vindobonensibus, legit tamen вѣше всѣмъ про всѣхъ. писати текѣ Ostrog. et correcta, uti Cod. 36. текѣ писати Xeropot. Belgrad. et Mardarii editio cum graeco. V. 4. СЛАВНЫИ Petropol. secundus (3). Primus (2) servavit vocem graecam кратисте. Codd. Vindob. cum editis ДРЪЖАВНЫИ. Sic et Alexii Metropolitae versio. Quoad orthographiam Codd. Serbicos differre a Russicis, satis jam notum est. Нинсъ начеше, поредѣ, се Xeropot. et Mard. editio, про начаша, порадѣ, сл.

VII.

E Cod. membraneo in 4. olim Hankiano, nunc Vindobonensi Caes. Bibliothecae, seculi XII. aut XIII. (non VIII. uti visum fuit pristino possessori), apud Griesbachium N. 1, qui potius ѡцѣшник, quam Hirmologium dicendus fuit. Continet praeter Odas ex Octoecho etiam lectiones ex Evangeliiis et Epistolis. Luc. 24, 12—35.

12 Петръ възставъ тече къ гробѣ. и прииде
 видѣ ризѣ лежаща кдинѣ. и иде въсекѣ днбаса
 бывшему. 13 и два ѿ нихъ бѣста идѣша въ тѣже
 днѣ. въ вѣсь ѿстопающую стадин шестидесати
 ѿ иерсама. кнже има камаоугъ. 14 и та бегѣдо-
 вашета ксекѣ. о вѣхъ сихъ приключешихъса. 15
 и кѣи бегѣдоующима има и стазаюшемаса и
 самъ ѿъ приближиса. и дащета снима. 16 очие
 кю дръжашетаса. да кго непознаста. 17 рече
 книма. что соуть словеса си онхже истазактаа
 къ себѣ идоуша и кета драхла. 18 ѿвѣщавше
 кдинѣ кмоуже има клеопа. рече кнемоу тѣди
 кдинѣ пришлецъ кси въ иерламѣ. и нечюли бѣше
 шихъ въ немъ въ днѣ снѣ. 19 и рече има къхъ.
 онаже рѣста кмоу. пже о ѿѣ назаранинѣ. иже
 бѣи моуже прѣкъ сильнѣ дѣломъ и словомъ прѣ-
 дъ бгѣ и вѣми людѣми. 20 и како и прѣдаша
 архикрѣи. и князи наши. на ооуженик смѣ-
 ти. и пропадан. 21 мѣи же надѣшхомъса. шко
 съ кетъ хотаи изкавити изла. нѣ и надобѣми
 сими трѣти съ днѣ иматъ. 22 и женѣи ктери
 ѿ насъ оужасиша нѣи. кѣвшата рано оу гробѣ.
 23 и не обрѣтѣща телесе кго. придоша глѣше
 и пваѣник англа видѣща. иже глѣть и жива.
 24 и идѣ ктери ѿ насъ къ гробоу. и обрѣтоша
 тако такоже и женѣи рѣша. самогоже невидѣша.
 25 и тѣ рече книма. о несмѣисльнати. и мотѣ-

наѣмъ срдѣмъ. вѣровати о всѣхъ ꙗже глѣша
 пррци. 26 не таколи подобакть пострадаѣти хрѣ-
 и възнѣти въ славоу свою, 27 и наченъ ѿ мосѣа.
 и ѿ всѣхъ прркъ. сказаѣше има ѿ всѣхъ
 книгъ ꙗже бѣахъ онѣмъ. 28 и приближишася
 въвесе нѣкоюю възноже и дашета. и тѣ твораѣшеа
 далече ити. 29 и ноужашета и глѣша облази
 снима. ꙗко при вечерѣ ксть. и приклонилъса ксть
 оуже днѣ. и възниде снима облѣшь. 30 и вѣтъ ꙗко
 възлеже снима. и примѣъ хлѣбъ блгослови и. и прѣ-
 аомль даѣше има. 31 онѣмъже ѿверзостася очи.
 и познаѣтан. и тѣ ищезе ѿ нею. 32 и рѣста кеее.
 не срдѣе ли бѣ горан внаю. ꙗгда глѣше кнама
 на поути. и ꙗко сказаѣше нама книгъи 33 и въ-
 ставъша. въ тѣ чѣ. възвратиѣтася въ иерлѣмъ,
 и обрѣтоста сѣвъкоупльшася единогондаеате. иже
 бѣахоу сними; 34 глѣше. въ истиноу ꙗко възста
 хрѣ. и ꙗ...са симону. 35 и повѣдашета ꙗже
 бѣша на поути. и ꙗко познаѣса има. въ прѣклѣ-
 млѣнии хлѣба.

Cum in Mss. antiquis vocabula non sint spatii
 ubique separata, nos ea in lectorum commodum spa-
 tiiis interpositis divisimus. Solent adhuc in editis voces
 conjunctim scribi, uti in Ostrog. видѣризыединныле-
 жаща, et ѿндевѣжебѣдываеаебывшемъ.

V. 12. лежаща единаѣи, hoc ordine graecus:
 κειμενα μὴνα. Codd. juniores, uti Vindobonenses duo,
 Kopitarii, editiones omnes единаѣи praeponunt.

Pro иде alii melius ѿнде ἀπὸλαθε, abiit.

V. 13. *ce post n legunt omnes alii.* Missale glagol. 1483 inserit оученика ꙗѣа post два pro ѿ ннѹ, cum ab hoc versu lectio incipiat. Cod. Кор. addit мѣжа ante два. Pro тѣже editiones russicae той же. Cod. Belgrad. тѣже; Veneta Liturgia, Mardarii editio, Cod. Кор. utpote Serbici тѣже. Miss. glagol. бѣан вкрѣсеніа его in die resurrectionis ejus, pro втойже день. Pro весь Vindob. B. seu Belgrad. cum editis весь. Mardarii edit. et Miss. Glag. legunt ваг, inserendo Illyriorum more a pro ѡ seu ѣ. Pro definita terminatione ѿстолюю editi et Codd. alii ѿстолюѡ, praeter Mardarium, qui ѿстолюѡю habet. Pro Genit. шестидесатѣ alii cum editis Accus. шестидесат. Pro камаоуѣ alii cum editis еммаѣѣ.

V. 14. *векѣдоваста ксеѣѣ* alii cum editis. Miss. glag. глахота мею собою loquebantur inter se. Idem omittit снѹ post всѣх. In приключешнѹ pro приключешнѹ librarius scripsit ѣ pro ѡ. Mardarius приключашнѹ inserendo а euphonicum Serborum.

V. 15. *биси* Miss. glagol. hic et alibi pro бѣстѣ бѣстѣдѣющема Ven. Liturgia et editi, praeter Mardarium, qui cum Codd. terminationem има habet. мею сокою post има addit Miss. Glag. сѣвѣпрашающема Херорол. et Venet. совопрашающема соггеста. сѣвѣпрашающима Belgrad. et Mard. сѣвопрашающима Ostrog. pro стазющема. Pro са Codd. Serb. et Glag. hic et ubique се. приканисеа sic et editi; Belgrad. in Gerundivo приканисеа ѣууѣас. идашеа male pro идаше. и идаше Херор. Кор. Mard. et Glag. et Cod. Vaticanus, cujus fragmentum Alteras contulit. идаше Venet. идаше Belgr. шнима pro снима Glagol.

V. 16. *дрѣжастаса* Ostrogiensis, *дрѣжастасе* Кор. Mard. Glagol. *дрѣжастѣсе* Venet. *дрѣжастѣса* Belgr. *дрѣжастѣса* соггеста. *непознаста* Кор. Venet. editi. *непознаста* Miss. Glagol.

V. 17. *Pro си editi сѣа.* *стазаетаса* Belgr. editi. *стазаетаса* Codd. Serb. In plurali *стазаетесе* Херор.

Кор.

Кор. Pro κείετ Glagol. мѐю сокою. дрѣхла, дрѣхла
Codd. Serb. дрѣхала Glagol.

V. 18. κνικμϛ Codd. Serb. емϛ Glag. нечѣл еи
Glagol. не оубѣдѣл еи correcta, неоубѣдѣ Ostrog.
et aliū. в сѣ дни Glag. sequendo ordinem Vulgatae:
his diebus.

V. 19. мѣже pro мѣжъ. снлѣн Belgr. editi.
снлѣн Glag.

V. 20. и ante како male omittunt editi, cum
ὁπως τε legatur. еро pro и et quidem post предаша
alii cum editis. κνεзи Codd. Serb. et Glagol. ωсѣдѣ-
нѣ editi. оѣднѣ Glag. сѣмрѣти Glag. pro сѣмрѣти:
сѣмрѣти Xерор. сѣмрѣти Belgr. пропешен Glag. et
Vatic. распаша еро edd. распеше еро Codd. Serb.

V. 21. сѣй есть хотѣ edd. хотѣ Кор. Glag. Ме-
lius хотѣи cum sit ὁ μέλλων in graeco. Sic Belgr.,
хотѣи Xерор, Venet, Mard. и нѣнѣ на дѣвѣтѣи трѣти
данѣ есть, et nunc super haec omnia tertia
dies est, Vulg. Glag. ной Belgr. Mard. но edd. pro
нѣ. Pro сѣ, hic, correcta сѣй, Ostrog. male сѣ. Pro
нматѣ ѡуѣ correcta есть. днѣсѣ сѣмѣрон Belgr. et editi;
cum nostro omittit Xерорot. ѡнѣлнѣ сѣлѣшѣ, quod
habent editi et manuscripti post днѣсѣ, in Cod. nostro
deest errore librarii, uti нѣ versu 22.

V. 22. нѣ Belgr. но edd. на Glag. етерѣ ѡ на-
ших Glag. нѣкѣлѣ edd. нѣкѣлѣ Codd. Serb. pro кѣ-
рѣ. Pro кѣшѣлѣ Codd. Serb. кѣзшѣн, correcta
кѣшѣлѣ.

V. 23. не ωкрѣтшѣ edd. in plurali pro duali mascul.
неокрѣтшѣ, qui pro fem. неокрѣтши hic locum ob-
tinuit. телесе etiam Ostrog. Alii тѣлесе utique me-
lius. приѣ Glag. pro приѣшѣ. Confer Gramm. p.
564. видѣшѣ Ostrog. Alii видѣшѣ, Gerundivo
graecum ἰωδακέναι exprimendo. Correcta, resoluto Ge-
rundivo, такѣ видѣшѣ. еро про и (cum) editi, нѣ Кор.
et Glag.

V. 24. идоша нѣциѣи alii cum edd. ка грокѣ Glag. ко грокѣ correcta, apposita vocali euphonica Russorum.

V. 25. той про тѣ edd. та Glag. in mascul. ipse αὐτός. мѣтна про βραδείς Vatic. apud Alterum; an non мѣдна, мѣднаа, legendum, cum Carniolis мѣден et мѣдити in usu sint. Confer et мѣдлити. Alii кѣнаа, Venet. Mard. кѣнаа, Кор. касна, edit. russ. коснаа. Glag. лѣна. еже ante вѣровати edd.

V. 26. не сѣа ли alii cum edd., praeter Кор. et Glag., qui не таколи legunt. подокаше alii cum edd. тако ante внити addit Glag. quia Vulg. ita legit.

V. 27. начьн edd. Serbicae, начан Кор. Glag. сказааше Ostr. сказааше corr. сказааше Codd. Serb. et Glag. писанѣи alii cum edd. At Vaticanus et Glag. cum nostro книг, sed таше pro vitioso иже. вѣхѣт Vatic., вѣхѣ Glag. Кор. таше ш нем. edd. ш ним Venet. Mard. deleto вѣхѣ; cum in Graeco non legatur.

V. 28. нѣкѣю non legit Vatic. neque alii. к вси Glag. про вьсь. в дом Кор. et tamen тох вниюж. Mard. въ ваг, Venet. въ вьсь. Glag. addit pronomen та-ante идашета. идашета edd. идѣшета Venet. Mard. идѣшета Кор. — далечайше edd., далеченше Хероп. далечѣнше Belgr.; даде Glag. далече Кор. cum nostro.

V. 29. нѣждаста Vatic. ac alii cum edd., нѣжѣста, sine ѣ, Ostr. нѣжхота Glag. обляѣзи Кор. Mard. обляѣзи alii et Glag. шбляѣзи edd. Russicae. к вечерѣ edd. при вечерѣ ти Glag. прѣклонилсе есть Codd. Serb. et Glag. приклонил Кор. et edd. юже Vatic. Кор. Glag. at alii cum edd. omittunt. съ ними in plur. Belgr. шняма Glag. hic et alibi. обляѣци Кор. Mard. обляѣци Venet. Хероп. шбляѣци Belgr. correcta, обляѣти Ostr. Imo et in Vatic. siquidem accurate descriptum fuerit fragmentum transmissum, Infinitivus обляѣци pro Supino обляѣци. Miss. glag. omittit τῆ μεῖναι cum Vulgata.

V. 30. и (et) ante прѣим corr. omittunt alii cum Ostr. прѣем Cod. Serb. et Glag. и (cum) post благослови

deest

deest in aliis et in Graeco. прѣломив edd. прѣломъ Кор. прѣломъ cum nostro Vatic. им in plur. Кор.

V. 31. ѿверзостѣа correcta, ѿвразостѣа Belgr. Alii mascul. dualem in оста habent. Glag. ѿврѣстѣ. — и та ишезе ѿ очю ею Glagol. Vulgata sequens: et ipse evanuit ex oculis eorum. Alii cum edd. невидим бысть има. Vatic. cum nostro ишезе ѿ нюю (certe нѣю).

V. 32. рѣкоста к сѣкѣ edd. Post ли excidit нам, quod alii legunt. горѣ бѣ Кор. горе бѣ Ven. Mard., взгораше е х а г с и т, Glag. нама sine к alii cum edd. сказоваше Glag. et alii cum edd. сказаше Vatic. cum nostro.

V. 33. съвѣкѣпашае Кор. савѣкѣпаше Glag. съвѣкѣпакни Херор. съвѣкѣплены Belgr. съвокѣплены Ostrog. совокѣпленых pro Accusativo correcta. единого на десате Ostrog. единого на десате edd. aliae, единнадесате correcta. и ante иже legunt alii, quod in nostro et in Кор. deest. вѣхъ Codd. Serb. влхъ edd. Russicae.

V. 34. глѹше Кор. Glag. cum nostro, глѹщих Херор. Belgr. cum edd. pro Accusativo λήγοντας. вѣ истинѣ ante ꙗко cum nostro Vatic. et Кор. Post ꙗко alii cum edd. At Vulgatae ordinem sequitur Miss. Glagol. ꙗко вскрѣсе фѣ истинѣ, quod surrexit Dominus vere. хѣъ cum nostro Vaticanus tantum; alii cum edd. фѣ. In г. са desideratur ви. Nam alii omnes legunt ꙗвнса, Codd. Serb. ꙗвнсе.

V. 35. и та повѣдашега Glag., и та повѣдаста Vatic. et alii cum edd. Excidit itaque та in nostro. — ꙗже быша (quae gesta erant) edd. ꙗже быше Vatic. Кор. вѣше (erant) Glag. ꙗже на пѣти, τὰ ἐν τῇ ἰσθῶ, Mard. et Codd. Херор. et Belgr. deleto быша. — в прѣломленіи edd. At Херор. et Belgr. в прѣломленіи cum nostro, qui et alias in participio passivo Verborum in ити, Serborum more, ꙗм pro ен amat. Confer p. 554.

VIII.

E Cod. Bononiensi Bibliothecae S. Salvatoris, continente Psalterium cum Commentario, qui falso S. Athanasio adscribitur. Ex hoc codice Nicolaus Antonellus, qui Interpretationem Psalmorum S. Athanasii Romae 1746. fol. edidit, in Praefatione p. XIX — XXI. specimen exhibuit. Psalmum primum ibidem non sine vitiiis pluribus, a literarum similium permutatione et signorum et confusione ortis, editum hic restituere conatus sum, ad normam orthographiae veterum Codicum, cum codicem ipsum inspiciere mihi non liceat.

1. БЛАЖЕНЪ МЖИЪ ИЖЕ НЕ ИДЕ НА СЪВѢТЪ НЕЧЬСТИВЪИХЪ: И НА ПЯТИ ГРѢШЬНИХЪ НЕ СТА: И НА СЪДАИЦИ ГОУБИТЕЛЬ НЕ СЪДЕ.

2. НЪ ВЪЗАКОНѢ ГДНИ БОЛИ КГО: И ВЪ ЗАКОНѢ КГО ПООУЧИТЬСА ДНЬ И НОЩЬ.

3. И БЖДЕТЬ ТАКО ДРЪВО САЖЕННО ПРИ ИСХОДИЩИХЪ ВОДАМЪ.

4. КЖЕ ПЛОДЪ СВОИ ДАСТЬ ВЪВРѢМЪ СВОИ.

5. И ЛИСТЪ КГО НЕОУПАДЕТЬ.

6. И ВСЕ КАНКО СТВОРИТЬ ПОСПѢКТЕСА КМОУ.

7. НЕ ТАКО НЕЧЬСТИВИИ, НЕТАКО: НЪ ТАКО ПРАХЪ КГОЖЕ ВЪЗМѢТАКТЬ ВѢТРЪ ШЪЛИЦА ЗЕМЛА.

8. СЕГОРАДИ НЕВЪСКРѢНЖТЬ НЕЧЬСТИВИИ НА СДЪЗ, НИ ГРѢШЬНИЦИ ВЪСЪВѢТЪ ПРАВЕДЬНИХЪ.

9. **КАКО ВЪСѢТЬ ГДѢ ПЛѢТЬ ПРАВЕДНЪИХЪ, И ПЛѢТЬ
НЕЧЕСТИВЪИХЪ ПОГЪБНЕТЬ.**

1. **БЛЖН** beatus, Ms. Vind. et editio Veneta. **БЛАЖЕН** sine titlo Ostrog. **ГЪБИТЕЛЕЙ** correcta pro **ГЪБИТЕЛЕЬ**. **НЕ СЪДЕ** non sedit, sic et Venet. Ostrog. **НЕ СЪДА** correcta et jam ante eam aliae edd.

2. **НО** pro **НЪ** edd. russicae. **НЪ** codd. Serbici. **ВОЛЯ** voluntas, sic Ms. Vind. et Venet. **ВОЛА** alii. Solet autem **Л** in antiquis Codd. post consonantes, in vero initio et post vocales scribi, ex. gr. **ЛВЛАЛЛСА**. **ЕГО** seu **ЕГѠ** edd. russicae pro **ЕГО**.

3. **ДРЕВО** lignum, edd. russicae. **САЖДЕННО** Ms. Vind. **САЖДЕННОЕ** ed. Venet. **САЖЕНО** Ostrog. **НАСАЖДЕННОЕ** correcta. **ВОД**, aquarum, Genitivo alii, pro Dativo **ВОДАМ**.

4. **ЕЖЕ** (quod) edd. **ИЖЕ** vitiose Ms. Vind., Venet. et Ostrog.

5. **НЕ ѠПАДЕТ** non decidet, omnes alii pro **НЕОУПАДЕТЬ**.

6. **БЛАЕЛИКА** *καὴτα ὄσα*, alii in plurali pro **ВСЕ** **КАНКО**. **АЩЕ** **ТВОРИТ** *ἂν ποιῆ*, alii pro **СТВОРИТЬ**. **ОУСПѢЕТ** prosperabitur, pro **ПОСПѢКЕТСЯ**.

7. **ЗЕМАИ** terrae, edd. russicae, **ЗЕМЛЕ** Venet. **ЗЪМАК** Ms. Vind. pro antiquo Genitivo **ЗЕМЛА**.

8. **НЕВЪСКРЕНЪТЪ** non resurgent, sine titlo Ostrog. **НЕВЪСКРНОУТЬ** Ms. Vind. **НЕВЪСЪРНОУТЬ** errore typi ч pro к ed. Veneta. **НИЖЕ** neque, correcta et jam ante eam quaedam editiones.

9. **СЪВѢСТЬ** (novit) Ostrog. **СЪВѢСТЬ** Ms. Vind. et ed. Venet. Suspicio autem etiam in Cod. Bononiensi legi **СЪВѢСТЬ**, quamvis **ВѢСТЬ**, quod editiones recentiores russicae habent, apud Antonellum excusum sit. Cum Veneta editio **НЕЧЪСТИВЪИХЪ** exhibeat, vellem certo scire, an non et Cod. Bononiensis legat **НЕЧЪСТИВЪИХЪ** et **ПРАВЕДНЪИХЪ**, antiquissimorum Codicum, cum ille hos in scribendo **Ъ** pro **Ы**, **АЩЕ** pro **АЩЕ**, et in aliis sequatur.

IX.

Е Codice glagolitico, quem Josephus Simon Assemanus Jerosolymis invenit atque Romam attulit. Continet Evangelia pro Dominicis et Festis secundum ritum graecum. Matthaeo Caramano, qui eum Suida seu anno 1081 antiquiorem statuit, assentiri non possum, quamvis eum e codice cyrillico antiquo seculi XIII. mutatis literis cyrillicis in glagoliticis descriptum facile credam. Joh. 1, 1. 2. 3. et 14. e Caramani Considerationibus seu Refutatione adnotationum Stephani Rosae in editionem Missalis Glagolitici an. 1741 impressi.

1. ИКОНИ БѢ СЛОВО И СЛОВО БѢ ОУ БОГА И БОГ БѢ СЛОВО.

2. СЕ БѢ ИКОНИ ОУ БОГА. 3. ВСА ТѢМ БИШЕ
V. 14. И СЛОВО ПАТЬ БИШЕ И ВСЕЛСЕ ВНИ.

Prorsus convenit fragmentum glagoliticum in membrana Bibliothecae Caesariae Vindobon. V 2. tamen addit и ante се. Continuatque post вса тѣм бише versum 3. 4. et partem 5.

3. И БЕЗНЕГОМЕ НИЧЕСОМЕ БИСИ, КИЖЕ БИСИ.

4. В ТОМ ЖИВОТ БѢ И ЖИВОТ БѢ СВѢТ ЧАКОМ.

5. И СВѢТ В ТѢМѢ СЛАТИТСЕ И ТЪ

In Assemani Codice, quem ille in Calendariis ecclesiae slavicae saepius citat, p. 46 adscriptum est cyrillicis literis nomen scribae: papas Ivan Kravonosi pisa evangelie sie, i. e. ut interpretatur

Caramanus, presbyter Johannes Vaccifer scripsit Evangelium hoc. Pro ψ saepe scribi $\psi\tau$: itaque $\chi\omega\psi\tau\delta$ pro $\chi\omega\psi\delta$, et pro vocali solum τ poni: itaque $\tau\rho\zeta\sigma\tau$ pro russo $\tau\rho\zeta\sigma\tau$; $\mu\lambda\alpha\tau$ pro $\mu\lambda\sigma\tau$ et Jer crassum forma distinctum a tenui notavit Caramanus, quae omnia probant, Glagolitam Kravonos longe accuratius codicem cyrillicum transformasse in glagoliticum, quam alios.

V. 1. et 2. Pro $\sigma\upsilon$ $\kappa\omicron\gamma\alpha$, apud Deum, codd. cyrillici antiquissimi ω $\kappa\omicron\gamma\alpha$; minus antiqui $\kappa\tau$ $\kappa\omicron\gamma\delta$, quod editi servarunt. Ostrogiensis vero legit $\sigma\upsilon$ $\kappa\omicron\gamma\alpha$; correcte in textu κ $\kappa\omicron\gamma\delta$, at in glossa marginis $\sigma\upsilon$ $\kappa\omicron\gamma\alpha$. Confer p. 70.

V. 3. БЫШЕ , uti Codd. Serbici, pro БЫША . и БЕЗЪНКОЖЕ Cod. Кор. БЕЗНЕГОЖЕ Mosqu. secundus supra p. 71. citatus; alii БЕЗНЕГО . НИЧТОЖЕ pro НИЧЕКОЖЕ , et БЫСТЬ pro КИСИ . Codd. Cyrillici omnes, et Glagoliticus Assemani v. 14.

V. 5. СВАТИТЕС cum euphonico α Illyriorum, pro СВЯТИТЕС antiquorum Codd. Fragmentum igitur hoc longe recentius est codice Assemaniano.

X.

E Cod. Parisino Bibliothecae regiae N. 52 Supplementi, cujus fac simile mihi benevole nuper transmissum fuit. Luc. 15, 11—32. Eandem lectionem olim descripserat Dn. Kopitar ex alio Codice antiquiore, quem in notis Parisium A. nominabo.

11 чѣкъ нѣкъи имѣ два сына, 12 и рече онѣиши ю шѣ, шче. даждь ми доинжа чѣ имѣнѣа. и раздѣли има имѣнѣе. 13 и не по

X x

мнозѣх

мнозѣхъ дѣхъ, събравъ всѣ мѣнѣи снѣ и ѡтѣде на
странѣ далече, и тамо разточѣ имѣніе свое жи-
вши каждаго 14 и иждившѣ емѣ всѣ. бѣ гладѣ
крѣпкѣ на странѣ тои и тѣи начатъ лишатиса. 15
и шѣдъ прѣдѣпѣса единѣмѣ жителѣ страны тоа. и
посла его на села своа пастѣ свѣнѣа, 16 и желашѣ
насытити чрѣво свое ѡ рожецѣ шже пѣдѣхъ свѣнѣа,
и никтоже дааше емѣ. 17 бѣ себеже пришѣдъ, рече,
какоко наемникъ шца моего избывають хлѣбъ, азъ
же гладомъ гыкнѣ. 18 вставъ идѣ къ шѣмѣ моему
и рече емѣ, шѣе съгрѣшихъ на тебѣ и прѣдъ тобожъ,
19 и кѣтомѣ нѣмѣ дѣинѣ. рече снѣ твои, створи
ма шко единого ѡ наемникъ твоихъ. 20 и въставъ иде
къ шѣмѣ свѣемѣ. ешеже емѣ далече сжѣшъ, ѡзрѣи
шѣмѣ его, и мнѣ емѣ бѣи и текѣ нападе на выхъ его,
и шлобыза и. 21 речеже емѣ снѣ. шѣе, съгрѣшихъ
на тебѣ и прѣдъ тобожъ. и кѣтомѣ нѣмѣ дѣинѣ
на рещиса снѣ твои. 22 речеже шѣмѣ къ ракомъ своимъ
изнесѣте шдежда прѣвѣа, и шлѣщѣте его, и да-
дѣте прѣстенѣ на рѣкѣ его и сапогы на нозѣ, 23
и привѣдѣше телѣць ѡпитѣны, заколите. и шде
беселѣмса 24 шко снѣ мои съ, мртѣвѣ бѣи и шжебѣ,
и изрѣвалъ бѣи и шбрѣтѣса. и начашѣ беселѣ-
са. 25 бѣеже снѣ его старѣи на селѣ, и шко гра-
ды прѣближиса къ домѣ, слышашѣ пѣнѣа и ликы 26
и призвавъ единого ѡ отрокѣ, въпрашашѣ что сжѣ
сѣа, 27 шнже рече емѣ. шко братъ твои прѣидѣ и
Закла

ЗАКАА ѡѢ ТВОИ ТЕЛУЪ УПИТЪМ. ТАКО ЗАРАВА ЕГО
 ПРИЖТЬ. 28 РАЗГНЪБАВЖЕСА, И НЕХОТЪШЕ ВНИТИ.
 ѡѢЖЕ ЕГО ИЗЪШЪД МОЛЪШЕ И. 29 ОИЖЕ, ѡВЪЩАВЪ
 РЕЧЕ ѡѢЪ. СЕ ТОЛІКО ЛЪТ РАКОТАХ ТЕБЪ, ИНИ-
 КОЛІЖЕ ЗАПОВЪДИ ТВОА ПРЪСТЪЖИХЪ, И МИЪ НИ-
 КОГДАЖЕ. ДАЛЪ ЕСИ КОЗЛАТЕ, ДА СЪ ДРУГИ МОИМИ
 ВЪЗВЕСЕЛА. 30 ЕГДАЖЕ СЪНЪ ТВОИ СЪ. ИЗЪДА
 ИМЪНІЕ ТВОЕ СЪЛЮБОДЪНИЦАМИ ПРИДЕ. ЗАКАА ЕМУ
 ТЕЛУЪ ПИТОМЪ. 31 ОИЖЕ РЕЧЕ ЕМУ. ЧАДО ТЫ ВСЕГ-
 ДА СЪМНОЖ ЕСИ, И ВСЪ МОА ТВОА СЖТЬ. 32 ВЪЗВЕ-
 СЕЛІТИЖЕ СА И ВЪЗРАДОВАТИ ПОДОБАШЕ. ТАКО БРАТ
 ТВОИ СЪ МРЪТЪВЪ БЪ И ѡЖИВЕ. И ИЗГЫБЕЛЪ БЪ И
 ѡБРЪТЕСА.

V. 11. ктер про нѣкми Par. A. et Miss. Glagol.

V. 12. мнїи Par. A. манши, et ѡ нїю про ею
 Glag. дѡинѡ чѣ Par. A. Ex orthographia достоинжа
 часть apparet Codicem Parisinum B. esse e mediis inter
 Serbicos et Russicos, quales Moldavici esse solent.
 Glag. дан ми честь достоанїа. Pro имѣнїе Glag:
 достоанїе имѣнїа.

V. 13. маан про мнїи Glag. далѣчнѡю про
 далече Glag. Pro тамо Cod. Кор. et Glag тѡ. живи
 (про жива) Glag.

V. 14. иждишѡже Par. A. et editi; и потом
 кгда разточн Glag. sequendo Vulgatam: et postquam
 omnia dissipasset. еѡм lege выти Glag. про высть.
 глѡд вели Glag. и си наче лишитисе Glag.

V. 15. шад Glag. moresuo pro ѡ inter duas con-
 sonantes inserendo mobile seu euphonicum a, prout
 Russi suum e et o. единомѡ alii. ѡ глѡда про ѡ жи-
 тель Glag. ѡ ante житель Par. A. et editi.

V. 16. Прѣ чрево свое solum се Paris. A. et Mss. Glagol. at impressi Glagol. legunt чрево свое. не да-
ваше Paris. A. не да даше Cod. Кѡр. Bene cum negatione
на, quamvis никтоже praesedat.

V. 17. и помыслив всекъ Glag. оу оѣа мѡгѡ
избываѣт им хлѣба Paris. A. колико Mard. коли-
ко наемниковъ вѣтъ в домѣ о/м. Glag. хлѣбѡ in for-
mula избываѡт хлѣбѡ est. Instrumentalis: abundant
panibus. Editi колико наемник mutarunt in Dativum
коликѡ наемникѡм избываѡт хлѣбѡ (про хлѣбѡ).
и вѣтъ хлѣба избываѣт Glag. Post азже addit за
Paris. A. саде Glagol. cum vulgata legat: hic с. гьбѡ
editi et Codd. jun.

V. 18. встанѣ и идѣ surgam et ibo, cum Vulg.
рекѣ alii про рекѣ.

V. 19. юже Paris. A. и юже Glag. и оуже editi,
про и котѡмъ. нарецише Paris. A. зватисе Glag. нѣтам
достѡан Glag. нѣ ante створи Paris. A. на Glag.

V. 20. и егда оше далече бѣ, видѣ и Glag. цело-
ваше и Glag. про шлобыза и.

V. 21. Post, сн твоей е. v. 19. repetit Paris. A.
нѣ створи ме тако кадиногѡ ѡ наемник твоихъ. E-
dem repetit Glag. на etc.

V. 22. Post оѣ addit Paris. A. его, et post сво-
им cum Glagol. скоро cito. Accus. и про его Paris.
A. et Glag. одѣю Glag. его post нозѣ addunt Paris.
A. на нози его Glag.

V. 23. приведите телѡу Glag. тѡше да взбе-
селимсе Paris. A. да тѡше etc. Glag.

V. 24. оумрѣ бѣ Paris. A. са сн мон мртѡ
бѣ, и вскрѣ Glag. погнѣ Glag. про изгнѣл бѣ.

V. 25. више, lege више, про бѣ, ет на сели про
селѣ Glag. more suo mutando ѣ in и. оѣ post к до-
мѣ addit Paris. A. и егда приде приближисе Glag. пѣ-
ни и танци Glag.

V. 26. рѣк про отрок Paris. A. Glag. впрашашѣ
что оубо си сѣтъ Paris. A. оупроси что сѣ сѣтъ
Glag.

V. 27. ꙗко оmittit Paris. A. Glag. — емѸ post за-
 клаа addit Paris. A. спасенѸ Glag. pro здрава приѣт
 и Paris. A. Editi ego приѣт; а itaque scribendum erat
 pro ж.

V. 28. прогнѣвае Glag. вѸом post вниѣти
 Glag. наче и молиѣти Glag. coepit illum rogare, cum
 Vulg.

V. 29. своимѸ post оуѸ addunt Paris. A. et Glag. ко-
 лико ꙗдем рго толико. работѸ Paris A. editi. ра-
 ботахѣти Glag. Missale primum et Venetum, at Le-
 vakovichii Romae 1631 editum работѸ теби servio
 tibi. неперѣѸних Glag. cum negatione не. и нико-
 лиже не да мнѣ и козлища Glag. спрѣтели pro
 сѸрѸгы Glag. забвѣзвѣнатебѸх Paris. A. Sic Glag. sed
 бѸм pro бѸх.

V. 30. на потом егда Glag. cum Vulg.: sed post-
 quam. Post сн твои addit Levakovich са, quod erat
 in Glag. pridibus omissum. издаѸи editi, иже по-
 гѣби Glag. свое про твое Glag. cum Vulg.: substanti-
 am suam. з блѸдницами Glagol. са pro з Leva-
 kovich. закла емѸ телецъ питомый Ostrog. за-
 клаа еси емѸ телеца питомѸго correcta. заклаамѸ еси
 телеца Ѹпитен Glag. оупитанны Paris. A. питены
 Cod. Кор.

V. 31. всагда самною Glag.

V. 32. Post взвеселити же се addit Paris. A. те-
 бѣ. веселити се тебѣ Glag. подокает Glag. съ omi-
 sit Glag. Miss. primum et secundum, at са addidit
 Levakovich in Romano.

Codex antiquus olim S. Germani, quem sec.
 XI censet catalogus, continet Evangelia incipien-
 do a verbis Matthaei рѸди салатиел, et in fine
 сназѸрь seu collectionem mensium. Huic in mul-
 tis consentire Glagoliticum Missale satis apparet e
 specimine dato. Alterum codicem N. 52. seculis
 ali-

aliquot juniorem esse, ex lectionibus variantibus et ipsa orthographia satis liquet. Octo primos versus Cap. I. Evangelii Johannis, quos accurate delineatos habeo, hujus rei causa ex eodem hic adhuc subjungam.

1. ВЪ НАЧАЛО БѢ СЛВО И СЛВО БѢ КЪ БѢУ;
И БѢ БѢ СЛВО. 2. СЕ БѢ НЕКОНИ КЪ БѢУ. 3. И ВСѢ
ТѢМ БЫША, И БЕЗЪНЕГО НИЧТОЖЕ БѢ, ЕЖЕ БЫ, 4.
ВЪТОМЪ ЖИВОТѢ БѢ. И ЖИВОТѢ БѢ. СВѢТЬ ЧЛКОМЪ.
5. И СВѢТЬ ВЪ ТЪМѢ СВѢТИТЬСА. И ТЪМА ЕГО НЕ
ШЕЕТЪ. 6. БѢ ЧЛКЪ ПОСЛАЕНЪ Ш БЛ, ИМА ЕМЪ ІУАНЪ, 7.
СЪ ПРІИДЕ ВЪ СВѢДѢТЕЛСТВО, ДА СВѢДѢТЕЛСТВУЕТЪ
СВѢТѢ, ДА ВСИ ВѢРЖ ИМАТЬ ИМЪ. 8. НЕ БѢ ТЪ
СВѢТЬ, НЖ ДА СВѢДѢТЕЛСТВУЕТЪ Ш СВѢТѢ.

V. 1. ВЪНАЧАЛО in Accusat. pro ВЪНАЧАЛѢ aliorum juniorum Codd. Antiqui omnes ante finem sec. XIV. scripti искони, quod tamen et illi v. 2. servarunt.

V. 3. и всѣ pro и вса, и recte omittunt alii omnes, praeter Mosquensem tertium. Vide p. 70. кнѣтъ sive не cum aliis junioribus. Vide p. 71.

V. 5. СВѢТИТЬСА cum Hankiano seu Vindob. Vide p. 72.

V. 7. ИМЪ, per eum, cum aliis Codd. pro vitioso ЕМЪ editionum russicarum. Mardarius recte e Codd. Serbicus excudit ИМЪ.

V. 8. нж pro нъ Codd. antiquorum seu no Russorum.

Pro ѣ in fine vocum Codex Parisinus ь Serborum more usurpat. At differt a Serbicus in eo, quod initio et post vocales pro к adhibeat ε: ЕГО, СВѢДѢТИ
СТВУЕТЪ pro ИГО, СВѢДѢТЕЛСТВУЕТЪ, et quod а non ш
тѣт in ε post consonas. Habet enim СА, ИМА, НАЧАЛО
pro

pro Serborum **СЕ, ИМЕ, НАЧЕЛО.** At v. 5. **ИСОБИТ** pro **НУБКАТ.**

XI.

E glagolitico Psalterio, cum adnexis Breviarii precibus, scripto in membrana ab Ivano жакан (Diacono?) Segniae an. 1359. in 12. Bibliothecae illustrissimi Comitis Francisci de Sternberg Pragae. Psalmus 112.

1. ХВАЛТЕ ОТРОЦИ ГЛ, ХВАЛТЕ ИМЕ ГНК.
2. БЪДИ ИМК ГНК ЕЛНО Ѡ СЕЛѢ И ДО ВѢКА.
3. Ѡ ВСТОКА САНЦА И ДО ЗАПА, ХВАЛНО ИМЕ ГНК.
4. ВИСОК НАДАВСЕМИ КЗИКН Г, И НАД НЕБЕСИ СЛАВА ЕГО.
5. КТО ТМО Г Б НШ, ЖИВЕН НА ВИСОКИХ.
6. И НА СМЕРЕНАТА ПРИЗИРАЕ НА НЕБЕСИ И НА ЗЕМЛИ.
7. ВЪЗДВИЗАЕ Ѡ ЗЕМЛЕ НИЩА, И Ѡ ГНОИЩА ВЗНОСЕ УБОГА.
8. ДА ПОСАДИТ И СКНЕЗИ, СКНЕЗИ ЛЮДИ СВОИХ.
9. ИЖЕ ОБИТАТИ ТВОРИТ НЕПЛОДИВЪ ВДОМЪ, МАТЕР ЧЕД ВЕСЕЛЮЩЕ.

V. 2. ИМЕ PRO ИМА, alias ИМЕ, uti Codd. Serbici. — Pro Ѡ СЕЛѢ, ex hoc nunc, legunt Codd, cyrillici Ѡ ИЗИНѢ, Venet. Psalt. Ѡ ИНИТА.

V. 3. Ѡ ВСТОК ДО ЗАПАД, in plurali Codd. cyrillici, cum in graeco *ανατολίω, δυσμῶν* legatur.

V. 4. ВИСОК sic etiam Venet. Psalt. a Serbis editum pro **ВИСОК.** At idem кзыки cum Ѡ, Ostrog. 12-

ЗЫКИ.

звукъ. Discrimen inter τη et η Glagolitae plane negligunt. — на́дъ вѣ́ми Codd. cyrillici. η ante на́дъ addunt Glagolitae, quia etiam Vulgata legit: et super coelos etc.

V. 5. живен про живай. Cod. cyrill. живый, ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν, Psalt. Venet. иже на высокѣихъ живѣи, Ostrog. et alii recte sine иже. Vulg. qui in coelis habitat.

V. 6. смѣреннаа призраакъ Ps. Venet. смиреннаа edd. russicae. призраа Ostrog. призрааи correcta, quamvis ἐφορών articulo ὁ careat.

V. 7. въздвизае ѿ землакъ Psalt. Venet. въздвизааи ѿ землаа оубога Ostrog. въздвизааи ѿ землаи ница correcta., ὁ ἐγείρων — πτωχόν, Vulg. suscitans a terra inopem. — възносе Ps. Venet. възноса ница Ostrog. възвышааи оубога correcta, ἀνυψῶν τεύχεται.

V. 8. Codd. cyrillici graeco τῆ καθίσαι conformius посади ти его (olim certe η pro его). Vulg. ut colloquet eum, да посади η. — людьи Codd. cyrilл. людьи correcta.

V. 9. Per иже — творит неплодѣ Vulgatae phrasim qui habitare facit sterilem expressit Glagol. at Graecum ἀ κατοικίζω Cyrillici Gerundivo: вселааи неплодове Ostrog. вселаа неплодовѣ correcta, вселаге неплодовѣ Psalt. Venet. — матер чед cum Vulg. matrem filiorum. Cyrillici vero cum Graeco ἐτι τέκνους: мѣрь о чадѣхъ Ostrog. матеръ ѿ чадѣхъ correcta, мѣерь ѿ чедѣхъ Ps. Venet. — вселаеще Ps. Venet. вселаеще edd. russicae.

Vides jam ex hoc specimine, Glagolitas Versionem Cyrilli in paucis ad textum Vulgatae mutasse et literis suis transscripsisse, ut itaque de versione Dalmatica, cujus auctorem Hieronymum clerici Dalmatiae sec. XIII. asserebant, frustra glo-

glorientur. Maneat haec gloria merito Cyrilli
Thessalonicensis.

XII.

E Cod. membraneo glagolitico Missalis secundum legem Romanae Curiae scripto a knezo Novak milite palatii Ludovici Regis Hungariae an. 1368 in fol. Bibliothecae Caes. Vindob. Jacobi 5, 16—20.

16. испѣдѣйте дрѣг дрѣгѣ грѣхѣи вѣше. и мѣте дрѣг за дрѣга да исцѣлѣете. много ко может мѣва прѣднаго просипѣваема. 17. илиш ко чѣ кише подокан нѣ страстию. и мѣвою пѣмѣсе небити даждю назѣлю. и недажди даждѣ назѣлю три акта и ѣ мѣци. 18. и пакѣ пѣмѣсе и нѣо дасть даждѣ, и зѣмѣ дасть плод свои. 19. братѣе аще кто ѣ вѣсть тако обрати грѣшника ѣ забѣдѣниш пѣти его. спѣсет ашѣ его ѣ семѣти. и покрѣет множество грѣхѣ.

V. 16. грѣхѣи Hank. (nunc Caesar. Vind.) cum Glagol nostro. сѣгрѣшенѣа alii Codd. cyrillici. — моли-тѣса Codd. cyril. молитѣвѣ дѣте Hank. — тако да исцѣлѣете Cyrill. ὡπως ἰασητε, ut salvemini, Hank. cum nostro sine тако. поспѣшествѣема Cyrill. ἐνεργου-μενῶν, Vulg. assidua, поспѣвающѣа Hank.

V. 17. подокан Hank. подокострастен edd. et Codd. alii, ὁμοιοπαθής, Vulg. passibilis. — небити даждѣ Codd. cyril. Mss. не одѣждити, τῆ μὴ βρο-ξαι, Vindob. chart. да не бѣдет дождѣ edd. назѣ-
мѣлю

млю (Vulg. super terram) deest in Codd. cyrill. — ме
 ѡдождѣм edd. quin addant дождѣ. — ̄ apud Glago-
 litas valet sex. Codd. cyrill. мѣсѣцѣ (in Genit. plur.)
 шестѣ.

V. 18. Cyrill. дождѣ дастѣ (corr. даде) ordi-
 nem graeci (ὕετον ἔδωκε) sequuntur, uti Glagol. Vul-
 gatae: dedit pluuiam. — Pro дастѣ Codd. cyrill. про-
 заке ἐβλάσμησε. Glagol. hic Vulgatae se conformavit:
 terra dedit fructum suum. плоды свое in plur. Vind.
 Apost. chart.

V. 19. Vulg. Fratres mei, Glagol. mei non ha-
 bet, uti nec Codd. cyrill. — вѣдѣ Codd. cyrill. pro ѡ
 вѣдѣ. Vulg. ex vobis. ѡ истинны, a veritate, Нанк. ѡ
 пѣгн истинны alii cum edd. Pro и кто Vind. chart.
 его кто, alii кто его. — Post тако videtur иже omis-
 sum. Cyrill. σκράτην ὁ ἐπιστρέφας, Vulg. qui con-
 uerti fecerit. — ѡ закладженіа, закладженіа cyrill. за-
 конозакладженіа Нанк. — множество грѣхѡвъ edd.

XIII.

E Codice membraneo glagolitico Bibliothecae
 Caesar. Vindob. in fol. scripto an. 1396 a Vito scriba
 de Almissa. Continet Homilias et lectiones e scrip-
 tura sacra in Breviariis legi solitas. Jobi 1, 1. et
 Judith. 11, 1—4.

Job. 1, 1. чѣ етер кѣ в странѣ авсидцѣ. емѣ
 ше име ноб. и кѣ чѣ та истинн непорочн праведн
 богочистив ѡгрекаесе. ѡ бѣкое заиме веци.

Ipsam jam initium argumento esse potest,
 versionem slavicaam hujus libri e textu graeco fac-
 tam fuisse, cum чѣ-ноб non respondeat verbis Vul-

gatae: Vir erat in terra Hus nomine Job, sed graecis vocibus: *ἄνθρωπος τις ἦν ἐν χώρῃ τῇ Αὐσίτιδι ᾧ ὄνομα Ἰώβ.* Sic et correcta *человѣкъ нѣкїи баше во странѣ авсѣтидїи стѣи* etc.

In Ostrog. vero initium *мѡж бѣ въ земли хѣсѣ* immenem Iob prorsus cum Vulgata convenit. Subiit autem hanc mutationem ab eo, qui et alios libros veteris Testamenti recognovit, corruptum textum e Vulgata hinc inde emendando. At reliqua in Ostrog. a verbis *бѣ члкъ той* Graeco conformia sunt.

он, ἐκεῖνος, correcta; Ostrog. *той* pro Glagol. *та*. — *нестинен, ἀληθινός*, utraque, Ostrog. et correcta. Vulg. simplex. — *непорочен* utraque *ἄμωπτος*, Vulg. et rectus, — *праведен* utraque *δίκαιος*, deest in Vulg. — *богочестив* utraque *θεοσεβής*, (melius quam *богочистив*) Vulg. ac *timens Deum*. — *оудалласа ѿ всякого зла дѣванїа* Ostrog. *оудаллаиса ѿ всякїа лѣкавма вѣщи* correcta, *ἀπό παντός ποιηρῶ πρᾶγματος*, Vulg. et *recedens a malo*. Non dubito olim et in Codd. cyrillicis lectum fuisse *ѡгрекапса*, cum 1 Thessal. 5, 22. adhuc legatur: *ѡ всякїа вѣщи злыа ѡгрѣбайтеса* (corr. *ѡгрѣбайтеса*.) *ἀπέχεθε*, abstinele; in Dam. Apostolo etiam alibi.

Judith 11, 1. *тагда слоперан рече ен равною мислю бѣди и немози боитсе в срци твоем. ꙗко аз николиже ѡврѣдих мѡжа. иже хотѣ работати навходоносорѣ црѣ. 2. людиже твои аще небничи жнали би ме. невздигалъ бимь сѣлицѣ мою на не. 3. ниже рци ми кою виною отиде ѡ них. и ѡго-*
дно

ДНО БИСИ ТЕБѢ ДА ПРИДЕШЬ КНАМ. 4. И РЕЧЕ ИЮДИТ
ПРИМИ СЛѢСА РАБИНЕ ТВОЕ.

Hanc versionem e Vulgata factam e collatione cum hac et graeco textu luculenter apparet. Non videtur igitur versio hujus libri e graecis fontibus ulla exstitisse, quam Glagolitae in usus suos convertere potuissent. Nam et eam, quae in Ostrogensi (et Mosquensi prima) editione legitur, e Vulgatae textu latino factam Correctores monuerunt in nota huic libro subjuncta: сѣа кнѣга Іудѣѣвъ переведена вновѣ сѣ греческагѣ ѡ Александрѣйскагѣ, а вѣ первопечатномъ переведена была сѣ Вѣлгаты.

V. 1. Tunc Holofernes dixit ei: Ostrog. тогда олоферн рече ко іудѣѣ. Aequo animo esto: радостна бѣди дѣшею. Et noli pavere: и не оужасанса. Nunquam posui viro: никогдаже покнхъ мѣжа, quasi legisset necui (necavi) virum. Qui voluit servire: иже хоташе сѣжити.

V. 2. Populus autem tuus si non contempsissent me: аще не бы людѣ твои оуничижиша мене. Nota Coniunctivum не бы оуничижиша male formatum. Non allevassem lanceam meam super eum: не въздвигна бы копѣа моего на нихъ, russico more pro na na. Melius correcta не въздвигла быхъ. Бымъ pro быхъ usurpavi, p. 392 monuimus.

V. 3. Qua ex causa recessisti: коеа ради быши ѡидѣ. Et placuit tibi: и оугодно тебѣ sine emi leu бысть. Ut venires: да прѣидеши. Alibi tamen, quamvis raro, etiam in Ostrog. и post in secundae personae omittitur.

V. 4. Et dixit illi: и рече емѣ. Glag. omisit емѣ. Sume verba ancillae tuae: прѣими словеса рабына твоеа

ТВОЕА ГОСПОДИНЕ МОЙ, СОГРЕТА V. 5. (cum plura v. 4. inserat) ПРИИМИ ГЛАГОЛШ РАКЫ ТВОЕА.

Auctorem ejus versionis, quae in Ostrogiensi legitur, codices glagoliticos inspexisse, haud crediderim. Integrum certe librum Judith in his reperire non potuit. Versionem hujus libri russicam a Francisco Skorina itidem e latino textu factam et Pragae 1519 impressam novimus. Verum eam, quam Ostrogiensis editio exhibet, antiquiorem esse non dubito, cum Biblia slavica integra jam an. 1499 descripta in bibliotheca synodali Mosquae serventur, ex quibus alia duo ibidem exstantia exemplaria desumpta fuisse conjicio. Ex horum altero, Constantino Duci Ostrogium misso, textus Ostrogiensis editionis impressus fuit, cum ei persuasum fuisset, (falso utique si de omnibus libris id intelligi voluerit), hoc in Codice veterem versionem slavicam, quae jam sub Wladimiro ad Russos pervenerit, contineri. Correctores Bibliorum, quae anno 1751 primum prodire, dolent codicem tam antiquum, qui Wladimiri tempore scriptus fuerit, amissum. Atqui verba praefationis in Ostrogiensi editione non de aetate codicis, sed versionis slavicae intelligenda sunt; ut adeo amissum exemplar illud, quod Constantino missum fuerat, frustra doluerint, cum revera adhuc exstet

XIV

E Fragmento Missalis glagolitici bibliothecae Landshutensis, quod ante plures annos descripsi Jeremiae 1, 4—10.

4. ВИѢ Т ГНѢ К' МНѢ Г. 5. ПРИЕ НЕЖЕ ЧЕ САЗДАХ
В ЧРВѢ ЗНАХТЕ. И ПРИЕ НЕЖЕ ИЗИДЕ ИЗ ЛОЖЕСНЕ
СВѢТИХТЕ. И ПРРКА В ПЗНИЦѢХ ПОСВѢВИХТЕ. 6. И РѢХ
ААА. ГИ КЕ СЕ НЕДМНЮ ГЛТИ ПК ОТРОЧЕ ЕМ. 7. РѢ
Г К' МНѢ НЕГЛН ПК ОТРОЧЕ ЕСИ И НЕДМНЕСИ ГЛТИ
К' БМ. ПМОЖЕ ПОСЛЮ ИДѢШИ И БСА ПЖЕ ЗАПВѢМ ЧѢѢ
ВЗГЛѢШИ. 8. НЕКОСНЕ ОТ ЛИЦА НХ И НЕДСТРАШИКС
ТАК. . СТОБЮ ЕМ. ДА ИЗБВАЮ ТЕ ГИ Г 9. И ПОСЛА Г
РКѢ СВОЮ И КОЕНѢ УСТА МОГА И РѢЧЕ МНѢ. СЕ ДАХ
СЛОВА МОГА В УСТА ЧВОГА. 10. СЕ ПОСТАВИХ ТЕ ДК
НА ПЗКИ И НАД ЦАРСТВИ ДА ПОСТИГНЕШИ И РАЗОРИ
ШИ И РАСТОЧИШИ И ЗБЕРЕШИ . . ИШИ ГТ ГД ВСЕМОГИ.

V. 4. *ene lege kisi aut potius vist. t lege слово.*
ка мнѣ Missale a Levakovichio 1631 Romae editum.
Г lege глаголе.

V. 5. прежде про прие Levak. ва чребе Levak.
из ложесн in plur. correcta. Ostrog. ѿ матери си *ex*
mutas, Vulg. de vulva; hinc Glagol. из ложесне. свѣ
тих sanctificavi, Levak. cum Ostrog. Про поставих,
quod graeco *тѣстѣ* respondet, дах dedi Levak. cum
quo Ostrog. conspirat. Correcta поставих.

V. 6. рекох про рѣх et сши (w сый) про ааа Os-
trog. et correcta. недмнѣю Levak. не вѣм Ostrog.
et correcta. есам Levak. иже отрок емь Ostrog, такъ
отрок аз емь correcta.

V. 7. и рече — ка мнѣ Levak. немози глѣти poli dicere, Ostrog. не глаголи correcta cum Glagol. есам про еси Levak. и не ѹмнешн глаголати et nescis loqui, non habet Levak. neque Vulg. neque Graecus. іако на вса — пошлюте Levak. ико ко вѣм книжке, *ὅτι πρὸς πάντας ὑς*, correcta; іако на вса иже Ostrog. — заповѣдъ Levak. — іако повѣлю Ostrogiensis et correcta.

V. 8. и неѡстрашайте omittunt Levak. et alii. аз есам про есмь Levak. ego sum Vulg. аз есмь correcta. бѣ lege глаголет.

V. 9. посла misit, etiam Ostrog. cum Glagol. аз correcta престре, *ἐξέτεινε*. прикоснѣа (correcta прикоснѣа) оуѣтом мом Ostrog. рече гдѣ ка мнѣ dixit Dominus ad me Levak. cum Vulg. гдѣ ко мнѣ corr., omisso гдѣ Ostrog. — словеса про слова Levak. cum Ostrog. et correcta.

V. 10. на языки и на црѣва Ostrog. на дѣ языки и на дѣ црѣвы in Instrumentali corr. cum Glag. — да исторгнешн ut evellas, Levak. cum Ostrog. да искорениши *ἐκρίζῃ* correcta. — и разарѣшиши и созидѣши и насаднши, et dissipas, et aedifices et plantes, Levak. глаголет гдѣ всемоги omittunt Ostrog. et correcta, immo et Vulg. suntque ob finem lectionis addita.

XV.

Formula orationis dominicae e Glagolitico Missali anno 1483 impresso.

Оче ѿш иже еси ииѣсх. сѣисе иже твое. приди црѣство твое. бѣди вола твоя іако ииѣси и на земли. хлѣбѣ ѿш вседнни дан ѿм днс. и ѡпѣсти ѿм долги ѿше іаже и ми ѡпѣшаем должником ѿшм. и неѡбѣди іс внапаст. на избѣви іс ѡ не признази.

иже

иже. qui. Sic. Mss. et Missale secundum Venetiis 1528 editum. In tertio (an. 1531 impresso) ки pro иже.

Pro ѱѣтѣо Miss. secundum et Azbukvidarium Glagoliticum cum variis precibus, ѱѣсарастѣо. Confundunt Glagolitae voces admodum diversas ѱѣсар et ѱар, ita ut etiam rex Syriae in lectione Missalis primi ѱѣсар, et libri Regum ѱѣсарскѣ книги appellentur. Levakovich in Missali quarto (Romae 1631 impresso) posuit ѱарѣтѣи et pro вола scripsit ѱарѣтѣи, superposito к sub tilla, lege тако. Miss. tertium како bis, pro тако et pro такоѣ. Idem хаме pro хлѣбѣ.

всагдамни Miss. Mss. всагдамни Azbukvid. всагдамни Levak. at всагдашнн Miss. tertium.

данс Miss. Mss. данас aliud Ms. Azbukvid. et Miss. alia impressa.

отпѣцамо (отпѣшцамо Azbukv.) Miss. tertium, отпѣцаемо Levak. отпѣцаем Miss. Mss.

введеи Azbukv. вѣди Miss. Mss. введеи alia Mss.

оѡ (pro оѡ) Azbukv. Miss. tertium, Levak. напастъ etiam in Codd. cyrillicis usurpatum olim fuisse, pro tentatione, probari potest e 2 Petri cap. 2, 9. Ibi enim pro ἐκ πειρασμῶ legitur ὡ̄ напастн. Adde 1 Pet. 1, 6. в различныхъ напастехъ in variis tentationibus, ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς. искушениѣ vero ibidem v. 7. est probatio, τὸ δοκίμιον. Voce неприязнь diabolus denotatur in versione antiqua. 1 Joh. 3, 8. ὡ̄ неприязни. естъ, ἐκ τῆ διαβόλε ἐσιν, неприязнь ὁ διάβολος, дѣла неприязнина, τὰ ἔργα τῆ διαβόλε, et v. 10. чада неприязнена, τὰ τέκνα τῆ διαβόλε.

Epimetra Kopitarii tria.

I.

Vix R^{mus}. Dobrowsky Vindobona Pragam discesse-
rat domum, cum ecce adfertur Parisiis, quae jam
fere desperabatur, doctissimi canonici Bobrowski
epistola, cum descriptione codicis Parisini A. (lau-
dati Gramm. p. 689 et 693), ex eoque Lucae I,
1 - 12 in charta pellucida imitatione. Cujus laboris
fructu ne et amicus et lectores privarentur, hujus
codicis lectionem hic subjunximus, conferendam
cum Gramm. p. XV et 678. Codex hic Evangeliorum,
olim Coislilianus, nunc est in Bibliotheca Regia in-
ter orientales N. 27. Mutilus primo folio, incipit a
(Matthaei I, 12.) ροδι σαλατιηλ (τον Σαλαθιηλ). En
jam Lucae primae paginae columnas ambas:

ПОНЕЖЕ ОУКО МНОСИ НАЧЕШЕ ЧИНИТИ ПОВѢСТИ.
Ѡ ИЗВѢСТНИХЪ (ВЪ?) НѦ ВЕЩЕН (sic). ТАКОЖЕ И ПРѢ-
ДАШЕ НАМЪ. БИВШЕ ИСКОНИ САМОВИДЬЦИ И СЛОУ-
ГИИ СЛОВЕСИ. ИЗВОЛИСЕ И МНѢ. ХОЖЬШОУ ИСПРѢВА
ПО ВСѢХЪ. ВЪИСТИНОУ ПО РЕДОУ ПИСАТИ ТЕБѢ ДРЪЖА-
ВНИ ФЕУФИЛЕ. ДА РАЗОУМѢКШИ Ѡ НИХЪЖЕ ПЛОУЧЕН
КЕСИ СЛОВЕСЕХЪ ОУТВѢРЖДЕНИКЪ. —

БЫ ВЪ ДНИ ИКРОДАЦРА ИЮДЕНСКАГО. ИКРЕН ИТѢ-
КОИ. ИМЕНЕМЪ ЗАХАРИИ. Ѡ ИМИИРИКЪ АВИАГАНЕ. И ЖЕНА
КГО Ѡ ДЬЩЕРЬ ПРОНОВИ (sic). ИМЕ КИ КЛИСАВТА.
КѢСТАЖЕ ШЕА ПРАВЕДНА ПРѢДЪ КГОМЪ. ХОДЕША ВЪ

ЗАПОВѢДЕХЪ ВСѢХЪ И ШПРАВДАНИХЪ ГИИХЪ КЕСПОРОКА
И НЕ БѢ МА (sic?) ЧѢ

ПОНЕЖЕ БѢ КАКАТА (sic) НЕПЛОДА И ШКА ЗА
МАТЕРѢВЬША ВЪ ДНЕХЪ СВОИХЪ БѢСТА .:~

БЫ ЖЕ СЛОУЖОУЩУ КМОУ ВЪЧИНОУ ЧРѢДЫ СВОК
ПРѢДЪ БГМЪ. ПО ШЕНЧАЮ НИЕРЕНКОМОУ. КЛЮЧИСЕКМОУ.
ПОКАДИТИ:ВШЕДЪШЕ ВЪ ЦРКВЬ ГИЮ. И ВСЕ МНОЖЕСТВО
ЛЮДИ:БѢ МОЛИТВОУ ДѢК ВЪ НѢ. ВЪ ГОДЪ ТЕМИА .:~

ИВН ЖЕ СЕ КМОУ АГЛЪ ГИЪ. СТОК Ш ДЕСНОЮЮ
ШЛѢРА (sic) КАДИЛАГО. И СМЕТЕСЕ ЗАХАРИИ ВЪ
ДѢВЪ И. И СТРАХЪ.

II.

Advenit item post abitum Rmi Dobrowsky, exem-
plum Grammaticae Slovenicae, editae Mosquae
A. 1648, in 4., humanissime communicatum a Rmo
Archimandrita monasterii Шиматовоу, Luciano
МѤшицкѣй, Serborum Horatio, et cultioris Euro-
pae literarum aequae ac suae gentis utriusque lin-
guae scientissimo. Quae Grammatica, cum sit
primarius fons, unde omnes fere novationes non
solum in subsecutas quoque Grammaticas, (nec
Rimnicensi Smotriskii editione excepta), sed in ip-
sos etiam libros ecclesiasticos fluxere, cumque insu-
per de Maximi Graeci correctionibus specialia habet
ex ipsius Maximi supplicibus ad Patriarcham libel-
lis, operae pretium nos facturos existimavimus, si
diligentius eam excuteremus.

Est

Est universum opus foll. 378 in 4. Nec enim te turbet, quod ultimum folium signetur $\pi\mu\eta$ (388); hoc inde est, quod typographus post fol. $\xi\gamma$, quod sequitur, falso signavit $\delta\Delta$, hincque continuando dena folia plura numeravit, quam oportuit. Ac quo minus credas, deesse in hoc exemplo dena folia, obstat signatura duernionum, et contextus, quae utraque recte se habent. Folium item $\tau\Lambda$ (330, rectius 320), quia album erat, rescissum est a bibliopego una cum suo numero $\tau\Lambda$. Hinc vetus numerus foll. fit 377. Sunt autem tam foliorum, quam duernionum numeri appositi in margine inferiori. Ac primi quidem duernionis numerus (litera) abest, aut, si malis, in hoc exemplo deest; nam revera hic duernio septem tantum folia habet (pro octo); quorum tamen primum signatum est λ , ita ut et duernionis primum folium vacuum fuisse putes. Duernio ultimus, $\mu\eta$, duorum tantum foliorum est, subscriptionem continentium.

Tres maxime partes distinguas: Praefationem, Grammaticam ipsam, et Appendicem.

Praefationis inscriptio, miniata (praeter initialem σ , quae est nigra), linearum 13, (praeter $\epsilon\pi\iota\sigma\tau\alpha\chi\omega\mu\alpha$ et $\chi\omicron\tau\alpha\psi\iota\mu\alpha$ lin. 2, et $\epsilon\kappa\rho\alpha\zeta$ lin. 11 quae superposita habent μ et ζ), sic habet:

Оу бѣгомъ починаемъ, заѣ в предислѣвѣ
 вписашумъ, къ люботроуднѣ тшатица хоташимъ
 къ рѣзъмѣ оученіа грамматическаго. и
 прочихъ, ꙗже хртіанства законъ шѣде
 ржитъ не сами собою; но виноу взѣмъ ш
 многихъ стѣх оуѣ жити, ꙗкш и сн
 дхоніи стѣи оѣи мнози; грамматики,
 и прочихъ книгъ философикаго ученіа,
 люботроуднѣ во ученіи оупражнѣхса. и
 ш страны в страну, и ш града во градъ, пѣти
 шестъ (вѣа?) оученіа ради творѣхъ. сицевъ образъ
 люкомѣа и намъ штавиша искати; ꙗкоже
 на предѣ писаніе швѣтъ.

Commendat auctor, stylo quidem subrudi et
 vitis SS. proprio, literarum studia ab exemplo SS.Pa-
 trum Athanasii, Basilii, Gregorii, Joannum Chryso-
 stomi et Damasceni, hymnographi, Cosmae et ali-
 orum.

Fol. 18, verso, linea antepenultima, inscrip-
 tio miniata: шрѣзъмѣ. Hinc Auctor a Sanctorum
 exemplo transit ad Maximum Graecum, qui in
 libris suis reprehendat doctrinae calumniatores,
 seque probet nec haeticum esse, nec Russiae
 inimicum. — Et sub finem dicat: Язъ же ꙗже и
 великъ ѣсмь в рѣзъмѣ и искоуѣстѣ вѣтвенныхъ пис-
 нѣи, оваче посланъ ѣсмь заѣ ш всеа стѣа горѣ
 по прошенію и грамотѣ вѣговѣрнаго великаго
 кнѣза

КНИГА ВАСИЛІА ІШАННОВИЧА, ОУ НЕГОЖЕ И ПРЕНЗОБИЛ-
 НЫА ЧЕСТИ ПОЛДЧИХЪ, ДѢВАТЬ ЛѢТЪ. ЕГОЖЕ ПО-
 БЕЛѢНІЕМЪ ПОВИНОУСА, НЕ ТОЧІЮ ТОЛКОВАНІА ПСАЛ-
 ТЫРНОЕ ДѢЛО НАРОЧИТО, И ВСАКІА ДХЪОВНЫА ПСЛЗЫ
 И СЛАДОСТИ ИСПОЛНЕНО, ПРЕВЕДОХЪ ѿ ГРѢЧЕСКАГВ
 ИЗЪКА НА РОУССКІИ, sed et alios *θεοτελευτους* libros,
 a describentibus varie corruptos, gratia Christi
 et cooperante Spiritu S. se optime (предобрѣйше)
 correxisse, prout et ipsi domini (judices) sciant.
 Si forte quid per oblivionem aut alio casu minus be-
 ne vidisset, multa esse, quae turbent hominis men-
 tem, ut sint oblivio, sollicitudo, ira et ebrietas etc.

Fol. 21. inscriptio miniata: ѿ ДЕСАТАГВ СЛОВА
 (Maximi Graeci), ЕЖЕ НА АФРОДИТІАНА ПЕРСАНИНА.
 Aphrodisiani liber (de Incarnatione D. N. J. C.)
 pro haeretico declaratur, ex legibus criticae.

Fol. 22. v. inscriptio miniata: ѿ, аи, СЛОВА
 (Maximi). Se ab inimicis suis haeticum vocari,
 et sacrorum librorum non correctorem, sed cor-
 ruptorem; cujus rei rationem eos reddituros Deo.
 Et orthodoxiam quidem suam satis demonstrari
 in libro Responsi sui (в книзѣ моегѡ ѿвѣта).
 Sacros vero libros se non corrumpere, sed dili-
 genter, et attente, et in timore Dei, et recto in-
 tellectu emendare, quae corrupta sint partim a li-
 brariis, partim vero etiam a primis interpretibus,
 viris (de cetero) aeterna memoria dignis. Dicen-
 dum

dum enim quod res sit, nonnullos eorum non plene intellexisse graecum sermonem. Et nisi quis satis et perfecte didicisset grammaticam, poeticam et rhetoricam, et ipsam philosophiam, eum nec intelligere posse scripta, nec in aliam linguam transferre. Se autem recte et ingeniose (πράμῳ καὶ εὐλογητικῶς) corrigere, quae illi peccassent (πρὸς τὴν ἀλήθειαν), hoc se nunc, tamquam coram ipso Deo, ostensurum. Accepto nempe in manum libro Triodio, invenisse in oda nona canonis viridium (ΒΕΛΙΚΑΓΩ ΤΕΤΡΑΚΤΩ): Θεούτου εἰρηστικῶς σὸς δῶνα σῶα καὶ λόα πρὸς ἀρχαῖα, οἷα θεοῦτου εἰρηστικῶς θεοῦ δῶνα, βοσπῶα —; indignatum talem blasphemiam, locum se correxisse, prout ipse Spiritus S. tradidisset »nobis in libris nostris per beatum Cosmam. Apud nos (Graecos) enim слово неозданно εἰρηστικῶς glorificatur hoc loco, et ubique. Vestra autem (Rusorum) Triodia alia слово tantum simpliciter vocant illum, non et increatum, alia vero etiam слово εἰρηστικῶς; nescio cuius culpa. Sed quae mea culpa, qui tales blasphemias corrogo? Sic et ibidem pro χῆτα εἰρηστικῶς τῆς μα ποσναῖτε, vetus interpres vertit χῆτα εἰρηστικῶς δῶνα μενὲ ποσναῖτε.» Sic et in canone dominicae S. Thomae, oda 3, pro recto Damasceni sensu: Во грое затворенъ бѣвъ ѡписуемою плотию своєю неписанъны

НЫИ БЖЕСТВОМЪ ab ignavis verae theologiae ho-
diernis sciolis esse positum: неуписоуемою плотию.

Fol. 23. queritur Maximus de diris (ω λού-
τιχῆ), quae jam abhinc annos 18 patiatur in car-
cere (in quo demum post 15 annos et obiit).

Fol. 25. тогоже инока маџима ѿ вторагона-
десать слова, ω книжномъ исправленіи. Repetit,
se fideliter correxisse libros, pro certa sua grae-
cae linguae, et rerum scientia, quanta se Spiri-
tus S. dignatus sit. Esse linguam Graecam longe
ingeniosissimam, neque plene percipi nec ab ip-
sis Graecis posse, nisi multorum annorum assiduo
et alacri labore idque sub magistris eximiis; cui ho-
rum aliqua deessent, discere eum quidem ex parte,
sed ad perfectionem non pervenire (не дошóла,
russ.) Id, se videre, accidisse etiam ἀφιμύσεις inter-
pretibus sacrarum scripturarum Russis, in multis
vocibus. Proferre se tres aut quatuor, e quibus
inferri posse de reliquis. ὑψίλόςъ esse высóк; ab
hoc una tantum litera differre ψίλοςъ, нагъ любо
голъ. Jam ubi Graecus defendat, Christum non esse
ἀνθρώπων ψιλόν, sed et Deum, »а преподабѣнїи пре-
вóдници — высóка ч́лка преподабóша в́амъ х́ртá!»

Sic et εκκλίσια, i. e. црковь, parum differre ab
ἐκκλίσια, ѣже ѣсть внѣ цркви когò затворїти, нечѣ-
еже рещи ѿлчїти. Нас similitudine inductum
veterem interpretem post зач, ѿ (Gal. 4, 17) pro

Ὡλδύητι βάςχ хотάτѣ temere »vobis« vertisse цркви
 , βάςч хотάτѣ (cf. Gramm. XXXIV. eundem errorem
 Apostoli Шишатобуensis), neglecto sensu Apo-
 stoli, et vocum differentia. Sic et in oda 8. ca-
 nonis Nativitatis, versu 2, veterem interpretem
 εἰ γὰρ εἶδον, невѣдѣша, confundentem cum εἰ γὰρ
 ἔδον не пѣвѣхъ, temere (набдачу) vertisse не вѣ-
 дѣша въ люкодѣаніихъ. (Sic revera habet et Minej
 Ven. 1538, sed et graecus ibid. impressus A. 1672:
 εἰ γὰρ εἶδον, ut adeo Slavum excuses, Graeco ipso
 delirante). Какѣ ко невѣдѣща, (exclamat hic Maxi-
 mus) вѣжѣннѣи ѡни трѣѣ ѡтроци, и прѣчѣи сѣжѣ-
 ннѣи и левѣти, не слѣпи ко бѣли etc. Nec в лю-
 кодѣаніихъ reddere sensum qui sit в чюжѣихъ, et-
 amsi poeta νόθοις usurpaverit ob versum (ноуѣ-
 ди рѣди ѣрмосѣ, да бѣ пришло к соглѣсному
 пѣнѣю). Horum et similium manifestorum pecca-
 torum convictos teneri veteres interpretes, »quae
 corrigere volentes recentiores Russi, ignari grae-
 cae linguae, pejus etiam corrumpere (наѣ бѣльши
 испортили)«. Sic et Act. 17, 19 et 22. Paulum a
 vetere interprete in Arii glaciem abduci (на Арѣ-
 евѣ лѣдѣ), cum in Areopago (на Арѣевѣ пѣгѣ)
 Athenienses diceret δεισιδαιμονεστέρους, quod non ver-
 tendum erat χθρόжнѣйшихъ cum ignaro graeca-
 rum literarum Vetere, sed вѣкобѣзнѣйшихъ; дн-
 неѣ ко, бѣзнь; а дѣмони вѣѣи толкѣются, а не

писала ѿпистимонас ѿже ѿсть хѡдѡгнх, ни техни-
 кѡс, ѿже ѿсть хитроухъ; ни софѡс, ѿже ѿсть премѡ-
 друхъ; ни гностикѡс, ѿже ѿсть разоумныхъ. и ѡ
 сихъ до заѡ. (Habet hic speciem correctio-
 num grammaticarum monachorum sancti mon-
 tis, graecas subtilitates nimis prementium, itaque
 prae nimia in biblicam graecitatem reverentia Sla-
 vicae linguae genio vim inferentium). Multis ad-
 huc ejusmodi lapsibus veterum interpretum, ne
 obtunderet, nuñc praetermissis, se tantum hos
 paucos attulisse, ut se vera dictitare, et talento a
 Domino tradito recte uti ostenderet. Sed dicere
 inimicos, a correctore injuriam fieri Sanctis terrae
 Russicae thaumaturgis, qui talibus libris (usine, an
 versis?) Deo se probarint vivi, adeo ut post mortem
 miraculis inclaruerint. His respondisse jam Paulum
 заѡ, рѡа (Cor. 12, 8). Non omnes posse omnia;
 Sanctos Russicos fulsisse sanctimonia, seque illos
 sincere venerari, non tamen illos et donum lin-
 guarum et interpretationis desuper accepisse;
 non ergo mirandum, haec versionis vitia illos fugis-
 se; illis ob apostolicam humilitatem, mansuetu-
 dinem et vitae sanctitatem datam esse gratiam
 sanationum et miraculorum: alii vero, etiamꝑ
 peccator sit supra omnes homines, datam esse
 linguarum scientiam et interpretationem. Neque
 hoc mirandum esse; posse enim, Dei nutu, vel

a bruta bestia moneri prudentissimum senem. Et nonne presbytero illi, cui ob vitae innocentiam angelus continuo adstabat ad altare, admonito a recente diacono Constantinopolitano de verbis Severianae haereseos, quae in sacris mysteriis usurparet, objurgantique angelum, quod se per tot annos de talibus non monuisset, responsum est, ita Deum velle, ut homo ab homine corrigatur? Nullam ergo Russiae Sanctis a se fieri injuriam, sicut nec a Symmacho, Theodotione et Luciano Antiocheno facta sit primis pontificibus et martyribus.

Fol. 33. v. sine inscriptione, fit transitio ad Silvanum, Maximi discipulum, qui Russus (нѣтъ грекъ и ѿтоудъ, но здѣшнїа персти и роуциѡ) tantum profecerit in graeca lingua, ut Matthaei evangelium бѣ превадѣ, ѿ грѣческагѡ мзѣка на словѣскїи! Recitatur locus ex illius praefatione in Matthaeum, unde videas, natum Slavum sensisse jam vim, quae a graeculis argutantibus linguae Slavicae inferebatur: нѣсть бо, нѣсть лѣпшѡ по истинѣ, всѣчески премоудрѣйшемъ ономъ (graeco) послѣдовати мзѣкѣ. понѣже шбрацетса сопротївнш, ниже бо рѣдш, ниже временѣ, ниже шкончанїѣ подобна са имѣютъ, но всѣ премѣненѣ. Оггѡ ради рѣзѣма (sensum) паче всегѡ ѣнска ти подокаетъ. Simul vides, Russum scivisse se Slo-

Slovenice scribere, non Russice, dum Maximus Cyrillum ignorat, et Russicam semper versionem somniat.

Fol. 40; linea quarta: Inscriptio miniata:

Проче же к сѣмъ, и похвальной словеса
сеа бжвенныа и стѣа книги грамматѣки
да не перекоутса, ꙗкоу бы ѿ лица сѣа
быти реченымъ.

Laudes suas ipsa praedicat Grammatica, usque ad folii 44. paginam rectam, cujus linea tertia:

Грамматѣка име

et demum quarta - моуѣса; - claudunt praefationem.

Paginarum epigraphae nigrae sunt plerumque, uti et duernionum numeri; praeter fol. 25; v. ubi предисловіе miniatum, (sed грамматѣки paginae adversae fol. 26 iterum nigrum). Duernio item sextus 5 rubro notatur. Ceterum praefationis auctorem fuisse graecarum literarum rudem vel ex понамида (pro Palamede), комида (pro Cadmo) et промедетса, fol. 41. appareat.

Fol. 45. incipit ipsa Grammatica, et paginarum et capitum inscriptionibus, imo et singulorum articulorum initialibus rubricatis; continuaturque usque ad fol. тѣс (sic enim hic recte, praeter spem, cum vicina folia habeant тм-). Meletium fere exscribit, nisi quod, ubi ille Latina et Graeca habet, hic ea aut plane omittit, aut graeca slavice typis

typis scribit; unde latinis et graecis typis caruisse tunc Mosquenses apparet (cf. Grammaticae Dobrovii p. LX). Mirere et hoc, quod nusquam Meletii meminerit! Sed ad singula descendamus.

1) In alphabeto omisit \int figuram, et κ , quas Meletius habet penes γ et ζ . (Quamquam et ipse Meletius κ , vitio typographi, habeat disjunctum: κ).

2) Accentus Meletii saepe mutavit, e. gr. illius писма hic est писма, творача est творача, на трое est на трое etc. 2) Pro $\rho\acute{\omega}\tau\tau\epsilon$ habet $\rho\omicron\upsilon\varsigma\iota\eta\chi\alpha$ (at in declinatione tamen adjectivum $\rho\omicron\varsigma\iota\eta\chi\kappa\iota\eta\iota$). 4) Declinationibus praemisit quatuor tabulas finalium sed literarum tantum, non syllabarum, sic:

рода муж. числа единств.

правши	а	ы, ѣ, ъ, о, ю, ѓ,
правши	ѣ	а, ъ, а, е, ѣ, ѓ,
правши	ь	а, ю, а, ю, ѣ, ѓ,
правши	й	а, ю, а, е, ѣ, и,
правши	а	и, и, ю, е, ю, и,
правши	о	а, ъ, а, о, ѣ, ѓ etc.

5) Post Meletii paradigma мрежа inserit овца; pro illius ладѣа habet russ. лодѣа. 6) Pro Meletii vere slovenicis formis Genit. мрежа, ладѣа, пѣаница, самаранѣна etc. habet russicas мрежи, лодѣи, пѣаници, самаранѣни etc. Et pro Dat. сноѣ, habet russ. сноѣ etc.; pro illius Loc. отци, отраци, овци habet russicas отѣ, отраѣ, овѣ,

овцѣ, піанницѣ etc. 7) Contra, quare falso Meletius adstruxit, adoptat: а. (eos duos), pro и. 8) Pro illius (semirecto) свѣдѣтелъ jam habet. свидѣтели; et semel свидѣти pro свѣдѣти, sic et тысяща pro тысяща. 9) Dualis Verborum primam adulteravit, сѣма, сіема etc. conjugando, pro veris Meletii кѣва, кѣва etc. etc.

En ergo Mosquensem Grammaticam fontem, unde tanta geminae veteris dialecti corruptela fluxit in omnes alias grammaticas, in scholas et in posteriores librorum ecclesiasticorum editiones, quas correctas appellant. Et esse, quidem correctas prae antiquis, quoad fideliores (imò plerumque nimis anxiam) archetypi graeci expressionem, damus libenter: sed poterant, imò debebant corrigi salva et incolumi linguae sacrae natura. Optandum omnino est, et vel sperandum, Russos ipsos, praesertim tam laete adulta vernacula eorum dialecto, daturus operam, ut, et lingua sacra in integrum restitatur; sicque, (ut cum Ovidio loquamur, quem post Strykowskium haec quoque Grammatica cum Meletio etiam Slovenica carmina scripsisse credit), acris impigrique Achilles

Una manus nobis vulnus opemque ferat!

Fol. 347. (verius 337) Inscriptio rubra:

Нѣкогда въпросившаго съ любовоудными
тщаніемъ, мажѣма ѣнока сѣна горѣ,

таже ѡ грамматикѣ, и риторикѣ, и Фило-
софїи; ѡ же такъ да не неизвѣстнѣ
ѣмоу ѡ сѣхъ, въ пользѣ къ любобченїа
разумѣ сїю желѣющѣ.

... Est dialogus discipuli interrogantis (Вопросишы),
et Maximi respondentis, de utilitate et necessitate
Grammaticae etc. Est haec tertia commendatio!

Fol. 361. (351) Inscriptio rubra:

Богословіи имени по азѣ вѣди. сѣхъ
соущихъ въ свѣтцахъ, столкованїи сло-
вѣнска гзыка.

Иввѣкѣмѣ; вѣрѣнѣ снѣмнѣ; денѣ; ѣ etc. Ali-
quorum nomina et dies tantum, absque interpre-
tatione, e. gr. Ларїанѣ; Аврѣта; Кс. Praeter no-
mina explicantur et. аіае voces, e. gr. вуссѣмѣ,
прѣвѣра, пѣволока; — грамматика, добрагѣ пи-
санїа и реченїя; навка, пѣрвое оученїе ѡ седмї
свободныхъ хѣдѣмѣрѣхъ. — Вѣалѣе, кѣговѣщенїе,
добра вѣста. — Вѣанѣтѣ, кѣговѣстникѣ. —
Вѣноуѣхъ, скѣпленнѣ чѣкѣ. — Вѣстола sola oc-
cupat lineam, sine die, aut interpretatione. Sic et
Иринѣрѣхъ, Иринѣй, маркѣлѣ, паракѣвїа (sic), сѣм-
вѣстрѣ, софїа, вѣалѣнѣтѣ, вѣаллерїанѣ; вѣаллерїї. —
Вѣфѣкѣтѣ, извѣдѣство. — клѣвѣдїн, гѣлозѣ плачѣн-
вын. — Кѣндрат dicit esse Latinum, et significare
дѣлатѣль, сѣнѣ. Кѣ. Ut кѣнстантїн, тѣвѣрдѣ; et
квартѣ, четѣврѣшнѣ; лоуппѣ, волкѣ, авѣ. Кѣ.

мамантѣ, перен. тѣртїи, третїи. — лїнѣ, сѣть. — петръ, опока, ѿ опоки. — провѣ, предводитель. — презвѣтерѣ, старѣйшїи сїѣнникѣ, зрї попѣ (sed hoc suo loco oblitus est). — риторїка, лѣпоглаголама наука, третїа ѿ свободныхъ; сїлбанъ, слабенъ; sed alio loco melius сїлбанъ, лѣсникѣ дїкїи. — сугкантїкїа, сенаторка. — терентїи, глѣкокоѣменѣ. — ѡрбанъ, обѣчайши. — Фѡка, слабенъ; etc.

Fol. 373 (verius 363) v. Exercitia grammatica.

Ac primo quidem thematis: аплѣ сѣиѣ ѡмѡ мѡлїтѣ мѣтїваго бѣга, да грѣхѡвѣ ѡтавлѣнїе подѡстъ дѡшамѣ нашимѣ per omnes casus, et numeros variatio. Eiusdem thematis analysis grammatica. Item analysis тѣ царю нѣмши etc. Analysis тѣ оѣе нашѣ.

Fol. 387 (verius 377). Subscriptio operis:

Всесїлши — просвѣтїи сердѣчїи очи црїю и великомѣ кнїсю алеѣїю мїхїанловичю всеѣ рѣсїи чамодѣржцѣ, произвѣстїи тѣпографскимѣ хѣдожегтвомѣ сїю кнїгѣ глѣмѣю грамматїкѣ. — (pag. penultima) начатѣ же кнїгѣ печѣтати — повелѣнїемѣ — црїа и великагѡ кнѣза Алеѣїа мїхїанловича всеѣ рѣсїи самодѣржца, и по бѣгословѣнїю бѣдѣобном чїноу, оѣа егѡ и бѣгомѡльца — іѡсїфа патрїарха москѡвскагѡ и всеѣ рѣсїи, вѣ лѣто 3915, мїѣа декамврїа вѣ 3 денѣ, на пѣматѣ иже во сѣтѣхѣ оѣа нашегѡ нїкѡлы. — Ѣобершенѣ же кнїгѣ тогоже лѣта,

мѣѣ Февра́рїа, вѣ вѣ де́нь, на воспоми́нанїе стꙋѣ-
 те́нїа гда́ вѣа и сѣса́ нашегꙋ іса́ хрѣта. вѣ трѣте́
 лѣто — ца́рства егꙋ — црѣ́а алекѣ́а, — вѣ шестое́
 же лѣто́ патріа́ршества — іѡсифа́ патріа́рха — вѣ
 сла́вѣ вѣѣ ѡіѣ и сѣѣ и сѣѣѣѣ ахѣ, аминѣ. Cum
 ergo, ex hac subscriptione; certum sit, Gramma-
 ticam hanc esse coeptam imprimi A. M. 7156, die
 Decembris sexta, et absolutam ejusdem A. M. 7156,
 Februarii die secunda, id est A. Christi 1647 —
 1648, necesse est, Leonardum Frisch, et Jos.
 Dobrowsky, qui A. 1651 edunt, vidisse aliam
 editionem hujus grammaticae in 4.; quamquam,
 praeter hanc nostram A. 1648, et illam A. 1721
 in 8. nullam noverit Sopikovius. Hujus quidem,
 quam hic descripsimus; editionis, paginae sin-
 gulae sunt plerumque 19 linearum, quamquam
 in Grammatica propria subinde ob tabulas, sche-
 mata etc. etiam ad 20 excurrant. Pagina item
 penultima; (quin fuerit necesse, cum ultima non-
 nisi undecim habeat) est linearum viginti. — Au-
 ctoris nomen reliquamque hujus operis historiam
 doctissimo Ep̄o Eugenio explicanda relinquimus.

III. Steph. Vujanovski Рѣковѣдство къ сла́вен-
 сѣкѣ Грамматїкѣ, quod Viennae 1793 editum citat
 Sopikovius, A. quidem 1786 typis paratum, mansit χε-
 ρογραφου. Est Mrazoviciano simillimum. Spes est,
 Serbos bonum secuturos Russorum exemplum, vernaculae
 grammaticam separantium a slovenica, et
 utramque vernacula explicantium.

Addenda et Corrigenda.

- Pag. 50.** Etiam in Ostrog. ed. voces nonosyllabae Камора signantur, non duplici lineola. Delenda igitur sunt lin. 20 verba: immo et in Ostrog. et fin. 6 apponenda post vocem fol.
- 81. Lin. 1 post **ѣти** adde: manet **вѣд**.
- 91. Addendae syllabae radicales **ром**. Deinde **реть, рѣт, рат, рот, рѣт**.
- 115. Linea 3. a fine: **окращеніе** Cant. 4, 3. in Ostrog. et Mosqu. ed. prima est error librarii. Nam сар. 6, 6. recte utraque **окрощеніе**, quod utique est ab **окроши-ти**, non ab **окростѣ**.
- 117. **полза** delendum est, cum sit compositum ex **по** et **лза**.
- 147. Lin. 17. Dragomiricense lege pro Belgradense. Ita et 241 ac alibi, ubi Apostolus citatur.
- 273. Lin. 13. **мысль** dele, quia **оре ль** formatum est.
- 315. Lin. 9. Adde **сѣтник** seu **сотник** inter **вратник** et **Centurio**.
- 407. Lin. 8. a fine addendum: occurrit tamen Dualis fem. и in Ostrog. Ezech. 35, 10. **обѣ странѣ и обѣ земли мои вѣдета и прїимѣ и**, eas; correcta их pro accus. л.

S p h a l m a t a.

Pag.	73.	Lin.	2 a fine	пастырѣ	lege	пастырѣ.
—	261.	—	1	бѣра	—	бѣра.
—	272.	—	1	пучеразь	—	оучеразь
—	291.	—	12	жаба	—	жаба.
—	338.	—	17	двадцать	—	дванадцать.
—	341.	—	16	нь	—	ны сѣи ны.
—	318.	—	3 a fin.	гонн	—	гоннѣ
—	526.	—	11	виннѣх	—	виннѣх.
—	683.	—	10 a fine	кышк	—	кышкѣ.

1	1	1	1
2	2	2	2
3	3	3	3
4	4	4	4
5	5	5	5
6	6	6	6
7	7	7	7
8	8	8	8
9	9	9	9
10	10	10	10
11	11	11	11
12	12	12	12
13	13	13	13
14	14	14	14
15	15	15	15
16	16	16	16
17	17	17	17
18	18	18	18
19	19	19	19
20	20	20	20
21	21	21	21
22	22	22	22
23	23	23	23
24	24	24	24
25	25	25	25
26	26	26	26
27	27	27	27
28	28	28	28
29	29	29	29
30	30	30	30
31	31	31	31
32	32	32	32
33	33	33	33
34	34	34	34
35	35	35	35
36	36	36	36
37	37	37	37
38	38	38	38
39	39	39	39
40	40	40	40
41	41	41	41
42	42	42	42
43	43	43	43
44	44	44	44
45	45	45	45
46	46	46	46
47	47	47	47
48	48	48	48
49	49	49	49
50	50	50	50

Alphabetum Cyrillicum

Majus.	Minus.	Curr.	Nom. valor. N.	Majus.	Minus.	Curr.	Nom. valor. N.
А	а	а	as	1.	С	иґоноґиґи	90.
Б	б	Ѣ	boga		Р	роґи	100.
В	в	Ѣ	vidil	2.	С	stovo	200.
Г	г	Ѣ	glagole	3.	Т	tordo	300.
Д	д	Д	dobro	4.	У	ut	400.
Е	е	Е	esti	5.	Ф	fort	500.
Ж	ж	Ж	shivia		Х	hir	600.
З	з	З	solo	6.	Ц	psi	
И	и	И	sonla	7.	Ч	ot	700.
Й	й	Й	ishe		Ш	steha	800.
К	к	К	i	8.	Щ	ci	900.
Л	л	Л	chita	9.	Ъ	zhorv	1000.
М	м	М	jota	10.	Ы	sha	
Н	н	Н	kako	20.	Ь	gor	
О	о	О	kidi	30.	Ъ	jad	
П	п	П	milice	40.	Ы	ja	
			nash	50.	Ь	je	
			zi	60.	Ы	jo	
			on	70.	Ь	jus	
			pora	80.	Ѣ		
					Ю		

No.	Date	Particulars	Debit	Credit	Balance
1	1880	By Balance		100.00	100.00
2	1881	To Cash	50.00		50.00
3	1882	By Cash		25.00	75.00
4	1883	To Cash	75.00		0.00
5	1884	By Cash		100.00	100.00
6	1885	To Cash	100.00		0.00
7	1886	By Cash		150.00	150.00
8	1887	To Cash	150.00		0.00
9	1888	By Cash		200.00	200.00
10	1889	To Cash	200.00		0.00
11	1890	By Cash		250.00	250.00
12	1891	To Cash	250.00		0.00
13	1892	By Cash		300.00	300.00
14	1893	To Cash	300.00		0.00
15	1894	By Cash		350.00	350.00
16	1895	To Cash	350.00		0.00
17	1896	By Cash		400.00	400.00
18	1897	To Cash	400.00		0.00
19	1898	By Cash		450.00	450.00
20	1899	To Cash	450.00		0.00
21	1900	By Cash		500.00	500.00
22	1901	To Cash	500.00		0.00
23	1902	By Cash		550.00	550.00
24	1903	To Cash	550.00		0.00
25	1904	By Cash		600.00	600.00
26	1905	To Cash	600.00		0.00
27	1906	By Cash		650.00	650.00
28	1907	To Cash	650.00		0.00
29	1908	By Cash		700.00	700.00
30	1909	To Cash	700.00		0.00
31	1910	By Cash		750.00	750.00
32	1911	To Cash	750.00		0.00
33	1912	By Cash		800.00	800.00
34	1913	To Cash	800.00		0.00
35	1914	By Cash		850.00	850.00
36	1915	To Cash	850.00		0.00
37	1916	By Cash		900.00	900.00
38	1917	To Cash	900.00		0.00
39	1918	By Cash		950.00	950.00
40	1919	To Cash	950.00		0.00
41	1920	By Cash		1000.00	1000.00
42	1921	To Cash	1000.00		0.00
43	1922	By Cash		1050.00	1050.00
44	1923	To Cash	1050.00		0.00
45	1924	By Cash		1100.00	1100.00
46	1925	To Cash	1100.00		0.00
47	1926	By Cash		1150.00	1150.00
48	1927	To Cash	1150.00		0.00
49	1928	By Cash		1200.00	1200.00
50	1929	To Cash	1200.00		0.00
51	1930	By Cash		1250.00	1250.00
52	1931	To Cash	1250.00		0.00
53	1932	By Cash		1300.00	1300.00
54	1933	To Cash	1300.00		0.00
55	1934	By Cash		1350.00	1350.00
56	1935	To Cash	1350.00		0.00
57	1936	By Cash		1400.00	1400.00
58	1937	To Cash	1400.00		0.00
59	1938	By Cash		1450.00	1450.00
60	1939	To Cash	1450.00		0.00
61	1940	By Cash		1500.00	1500.00
62	1941	To Cash	1500.00		0.00
63	1942	By Cash		1550.00	1550.00
64	1943	To Cash	1550.00		0.00
65	1944	By Cash		1600.00	1600.00
66	1945	To Cash	1600.00		0.00
67	1946	By Cash		1650.00	1650.00
68	1947	To Cash	1650.00		0.00
69	1948	By Cash		1700.00	1700.00
70	1949	To Cash	1700.00		0.00
71	1950	By Cash		1750.00	1750.00
72	1951	To Cash	1750.00		0.00
73	1952	By Cash		1800.00	1800.00
74	1953	To Cash	1800.00		0.00
75	1954	By Cash		1850.00	1850.00
76	1955	To Cash	1850.00		0.00
77	1956	By Cash		1900.00	1900.00
78	1957	To Cash	1900.00		0.00
79	1958	By Cash		1950.00	1950.00
80	1959	To Cash	1950.00		0.00
81	1960	By Cash		2000.00	2000.00
82	1961	To Cash	2000.00		0.00
83	1962	By Cash		2050.00	2050.00
84	1963	To Cash	2050.00		0.00
85	1964	By Cash		2100.00	2100.00
86	1965	To Cash	2100.00		0.00
87	1966	By Cash		2150.00	2150.00
88	1967	To Cash	2150.00		0.00
89	1968	By Cash		2200.00	2200.00
90	1969	To Cash	2200.00		0.00
91	1970	By Cash		2250.00	2250.00
92	1971	To Cash	2250.00		0.00
93	1972	By Cash		2300.00	2300.00
94	1973	To Cash	2300.00		0.00
95	1974	By Cash		2350.00	2350.00
96	1975	To Cash	2350.00		0.00
97	1976	By Cash		2400.00	2400.00
98	1977	To Cash	2400.00		0.00
99	1978	By Cash		2450.00	2450.00
100	1979	To Cash	2450.00		0.00
101	1980	By Cash		2500.00	2500.00
102	1981	To Cash	2500.00		0.00
103	1982	By Cash		2550.00	2550.00
104	1983	To Cash	2550.00		0.00
105	1984	By Cash		2600.00	2600.00
106	1985	To Cash	2600.00		0.00
107	1986	By Cash		2650.00	2650.00
108	1987	To Cash	2650.00		0.00
109	1988	By Cash		2700.00	2700.00
110	1989	To Cash	2700.00		0.00
111	1990	By Cash		2750.00	2750.00
112	1991	To Cash	2750.00		0.00
113	1992	By Cash		2800.00	2800.00
114	1993	To Cash	2800.00		0.00
115	1994	By Cash		2850.00	2850.00
116	1995	To Cash	2850.00		0.00
117	1996	By Cash		2900.00	2900.00
118	1997	To Cash	2900.00		0.00
119	1998	By Cash		2950.00	2950.00
120	1999	To Cash	2950.00		0.00
121	2000	By Cash		3000.00	3000.00
122	2001	To Cash	3000.00		0.00
123	2002	By Cash		3050.00	3050.00
124	2003	To Cash	3050.00		0.00
125	2004	By Cash		3100.00	3100.00
126	2005	To Cash	3100.00		0.00
127	2006	By Cash		3150.00	3150.00
128	2007	To Cash	3150.00		0.00
129	2008	By Cash		3200.00	3200.00
130	2009	To Cash	3200.00		0.00
131	2010	By Cash		3250.00	3250.00
132	2011	To Cash	3250.00		0.00
133	2012	By Cash		3300.00	3300.00
134	2013	To Cash	3300.00		0.00
135	2014	By Cash		3350.00	3350.00
136	2015	To Cash	3350.00		0.00
137	2016	By Cash		3400.00	3400.00
138	2017	To Cash	3400.00		0.00
139	2018	By Cash		3450.00	3450.00
140	2019	To Cash	3450.00		0.00
141	2020	By Cash		3500.00	3500.00
142	2021	To Cash	3500.00		0.00
143	2022	By Cash		3550.00	3550.00
144	2023	To Cash	3550.00		0.00
145	2024	By Cash		3600.00	3600.00
146	2025	To Cash	3600.00		0.00
147	2026	By Cash		3650.00	3650.00
148	2027	To Cash	3650.00		0.00
149	2028	By Cash		3700.00	3700.00
150	2029	To Cash	3700.00		0.00
151	2030	By Cash		3750.00	3750.00
152	2031	To Cash	3750.00		0.00
153	2032	By Cash		3800.00	3800.00
154	2033	To Cash	3800.00		0.00
155	2034	By Cash		3850.00	3850.00
156	2035	To Cash	3850.00		0.00
157	2036	By Cash		3900.00	3900.00
158	2037	To Cash	3900.00		0.00
159	2038	By Cash		3950.00	3950.00
160	2039	To Cash	3950.00		0.00
161	2040	By Cash		4000.00	4000.00
162	2041	To Cash	4000.00		0.00
163	2042	By Cash		4050.00	4050.00
164	2043	To Cash	4050.00		0.00
165	2044	By Cash		4100.00	4100.00
166	2045	To Cash	4100.00		0.00
167	2046	By Cash		4150.00	4150.00
168	2047	To Cash	4150.00		0.00
169	2048	By Cash		4200.00	4200.00
170	2049	To Cash	4200.00		0.00
171	2050	By Cash		4250.00	4250.00
172	2051	To Cash	4250.00		0.00
173	2052	By Cash		4300.00	4300.00
174	2053	To Cash	4300.00		0.00
175	2054	By Cash		4350.00	4350.00
176	2055	To Cash	4350.00		0.00
177	2056	By Cash		4400.00	4400.00
178	2057	To Cash	4400.00		0.00
179	2058	By Cash		4450.00	4450.00
180	2059	To Cash	4450.00		0.00
181	2060	By Cash		4500.00	4500.00
182	2061	To Cash	4500.00		0.00
183	2062	By Cash		4550.00	4550.00
184	2063	To Cash	4550.00		0.00
185	2064	By Cash		4600.00	4600.00
186	2065	To Cash	4600.00		0.00
187	2066	By Cash		4650.00	4650.00
188	2067	To Cash	4650.00		0.00
189	2068	By Cash		4700.00	4700.00
190	2069	To Cash	4700.00		0.00
191	2070	By Cash		4750.00	4750.00
192	2071	To Cash	4750.00		0.00
193	2072	By Cash		4800.00	4800.00
194	2073	To Cash	4800.00		0.00
195	2074	By Cash		4850.00	4850.00
196	2075	To Cash	4850.00		0.00

<p> 出 出 出 </p>	<p> 出 出 出 </p>	<p> 出 出 出 </p>
--	--	--

10 DE 1000 000 000 000 000

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

5300 S. DICKINSON DRIVE

CHICAGO, ILLINOIS 60637

TEL: 773-936-3700

FAX: 773-936-3700

WWW.PHYSICS.UCHICAGO.EDU

PHYSICS 101

PHYSICS 102

PHYSICS 103

PHYSICS 104

PHYSICS 105

PHYSICS 106

PHYSICS 107

PHYSICS 108

